GÜNCEL MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARINA BİR BAKIŞ

Mutlu ORAL

Yüksek Lisans Tezi

Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Mart-2015

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Mutlu Oral'ın **"Güncel Mimari Tasarım Eğitimi Yaklaşımlarına Bir Bakış"** başlıklı **Mimarlık** Anabilim Dalındaki, Yüksek Lisans Tezi 11.02.2015 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	**: Prof. Dr. NURAY ÖZASLAN**	**……**
Üye (Tez Eş Danışmanı)	**:Yard. Doç. Dr. SAİT ALİ KÖKNAR**	**……**
Üye	**: Doç. Dr. OSMAN TUTAL**	**……**
Üye	**: Doç. Dr. AYŞEN ÇELEN ÖZTÜRK**	**……**
Üye	**: Yard. Doç. Dr. TERANE BURNAK**	**……**

Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun …… tarih ve ……..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

GÜNCEL MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARINA BİR BAKIŞ

Mutlu ORAL

Anadolu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Nuray ÖZASLAN
Eş Danışman: Yard. Doç. Dr. Sait Ali KÖKNAR

2015, 318 sayfa

Tez içerisinde "mimari tasarım eğitimi" ve "mimarlık mesleği eğitimi" kavramlarının günümüz koşullarında ortaya çıkardığı melez eğitim biçimleri ele alınmıştır. Bu biçimlerin okunulabilir kılınması adına; 2011-2013 yılları arasında Bauhaus U (Almanya), Darmstadt TU (Almanya), Rheinmain U (Almanya), Brno TU (Çek Cumhuriyeti), Delft TU (Hollanda), Royal Danish GSA (Danimarka), İstanbul TÜ (İstanbul), Yıldız TÜ (İstanbul), Bilgi Ü (İstanbul), Orta Doğu TÜ (Ankara), Eskişehir Osmangazi Ü (Eskişehir), mimarlık bölümlerinde saha çalışmaları yapılmıştır. Saha çalışmaları sırasında 21 mimari tasarım eğitimcisiyle röportaj yapılmıştır. Röportaj metinleri "tematik analiz" yöntemi kullanılarak tezin kavramsal ve yöntemsel içeriğini oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mimari Tasarım Eğitimi, Mimarlık Mesleği Eğitimi, Mimarlık Okulları, Mimari Tasarım Eğitimcileri, Mimari Tasarım Öğrencileri, Tematik Analiz

ABSTRACT

Master of Science Thesis

A PERSPECTIVE ON THE CURRENT APPROACHES OF ARCHITECTURAL DESIGN EDUCATION

Mutlu ORAL

Anadolu University
Institute of Science
Department of Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Nuray ÖZASLAN
Supervisor: Yard. Doç. Dr. Sait Ali KÖKNAR

2015, 318 page

This thesis tackles the hybrid education forms, which are derived from the phenomena of "architectural design education" and "education of architectural profession", in recent conditions. In an attempt to make these forms visible, field studies had been held, between the years 2011 and 2013 in the architecture departments of universities such as; Bauhaus U (Germany), Darmstadt TU (Germany), Rheinmain U (Germany), Brno TU (Czech Republic), Delft TU (the Netherlands), Royal Danish GSA (Denmark), Istanbul TU (Istanbul), Yıldız TU (Istanbul), Bilgi U (İstanbul), Orta Doğu TU (Ankara) and University of Eskişehir Osmangazi (Eskişehir). In these field studies, interviews had been conducted with 21 educators who study in the field of Architectural Design. Conceptual and methodological contents of the thesis had been based on the transcripts of these interviews using the method “thematic analysis”.

Keywords: Architectural Design Education, Education of Architectural Profession, Architecture Schools, Architectural Design Educators, Architectural Design Students, Thematic Analysis

TEŞEKKÜR

Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Bilgisi Bölümü'ndeki yüksek lisans tez yazım sürecimde ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan, derin görüşlerini ve insani yaklaşımlarını her daim kendime örnek alacağım değerli hocalarım Prof. Dr. Nuray Özaslan'a, Yard. Doç. Dr. Sait Ali Köknar'a ve Sayın Kenan Güvenç'e,

Çalışmalarımın aşamalarında değerli görüş ve yardımları ile bana yol gösteren değerli hocalarım Doç Dr. Ayşen Çelen Öztürk'e, Doç. Dr. Osman Tutal'a ve Yard. Doç. Dr. Terane Burnak'a,

Tez çalışmasının temelini oluşturan röportaj çalışmalarını büyük bir keyif ile gerçekleştiren değerli hocalarım Prof. Joachim Kieferle'ye, Prof. Ass. Devrim Yarkın'a, Prof. Ali Güney'e, Prof. Henco Bekkerink'e, Prof. Leo van der Burg'a, Prof. Rasmus Levy'e, Prof. Dr. Ferhan Yürekli'ye, Prof. Dr. Alper Ünlü'ye, Öğr. Gör. Oruç Çakmaklı'ya, Prof. Dr. Ayfer Aytuğ'a, Prof. Dr. Çiğdem Polatoğlu'na, Yard. Doç. Dr. Burcu Kütükçüoğlu'na, Sayın Mehmet Kütükçüoğlu'na, Prof. Dr. Güven Arif Sargın'a, Prof. Dr. Celal Abdi Güzer'e, Sayın Recep Üstün'e, Prof. Dr. Uğur Tanyeli'ye ve Prof. Dr. Bülent Tanju'ya,

2011-2013 seneleri arasında farklı bir konu üzerinde ilerleyen tez çalışmasının danışmanlığını yürüten (2013 senesi sonrasında değişen konunun bu çalışmaya dönüşmesinde Sayın Nuray Özaslan ve Sayın Sait Ali Köknar danışman olarak görev almıştır) ve bir çok konuda şahsıma yardımda bulunan Yard. Doç Dr. Mehmet İnceoğlu'na,

Çalışmalarıma başladığım ilk günden bitimine kadar her zaman yanımda olan, yardımlarını ve içtenliklerini hiç bir şekilde şahsımdan esirgemeyen Gülten Oral'a, Habib Oral'a, Elif Özcan Oral'a ve Asu Ceren Yazgan'a,

Çalışmalarımın yorucu süreçlerinde omzumdaki tüm ağırlığı alan ve desteklerini hiç bir zaman eksik etmeyen yoldaşlarım Eşref Taner İlerde'ye, Orhan Gündas'a, Ömercan Bakkalcı'ya, Alper Erkut'a, Umut Gonca'ya, İpek Arıkan'a, Emre Tuna'ya, Hakan Kaytan'a, Ali Öztaş'a, Işıl Kazaz'a, Özgür Nazikcan'a, Onur Ekin Özdemir'e, Polat Korhan Özbudak'a, Esra Kaytan'a, İrem Yazıcı'ya ve Reyhan Öztaş'a,

Yerde ve gökte ailem olan herkese-herşeye, en içten teşekkürlerimi sunarım.

Mutlu ORAL

Mart/ 2015

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

ABSTRACT ii

TEŞEKKÜR iii

İÇİNDEKİLER v

ŞEKİLLER DİZİNİ vii

ÇİZELGELER DİZİNİ ix

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ x

1.PROBLEMİN TANIMI 1

1.1. Amaç 5

1.2. Kapsam 6

1.3. Yöntem 11

2.MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ KAVRAMI TEMATİK ANALİZİ 14

2.1. Temel Bileşenler, Alt Bileşenler ve Temalar 16

2.2. Temaların Belirlenişi ve Kullanım Yoğunlukları Üzerine 22

2.3. Temaların Biraraya Gelme Sıklıkları 27

2.4. Temaların Sorulan Sorulara Göre Düzenlenmesi 32

2.5. Temaların Katılımcıların Kurumlarına Göre Düzenlenmesi 35

3.TEMATİK ANALİZ ÇALIŞMASININ BULGULARI 38

3.1. Kurumsal İçerik 38

3.2. Eğitim Araçları 69

3.3. Kurum Dışı Etkiler 76

4.TEMATİK ANALİZ ÇALIŞMASININ KARŞILAŞTIRMALARI 80

4.1. Okul Profilleri 81

4.2. Eğitimci Profilleri 85

4.3. Öğrenci Profilleri 92

5. SONUÇLAR 97

KAYNAKLAR 101

EK 1 103

EK 2 304

EK 3 309

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. 1. Öneri listesinin Avrupa Haritasında işlenmesi. 9
Şekil 2. 1. Röportaj soruları 17
Şekil 2. 2. Temaların kodları ve renk kodları. 20
Şekil 2. 3. Temaların kümelenmesi..... 21
Şekil 2. 4. Temaların satır toplamlarına dair grafiklendirme çalışması. 24
Şekil 2. 5. Temaların satır ve pasaj toplamları..... 25
Şekil 2. 6. Temaların satır ve pasaj ortalamalarının yoğunluk dilimleri..... 26
Şekil 2. 7. Temaların biraraya gelme sıklıkları. 28
Şekil 2. 8. Temaların biraraya gelme toplamları ve yüzdeleri. 29
Şekil 2. 9. Temaların biraraya gelme yüzdelerinin karşılaştırmaları. 30
Şekil 2. 10. Temaların biraraya gelme yüzdelerinin karşılaştırmaları-devam. 31
Şekil 2. 11. Temaların sorulan sorulara göre ayrışmış sıklıklarının değerleri. 33
Şekil 2. 12. Temaların sorulan sorulara göre ayrışmış sıklıkların yoğunlukları... 34
Şekil 2. 13. Okullara göre ayrışmış pasajların sayısal değerleri. 36
Şekil 2. 14. Okullara göre ayrışmış pasajların sayısal değerlerinin yoğunlukları. 37
Şekil 3. 1. Okul profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi.....45
Şekil 3. 2. Darmstadt TU Mimarlık Bölümü – Koridor (2012)..... 46
Şekil 3. 3. Bauhaus U. Mimarlık Bölümü-Merdiven Sahanlığı (2012)..... 47
Şekil 3. 4. Royal Danish GSA Mimarlık Bölümü-Kütüphane Girişi (2012)..... 48
Şekil 3. 5. İTÜ Mimarlık Bölümü-Temel Tasarım Dersi (2013)..... 49
Şekil 3. 6. OGÜ Mimarlık Bölümü-Yapı Bilgisi Dersi (2006) 51
Şekil 3. 7. Kavramların okul profilleriyle alakalı olarak dağılımları..... 52
Şekil 3. 8. Kavramların okul profili dilimlerindeki yoğunlukları. 52
Şekil 3. 9. Eğitimci profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi. 54
Şekil 3. 10. Kavramların eğitimci profilleriyle alakalı olarak dağılımları..... 58
Şekil 3. 11. Kavramların eğitimci profili dilimlerindeki yoğunlukları. 58
Şekil 3. 12. Öğrenci profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi. 60
Şekil 3. 13. Teknik profile dair örnekleme-Brno TU Öğrenci İşi (2012)..... 61
Şekil 3. 14. Rasyonel profile dair örnekleme-Delft TU Öğrenci İşi (2012) 62
Şekil 3. 15. Melez profile dair örnekleme- Darmstadt TU Öğrenci İşi (2012).... 63

Şekil 3. 16. Estetik profile dair örnekleme - Bilgi U Öğrenci İşi (2012)..... 64
Şekil 3. 17. Sezgisel profile dair örnekleme - OGÜ Öğrenci İşi (2009)..... 65
Şekil 3. 18. Kavramların öğrenci profilleriyle alakalı olarak dağılımları..... 66
Şekil 3. 19. Alt kavramların öğrenci profili dilimlerindeki yoğunlukları..... 66
Şekil 3. 21. Eğitim araçları alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi. 73
Şekil 3. 22 Eğitim araçları kavramlarının dağılımları. 74
Şekil 3. 23. Kavramların eğitim araçlarıyla alakalı olarak dağılımları..... 74
Şekil 4. 1. Avrupa Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları.....82
Şekil 4. 2. Türkiye Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları. 83
Şekil 4. 3. Türkiye Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları-devam. 84
Şekil 4. 4. Avrupa Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları. 86
Şekil 4. 5. Delft TU Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları..... 87
Şekil 4. 6. İTU Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları..... 88
Şekil 4. 7.YTÜ-ODTÜ Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları..... 89
Şekil 4. 8. ESOGÜ Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları. 90
Şekil 4. 9. Bilgi Ü-Artuklu Ü. Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları... 91
Şekil 4. 10. Avrupa Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları. 93
Şekil 4. 11. Türkiye Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları..... 94
Şekil 4. 12. Avrupa Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.(iş bazlı) 95
Şekil 4. 13. Türkiye Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.(iş bazlı) 96

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1. 1. Saha çalışması yapılan mimarlık okulları..... 8
Çizelge 1. 2. Röportaj önerileri ve yapılan röportajlar. 10
Çizelge 3. 1. Kurumsal İçerik Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar.....41
Çizelge 3. 2. Eğitim Araçları Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar.....71
Çizelge 3. 3. Kurum Dışı Etkiler Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar...77

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

ESOGÜ	: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
GSA	: Güzel Sanatlar Akademisi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
ODTÜ	: Orta Doğru Teknik Üniversitesi
TÜ	: Teknik Üniversite
Ü	: Üniversite
YTÜ	: Yıldız Teknik Üniversitesi

1. PROBLEMİN TANIMI

20. yüzyılın başlangıcıyla birlikte, yerel ekonomik yapılanmaların, küresel yapılanmalara doğru dönüşüm gösterdiği, bağlam kavramının global bir algıyla idrak edilmeye başlandığı bir süreçten bahsedilebilir. Küreselleşmenin yarattığı etkilerle birlikte geleneksel üretim anlayışının, dijital teknoloji, ileri düzey iletişim-paylaşım ağları ve endüstriyel piyasa koşullarının belirlediği üretim biçimlerine doğru dönüştüğü, yerel problemlere ait çözümlemelerin yerine küresel çözümleme süreçlerinin geçtiği söylenebilir.

Tez araştırmasını ilgilendiren dönüşümlerden birisi, mimarlık mesleğinin toplumsal hayatta yer alan kamusal ve bireysel alanlar üzerindeki etkisindeki artışıdır. Bu dönüşüme örnek olarak, kentlere yoğun göç sonrasında, mimarlık mesleğinde bir çok yeni yapım yönteminin ortaya çıkmış olması gösterilebilir. Bunun yanısıra dünya üzerinde sosyal faktörlerin çeşitliliği artmış, kentsel mekan düzenlemeleri de bu çeşitlenme esaslarına göre biçimlenmeler göstermiştir. Bu ani dönüşümlerle birlikte mimarlık mesleğinin doldurması gereken bir çok yeni alan oluşmuştur.

Yeni alanlar; mimari çevre adına mesleğin bölüntülerinden ibaret olan ve keşfedilmesi gereken araştırma sahalarını, uzmanlık bölgelerini belirtmektedir. Yakın tarih içinde gerçekleşen vakalarla (sanayi devrimi, dünya savaşları, vb.) birlikte modernist yönelimler içerisinde hareket eden bu alanlar ve Ar-Ge sahaları için, yeni veri tabanları oluşturulması gerekmiştir. Bilgi-kuram üretimi, verilerin kayıt altına alınması, yeniden değerlendirmesi, eleştirel bakış açısının genişletilmesi gibi ihtiyaçların büyük bir kısmı, 20. yüzyıl mimarlık okulları ve piyasa odaklı eğitim politikalarına göre yeniden şekillenen akademi tarafından üstlenilmiştir.

Yapı endüstrisine yönelik çeşitli standartları öneren, seri üretim tekniklerine dair örneklemelerde bulunarak, teorik bir dil içerisinde kategorizasyonlar yapan bir çok el kitabı yazılmıştır. Weimar Bauhochschule (İnşaat Yüksek Okulu)'de eğitimcilik yapmış olan Peter Neufert'in Bauentwurfslehre (Yapı Tasarımı)'si (Neufert, 2000), Washington Üniversitesi'nde Profesörlük yapan Frank Ching'in Building Construction Illustrated (Bina Yapım Rehberi)'i (Ching, 2008) gibi

kitaplar bahsedilen yeni alanların akademi içinden oluşturulmuş veri tabanlarına örnek olabilir.

Mimarlık mesleği, çoğunlukla kent idarelerince belirlenmiş kurallarla, yapı endüstrisinin kapsamına, inşa-yapım tekniklerine, bazı denenmiş-uygulanmış ön kabullere göre biçimlenen uygulamaları gerçekleştirirken, mimari tasarım eğitimi mimari çevreye ilişkin bu olguyu kendi içinde dönüştürerek, tartışarak ve yorumlayarak ortaya koymaktadır.

Uluoğlu tasarım kavramını düşünmenin bir biçimi olarak yorumlandığında, bu düşünme biçiminin kendine ait bir dili olduğunu da öne sürmektedir. Konuşma dilinde olduğu gibi dili meydana getiren sözcüklerin ve bu sözcükleri bir araya getirmenin kuralları olduğunu, bu dilin öğrenilebileceği ve farklı bağlamlarda kullanılabileceğine de eklemektedir. Bu durumu açıklamak adına, aynı sözlük ve aynı kurallarla yola çıkıp yine de farklı tarzlarda konuşmak mümkün olduğunu - Joyce ve Proust'da olduğu gibi-ve bunların farklı şeyler anlattığını, farklı tadlar verdiklerini ve bütün bunların tasarımın öğretilmesine ilişkin genelliklerin aranmasında birer çıkış yolu oluşturabileceklerini söylemektedir. (Uluoğlu, 1990)

Günümüz mimari tasarım eğitim dünyası, usta-çırak ilişkisi üzerinden ilerleyen, mesleki uygulamayla paralel olarak yürütülen modern çağ öncesi eğitim süreçlerine göre Uluoğlu'nun da dile getirdiği türden bir farklılaşmada durmakta olduğu söylenebilir. Diğer bir yandan da mimarlık mesleği uygulamalarının "sonuç ürün" odaklı isteğini göz önünde bulundurarak, mimari tasarım eğitimi araçlarını (ders, organizasyon, yöntem, yaklaşım, vb.) bu talep çerçevesinde yönlendirdiği bir dönem içerisinde yer almaktadır.

Bu çıkarımlardan yola çıkarak, günümüz mimari tasarım eğitimi kavramının, yukarıda bahsedilen bir tarzda içiçe geçmişliğinden oluşan melez bir yapı ifade ettiği söylenebilir. Eğitimin yer aldığı kurumsal içerik 20. ve 21. yüzyıl koşulları içerisinde üretimlerini gerçekleştiren mimarlık mesleğine, inşa etmeye-yapmaya yönelik deneyimlerden ve aktarımlardan dolayı tarifi mümkün teknik bilgileri aktarma yükümlülüğünü taşımaktadır. Ayrıca özgünlük ve yaratıcılık gibi karakteristik süzgeçlerden geçerek bir eylem haline gelen, sistematik olarak tariflenmesinin oldukça güç olduğu tasarlama olgusunun özgürlük alanlarını sürdürmeye çalışmaktadır.

Melez yapıyı ve mimari tasarım eğitimindeki diğer farklı yapıları açığa çıkartmak adına, Avrupa kıtasından ve Türkiye'den seçilen 14 mimarlık okulunda; eğitim-öğretim yaklaşımlarını, mekansal–organizasyonel farklılıkları kayıt altına alan saha araştırmaları ve 21 mimari tasarım eğitimcisiyle röportaj çalışmaları yapılmıştır. Araştırma, röportajların tematik analiz yöntemiyle elde edilen çözümlemeleri üzerinden, küreselleşme ve endüstrileşme süreçlerinin etkileri doğrultusunda, mimari tasarım eğitiminin tektipleşmesi ve farklılaşmasına ilişkin bazı ipuçlarını elde etmeye çalışmıştır. Tez çalışması ise, çeşitli eğitim modellerinde ve yaklaşımlarında varolan birbirinden farklı yapıların ne türden ilişkisellikler içerdiğini tespit etmeye, tespit edilen durumlara dair tartışmaların açılabilmesine dair zeminler oluşturmaya yönelik amaçlar barındırmaktadır.

Tez çalışmasının özellikle yakın geçmişe yönelmesinin nedeni, araştırmanın güncel (saha ve röportaj çalışmaları 2011-2013 yılları arasında yapılmıştır) veriler dahilinde ele alınmak istenmesinden ve araştırma olanaklarının oluşturduğu sınırlılıklardan kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın mimari tasarım eğitimi formları üzerinden ürettiği hipotez, günümüz meslek eğitimi bazında üretilen araçların, *aynılaşma* kavramının ortaya koyduğu gibi tekil, kesintili ve tekrar eden tektip köklerden ilerlediğini ve diğer tektip kökleri ürettiğini savunmaktadır. Tasarım eğitimi ise *farklılaşma* kavramının sahip olduğu, tarihsel olarak izini tam anlamıyla süremediğimiz, günümüze kadar kılcallanarak ulaşmış, tariflenmesi mümkün olmayan tek bir kökten oluşageldiği fikrini barındırmaktadır. Bahsedilen bu ayrım Deleuze ve Guattari'nin ortaya attığı rizom (köksap) kavramının ve ağaç biçim arasında yatan ayrışmaya[1] benzerlik

[1] Deleuze ve Guattari'nin "rizom" kavramı, etimolojik anlamlarından "rhizo"daki biçimleri kombine etmek ve biyolojik terim olarak, kendini yatay yumru-biçimli kökü boyuna yayabilen ve yeni bitkiler geliştirebilen bir bitki formu olan "rhizome"daki tanımından faydalanır. Bu kavramın Deleuze ve Guattari'deki kullanımında, rizom, ağ biçimli, ilişkisel ve çapraz bir düşünme sürecini ve var olmanın bir tarzını, bu haritanın yapısının sabit bir öz olarak tasarlanması olmaksızın haritalayan bir kavramdır. Kökenlerini ve bireysel temellerini izleyen bedenlerin ve fikirlerin düzenlenmiş soyları, -tıpkı epistemolojileri düzenleyen ve tarihsel çerçevelerle, homojen şemalara biçim veren bir yapı gibi düşünülmüş olan "ağaç biçimli düşüncenin" formları ile bu ağaç metaforu, Deleuze ve Guattari tarafından, rizomatik düşüncenin ne olmadığını tanımlamak için

göstermektedir. Bu hipotez iki kavramın kesiştiği nokta olarak günümüz mimari tasarım eğitiminin kurumsallaştırdığı ürünlerin ve yaklaşımların araştırılması gerekliliği görüşünü ortaya koymaktadır.

Güvenç, alçak basınç, yüksek basınç farklılaşmaları, rüzgar yönleri, makro yapılar arasındaki su, atmosfer ve kara kütleleri, etkileşimler, oluşum şiddetleri, nem, yağmur, dolu, kar, vb..., gibi olmakta olan belirli şeylerin varolduğunu, bunların birer yasa olmasına rağmen, zamanın her kesiti bu yasalardan aynı şekilli, fakat farklı belirmeler içinde olgular ortaya çıkardığından bahsetmektedir (Güvenç, 2014). Güvenç'in bahsettiği fiziki belirmeler, mimarlık eğitimi içerisinde ürün ve yaklaşım gibi oluşumlar olarak görünür hale gelir, fakat süreklilik arzederek bütüne dair farklı olgular ortaya koyarlar. Değişim ve dönüşüm süreçlerine dair sürekliliğin aktarımı, süreçleri oluşturan farklı bakışların ve algıların değişkenliğinden dolayı tam olarak mümkün değildir. Fakat süreklilik arz ederek biçim ve içerik değiştiren mimari eğitim kavramının ortak hafızalarda bıraktığı izler, yöntemler ve kayıtlar mevcuttur. Bu parçalar bütünün tersine görünür haldedirler. Bu sebeple mimari tasarım eğitiminde yer alan bileşenlerin, zeminlerin, ilişkilerin öznel (kişisel bakış açıları, eylemler, yorumlamalar, eleştiriler, vb.) ve nesnel (kurumsal geçerlilikler, kurallar, kimlikler, yönergeler, vb.) açılardan kategorileştirilmesi, karşılaştırılması ve görünür hale getirilmesi uygun görülmüştür. Bu yüzden tezin mesleki eğitim ve tasarım eğitimi üzerine yoğunlaşan araştırma alanı, mimari tasarım eğitiminin içerdiği çeşitliliği ve ilişkisel olarak iç içe geçmişlikleri göstermeyi hedefleyen bir tabanı işaret etmektedir.

Mimari tasarım eğitimi olgusuna dair yapılan çalışmaya ait bütünleştirici bakış, son zamanlarda sayılarının hızla artış gösterdiği mimarlık okullarının

---

kullanılır. Hem de, Deleuze ve Guattari, rizomu dünyadaki, müzikteki, matematikteki, ekonomideki, politikadaki, bilimdeki, sanattaki, ekolojideki ve de kozmostaki bir çok soyut varlığın eylemi olarak tanımlarlar. Rizom her şeyin ve herkesin -somut, soyut ve virtüel varlıklar ve eylemlerin-, nasıl olup da diğer şeyler ve bedenlerle kendi karşılıklı ilişkilerinde çokluk olarak görülebileceğini tasavvur eder. Rizomun doğası, hareket eden bir matriks, sembiyotik ve paralel-olmayan bağıntıları geçici ve henüz belirlenmemiş yollara göre biçimlendiren organik ve organik-olmayan parçaların bir kompozisyonu olmasıdır (Parr, 2010).

yapısallaşma süreçlerine ve günümüz mimari tasarım eğitimi araştırmalarına katkıda bulunması önceliği taşımaktadır. Bu temel önceliklerle birlikte mimari tasarım eğitimi dünyasına ait türleşmelerin adaptasyon safhalarına bağlı olan evrimleşme (ağaç biçim) ve adaptasyon sonrası uzun dönemlere dayalı oluşum gösterme (köksap) süreçlerine dair; içeriden tanımlamalar, öznel vurgular, nesnel kesitler, algısal betimlemeler ve kişisel görüşlerle örülmüş bir tez yapısı oluşturmak, konunun içerisinde yer aldığı sosyolojik-beşeri durumları gözardı etmekten kaçınması adına amaç edinilmiş bir husustur.

1.1.Amaç

Tasarlama eylemi insanı ilk zamanlarından günümüze değin diğer canlılardan ayrıştıran en temel unsurlardan biri olduğu söylenebilir. Tasarım yoluyla karşılaştığı problemlere çözüm getirdiği için kişi etrafından ayrışabilir, bilincinin farkına varabilir, yaratıcılığını özgünleştirebilir ve tüm bu edinimler sonucunda kendi kişiliğini, yönelimlerini oluşturmuş bir birey haline gelebilir. Fakat modernist dönemin, iletişim biçimleri, üretim-tüketim alanları gibi toplumsal olgulara yüklemiş olduğu tahakküm altına alma durumu, günümüzde tasarlama eyleminin temel niyetlerinden biri haline gelmesine neden olmuştur. Gottdiener Lefebvre'den referans alarak kapitalizmin, yaşayabilmek için, Marx'tan bu yana değişmiş olduğunu ve niteliğinde farklılaşmalar oluştuğunu söyler. Lefebvre'nin, kapitalizmin ayakta kalabilmiş olmasını bu üretim tarzının gerektirdiği toplumsal üretim ilişkilerinin sürekli bir temelde yeniden üretebilmiş olmasına bağlamakta olduğunu ekler. Bu durum bunca yıldan beri kapitalizmin mekanı kullanışı ile başarılmıştır. Yani kendisi için farklı bir mekan yaratarak yeniden üretim yoluyla egemenliğini gerçekleştirerek. (Gottdiener, 1989)

Tasarım kaynağını ruhtan alan, zihinsel süreçlerle ortaya çıkan, insanoğlunun taşıdığı imgelerin dış dünyaya bıraktığı bir olguyken, günümüzde iletişim, tüketim ve üretim mekanizmaları üzerinden bir pazarlama, toplum mühendisliği ortamı olarak araç haline getirilmesi, Gottdiener'in açıkladığı farklı mekanlardan birisi olduğu söylenebilir.

Tasarım kültürünün günümüzde baskın olarak yer aldığı konum böyleyken tezin merkezini oluşturan sorular ve sorunlar şöyle sıralanabilir:

- Tasarlama eylemine, mesleki yönlendirmelere ve diğer ayrımlara yönelik günümüz mimari tasarım eğitimi kurumlarının-öznelerinin yaklaşımlarını neler belirlemektedir?
- Günümüzün melez yapısını oluşturan kavramsal strüktür, meslek eğitimi-tasarım eğitimi gibi hiyerarşik kuvvetlerin oluşturduğu bir ayrımla birlikte mi biçimlenmektedir, yoksa çok parçalı ve heterojen etkenlere mi bağlıdır?
- Günümüz mimari tasarım eğitiminde çeşitlenmelere, aynılaşmalara ve farklılaşmalara neden olan kavramlar, yöntemler ve oluşumlar tanımlanabilir mi?

Tasarım olgusunun mimarlık eğitimi içerisindeki güncelinin çalışma içerisinde irdelenmesi, mimari tasarım eğitiminin geniş zamanının tahayyülüne dair ipuçları verebilir. Bu yüzden günümüz mimari tasarım eğitimi adına yüksek önem arzeden bu konunun, farklı görüşleri, yaklaşımları taşıyan mimarlık eğitimi rollerinin ve farklı yöntemleri, oluşumları içeren mimarlık eğitimi kurumlarının açısından ele alınarak tez dışında gelişecek tartışmalara ve çalışmalara neden olması tezin en başlıca amacını oluşturmaktadır.

1.2.Kapsam

Çalışmaya nesnel ve hiyerarşik bir konu seçimi yapılarak başlanmamış, lineer bir modelleme sürecine girişilmemiştir. Böyle bir yöntem yerine ilk olarak, melez yapılaşmayı tanımlayabilecek bir veri tabanı planlaması kurgulanmıştır. Planlama sürecinde, mimari tasarım eğitimi kavramına dair kalıntıları (extant (1)-hala hayatta olan) takip etme, fosilleşmiş içeriklerini (extinct (2)-soyu tükenmiş olan) araştırma yollarını içeren, çok merkezli, heterojen çalışma modelinin temel soruları ve merkezi sorunları oluşmaya başlamıştır. Bu merkez son tahlilde *mimarlık eğitimi kapsamında tasarım ve meslek kültürünün günümüzde oluşturduğu yapıların soruşturulması* olarak belirlenmiştir.

Tez çalışmasının planlaması yapılan veri tabanını edinebilmesi için ilk olarak mimari tasarım eğitimine dair gözlem, izlenim ve kayıtların yer alacağı çeşitli mimari tasarım okullarında saha çalışmaları yapılması kararı alınmıştır.

Saha çalışmaları için başvurulan okulların seçimindeki ön koşullar şu şekilde belirlenmiştir:

- Araştırma olanaklılıklarından ötürü okullar Avrupa kıtası ve Türkiye sınırları içerisinde olması zorunluluğu güdülmüştür.
- Liste modern mimarlık eğitimi kültürünü taşıyan okullar arasında içerisinde oluşturulmuştur.
- Beaux Art, Bauhaus gibi küresel ekol etkilerinin, seçilen kurumların eğitim biçimlerine ve uygulamalarına katılımının önemi göz önüne alınmıştır.
- Okullarda sanat, zanaat ve teknik eğitime yönelik ders ağırlıklarının değişkenlik göstermesine dikkat edilmiştir.
- Proje atölyeleri, sanat atölyeleri, malzeme işleme atölyeleri, teknolojik altyapılı stüdyolar, kişisel çalışma alanları, kütüphane, serbest zaman alanları gibi mekanların ve içerdikleri olanaklılıkların kurumlar tarafından farklı biçimlerde düşünülmüş, düzenlenmiş olması seçim koşulları dahilindedir.
- Kurumların sınırları içindeki bulundukları şehirlerin, toplumsal yaşam farklılıkları, kültürel çeşitlilikleri, sosyal alan örgütlenmelerinin değişkenlikleri gibi bağlamsal faktörleri önem teşkil etmiştir.

Mimari tasarım eğitimi kurumlarının seçim listesi oluşturulurken bu ön koşulların göz önüne alınması, saha çalışmalarında elde edinilen veri tabanı içeriğinin geniş aralıklarda seyreden niteliksel parametrelere sahip olması gerekliliğiyle alakalıdır. Böylece kurumlar arasındaki farklılaşma ölçümlerine uygun koşullar elde edilmiş olup, günümüz mimari tasarım eğitimine etki eden olguların, koşulların, niteliklerin araştırılması çalışmaya dahil edilebilmiştir. Değişkenlikleri ortaya koyacağı düşünülerek ele alınan farklılaşma faktörlerinin yanısıra, kurumlar içerisinde sabit değerlere sebep olduğu düşülen aynılaşma faktörleri de kurum seçimlerini yönlendirmiştir.

Araştırmanın çalışma alanı mimari tasarım eğitiminin melez yapılaşmasını açığa çıkartabilecek bileşenlerini tartışmak üzere kurgulanmıştır. Kurgulamanın temel amacı; günümüz mimari tasarım eğitiminin koşullarına, ele alınış biçimlerine, dolaylı veya dolaysız yollardan derin etkilerde bulunan melez yapılaşmanın farklı yönlerden tartışılmasına ve araştırılmasına katkıda bulunmaktır.

Ön koşulların mimari tasarım eğitimi okullarıyla karşılaştırmaları internet ağında yer alan kurumsal tanıtımların izinde gerçekleştirilmiştir. Bu şekilde okullar arasında elemeler yapılarak saha çalışmaları adına Avrupa'nın 15 ülkesinde yer alan 32 mimarlık okuluna, Türkiye'nin ise 8 şehrinde bulunan 12 mimarlık okuluna ziyaret isteğinde bulunulmuştur. Bazı okullar geri dönüş yapmayıp, bazı okulların ise ziyaretler için sunduğu zamanlar çalışmanın takvimine uygunluk göstermemiştir.

Şekil 1.1.'de yer alan haritada başvuruda bulunulan ve ziyaret edilmesi planlanan tüm okullar yer almaktadır. Kırmızıyla yazılmış olanlar yukarıda bahsedilen sebepler yüzünden ziyaret ve saha çalışmalarının yapılmadığı okullar olarak gözükürken, yeşille yazılmış olanlar ziyaretlerin ve saha çalışmalarının yapıldığı okullara işaret etmektedir.

Kurumlarla yapılan ön görüşmeler ve planlanan takvimin uygunluğu neticesinde 7 adet Avrupa kıtasından ve 7 adet Türkiye'den olmak üzere 14 mimari tasarım eğitimi kurumunda saha çalışması yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda bu kurumların listesi yer almaktadır. Bu veri tabanı 2011-2014 seneleri arasında oluşturulmuş olup, sürekli değişimin göz önüne alınmasıyla birlikte, sadece bu seneler arasındaki mimari tasarım eğitimi verilerini sunmaktadır.

Çizelge 1. 1. Saha çalışması yapılan mimarlık okulları

Avrupa Kıtası	Türkiye
Bauhaus U (Almanya)	İstanbul TÜ (İstanbul)
Darmstadt TU (Almanya)	Yıldız TÜ (İstanbul)
Rheinmain U (Almanya)	Bilgi Ü (İstanbul)
Viena TU (Avusturya)	Orta Doğu TÜ (Ankara)
Brno TU (Çek Cum.)	İzmir Ekonomi Ü (İzmir)
Delft TU (Hollanda)	Anadolu Ü (Eskişehir)
Royal Danish GSA (Danimarka)	Eskişehir Osmangazi Ü (Eskişehir)

Şekil 1. 1. Öneri listesinin Avrupa Haritasında işlenmesi.

Bu mimarlık okullarında gerçekleştirilen saha çalışmalarında elde edilen veriler ise şu şekildedir:

- Kişisel Kayıtlar

Kurumsal ve mekansal düzenleri anlayabilmek adına eskiz çalışmaları yapılmış, farklılık-aynılık içeren izlenimler ve karşılaştırma önerebilecek çeşitlemelere dair kişisel notlar alınmıştır.

- Fotoğraf -Video-Ses Kayıtları

Kurumlar içerisinde yer alan mekanların yorumlanabilmesi, gerçekleşen olay örgülerinin keşfedebilmesi, mekansal ilişkilerin tanımlanabilmesi için; atölye, ders işleme, boş zaman, sergileme, kişisel çalışma alanlarının fotoğraflama, video-ses kayıt çalışmaları yapılmıştır.

- Eğitimcilerle Röportajlar

Mimari tasarım eğitiminde aktif olarak bulunan, farklı kurumlardan 21 eğitimciyle 10 temel sorudan oluşan röportaj çalışmaları yapılmıştır. Sorular kurumlar ve kurumsallıkların oluşumuna dair kişisel söylemleri, mimari tasarım eğiminin yapılışına yönelik geliştirilen bakış açıları ve günümüz mimari tasarım eğitimini etkileyen koşullar üzerine odaklanmıştır. Verilen cevaplar video ve ses kayıt aletine kaydedilmiş, kayıtların yazılı dökümleri yapılmıştır.

Çizelge 1. 2. Röportaj önerileri ve yapılan röportajlar.

Kurumlar	Röportaj Öneri Sayısı	Yapılan Röportaj Sayısı
Bauhaus U	3	0
Darmstadt TU	2	1
Rheinmain U	2	1
Delft TU	3	3
Royal Danish GSA	2	1
İstanbul TÜ	5	4
Yıldız TÜ	5	2
Bilgi Ü	2	2
Orta Doğu TÜ	5	2
Eskişehir Osmangazi Ü	5	3
Mardin Artuklu Ü	2	2
TOPLAM	36	21

Çizelge 1.2.'de gösterilen kurumlar içerisinden yapılan öneri listesini, mimarlık eğitimine ve eğitim biçimlerine dair farklı yönelimlere sahip eğitimciler oluşturmaktadır. Mimari tasarım eğitimi gibi bir çok değişkene sahip bir konunun tam anlamıyla tanımlanabilmesi için yeterli sayıda röportajın gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır, fakat yapılan röportaj kayıtlarına dair dökümanlar, konunun tezin genel amaçlarıyla (mimari tasarım eğitimi bileşenlerinin sorgulanması, melez yapının içerisindeki aynılıkların, farklılıkların ortaya çıkarılması, eğitim

yöntemleri, yaklaşımları ve araçlarının çeşitliliği üzerine örneklemeler gibi) birlikteliğini sağlaması açısından sayısız güncel bilgiyi barındırmaktadır.

1.3.Yöntem

Çalışmanın temel amaçlarının soruşturulması kapsamında bir araştırma modeli geliştirilmiştir. Araştırma modeli mimari tasarım eğitiminin 3 temel bileşenden oluştuğunu öne sürmekte olup, strüktürel yapısını bu temel bileşenler üzerinden kurmaktadır. Bu 3 temel bileşen; *kurumsal içerik, eğitim araçları* ve *kurum dışı etkiler* olmakla birlikte, araştırma, tematik ve bulgusal model başlıkları altında araştırma yöntemleri içermektedir.

- Tematik Model

Tematik model 2011-2013 yılları arasında 21 mimari tasarım eğitimcisiyle yapılan görüşmelerde söylenenlerin tematik analiz[2] yöntemiyle incelenmesine dayanmaktadır. Eğitimcilere;

- Kurumsal eğitime dahil oluş süreçleri,
- Katılım gösterdikleri mimarlık okullarının kurumsal yapılanmaları hakkındaki düşünceleri,
- Mimari ve tasarım eğitimine yönelik öznel yaklaşımları,
- Gözlemledikleri ve deneyimledikleri yöntemsel eğitim biçimleri,
- Günümüz mimari tasarım eğitiminin ve eğitimi etkileyen koşulların kişisel olarak yorumlanması,

[2] Tematik analiz, veriler üzerinden nicel hesaplamalar (sözcük sayımları gibi) yapmak yerine, örtülü veya açık düşünceleri, anlamları araştıran, temaları inceleyen ve bu temaları kodlayarak, birbirleri arasındaki ilişkileri açığa çıkaran nitel araştırma yöntemidir. Analiz tipi teorik ilgiye ve verilerin doğasına uygun bir şekilde geliştirilebilir (Thagaard, 2003). Ülkemizde mimari tasarım eğitimi bağlamında, tematik analiz yönteminin kullanımı; Saitali Köknar'ın Tasarım Araçları Bakışıyla Bir Tasarlama Okuması (Köknar, 2009) ve Belkıs Uluoğlu'nun Mimari Tasarım Eğitimi: Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo Eleştirileri (1990) adlı doktora çalışmalarında yer almaktadır.

gibi tez çalışmasının temel problematiklerini açıklayıcılığa kavuşturacak ucu açık sorular sorulmuştur. Bu sorulara karşılık söylenenlerin tümü video ve ses kayıt teknikleriyle kaydedilmiştir. Kayıtlarda yer alan konuşmalar hiçbir değişikliğe gidilmeyerek (sonradan dökümanlarda yer alan bazı yazım hataları düzeltilmiştir) yazılı dökümleri yapılmıştır. Dökümanlar, çalışmanın konu edindiği kapsamı, dolaylı yöntemlerle ele almak yerine, konunun kendisini doğrudan bir biçimde içerik haline getirmiş eğitimcilerin tanımlayıcılığında ele alınmasını olanaklı kılmıştır.

Eğitimcilerle yapılan röportajların oluşturmakta olduğu dökümanlara tematik analiz yönteminin uygulanış adımları şu şekildedir:

- Dökümanlar her biri anlamlı bir pasajı oluşturacak şekilde parçalara ayrılmıştır.
- Her bir pasaj bahsettiği konu itibariyle, çalışma tarafından mimari tasarım eğitiminin 3 temel bileşeni olarak kabul edilen kurumsal içerik, eğitim araçları ve kurum dışı etkiler başlıkları altına dağıtılmıştır.
- Pasajlar içerisinde, 3 ana başlığı oluşturan konuları tanımlayan ara başlıklar, temalar, karşılaştırmalar, söylemler, bakış açıları ve kavramlar taranmıştır.
- Yapılan tarama sonrasında kurumsal içerik, eğitim araçları ve kurum dışı etkiler başlıkları araştırmanın içeriğini yönlendiren alt başlıklara ayrıştırılmıştır.
- Kavramların oluşturdukları gruplanmalar temaları belirlemiştir.
- Alt başlıklardan elde edilen temalar, karşılaştırmalar, söylemler, bakış açıları ve kavramlar pasajlardan parçalanarak tanımlayıcı modelde kullanılmak ve tekrar birleştirilmek üzere kodlanmıştır.
- Araştırmanın sınırlılığını tayin eden yönelimleri belirlemek ve röportajlardan elde edilen yazılı dökümleri sağlıklı bir şekilde yorumlayabilmek adına, kodlandırılmış parçaların birbirleri arasındaki ilişkilerin -elde edilen alt başlıklar baz alınarak- edilgenlik, etkenlik, kapsarlık, özdeşlik gibi nedenselliklerine yönelik grafik haritaları çıkartılmıştır.

- Parçalara ayrılmış tüm pasajlar kodlanmış bir şekilde tekrardan birleştirilerek, başka araştırmacılar tarafından tekrar kullanılabilmeleri ve tematik çalışmanın takip edilebilmesi için ekler bölümüne koyulmuştur.

- Bulgusal Model

Çalışma içerisinde mimari tasarım eğitiminin tarihsel süreciyle, 2011-2013 yılları arasında çeşitli mimarlık okullarının ve öznelerinin mimari tasarım eğitimine güncel yaklaşımları arasında yer alan nedensel ilişkilerin sorgulanması üzerine eleştirel ve bütüncül bir model oluşturulmuştur. Tanımlamalar çalışma içerisinde grafik gösterimler[3], yorumlamalar ve kategorilendirmeler halinde sunulmuştur.

Tematik model tezin *"Temel Bileşenler, Alt Bileşenler ve Temalar"* ve *"Temaların Belirlenişi ve Kullanım Yoğunlukları Üzerine"* bölümlerinde detaylı olarak açıklanmakla birlikte, bulgusal model genel olarak tezin üçüncü ve dördüncü ana başlıklarında ele alınmaktadır.

[3] Tez içerisindeki tüm grafik çalışmaları ve fotolar tez yazarına aittir.

2. MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ KAVRAMI TEMATİK ANALİZİ

Mimari tasarım eğitimi evreni, mimari çevrenin[4] sağlamış olduğu bilgiyi; tasarım eylemi, organizasyon, kuram üretimi, stratejik yapılanma gibi pratiklerle bir araya getirmektedir. Böylece öznel ve nesnel yorumlamalarla gelişkinlik gösteren, belli başlı üretim araçlarını kullanarak iletişim süreçleri oluşturan, zihinsel ve fiziksel emeği odak alarak sürekliliğini koruyabilen kümelenmeler meydana geldiği söylenebilir. Bu süreklilikte yer alan parçacıl düzenlere dair tekrar eden durumların ve olguların ayniyet içermediği öne sürülebilir.

İleri sürülen bu iddia tekrarlara dayalı olarak gerçekleştirilen matematiksel bir yöntem olan Collatz sanısına[5] benzerlik gösterir. Bu yönteme göre tüm sayılar büyüklükleri ne olursa olsun 1'e indirilebilir. Burada Collatz sanısıyla mimari tasarım eğitimi evreninin yapısal benzerliği, yinelenen değerler arasında gerçekleşen her farklı işlemde, -işlem öncesinde bilinen sonuca bağlı bir yolda ilerleniyor olmasına rağmen- farklı değerler zincirlerinin ortaya çıkarıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Mimari tasarım eğitimi evreni içerisinde yer alan süreklilik bu matematiksel tekrarlama biçimi gibi, aynılaşmaya değil, katmanlaşmaya ve yayılım göstermeye yatkındır.

Bu evrenin içerdiği olasılıklar, insan faktörünün katılımı sayesinde her defasında benzersiz bir dizilimle gerçekleşmektedir. Nasıl bir satranç oyunu, içerisinde yer alan sonsuz sayıdaki her seçeneği gözden geçirmeksizin, birbirine uygun seçimlerle birlikte akışkanlığına kavuşabiliyorsa, mimari tasarım eğitimi

---

[4] Bülent Tanju verili aşkın değerlerin var olduğu yanılsamasını ayakta tutan temsiliyet biçimlerinin çözülmesi tüm pratikleri, pratiklerin üretimlerini ve bu pratiklerin içinde yeniden üretilen özneleri bir kararsızlık krizine soktuğundan bahseder. Bu durumda ortaya çıkan öznenin, kendisinden önce üretilmiş değerler çokluğu tarafından kısmen konumlandırıldığını; çünkü önceki tüm değerlerin, aralarındaki olası tüm benzerliklere karşın, her şeyden önce farklı zaman-mekansallıklara sahip tikel yeniden-değerlendirmelerin çokluğu olduğuyla ilişkilendirmektedir (Tanju, 2008).

[5] Collatz sanısının kuralları: İfadeye "x" denildiğinde, bu sayı eğer çift ise "x/2" uygulanır, tek ise "3x+1". "x=6" örneğinde seri: 6, 3, 10, 5, 16, 8, 4, 2, 1. x=7 örneğide seri: 7-22-11-34-17-52-26-13-40-20-10-5-16-8-4-2-1 (Wiltrout, 2013).

kavramının süreklilik arzeden oluşumu, birbirine uygun seçimler yüzünden geçerliliğini kaybetmemesine dayandığı söylenebilir.

Mimari tasarım eğitimi kavramının oluşturduğu mevcudiyetin tüm girdileriyle tanımlanmış bir haritası, ancak pratik ve kuramsal alanlarını kesintisiz bir şekilde devam ettiren mimari tasarım eğitiminin sürekliliği olabilir. Fakat böyle bir kapsamın kuramsal bir metin üzerinden tanımlanabilme olasılığı yoktur. Bu durumda mimari tasarım eğitimi içerisinde yer alan girdilerle yanyana olan temel bileşenlerin kavramsal alanlarına bölünmesi ve aktarımlarının sağlanması, kavramın belirsizliklerine dair fikirsel pratikler geliştirebilmesi adına yer eden araçların açığa çıkmasına yardımcı olabilir.

Robert M. Pirsig bir motosikletin bileşenlerini açıklarken, hemen hemen hepsinin istenildiği kadar geniş anlatılabileceklerinden bahseder. Motosiklete dair kendi betimlemesini yapmadan önce -nesnelere bakışını "analitik betim" olarak adlandırmıştır- ufak bir not düşmüştür. Bu not üzerinden analitik betimlemenin, bileşenlere dayanarak motorun "ne" olduğunu ve işlevlere dayanarak motorun "nasıl" oluştuğunu anlatır. Ama bunların yanında bileşenlerin "nerede" analizine ve parçaların biçim-düzen sorgusunu gerektiren bir "neden" analizine ihtiyaç duyulacağını da söyler. Asıl amacın, bir başlangıç noktası ve nesneleri kavrama tarzına bir örnek oluşturmak olduğundan bahseder. Bu başlangıç noktasının analiz konusunu oluşturacağından bahsederek notunu sonlandırır (Pirsig, 1995).

Heidegger Varlık'ın, varolanların Varlık'ı; olagelme ve süregitmenin tarzı olduğunu söyler. Varlığa hem içkin hem aşkın der. Bu nedenle gizini-açtığı anda varlığın kendisini gizlediğini, varlığın, varolan her şeyin mevcut olmasının süregitme tarzı, yani zamanın daimiliği içerisinde her şeyin insan karşısına çıkma tarzı olduğuyla ilgili açıklamalarda bulunur (Heidegger, 2008). Aristoteles ise varolanın varolmaklığını ortaya koymasının, varolanın varlığını soru konusu haline getirmesi olarak bahsetmektedir. Buradaki varlık, bulunuş anlamına gelen parousia'dır. Parousia hakkında sorulan sorular, yani varlığın varolmasına sebep olan özellikler, bağlantılar ve eylemler ise ousia'dır.[6] Mimari tasarım eğitimi kavramına bir olagelme ve süregitme tarzı olarak bakılırsa, içerisinde yer alan tüm

[6] Mesela filin kendisi parousia'yken, filin koku, renk ve ses gibi olguları ousia'dır.

olguların, araştırmaya uygunluk taşıyan, kendiliğinden oluşmuş veya bilinçli bir şekilde tasarlanmış çerçevelerden meydana geldiğini varsayabiliriz. Mimari tasarım eğitimi kavramına bu açıdan bakıldığında, kavramın parousia'sına ait sayısız ousia'sı bulunduğundan söz edebiliriz (Aristoteles, 1991).

Mimari tasarım eğitimi kavramının yüzeysel biçimlerini odak noktası alarak, indirgenmiş bir anlatıma kalkışmamak adına; politik, kültürel, ideolojik, bağlamsal özelliklerini barındıran, kavramın gerçekliğini oluşturan sosyolojik olgularına yakınlaşmayı mümkün kılan parçalar arasında, mimari tasarım eğitimi kavramının oluşturduğu sürekliliğinin dinamik bir anlatımının yapılabilmesi için bazı kararlar alınmıştır.

Tez konusunun sınırlılıklarını oluşturacak şekilde temel seçimler yapılmış ve bu seçimlerin aktarımının yapılması adına farklı bakış açılarından yararlanılmıştır. Tezin yöntemsel çıkarımlarıyla birlikte oluşturulan çalışmanın kapsamı, günümüz mimari tasarım eğitimi bileşenlerinin eğitim süreçleri içerisinde yer alan faaliyetlerine ve durumlarına bakmaktadır.

Çalışma ele alınan olgunun tanımlanma düzeyini belirleyebilmek ve mimari çevre tarafından göz önünde bulundurulmayan, fazlasıyla araştırılmamış bulguları elde etmek adına mimari tasarım eğitiminin bileşenlerine dair sınırlılıkları, eğitimcilerle yapılan röportajların tematik analiz incelemeleriyle birlikte belirlenmiştir. Böylece mimari tasarım eğitimi kavramının günümüz içerisindeki tanım ve içerikleri, mimari tasarım eğitiminin gerçekleşmesinde rol oynayan kişilerin bakış açılarından yola çıkılarak öbeklenmiştir. Buradaki önemli nokta, kavramın içeriğiyle birebir ilişkide olan eğitimcilerin şahsi hafızalarında biriktirdiği bilgilerin, kavramın hareketli ve değişken boyutlarına dair sorgulara yönelik çok boyutlu cevaplar sunuyor olmasıdır.

2.1. Temel Bileşenler, Alt Bileşenler ve Temalar

Tez kapsamında 21 mimari tasarım eğitimcisiyle yapılan röportaj görüşmelerinin ucu açık bırakılmış ve röportaj anında değişkenlik gösterebilen sorular karşısında elde edilmiştir. Röportajların temel omurgasını oluşturan soru listesi şekil 2.1.'de görülmektedir. Röportajlara dair tüm sorulara ise Ek 1'de ki röportaj metinlerinden ulaşılabilir.

1. *Kurumunuzun yapılanma süreçlerinden bahseder misiniz?*

2. *Bu süreçler içerisindeki rolünüz nedir?*

3. *Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler? Günümüze değin hangi koşullara göre şekillenmiş ve ne türden süreçlerden geçmiştir?*

4. *Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*

5. *Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*

6. *Kişisel öğretim tekniklerinizve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*

7. *Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Bu konuda bünyesinde değişkenler bulundurur mu ve bunlar nelerdir?*

8. *Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir? Varsa eğer, bu çizginin bileşenlerini neler oluşturmaktadır?*

9. *Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*

10. *Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*

Şekil 2. 1. Röportaj soruları

Bu sorular karşısında alınan cevaplar tematik analiz yönteminden faydalanarak benzerliklerine, farklılıklarına ve alt anlamlarına dayandırılarak öbeklenmiştir. Bu öbeklenmeler araştırmanın kapsamını oluşturan *kurumsal içerik*, *eğitim araçları* ve *kurum dışı etkiler* şeklindeki üç temel bileşenle birlikte tekrardan ele alınmıştır. Bileşenlerin içeriğinde yer alan temel ilişki çeşitleri, röportaj çalışmalarından elde edilen verilerin çıktılarıyla birlikte kategorilendirilmiştir.

İlişkisel bütünlüklere dair kategoriler, tezin bulgularına dair bölümlerinde tematik analiz çalışmalarıyla bütünleşmiş tanımlamalara doğru evrilmiştir. Görüşmelere dair -temalara göre bölüntülenmiş- tüm metinler Ek 1'de yer almaktadır.

Tez çalışmasının böyle bir yöntem seçmesinin altında yatan nedenlerden bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Mimari tasarım eğitimi mecrasının çalışma içerisinde *bütüncül bir çerçevede* ele alabilmek;
- Günümüz içerisinde *yaşarlılığını devam ettiren* kavrayışlara ve kavramsallıklara ulaşabilmek;
- İçeriğinde çok boyutlu bir yapıyı barındıran çalışma konusunun, *tek yönlü* görüşler ve tartışmalardan ibaret olmamasını sağlayabilmek;
- Çalışmaya dair sorguların tez konusuna dair farklı süreçler geçirmiş ve farklı birikimler kazanmış, tecrübeli kişilerin *bilişsel donanım*larıyla birlikte gözden geçirebilmek;
- Konuya dair bileşenlerin, alanların ve temaların belirlenmesinde öznel veya nesnel tanımlamalar yerine çalışma tarafından kolektifleştirilmiş bir *ortak hafıza* içerisinde ortaya çıkarabilmek;
- Direkt ve dolaysız bir şekilde bilgileri edinmek yerine, ihtiyaç duyulan bilişsel yapıyı *koşullandırılma* içermeyen bir tarzda edinebilmek.

Röportaj metinleri içerisinde mimari tasarım eğitimi kümesi içerisinde belli grupları tanımlayan 36 adet tema belirlenmiştir. 36 tema ait oldukları gruplara göre kodlanmıştır. Kurumsal içerik, eğitim araçları ve kurum dışı etkiler *temel bileşenleri* altında toplanan bu temaların kategorize edilmiş gruplanmaları ise *alt bileşenleri* oluşturmaktadır.

Şekil 2.2.'de 36 ayrı tema (a_1), 13 ayrı alt bileşen (a), 6 ayrı alan (A_1) ve 3 temel bileşenin oluşturduğu kümelenmeler gösterilmektedir[7]. Temalar üzerinde yer alan renk skalası diğer başlıklarda yer alan grafiklendirme çalışmaları için oluşturulmuştur. Şekil 2.3.'te ise tüm kümelenmelerin biraraya getirildiği şematik gösterim bulunmaktadır.

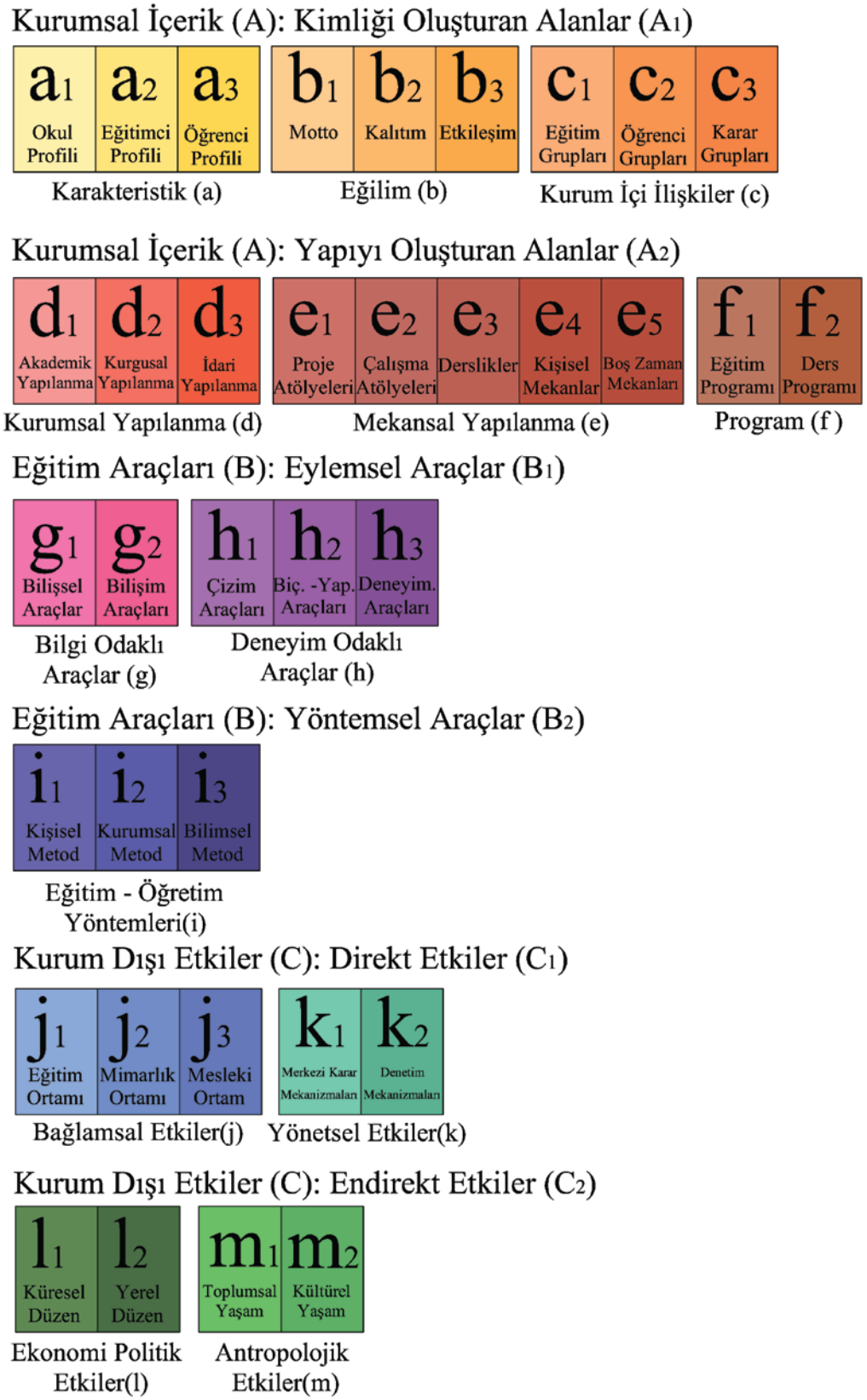
Çalışma tarafından ortaya koyulan tüm temel bileşenler, alt bileşenler, alanlar ve temalar hiç bir kesinliği ifade etmemektedir. Belirlenen bu girdiler belli bir zaman dilimi (2011-2014) içerisinde elde edilmiş olup, o zaman dilimine ait verilerden yola çıkılarak düzenlenmiştir. Ayrıca bu girdilerin ve girdilerin işlenme

[7] Şekil 2.4.' de görüleceği gibi **kurumsal içerik** kümesi altında olan ***okul profili*** bir temayı nitelerken, ait olduğu ***karakteristik*** alt bileşeninin **kimliği oluşturan alanlarına** dahildir.

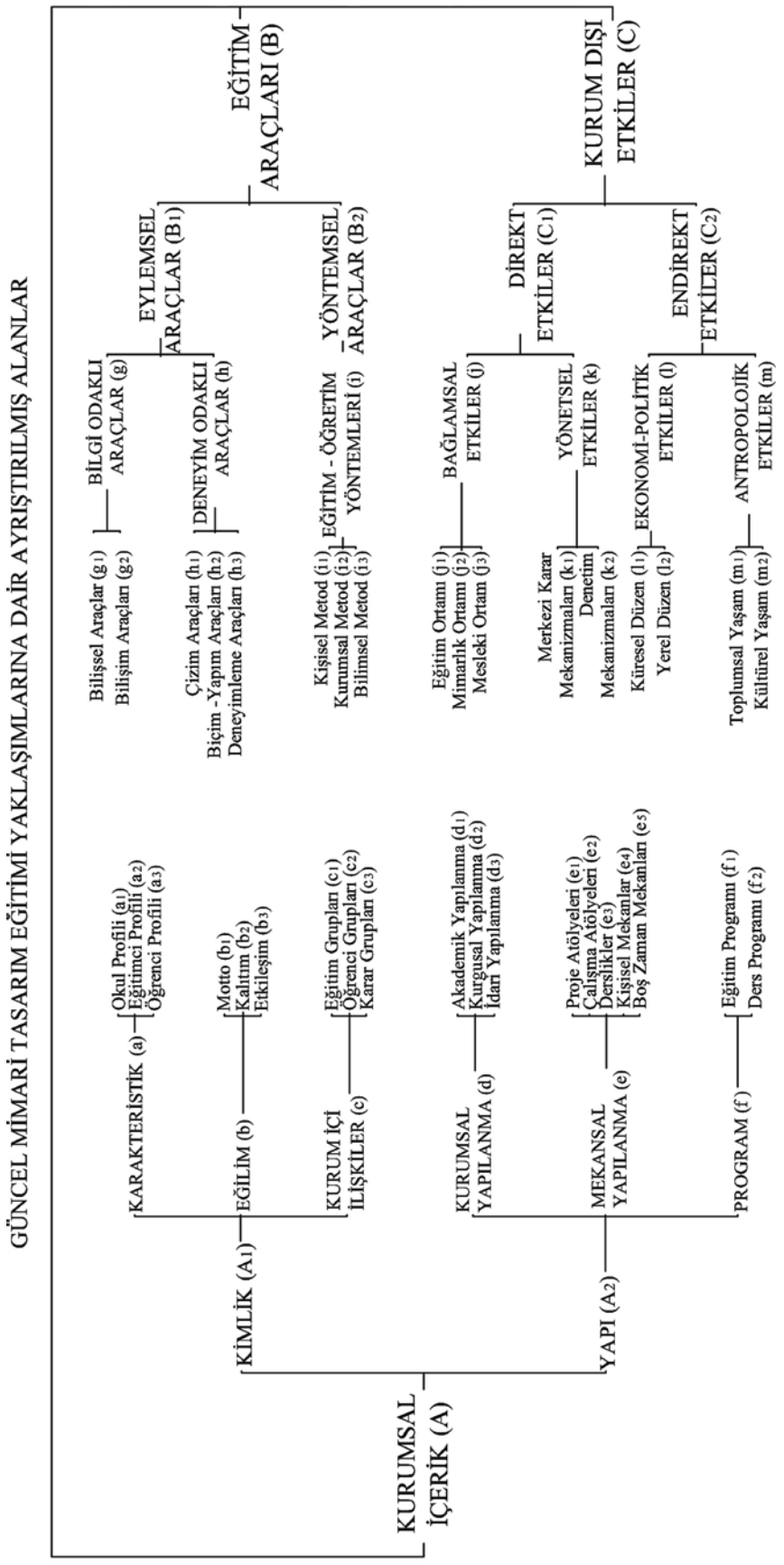
süreçlerinin, mimari tasarım eğitiminin tüm alanlarını ortaya çıkarması gibi bir amacı olmamıştır.

Çalışmanın bu kümelenmeler üzerinden tartışılması, mimari tasarım eğitiminin günümüzde baskın gelen az sayıdaki kavramsallıklar ve etiketler üzerinden ele alınmasının sağlıklı olmayabileceğini göstermek üzerine alınmış bir karardır. Çünkü çok boyutlu bir alan olan mimari tasarım eğitimi, son sözleri söylenmiş, kapalı tanımlamalarla ele alındığı sürece, sahip olduğu tüm potansiyelin, hem teorik hem de pratik anlamda geçerliliğini yitirmeye devam edeceği düşünülmektedir. Yani çalışma adına elde edilen tüm veriler kapalı tanımlamalar yapmamakta, sürekliliği sağlanabilecek yeni tartışma alanları ortaya çıkarmaktadır.

Temaların ve diğer tüm bileşenlerin mimari tasarım eğitimi kavramına ait olup olmadığı da ayrıca bir tartışma konusudur. Bu durum, öznel kavrayışlarla bütünleşen, çalışmanın bulgularına ait bölümlerinde daha sağlıklı bir şekilde tartışılabilir.

Şekil 2. 2. Temaların kodları ve renk kodları.

Şekil 2. 3. Temaların kümelenmesi.

2.2. Temaların Belirlenişi ve Kullanım Yoğunlukları Üzerine

Temalar seçilirken bütüncül bir anlatıma sahip olan pasajların açıkça sunduğu konular belirleyici olmuştur. Bu konuların benzerlerine diğer pasajlarda da rastlanıyor, ilişkilenmeler kuruluyorsa ve temanın kavramsal derinliğini zenginleştireceği düşünülüyorsa eğer, tüm bu yığılmalar ayrı temalar haline dönüştürülmüştür. Yapılan seçilimlere ve seçilim nedenlerine örnekler verilecek olursa:

- **<Okul Profili>** Bir diğer iyi şey, öğrencilerin önünde, çalışabilecekleri, seçebilecekleri; kentleşme mimarisi, gayrimenkul, bina teknolojisi, peyzaj gibi pek çok alan ve farklı yol var. Çok büyük bir okuluz, bu az da olsa fabrika gibi olmamıza neden oluyor. **<Okul Profili>** (röportaj no: 4, pasaj no: 7)

  → *Okul Profili* temasının kavramsal içeriğine örnekler verdiği düşünülen bir pasaj.

- **<Okul Profili>** Daha ileri düzey tasarım araştırmaları ve tasarım konularıyla uğraşabilmesi için yüksek lisans programı düşünülmüş. Kuramsal meselelerle, pratik meseleleri bir araya getirip, birlikte tartışıp, daha ileri düzey tasarım eğitimi verebilmeyi hedefliyorlardı.**<Okul Profili>** (röportaj no: 13, pasaj no: 2)

  → *Okul Profili* temasının yapısal içeriğine katkıda bulunduğu düşünülen bir pasaj.

- **<Okul Profili>** Kısacası kurumun iniş çıkışları oldu. Ama her zaman yeni koşullara adapte olabilme becerisini de gösterdi. Şu anda bakıyorum mimarlığın genel çerçevesi ve yurt dışındaki mimarlık okulları içerisinde kendisini güncelleme kapasitesine erişti. **<Okul Profili>** (röportaj no: 15, pasaj no: 5)

  → *Okul Profili* temasına öznel bir bakış açısı sunduğu düşünülen bir pasaj.

- **<Okul Profili>** Türkiye eğitim hayatına baktığımız zaman, farklı ekoller var. Örneğin İstanbul ekolü büyük ölçüde - özellikle Güzel Sanatları kastediyorum - bir usta-çırak ilişkisi yoluyla öğrenmeye dayanırdı. **<Okul Profili>** (röportaj no: 16, pasaj no: 11)

  → *Okul Profili* temasına nesnel bir bakış açısı sunduğu düşünülen bir pasaj.

Bir tema belirlenirken bir üst kümesinin ne olduğuna dair sorgular yapılırken, bu üst kümeye dair diğer temaların araştırması gerçekleştirilmiştir. [Okul Profili] temasının [Karakteristik] alt bileşenine ait olduğu belirlendiğinde, bu alt bileşenin potansiyel olarak kapsadığı diğer temaların (Eğitimci Profili, Öğrenci Profili) içeriksel ve niteliksel benzerliklerine bakılmıştır.

Temalar çalışma içerisinde; röportajlardan elde edilen metinsel bütünlüklerde yer alan birbirlerinden ayrı konuları birlikte veya ayrı bir şekilde ele alan anekdot[8]lara karşılık gelmektedir. Bazı pasajlar tek bir temaya ait bir anektodu kapsarken, diğer pasajlar 6 farklı temanın ele alındığı bir anektod olabilmektedir. Tüm temalar böyle bir sistem içerisinde ortaya çıkartılmış ve ait oldukları gruplara dağıtılmıştır.

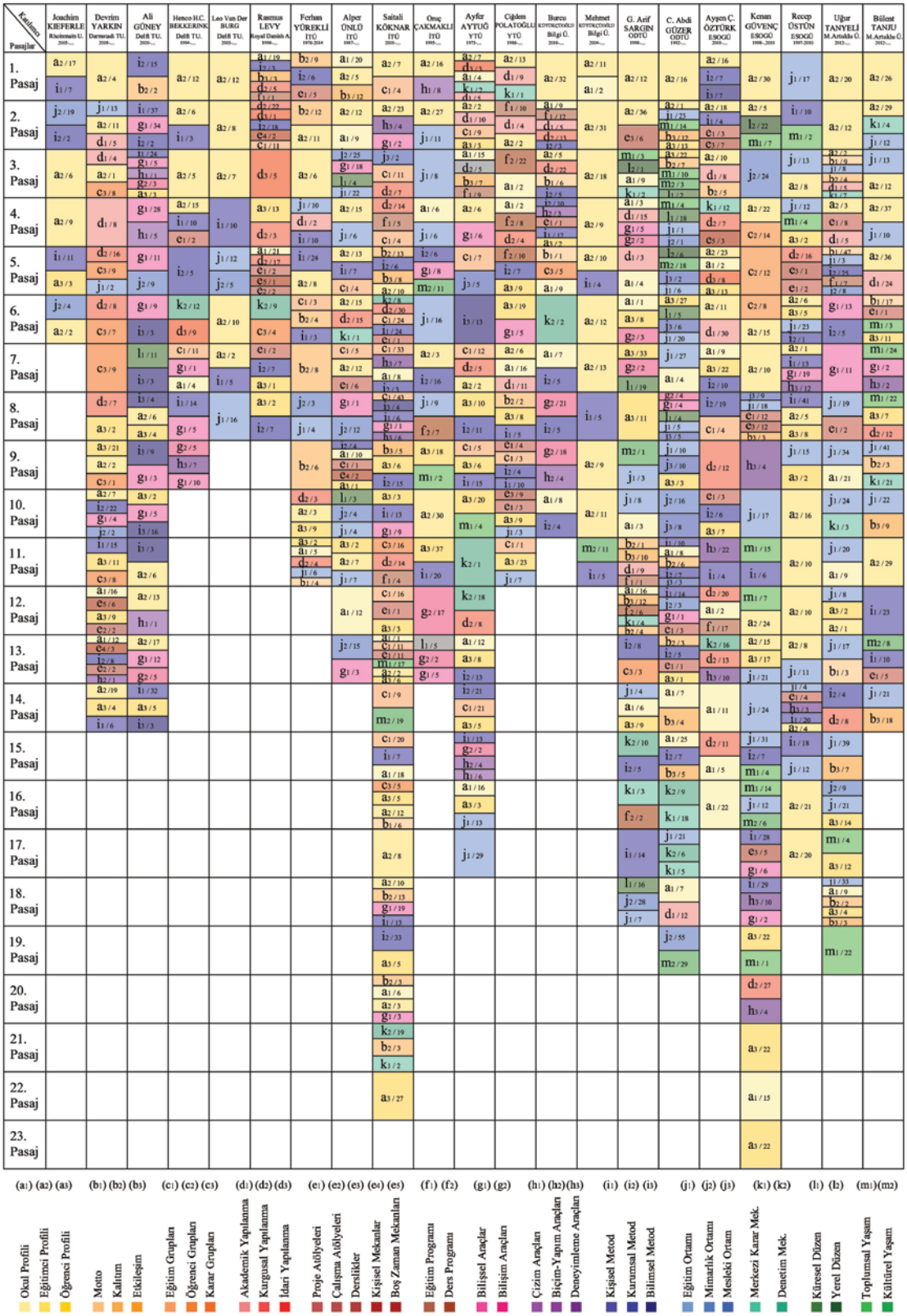
Temaların elde edilmesinde kullanılan röportaj metinleri, görüşme yapılan kişinin (eğitimcinin) soruları ele alış biçimleri yüzünden farklı yapılara[9] sahiptir. Bu yapılar metinlerin toplam pasaj (6 pasaj toplamından, 23 pasaj toplamı arasında değişen) sayılarında değişkenlikler göstermesine sebep olmuştur.

Şekil 2.4'te görüleceği üzere konuların röportaj metinlerindeki yığılımları farklı düzeylerdedir. Bu nedenlerle temaların metin pasajlarına dağılımı, tüm metinlerin yanyana getirilişinde karmaşık bir şablon oluşturmuştur. Röportaj yapılan kişiler bazı durumlarda bir çok şeyden bahsederken, bazı durumlarda ise anlatımlarını bir kaç konuyla sınırlandırmaktadır.

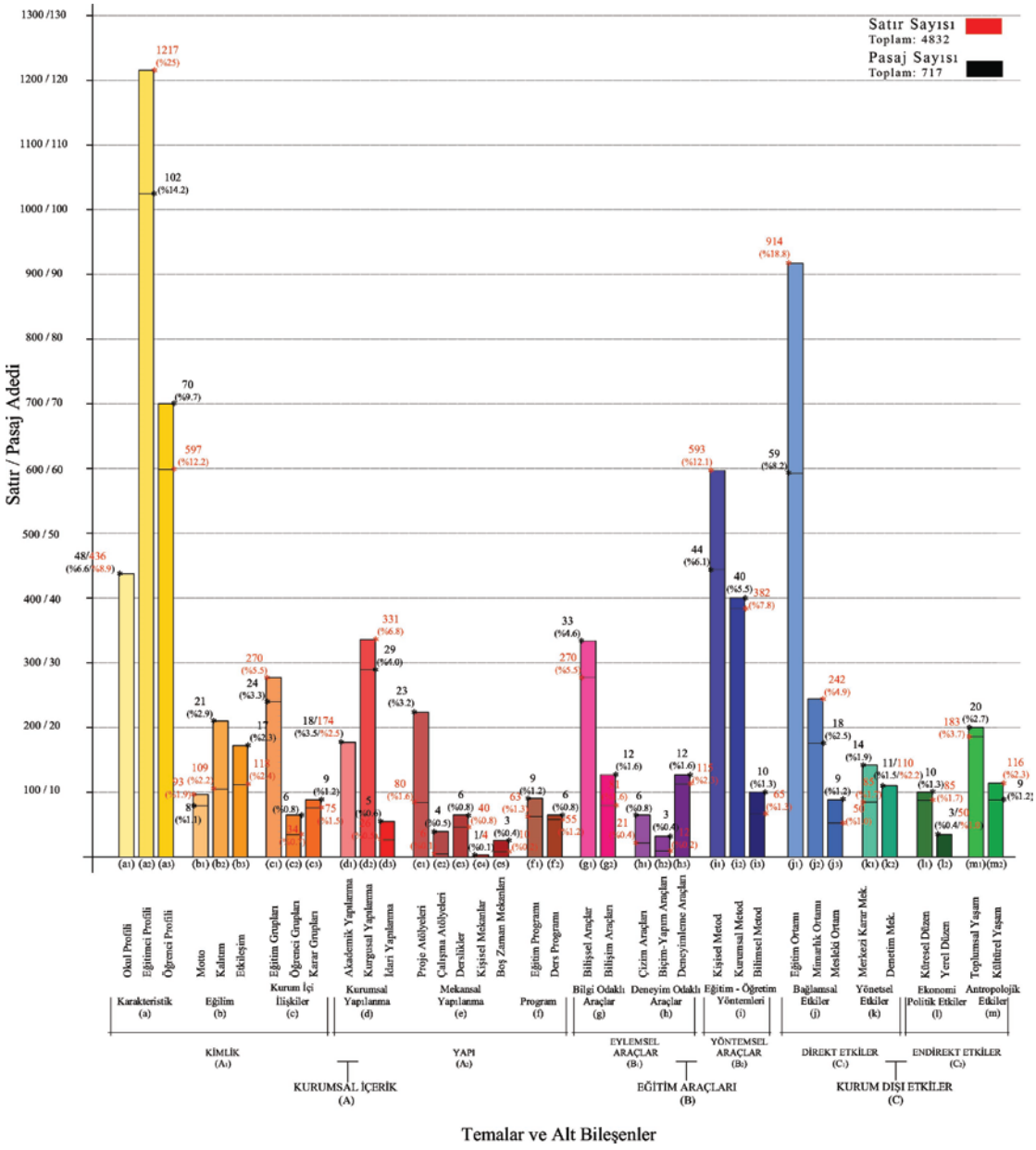
Şekil 2.5'te röportaj metinlerini oluşturan satır (kırmızı renkte yazılanlar) ve pasajların (siyah renkte yazılanlar) toplamlarına dair bir grafiklendirme çalışması yer almaktadır. Temaların pasaj ve satır toplamları grafik içerisinde bazen birbirinden uzak noktalara, bazen de yanyana denk gelmektedir. Buradan temaların anlatımlarına dair aktarım çeşitlenmelerinin olduğu fikrine varılabilir.

[8] Olayların kayıtları. Gözlem dolaylı anlatımlar, açıklamalar, vb...

[9] Anlatımların istatistiksel ve niteliksel boyutları.

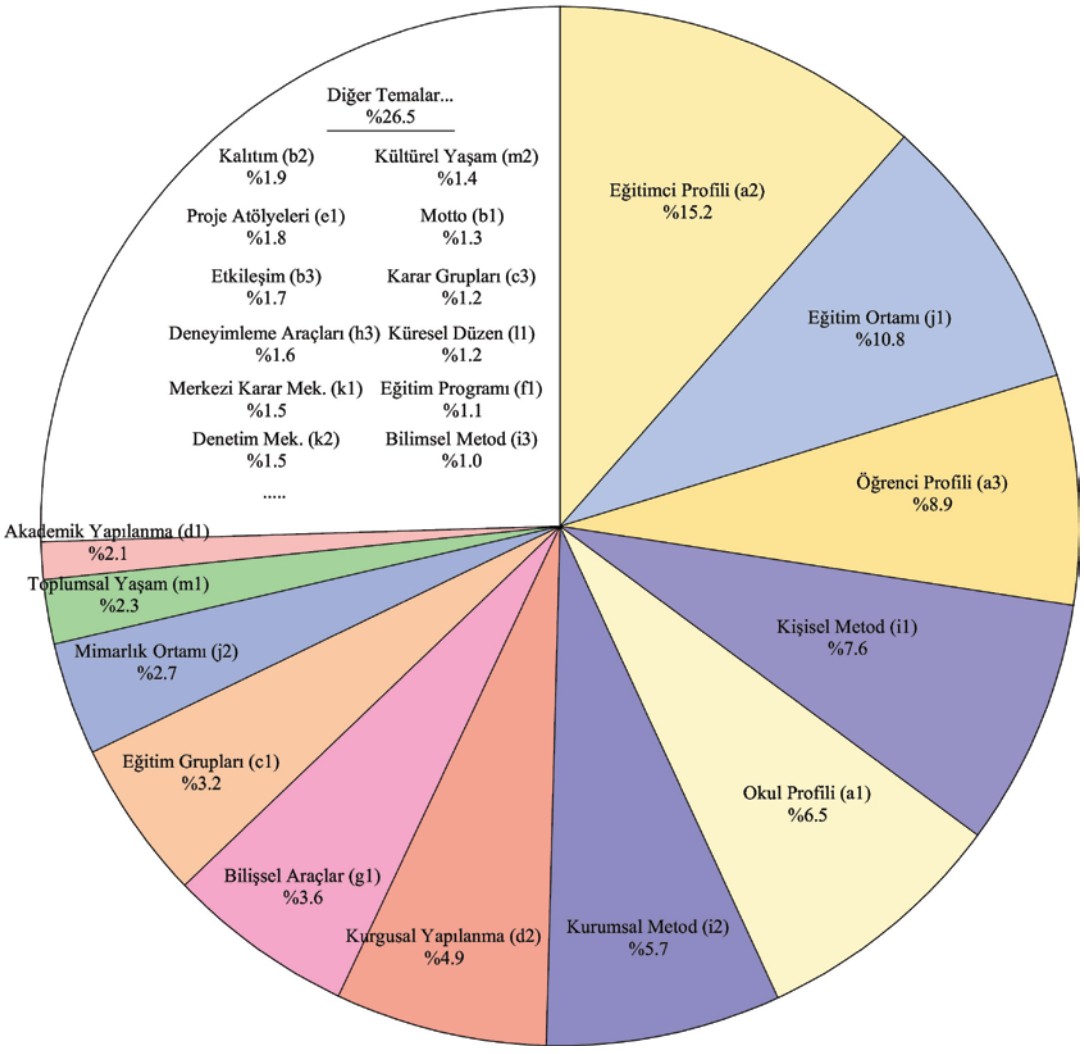
Şekil 2. 4. Temaların satır toplamlarına dair grafiklendirme çalışması.

Şekil 2. 5. Temaların satır ve pasaj toplamları.

Satır ve pasaj toplamlarının geneline bakıldığında temalar ve temaların oluşturduğu alt gruplara ilişkin belli başlı odak noktalarının mevcut olduğu görülebilir. Temalar, röportaj metinlerindeki toplam satır ve pasaj sayısına göre orantılandığında yoğunluklar görülmüştür.

Şekil 2.6.'da bu yoğunluklara dair dilimler gösterilmektedir. Bu grafiğe göre karakteristik alt bileşinini oluşturan *okul, eğitimci* ve *öğrenci profili* temaları röportajlarda en çok dile getirilen dilimleri oluşturmaktadır. İçerik açısından geniş bir kapsam içeren eğitim ortamı temasının dilim büyüklüğünü, *yöntemsel araçlar* alt bileşinine ait *kişisel metod ve kurumsal metod* temalarının yoğunlukları takip etmektedir. Cevapların bu temalarda yoğunlaşması, mimari tasarım eğitimi günümüz içerisinde *öznelerinin, ortamlarının* ve *yöntemlerinin* baskınlığı altında olduğu anlamına gelebilir.

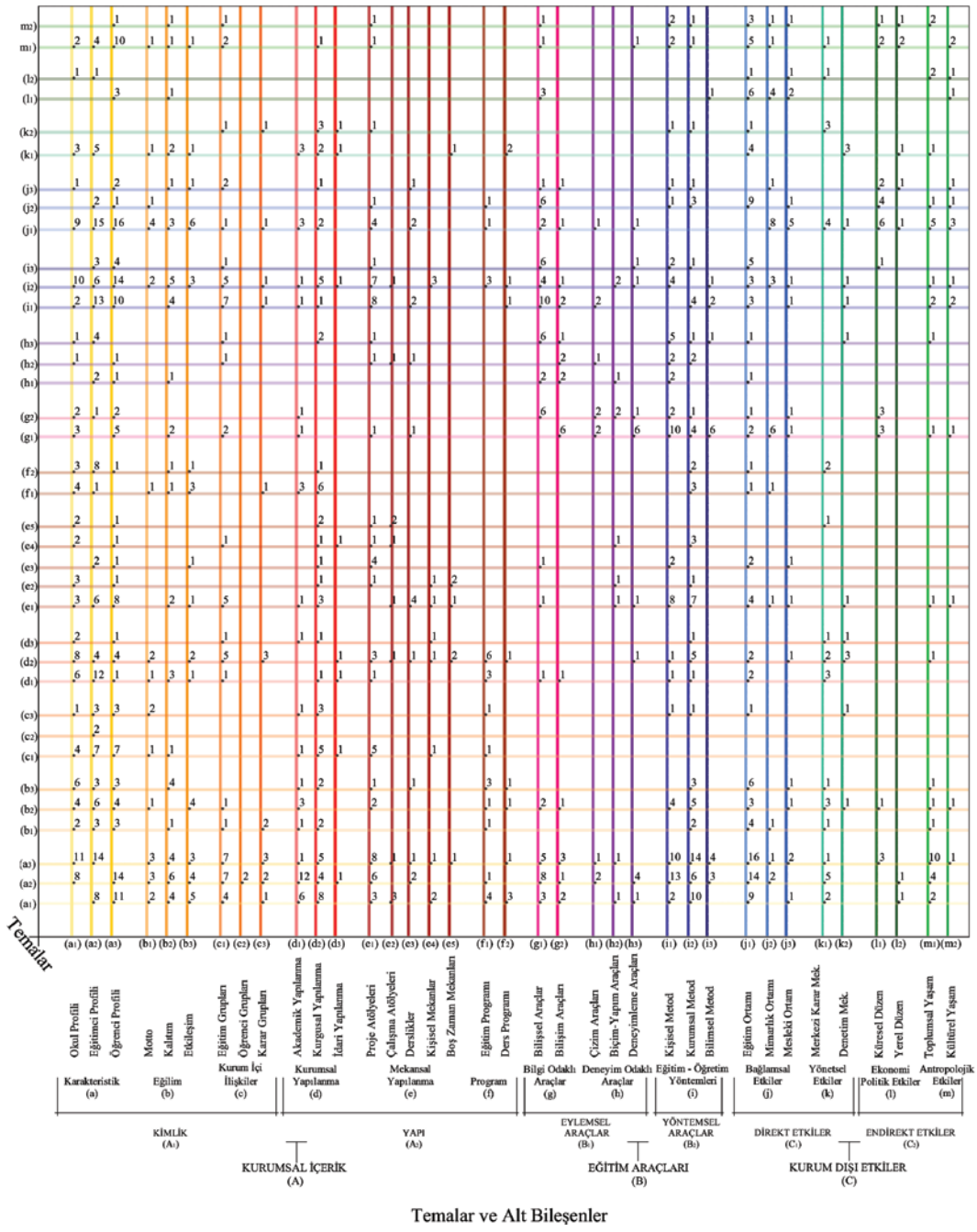
Şekil 2. 6. Temaların satır ve pasaj ortalamalarının yoğunluk dilimleri.

2.3. Temaların Biraraya Gelme Sıklıkları

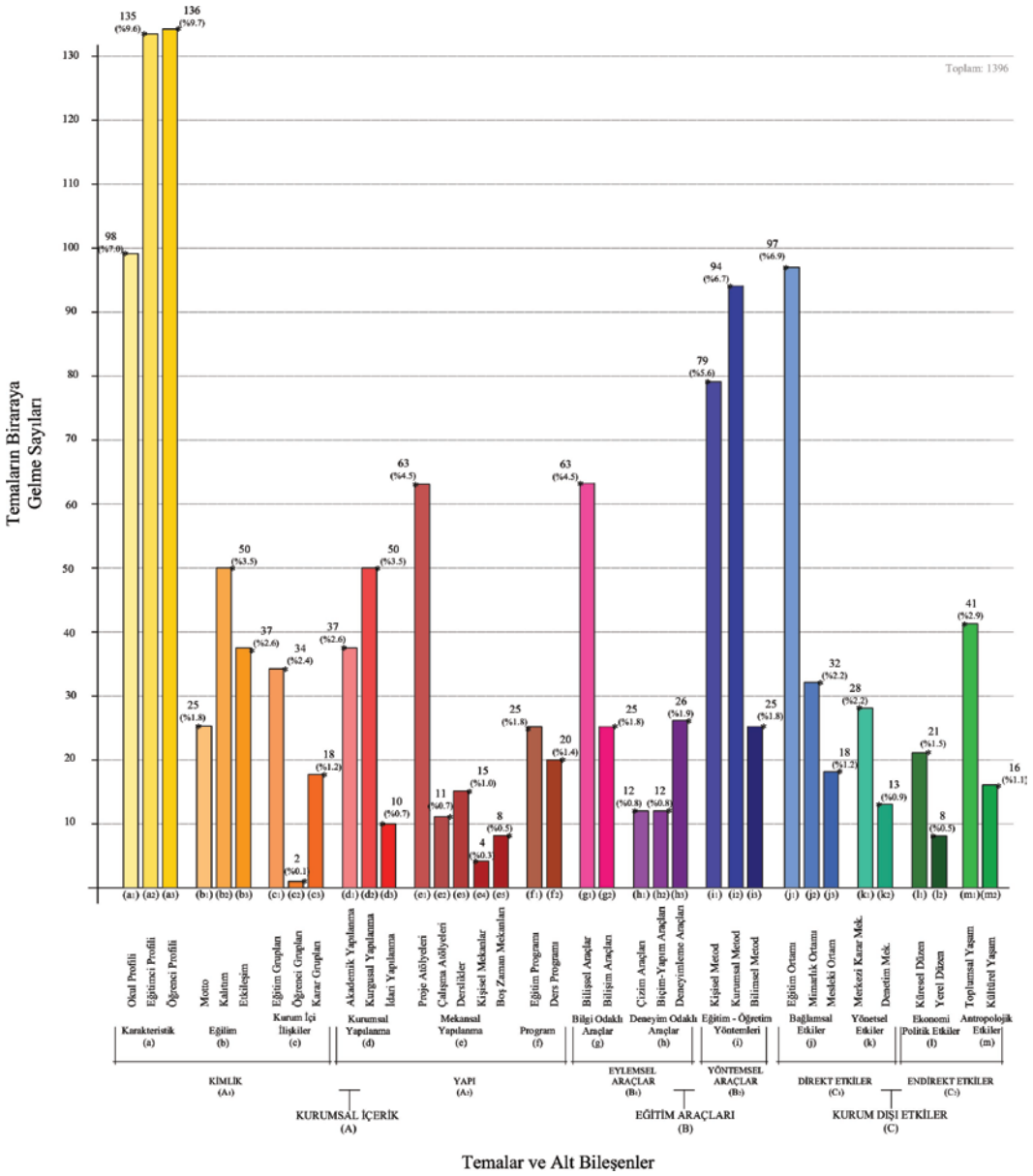
Pasajların temalara ayrıştırma işlemi, bir *anlatım* bir *tema*ya denk gelecek şekilde olmamıştır. Bu durum çalışmanın yöntemine göre tek bir anlatımın birden fazla temayı temsil edebileceği anlamına gelmektedir. Örnek olarak, aşağıdaki pasaj içerisinde 5 farklı tema yer almaktadır -yani tek bir pasaj 5 farklı konu üzerinden okunabilmektedir- :

> **<Okul Profili> <Kurgusal Yapılanma>** 10 tane farklı bölüme sahibiz ve bu bölümlerin her biri güçlü öğretmenler grubu tarafından yönetiliyor. Her bölüm mimari ve inşa süreçlerini gerçekleştiriyor, ancak tamamen farklı vurgularla. Çünkü mimarlık tutumunun nasıl olacağını tartışıyoruz ve öğrenciler bu tartışmalarda mimarlıkla ilgilenmenin farklı yolları olduğunu hissediyorlar. Mimarlığın farklı yönleri ile ilgilenen eğitimcilerimiz var. Bence bu çok önemli. **<Proje Atölyeleri>** Diğer bir önemli şey de, stüdyoda çalışmak. Farklı fonksiyonlar, fikirler ve ölçekler arasında çalışıyorlar. **<Proje Atölyeleri> <Boş Zaman Mekanları>** % 50 dergi ve % 50 kitap barındıran çok kaliteli bir kütüphanemiz var. **<Boş Zaman Mekanları>** Bu sadece zihin ve mantık ile ilgili bir durum değil, aynı zamanda kavramsallıkları mimarı tasarımla birlikte düşünmek ile de ilgili. 40 yıl önce kurulan bir dergimiz var ama bugünkü dergiler gibi ilkeleri var. **<Çalışma Atölyeleri>** Metal ve ahşap atölyelerimiz de var ve bu atölyeler bugünün atölyeleri gibi tasarım yapıyor. **<Çalışma Atölyeleri> <Kurgusal Yapılanma> <Okul Profili>** (röportaj no:6, pasaj no:2)

Aynı pasaj içerisinde, temalara göre yapılan okumalar arasında farklı anlamlara, tanımlamalara ve örneklemelere gidilebilirken, bu farklı okumaların bütüncül hali pasajın kendisini oluşturur. Yani farklı temalar okuyucuya farklı referanslar sunuyor olsa da, tema konularının birliktelikleri, pasaj içerisindeki tüm konuları kapsayan tek bir anlatıma dönüşmektedir. Bu durumla birlikte biraraya gelerek pasajlar oluşturan temaların arası ilişkilenmeleri nicel anlamda ölçmek adına, röportaj metinlerinde temaların pasajlar içerisindeki biraraya gelme sıklıkları araştırılmıştır. Şekil 2.7.'de bahsedilen sıklıklar sayısal değerler halinde grafiksel bir düzen içerisinde sunulmuştur.

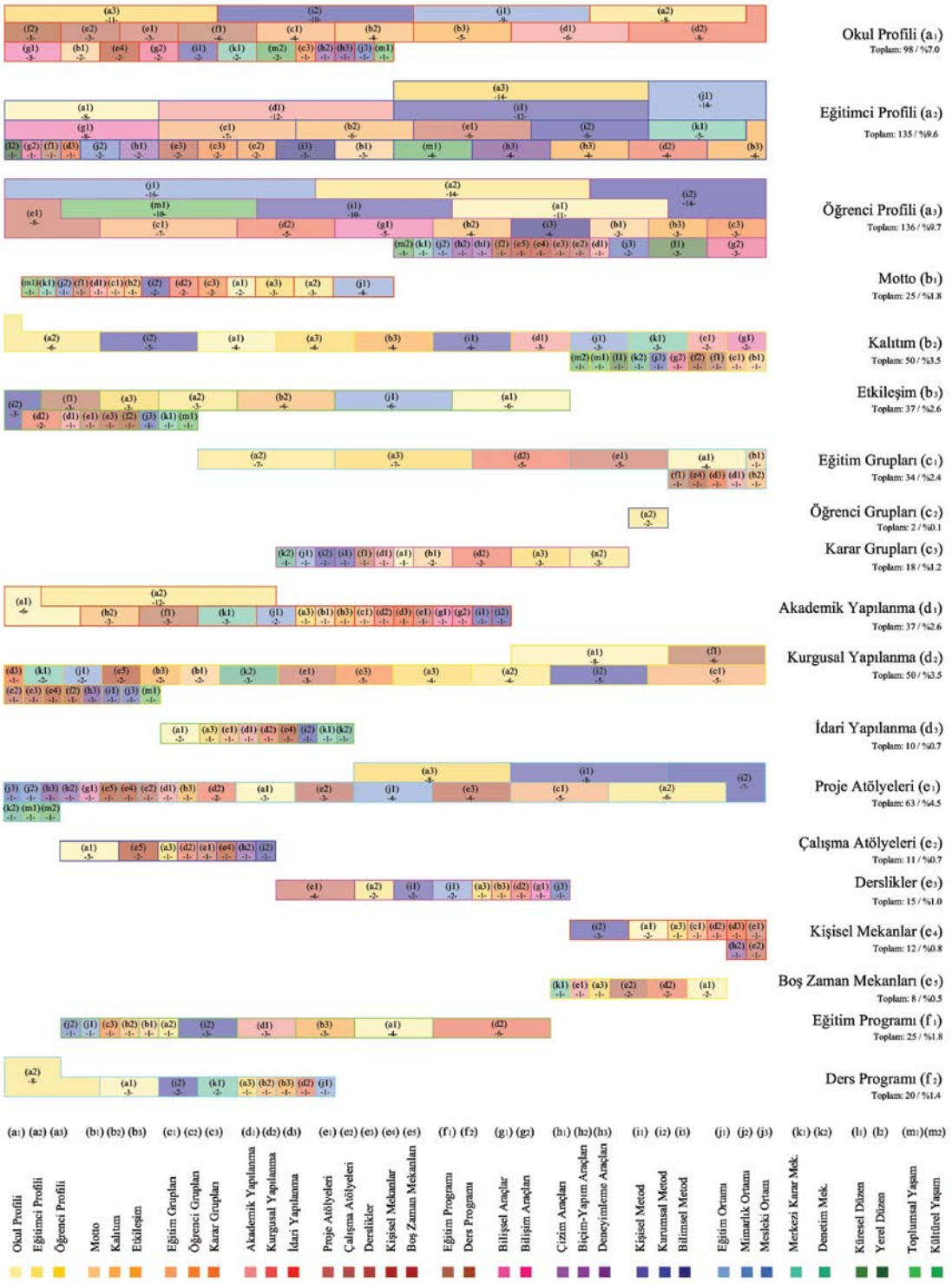

Şekil 2. 7. Temaların biraraya gelme sıklıkları.

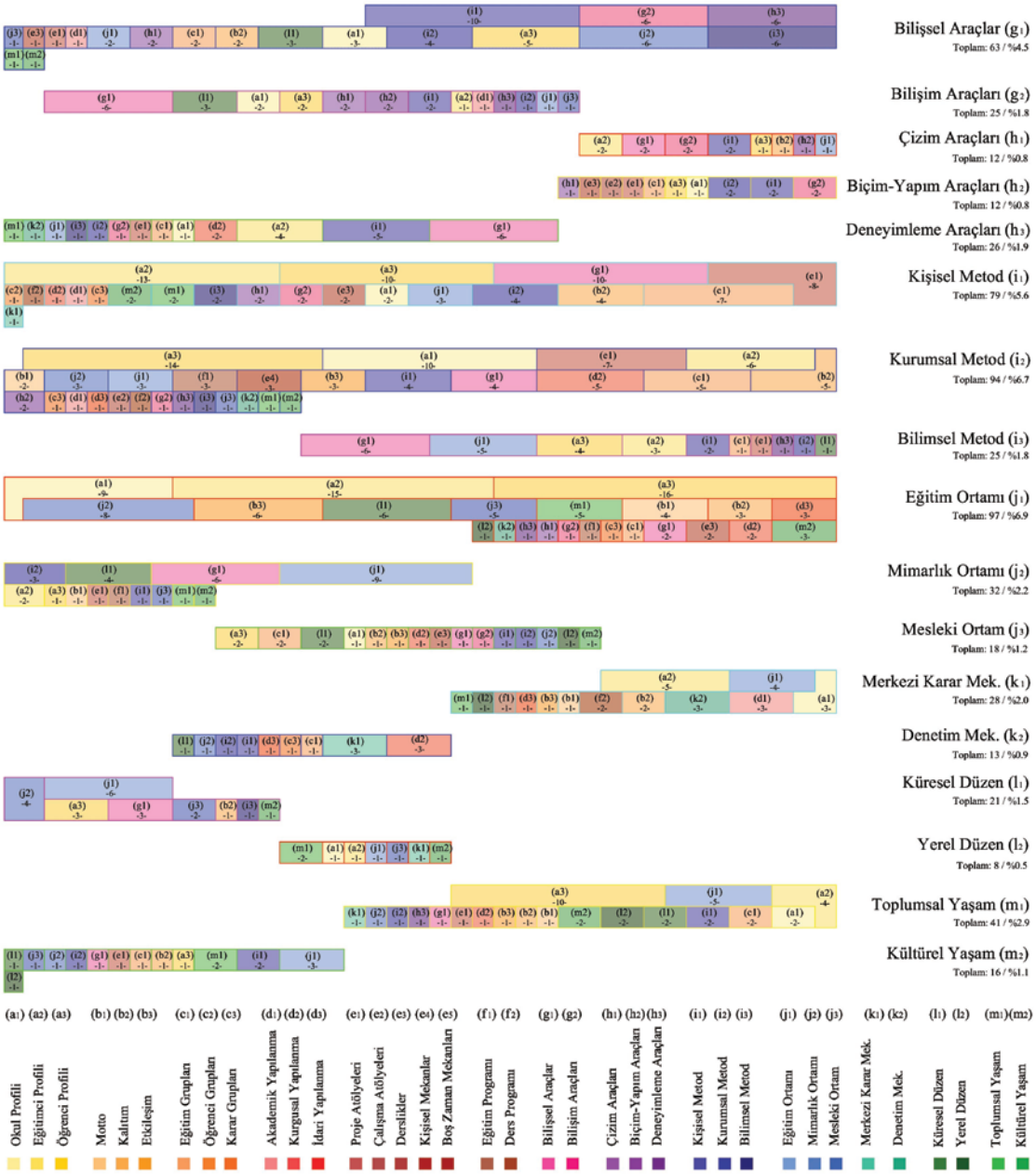

Şekil 2. 8. Temaların biraraya gelme toplamları ve yüzdeleri.

Grafiklerde görülen sayısal değerlere göre röportaj metinleri içinde diğer tema gruplarıyla yoğun bir şekilde anlatımsal bütünlükler oluşturan ilk üç küme *karakteristik, eğitim-öğretim yöntemleri* ve *bağlamsal etkiler* olarak gözükmektedir. Bu üç alt bileşenin birlikteliğine bakıldığında karakteristik kümesi bir iç düzeni temsil ederken, bağlamsal etkiler dışarıdan etki eden etkenleri temsil etmektedir. Eğitim yöntemleri ise bu iki küme arasındaki ilişki biçimlerini ve öznel bağları oluşturan bir eşik düzeyi olarak tanımlanabilir. Şekil 2.9. ve 2.10.'da temaların ilişki kurduğu tüm gruplar ve ilişki yoğunlukları takip edilebilir.

Şekil 2. 9. Temaların biraraya gelme yüzdelerinin karşılaştırmaları.

Şekil 2. 10. Temaların biraraya gelme yüzdelerinin karşılaştırmaları-devam.

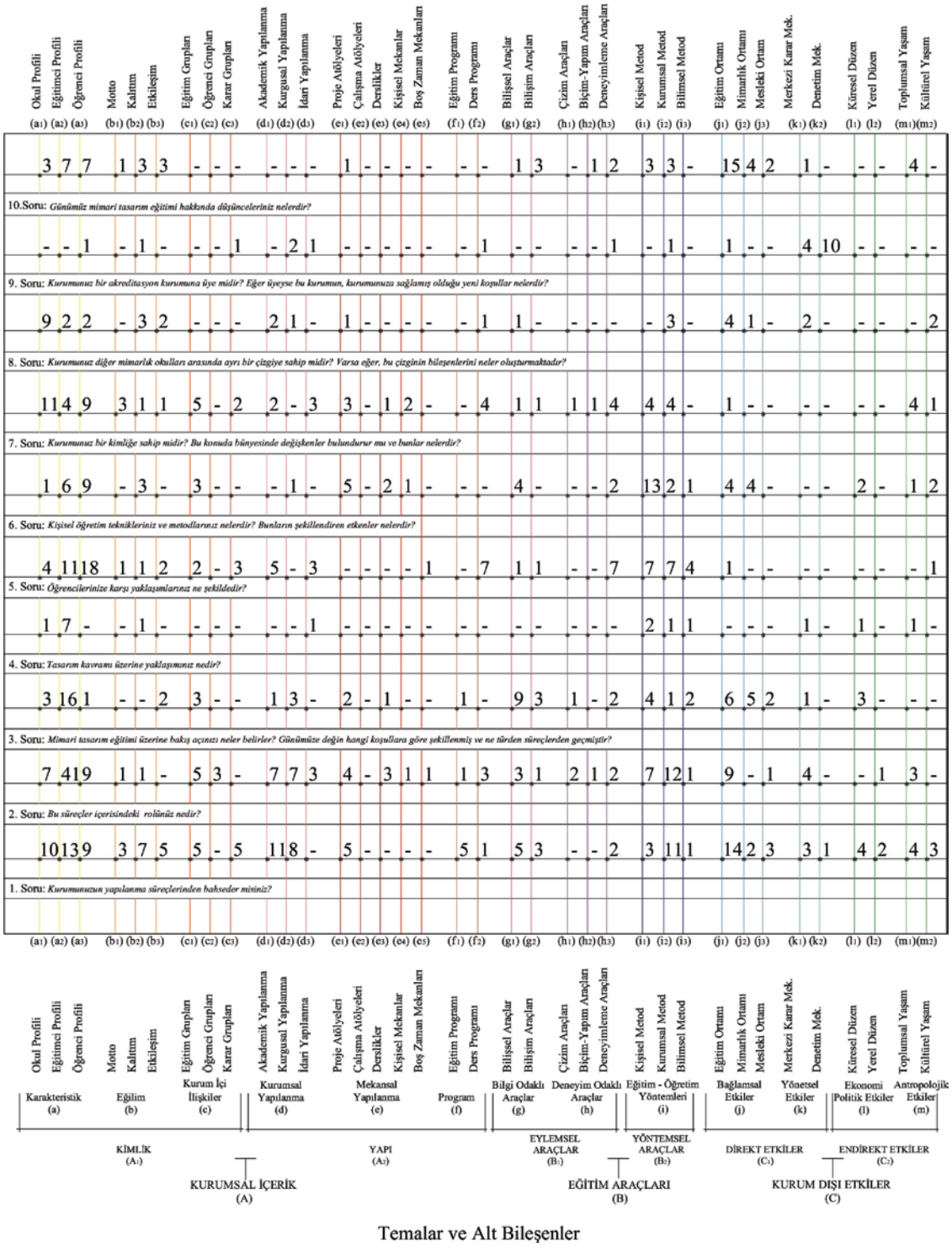
2.4. Temaların Sorulan Sorulara Göre Düzenlenmesi

Röportajların yapılışı sırasında katılımcılara sorulacak sorular hakkında herhangi bir ön bilgi verilmemiştir. Bu sebepten dolayı sorular her röportajda farklı sayısal değerlere tekabül gelmiştir. Bazı sorular röportajın gidişatını belirlemek adına sorulma zorunluluğu taşırken, bazı sorular ise röportajın gidişatı ve katılımcının belirleyiciliği yüzünden bazen sorulmamıştır. Bu belirleyicilik yer yer soruların yapılarının ve içeriklerinin değişmesini de sebebiyet vermiş olup, her röportajın aslında farklı bir anlatımı olduğuna işaret etmektedir.

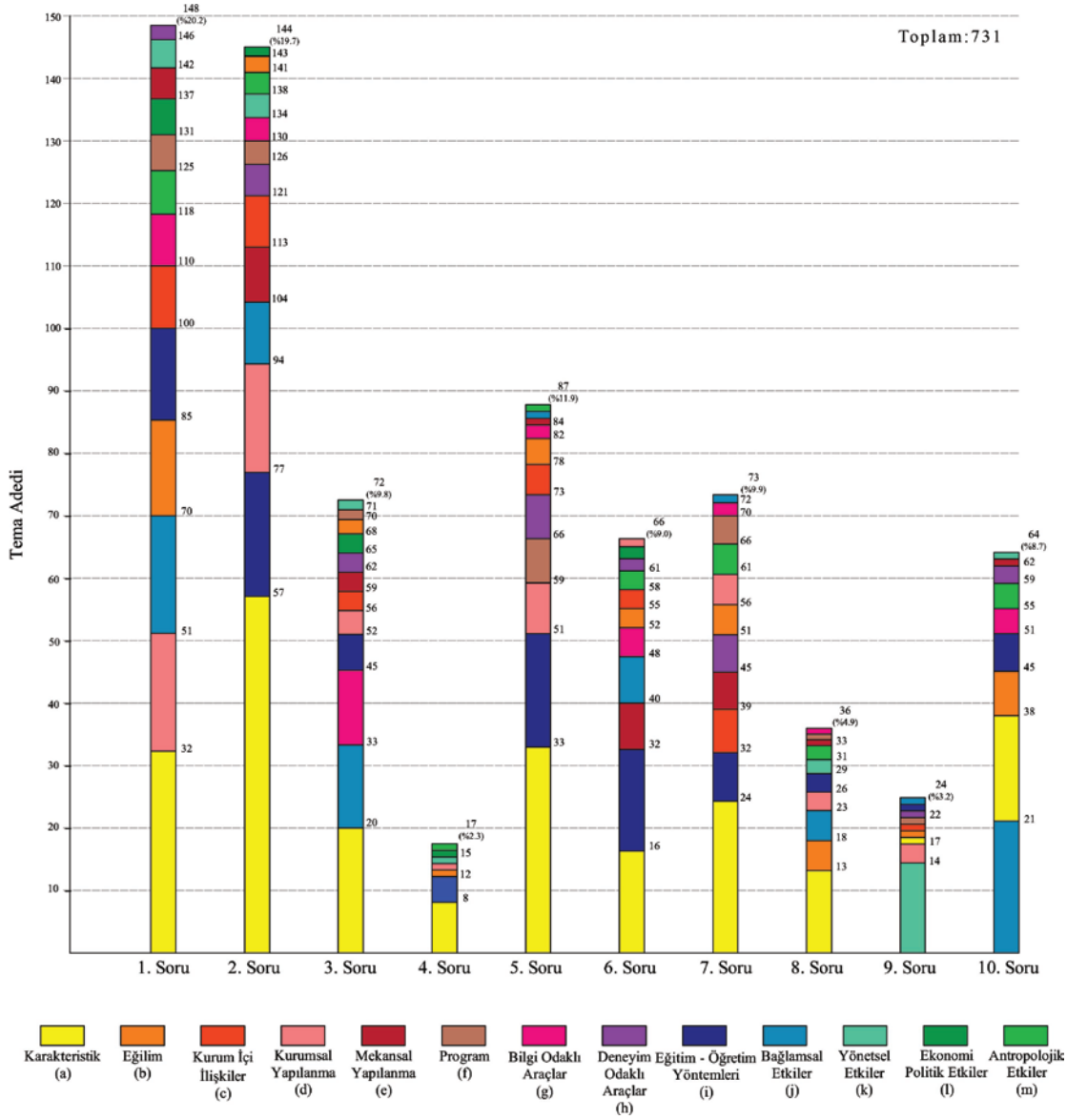
Temaların sorulara göre dağılımına bakıldığında, hangi soruya, hangi yoğunlukta cevap verildiği ortaya çıkmaktadır. Şekil 2.11. ve 2.12.'de röportaj yapılan eğitimcilerin mimari tasarım eğitimi kurumlarına ve eğitim hayatlarına yönelik sorulan ilk iki soruya içerik yönünden daha zengin cevaplar verdiği görülmektedir. Bu sonuç yukarıda açıklanan röportajların gidişatını oluşturma zorundalığıyla alakalı olarak açıklanabilir.

En az cevaplananlar sorular ise tasarım kavramı ve akreditasyon sistemi üzerinedir. Akreditasyon sistemi üniversitelerde yakın bir geçmiş içerisinde uygulanmaya başlanmış bir sistem olduğu için cevaplanma yüzdesinin düşük olması anlaşılabilir. Fakat tasarım kavramı üzerine sorulan sorunun böyle bir anlam içerisine alınmasının mümkünatı yoktur. Bu durum *tasarım* kavramının soruların ve sorulara karşı verilen cevapların tümüne dahil olabilecek bir içeriğe sahip olmasıyla ilgili olarak açıklanabilir. Tasarım kavramı grafiklerde görüldüğü gibi tek bir basamakta hareket eden bir yapıdan ibaret değildir. Akreditasyon sistemi gibi olguların aksine hareketlilik içeren bir kavram olarak tüm basamaklarda yer ettiği sonucuna varılabilir. Bu sebeple kendisine ait olan basamak zayıf kalmıştır.

Cevap gruplarının tümünde (akreditasyon sistemi haricinde, o basamakta baskın olan yönetsel etkilerdir) baskın bir şekilde *karakteristik* alt bileşeninden bahsedilmektedir. Diğer baskın gruplar ise soruların içeriklerine göre değişkenlik göstererek, *eğitim-öğretim grupları, bağlamsal etkiler* ve *kurumsal yapılanma* olarak sıralanabilir.

Şekil 2. 11. Temaların sorulan sorulara göre ayrışmış sıklıklarının değerleri.

Şekil 2. 12. Temaların sorulan sorulara göre ayrışmış sıklıkların yoğunlukları.

2.5. Temaların Katılımcıların Kurumlarına Göre Düzenlenmesi

Mimari tasarım eğitimcileriyle yapılan röportaj çalışmalarında, katılımcıların zamanımızda veya zamanında[10] eğitim verdikleri 10 Mimarlık Okulu belirlenmiştir. Bu okullar Wiesbaden, Darmstadt (Almanya), Delft (Hollanda), Kopenhag (Danimarka) gibi Avrupa şehirlerinden ve İstanbul, Ankara, Eskişehir, Mardin gibi Türkiye'nin çeşitli şehirlerine yayılan geniş bir alanda yer almaktadır. Bu sebeple röportaj çalışmaları sonrasında elde edilen tüm metinler bahsedilen bağlamsal farklılıklar sebebiyle algısal, kavramsal ve anlamsal spesifikleri içermektedir.

Belirlenen okullara ait katılımcı sayıları, saha çalışmalarında röportaj teklifini kabul eden kişilerin sayılarıyla orantılıdır ve 1-4 arasında değişen katılımcı toplamları bulunmaktadır.

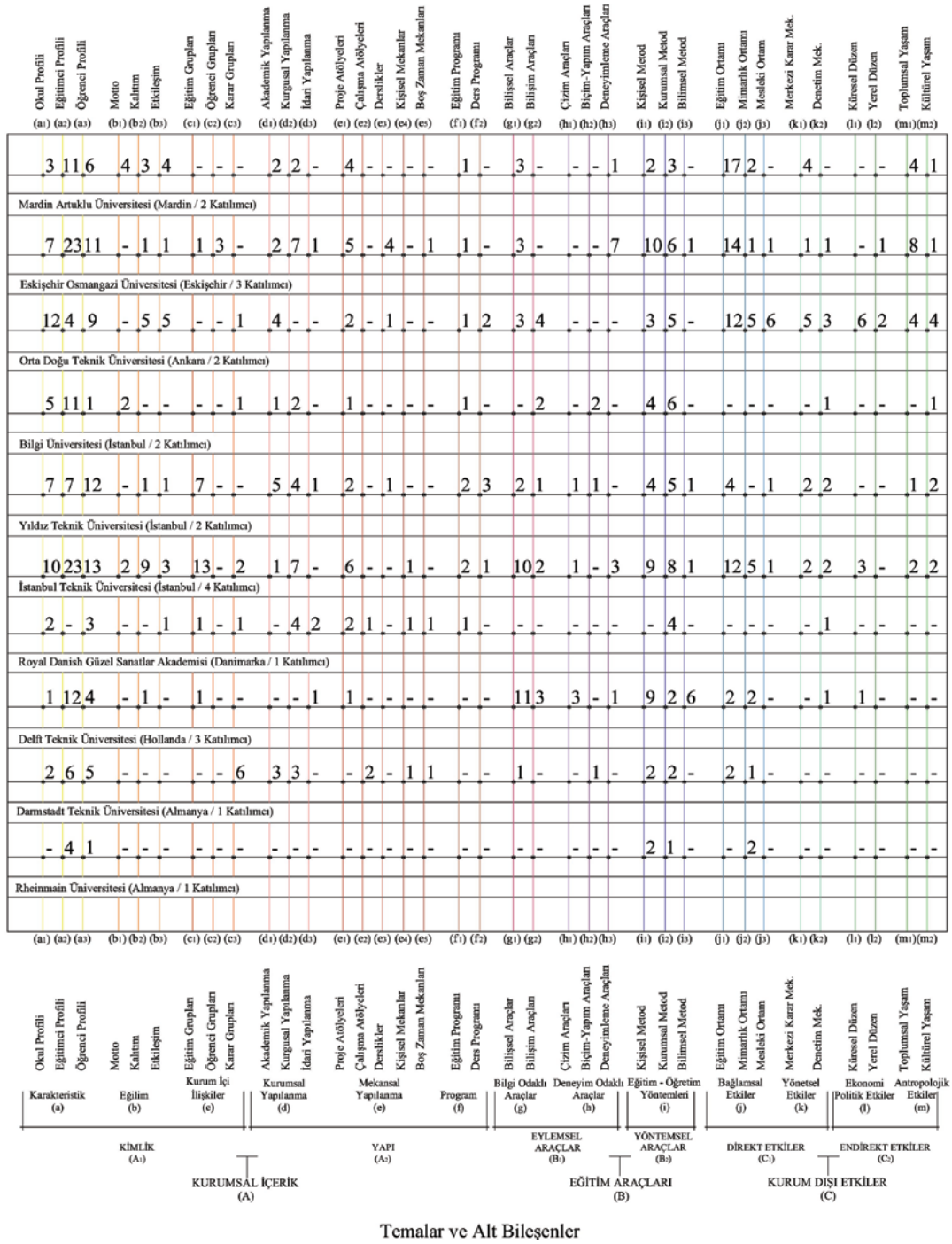
Avrupa okullarında eğitim veren katılımcıların sorulan sorulara göre verdikleri cevaplar pasaj sayıları açısından Türkiye'deki okullara nazaran daha düşük seviyelerdedir. Bu durum hem ortak bir dilde buluşulmaması yüzünden hem de kendilerini ve durumlarını dolaysız yollarla anlatma isteklerinden kaynaklı olabilir.

Türkiye okullarında eğitim veren katılımcıların pasaj sayıları oldukça yüksek oranlarda gözükmektedir. Bu durum ise yabancı ülkelerdeki eğitimcilerin tersine ortak bir dil üzerinden cevapları açığa çıkartma ve röportaj çalışması yapan kişiye olabildiğince fazla bilgi (öznel veya nesnel) verme isteğiyle orantılı gözükmektedir.

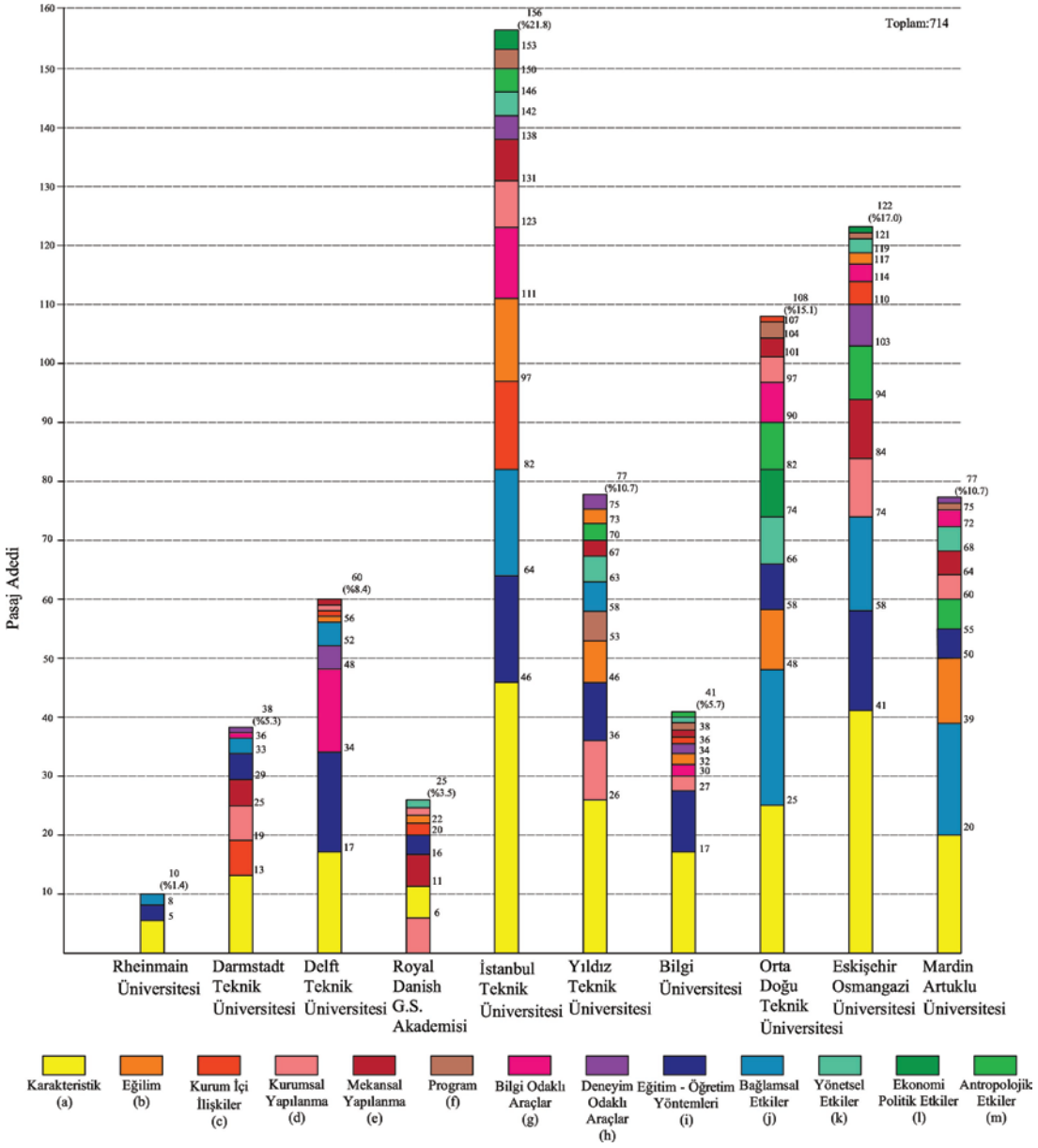
Şekil 2.14.'e göre röportaj metinleri içerisinde en çok tema konusu ve anektodu üreten kurum İTÜ Mimarlık olarak görülmektedir. Bu kurumu takip eden kurumlar sırasıyla ESOGÜ, ODTÜ, YTÜ ve Mardin Artuklu Üniversitesi'dir. Tüm katılımcılar genel olarak *karakteristik* ve *eğitim-öğretim yöntemleri* konuları üzerine ifadeler kurmaktadırlar.

---

[10] Ferhan Yürekli (İTÜ), Kenan Güvenç(OGÜ) ve Recep Üstün (OGÜ) günümüzde parantez içindeki mimarlık okullarında eğitim vermemektedirler. Çalışma içerisinde bu okullarda gösterilmelerinin sebebi, geniş zaman aralıklarında bu kurumlarda eğitim vermiş olmaları ve röportajlarında bu kurumlardan söz ediyor olmalarıyla alakalıdır.

Şekil 2. 13. Okullara göre ayrışmış pasajların sayısal değerleri.

Şekil 2. 14. Okullara göre ayrışmış pasajların sayısal değerlerinin yoğunlukları.

3. TEMATİK ANALİZ ÇALIŞMASININ BULGULARI

Benzer sorulara birbirinden farklı bakış açıları ve bilişsel hafızalarla cevaplar verildiği düşünülen röportaj görüşmelerinde elde edilen metinlerle birlikte yürütülen tematik analiz çalışmasıyla; tez konusuna dair temalara, alt bileşenlere, örneklemelere, tanımlamalara, açıklamalara ve mimari tasarım eğitiminin günümüzde içerdiği çeşitli kavramlara ulaşılmıştır.

Bu bölümde tematik analiz yöntemiyle elde edilen veriler, saha çalışmalarıyla elde edilen nesnel ve öznel verilerle ele alınmaktadır.

Temel bileşenler, alt bileşenler ve temalar bölüme dair başlıkları oluştururken, anektodlar, açıklamalar, kavramsal içerikler başlıkların altlıklarını doldurmakta ve tartışmaktadır.

3.1. Kurumsal İçerik

Tez araştırmasının üzerine eğildiği kurum kavramı çağdaş mimarlık okulları ve bu oluşumlara sebebiyet olan tarihsel süreç gibi izleklerle alakalıdır. 12. Yüzyıl Zanaat Loncalarıyla birlikte tasarım kültürü üzerine dayalı eğitim biçimlerinin koşulları, kapsamları, yöntemleri, yaklaşımları tanımlanmaya başlanmış olup tasarım eğitimine belli başlı kurallara ve anlaşmalara pedagojik bakış açıları getirilmiştir. Mimari tasarım eğitimi kurumlarının resmi olarak başlangıcı 1563 yılında Floransa'da kurulan Tasarım Akademisi (Accademia delle arti del disegno) olarak görülebilir (Wazbinski, 1987). Tasarım Akademisi'yle birlikte tasarım kültürünün örgütlenme biçimi, üniversiter yapılaşmalara doğru uzanacak bir başlangıca taşınmıştır.

Günümüz mimari tasarım eğitiminin diğer kurumsallaşma temelleri ise 18. yüzyılda tasarım kültürünü güzel sanatlarla ele alarak, *stüdyo* olgusunu ortaya koyan Beaux-Arts ve 20. yüzyılda mimarlık eğitimini *sanat-zanaat-sanayi* düzleminde bütünleştirerek mimarlık çevresinde günümüze değil tüm kurumsal yapılanmaları etkisi altına alan Bauhaus okuluyla birlikte atılmıştır. 19. yüzyılın sonlarıyla birlikte Fransa, İtalya, İngiltere, Almanya gibi dünyanın büyük güçleri politik üstünlüğü ve ekonomik yönetimi ele geçirmek amacıyla bir çok alanda

rekabet içerisine girmişlerdir. Bu alanlardan en yoğun şekilde ele alınanlar üretim ve eğitim sahalarıdır. Böylece İngilitere'de Arts and Crafts, Almanya'da Bauhaus gibi algısal ve araçsal üretim merkezleri oluşturulmuş, üretim sahalarının merkezi insani faaliyet özelinde ilerleyen zanaat olgusundan seri üretim örgütlenmelerine doğru alınırken, mimari tasarım eğitimi de rasyonel bir çizgiye oturtulmuştur (Artun, 2009). Ek 2'de bu süreçlerin geniş bir anlatımı yapılmaktadır.

Veblen'in ifadesiyle yerleşik düşünme alışkanlıkları (Veblen, 2003), davranış kalıpları olarak geçen ve bireysel yaşam alışkanlıklarına işaret eden kurumsallaşma durumu, mimari tasarım eğitimi için bahsedilen küresel kırılmaların yaşandığı modern zaman içerisinde, işleyişin ve işin özelliklerine, teknolojisine, metalarına odaklanan, teknik verimlilik ölçütlerine göre hareket eden örgütlenme biçimlerinin tahakkümü altına girmiştir. Fakat bu tahakkümün yani dışarıdan etkide bulunan güçlü örgütlerin yanında, kurumsal alanın iç yapılanmasında gerçekleşen örgütlenmeler etkiselliğini tamamiyle yitirdiği söylenemeyebilir. Mimari tasarım eğitimi kurumları sürekliliğini koruyabilmek, hayatta kalabilmek adına uyum göstermesi gereken her türden iç ve dış etkeni örgütsel alanına dahil etmek zorundadır. Kişilerle bağ kuran kurumsal ilişkilerin günümüzdeki örgütlenme teması genel olarak kar amacı taşıyan ve verimlilik esaslarını bu amaç üzerinde yoğunlaştıran işletme mantığı üzerine kurulu olduğu söylenebilir. Bu işletmeler hayatı idame ettirebilmek için bir takım üst kapitalist örgütlenmeler tarafından getirilmiş kurallara uymak zorunda olabilirler, ama bu işletmeler içinde yer alan örgütsel alanlarda, dışarıdan gelen baskıların uzantısı olmayı kabul etmeyen farklı kurumsallıklar da çıkabilir.

Kurumsal kimlik[11] kavramının günümüz içerisindeki tanımı, kurumların serbest pazar içerisinde kendisini ifade etme, tanıtma, gösterme biçimleri olarak geçmektedir. Fakat araştırma dahilindeki tanımı daha farklı bir içerik ile bütünleşmektedir. Tez açısından kurumsal kimlik, mimari tasarım eğitiminin bağlı olduğu sosyal ve yapısal unsurların uyum içerisinde sürdürülebilmesi adına çeşitli geçerli durumları belirtmektedir. Çalışmanın sunmakta olduğu kurumsal kimlik

[11] Genel anlamıyla kurumsal kimlik, (Corparete İdentiy), bir kuruluşun görsel ve fiziksel özellikleriyle kurum kültürü, kurum felsefesi gibi soyut nitelikleri oluşturur (Erdal, 2013).

olgusu, kurumların içinde bulunduğu koşullar, olaylar, durumlar ve kişilerden etkilenerek şekillenmektedir. Mimari tasarım eğitimi kurumları ilk kuruldukları andan itibaren içinde bulunduğu durumlara göre geliştiği ve eğitim kurumlarının kimliklerinin bu durumlardan bağımsız bir şekilde oluşamaz –oluşturulamaz- olduğu söylenebilir. Bora bu konuda hakkında kimlik kavramının verili bir yapı olmadığından, tarihsel ve sürekli olarak yeniden inşa edilen (başka türlü de kurulmuş olabilecek -ve hala kurulabilecek-) olumsal (contingent) bir kategori olduğunu söylemektedir (Bora, 2010)

Mimari tasarım eğitimi kurumsal anlamda -kimliğe dair verilen örnekte görüleceği üzere- süreklilik arzeden bir yapıya kavuştuğunda bir kimliğe sahip olabilmektedir. Sürekliliği sağlayan etkenler kurumsal mekanizmaların oluşumuna, bu mekanizmaların hem kendi içinden hem de dış gözlemciler tarafından yorumlanmasına ve denetim-dönüşüm süreçleriyle birlikte hareket etmektedir. Bu sebepten dolayı bir kurumun sürekliliğini yapısal-yönetsel içerikler kadar, eleştirel mekanizmalar ve yöntemsel deneyimlemeler de etkilemektedir. Kurumlar en temel gereksinimlerini karşıladıktan sonra kendilerini tanımlama ve konumlandırma gerekliliği duyarlar. Bu süreç içerisinde sosyal, çevresel, kültürel ortamlardan etkilenerek seçilen bahsedilen tarzda bir kimlik oluşumu başgöstermeye başlar. Bu yüzden kurumsal kimlikler eğitim kapsamı içerisinde farklı kaynaklardan beslenir, içerik olarak homojenlik içermezler.

Bütün mimarlık okulları kuruluşlarından itibaren kurumsallaşmaya yönelik bazı süreçlerin içerisine girerler. Bu süreçlerin kurumsallaşma safhası, kurumun sürekliliğine kavuşması için belirleyici koşullar, kurumsal mekanizmanın içerdiği parçaların birbirlerine profesyonel bir tutum içerisinde uyum göstermesi için bireysel insiyatif içeren yöntemlerle değil, sistematik faaliyetler yürütülerek oluşturulur. Bu aralık içerisinde yazılı kurallar, normlar, prosedürler aracılığıyla organizasyon ağı kurulur ve ağ içerisindeki yapılanmalar tasarlanmış kararlara ait düzenler içerisinde değişimlere ve dönüşümlere uğramaya başladığı söylenebilir. Kurumsal içeriğe dair alt birimlerin yer aldığı ilişkisel düzlem kurumların ve kurum içi öznelerin eylem biçimlerinde buluşmaktadır. Eylemsel farklılıklar sayesinde kurum içerisinde çeşitli roller ve mekanlar oluşmaktadır. Bu bileşenlerin oluşturduğu süreklilikle beraber kurumsal içeriği tamamlayan kurumsal kimlik ve

kurumsal yapı alt bileşenleri gelişim göstermektedir. Çizelge 3.1.'de görüleceği üzere kurumsal içerik temel bileşeni tematik analiz çalışmasıyla da *kimlik* ve *yapı* olarak ikiye bölünmüştür.

Çizelge 3. 1. Kurumsal İçerik Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar

A1. Kimliği Oluşturan Alanlar	A2. Yapıyı Oluşturan Alanlar
a. Karakteristik a1. Okul Profili a2. Eğitimci Profili a3. Öğrenci Profili b. Eğilim b1. Motto b2. Kalıtım b3. Etkileşim c. Kurum İçi İlişkiler c1. Eğitim Grupları c2. Öğrenci Grupları c3. Karar Grupları	d. Kurumsal Yapılanma d1. Akademik Yapılanma d2. Kurgusal Yapılanma d3. İdari Yapılanma e. Mekansal Yapılanma e1.Proje Atölyeleri e2.Çalışma Atölyeleri e3.Derslikler e4. Kişisel Mekanlar e5. Boş Zaman Mekanları f. Program f1. Eğitim Programı f2. Ders Programı

- **Kurumsal Kimlik**

Tematik analizi oluşturan röportaj pasajları içerisinde kurumsal kimlik tartışması iki temel durum üzerinden yapılmaktadır:

- "Mimari tasarım eğitimi kurumları üzerine kimlik tanımı yapılabilir mi? "[12],
- "Mimari tasarım eğitiminde kurumsal kimliği neler belirleyebilir?" [13].

[12] (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (6, 5, 1-1), (13, 5, 9-11), (16, 15, 18-21), (20, 5, 1-5), (20, 9, 21-25), (20, 16, 3-5).

[13] (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (1, 4, 6-9), (9, 13, 1-3), (9, 15, 32-36), (15, 16, 1-5), (16, 6, 18-22), (20, 9, 6-17) (21, 14, 1-9), (21, 14, 9-21).

12. dipnotta yer alan pasajların parçalarına göre mimari tasarım eğitimi odaklı bir kurumsal kimlik, oluşum süreci içerisindeyken tanımlanması daha zor gözükmektedir. Bu tanımlamayı zorlaştıran diğer esas ise mimarlık anlamında sayısız kimlik üretiminin oluşu olarak bakılmaktadır. Bunun yanısıra 13. dipnotta yer alan pasajlara göre ise yapısal ve tarihsel anlamda oturmuş bir kurumsal kimlik içeriği madde madde tanımlanabilir bir hale gelmektedir. Bu maddeleri pasajlardan referans alarak aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Eğitim ortamında belli bir konum-pozisyon elde etme isteği;
- İleriye dönük amaçların edinimi;
- Kendine özgü yaklaşım ve düşünme biçimi;
- Tarihsel hareketlilik hali;
- Öğrenciyle ilişki ve genel öğrenci profili;
- Eğitimcilerin farklılığı;
- Eğitim süreçleri;
- Benzerlik-farklılık üretimi;
- Stüdyo yapılanması;
- Tavır-duruş;
- Ders içerikleri.

Karakteristik kavramı kendine has, ayırtedici bir yapılanmayı ifade etmektedir. Kavram günümüz mimari tasarım eğitiminin kurumsal içerikleri bağlamında ele alındığında ise, kurumların kimliklerine dair parçalardan ötürü kurumsal bir bütünlüğü akla getirmektedir. Bu parçalar kurumsal kimlik başlığında gösterildiği üzere özellikle kurumsal kişilerin (yöneticiler, eğitimciler, öğrenciler, vb.) ve kurumun deneyimsel süreçlerine işaret edilmektedir. Akın deneyimlenen yapının niteliğini, deneyimlenmeyenden farklı olduğunu söyler. Yeni deneyimin hafızaya kaydedildiğini bu yüzden bundan sonraki deneyimleri anlamlandırma süreçlerinin bu deneyimden etkileneceğini belirtir. Yeni deneyimle birlikte hafızaya yeni bir anlam eklendiğini ve bu anlam için diğer deneyimlerde aranacak bir bilgi olarak kullanıldığını ifade eder. (Akın, 2006)

Akın'ın da ifade ettiği gibi deneyim kazanım süreçleri sonrasında kurumlar farklı nitelikler ve devingen bir hafıza kazanmaya başlamaktadır. Böylece kurumun karakteristikleri belirir ve kurum dış gözlemciler tarafından yorumlanabilir bir hale gelir. Röportaj çalışmaları içerisinde bahsedilen bütünlük içerisinde bahsedilen karakteristik kavramına işaret eden ve kavramın parçalarını oluşturan 3 temel ayırt edici tema bulgulanmıştır. *Okul profili, eğitimci profili* ve *öğrenci profili* olarak seçilen bu temalar, her kurumda ayrı ayrı yapılarda ve işleyişlerde oluşan kurumsal nitelikleri kapsadığı düşünülerek belirlenmiştir.

- Okul Profili

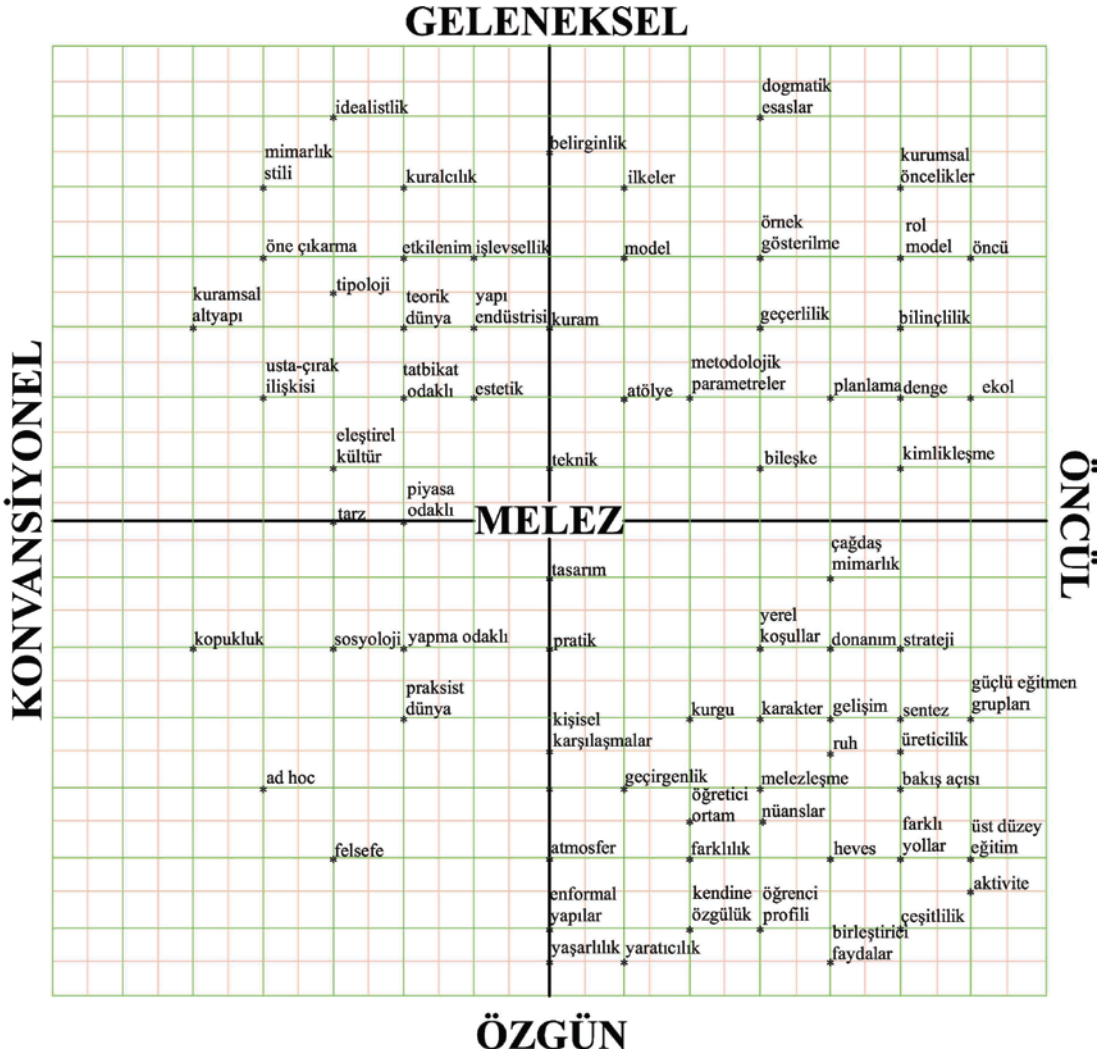
Röportaj metinleri içerisinde okul profili (a1 kodlu) temasına yönelik 46 adet pasaj ve 436 adet satır bulunmaktadır. Pasajların içerisinde okul profili kavramına dair 73 adet alt kavram tespit edilmiştir. Alt kavramlar tespit edilirken mimari tasarım eğitiminin gerçekleşmesini sağlayan *mimarlık okulu* kavramının günümüz içerisindeki durumunu irdeleyen, niteleyen, açıklayan ve özetleyen yapılara sahip olmalarına özellikle dikkat edilmiştir. Bu noktada alt kavramların *tarz, eylem, mekan, içerik* gibi farklı kümelere sahip olduğu söylenebilir. Bahsedilen özelliklerde yapıları barındıran alt kavramlardan örnekler verilmesi gerekirse:

- *yapma odaklı;* Bir mimarlık okulunda tasarım eğitiminin ve kurumsal kişilerin genel olarak ne üzerine yoğunlaştığını açıkca ifade eden bir alt kavram olduğu düşünülmüştür.
- *yaşarlılık;* Bir mimarlık okulunun atmosferini betimleyen güçlü bir alt kavram olarak listeye dahil edilmiştir.
- *rol model;* Bir mimarlık okulunun yapısına ve işleyişine dair genel geçer bir çok ipucu sunduğuna karar verilmiştir.
- *yapı endüstrisi;* Bir mimarlık okulunun bulunduğu ortam ve düzen içerisinde ne türden ortak disiplinlere yakın olduğuna dair noktasal bir fikir verdiği görülmüştür.

Verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere seçili tüm alt kavramlar –bölümün ana başlığı altında detaylı bir şekilde anlatıldığı gibi- okul profili temasının farklı eksenlerinin (günümüze dair) olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca yukarıda verilen 4 örneğin yanında *nüans, kopukluk, heves, denge* gibi konu içerisinde tek başlarına belirli bir anlam ifade etmeyen alt kavramların açıklığa kavuşması için farklı eksenler içerisinde, diğer alt kavram öbekleriyle birlikte okunması gerekmektedir. Mesela *"yapma odaklı"* kavramının *"kopukluk"* kavramıyla aynı düzlem üzerinde olması, *"denge"* kavramıyla aynı düzlemde olmasından daha farklıdır. Çünkü *yoğunlaşma, odaklanma, tek yönlü düşünme* durumlarını bildiren bir kavram olan *"yapma odaklı"* kavramı bu yönlerinden dolayı *"kopukluk"* kavramına daha yakın, *"denge"* kavramına ise daha uzaktır. Bu yüzden "yapma odaklı" kavramıyla "kopukluk" kavramı aynı düzlemde ele alınırsa hem "yapma odaklı" kavramı içerik olarak daha çok belirginleşecek, hem de "kopukluk" kavramı bulunduğu uzay içerisinde kendi açıklamasını oluşturabilecektir.

Bunların yanısıra alt kavramların toplandığı röportaj pasajlarında yer alan anlatımlarda da bu eksenleşmenin, yani gruplaşmaların olduğuna yönelik referanslar bulunmaktadır. Alt kavramların birbirileriyle olan tamamlayıcılıklarından ve bahsedilen referanslardan yola çıkılarak *okul profili* teması altında 5 farklı eksen belirlenmiştir. Bu eksenler; *ağırlıklı profil, öncül profil, melez profil, geleneksel profil* ve *özgün profil*'dir.

Elde edilen 73 alt kavram, yukarıda açıklanan ayrıştırma esaslarına dayanarak 5 farklı eksene doğru dağıtılmıştır. Okul profili kavramına dair elde edilen bulgular bu eksenler üzerinden açıklanmaktadır.

Şekil 3. 1. Okul profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi.

- Konvansiyonel Profil[14]

Konvansiyonel profil kurumsal olarak belli başlı eğitim modellerine ve öğretim tekniklerine dayanan okul profillerini ifade etmektedir. Mesela Devrim Yarkın Darmstadt'ın 70'li yıllardan bu yana *tasarım* üzerine yoğunlaşmış bir düzeni olduğundan bahsetmektedir (bkn: 2. röportaj, 13. pasaj). Fakat bu

[14] Ağırlıklı profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı), (2, 12, 1-16), (5, 6, 1-10), (7, 11, 2-7), (8, 12, 1-12), (9, 7, 21-29), (11, 1, 7-11), (11, 3, 1-8), (11, 13, 1-12), (12, 4, 1-2), (12, 7, 6-22), (13, 10, 1-8), (17, 5, 23-25)

Darmstadt'ın başka yoğunluklara ve farklı yollara sahip olmadığını göstermemektedir. *Tasarım* bu noktada üzerinden örgütlenilen çekirdek bir yapıyı ifade etmektedir. Kurumsal kişiler içerisinde bu çekirdeğe dahil olanların fazlalığı ve kurumsal yapılanmanın bu çekirdek üzerinden biçimlenmesi gibi durumlar bu yoğunluğu ifade etmekle birlikte, kurumsal kişilerin ve kurumsal yapılanmanın tümüyle *tasarım* kavramı üzerinden hareket ettiğini söylemek doğru olmayabilir.

Şekil 3. 2. Darmstadt TU Mimarlık Bölümü – Koridor (2012)

- Öncül Profil[15]

Öncül kavramı bir tür kılavuzluğa işaret etmektedir. Öncül profil ise bu kavramın işaret ettiği gibi eğitim ortamı içerisinde diğer mimarlık okullarına rehberlik eden, kendi oluşturduğu alan ve bölgeler dahilinde deneyimsel süreçleri dolayısıyla söz sahipliği edinmiş ve tecrübeleri sayesinde eğitim ortamına yol-

[15] Öncül profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı), (6, 5, 1-16), (8, 1, 1-20), (8, 2, 3-12), (13, 7, 1-12), (15, 14, 5-11), (16, 11, 4-12), (16, 14, 1-7), (16, 15, 1-25), (20, 9, 5-26)

yöntem belirten bir yapıya sahiptir. Ulaştığı bu nokta itibariyle de bazı durumlarda sorgulanmaksızın doğru kabul edilen özellikler barındırmaktadır. Örneğin Alper Ünlü İTÜ Mimarlık Bölümü'nün 1945 yılından günümüze değin çoğu şeyin öncüsü olduğunu savunmaktadır (bkn: 8. röportaj, 1. pasaj). Fakat öncül bir profile ulaşana kadar Bauhaus akımından etkilendiğini, ilk nesil eğitimcilerinin Alman asıllı profesörlerden oluştuğunu, Anglo-Sakson ve Amerikan modeliyle içiçe girerek, yerel koşullarla tüm bunları eriterek bir ekol oluşturduğunu da ekler.

Şekil 3. 3. Bauhaus U. Mimarlık Bölümü-Merdiven Sahanlığı (2012)

- Melez Profil[16]

Melez profil, karakter yönünden farklı yapıların karşılaşmalarından, birbirlerine etki etmelerinden dolaylı olarak, bünyesinde bu yapılardan farklı oluşumları ortaya çıkaran ve barındıran okul profilini ifade etmektedir. *Melez*

[16] Melez profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı), (8, 1, 1-20), (8, 12, 1-12), (11, 16, 24-30), (12, 7, 6-22), (15, 12, 1-16), (16, 14, 1-7)

kavramının içeriğinden dolayı bir bakıma tüm okul profilleri bu profil tipinden bazı özellikleri taşımak zorundadır. Örneğin Alper Ünlü İTÜ'nün ekol özellikleri taşısa da melez bir yapıya sahip olduğundan bahseder (bkn: 8. röportaj, 12. pasaj). Çiğdem Polatlıoğlu ise YTÜ'nün çoğu zaman teori ile pratiği bir arada vermiş olduğuna işaret ederken, bazen pratik ön plana çıkarılsa da bazı çalışmalar gerçekleştirilerek kuramsal alt yapıyı da pratik alt yapıyla aynı düzeye getirilmeye ve bileşke sağlanmaya çalışıldığından bahsetmektedir (bkn: 12. röportaj, 7. pasaj).

Şekil 3. 4. Royal Danish GSA Mimarlık Bölümü-Kütüphane Girişi (2012)

- Geleneksel Profil[17]

Geleneksel profil, mimari tasarım eğitimi ortamında tarihsel niteliklere sahip bazı kalıtımların, davranışların, bilgilerin ve yöntemlerin zaman içerisinde yok olmayıp, nesilden nesile aktarılarak sürekliliğini sağlayan kümelenmelerden

[17] Geleneksel profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı), (8, 2, 3-12), (11, 1, 7-11), (11, 3, 1-8), (15, 10, 5-8), (16, 11, 4-12), (20, 9, 5-26)

oluşmaktadır. Zaman içerisinde okul profili özelliklerinden bazılarının kaybolmasına, dönüşmesine, bazılarının ise devamlılığını sürdürmesine neden olan temel sebepler; kurumsal grupların ve kurumların fazlasıyla rağbet gösterdikleri durumların zaman içerisinde hiyerarşik olarak önem, saygınlık ve dokunulmazlık (bir anlamda maneviyat) kazanması, bazı durumların ise işlevsel olarak kurumsal mekanizmalar içerisinde bulundurulma zorunluluğu olarak gösterilebilir.

C.Abdi Güzer İstanbul ekolünün büyük ölçüde bir usta-çırak ilişkisiyle öğrenmeye dayalı olduğunu, günümüzde daha farklı bir noktada yer alsalar da stüdyolarda eğitimcilerin rol modellerinin yetiştirilmeye çalışıldığından bahsetmektedir. Sedat Hakkı stüdyosundan Sedat Hakkı tarzında projeler çıkarıldığını örneklemektedir. Bu anlayışın geçerli bir anlayış olduğunu savunmakta olduklarını da eklemektedir (bkn: 15. röportaj, 10. pasaj).

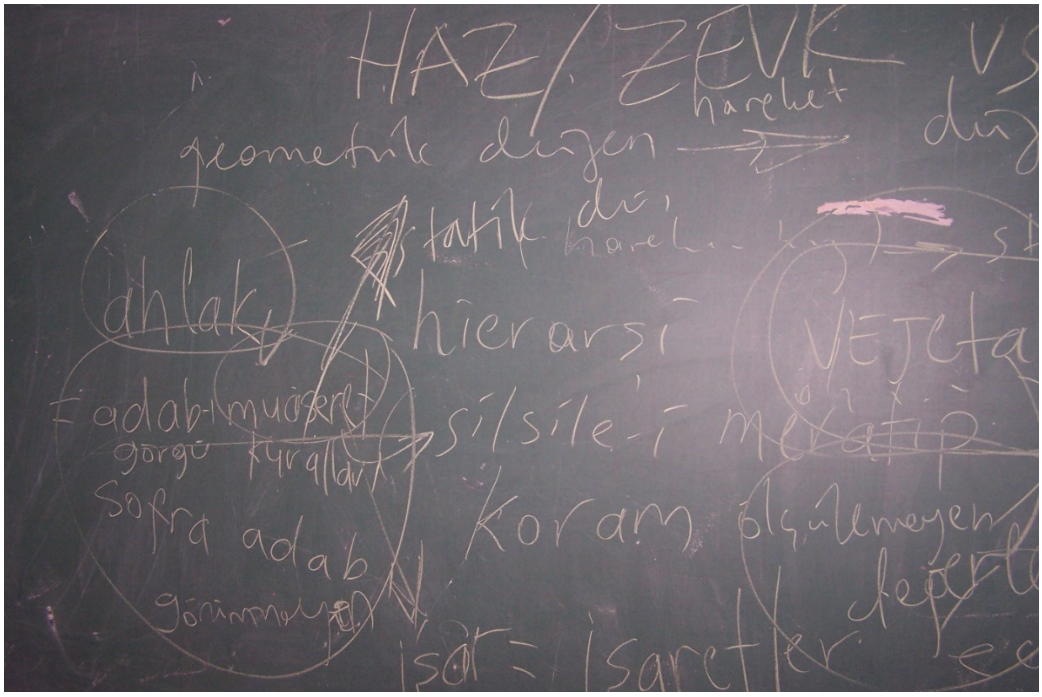

Şekil 3. 5. İTÜ Mimarlık Bölümü-Temel Tasarım Dersi (2013)

- Özgün Profil[18]

Burada kullanılan özgünlük kavramı okul profilleri içerisinde kendisine ayrı bir alan oluşturmuş kurumsal yapılanmalarla ilişkilendirilmektedir. Profili örnekleyen pasajlarda da görülmektedir ki bu ayrımı meydana getiren esaslar arasında formal bir kurumun; ölçek, duruş, grupsal örgütlenmeler, atmosfer gibi olgularına yönelik bir kişilikleşme dönüşümü başı çekmektedir. Bahsedilen durum her mimarlık okulunun ayrı ayrı kendi duruşu ve kişiliği olduğu gerçeğini değiştirmemekle birlikte, kişiliğin gelişmekte olan bir süreç olduğu gerçeğini de eklemektedir. Ayşen Çelen Öztürk eski dönemlerinde OGÜ Mimarlık öğrencilerinin bir çok yarışmada ödül kazanmaya başlamasından ötürü merak ederek diğer eğitim ortamlarındaki kişiler OGÜ Mimarlık'a gelmeye başlamalarından bahseder. Bu tür süreçler sonrasında OGÜ Mimarlık Bölümü'nde bir *ruh* oluşmaya başladığını; öğrencilerin 24 saat okulda çalışmakta olduklarına, okuldan gitmek istememelerine, atölyelerde eğitimcilerin öğrencilerle birlikte mimari tasarım yarışmalarına hazırlanmalarına, üst sınıfların alt sınıflara bir şeyler öğretmek için heyecanla bekliyor olmalarına ve bu yapılanlardan dolayı kurum içerisinde öğretici bir ortam oluştuğuna değinerek ifade etmektedir (bkn:17. röportaj, 6. pasaj).

[18] Özgün profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı), (2, 12, 1-16), (2, 13, 1-12), (9, 20, 4-10), (15, 10, 5-8), (15, 12, 1-16), (17, 7, 1-9), (17, 14, 1-11), (17, 16, 1-22)

Şekil 3. 6. OGÜ Mimarlık Bölümü-Yapı Bilgisi Dersi (2006)

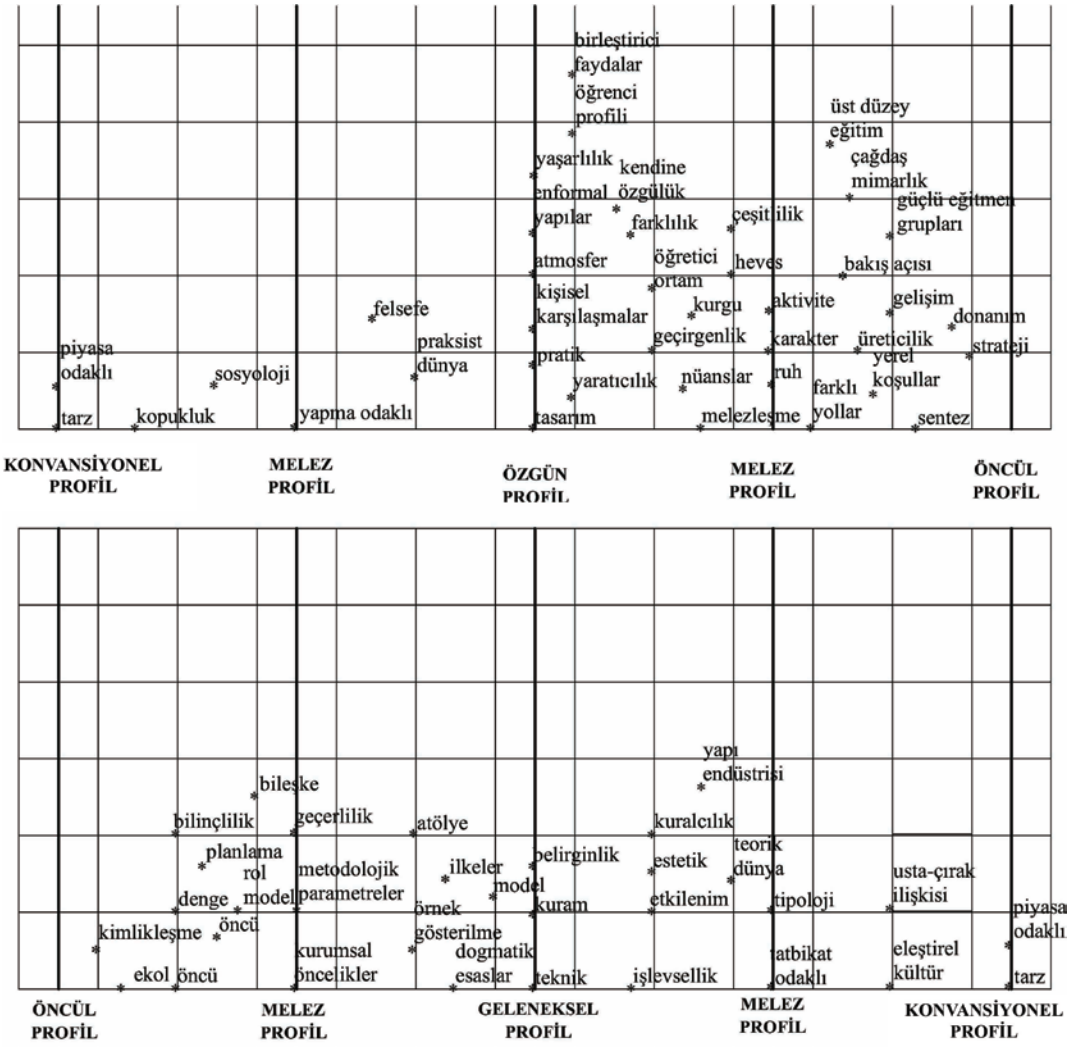
- Alt Kavramların Okul Profilleri Arasındaki Yığılımları[19]

Geleneksel profil dilimi tarihsel süreçlerle birlikte *kuram, teknik, estetik* gibi kemikleşmiş kavramları içermekteyken, ağırlıklı profil mimarlık okullarınca ağırlık verilen *yapma, piyasa, sosyoloji, eleştirel kültür* gibi kavramlardan oluşmaktadır.

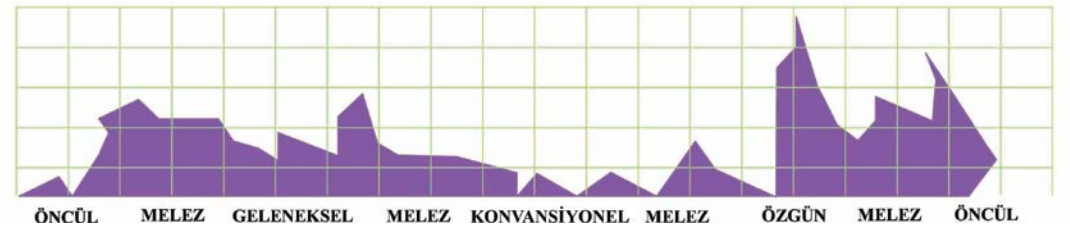
Özgün ve öncül profil dilimlerinde ise tarihsel olarak modernleşme süreci içerisinde gelişmekte olan *kurgu, geçirgenlik, üst düzey eğitim, enformal yapılar* gibi kavramlar öbeklenmiştir. Bu aralığa yığılan bir çok kavram, oluşumunu devam

[19] Alt kavramların bipolar alan grafiklerindeki (bkn: şekil 3.1., şekil 3.9., şekil 3.12.) yerlerine göre yığılımları tespit edilerek, profil tipleri arasında oluşturdukları yakınlıkları ölçülmüştür. Grafiklerde ortak olarak bulunan melez profil tipi yakınlık ölçümlerinin odak noktası olarak belirlenmiştir. Böylece alt kavramların yığılımları her profil tipine göre ayrı ayrı yerleştirilirken, profil tipleri arasında ortaya çıkan melez alanlar da gösterilmiştir. Yığılımlara ait yoğunluk seviyeleri görsel olarak soyutlanmıştır. Grafiklendirme işlemleri okul profili, eğitimci profili, öğrenci profili ve eğitim araçları başlıklarına uygulanmıştır.

ettiren ve esnek yapılar olmasından dolayı, sınırlarını oluşturmuş kavramların yanında daha yoğun bir birlikteliğe sahiptir.

Şekil 3. 7. Kavramların okul profilleriyle alakalı olarak dağılımları.

Şekil 3. 8. Kavramların okul profili dilimlerindeki yoğunlukları.

Oluşan kavramsal tablonun bütünlüğüne bakılınca yığılmanın sebebinin geleneksel ve ağırlıklı profil kavramlarının doğal seleksiyon veya bilinçli seçilim gibi süzgeçlerden geçerek gelmesinden kaynaklı olduğu söylenebilir.

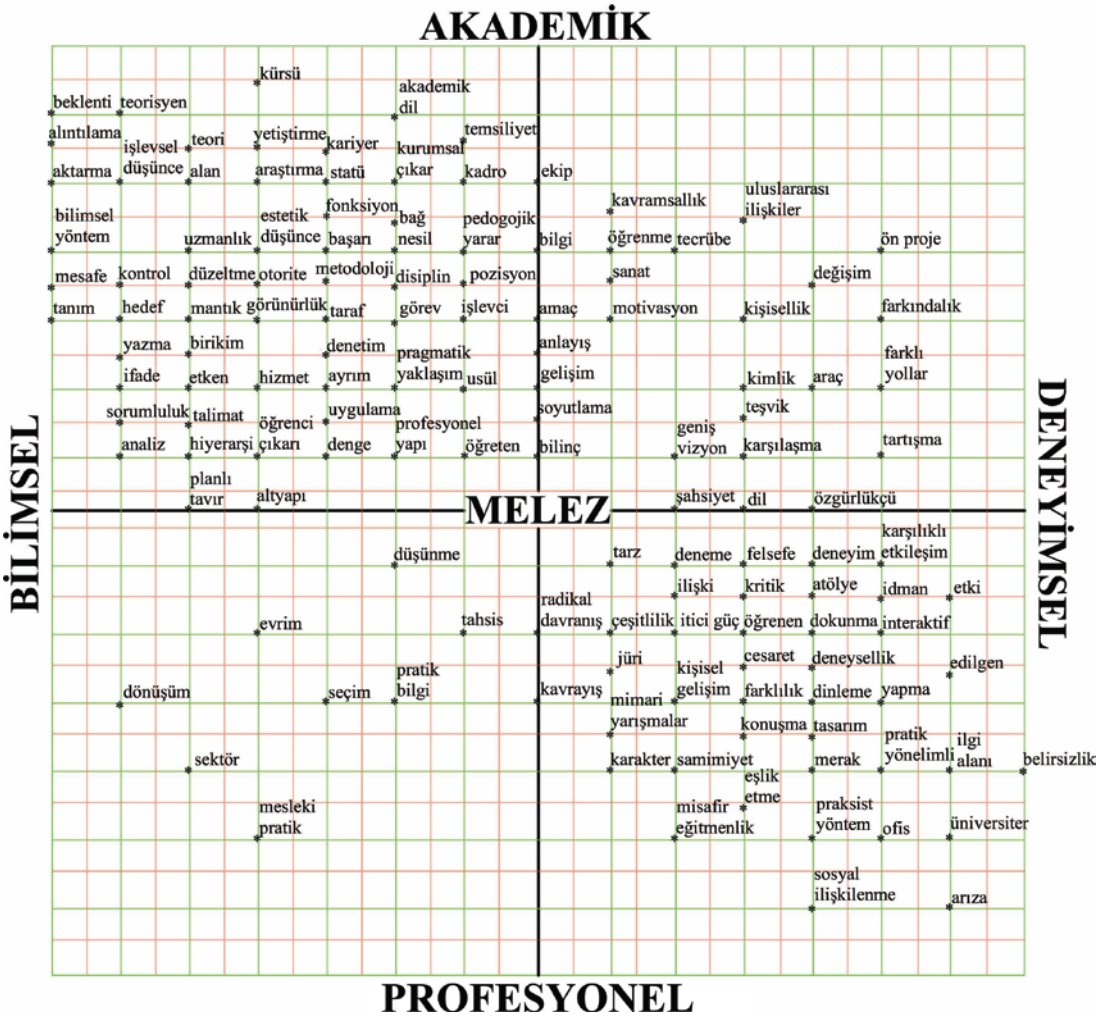
- Eğitimci Profili

Röportaj metinleri içerisinde eğitimci profili (a2 kodlu) temasına yönelik 102 adet pasaj ve 1217 adet satır bulunmaktadır. Pasajların içerisinde eğitimci profili kavramına dair 132 adet alt kavram tespit edilmiştir. Alt kavramlar tespit edilirken mimari tasarım eğitiminin gerçekleşmesini sağlayan *mimari tasarım eğitimcisi* kavramının günümüz içerisindeki durumunu irdeleyen, niteleyen, açıklayan ve özetleyen yapılara sahip olmalarına özellikle dikkat edilmiştir, fakat alt kavramlar okul profilinin sahip olduklarından farklı olarak; *kişiye dair olan, kişisel yönelim, kişinin etrafında örülü durumlar* gibi öznel kümelere (mimari tasarım eğitimiyle bağdaşmışlık içeren) odaklanmış olduğu söylenebilir. Bahsedilen özelliklerde yapıları barındıran alt kavramlardan örnekler verilmesi gerekirse:

- *tecrübe;* Bir mimari tasarım eğitimcisinin eğitim ortamında edindiği deneyimleri ifade eden bir alt kavram olduğu düşünülmüştür.
- *işlevci;* Bir mimari tasarım eğitimcisinin mimari tasarım olgusuna bakışını belirtmektedir.
- *profesyonel yapı;* Bir mimari tasarım eğitimcisinin içinde bulunmayı tercih ettiği veya içinde bulunduğu yapısal tarzı göstermektedir.
- *misafir eğitmenlik;* Bir mimari tasarım eğitimcisinin eğitime katılış veya bulunuş biçimlerinden biri olarak görülmüştür.

Okul profili başlığında olduğu gibi alt kavramların birbirlerine olan temasları, tamamlayıcılıklarından ve eğitimci profiline dair röportaj pasajlarında yer alan referanslardan yola çıkılarak *eğitimci profili* teması altında 5 farklı eksen belirlenmiştir. Bu eksenler; *bilimsel profil, deneyimsel profil, melez profil, akademik profil* ve *katılımcı profil*dir.

Elde edilen 132 alt kavram, yukarıda açıklanan ayrıştırma esaslarına dayanarak 5 farklı eksene doğru dağıtılmıştır. Eğitimci profili kavramına dair elde edilen bulgular bu eksenler üzerinden açıklanmaktadır.

Şekil 3. 9. Eğitimci profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi.

- Bilimsel Profil[20]

Bilimsel profil bulunduğu çizgiyle alakalı olarak kanıtlanabilir doğruluk referansları üzerine kurulu bir kümelenmeye sahiptir. Bu referanslar insanoğlunun

[20] Bilimsel profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (3, 8, 4-10), (4, 2, 1-6), (4, 3, 1-5), (5, 3, 1-7), (8, 6, 1-15)

sistematik bir şekilde yürüttüğü evrensel yasaları keşfetme, inceleme, yorumlama ve biraraya getirme eylemlerini çalışmalar bütünü haline getirerek *bilim* kavramı altında toplamasından bu yana oluşumlarını sürdürmektedir.

Ali Güney salt kaosta yaşayamayacığımızı, yaptığımızın şeylerin anlaşılır olması gerektiğini, bu durumun da orantı (evrensel gerçekliklerden birisi olarak) gibi algımızı insan ölçeğine taşıyan referanslar sayesinde sağlanabileceğinden bahseder (bkn; 3. röportaj, 6. pasaj). Bilimsel profile dair alt kavramların seçiminde Ali Güney'in bahsettiği tarzda özellikler taşıyor olmalarına dikkat edilmiştir.

- Deneyimsel Profil[21]

Deney, bilim disiplininin temellerinden biri olmakla birlikte ve öne sürülen teorilerin doğruluğunun sınanmasında kullanılan bir analiz yöntemidir. Bu yüzden eğitimci profilinin bu alt bileşeni belirlenirken özellikle *deneysel* ifadesinin kullanımından kaçınılmış, onun yerine *kişiyi, mekanı, materyali* ve *süreci* tek bir potada eriten *deneyim* kavramından yola çıkılmıştır. Mimari tasarım eğitiminde geniş bir yer tutan yapma, aktarma, yorumlama gibi eylemleri içeren *duyum, izlenim* ve *algıya* dayalı alt kavramlar bu profil altında toplanmıştır.

- Melez Profil[22]

Joachim Kieferle kurumu içerisindeki mimarlık öğrencilerinin mimarlıkta neyin doğru olduğuna karar verebilmeleri için eğitimcilerin; tek taraflı bir görüş ile

---

[21] Deneyimsel profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (3, 11, 3-9), (3, 12, 1-13), (3, 13, 1-17), (4, 1, 1-12), (5, 1, 1-12), (5, 7, 1-3), (7, 3, 1-5), (7, 5, 6-14), (7, 10, 3-6), (8, 7, 6-18), (9, 2, 1-23), (9, 16, 11-23), (14, 2, 1-31), (14, 3, 1-18), (14, 4, 1-9), (14, 5, 1-10), (14, 7, 1-13), (17, 1, 1-16), (17, 2, 1-18), (17, 5, 1-23), (18, 1, 1-30), (18, 4, 1-22), (18, 6, 9-24), (18, 7, 1-10), (18, 6, 9-24), (18, 13, 1-15), (19, 3, 5-13), (19, 6, 1-6), (19, 7, 1-1), (19, 8, 7-12), (19, 11, 1-10), (19, 12, 1-10), (19, 13, 1-8), (19, 14, 31-35), (19, 16, 1-21), (19, 17, 1-20), (20, 2, 1-12),(21, 1, 1-26), (21, 2, 1-29), (21, 3, 3-15), (21, 4, 1-37), (21, 11, 1-29)

[22] Melez profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (1, 4, 1-9), (8, 4, 1-15), (8, 7, 6-18), (9, 13, 41-43), (12, 7, 1-6)

tek bir doğrultuda ilerlemeyen, farklılık ve çeşitlilikler barındırması gerektiğini söylemektedir (bkn: 1. röportaj, 4. pasaj). Bu anektoddan yola çıkıldığında eğitimci profilinin sahip olduğu melez yapının geniş bir kavramsal aralıkta olduğu öne sürülebilir.

- Akademik Profil[23]

Akademi kavramı Antik Yunan döneminde Platon'un kurmuş olduğu *academia*'dan gelmektedir. Günümüzde Platon'un academia'sının temel işlevlerini "*evrensel şehir*" anlamını taşıyan üniversiteler, *scholar* topluluklarının görevlerini ise *akademik* kişiler üstlenmiştir. Mimari tasarım eğitimcilerinin bir çoğu da bu kapsam içerisindedir.

Saitali Köknar daha iyi görmeyi, uygulamayı, daha iyi çizmeyi mimari büroda öğrendiğini söylerken, düşünmeyi de okulda öğrendiğini belirtmektedir (bkn: 9. röportaj, 2. pasaj). Akademik çizginin netliği bu örnek üzerinde de görülmektedir.

Akademik dünya içerisinde, -bilimsel dünyada ki gibi- birbirine bağlı küresel iletişim ve bilişim ağları bulunmaktadır. Ayfer Aytuğ YTÜ'nün 1988 yılında ne kadar yeterli bir bütçe olmasa da uluslararası ilişkilerin zaman içerisinde öğretim üyelerinin çabaları sayesinde kurulduğundan bahsetmektedir (bkn: 11. röportaj, 2. pasaj). Kavramın taşıdığı bu tarz açılımlardan dolayı akademik profil genel olarak *eğitim*, *pedagoji* ve *mesleki disiplinin* odak alındığı; *ortak konuları*

[23] Akademik profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (1, 1, 1-17), (1, 3, 1-6), (2, 1, 1-4), (2, 2, 13-22), (2, 3, 5-13), (2, 9, 8-10), (2, 10, 19-24), (2, 14, 1-19), (4, 4, 1-15), (5, 1, 1-12), (5, 2, 1-8), (7, 2, 1-12), (7, 3, 1-5), (7, 5, 6-14), (7, 10, 3-6), (8, 1, 3-8), (8, 2, 1-12), (8, 4, 1-15), (8, 5, 1-13), (8, 6, 1-15), (8, 7, 6-18), (8, 11, 3-10), (9, 1, 1-7), (9, 2, 1-23), (9, 5, 13-23), (9, 16, 11-23), (9, 17, 1-8), (9, 18, 1-8), (9, 20, 10-13), (10, 1, 1-16), (10, 2, 1-27), (10, 7, 1-3), (10, 10, 1-30), (11, 1, 1-7), (11, 2, 1-2), (11, 4, 1-6), (11, 7, 10-12), (12, 1, 1-13), (12, 2, 8-10), (13, 1, 1-32), (13, 3, 1-5), (14, 1, 1-11), (14, 5, 1-10), (14, 6, 1-12), (15, 1, 1-12), (15, 2, 1-36), (16, 1, 1-16), (16, 2, 1-1), (17, 2, 1-18), (17, 3, 1-10), (17, 5, 1-23), (17, 6, 14-21), (19, 16, 1-21), (20, 1, 1-20), (20, 2, 1-12), (20, 3, 1-2), (20, 4, 1-3), (20, 12, 7-8), (21, 4, 1-37), (21, 5, 1-36)

belirleme, alıntılama, karşılaştırma ve *tartışma* gibi akademik eylemlerin meydana getirdiği alt kavramlardan oluşmaktadır.

- Profesyonel Profil[24]

Ayfer Aytuğ 1973 yılında YTÜ Mimarlık Bölümü'nün (o zamanki ismi İstanbul Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi olduğu eklenmektedir) kürsü başkanlarının dışarıda uygulama ağırlıklı büroları olan bölüm başkanlarının yönettiği bir sistemi olduğunu belirtmektedir (bkn. 11. röportaj, 1. pasaj). Günümüz eğitim ortamında ise mesleki piyasada yer alan kişiler, idareci pozisyonlarından ziyade, dışarıdan katılımcı olarak; proje atölyeleri, seçmeli dersler, proje jürileri, konferans gibi alanlara dahil olmaktadırlar.

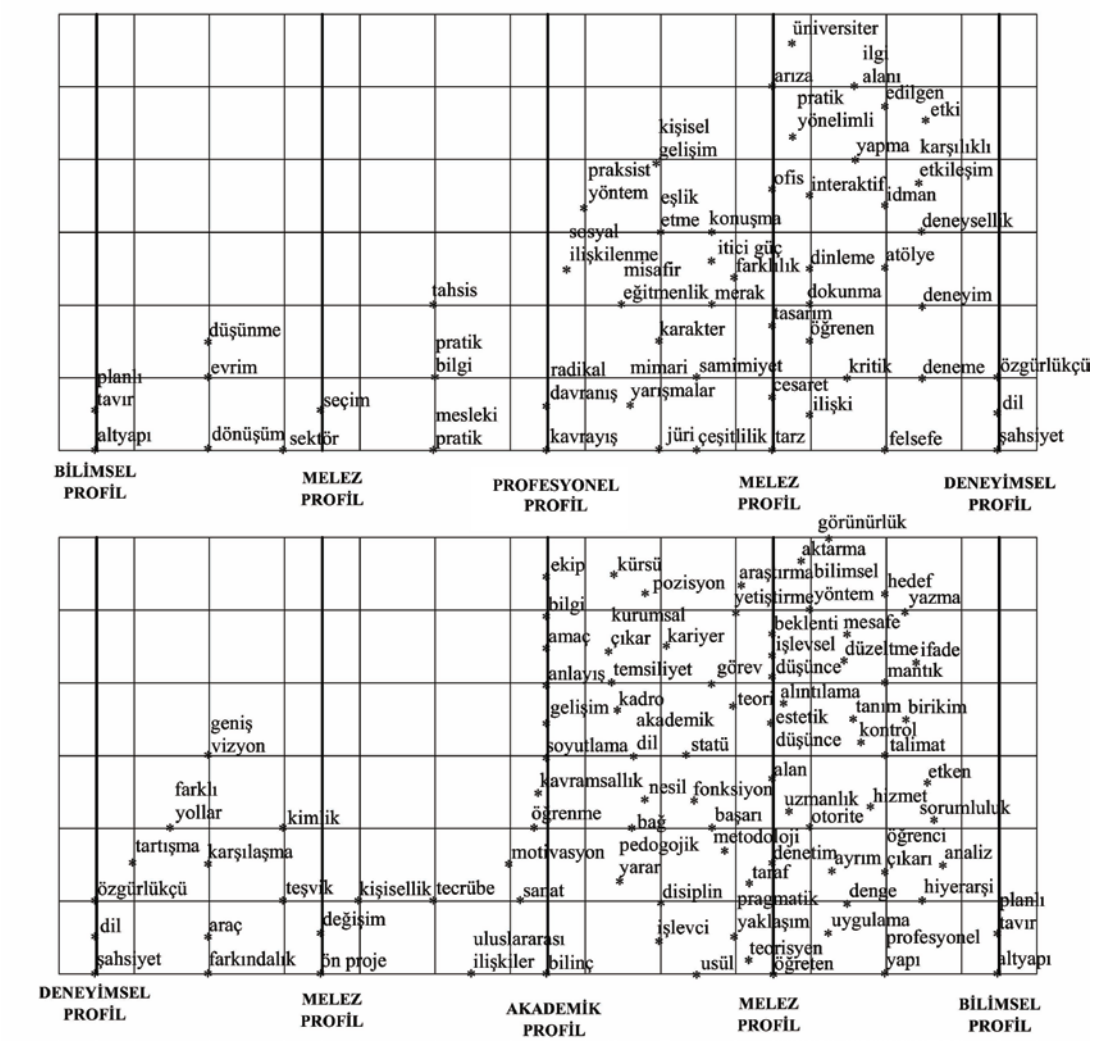
Burcu Kütükçüoğlu Bilgi Mimarlık Bölümü'nün kuruluş başlangıcında üç tam zamanlı akademisyenin yanında kendi büroları olan mimarların stüdyo projesi dersine katılım gösterdiklerini söylemektedir (bkn.13. röportaj, 2. pasaj). Kenan Güvenç ise hiç bir zaman akademisyen olmadığını, sadece üniversitede bulunduğunu belirtirken, kendisini üniversiter olarak tanımlar ve *profesyonel profil* kapsamına farklı bir tartışma eklemektedir (bkn: 18. röportaj, 7. pasaj).

- Alt Kavramların Eğitimci Profilleri Arasındaki Yığılımları

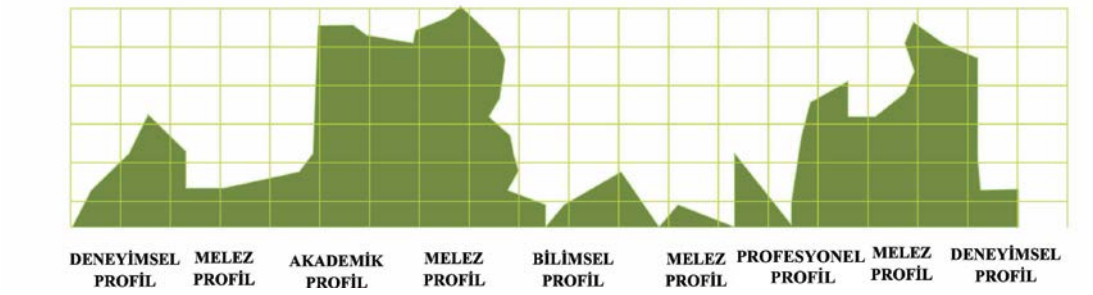
Alt kavramlar eğitimci profilleri içinde *Akademik ve Bilimsel Profil* grupları arasında yer alan melez alanda daha fazla yığılma göstermiştir. Bu durum akademik ve bilimsel kavramların günümüzde diğer alanlara nazaran birbirlerine daha yakın durduğunu ve birliktelikler ürettiği fikrini ortaya koymaktadır. *Uzmanlık, metodoloji, yaklaşım, uygulama* gibi alt kavramlar bu iki temel disiplin arasında ortak girdiler oluşturmaktadır.

---

[24] Katılımcı profile dair pasajlar; (Röportaj No, Pasaj No, Satır Aralığı); (4, 1, 1-12), (8, 6, 1-15), (14, 2, 1-31), (14, 9, 1-9), (14, 10, 1-11), (16, 1, 1-16), (18, 1, 1-30), (18, 2, 1-5), (18, 6, 9-24), (18, 7, 1-10), (18, 12, 7-31), (19, 3, 5-13), (19, 10, 1-16), (19, 12, 1-10), (19, 13, 1-8), (21, 5, 1-36)

Şekil 3. 10. Kavramların eğitimci profilleriyle alakalı olarak dağılımları.

Şekil 3. 11. Kavramların eğitimci profili dilimlerindeki yoğunlukları.

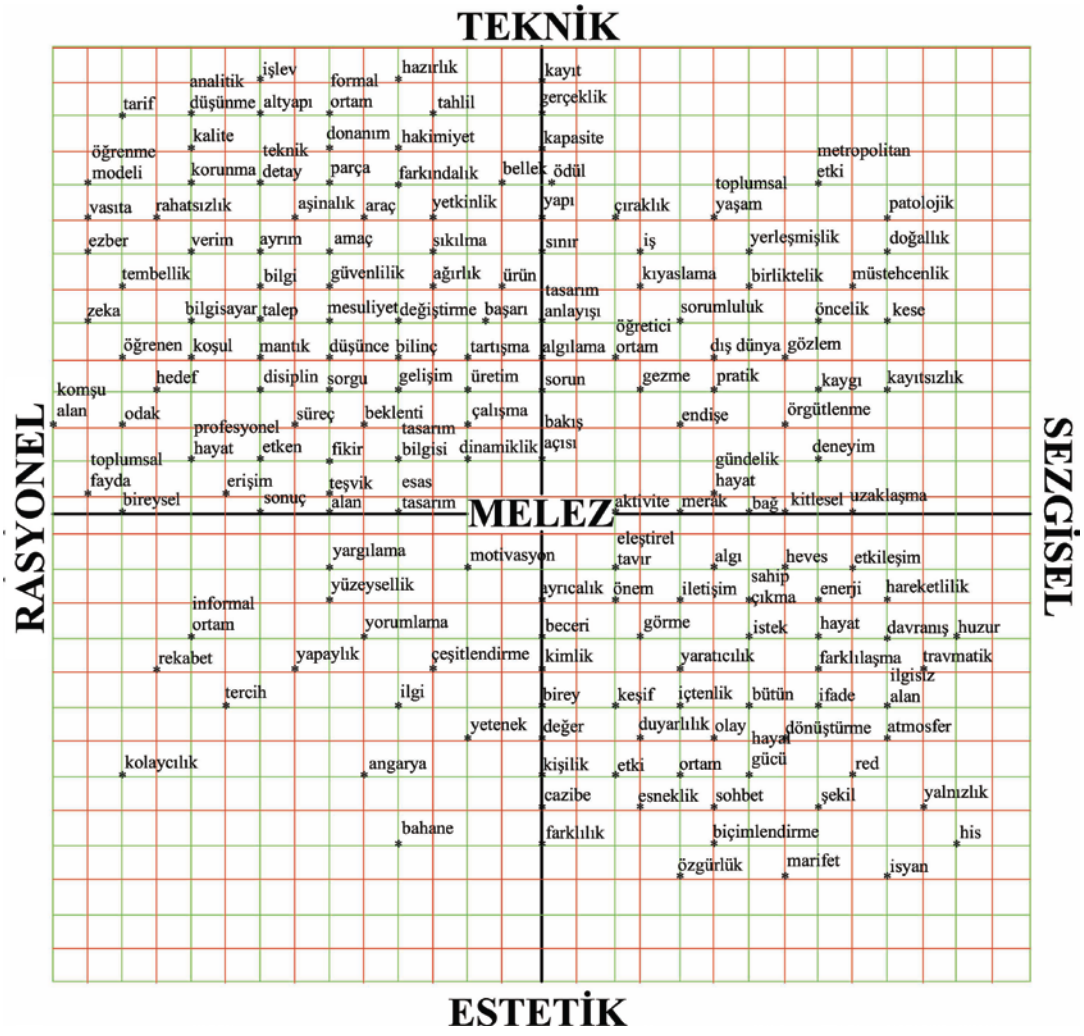
- Öğrenci Profili

Röportaj metinleri içerisinde eğitimci profili (a3 kodlu) temasına yönelik 70 adet pasaj ve 597 adet satır bulunmaktadır. Pasajların içerisinde öğrenci profili kavramına dair 167 adet alt kavram tespit edilmiştir. Alt kavramlar tespit edilirken mimari tasarım eğitiminin gerçekleşmesini sağlayan *mimari tasarım öğrencisi* kavramının günümüz içerisindeki durumunu irdeleyen, niteleyen, açıklayan ve özetleyen öznel yapılara (eğitimci profilinde yer alan seçilimlere benzerlik göstermektedir) sahip olmalarına özellikle dikkat edilmiştir. Bahsedilen özelliklerde yapıları barındıran alt kavramlardan örnekler verilmesi gerekirse:

- *endişe;* Bir mimari tasarım öğrencisinin eğitim ortamında sahip olduğu ruhsal duruma işaret eden bir alt kavram olduğu düşünülmüştür.
- *bireysel;* Bir mimari tasarım öğrencisinin kendince oluşturduğu durumlara dair tavrını niteleyen bir alt kavramı belirtmektedir.
- *öğretici ortam;* Bir mimari tasarım öğrencisinin içinde bulunmayı tercih ettiği veya içinde bulunduğu yapısal tarzı göstermektedir.
- *gündelik hayat;* Bir mimari tasarım öğrencisinin aldığı eğitime yönelik beslendiği alanlardan biri olarak görülmüştür.

Okul profili ve eğitimci profili başlığında olduğu gibi alt kavramların birbirlerine olan temasları, tamamlayıcılıklarından ve öğrenci profiline dair röportaj pasajlarında yer alan referanslardan yola çıkılarak *öğrenci profili* teması altında 5 farklı eksen belirlenmiştir. Bu eksenler; *teknik profil, rasyonel profil, melez profil, estetik profil* ve *sezgisel profil*dir.

Elde edilen 167 alt kavram, yukarıda açıklanan ayrıştırma esaslarına dayanarak 5 farklı eksene doğru dağıtılmıştır. Öğrenci profili kavramına dair elde edilen bulgular bu eksenler üzerinden açıklanmaktadır. Öğrenci profili (a3 kodlu) temasına yönelik ayrıştırılmış pasajlarda 5 farklı okul profili tarzı belirlenmiştir.

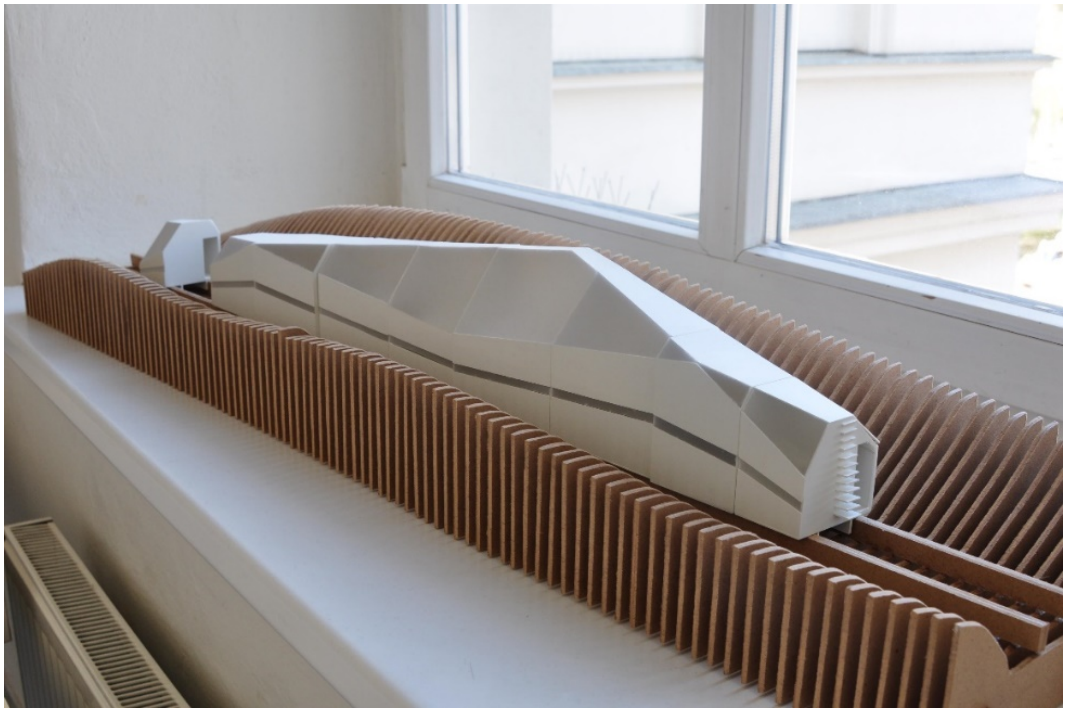

Şekil 3. 12. Öğrenci profili alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi.

- Teknik Profil

Teknik profil çeşitli yapım yöntemlerin uygulanış biçimleri olarak görülebilir. Leo van der Burg öğrencilerine tasarım teknikleri veya analitik teknikler öğreterek yardımcı olabileceğini söylemektedir (bkn. 5. röportaj, 7. pasaj). Devrim Yarkın ise okullarında teknik detay ve teknik anlayışma çok önem verildiğinden bahsetmektedir. (bkn. 2. röportaj, 10. pasaj) Ferhan Yürekli farklı bir bakış açısıyla teknik eğitimin gerekliliğini, alaylı mimarları örnek vererek sorgulamaktadır. Teknik eğitimin (Bilim Akademileri gibi) kısıtlamalardan ibaret olduğunu söyleyerek, teknik eğitime karşı olduğunu eklemektedir (bkn. 7. röportaj,

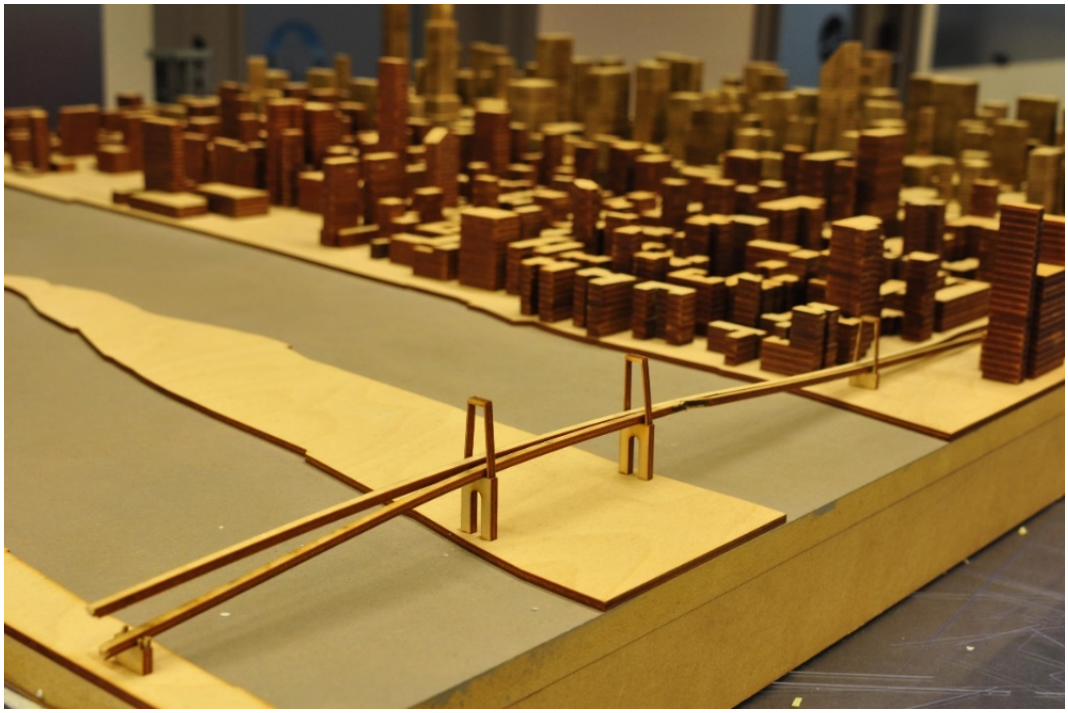
7. pasaj). Uğur Tanyeli ise teknik bilginin soyut bilgilerle kısıtlanmaması gerektiğini bildirmektedir. (bkn. 20. röportaj, 5. pasaj)

Şekil 3. 13. Teknik profile dair örnekleme-Brno TU Öğrenci İşi (2012)

- Rasyonel Profil

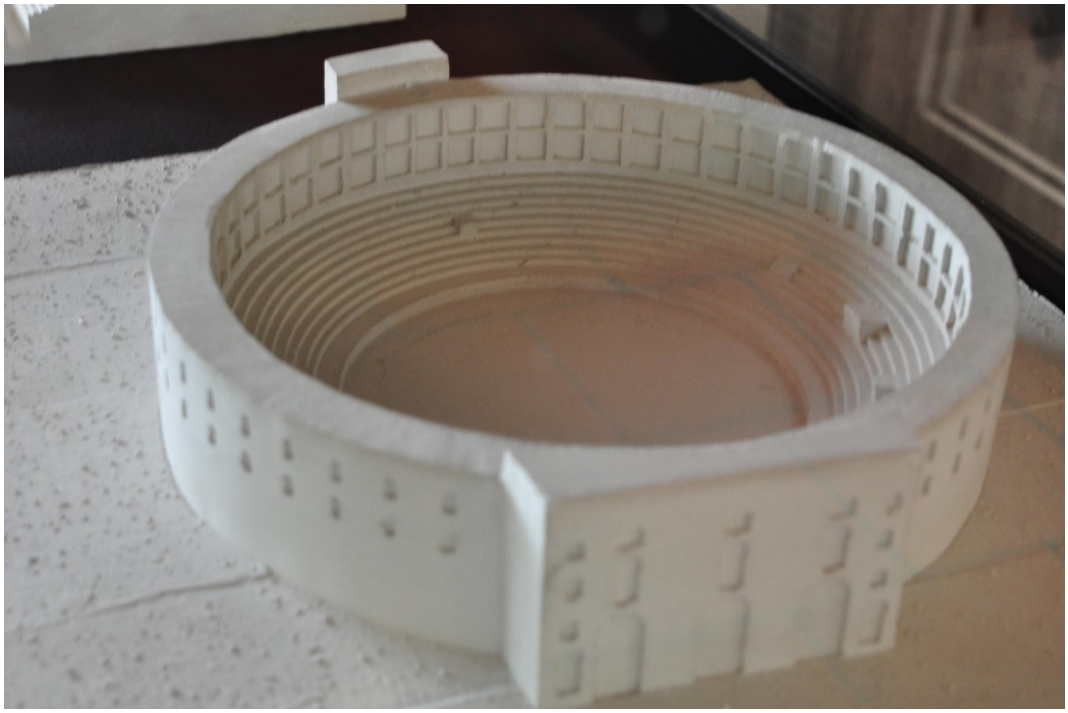
Uğur Tanyeli bir tane yol varmış gibi davranılmasından vazgeçilmesinin gerektiğini, çoğulluk olsun diye değil, gerçekçi olsun (başka bir seçenek olmadığı için) diye işlerin yapılması gerekliliğini ifade etmektedir. Yaşamın bir simülasyonunun olmadığını, okulun da bir simülasyon mekanı oluşturmadığını belirtmektedir. Bauhaus'tan başlayarak mimarlık dünyasının bu simülasyon ağına esir düştüğünü, sadece proje eğitimi yaptığına inanan Güzel Sanatlar sisteminin daha gerçekçi olduğunu eklemektedir. (bkn. 20. röportaj, 15. pasaj) Burcu Kütükçüoğlu ise her durumun rasyonelinin yavaş yavaş ortaya çıktığından, kendi sürecini oluşturduğundan bahsetmektedir. (bkn. 13. röportaj, 8. pasaj)

Şekil 3. 14. Rasyonel profile dair örnekleme-Delft TU Öğrenci İşi (2012)

- Melez Profil

Ayfer Aytuğ eğitimin hem teknik yönüyle hem estetik yönüyle hem işlevsellik yönüyle birlikte düşünülerek tasarım oluşturulması ve bunu doyuracak olan ek bilgilerin temel bilgilerin kuramsal temelinde doğru kurgulanması gerektiğini görmekte olduğunu söylerken, Vitrivius'un estetik, kullanışlılık, işlevsellik üçlemesini örnek vermektedir. (bkn. 11. röportaj, 3. pasaj)

Şekil 3. 15. Melez profile dair örnekleme- Darmstadt TU Öğrenci İşi (2012)

- Estetik Profil

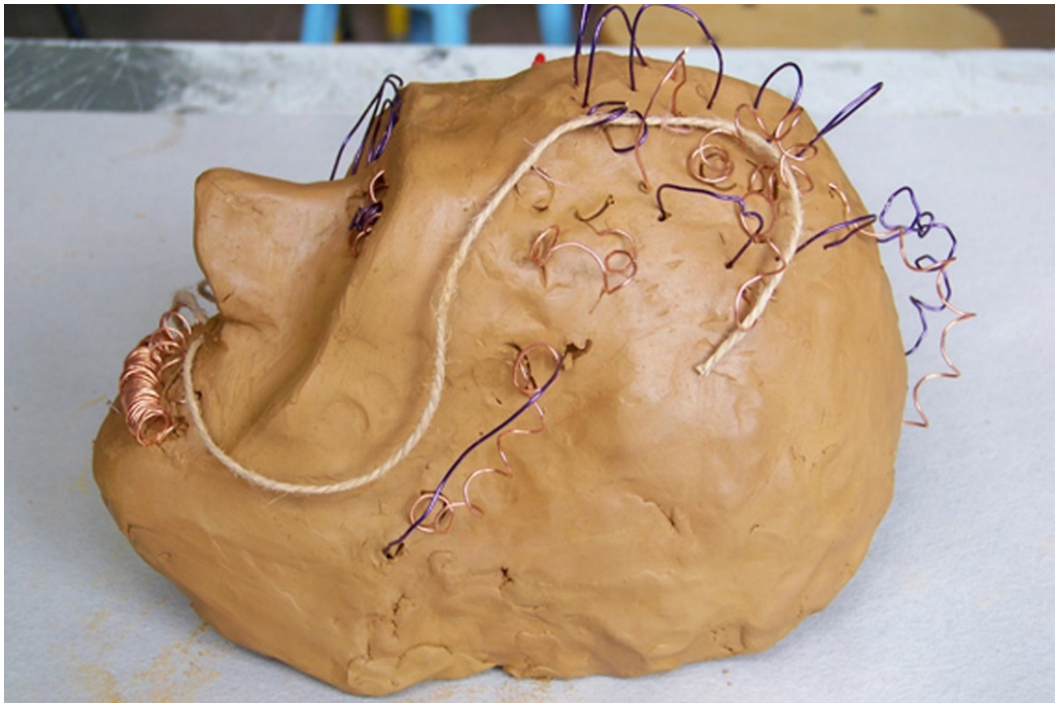
Ali Güney estetiğin biçimle doğrudan ilişkili olduğunu, bu durumu da görsel kalite ve bağlam ile alakalı olduğunu, yani neyin içerisinde ne kadar uyum gösterdiğiyle belirtmektedir (bkn. 3. Röportaj, 2. pasaj). Henco Bekkerink çoğu estetik düşüncenin işlevsel düşünceden doğduğunu ifade eder. (4. röportaj, 3. pasaj) Kenan Güvenç ise estetik gibi (form, fonksiyon...) jargonların; üniversiteye gözcü, kontrol aracı olarak bakıldığında, -alanlar içindeki farklılığın yaratılamadığı için- suni olarak oluşturulduğunu ifade eder (bkn. 18. röportaj, 3. pasaj).

Şekil 3. 16. Estetik profile dair örnekleme - Bilgi U Öğrenci İşi (2012)

- Sezgisel Profil

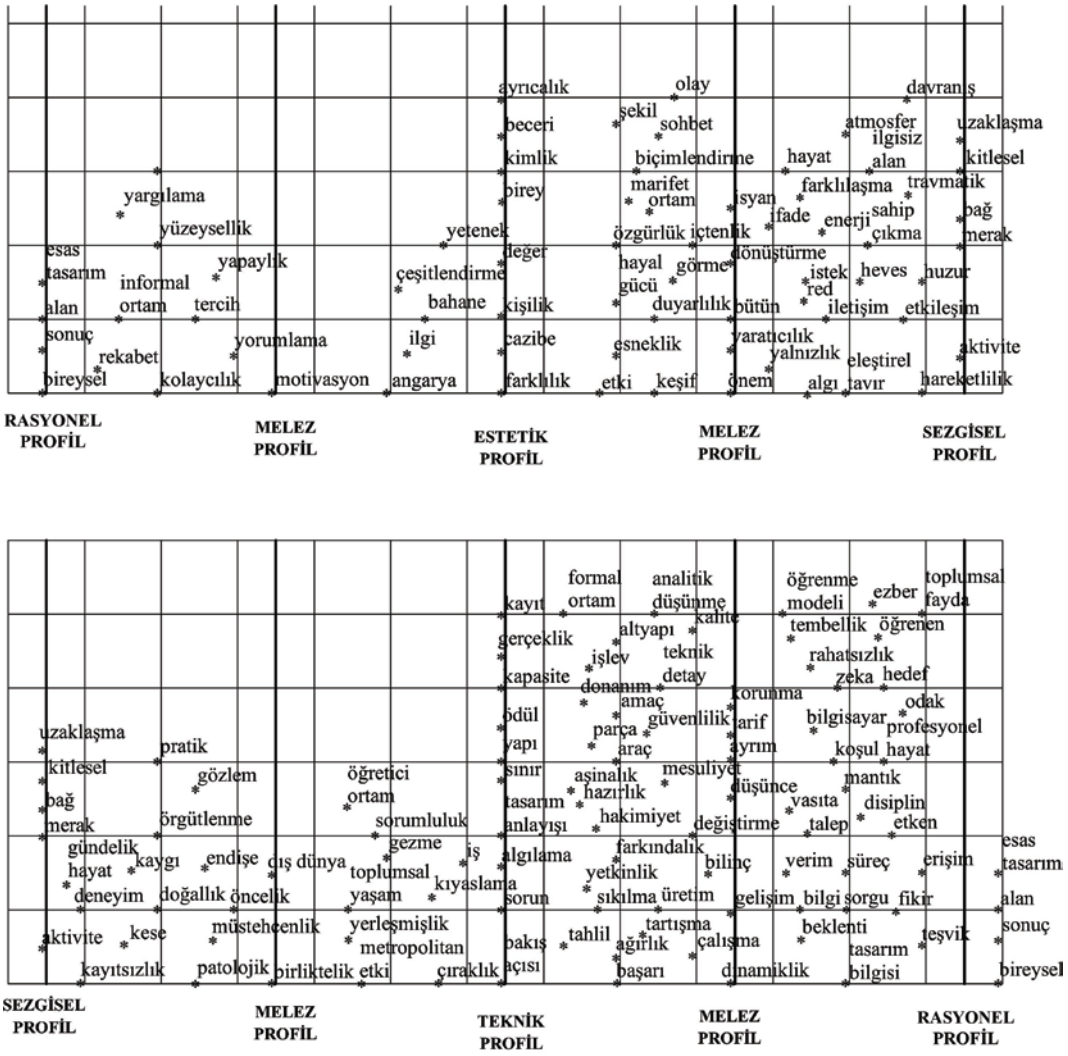
Leo van der Burg Son beş yılda tehlike olarak sıklıkla vurgulanan şeyin öğrencilerin daha bilimsel yolla çalışmak zorunda kalmaları olduğunu, kendi öğrencilik zamanlarında ise, çalışmaların daha sezgisel ve özgür olduğunu söylemektedir. Bunun bir sorun belirttiğini, çünkü tasarımın bilimsel anlamda ifade edilmesi oldukça zor olduğunu eklemektedir (bkn. 5. röportaj, 8. pasaj). Kenan Güvenç bir süreç yeni gelişiyorsa, o sürece analitik olarak bir bakış atılamadığını, sadece sezgisel düzeyde bakılabileceğini belirtmektedir (bkn. 18. röportaj, 14. pasaj).

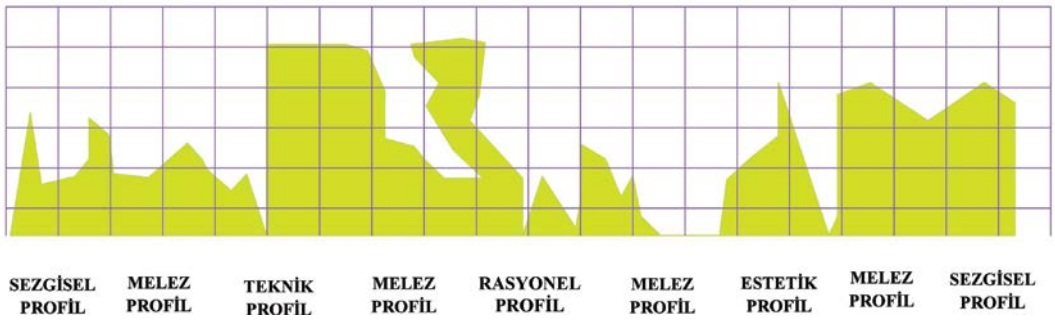
Şekil 3. 17. Sezgisel profile dair örnekleme - OGÜ Öğrenci İşi (2009)

- Alt Kavramların Öğrenci Profilleri Arasındaki Yığılımları

Alt kavramlar öğrenci profilleri içinde *Teknik ve Rasyonel Profil* grupları arasında yer alan melez alanda daha fazla yığılma göstermiştir. Bu durum teknik ve rasyonel kavramların diğer alanlara nazaran birbirleriyle daha fazla kavramsal altlıklar ve birliktelikler ürettiği fikrini ortaya koymaktadır. *Model, detay, tarif, bilgi, verim* gibi alt kavramlar bu iki temel disiplin arasında ortak girdiler oluşturmaktadır.

Şekil 3. 18. Kavramların öğrenci profilleriyle alakalı olarak dağılımları.

Şekil 3. 19. Alt kavramların öğrenci profili dilimlerindeki yoğunlukları.

Tematik analiz çalışmasıyla birlikte kurumsal kimlik alt bileşeninin diğer iki alanı olarak *eğilim* ve *kurum içi ilişkiler* belirlenmiştir. Röportaj metinlerinde eğilim alanı toplamda yüzde 6.5 oranında yoğunluk oluştururken, kurum içi ilişkiler alanı yüzde 7 oranında yoğunluk oluşturmaktadır. Bu alanlar metinlerden referans alınarak aşağıdaki maddelerle özetlenebilir:

- Eğilim (b) –Motto (b1), Kalıtım (b2), Etkileşim (b3) -

  (i) Kurumsal birlikteliği ve kurumun ortak duruşunu sağlayacak bir mottonun belirlenmesi;
  (ii) Özgürlük alanlarının ve ortak paydaların yaratımı gibi üniversiter sorumlulukların kuruma kazandırılması;
  (iii) Diğer kurumlardan ayrışmasını sağlayacak karakteristik özelliklerin edinilmesi;
  (iv) Etkileşimlere, türdeşleşme isteğine ve kalıtımsal olarak ilerleyen aynılaşma süreçlerinin içerisine girilmesi.

- Kurum İçi İlişkiler (c) –Eğitim Grupları (c1), Öğrenci Grupları (c2), Karar Grupları(c3)-

  (i) Kurum içi yönetime dair idari yapılanmaların, hiyerarşik pozisyonların dağılımı ve işlevlerliğine kazandırılması;
  (ii) Eğitime dair rollerin belirlenmesi; zaman içerisine farklı eğitimci rollerinin oluşumu; eğitim gören kişilerin kurum içi örgütlenmeleri;
  (iii) Eğitimci ve öğrencilerin yönelimlerine göre profil farklılıklarının belirmesi;
  (iv) Eğitim içerisinde disiplin, tarz ve uzmanlık edinimleri, yöntemsel ve yaklaşımsal olarak ortaya çıkan ferdi yapılanmalar;
  (v) Öğrencilere ve eğitimcilerin kurumsal stratejilerine dair grup yapılanmaları;
  (vi) Yapma, düşünme, tasarlama, iletişim temelli kurum içi formal, informal ve bilimsel sürekliliği sağlayan davranış ve gerçekleştirme biçimleri.

- **Kurumsal Yapı**

Tematik analiz çalışmasının kurumsal içeriğe dair ikinci alt bileşeni olan *kurumsal yapı* bir tür kılcal mekanizmalar toplamıdır. Bu kılcal mekanizmalar ana mekanizmayı (kurumun bütününü) oluşturmaktadır. Kılcal parçalar kendilerini sürekli yenileme isteğinde olduğu söylenebilir. Bu şekilde kurumun tüm yapısı, mimari eğitim işleyişine dair güncel takibi gerçekleştirebilir. *Kurumsal yapılanma* alanının röportaj metinlerinde oluşturduğu yoğunluk yüzde 9 oranındayken, *mekansal yapılanma* alanı yüzde 4.5, *program* alanı ise yüzde 2.5 oranındadır. Bahsedilen mekanizmalar röportaj metinlerinden referans alınarak aşağıdaki maddelerle birlikte ele alınabilir:

- Kurumsal Yapılanma (d) -Akademik Yapılanma (d1), Kurgusal Yapılanma (d2), İdari Yapılanma (d3)-

  (i) İç kontrol-denetim mekanizmalarının kurulması;
  (ii) Bürokratik akışın sağlanması; diğer üniversitel birimlerle ilişki-iletişim ağlarının kurulması.

- Mekansal Yapılanma (e) -Proje Atölyeleri (e1), Çalışma Atölyeleri (e2), Derslikler (e3), Kişisel Mekanlar (e4), Boş Zaman Mekanları (e5)-

  (i) Derslik, atölye, boş zaman mekanları, sirkülasyon boşlukları gibi kollektif kullanıma dayalı mekanların tasarımı;
  (ii) Öğrenciye, eğitimciye, yönetim ve işlevsel birimlere dair bireysel kullanıma dayalı mekanların tasarımı;
  (iii) Mimari tasarım eğitimi kavramının kişilerde yarattığı fikirin bütüncül mekan algısında yaratımı, sürekliliğini koruma;
  (iv) Sergileme, deneyimsel alanlar yaratma gibi kısa süreli mekansallıkları oluşturma.

- Program (f) –Eğitim Programı (f1), Ders Programı(f2)

(i) Ders programının, müfredatın belirlenmesi;

(ii) Çalışma düzeninin tasarlanması, ders dışında yer alan etkinlik, toplantı, konferans, sosyal zaman faaliyetlerinin kurgulanması ve takvimlerinin oluşturulması.

Kurumsal yapılanma tematik analiz yöntemiyle, *kurumsal yapılanma, mekansal yapılanma* ve *program* alt bileşenleri altında üç ana parçaya ayrıştırılmıştır. Parçalar, parçalar arası ilişkiler, kurulan bütünlükler ve konuya dair ince nüanslar saha çalışmalarıyla elde edilen Ek 3'te yer alan izlenimlerle birlikte daha sağlıklı bir şekilde açımlanabilir.

3.2. Eğitim Araçları

Eğitim araçları *araç* kavramının amaca yönelik kullanılan nesne ve süreçleri ifade eden bir tanım aralığından ibaret değildir. Burada ele alınan *eğitim araçları* kavramı, kişilerin şahsi yönelimleri, öznel pratikleri ve karakteristiklerinin, mimari tasarım eğitimi kurumlarının nesnel bütünlüğü arasında duran vasıtalar, olanaklar, ara kesitler, durumlar ve ortamlar olarak tanımlanabilir. Bu noktayla beraber eğitim araçlarının, öznelere ve öznelerin nesnel kurumsal olgulara göre kullanımlarına bağlı olarak sürekli olarak dönüşüm geçirdiğinden bahsedilebilir. Mimari tasarım eğitimi kapsamında yer alan eğitim araçları yer aldıkları ortamın doğasından ötürü deneyim ve bilgi kavramlarının oluşturduğu bir omurganın üzerinde durmaktadır. Bu omurganın niteliksel bir boyut kazanmasında ise işlevsel yetkinliklerin büyük bir rolü bulunmakta iken, nitelik ortaya çıktıkça eğitim içerisinde *öznel yaklaşımlar, kişisel-kurumsal yöntemler* belirmeye başladığı söylenebilir.

Mimari tasarım eğitiminin yürütüldüğü ortam; eğitim gören öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerine katılımcılık gösterdiği, bu süreçleri tasarlayan eğitimcilerle birlikte ortak deneyim - üretim alanları oluşturduğu, bilgi ve tecrübe aktarımlarının gerçekleştiği faaliyetleri temsil etmektedir. Fakat mimari tasarım eğitiminin ortamı sadece okul içerisinde gerçekleşen bir olgu değildir.

Gündelik yaşamın ritmi ve beklentilerinin fazlasıyla tariflemiş olduğu kalıplar, bu ortamın belli başlı eğitim mekanları içerisinde oluştuğu söylemini ortaya koyuyor olsa da, gündelik yaşam gereksinimlerinde ortaya çıkan, herhangi bir öncel taşımadan oluşum gösteren entelektüel girişimler, kolektif üretim biçimleri ve tasarlama kültürüne dair üretimler, karşılaşmalar, deneyimler, olaylar, ilişkilenmeler eğitim ortamını besleyen geçerliliklerdir. Ortak etkileşim ve iletişim alanlarından edinilen bu tarz olgular eğitimciler veya öğrenciler tarafından eğitim mekanlarına taşınarak, bu mekanların özelleşmesine, mimari tasarımı eğitimine dair öznel yöntemlerin ve yaklaşımların oluşmasına neden olur.

Köknar'ın *tasarım araçları*na dair yapmış olduğu tematik analiz çalışmasıyla, *mimari tasarım eğitimi araçları*nın analizi yanyana koyulduğunda *cetvel, maket, form, eleştiri, algı* gibi ortak alt kavramlara ve kümelenmelere rastlanabilirken, *parti soyutlaması, analitik etme, topolojik yaklaşım* gibi öznel yaklaşımlar ve yöntemsel aygıtlar tasarım araçları bipolar alanında bulunmamaktadır. Zira Köknar araç kelimesinin metod, yöntem gibi aşkın bir durum yerine zayıf ilişkilerden kurulu bir duruma işaret ettiğini ifade etmektedir (Köknar, 2009). Sebep olarak tasarım eylemine dair araçların kişilerle direkt ilişkilere göre oluşumlarını ve gelişimlerini sürdürmekteyken, mimari tasarım eğitiminin odak alındığı araçların -pedagojik, karakteristik, tarihsellik gibi durumlardan oluşan geniş aralığından dolayı- aşkınlığı gösterilebilir.

Köknar tasarım araçlarını tek bir parçada ele alırken, mimari tasarım eğitimi araçları kendi içerisinde yöntemsel aygıtların kodlaması eylemsel araçların kodlamasıyla uygunluk göstermediği için ikiye bölünmektedir. Eylemsel araçlar tasarım araçları gibi alt kavramlarına bölünebilirken, yöntemsel araçlar aracı ifade eden kişinin anlatım tarzına ihtiyaç duymaktadır. Bu ayrım ve bu alanlara dair temalar çizelge 3.2.'de görülebilir.

Çizelge 3. 2. Eğitim Araçları Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar

B1. Eylemsel Araçlar	B2. Yöntemsel Araçlar
g. Bilgi Odaklı Araçlar g1. Bilişsel Araçlar g2. Bilişim Araçları h. Deneyim Odaklı Araçlar h1. Çizim Araçları h2. Biçim - Yapım Araçları h3. Deneyimleme Araçları	i. Eğitim – Öğretim Yöntemleri i1. Kişisel Metod i2. Kurumsal Metod i3. Bilimsel Metod

Eğitim araçlarının bu durumuna ve mimari tasarım eğitimi metodlarına dair değişkenlikler aşağıdaki pasaj örnekleriyle daha iyi anlaşılabilir:

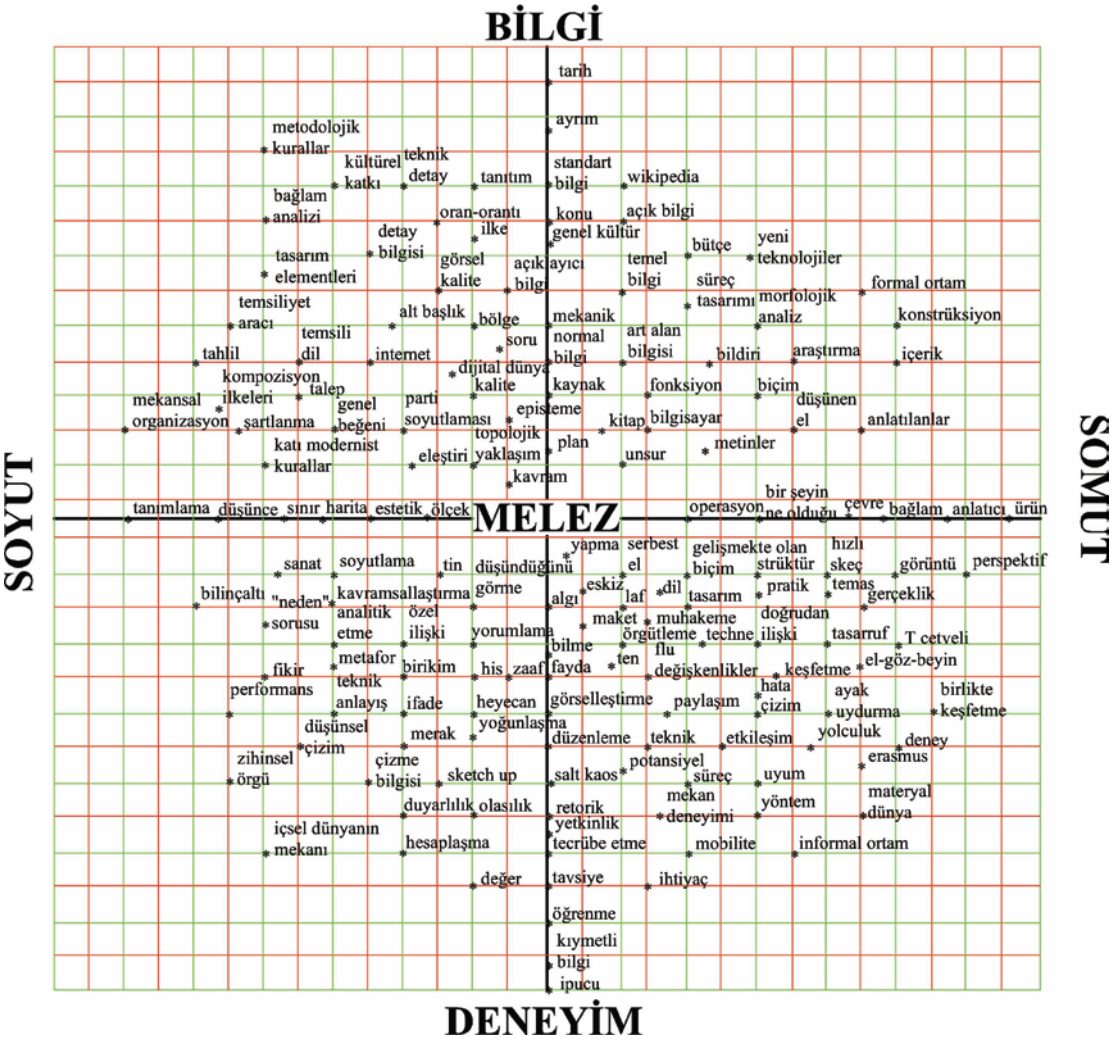
- **<Bilişsel Araçlar>** Mesela ağacı tartışırken, ağaç hakkında daha önceden herhangi bir edinilmiş bilgiye başvurmadan, benim bu konudaki kendi yargılarımı senin üzerine empoze etmeden, o durumu tartışa tartışa herkesin kendine ait bir alanı hissetmesi. Yani ağacın kendisi önemli değildi. Orada söz konusu olan şey, senin de kendi içsel dünyanın mekanını hissetmendi. **<Bilişsel Araçlar>** (Röportaj no:18, Pasaj no:17)
- **<Bilişim Araçları>** Bu çocuklar bilgisayarla yapıyor, bu da kısırlaştırıyor design (tasarım)'ı. Çünkü bilgisayarın yaptığı şeylerle sınırlı kalıyorsun. Çocuk esas design (tasarım) yapabilmeli. **<Bilişim Araçları>** (Röportaj no:3, Pasaj no:3)
- **<Biçim-Yapım Araçları>** Birinci sınıftan itibaren gelişmiş tasarım programlarıyla ve cihazlarıyla onları tanıştırıyoruz. Onların kullanımları için fakültede yer açıyoruz. Bu aletleri veya programları geliştiriyoruz, öğretiyoruz. Laboratuarlar açıyoruz. **< Biçim-Yapım Araçları >** (Röportaj no:13, Pasaj no:4)
- **<Deneyimleme Araçları>** Yarışma işinin eğitimin en önemli parçalarından biri olduğuna inanıyorum. Mesela ben malzeme dersinde teorik bilgi vermek yerine ülkemizde açılan Çuhadaroğlu, Prosteel gibi yarışmalara öğrencilerimizi teşvik ederek, tasarlama sürecinin disipline edinebilecekleri şekilde, ders programımın içine alıyorum. **<Deneyimleme Araçları>** (Röportaj no:17, Pasaj no:11)
- **<Kişisel Metod>** Ben mesela ölçek kısmına daha çok önem veriyorum. Ama bir yere odaklanan, diğerlerine yansımayan, her işte de diğer kısımları olan. Yani strüktürel ağırlıklı bir şey varken onun nerede durduğunu, kiminle ilişkilendiğini düşünen, bağlamdan

bedenden, insandan kopuk olmayan. Çok da soyut değil. Diğerlerinde yokmuş gibi davranmayan. **<Kişisel Metod>** (Röportaj no:13, Pasaj no:8)

- **<Kurumsal Metod>** ODTÜ'de mesela felsefe, sosyoloji dersleri hep önemli olmuştur. Birazda şehircilik bölümünün olmasından ötürü. Planlama mesela hala önemli bir girdidir. Kentsel ölçekli projeler mutlaka dördüncü sınıf stüdyosunda gündeme gelir. Dolayısıyla yapı mesela, tekil bir varlık olarak ele alınmaz da, bir bağlamın parçası olarak ele alınır. Bu bağlamda da belli bir kurumsal öncelikler vardır. Yıllarca gece kondu meselesi ODTÜ'de bir temel tartışma konusu olmuştur. **<Kurumsal Metod>** (Röportaj no:16, Pasaj no:15)

"Tasarım araçları nelerdir? Aklınıza gelen tasarım araçlarına örnekler veriniz." sorusuyla elde edilen alt kavramlar *karmaşık, basit, fiziksel* ve *zihinsel* olmak üzere 4 farklı eksene oturtulmuşken, eylemsel araçlar alt bileşinine yönelik tema pasajlarından elde edilen alt kavramlar ise *bilgi, deneyim, melez, soyut* ve *somut* olarak şekil 3.20.'de görüleceği üzere 5 farklı eksene dağıtılmıştır.

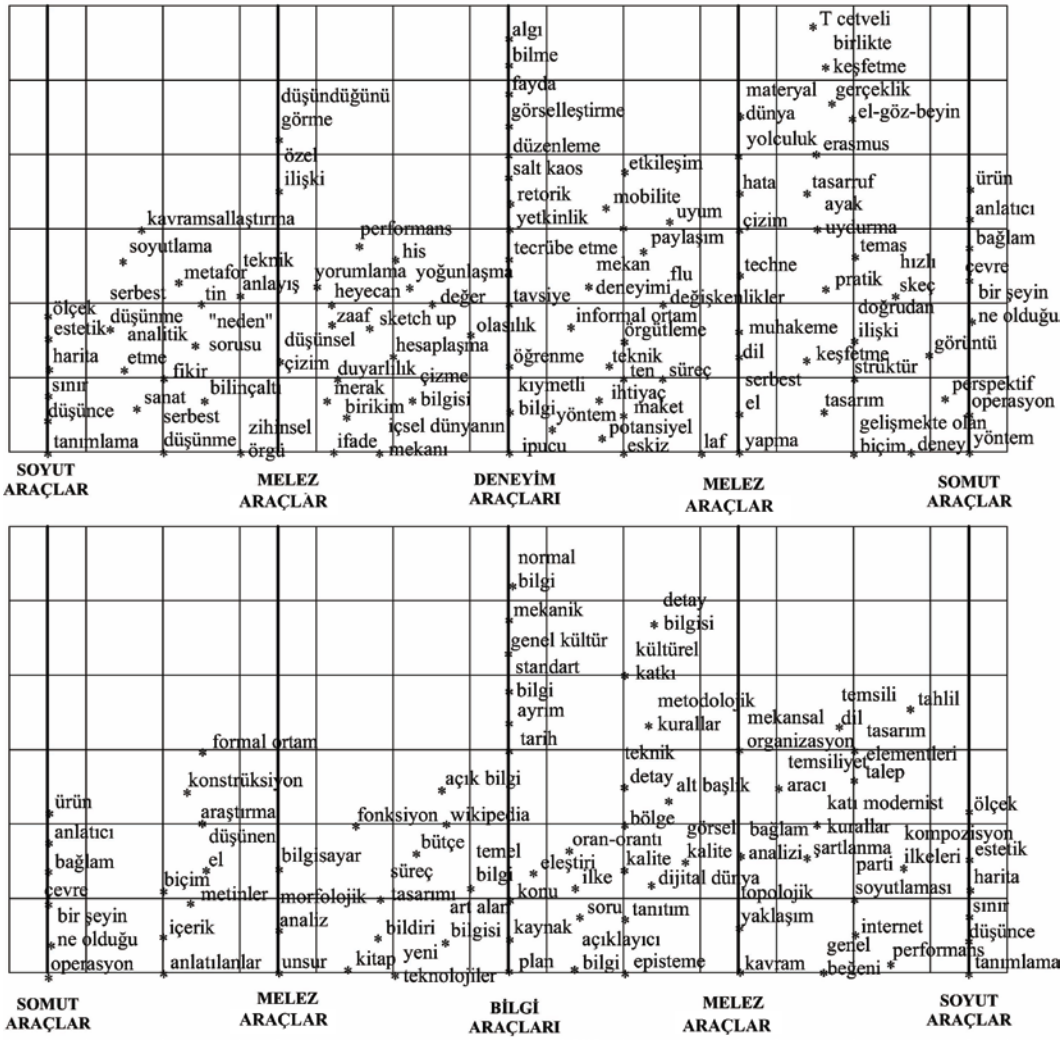
İki farklı konu üzerinde fiziksel-zihinsel, soyut-somut eksenlerinde olduğu gibi benzerlikler barınırken, nesnel bir bakışı barındıran karmaşık-basit eksenlerinin karşısında bilgi-deneyim dilimlerinde kişisel kavram öbeklenmeleri yoğunluktadır. Mimari tasarım eğitimi araçları başlığı altında 240 adet araç örneği elde edilirken (bunun 150 adeti bipolar alana yerleştirilmiştir), tasarım araçları başlığı altında 30 tema belirlenmiştir.

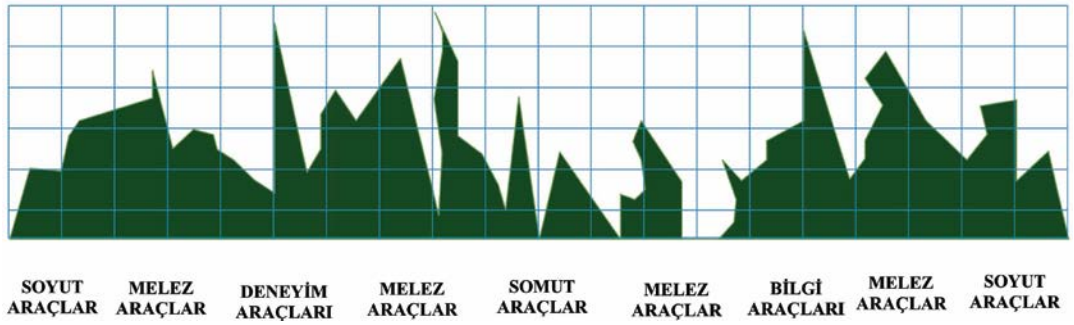
Şekil 3. 20. Eğitim araçları alt kavramlarının bipolar alana yerleştirilmesi.

- Alt Kavramların Eğitim Araçları Arasındaki Yığılımları

Eğitim araçları alt kavramlarının yığılımları okul, eğitimci ve öğrenci profili alt kavramları yığımlarına nazaran daha homojen bir yayılım göstermektedir. Bu durumun yanısıra *deneyim araçları* ile *somut araçlar* (hata, muhakeme, dil gibi) ve *bilgi araçları* ile *soyut araçlar* (konu, plan, ayrım, tarih gibi) birlikteliklerinden ortaya çıkan melez alt kavramlar sayısal olarak daha fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 3. 21 Eğitim araçları kavramlarının dağılımları.

Şekil 3. 22. Kavramların eğitim araçlarıyla alakalı olarak dağılımları.

Eğitim araçları temel bileşeni tematik analiz çalışmasıyla *eylemsel araçlar* ve *yöntemsel araçlar* olarak ikiye bölünmüştür. Bu ayrım röportaj metinlerinden referans alınarak aşağıda yer alan maddeler üzerinden açıklanmaktadır.

- **Eylemsel Araçlar**

- Bilgi Odaklı Araçlar (g) -Bilişsel Araçlar (g1), Bilişim Araçları (g2)-
    (i) Kuramsal, kavramsal, bilimsel ve dizgesel bir düzleme oturmuş olan hali hazırda bilgi paketleri;
    (ii) İlişkilenmelere, karşılaşmalara, dış dünyadan sağlanan, işlenen verilere dayalı, anlık süreçler dahilinde üretilen bilgi türleri;
    (iii) Bilgi türlerinin ayıklanması, sınıflaştırılması, kategorizasyonları, bilgi dağarcıklarının istiflenme işlemleri;
    (iv) Yapma, düşünme, iletişim faaliyetlerine taban sağlayan teknolojik ve bilişsel araç türevleri;
    (v) Çeşitli tekniklerin gelişimine kolaylık sağlayacak veya neden olacak nesneler.
- Deneyim Odaklı Araçlar (h) -Çizim Araçları (h1), Biçim-Yapım Araçları (h2), Deneyimleme Araçları (h3)-
    (i) Gezme, görme, dokunma, teneffüs etme gibi idraklara dair edinimler; merak odaklı, keşfetme tutkusundan ortaya çıkan eylem çeşitlilikleri;
    (ii) Dış dünyanın barındırdığı doğa, mimari çevre, toplumsal girdiler gibi durumsallıkları irdeleme;
    (iii) Görselleştirme, ölçeklendirme, boyutlandırma ve karşılaştırmalara dair imgelerin, sezgilerin ve algıların deneyimsel olarak tecrübeler edinmesi.

- **Yöntemsel Araçlar**

- Eğitim-Öğretim Yöntemleri (i) -Kişisel Metod (i1), Kurumsal Metod (i2), Bilimsel Metod (i3)-
    (i) Kurum içi ve dışı süreçlere dair pratikler üzerinden ilerleyen edinimler; kişisel olarak edinilmiş birikimlere dayalı değişim gösteren faaliyetler;
    (ii) Kişinin kendi özelinde kurduğu ve kendi merkezi dışında sağladığı deneyimlerin nesnel ve öznel biçimlerde aktarımı;
    (iii) Eğitimi veren ve bu eğitimi alan öznelerin, kurum içerisinde yer alan derslik ve atölye gibi mekanlarda davranış-iletişim biçimlerinden ortaya çıkan araştırma, analiz, sentez bazlı öznel yönelimler;
    (iv) Öğrenme ortamını ele alış, işleyiş biçimleri, karşılıklı veya tek taraflı olarak oluşturulan vizyon, pedogoji, gelenek gibi türevlere dayalı yöntemsel yaklaşımlar;
    (v) Metodlar, stratejiler, söylemler, kavramlaştırmalar.

3.3. Kurum Dışı Etkiler

Mimari tasarım eğitimi kurumlarının yapısal ve kimlik gelişimleri sadece iç mekanizmalarına, yönetsel kararlarına veya kurumsal strüktürü işlevsellerliğine kavuşturan öznelerine dayalı olmadığı söylenebilir. Gelişim süreçlerine kurum işleyişlerinin dışında yer alan bağlamsal koşullar, süreçler, toplumsal yaşam, küresel yapılanmalar-global karar mekanizmaları katılım göstermektedir. Toplumsal hayat sürekliliğini koruyarak mimari eğitim kurumlarının ve öznelerinin tümüne etkilerde bulunmaktadır. Toplumsal hayattan ötürü belirli zümrelere dağılan kültürel ve geleneksel tutumlar denetimsel mekanizmaların oluşmasına sebep olur.

Bahsedilen durumların geçerliliğini çizelge 3.3.'te yer alan kurum dışı etkiler temel bileşenin ayrıştırılmış alanlarının röportaj pasajlarına dair yoğunlukları da kanıtlamaktadır.

Çizelge 3. 3. Kurum Dışı Etkiler Temel Bileşenine İlişkin Alanlar ve Temalar

C1. Direkt Etkiler	C2. Endirekt Etkiler
j. Bağlamsal Etkiler j1. Eğitim Ortamı j2. Mimarlık Ortamı j3. Mesleki Ortam k. Yönetsel Etkiler k1. Merkezi Karar Mekanizmaları k2. Denetim Mekanizmaları	l. Ekonomi-Politik Etkiler l1. Küresel Düzen l2. Yerel Düzen m. Antropolojik Etkiler m1. Toplumsal Yaşam m2. Kültürel Yaşam

Bağlamsal etkiler alanına ait *eğitim ortamı* temasının röportaj metinlerinde dile getirildiği pasaj sayısı eğitimci profilinden sonra ikinci sırada gelmektedir. Fakat kurum dışı etkiler temel bileşeni için kurumsal içerik temel bileşeni gibi analitik bulgular ortaya koyulmamıştır. Bunun nedenleri arasında kurum dışı etkiler temalarını temsil eden görüşler, anektodlar ve örneklemeler içerisinde ayrıştırmalar yoluyla kategorilendirmelere doğru götürecek benzerlik ve benzemezlik yığılımlarına genel olarak rastlanmamış olması gösterilebilir. Temel bileşene ait temalar açımlanırken yoğunlukla öznel ve spesifik ifadelere başvurulduğu görülmüştür. Örnek olarak aşağıdaki pasajlar verilebilir;

- **<Eğitim Ortamı>** Benim burada başladığım dönem olan 90'lı yıllardaki okullara baktığımızda, bence eğitim analitik ve kavramsal bakış açısı ile tanımlanıyordu. Analizlerin eğitim için son derece gerekli olduğunu düşünen okullardaki hocalardan oldukça fazla etkileniliyordu. **<Eğitim Ortamı>** (Röportaj no:5, Pasaj no:5)
- **<Mimarlık Ortamı>** Bir kere mimarlığın amacı, hedefi değişti. Eser bırakmak diye bir laf vardı, onu kullananlar bugün mimarlıktan uzaklaşmışlar bence. Eser bırakma devri geçti. **<Mimarlık Ortamı>** (Röportaj no:8, Pasaj no:7)
- **<Denetim Mekanizmaları>** Hayır, olmadı. Hiç kimsenin öyle bir hevesi yok akreditasyon konusunda. Pekte inanmıyoruz öyle akreditasyon meselelerine. **<Denetim Mekanizmaları>** (Röportaj no:13, Pasaj no:6)
- **<Küresel Düzen>** Bu tektipleştirmenin, homojenleştirmenin arkasında egemen siyasa ve onla ilişkili bir tür ekonomi politik var. Bunu kabul etmek gerekiyor. Adını koyalım. Bunun adı neoliberal siyasette kapitalizm. Bunlar homojenleştirme sürecini etkin kılmaya çalışıyor. Küresel ölçekte tanımlı bir iş gücünün, belirli bir formasyonda iş gücünün oluşumu ve ekonomi politiğin, özellikle mekan üretimi sürecinde etkin kılınabilmesi

amacıyla doğru tahlil etmek gerekiyor. Bu homojenleştirmeye karşı bir mesafe koymak iyi olabilir diye düşünüyorum ben. **<Küresel Düzen>** (Röportaj no:15, Pasaj no:18)

- **<Toplumsal Yaşam>** Tabiat, çünkü toplum batı icadı bir şey. İcat edilmiş bir şey. Toplum insanın doğasına aykırı bir şey. O yüzden bakılacaksa kişisel olarak ben onu yeğliyorum. Baktığım şey hiçbir zaman toplumsal bir şey olamaz. O, çünkü zaten bütün durumların en altındaki durumların bu hale gelmesine neden olan etken. Ben o etkinin kendisinden izole olamam. Ben de toplumsal hayatın bir parçasıyım. Ondan kimse izole olamaz. Olursun, giderim dağda kulübe kurarım. Kafam çok yetkinleşince bunu yapacağım ama eğer, üniversite içerisindeki hayatımı sürdürüyorsan sen de onun bir parçasısın. İstediğin kadar ben değilim desen de olamaz. Şu olabilir; senin düşünceni yuvalandırdığın yer, toplumsal hayatın dışında olabilir. Kendinin dünyayla bağını kurduğun yer toplumsal hayatın dışında olabilir. Ben de onun sadece tabiat olabileceğini düşünüyorum. **<Toplumsal Yaşam>** (Röportaj no:18, Pasaj no:11)

Kurum dışı etkiler başlığı altında yer alan alanlar ve temalar aşağıdaki maddelerle özetlenebilir:

- **Direkt Etkiler**

- Bağlamsal Etkiler (j) –Eğitim Ortamı (j1), Mimarlık Ortamı (j2), Mesleki Ortam (j3)-
  - (i) Kurum içi kişileri ve ilişkileri bağlamsal olarak etkileyen yargılar;
  - (ii) Koşullanmalar, dogmatik ölçütler;
  - (iii) Ahlak-etik kuralları gibi toplu gereksinim gerekliliklerini baz alan temel fonksiyonel çıkarım ve kişilikler bütünleri;
  - (iv) Sürekli değişim içerisinde olan entegre eğitim-meslek ilişkileri.
  - (v) Gerçekleşmiş olay örgüleri ve bu olayların öznel-nesnel yorumlamaları.
- Yönetsel Etkiler (k) –Merkezi Karar Mekanizmaları (k1), Denetim Mekanizmaları (k2)-
  - (i) Belirlenmiş ölçütlerin gerçekleşmekte olan durumlarla karşılatırılması adına kontrol ve gözlem mekanizmalarının oluşturulması.

- **Endirekt Etkiler**

- Ekonomi-Politik Etkiler (l) –Küresel Düzen (l1), Yerel Düzen (l2)-
  - (i) Toplumların tarihsel süreçlerinde doğal seçilimlerle nesilden nesile aktarılan, köklü sosyal-politik sistemler;

(ii) Davranış biçimleri, alışkanlıklar;

(iii) Bakış açıları, eğilimler, işlevler.

- Antropolojik Etkiler (m) –Toplumsal Yaşam (m1), Kültürel Yaşam (m2)-

(i) Toplumsal gelişim süreçleri içerisinde ortaya çıkan tüm değer yargıları içerisinde kişilerin bedensel-ruhsal gelişimine yönelik seçimleri yapması, disipline etmesi;

(ii) Kişisel yeterlilikler;

(iii) Yaşama biçimlerinin oluşturulması;

(iv) Tüm bu süreçlerin yaşam alanlarını oluşturması.

4. TEMATİK ANALİZ ÇALIŞMASININ KARŞILAŞTIRMALARI

Bu bölümde tezin üçüncü bölümünde yer alan *okul profili, eğitimci profili* ve *öğrenci profili* temaları üzerinden tasarlanan kavramsal yığılmalara dair bipolar grafiklerle birlikte görsel çalışmalar ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Görsellerin üretimi, röportaj metinlerinden ve saha çalışmalarından referanslar alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu durum her bir görselin bir fotoğraf karesi gibi dondurulmuş bir anı temsil etmekte olduğunu söylemektedir. Bu yüzden bu haritalar yaklaşımların öncesine veya sonrasına dair kesin bilgiler sağlamaz. Ancak yaklaşım çeşitlerine dair ipuçları ortaya koyabilir ve ipuçlarından yola çıkılarak yapılmak istenen tartışmalara zeminler sağlanabilir. Bu sebeplerden dolayı görsel temsilleri röportaj çalışmalarının kapsamı ve zaman aralıkları içerisinde değerlendirilmelidir.

Karşılaştırmalar görsel çalışmalar şeklinde mimari tasarım eğitiminin ayrıştırılmış alanlarına dair haritalara dönüştürülmüştür. Haritalar, röportaj görüşmelerinde ortaya çıkan bilgilerle, bipolar kavram haritaların mukayese edilmesiyle elde edilen eğrilerle oluşturulan leke çalışmaları olarak tasarlanmıştır.

Bulgular üzerinden aşağıda yer alan kurumlar ve kişilerin temsilleri ele alınmaktadır:

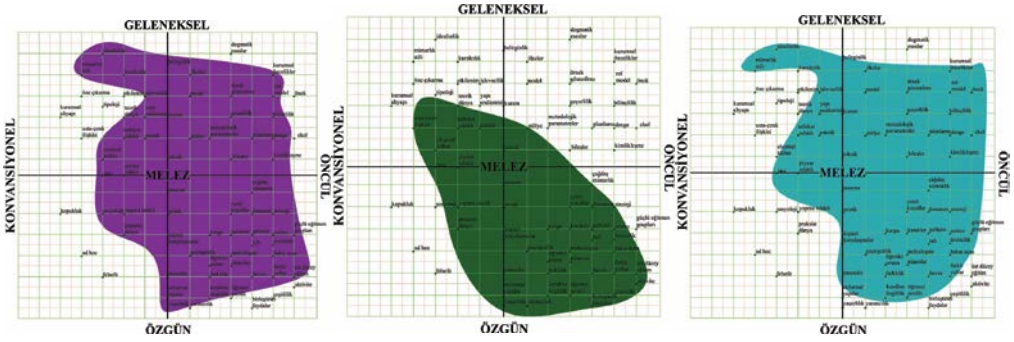
- **Okul profilleri;** Darmstadt TU, Delft TU, Royal Danish GSA, İTÜ, YTÜ, Bilgi Ü, ODTÜ, ESOGÜ, Mardin Artuklu Ü Mimarlık Bölümleri.
- **Eğitimci Profilleri;** Joachim Kieferle (Rheinmain U) , Devrim Yarkın (Darmstadt TU), Rasmus Levy (Royal Danish GSA), Henco Bekkerink (Delft TU), Leo van Der Burg (Delft TU), Ali Güney(Delft TU), Ferhan Yürekli (İTÜ), Alper Ünlü (İTÜ), Oruç Çakmaklı (İTÜ), Sait Ali Köknar (İTÜ), Ayfer Aytuğ (YTÜ), Çiğdem Polatoğlu (YTÜ), Burcu Kütükçüoğlu (Bilgi Ü), Mehmet Kütükçüoğlu (Bilgi Ü), Güven Arif Sargın (ODTÜ), Celal Abdi Güzer (ODTÜ), Ayşen Çelen Öztürk (OGÜ), Kenan Güvenç (OGÜ), Recep Üstün (OGÜ), Uğur Tanyeli (Mardin Artuklu Ü), Bülent Tanju (Mardin Artuklu Ü).
- **Öğrenci Profilleri;** Brno TU, Darmstadt TU, Delft TU, İTÜ, Bilgi Ü, ESOGÜ Mimarlık Bölümü öğrencileri.

4.1. Okul Profilleri

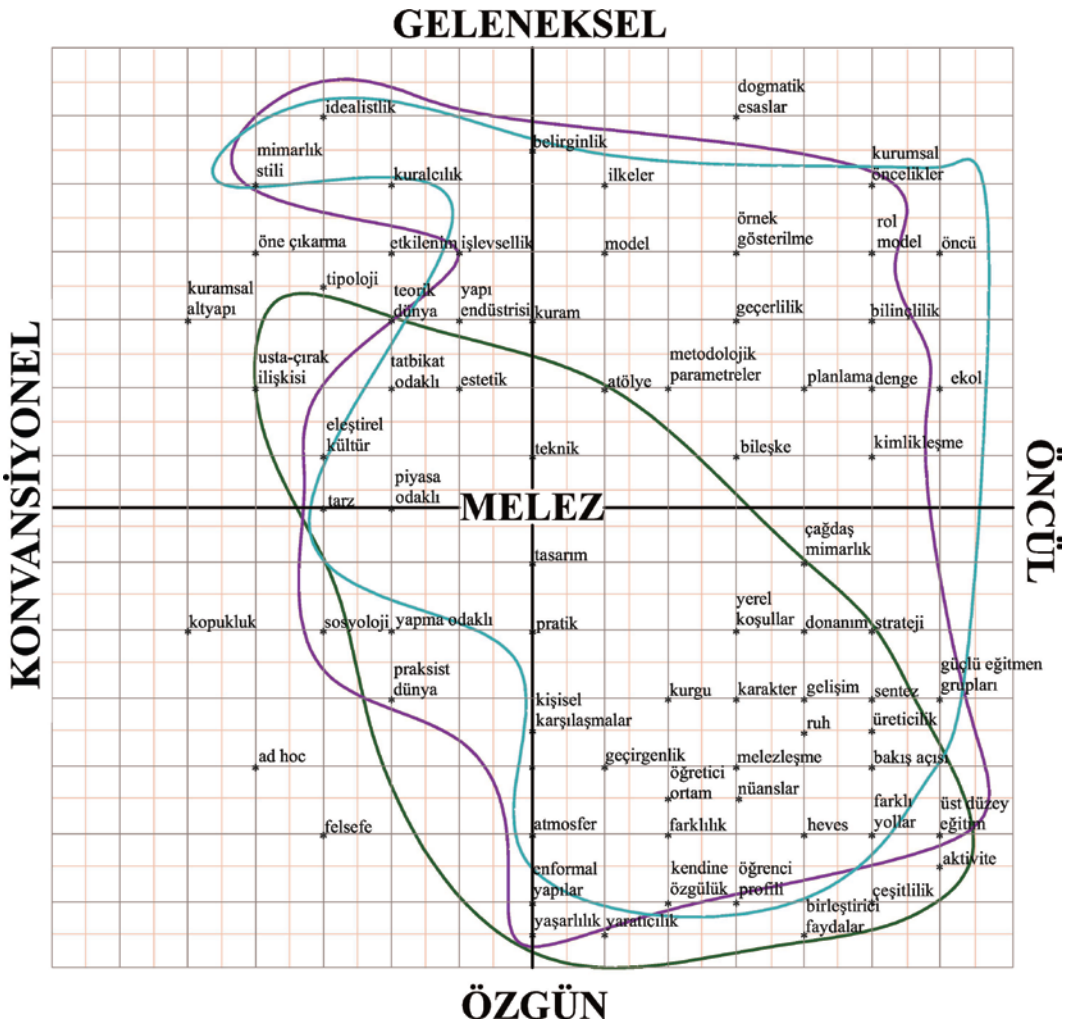
Şekil 4.1.'de yer alan Avrupa Mimarlık Okulları'na dair yapılan haritalarda Delft TU ve Royal Danish GSA Mimarlık Bölümleri birbirlerine benzer eğriler çizerken, bu eğriler okul profili alt kavramlarının bipolar dağılımlarının çoğunda yer kaplamaktadırlar. Darmstadt TU Mimarlık Bölümü ise Konvansiyonel ve Özgün okul profili alt kavramları üzerinde yoğunlaşmıştır.

Türkiye'nin köklü mimarlık okullarının yanyana getirildiği, şekil 4.2.'de yer alan İTÜ, ODTÜ, YTÜ Mimarlık Bölümlerine dair karşılaştırmalarda İTÜ ve ODTÜ bazı alt kavramlar dışında bir çok alt kavram üzerinde yer alırken, YTÜ Geleneksel ve Konvansiyonel alanlarının kesişiminde bulunmaktadır.

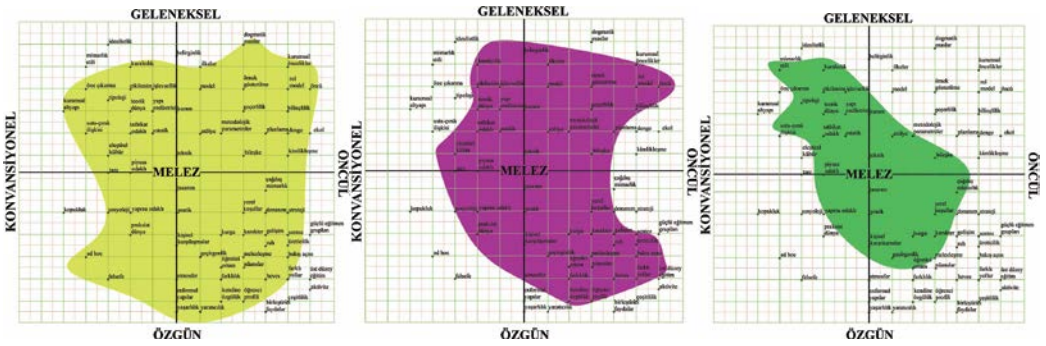
Türkiye'nin yakın geçmişinde kurulan mimarlık okullarının yanyana getirilmesiyle ortaya çıkan tabloda görülen benzerlik, öncül ve geleneksel alanlara olan uzaklık, özgün alana ise yakınlıktır.(Şekil 4.3.)

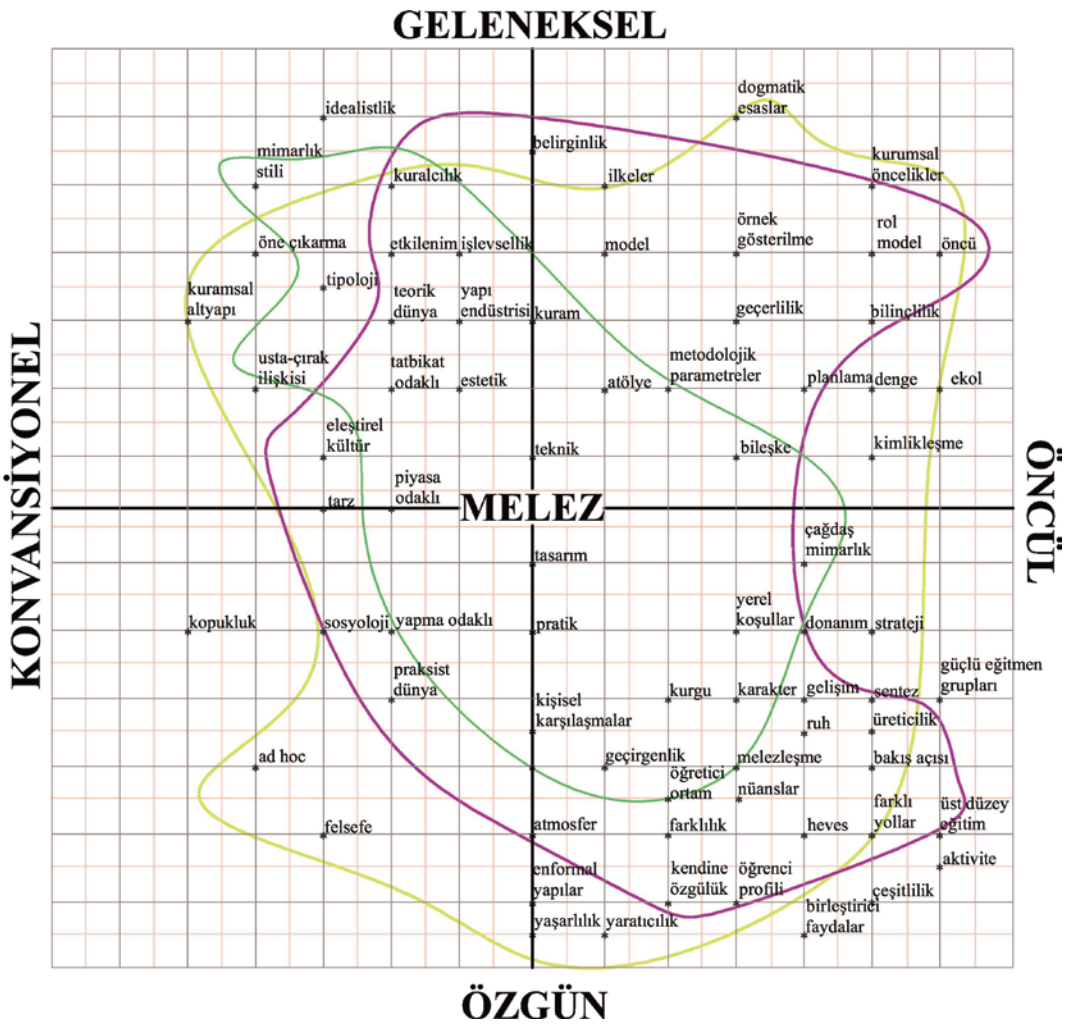

Delft TU Darmstadt TU Royal Danish GSA

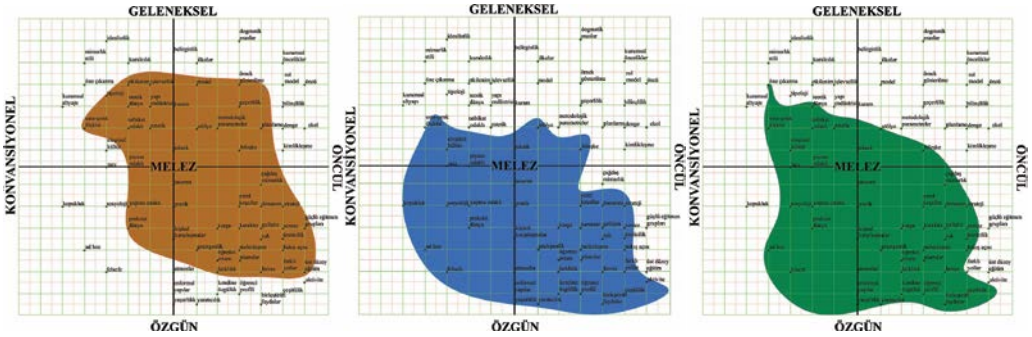

Şekil 4. 1. Avrupa Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları.

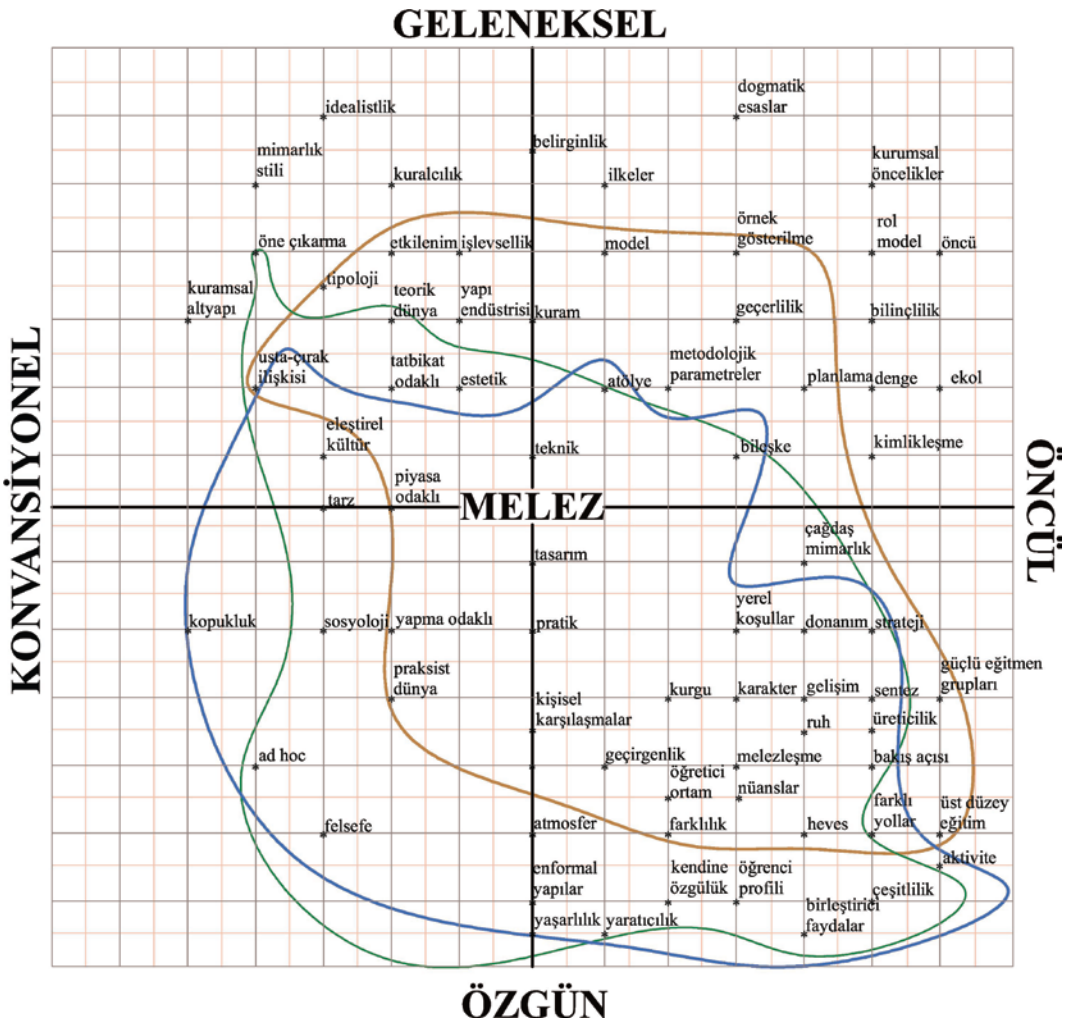

Şekil 4. 2. Türkiye Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları.

Bilgi Ü. ESOGÜ Mardin Artuklu Ü.

Şekil 4. 3. Türkiye Okulları'nın bipolar alanda karşılaştırmaları-devam.

4.2. Eğitimci Profilleri

Almanya ve Danimarka Mimarlık Okulu temsilcilerinin yanyana getirildiği eğitimci profili bipolar alanında; Almanya'nın Rheinmain kentinde bulunan Wiesbaden Mimarlık Bölümü eğitimcisi melez ve çekirdek bölgede yer alan kavramlara yoğunlaşırken, Royal Danish GSA (Danimarka/Kopenhag) Mimarlık Bölümü eğitimcisi akademik ve bilimsel alanda, Darmstadt TU (Almanya/Darmstadt) Mimarlık Bölümü eğitimcisi Deneyimsel ve Profesyonel alanda yer almaktadır. (Şekil 4.4.)

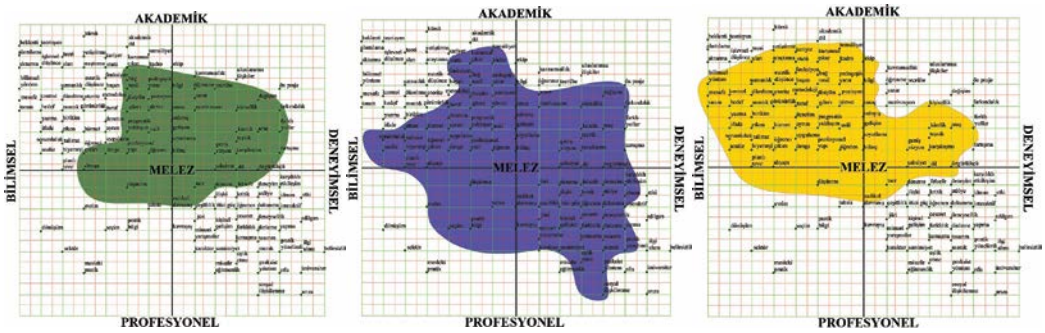
Hollanda'nın Delft TU Mimarlık Bölümü eğitimcilerinden oluşturulan karşılaştırma tablosunda Akademik, Bilimsel ve Deneysel bölgelerde yoğunluklara rastlanırken, Profesyonel alanda yer alan eğrilerin Deneysel alana geçiş yapmadıkları görülmektedir. (Şekil 4.5.)

İstanbul TU Mimarlık Bölümü'nden 4 eğitimciyi barındıran bipolar alan karşılaştırmasında tüm alt kavramlara yığılmalar mevcuttur. Fakat eğitimciler tek tek ele alındığında akademik ve bilimsel alanda yoğunluk bulunurken, bazı kavramlara yönelik uzaklıklardan dolayı oluşan küçük bölgelerle meydana gelen lekeler görülmektedir. (Şekil 4.6.)

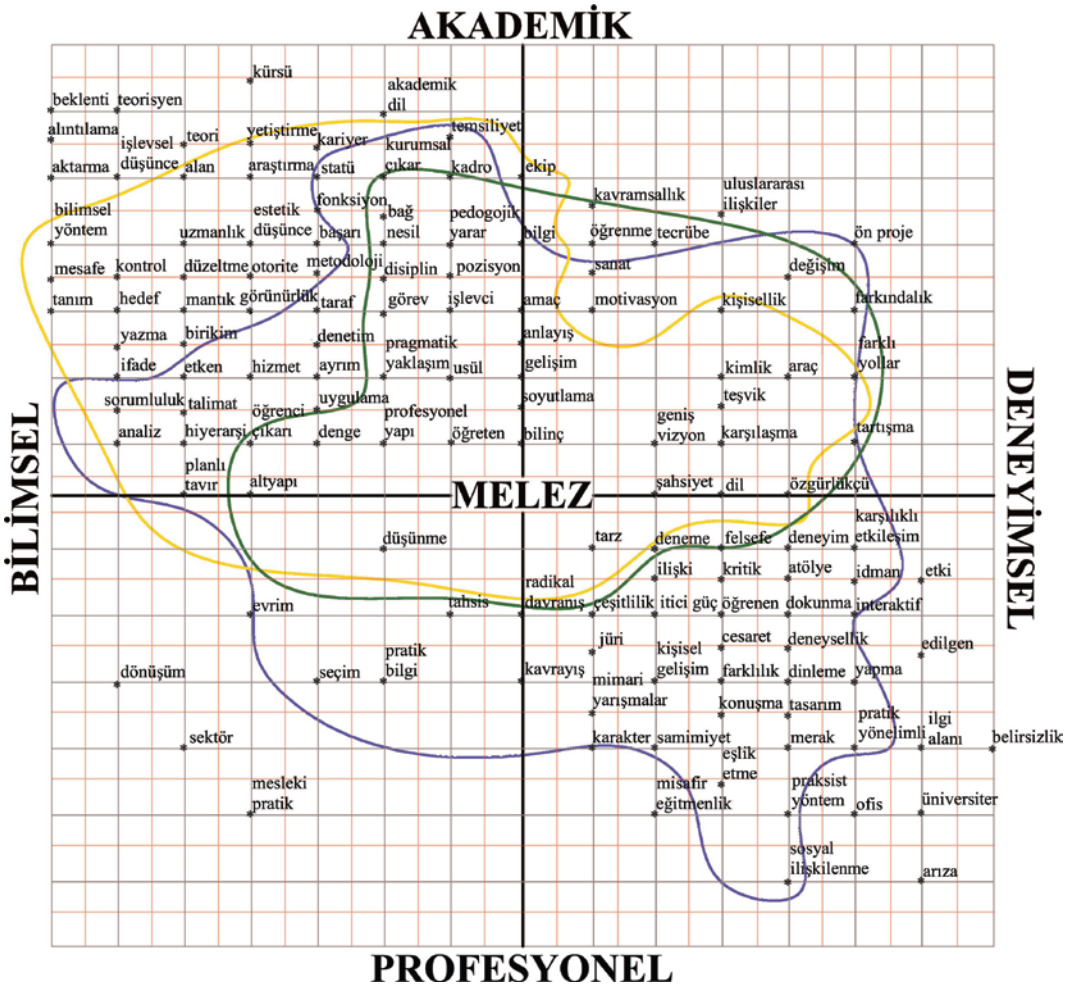
Türkiye'nin iki köklü kurumu ODTÜ ve YTÜ Mimarlık Bölümlerinin eğitimcilerine dair yapılan çalışmada Akademik ve Bilimsel alanda yoğunluklar gözlenirken bazı eğitimcilerde Profesyonel alana doğru yönelimler de bulunmaktadır.(Şekil 4.7.)

Eskişehir Osmangazi Mimarlık Bölümü'nün genel olarak 1998-2010 yılları arası döneminin aktarıldığı röportaj metinlerinin referans alarak yapılan çalışmada eğitimciler genel olarak deneyimsel ve profesyonel alanda yer alan kavramlara yönelmekteyken, lekeler bazı kavramlara uzaklıklar ve yakınlıklardan dolayı birbirine benzemeyen biçimlerde gözükmektedir.(Şekil 4.8.)

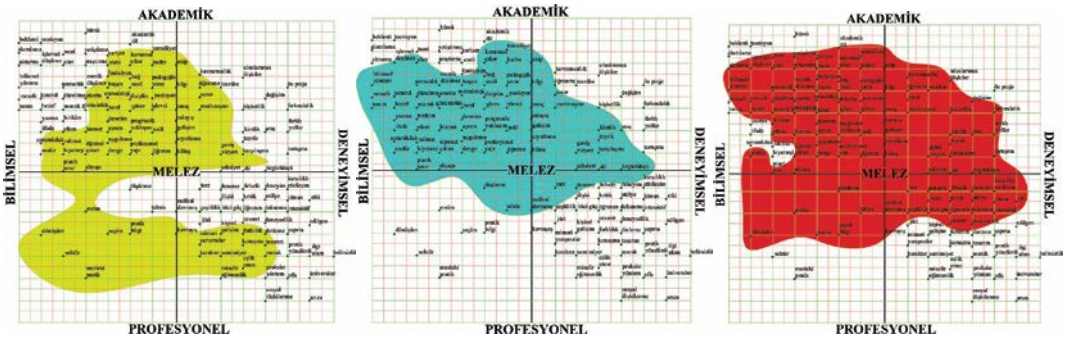
Yakın bir dönemde kurulan Mardin Artuklu Ü ve Bilgi Ü Mimarlık Bölümleri eğitimcilerinden oluşturulan çalışmada genel olarak Deneyimsel ve Bilimsel alanlarda oluşan birbirine benzer yığılmalar görülmektedir. (Şekil 4.9.)

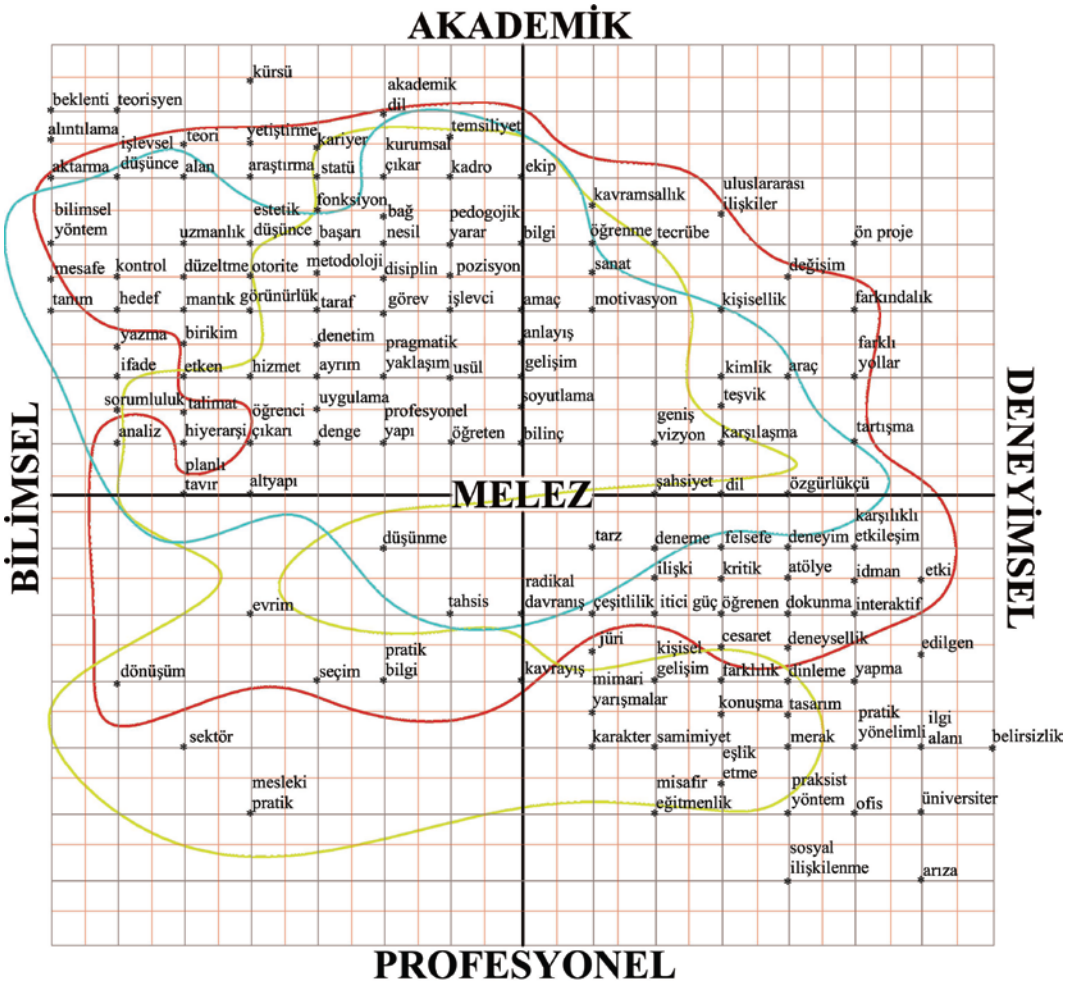
J. Kieferle (Rheinmain U) D. Yarkın (Darmstadt TU) R.Levy (R. Dan.GSA)

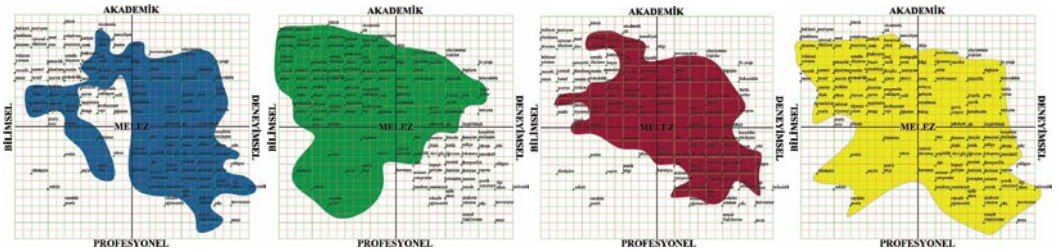
Şekil 4. 4. Avrupa Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

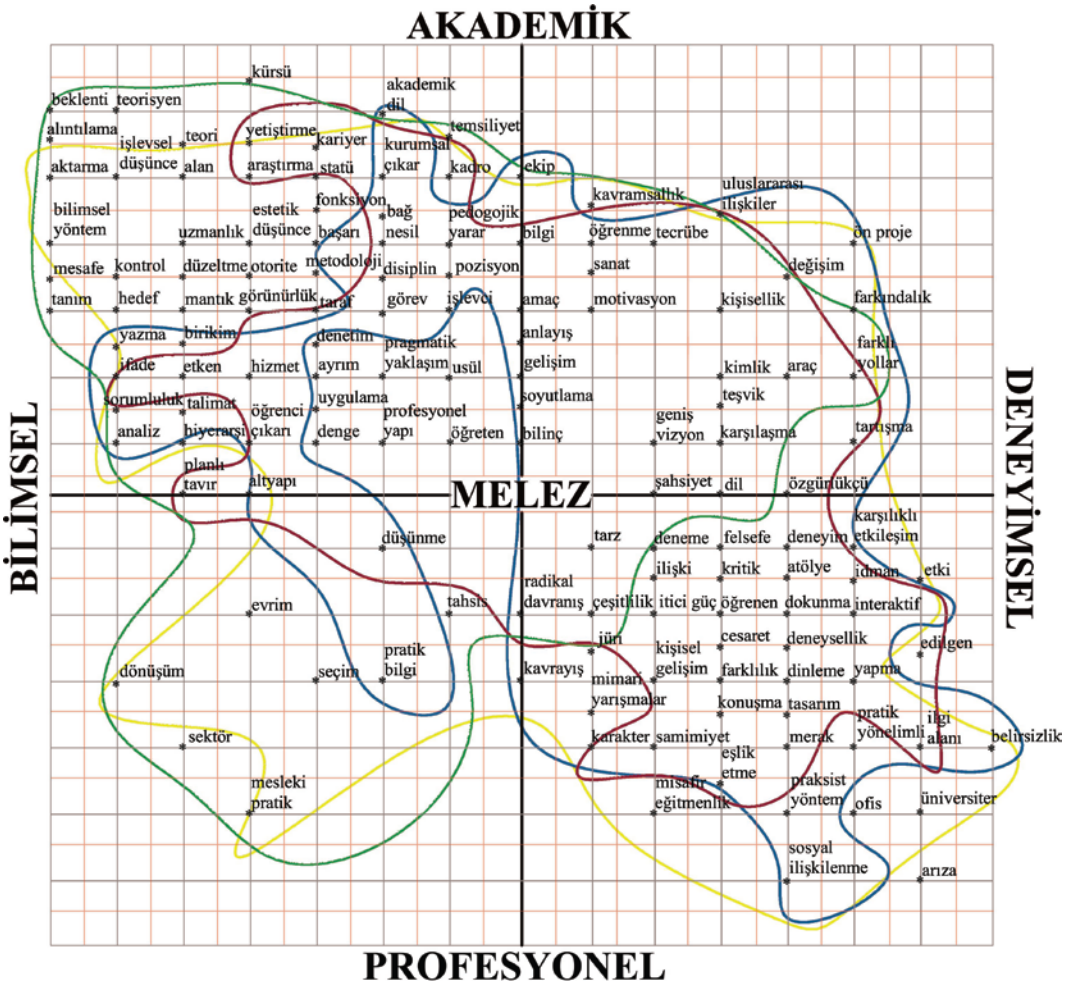
H. Bekkerink (Delft TU) L.Burg (Delft TU) A. Güney (Delft TU)

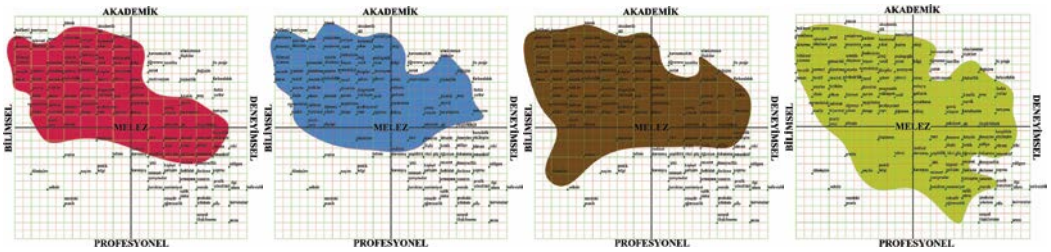
Şekil 4. 5. Delft TU Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

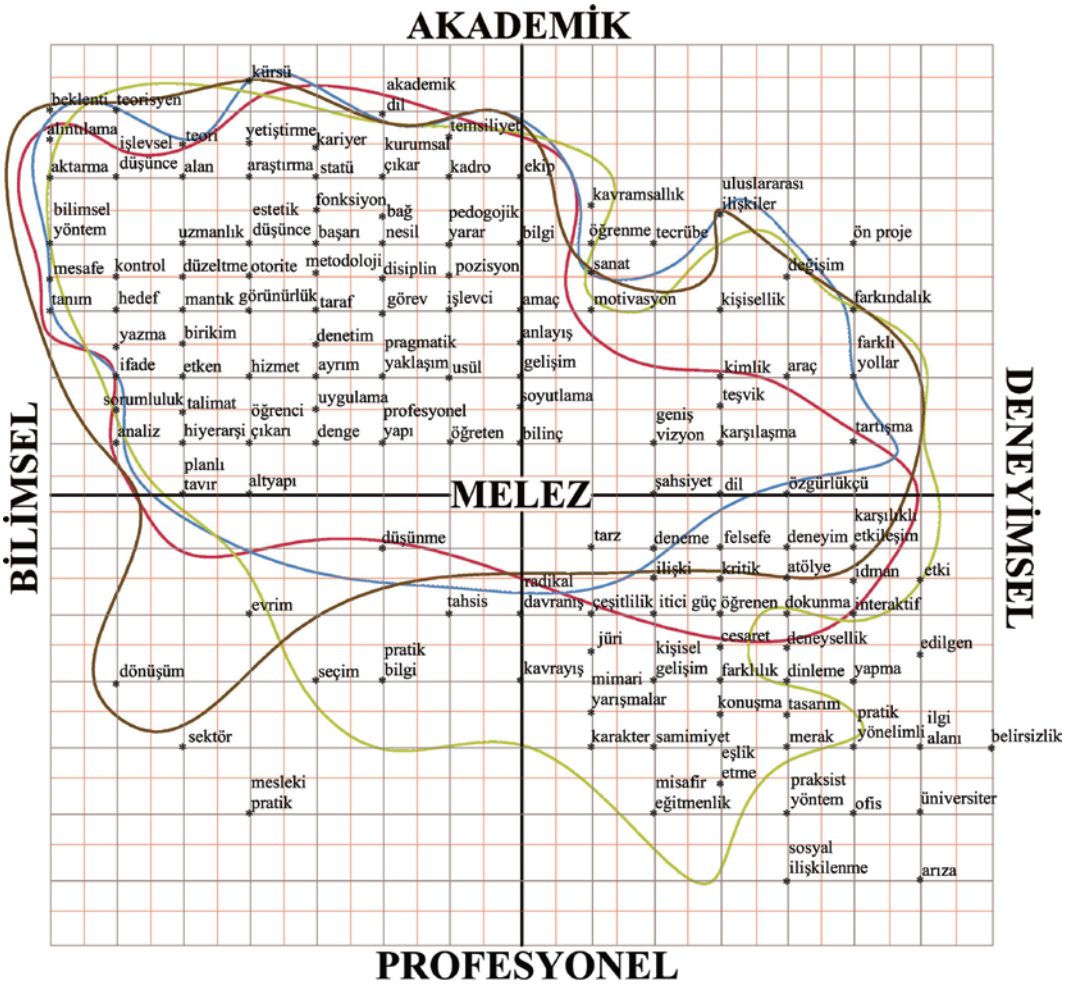
F. Yürekli (İTÜ) A.Ünlü (İTÜ) O. Çakmaklı (İTÜ) S.A. Köknar (İTÜ)

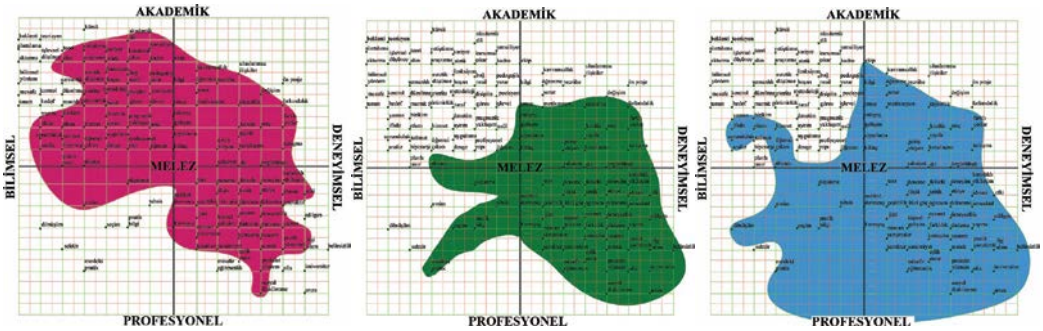
Şekil 4. 6. İTU Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

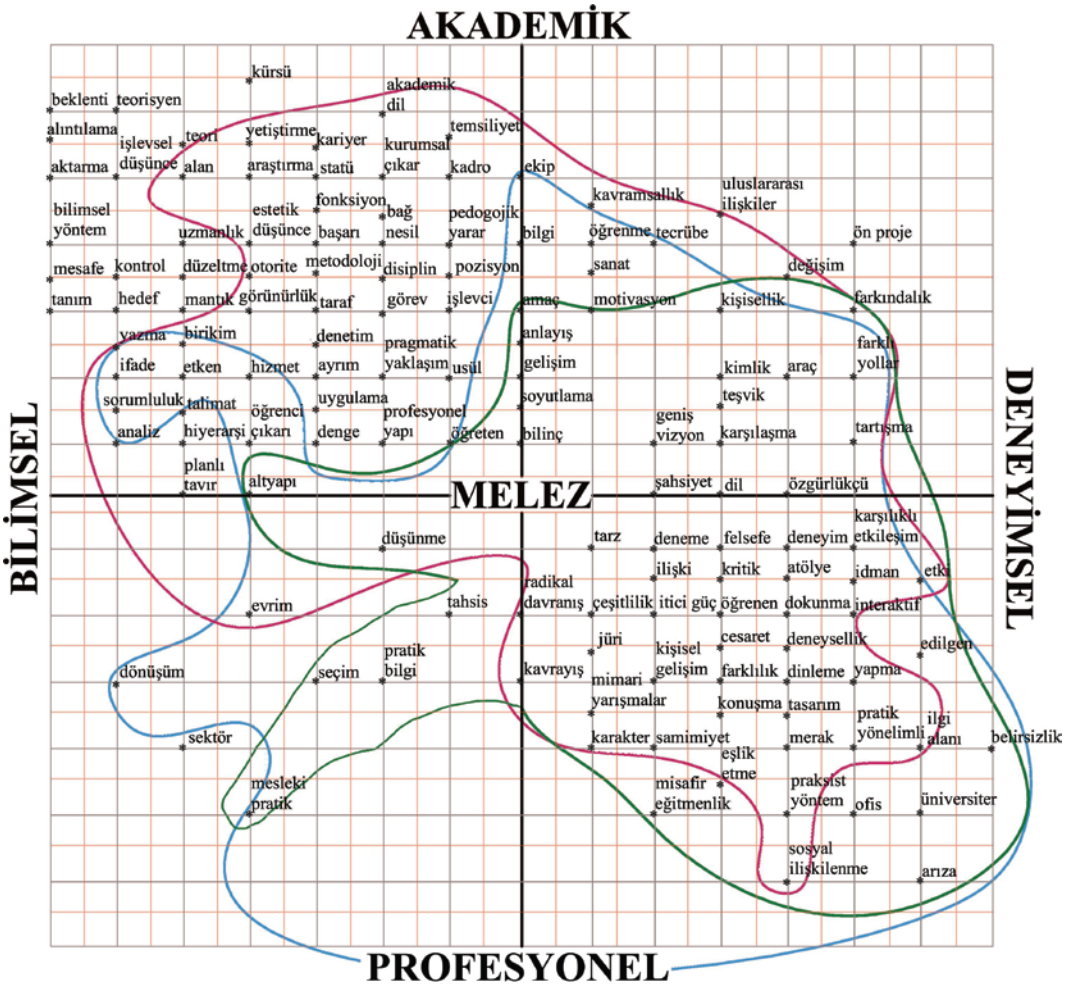
A. Aytuğ (YTÜ) Ç. Polatoğlu (YTÜ G.A. Sargın (ODTÜ) A. Güzer (ODTÜ)

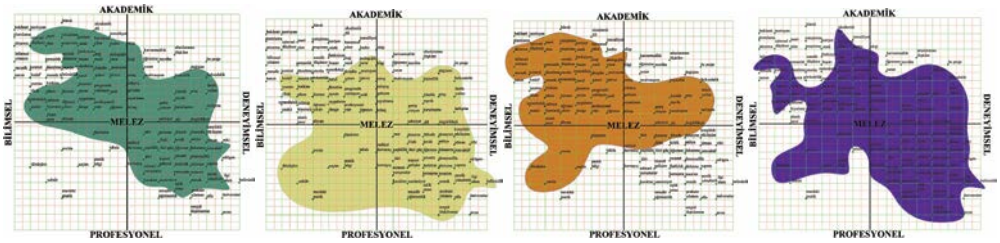
Şekil 4. 7.YTÜ-ODTÜ Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

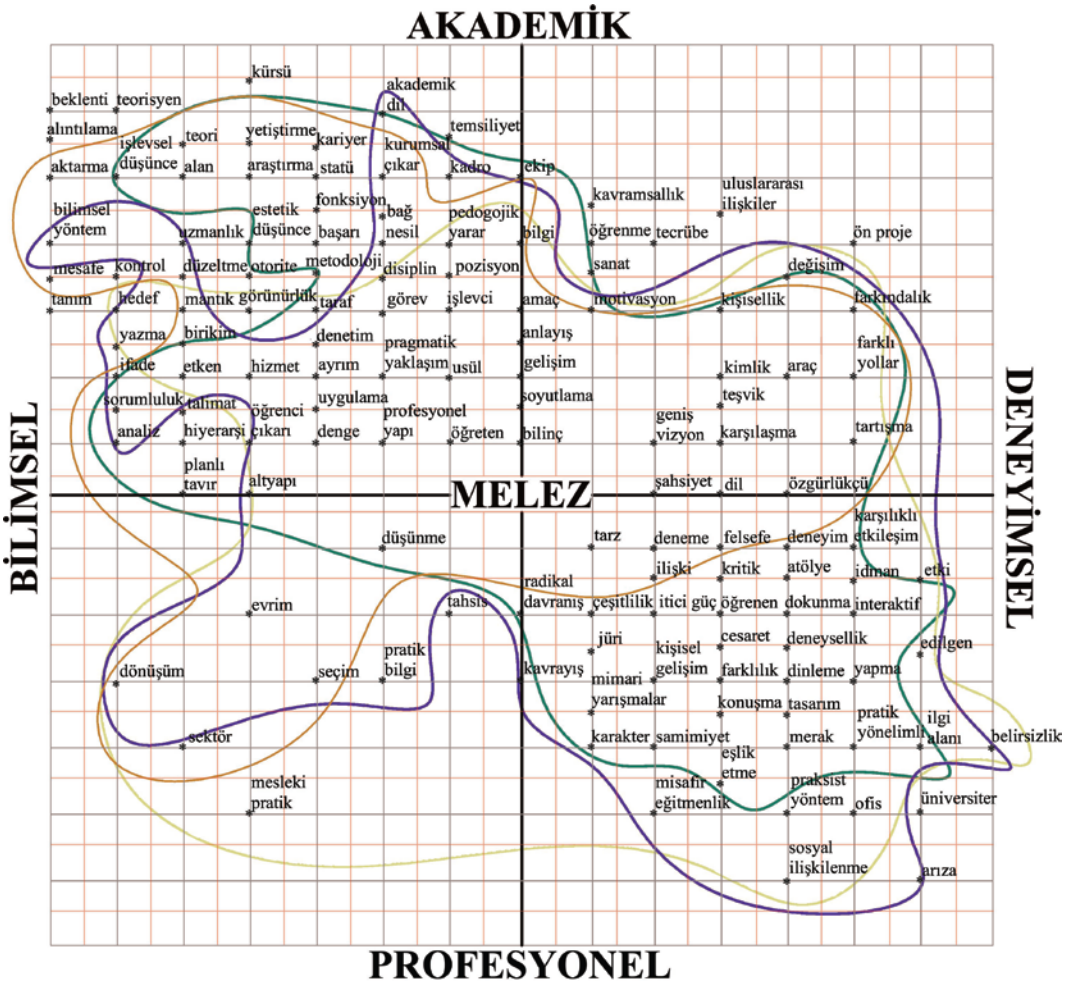
A.Ç. Öztürk (ESOGÜ) R.Üstün (ESOGÜ) K. Güvenç (ESOGÜ)

Şekil 4. 8. ESOGÜ Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

B. Kütükçüoğlu (Bilgi Ü.) M. Kütükçüoğlu (Bilgi Ü.)U. Tanyeli (Mardin A. Ü.)B.Tanju (Mardin A.Ü.)

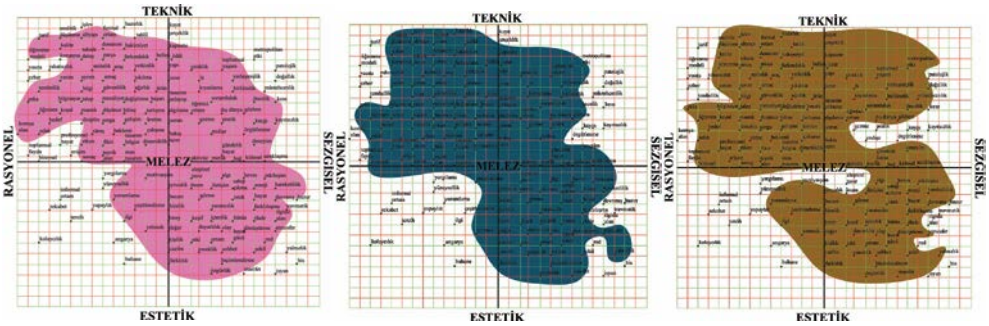
Şekil 4. 9. Bilgi Ü-Mardin A. Ü. Eğitimcilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

4.3. Öğrenci Profilleri

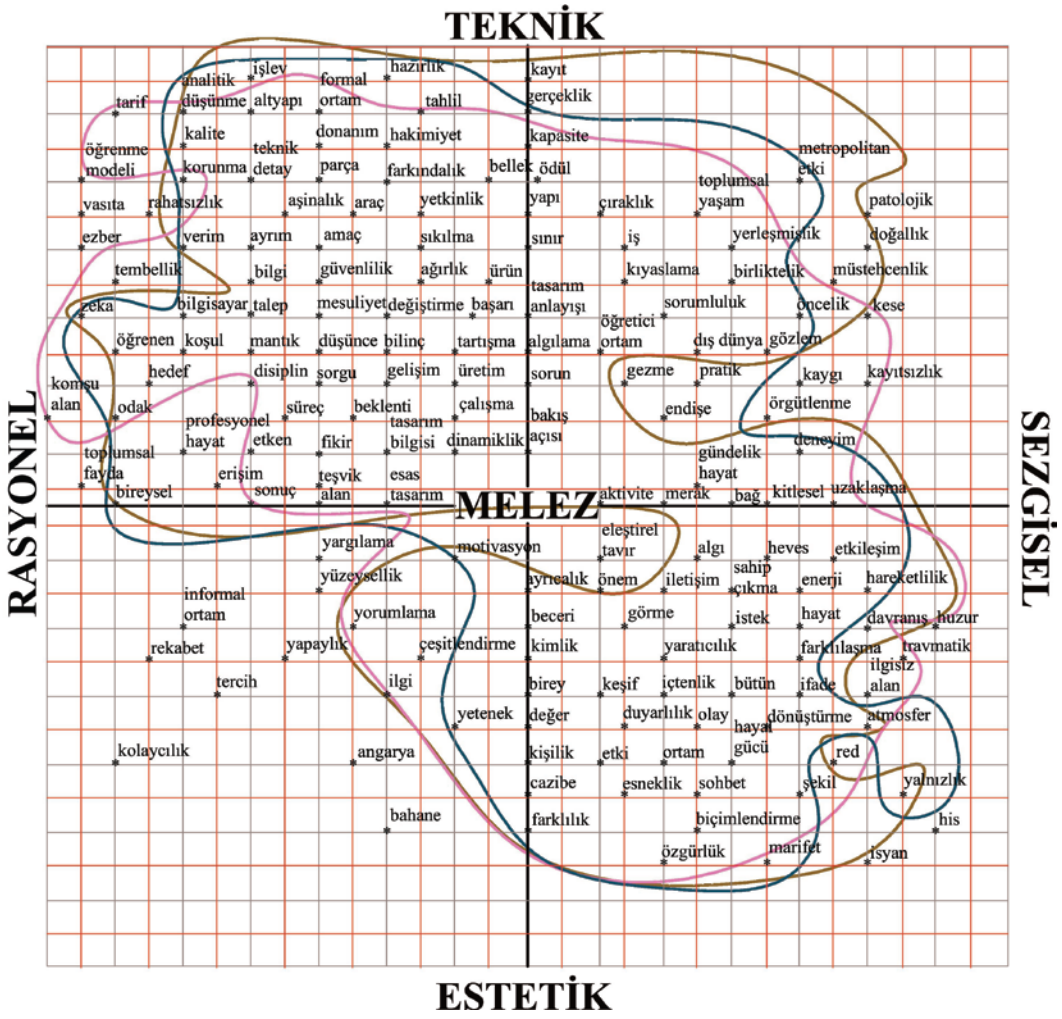
Brno TU (Çek Cumhuriyeti/Brno), Delft TU (Hollanda/Delft) ve Royal Danish GSA (Danimarka/Kopenhag) Mimarlık Bölümleri öğrencilerinin röportaj metinlerinde ve saha çalışmalarında edinilen bilgilere[25] göre düzenlenen görsellerde benzer eğriler taşırken rasyonel ve estetik profil diliminde yer alan bazı kavramlardan (informal ortam, yapaylık, tercih gibi) uzaklaşmalar mevcuttur. Ürettikleri işlere göre düzenlenen çalışmada ise rasyonel ve estetik dilimdeki kavramlarda lekelerin içine dahil olarak bipolar alanların tümünü kapsar hale gelmektedirler.

Bilgi Ü, İTÜ, ESOGÜ öğrencilerine dair çalışmada röportaj metinlerine göre düzenlenen versiyon homojen bir bütünlük ve benzerlik gösterirken, üretilen işlere göre düzenlenen versiyonda tüm okullar farklı bir biçime bürünmektedir.

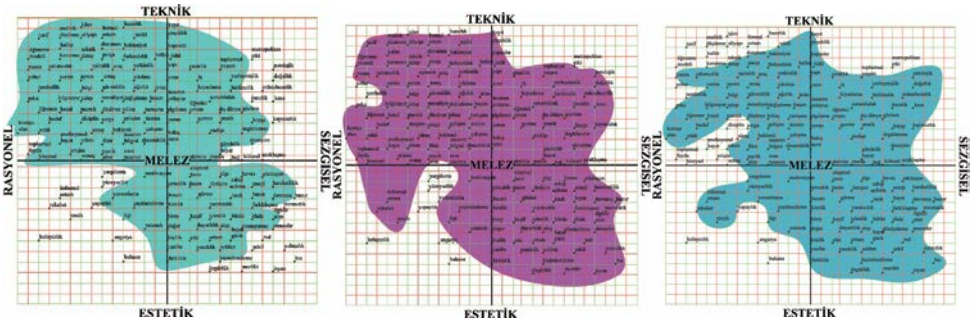
[25] Saha çalışmalarında tezde gösterilmeyen öğrencilerin mimari tasarım eğitimi hakkındaki fikirlerini edinmek üzere kurgulanmış anket çalışmaları da yapılmıştır.

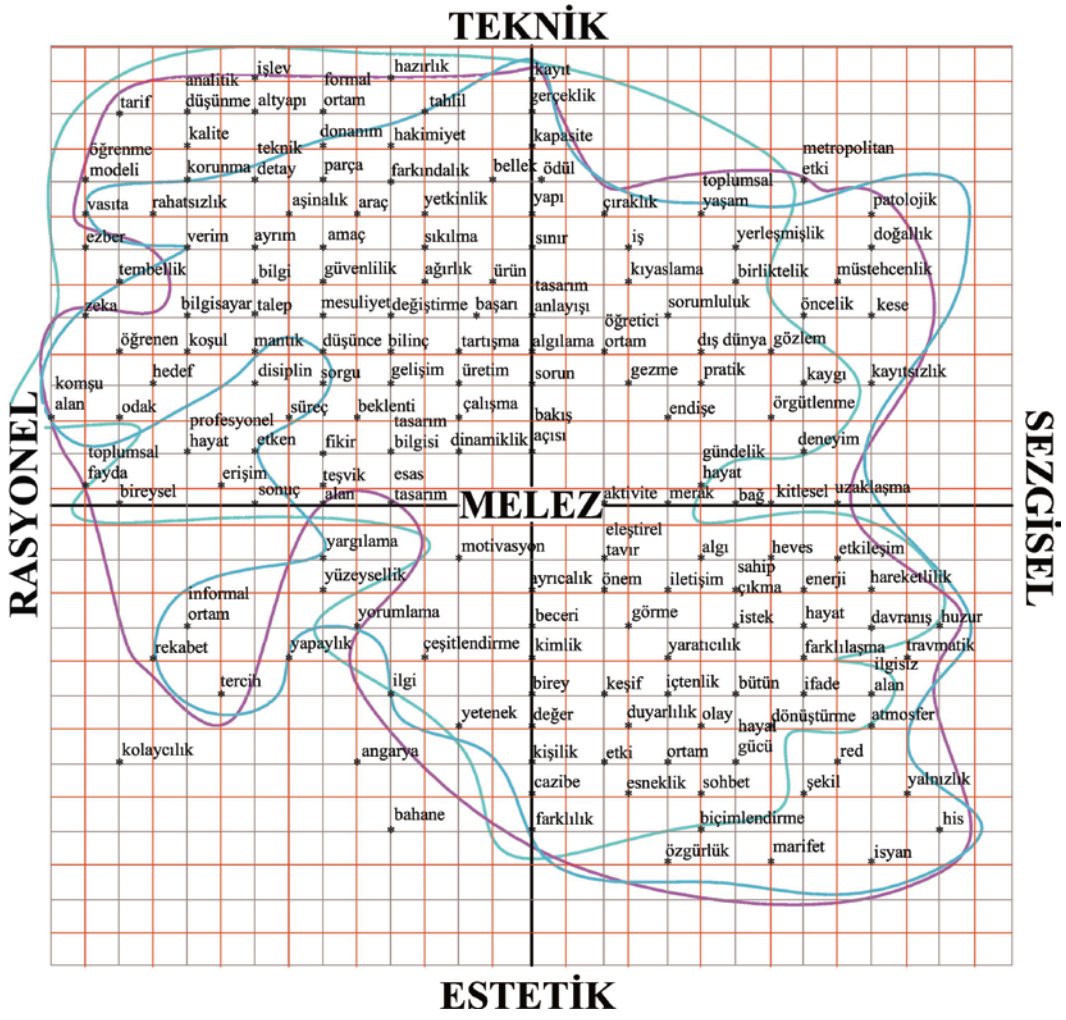
Brno TU Delft TU Royal Danish GSA

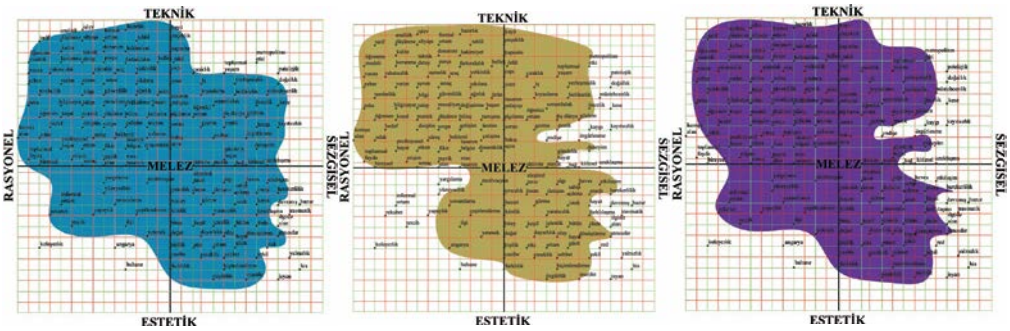
Şekil 4. 10. Avrupa Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

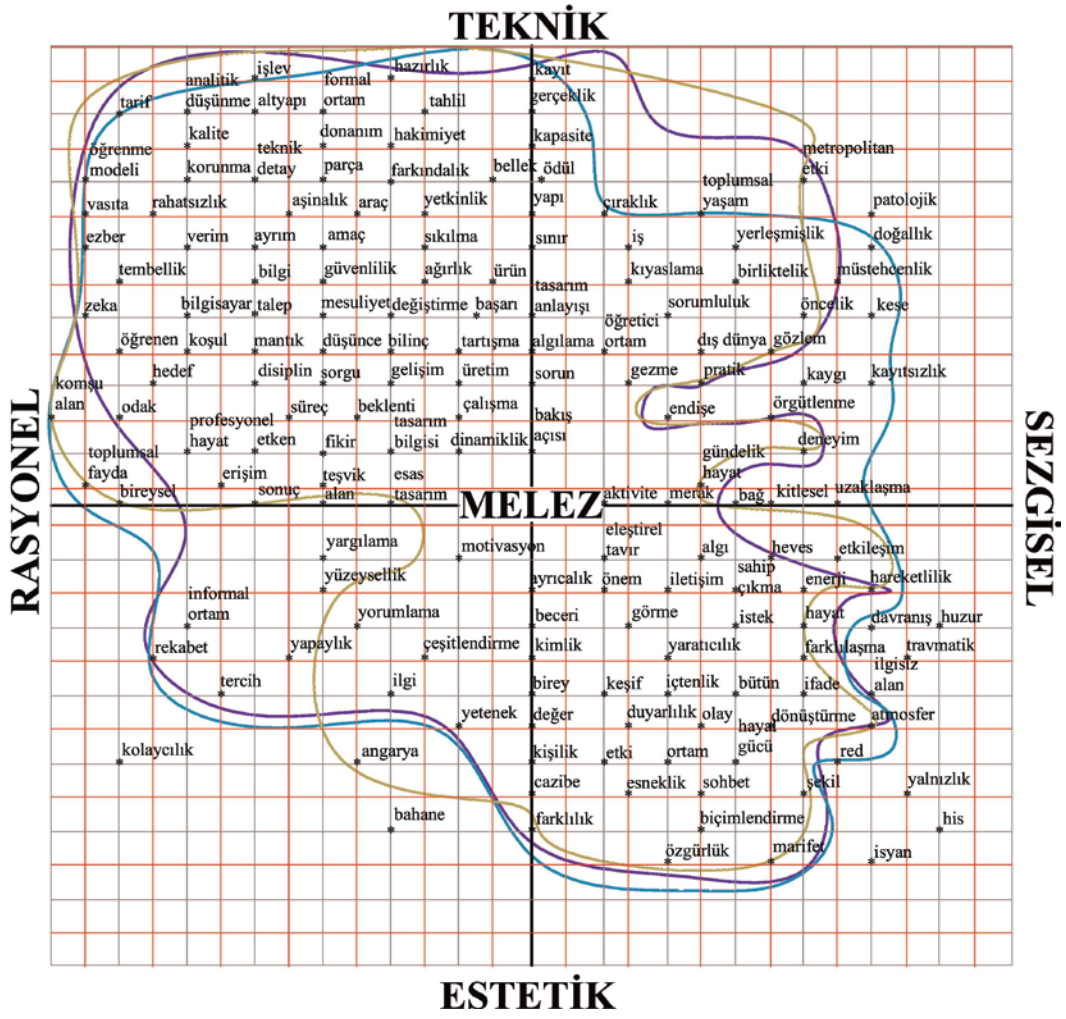
Bilgi Ü. İTÜ ESOGÜ

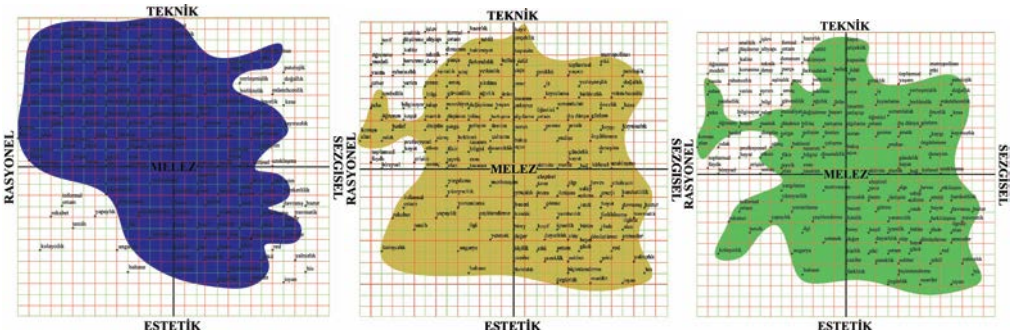
Şekil 4. 11. Türkiye Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları.

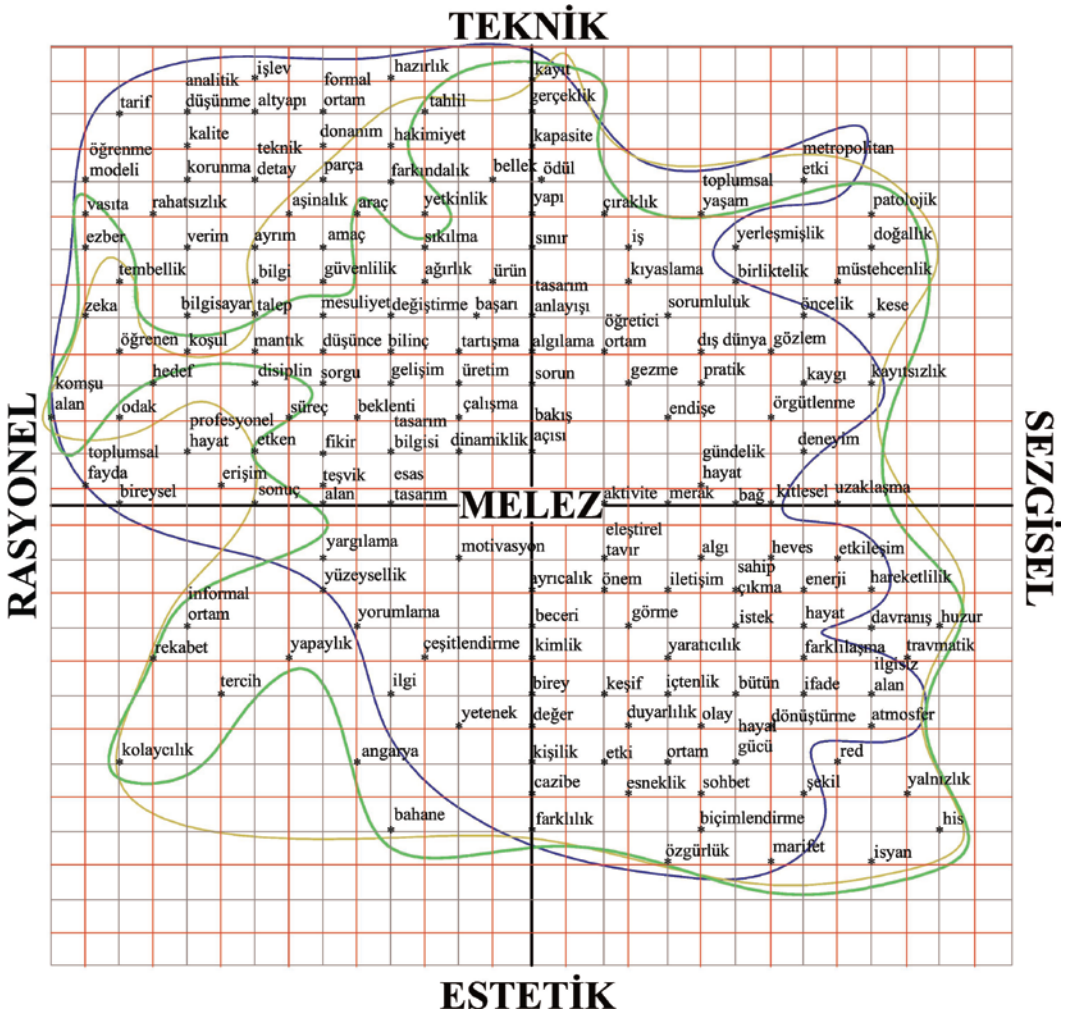
Brno TU Delft TU Royal Danish GSA

Şekil 4. 12. Avrupa Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları (iş bazlı).

Bilgi Ü. İTÜ ESOGÜ

Şekil 4. 13. Türkiye Öğrencilerinin bipolar alanda karşılaştırmaları (iş bazlı).

5. SONUÇLAR

Günümüz mimari tasarım eğitiminin içerdiği farklılaşmalar ve aynılaşmalar ne gibi durumlara işaret ettiği, ne açıdan ele alınması gerektiği sorularına dair cevapların edinilmesi çalışmanın ilk amacı olarak belirlenmiştir. Çalışmanın başlangıç safhası ise bu cevapların sağlıklı bir sorgulamayla ortaya çıkartılması adına, mimari tasarım eğitimi konusunun bütüncül yapısına öznel bir bakış açısı getirme kaygısıyla başlamıştır.

Bu tarz bir kaygı mimari tasarım eğitimi kavramında yatan temel bileşenleri farklılaşmalara ve aynılaşmalara götüren durumların üslup, tarz, söyleyiş, yaklaşım, kimlik, kişilik gibi beşeri içeriklerde yattığı, çalışmanın sosyolojik girdileri içeren bir kapsam üzerinden bakılması gerekliliği kanısını getirmiştir. Sosyal gerçekliklerin nesnellik kadar öznellikleri de içermesiyle alakalı olarak, konunun algılayış biçimlerine göre değişiklilikler göstermesinden dolayı; sosyal parametreleri ve bu parametrelerin ardında yatan toplumsal olguları anlayarak açıklayabilmek, güvenilir bir çalışma adına önem arzetmiş olup, araştırmanın konusu hakkında mümkün olduğunca gözlemde bulunarak, kişisel izlenimleri ve verileri toplama kararı alınmıştır.

21 mimari tasarım eğitimcisiyle yapılan röportajlara ve röportaj metinlerinin tezin birinci bölümünde yöntem olarak açıklamalarının yapıldığı tematik analiz çalışmaları sonrasında mimari tasarım eğitimi kavramının tek yönlü girdilere sahip olmadığı anlaşılmıştır. Tematik analiz yöntemiyle birlikte, soru içerisinde bahsedilen yaklaşımları belirleyen ve yönlendiren çok boyutlu bir haritanın varlığı saptanmıştır. Bu harita araştırmanın kapsamıyla birlikte sınırlı bir hale getirilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde 21 röportaj metni bir tür yapıbozum çalışması sonrasında parçalarına ayrıştırılmış, metinler içinde yer alan varsayımlar, anektodlar, çelişkiler, kavramlar, benzerlikler ve benzemezlikler taranmıştır. Bu taramalar sonrasında ayrışan konulara ve yeni varsayımlara ilişkin kodlamalar yapılmıştır. Bahsedilen yöntem ile mimari tasarım eğitimi kurumlarının ve öznelerinin yaklaşımlarını etkileyen 36 adet tema, 13 adet alt bileşen, 6 adet alan ve 3 adet temel bileşen belirlenmiştir. Metinlerde ayrıştırılmış alanlara dair sayısal

yoğunlukların ölçümleri yapılmış, bu ölçümler analitik ve anlatım bütünlüğünü gözeten grafik çalışmalarına dönüştürülmüştür. Bu çalışmalar tematik analiz çalışmasının nicel olarak değerlendirilen bölümüne, röportaj katılımcılarının temalara dair kullanım yoğunlukları, temaların biraraya gelme sıklıkları, sorulan sorulara ve katılımcıların kurumlarına göre tekrardan düzenlenmesi gibi farklı bakış açıları sunmuş, elde edilen verilere göre çeşitli açıklamalar getirmiştir. Bu grafik çalışmalarında genel olarak röportaj metinlerinden belirlenen mimari tasarım eğitimi alanları ve temalarının nicel anlamda hiyerarşik ilişkilere sahip oldukları görülmüştür. Fakat bu hiyerarşik yapıların farklı konular içerisinde -bazı baskın yapılar dışında- dönüşümler geçirmekte olduklarını da eklemek gerekmektedir.

Tezin üçüncü bölümünde, ikinci bölümde ele alınan mimari tasarım eğitiminin ayrıştırılmış alanları başlıklar-alt başlıklar haline getirilmiştir. Başlıklar altında röportaj metinlerindeki anektodlar ve kavramlar referans alınarak çeşitli içerikler oluşturulmuştur. Bu içeriklerde sadece nesnel doğruluklar barındıran tanımlar ve maddeler kurulmamış, mimari tasarım eğitimi konusunun doğasına uygun olması adına metinlerde bulunan öznel farklılıklara ve aynılıklara yoğunlaşılmıştır. İçerikler dışında röportaj metinlerinde en yoğun olarak dile getirildiği tespit edilen *Okul Profili, Eğitimci Profili* ve *Öğrenci Profili* temalarına ait alt kavramlarla bipolar haritalar tasarlanmıştır.

Haritalarda tez çalışmasının mimarlık eğitiminin melez yapısına dair sorgularının tartışılabileceği melez alanlar oluşturulmuştur. Alanlarla ilgili olarak kısaca, günümüz mimari tasarım eğitiminin melez yapısının bazı tarihsel temellerle birlikte oluşmuş olduğundan, sürekliliklerini ise bu temellerin değişimi ve dönüşümlerinden sağlandığı söylenebilir. Bazı dönüşümlerin doğal seleksiyonlarla birlikte bir daha geri dönülemez şekilde izlerini zaman içerisinde kaybettirdiklerini, bazılarının ise de melezlenmeler halinde mevcudiyetlerini (farklılaşarak) koruduklarından bahsedilebilir. Melez alanlar kendi içinde değişimi zor fakat dış unsurlarla birlikte farklı içeriklerle benzeşmesi kolay kavramları içermektedir. Yani kendi yapısını olabildiğince korurken, diğer yapıların temel özelliklerini edinerek melez yapıların ortaya çıkmasını sağlayan *işlev, temsiliyet, dil* gibi kavramlardan oluşmaktadır.

Üçüncü bölümdeki çalışmalar melez yapılar dışında mimari tasarım eğitimi kavramı adına birbirlerini besleyen kutuplaşmaları gözler önüne sermektedir. Kutuplaşmalarla birlikte çalışmanın konusuyla ilişkilendirilebilecek kavramsal evrene dair; *kavramsal benzeşim*[26]*, kavramsal dönüşüm*[27]*, kavramsal kalıtım*[28] olarak ifade edilebilecek üç farklı patern belirlenmiştir.

Tezin dördüncü ve son bölümünde, bipolar şablonlar temel alınarak çeşitli okul, eğitimci ve öğrenci profillerinin leke çalışmaları üzerinden karşılaştırmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar mimari tasarım eğitimi kurumlarının, eğitimci kişilerin ve öğrenci topluluklarının röportaj metinlerinde açıklanan karakteristiklerine göre hangi kavramlara yakın, hangi kavramlara uzak olduklarına dair işlemler sonrasında elde edilmiştir. Bipolar alanlarda kavramsal uzaklık-yakınlık eğrilerinden oluşan bu lekeler, kesinlikler, doğruluklar belirtmekten ziyade anlık anlatım (röportaj sonrasında elde edilen veriler tümüyle değişkenlik göstermiş olabilir) kesitlerinden oluşan fotoğraflama çalışmaları gibi düşünülmelidir.

Leke çalışmalarının yapılma amacı tezin üçüncü bölümünde röportaj metinlerinde belirlenen kavramsal yığılmalardan (benzerlik) oluşturulan bipolar haritalarda, röportaj katılımcılarının belirttiği spesifik verilere dayanan birbirine hiç benzemeyen (farklılık) lekelerin belirdiğini gösterebilmek ve bölüm başlarında bu lekelere dair öznel yorumlamaları yapabilmek üzerinedir. Bir diğer açıdan mimari tasarım eğitiminde benzerlik-farklılık parametrelerini meydana getiren

---

[26]Bu patern içerisinde etkileşim olasılığı diğer alt kavramlara göre daha yüksek olan kavramlar yerleşmiştir. Örnek olarak *amaç, kalite, hata, tarz* gibi kavramların içerikleri aynı konudaki farklı içeriklerin yapısına benzerlik göstermesi oldukça kolaydır. Bu yüzden belli etmek istedikleri durumlara göre süreklilik halinde farklılaşma sağlayan ve takip edilmesi zor olan kavramlar bu dilime yığılmıştır.

[27] . Bu patern içerisinde kendi içinde değişim göstermesi daha kolay fakat etkileşim içerisinde değişim göstermesi zor olan kavramlar yerleşmiştir. Örnek olarak *seçim, cesaret, atmosfer, rol model* gibi kavramlar konunun kendisiyle alakalı olarak kolayca değişim potansiyeli barındırırken, dış unsurlarla benzeşim göstermeleri oldukça zordur.

[28] . Bu patern içerisinde kendi içinde değişim göstermesi daha kolay fakat etkileşim içerisinde değişim göstermesi zor olan kavramlar yerleşmiştir. Örnek olarak *seçim, cesaret, atmosfer, rol model* gibi kavramlar konunun kendisiyle alakalı olarak kolayca değişim potansiyeli barındırırken, dış unsurlarla benzeşim göstermeleri oldukça zordur.

durumların ipuçlarını görünür kılabilmek ve ortaya koyulan öznel yorumlamaları tartışma alanına taşıyabilmek adına olduğu da söylenebilir.

Bunlarla birlikte tez çalışmasının en önemli sonuçlarından biri, mimari tasarım eğitimi kavramının tüm parçaları belli bir hiyerarşiyi ifade ediyor olsa da, sabit ve tanımlı bir hiyerarşiden bahsedebilmenin imkanı olmadığı üzerinedir. Tezin üçüncü ve dördüncü bölümlerinde açıkça görülmektedir ki; bu yapı sürekliliğini hiç kaybetmeyen, hareketli ve farklılıklarını koruyan bir yapıdır. Bu sebeplerden dolayı mimari tasarım okulları kemikleşmiş otokratik-tekil düşüncelerle ilerleyiş göstermemeli, yapılanma süreçleri çok boyutlu bakış açılarıyla birlikte ele alınmalıdır. Çünkü mimari tasarım eğitimi, doğası itibariyle her türlü alıştırmaya ve yapılanmaya açık olmak zorundadır. Aksi takdirde mimarlık eğitimi taşıdığı her türlü potansiyeli ve olasılığı yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

KAYNAKLAR

AKIN, T., R.M. Pirsig'in Nitelik Düşüncesi ve Mimarlık, Doktora Tezi, (2006)

ARISTOTELES, Ethica Eudemia, Oxford University Press, (1991)

ARTUN, A., Türkiye'de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus, İletişim Yayınları, (2009)

ARTUN, A., Geometrik Modernlik: Bauhaus Enternasyoneli ve Türkiye'de Sanat, İletişim Yayınları (2009)

AŞKIN, Z., "Heidegger'in Aşkınsal Tam Algı yorumu", (2009)

BİLGİN,İ., Bauhaus'un Zamanı ve Yeri, İletişim Yayınları, (2009)

BORA, T., Türk Sağının Üç Hali, Birikim Yayınları,Yerli Araştırmalar Dizisi, (2010)

CARLHIAN, J., P., Americans in Paris: Foundations of America's Architectural Gilded Age, (2014)

CHING, F. D. K., Building Construction Handbook, John Wiley and Sons, (2008)

COLLINGWOOD, R.G., The Principle of Art, (1958)

DOĞAN, E.T., "Richard Sennett, Zanaatkâr" Kitap İncelemesi, (2010)

ERDAL, G., Eğitim Kurumlarında Kurumsal Kimlik, Kurumsal İmaj ve Eğitime Katkısı, (2013)

FOUCAULT, M., Kelimeler ve Şeyler, İmge Yayınevi, (2000)

GOTTDIENER, M., Kentsel Praksise Doğru, (1989)

GÜVENÇ, K., Kişisel Arşiv, (2014)

HEIDEGGER, M., Varlık ve Zaman, Agora Kitaplığı, İstanbul, (2008)

KIESLER, F., "The Endless House and its Psychological Lighting System", Interiors (1950)

KÖKNAR, S.A., Tasarım Araçları Bakışıyla Bir Tasarlama Okuması, Doktora Tezi, (2009)

KÖKTÜRK, M., Akıl Eleştirisi'nden Kültür Eleştirisi'ne: Sembolik Formlar Felsefesi, (2005)

MACIUIKA, J., Deutscher Werkbund ve Osmanlı İmparatorluğu, İletişim Yayınları, (2009)

MORGAN, C. L., Jean Nouvel: The Elements of Architecture, Thames & Hudson, (1999)

NEUFERT, Beta Yayınları, Mühendislik Dizisi, (2000)

PARR, A., The Deleuze Dictionary, (2010)

PIRSIG, R. M., Zen ve Motosiklet Bakım Sanatı - Değerlerin Sorgulanması, Ayrıntı Yayınları / Edebiyat Dizisi, İstanbul, (1995)

RENARD, M.G., Guilds in the Middle Ages, (2000)

RICHARDSON, H., Practical Reasoning about Final Ends. : Cambridge University Press, (1997)

SENNETT, R., Otorite, Ayrıntı Yayınları, (2005)

SENNETT,R., Zanaatkar, Ayrıntı Yayınları, (2013)

TANJU, B., Tereddüd ve Tekerrür (Mimarlık ve Kent Üzerine Metinler), Metis Yayıncılık / Akın Nalça Kitapları 6 (2008)

THAGARD,P., Philosophy of Psychology and Cognitive Science, (2006)

ULUOĞLU, B., MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ, Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo Eleştirileri, Doktora Tezi, (1990)

ÜLGEN, P., Geç Ortaçağ Avrupasında Lonca Teşkilatı, (2013)

VEBLEN, T., The Industrial System and the Captains of Industry, Sequoyah Books, (2003)

VITRIVIUS, Mimarlık Üzerine On Kitap, Şevki Vanlı Mimarlık, İstanbul, (1990)

WILTROUT, P., The Collatz Conjecture and Integers of The Form, (2013)

WAZBINSKI, Z., L'Accademia Medicea del Designo a Florance, (1987)

EK 1

Mimari Tasarım Eğitimi Eğitimcileriyle Yapılan Görüşmelerin Deşifreleri ve Temalara Dair Ayrıştırmaları

(i) Prof. Joachim Kieferle (Rheinmain U.).....104
(ii) Prof. Ass. Devrim Yarkın (Darmstadt TU.).....107
(iii) Prof. Ali Güney (Delft TU).....114
(iv) Prof. H.C. Henco Bekkering (Delft TU).....122
(v) Prof. Leo Van Den Burg (Delft TU) 126
(vi) Prof. Rasmus Levy (Royal Danish Academy).....129
(vii) Prof. Dr. Ferhan Yürekli (İTÜ).....133
(viii) Prof. Dr. Alper Ünlü (İTÜ).....138
(ix) Yard. Doç. Dr. Sait Ali Köknar (İTÜ).....146
(x) Öğr. Gör. Oruç Çakmaklı (İTÜ).....164
(xi) Prof. Dr. Ayfer Aytuğ (YTÜ).....172
(xii) Prof. Dr. Çiğdem Polatoğlu (YTÜ).....183
(xiii) Yrd. Doç. Dr. Burcu Kütükçüoğlu (Bilgi Ü.).....190
(xiv) Mehmet Kütükçüoğlu (Bilgi Ü.).....197
(xv) Prof. Dr. Güven Arif Sargın (ODTÜ).....202
(xvi) Prof. Dr. Celal Abdi Güzer (ODTÜ).....211
(xvii) Doç. Dr. Ayşen Çelen Öztürk (ESOGÜ).....227
(xviii) Kenan Güvenç (OGÜ).....241
(xix) Recep Üstün (OGÜ).....261
(xx) Prof. Dr. Uğur Tanyeli (Mardin Artuklu Ü.).....275
(xxi) Prof. Dr. Bülent Tanju (Mardin Artuklu Ü.).....290

Röportaj No:1	Prof. Joachim Kieferle (Rheinmain U. – 2005-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki yerinizden bahsedebilir misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili(a2) Kişisel Metod (i1)	1-17 10-17	17 7	**<a2>** Kendimi bir okul ortamından daha çok, üniversitede sahip olduğumuz tarzda özgür bir ortamda görüyorum. Özgürlüğe erişebilmen ve daha fazla fayda sağlaman ile ilgili bir yer. Bu da şu anlama gelmekte; maaşın ödenir, kimsenin seni kolay kolay kovamayacağı sabit bir işin olur. Bu yaşamak için gerçekten mücadele etmek zorunda olan insanlara kıyasla bir ayrıcalıktır ve gerçek bir özgürlüğe sahipsindir. Yani ben üniversiteyi, başka bir pozisyonda olsan yapamayacağın şeylerin yapılabildiği bir platform olarak görüyorum. **<i1>** Örneğin atölyede işe geniş bir vizyon ile başlamamın nedeni, diğer disiplinlere yakınlaşabilme şansını vermesidir. Örnek olarak Dubai'ye öğrencilerimle gitmemi, Dubai bazlı olarak sakıncalı bulan meslektaşlarım da var, bu konuda beni destekleyen meslektaşlarım da. Yani izlediğimiz tek bir yol yok. İzlediğimiz yollar arasında pek çok farklılıklar bulunmaktadır. **<i1> <a2>**
Soru 2:	*Bu süreç içerisinde mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınız ne şekilde gelişti?*			
2.	Mimarlık Ortamı (j2) Kurumsal Metod (i2)	1-19 11-13	19 2	**<j2>** Bence mimarlık, öğrencilerin zihninin açılmasıdır. Şeyleri farklı noktalardan görmektir. Eğer elinde on eline bir eşitlik ve beş tane değişken varsa, bu, matematiksel bir çözüm olmadığı anlamına gelmektedir. Mesela bu gibi durumlarda, inşaat mühendisleri bu belirsizlik altında yaşayamazlar. Mimarlar ise bu belirsizlik ile baş edebilir. Her tasarım projesi, belirsizlik altında yaşar. Bu tam olarak, mimarlar ile inşaat mühendislerinin sahip oldukları arasındaki farktır. İnşaat mühendisleri düz (straight) çalışırlar; mimarlar ise bu belirsizlikte yaşayabilirler. Mimarlığın en büyük yararı da budur. **<i2>** Öğrencilere bu belirsizlikle yaşayabileceklerini öğretmek zorundayız,

				<i2> Örneğin, pek çok meslek, pek çok değişken arasında proje yönetmenin ne olduğunu gerçekten bilmez. Mimarlar ise sorunlarla hızlıca uğraşma ve bu tarz karmaşık süreçleri düzenleme potansiyeline sahiptirler, yani mimarlar karmaşıklık ile baş edebilirler. Hangi tür karmaşıklık olursa olsun. Sadece şekiller ile sınırlı değil, çok boyutlu bir karmaşıklık. **<j2>**
Soru 3:	*Eğitim süreçlerinde temel motivasyonlarınızı neler oluşturmaktadır?*			
3.	Eğitimci Profili (a2)	1- 6	6	**<a2>** Eğer öğrenciler burada değilse, ben de burada değilimdir. Motivasyonumu sağladığım temel unsurlardan birisi kesinlikle budur. Meslektaşlarından motivasyon sağlamak oldukça güçtür. Eğer kendi dönemizden tanıdığınız ve eğitimini tamamlamış bir öğrenci görürseniz, insanların nasıl geliştiğini görürsünüz. **<a2>**
4.	Eğitimci Profili (a2)	1-9	9	**<a2>** Biz, tek taraflı bir görüş ile tek bir doğrultuda ilerleyen takım arkadaşları değiliz. Bu duruma üzülüyorum fakat diğer taraftan da, okul farklılık ve çeşitliklerle birlikte yaşamak zorundadır. Böylece mimarlık öğrencileri mimarlıkta neyin doğru olduğuna sahip olabilir. Bence bu önemli. Mimarlığa ait fikirlerini geliştirmek için farklı düşüncelere sahip olmaları şartıyla, tamamen farklı meslektaşlarınız varsa, okulumuz değişken bir kimliğe sahip olur. **<a2>**
Soru 4:	*Kişisel öğretim tekniklerinizve methodlarınız nelerdir? Bunları şekillendiren etkenler nelerdir?*			
5.	Kişisel Yöntem(i1) Öğrenci Profili (a3)	1-11 9-11	11 3	**<i1>** Mimarlıkta tek bir doğru olmadığına tamamen ikna olmuş durumdayım. Yapmaya çalıştığım şey ise, öğrencilerimin kendi mimarlık yaklaşımlarını bulmalarını sağlamak. Öğrencilerimden istediğim, kendi fikirlerine yoğunlaşmaları; bunu yaparken izlediğim yöntem ise, onlara başlangıçta özgürlük vermek ve onları zorlamak, çünkü kendilerini çok fazla kısıtlıyorlar. Yanlış yapıyor olsalar da cesaretlendirmek için özgürlük sunmak önemli. **<a3>** Ancak bu oldukça zordur, çünkü öğrenciler çok

				kaygılı ve huzursuzlar. Öğrencilere güven verin, onlar da sonuçlara ulaşabilsinler. **<a3> <i1>**
Soru 5:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
6.	Mimarlık Ortamı (j2) Eğitimci Profili (a2)	1-4 4-5	4 2	**<j2>** Bence geçmişte kurallara sıkı sıkıya bağlı olan mimari üzerine çalışmak daha kolaydı. Mimari için çeşitlilik ve farklılığın fazla olduğu günümüzde ise, yapılacak çok iş var. **<j2> <a2>** Benim tercihim ise, mimariye daha bilimsel bir yaklaşımdır. Benim için daha sağlam temeller olmalı. **<a2>**

Röportaj No:2		Prof. Ass. Devrim Yarkın (Darmstadt TU. – 2008-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuz içerisindeki rolünüz nedir?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-4	4	**<a2>** Almanya'da sistem biraz farklı olduğu için, profesör asistanı olarak geçiyorum. O da doçentliğe tekabül ediyor sanırım. Uzmanlığım mimari konstrüksiyon üzerine. Mimari detaylar ve konstrüksiyon üzerine ders veriyorum. **<a2>**
Soru 2:	*Bahsettiğiniz farklı sistemi açıklar mısınız?*			
2.	Eğitim Ortamı (j1) Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1)	1-13 13-22 18-22	13 11 5	**<j1>** Burada önceden diploma üzerine ders alıyordunuz. Şimdi değişti. Avrupa içinde bachelor (lisans eğitimi) ve master (yüksek lisans eğitimi) çıktı. Sanırım bir iki yıl içerisinde diploma da kalkacak. Şu anki öğrenciler bachelor üzerine mimarlık okuyorlar. Almanya'da diğer ülkelerden farklı olarak, öğrencilerin üniversiteleri kolayca değiştirebilmeleri için meslek okulları var. Ben burada doğup, büyüdüm. Burada okul sistemi de biraz farklı. İlkokul, ortaokul, lise yok. Burada anaokuldan başlayıp, ilkokul gibi 4 yıl okuyorsunuz. Ondan sonra notlara göre ayrılıyorlar. En düşük not alanlar Hauptschule'ye gidiyor, orta derecede not alanlar Realschule'e gidiyorlar. 10'un üstü not alanlar Gymnasium'a gidiyorlar. **<j1>** **<a2>** Ben dördüncü sınıftan sonra Gymnasium'a ayrıldım. Oradan lise son sınıfı bitirdikten sonra Teknik Üniversite'de Mimarlık okumaya başladım. Ön diplomamı oradan aldım. Bir kaç yıl boyunca kendi ofisimi yürüttüm. Fakat amacım hep üniversitede asistan olmaktı. Nihayet o da 2008 yılında oldu. **<d1>** Benim araştırma konum konstrüksiyon olduğu ve uzmanlık alanı konstrüksyion olan profösörün yanında boş kadrosu olduğu için buraya (Darmstadt TU) başvurdum. Kendi projelerimi tanıttım. Bir dosya gönderdim ve sonrasında kabul edildim. **<d1>** **<a2>**

3.	Akademik Yapılanma (d1) Karar Grupları (c3) Eğitimci Profili (a2)	1-4 3-4 5-13	4 1 8	**<d1>** Üniversitelerde profesörler asistanlık kadrosu ilanları oluşturuyor. Kim bu konu üzerinde araştırmak istiyorsa gelip başvurabiliyor. **<c3>** Profesör de o üniversitenin yetkilisi olarak, bu kadro alımından sorumlu oluyor. **<c3> <d1> <a2>** Bu şekilde asistanlığıma başlamış oldum. Aynı zamanda doktora tezi yapmaya niyetlenmiştim. Buradaki kritik durumlardan ve işlerin çok yoğun olmasından dolayı askıda kaldı. Burada öğrenci alımı genelde 180-200 kişi kadar, ama son senelerde 400 kişiye kadar yükseldi. Biz aslında ekip olarak 4-5 kişiyken, profesör de hastalandıktan sonra ben burada tek asistan olarak çalışmak durumunda kaldım. Kendi araştırma merakım biraz yolda kaldı. Onları biraz daha yoğunlaştırmak istiyorum şimdi. **<a2>**
Soru 3:	*Doktora süreçlerinin işleyişi nasıl?*			
4.	Akademik Yapılanma (d1)	1-8	8	**<d1>** Mimarlık biraz farklı, çünkü mimarlar odasında genelde rakam olarak çok az kişi doktora tezi yazıyor gösteriyor. Burada çoğunlukla profesörlerin %90 kadarı doktora tezi yapmadan profesör oldu. Makine mühendisliğinde, inşaat mühendisliğinde veya kimya mühendisliğinde tabii ki farklı oluyor. Orada asistanlıktan sonra, doktora tezi yapıp, ondan sonra profesör seviyesine yükseliyorsunuz. **<d1>**
Soru 4:	*Farklılaşan sistemin getirileri veya götürüleri oldu mu?*			
5.	Kurgusal Yapılanma (d2) Karar Grupları (c3) Eğitim Ortamı (j1)	1-16 3-12 12-14	16 9 2	**<d2>** 2006 yılında burada (Delft TU) diploma sisteminden bachelor sistemine geçildi. 4 sene önce kış döneminde ilk öğrenciler, burada bachelor'a başladılar. **<c3>** Biz sistemin değişimiyle birlikte, hem ekip olarak, hem de öğrenciler olarak çok büyük sorunlar yaşadık. Yeni bir sistemi buraya oturtmaya çalıştık. O noktada çok zorluklar oldu. Dersler ve öğrencilerin sınavları üzerinden, detayları çok fazla bilmediğimiz için ekip olarak sorunlar yaşadık. Niyetimiz onları biraz daha geliştirip, biraz daha kolaylaştırmak. Öğrenciler için dersler de çoğaldı. Dersler çok yoğun geçiyor. Onları biraz daha düşürmeye çalışıyoruz şu anda. **<c3> <j1>** Almanya'da bachelor sisteminin her yerde olması

				büyük bir avantaj. Ama yeni bir sistem olduğu için, her yeni üründe, bir arabada da olsun, tabii ki bir kaç hata olabilir. **<j1>** Onları düzeltmeye çalışıyoruz. Ekip içinde de herkes bu yeni sisteme olumlu bakıyor. **<d2>**
Soru 5:	*Öğrencilerin bu yeni sistem içerisindeki rolü farklılaştı mı?*			
6.	Kurgusal Yapılanma (d2) Karar Grupları (c3)	1-8 1-7	8 7	**<d2>** Bunu Darmstadt üzerine söyleyebilirim. **<c3>** Profesörlerin, asistanların, öğrencilerin bulundukları bir topluluk var. Kararlar onlarla beraber veriliyor. Konsey gibi çalışıyorlar. Orada öğrenciler arasında, şu derste zorlandık, şu durumlar olumlu - olumsuz gidiyor gibi şeyleri tartışıyorlar. Hepimizin daha rahat olabilmesi için ne gibi şeyler yapılabilir hep beraber tartışıyoruz. **<c3>** Bu yeni sistem de bu üç ayrı sektörle beraber geliştirildi. **<d2>**
Soru 6:	*Bu konseylerde ne türden tartışmalar veya paylaşımlar olmakta?*			
7.	Karar Grupları (c3)	1-9	9	**<c3>** Biz bu sene için Frankfurt'un içinde Goethe'nin çocukluğundan kalma binanın içinde bir müze var, onun yanında yıkılacak bir binayı, daha büyük bir müze yapmayı düşündük. Bu konuyu arkadaşlarla konuştuk, hazırlığı tamamladıktan sonra öğrencilere sunduk konuyu, onlarla beraber şimdi fikir alışverişi yapıyoruz. Perşembe günü müze müdürüyle beraber oradaki müzeleri gezeceğiz. Oradaki ihtiyaçlar neyse buradaki öğrenciler onları gidermeye çalışacak. **<c3>**
Soru 7:	*Kurumunuz içerisinde geliştirdiğiniz ayrı sistemler bulunmakta mıdır?*			
8.	Kurgusal Yapılanma (d2) Öğrenci Profili (a3)	1-7 4-6	7 2	**<d2>** Birinci sınıfta 150 puan toplayabiliyorsunuz. Bir yıl içinde bunun yarısını toplamayan öğrencilere şart koşuyoruz. Toplam 5 sömestr içinde 60 puanı toplayamazlarsa mimarlıktan ayrılacaklarını söylüyoruz. **<a3>** Yanlışım yoksa o anlaşmayı 74 kişi imzaladı. 74 kişiden maalesef 5 kişi bu puanı toplayabildi. **<a3>** Şu anda bu durum tartışılıyor. **<d2>**
9.	Öğrenci Profili (a3)	1-21	21	**<a3>** Eskiden buna çok fazla önem verilmiyordu.Yanımızda çalışan ve burada hala öğrenci olarak, benden büyük, belki 40-41 yaşında, 20-25. sömestırında okuyan insanlar da

	Eğitimci Profili (a2) Karar Grupları (c3)	8-10 18-19	2 1	mevcut. Ama kendisini çok geliştirmiş. Profesörlerden bile bazı konularda çok çok geliştirmiş kendisini. Fakat o mesuliyeti, o sorumluluğu kendi üstüne almak istemiyor. Diplomayı alıp kendimi iş hayatına sürüklemek istemiyorum diyor. **<a2>** Ama bizim buradaki vazifemiz hizmet vermek. Burada ben vergilerle ödenen bir maaş alıyorsam eğer, öğrencilere bir hizmet vermek zorundayım. **<a2>** Onların da amacı en kısa zamanda olabildiğince çok bilgi toplayabilmek olmalı. Bazıları ise bu mesuliyeti kabul etmiyor. Biz o konuda kendi standartlarımızı biraz yükselttik. Dedik ki, o 5 sömestr içinde gerekli puanı toplayamayan kişi, kararı kendi verecek. 5 kişi sadece bunu başarabildi. 30 kadarı ise ben ayrılacağım, mimarlık bana göre değil diyerek bölümden ayrıldı. Ayrıldıktan sonra tıp, makine mühendisliği gibi alanlara dağılıyorlar. **<c3>** Hatta şu anda onu da tartışıyoruz. Uzatma hakkı verelim mi diye. **<c3>** Ama demek istediğim, genç yaşta o mesuliyeti, o disiplini çoğu kişide göremiyoruz maalesef. O bir sorun. **<a3>**
Soru 8:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
10.	Eğitimci Profili (a2) Kurumsal Metod (i2) Bilişsel Araçlar (g1) Mimarlık Ortamı (j2)	1-2 19-24 2-24 12-16 21-23	2 5 22 4 2	**<a2>** Ben otoriter bir kişi değilim. Ama disipline ve her şeyi ciddiye almaya önem veririm. **<a2>** **<i2>** Mesela, sizin belli bir saatte, bir yerde randevunuz varken, bir gecikme olursa sorun olmayabilir. Bunu olumlu görmek gerekiyor. Ama burada ciddi konuları konuşuyoruz. Siz bir profesyonel mimar olarak diyelim ki bir yarışmaya katılıyorsunuz. 3 - 5 ay içerisinde bir tarih belirleniyor. Cuma günü saat 08.00'de falanca ofise planlar ve maket ulaşacaktır deniliyor. Herhangi bir mazeret kabul edilmiyor. Öğrencilere de bu durumu alıştırmak gerekiyor. O yüzden düşünceyi ve sorumluluğu geliştirme üzerine bazı uygulamalarımız oluyor. **<g1>** Burada teknik ve konstrüksiyon üzerine çalıştığımız için teknik detay ve teknik anlayışa çok önem veriyoruz. Ayrıca enerji tasarrufu da önemli. Tabii ki bütçeyi aşmaması için geliştirilen düşünceler bunlar. Tasarımla beraber ele alınması gereken durumlar. **<g1>** İlk dönemlerde

				bunları vermek zor oluyor tabii ki. Bunları yavaş yavaş vermeye çalışıyoruz. Burada pratiğe çok önem veriyoruz. Çok teoride kalmamasına özen gösteriyoruz. **<a2>** Bir kişinin, bir kurumun gerçek ihtiyaçlarını öğrenmek için öğrencilerle beraber öğrenmeye çalışıyoruz. Bir mimarın bence en değerli şeyi kendi el yazısını taşıyor olması. Diğer fonksiyonlar ne kadar benzese de oradaki el yazısı bence çok önemli. **<a2>** **<j2>** Maalesef projelerde bütçe her zaman önemli olduğu için, istediğimiz veya öngördüğümüz tasarımlar pahalı olduğu için çoğu zaman kabul görmüyor. **<j2>** Onun için tasarım pratikte biraz geride kalıyor. **<i2>**
Soru 9:	*Okul sonrası hayat için uyarılarınız oluyor mu?*			
11.	Kişisel Metod (i1) Öğrenci Profili (a3) Karar Grupları (c3)	1-15 2-13 7-15	15 11 8	**<i1>** Tabii ki ben her seferinde özellikle bunları söylüyorum. **<a3>** Çünkü üniversitede öğrenecekleri en önemli şey, tasarım anlayışı ve o isteği yaşatması. Çünkü sonrasında profesyonel hayat çok daha zorlaşıyor. Ben yerinde ifade ettiğimde bu durumları şaşırıyorlar genellikle. İş hayatının ne olduğunu bilmiyorlar. Merak ediyorlar. Benden daha fazla bilgi istiyorlar. Bazı şeylere inanamıyorlar. **<c3>** Bu konuyu toplantıda profesörle de konuştuk. Kendisi çok daha tecrübeli olduğu için teknik detayları konuştuk. Ben de kendisinden rica ettim, teknik detaylarını hiç konuşmamak üzerine. Öğrencilere hiç göstermeyelim. Çünkü oradaki kendi tasarım bilgilerini ve hayallerini kıracağını düşündüm. **<a3>** Onları biraz geri tutmaya çalışıyoruz burada. Çatı yüksekliği olsun, koruma kanunları gibi şeyler fazlasıyla engelliyor. **<i1>** Biz de özellikle alt sınıflarda bu durumu konuşmaya çalışıyoruz. Hayal güçlerini gösterebilmeleri için. **<c3>** **<a3>**
Soru 10:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Kimliğini açıklayan değişkenler bulundurur mu?*			
12.	Okul Profili (a1) Boş Zaman	1-16	16	**<a1>** Ben bir çok yerde okuduğum halde burayı diğerlerinden çok farklı bir yere koyabilirim. İlk önce çok güzel tarihi bir binada okudum. Sonrasında Stuttgart'da klasik ve itici bir binanın içinde okudum. Bende hiçbir atmosfer yaratmadı. O yüzden buraya geldiğimde ben de

	Mekanları (e5) Öğrenci Profili (a3) Çalışma Atölyeleri (e2)	7-13 5-16 15-16	6 9 2	şaşırdım. **<a3>** Bence burası öğrencileri de olumlu bir şekilde etkiliyor. **<e5>** Büyük atölyelerimiz, geniş atriumumuz ve çok çeşitli aktivitelerimiz var. Bunlar iletişimi ve fikir alışverişlerini olumlu bir şekilde etkiliyor. Bazılarını da sanırım olumsuz şekilde etkiliyor. Çünkü kendilerini derse veremiyorlar. Ama burada önemli olan böyle bir atmosfer içinde, arkadaşlarıyla beraber, kendi projeleri üzerinde tartışabilmesi. **<e5> <a1>** Bazıları, buraya sadece ders için geliyorlar. Sonra kendi odasında, kendi masasında çalışıyorlar. Bu çok verimli değil. **<e2>** Buraya gelip atölyede ortak bir çalışma alanında çalışırlarsa çok daha verimli olacaktır. **<e2> <a3>**
13.	Okul Profili (a1) Kişisel Mekanlar (e4) Kurumsal Metod (i2) Çalışma Atölyeleri (e2) Çizim Araçları (h1)	1-12 1-4 4-12 7-9 9-10	12 3 8 2 1	**<a1> <e4>** Herkesin belli bir masası var, bir yeri var. Senede ya da altı ayda bir yerler yeniden dağıtılıyor. Gece, gündüz, 24 saat bu alanları kullanabiliyorlar. Mutfakları var, uyuma yerleri var. **<e4> <i2>** Darmstadt'ın 70'li 80'li yıllardan bu yana tasarım üzerine yoğunlaşmış bir düzeni var. Ağırlığını teknik üzerine veriyor. Öğrenciler ve profesörler arasında tasarım üzerine çok sıkı bir iletişim var burada. **<e2>** Okulun birinci katında kocaman bir heykel atölyesi var. Birinci sınıfta orada zorunlu projeler yaptırılıyor. **<e2> <h1>** Bunun yanısıra çizim ve tekniğe de önem veriyoruz. **<h1>** Darmstadt'ın en mühim özelliği mimarlık eğitimine çok geniş bir açıdan bakılması. **<i2> <a1>**
Soru 11:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
14.	Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3) Kişisel Metod (i1)	1-19 10-14 13-19	19 4 6	**<a2>** Ben genelde her şeye çok olumlu baktığım için, öğrencilere de kendi felsefemi vermeye çalışıyorum. Çünkü her seferinde genel seviyede bir mimarın geleceği çok parlak olduğu düşünülüyor. Çok çok paralar kazanıyor, projeler yapıyor gibi gözüküyor, ama bütün bunlar problemleriyle de beraber geliyor. Bu yüzden ben her zaman öğrencilerin motivasyonlarının ve hayallerinin olumlu olması için bazı

				şeyleri dengede tutmaya çalışıyorum. Çünkü içindeki o motivasyon olmazsa, o zaman bence hiçbir meslek başarılı olamaz. **<a3>** Bana gelip soruyorlar, mezun olduktan sonra maaşım ne kadar olabilir? Şunu, bunu başarabilir miyim diye. Ben gerçekleri söyledikten sonra hayal kırıklığına uğruyorlar. **<a3> <i1>** Ben de diyorum ki senin için önemli olan neyse onu yap (tasarım gibi), şu anda geri kalan şeyleri hiç önemseme. Sen kendince neye önem veriyorsan, ona göre geliştir. Bu ayrımın olması şart. Çünkü kendi hedeflerini, kendi içlerinde geliştiremezlerse hiç bir yere ulaşamazlar. Bunun için önce kendilerine inanabilmeliler. Savaş vermek gerekiyor, bu önemli bence. **<i1> <a2>**

Röportaj No:3	Prof. Ali Güney (Delft TU – 2000-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden ve bu süreç içerisindeki konumunuzdan bahseder misiniz?*			
1.	Kurumsal Metod (i2) Kalıtım (b2)	1-15 1-3	15 2	**<i2>** **<b2>** Burada eğitimi innovative (yenilikçi) şekilde sürekli yenileme üzerine bir eğilim vardır. Bu fakültenin genel bir eğilimidir. **<b2>** Uygulanışında bazen pek iyi olmayan sonuçlar oluşabiliyor, ama eğitimi yenileme, deneme anlayışı hoşuma gidiyor. Şimdiye kadar şöyle ilerliyorduk; bir hoca geliyor, ben böyle bir şey düşündüm ve onu da deneyelim, denemeden geçmeyelim diyor. Akla uygun gelirse deneniyor. Sonrasında ise ya terk ediliyor ya da kalıcı oluyor. Kendi metodlarımı önerdiğim zaman, eğitimi yenileme çerçevesi içerisinde deneyelim dediler. Mesela yeni bir tasarım analizi anlayışı önerdim ve bugünkü kadar konuya vakıf olmamama rağmen deneyebildim. Çünkü olmazsa ben de terk ederim, ama en azından öğrenirim. Burada öğretim yaparken kendin de öğreniyorsun. Öyle olmuyorsa zaten ölmüşsün demektir zihnen. **<i2>**
2.	Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1) Kurumsal Metod (i2)	1-37 1-34 34-36	37 34 2	**<i1>** Bir takım analiz metodları buldum. **<g1>** Binaların veya şehir parçalarının morfolojik analizi. Elimizde bir örnek var; bina komplekslerini araştırma. Special relationship (özel ilişki), mekansal ilişkiler açısından bir mekansal organizasyon, linear (doğrusal)' mıdır? Building approach (bina yapım yaklaşımı) tarafından o ilişkiyi görmek. İlk olarak bunu denedik. İkinci yöntem olarak; "binanın fiziksel özelliklerini, strüktürel olarak araştırarak, sonunda acaba bu araştırdığımız morfolojik alt başlıklardan nasıl bir sonuca gidebiliriz, bunları ifade eden nedir?" sorularına ulaştık. Onun adına da parti deniyor. Parti soyutlamasına geçiyorsun. Topolojik olarak yaklaşım, mekanlar arası ulaşım nasıl örgütlenmiş diye kontrol ediyorsun. Çünkü aynı ulaşım şeması farklı special organization (özel düzenleme)'lar getirebiliyor. Bu soyutlamayı da öğrensin çocuklar diye, onu da önerdik. Bu

				3 ana başlıktaki verileri; form (biçim), operation (operasyon), performance (performans) diye analitik ederken, özellikle onun arkadasındaki mekanik nedir diye araştırmasını yaptık. Operation (operasyon) bu formun afford (karşılayabildiği) edebildiği. Bir şeyin ne olduğu değil, nasıl verildiği. Sonra o operation (operasyon) acaba ne tip bir performans üretebiliyor, bir de ona bakıyoruz. Sonra bir direct relation (doğrudan ilişki) var form (biçim)'dan performansa. O da estetik, visual quality (görsel kalite), bir de context (bağlam). Neyin içerisinde ne kadar uyumlu olduğu. Böyle bir binanın fonksiyon ve şekliyle ilişkilendirerek çeşitli açılardan bakıp bunu özetliyoruz. Bunun tersi de operation (operasyon), form (biçim) oluyor. Bu performatif quality (kalite)'e ulaşmak için bir operation (operasyon) istiyoruz. O operation (operasyon)'ı da yaptırabilecek mekanlar lazım. Bu şekilde de tasarımı yapabiliyorsun. Metodun evrenselliği olabileceğini düşünmüyorum ben. Yılların birikimi üzerine, başka teorilerden esinlenerek, yeniden yorumlayarak, deneyerek, böyle bir yöntem öneriyorum. **<g1>** **<i2>** Bu okulun eğitim yenileme anlayışı içerisinde bu yöntemi deneme fırsatı buldum. **<i2>** Tuttu da. Her sene bu dersi veriyorum. Ders bazen 200 öğrenciye kadar çıkıyor. **<i1>**
3.	Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1) Çizim Araçları (h1) Bilişim Araçları (g2)	1-24 1-5 6-6 6-9	24 5 1 3	**<i1>** **<g1>**Yaratıcılık olgusunu bu işin içerisine sokarak design phase (tasarım aşaması)'lere uyguluyorsun. Concept (konsept), preparametric (öncel parametrik) ve parametric design (parametrik tasarım). Parametric design (parametrik tasarım)'a gelmeden önceki tasarım kısmı önemlidir. **<g1>** **<h1>** O da serbest elle tasarım yapmak. **<h1>** **<g2>** **<a3>** Bu çocuklar bilgisayarla yapıyor, bu da kısırlaştırıyor design (tasarım)'ı. Çünkü bilgisayarın yaptığı şeylerle sınırlı kalıyorsun. Çocuk esas design (tasarım) yapabilmeli. **<a3>** **<g2>** **<h1>** Ben sınıfımda serbest el çizim yapmayanı tutmam, çok uğraşırım. Thinking hand (düşünen el)'dir serbest el. Olmayınca bir insan nasıl designer (tasarımcı) olur? Skeçlerin 2 türlü anlamı var; bir düşündüğünü görüyorsun, iki - çok daha

	Öğrenci Profili (a3)	6-9	3	önemli - yeniden yorumluyorsun. Kafanda olanı yeniden yorumluyorsun. Oradaki diyalog çok önemli. O yüzden yaptırıyorum. Yüksek lisans öğrencilerine visualization (görselleştirme) dersleri veriyorduk arkadaşlarla. Bu ders; quick sketch (hızlı skeç), düşüncende gördüğünü bir anda nasıl ifade edersin, sonra da onun biraz daha somut halini nasıl çizersin. Burada anlatıcı çizim oluyor. Bu yöntem öğrenciye free thinking (serbest düşünme)'i öğretmek. **<h1> <g1>** Problem çözmeye ilişkin eldeki design (tasarım)'ı üretirken, onu sağlayabilecek yeterince background knowledge (art alan bilgisi) olması lazım. **<g1> <i1>**
Soru 2:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler?*			
4.	Bilişsel Araçlar (g1) Çizim Araçları (h1)	1-28 23-28	28 5	**<g1>** İkisi birden, bazen normal bilgiyi öğrenmek zorundasın. Kapı çizmeyi bilmezsen, nasıl göstereceksin onu? Temel bilgi olmadan ileri gidemiyorsun. Image (görüntü) ile laf kısmı beraber çalışmalı. Bir şeyin nasıl yapıldığının bilgisi 3 türlüdür. Bir tanesi, bir şeyin ne olduğu. Bu bir karedir, bir de yanında karenin resmi çizilmiştir. Bu bir karedir laf kısmı - language representation (temsili dil)-, öteki de image (görüntü). Bu ikisi beraber declarative knowledge (açıklayıcı bilgi) 'ın alt başlıklarıdır. Bir şeyin nasıl yapılacağını bildiğin, ama nasıl ifade edeceğini bilemediğin bilgi vardır bazen. Ona benzer. Tanımlamaya ihtiyaç hep vardır ama yapamayız. Yani explicit knowledge (açık bilgi)' e gitmek iyidir de, her zaman bulamayız. Bulamadığımız için de implicit knowledge (örtük bilgi) kullanmak zorundayız. Çünkü yaratıcılıkta flu bir karışıklık yaratır. O karışıklık bazen yararlı, bazen zararlıdır. Faydası yaratıcılıkta oradan oraya geçip yeni düzenlemeleri çabuk çabuk bulmaya yönlendirir. Ama sonuçta yapacağın şey explicit (açık)'tir. İkisini de kullanırsın. Bazen implicit (örtük) bilgiyi explicit (açık) ile operate (çalıştırma) edersin. Ya da implicit (örtük) bilgi vardır, kafanla onu explicit (açık) olarak işlem yaparsın. Interaktif şekilde çalışırlar. Emerging form (gelişmekte olan biçim)'dur design (tasarım). Yani evrimleşerek ortaya çıkar. **<h1>** Bir birikimini, araştırır

				düşünür, birikimlerini tekrar düşünür, onları yeniden çizer, her ne olursa olsun, onu yaparsın... Önce düşünüp, sonra hemen yapılamaz. Hepsi beraber gider. Kafada düşünür, üzerine bir kaç şey çizersin, düşünür bir daha çizersin, böylece yeniden şekillene şekillene ilerler. **<h1>** **<g1>**
5.	Bilişsel Araçlar (g1) Mimarlık Ortamı (j2)	1-11 3-12	11 9	**<g1>** Mimaride context (bağlam) çok önemli. Context (bağlam)'sız design (tasarım) olmaz, olur ama bina olmaz. Soyut bir takım şeyler üretirsin öyle. **<j2>** Ama sonuçta çevreye hiç uymayan shopping mall (alışveriş merkezi)'lar yapılıyor mesela. Onların da demek zamanı varmış ki kabul görmüşler. Ama bunların çevreye uymaması iyi mi? Başkası da der ki belki, ben yaparım, çevre bana uysun, bana göre bu yaklaşım yanlıştır. Pragmatik olarak yaklaşırsak kabul gördüğü ölçüde doğru. Ama benim şahsi fikrim, context (bağlam) önemlidir, yenilikle hiç ters değil. Evrimsel gelişimi de sağlar. **<g1>** Ötekiler kanser gibi, bence genel biyolojik vücuda uymuyorlar. **<j2>**
6.	Bilişsel Araçlar (g1) Kişisel Metod (i3)	1-9 6-9	9 3	**<g1>** Reality (gerçeklik)'i yorumlama. Kompleksliği zaten bu oluşturuyor. Complexity (karmaşıklık)'de flu değişkenlikler vardır. Salt kaosta yaşayamazsın, yaptığın bir şey anlaşılır olmalı. Orantılar olduğunda algılayabildiğimiz yakına gelir, ölçek yakın gelir. İnsana ilişkin referanslar vardır, onun için genel bir beğeni olur güzel şeylerde. **<i3>** İstenilenin en güzelini yapmak için, hangi reasoning method (muhakeme yöntemi)'la, yaratıcılığını nasıl kullanacaksın? Ben bunlarla uğraşıyorum. **<i3>** **<g1>**
Soru 3:	*Tasarım kavramı ve öğrencileriniz üzerindeki yaklaşımlarınızı neler belirler?*			
7.	Küresel Düzen (l1) Kişisel Metod (i3)	1-11 8-11	11 3	**<l1>** Salt kapitalist, tüketime dayalı üretim sistemleri yavaşça terkediliyor. Giderek doğal kaynaklar tükeniyor. Dayanıklı tüketim malları üretmek daha akılcı geliyor insanlara. Kapitalizm bir ara kandırdı. Şimdi geri dönüşlere yönelindi. Daha bilinçli bir şekilde. Bir sürü şey de yıkılıyor, yenisi yapılıyor. Pop art gibi. Cem Karaca şarkılarının bir çok aynısı yapılıyor. Hiç biri kalmıyor akılda ama Cem Karaca kalıyor. **<i3>** O yüzden diyorum, dönüş değil de onu yeniden

				yorumlamak. Farkına varmak. Böylece insan doğasına paralel evrimleşen üretelim fikri insan denen varlığa tekrardan rasyonel gelmeye başlayabilir. **<i3> <l1>**
8.	Kişisel Metod (i3) Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3)	1-4 4-10 6-10	4 6 4	**<i3>** Öğrenciyi serbest bırak, kendi rasyonelliğinde ilişkisini sağlat, bilgiyi öğrencinin alacağı şekilde doğru ver, öğrenciye güven. İnsanın bir kapasitesi olacak tabi. O yüzden öğrenciye güven. **<i3> <a2>** Ben herşeyi biliyorum, bana güven tavrını hocalarda anlamıyorum. Hiç bir zaman da anlamadım. Çünkü farklı birikim ve bilgilerim vardır, evet. **<a3>** Eminim bir çok yapabildiğim şeyi o yapamayabilir. Belli konularda tecrübem daha çoktur, onun ki yenidir. Ama reasoning (mantık) ile yorumlama üretmeye çalışarak her zaman benden daha iyisini yapabilir. Ben hala öğreniyorum, öğrenci de öğrenecek. **<a3> <a2>**
9.	Kişisel Metod (i3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-9 6-9	9 3	**<i3>** Bilgi salt instructor (gösterici) şeklinde yetmez. Hocanın talebeyi doğru anlayıp, empatiyle, onun kafasının nasıl işlediğine biraz yakın olmaya çalışması gerek. Öğrenmede doğru tutum şudur; kim olursa olsun, açık olacaksın ve dikkatli olacaksın. Söylenen veya öğretilmeye çalışılanı oradan doğru almaya çalışacaksın. Kendi yorumların olur tabi ama önce bir doğru al. Doğru anladıktan sonra eleştir, başta eleştirirsen, anlamadan eleştirip, little knowledge can be dangereous (az bilgi tehlikelidir) gibi olur. **<i3> <g1>** Wikipedia'da standart bilgiler güzel. Ama yeni şeylerde öyle retorikler var ki negatif anlamda laf salatası. Onun farkına varabilecek bilgi tecrübesi yoksa ağına düşersin. **<g1>**
10.	Öğrenci Profili (a3) Bilişsel Araçlar (g1) Kişisel Metod (i3)	1-3 3-8 8-24	2 5 16	**<a3>** Gençler kitap okumuyor. Bir paragraf bulunca Google'da bu buymuş deniyor. Bu kadar tembel ve kolaycı olunmaz. **<a3> <g1>** Kitap kaynağından okunmalı. Çünkü orada; yoğunlaşılmış, uzun yıllarca düşünülmüş, tecrübe edilmiş, insanların genel kültürü tarafından kabul görmüş enteresan şeyler vardır. Onu bir al ve sabırla oku. Kitabı doğru anlamak, şunları anlamanıza yardım eder diye tavsiye ediyorum. **<g1> <i3>** Okumadan geleni cezalandırırım. Hiç beklenmedik birisine soru sorarım, hiç uyutmam talebeyi

				sınıfta. Sürekli interaktif şekilde giderim. Genelde öğrencinin ne anlayıp ne anlamadığını hep kontrol etme ihtiyacı hissederim. Onun için interaktiftir benim seminerlerim, tasarım stüdyolarım, derslerim. Mesela analiz dersi alacaksın, sorarım, sen analizden ne anlıyorsun, karıştırırsın ortalığı bilmem cevabı gelirse. Cesaret etmesi önemli. Öğrenci kendisini free mind (kısıtlanmamış zihin) ve safe (güvende) hissetmesi, cezalandırılmayacak diye bilmesi, tolerans edildiğini görmesi, emin ellerde olduğunu anlaması lazım. Öğrenciden not korkusuyla saygı istenmemeli. Eskiden ortaokullarda yaparlardı, artık böyle bir acemice bir şey yapılmıyor şükürler olsun ki. Bu gasp etmek demektir. Korku demeyelim de sorumluluk veriyor o ayrı. Sorumluluk; farkına vardırma. Not kağıdının kendi yeri var, onun ötesine geçemezsin. Abartmamak lazım. **<i3>**
11.	Bilimsel Metod (i3) Eğitimci Profili (a2)	1-3 3-9	3 6	**<i3>** Öğrenmenin çeşitli yöntemleri var. Learning by instruct (talimat ile öğrenme), learning by thinking (düşünme ile öğrenme), learning by doing (yaparak öğrenme)… **<i3>** **<a2>** Sen de bir learnersın (öğrenen) aslında, hepimiz öyleyiz. Sen bana, ben sana bir şey öğretiyoruz. Bu interaktif derstir. Karşılıklı etkileşim içerisinde olur bu. Ancak tabi ki senin tecrüben hoca olarak biraz daha fazla. Ama bunun tehlikeleri de vardır. Bu duruma saplanmış olan hocalar olabilir, bunu yok sayalım. Az olduklarını umut edelim. **<a2>**
12.	Eğitimci Profili (a2) Çizim Araçları (h1)	1-13 7-8	13 1	**<a2>** Düşündün, okudun hoca olana dek. O deneyimleri getirdin bir yere, bu iyiymiş deyip devam ediyorsun. Yeni şeyler daha çıkıyor. Kabul görüyorsa buna yükleniliyor sen de ona yöneliyorsun. Bu bir evrim, her şey bir evrim. Keşke dediğim çok zaman oluyor. Ben bu hatayı yaptım, bir daha yapmamak için daha iyi öğrenmem gerek diyorsun. Kendini geliştirmeye çalışmak, sürekli okumak…**<h1>** Günde bir saati perspektif çizmeye ayırırım. İşleyen demir ışıldar… **<h1>** Mesela 3 sene bir şeyi hiç yapmazsan, unutursun. Canlı vücudu ihtiyaç hissederse, kullanırsa eğer o eller gelişir. Canlının doğasında bu var. Hem participation (katılımcılık)

				hem interaction (etkileşim). Onun için durmak yok. Küçümsemeden ve abartmadan, deneyerek. **<a2>**
13.	Eğitimci Profili (a2) Bilişsel Araçlar (g1) Bilişim Araçları (g2)	1-17 1-12 12-17	17 12 5	**<a2>** **<g1>** Bundan 20 sene önce bir kitap okumaya başlardım, ter basardı beni heyecandan, merak ettiğimden. Heyecan devam ediyorsa, kitabı bırakmak, başka kitaplara bakmak olmaz. Zaman içerisinde yaşlanıp da birikince okudukların, seçiyorsun, hızlı okumalar başlıyor. Ama şu zaafımı hala koruyorum, kitabın okumadığım yeri kalmıyor. Buna her zaman gerek yok. Bana korkudan sanki bir şeyi kaçıracağım gibi geliyor. Bir daha okuyup, kitapta kişinin ne anlattığını anlamama rağmen, iyi ifade edebilmişliğini de affetmeyip okuduğum oluyor tekrar. Bunlar zaaf ve zaman kaybı. **<g1>** **<g2>** Öğrenme ihtiyacı nereden geliyor, biri, bir şeye ulaşmak için öğrenme ihtiyacın olduğunu bilirsin, bu öğrenmeyi sadece bilgisayar için yapıyorum. Bilgisayar sevmiyorum. Ama mecbur. O başka. Benim dediğim öğrenme iştahım meraktan ileri geliyor**. <g2> <a2>**
Soru 4:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
14.	Kişisel Metod (i1) Öğrenci Profili (a3) Bilimsel Metod (i3)	1-32 12-17 21-24	32 5 3	**<i1>** Bir kere, kendin ve çevreden bağımsız hareket edemezsin. Dolayısıyla yönlendirmede ben öğrencinin kendince, bensiz neler düşündüğünü doğru anlamaya çalışırım. Düşündüğü şeylerde, onun için sakıncalı diye farkettiğim noktaları ona anlatmaya çalışırım. Şöyle yap diye baskı yerine, ona farkettirmek, onunla birlikte yol almak, esas yöntemimdir. Müdahale yerine uyarma. Bilmesine rağmen yapamıyorsa, yardım edersin. Öğrenciyi suçlamaktan ziyade onu o hale getiren şeyi araştırırım. Kendi iradelerini koysunlar diye benim amuda kalkmadığım kalıyor. Esas istediğim çocuğun kendi kişisel yönleri gelişsin. Öğrencilerle ilişkilerim laçka değil ama çok insan insanadır. **<a3>** Öğrenciye çocuk olarak bakmam, dediğim gibi ikimizde learner (öğrenen)' ız.

				Çocuğu anlamak önemli, ama haşlarım da bazen. Bile bile yapmazsa çok fena bozulurum. Ben yaptığımın samimi olduğuna inandığım için, onun lehine onu haşlarım. Çünkü o farkında değil, uyandırmalıyım. **<a3>** Ben şuna inanmıyorum, ödülden dolayı motivasyon artar gibi olur ama o beceri ödülle olmaz. Insanlar ne şartlardan geliyor, ödül diye hayatı mahvolmuş. Motivasyon şart ama yetmiyor. Iş, çocuğun anlayacağı seviyede anlatmak. **<i3>** Ben burada Socrates Education (Sokrat Eğitimi)'a yakınım, talebeyle beraber gitmek, onun çok üstünde olmak yerine, birlikte hareket etmek. **<i3>** Bilgide, Socrates'ın dediği, hiçbir şey bilemeyiz lafı, bana sorarsan yanlış. "Hiçbir şey bilemeyiz'i biliyor muyuz?" diye sorarım. Strong skeptism. Abartılmış şüphecilik. Ben ondan yana değilim, ama şüpheciliğin şu noktasını seviyorum, seni araştırtıyor. Ben, sürekli kritik bak derim. Ben bildiğimi biliyorum, çocuktan fazla deneyimim var, ama ben önemli değilim. Ben bu bilgimi onun seviyesinde anlamaya ve onun koşullarıyla hareket edip nasıl gösterebilirim? **<i1>**

Röportaj No:4	Prof. H.C. Henco Bekkering (Delft TU – 1994-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun ve şahsınızın eğitim alanındaki tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2)	1-12	12	**<a2>** Burada 70'li yıllarda çalıştım, o zaman Hollanda'da kriz olduğu için zor zamanlardı. İki yıl Berlin'de çalışmaya karar verdim. Daha sonra geri döndüm ve iç mimari alanında misafir hoca oldum. İki yıl sonra, daha fazla pratik bilgiye ihtiyacım olduğuna karar verdim ve Rotherdam'da 60 kişinin çalıştığı büyük bir ofiste bir iş buldum ve burada 7 yıl çalıştım. Daha sonra kendi ofisimi açtım ve yaklaşık 5-6 yıl kadar daha çalıştım ve eğitmenliğin benim işim olduğuna karar verdim. Bir kaç yıl sonra misafir hoca olarak tekrar işe başladım ve şimdi 15 yıllık hocayım. Tüm lisans ve yüksek lisans projelerini verdim, şimdi ise sadece mezuniyet projelerini veriyorum. **<a2>**
Soru 2:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler?*			
2.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1)	1-6 2-5	6 3	**<a2>** Sürdürülebilir ve hümanistik düşünce ağırlıklı pratik eğitim için çabaladığımı düşünüyorum. **<i1>** Öğrencilerin ağır araştırmalar yapmalarına izin veriyorum, çünkü öğrencilerin kendilerini sadece idol olabilecekleri düşündükleri mimarlık eğitimini sevmiyorum. **<i1>** Mimarlıkta iyi düşünen, bilinçli öğrenciler istiyorum. **<a2>**
Soru 3:	*Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*			
3.	Eğitimci Profili (a2)	1-5	5	**<a2>** Tasarımlar gösterişli olmadığında çok seviyorum. Bu nedenle elimden geldiği kadarıyla işlevci (functionalist) olmaya çalışıyorum. Tabii ki estetik bir gözle de bakıyorum. Ancak bence çoğu estetik düşünce, işlevsel düşünceden doğuyor. **<a2>**
Soru 4:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
4.	Eğitimci Profili (a2)	1-15 1-10	15 10	**<a2>** **<i1>** Öğrencilerimi çok ciddiye alıyorum. Onları bir öğrenci olarak değil, insan olarak görüyorum. Öğrencilerle sürekli karşı karşıya gelmek istemiyorum, fakat her zaman öğrencilerimin nerede iyi olduklarını ve onları nasıl

	Kişisel Metod (i1) Proje Atölyeleri (e1)	9-11	2	geliştirebileceğimi arıyorum. Yani kişisel olmaya çalışıyorum, samimi değil ama kişisel. Benim temel yaklaşımım budur. Onları mümkün olduğu kadar eşit görmeye çalışıyorum. Karşımdaki insanı, mümkün olduğu kadar geliştirmeye çabalıyorum. **<e1>** Çünkü sadece tez projeleri yaptırıyorum, bir öğrenciyle genellikle bir yıldan fazla çalışıyorum, yani gerçek bir arkadaşlık oluşuyor. **<e1>** **<i1>** Ancak en zor şey de, mezun ettiğin öğrenciyi yargılamak zorunda kalmak. Ancak şimdiye kadar hiçbir anlaşmazlık yaşamadım. Bence eğer eksikleriniz konusunda açık ve dürüst olursanız, bir öğretmen olarak öğrencilerinden öğrenebileceğin çok şey vardır. **<a2>**
Soru 5:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Bu konuda bünyesinde değişkenler bulundurur mu ve bunlar nelerdir?*			
5.	Kurumsal Metod (i2)	1-5	5	**<i2>** Bence okulun tek bir felsefesi yoktur. Bizim okulumuz eğitimciler için oldukça özgür bir ortam. Bence açık-görüşlü olmalıyız. Düşünce ve yöntemler için devasa olanaklar var elimizde. Aynı zamanda öğrenciler istedikleri öğretmenleri de seçebiliyorlar. **<i2>**
Soru 6:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*			
6.	Denetim Mekanizmaları (k2) İdari Yapılanma (d3)	1-12 3-12	12 9	**<k2>** Zor bir soru çünkü, akreditasyon aynı zamanda insana da bağlı. Bu noktada Hollanda'nın finansal sorunları söz konusu olabilir. **<d3>** Kriz zamanlarında okul idaresi daha yasal hale geliyor ve akreditasyondan biraz daha fazla korkuyorlar. Gerekli olmayan bir şekilde daha katı oluyorlar ve kişilere güvenlerini kaybediyorlar. Bunun olmasını çok insanca buluyorum ama bence pek iyi de değil. Kuralların daima daha da sıkılaştığı görülüyor. Akreditasyon geleceği zaman, kesin bir korku oluyor, daha fazla kağıt doldurmak zorunda kalıyoruz, örnekler için daha kısıtlayıcı oluyoruz, ancak akreditasyon geçtikten sonra her şey yeniden daha yumuşak bir hale geliyor. **<d3>** Bence korkmamıza gerek yok. **<k2>**

Soru 7:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir? Varsa eğer, bu çizginin bileşenlerini neler oluşturmaktadır?*			
7.	Eğitim Grupları (c1) Bilişsel Araçlar (g1) Okul Profili (a1)	1-11 6-7 11-15	11 1 4	**<c1>** Diğer okullarla ilgili çok fazla şey bilmiyorum. Ancak bizim, öğrenciler için gayet yeterli sayıda öğretmenimiz olduğunu düşünüyorum. 15 öğrenciye ortalama 1, bazen de 2 öğretmen düşüyor. Bu sayı bence oldukça yeterli ve öğrenci ile öğretmen arasında iyi bir temas kurulduğuna inanıyorum. **<g1>** İnternetten ve kitaplardan da çok şey öğrenebilirsiniz fakat bilmelisiniz…**<g1>** İnsanlar arasında çok fazla ilişki var, her şeye rağmen dünya daha bireysel hale geliyor, fakat birbirimizden ne kadar çok şey öğrendiğimizi bazen unutuyoruz. Bence okulda çok fazla insanla tanışabilir ve onlardan çok şey öğrenebilirsin. **<c1>** **<a1>** Bir diğer iyi şey, öğrencilerin önünde, çalışabilecekleri, seçebilecekleri; kentleşme mimarisi, gayrimenkul, bina teknolojisi, peyzaj gibi pek çok alan ve farklı yol var. Çok büyük bir okuluz, bu az da olsa fabrika gibi olmamıza neden oluyor. **<a1>**
Soru 8:	*Kişisel öğretim tekniklerin ve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
8.	Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1)	1-14 5-10	14 5	**<i1>** Benim öğrencilere yardım etme konusundaki kişisel yöntemim, tasarımın sorduğun sorulara bağlı olduğunu söylemektir. Her zaman tasarımın binlerce soru sormak demek olduğunu söylüyorum. Yeni sorular ve cevaplar üretemiyorsan, proje bitmiş demektir. **<g1>** Öğrencilerime çizimlerinde görmek istedikleri üç unsur ile başlamalarını öneriyorum. Sürdürülebilirlik, organizasyon, gün ışığı, vb. neyse olabilir. Sadece çizimlere bakarak bu unsurları keşfedebilmelisin. Çünkü bu aynı zamanda senin projeni de savunman anlamına gelmektedir. **<g1>** Kafa karıştıran çok şey var ve ben işimizi karıştırmayı sevmiyorum. Çünkü herkes bu mesleği öğrenebilir, sabırlı olmalısın. Yani her zaman mesleğimizi (işimizi) basit hale getirmeye çalışıyorum. Hemen hemen yaptığım bu. **<i1>**
Soru 9:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			

9.	Bilişim Araçları (g2) Deneyimle-me Araçları (h3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-5 5-12 12-22	5 7 10	**<g2>** İşin güzelliği gittikçe daha fazla aracımızın olması. Örneğin, ben öğrenciyken bilgisayarlar ve internet yoktu. Bugün ise öğrenilebilecek çok şey var, aynı zamanda pek çok alet ve yöntem var. Bu aletlerle dünyanın gittikçe daha küçük bir hale gelmesi çok hoşuma gidiyor. **<g2> <h3>** Aynı zamanda öğrenciler artık rahatlıkla yurt dışına çıkabiliyorlar, biz seyahat edemediğimizden dolayı, eğitimimden sonra yurt dışı tecrübesi için Berlin'e gittim. Bugün ise, öğrenciler için dünyayı, kendi memleketleri gibi gezmek, son derece normal ve bence bu büyük bir zenginlik. Diğer taraftan, sürdürülebilir nedenlerden dolayı insanların çok fazla seyahat etmesini sevmiyorum. **<h3> <g1>** Bazen eleştirel olmak zorundasınız ve öğrencilerimden de okudukları şeyler hakkında eleştirel olmalarını istiyorum. Hiçbir zaman % 100 bilgi gibi almamalılar. Ne olursa olsun, üniversitede okuduğunuzda eleştirel olmayı öğreniyorsunuz, çünkü en azından size "neden" sorusunu sormayı öğretiyor. Her zaman "neden" sorusu ile ilgilidir. Öğretmenlerin internet kitaplarını bile eleştirel bir şekilde dinlemelisiniz. Fakat bu durumu daha küçük okullarda hayal edebiliyorum, felsefelerini paylaşan bir grup samimi insan. Ancak burada oldukça zor. **<g1>**

Röportaj No:5	Prof. Leo Van Den Burg (Delft TU – 2003-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun ve şahsınızın eğitim alanındaki tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2)	1-12	12	**<a2>** Burada (Delft TU), 1990-1997 yılları arasında mimarlık öğrencisi olarak bulundum. 1997 yılında mezun olduktan sonra, doktora araştırması yaparak bir buçuk sene bu okulda çalıştım ve daha sonra mesleki pratik için işi bıraktım. 2003 yılında araştırmacı ve hoca olarak çalışmak üzere geri döndüm. Yani 2003'ten beri burada çalışıyorum. İlk olarak, araştırmacı olarak göreve başladım ve şimdi yardımcı doçentim. Genellikle lisans düzeyinde çalıştım, şimdi ise doktorada çalışıyorum. Okulda yaptığım ilk iş, 2004 yılında, kent analizleri kitabı yazmak oldu. Kent analizleri biraz uzmanlık alanım haline geldi ve ayrıca doktora için yaptığım bazı çalışmalar da bununla ilgili. **<a2>**
Soru 2:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler?*			
2.	Eğitimci Profili (a2)	1-8	8	**<a2>** Bana göre, mimarlık eğitimi doğal olarak, pratik yönelimli değil akademik olmalıdır. Okulun veya okulun çıkarlarının gelişimi ile değil, kişisel gelişim ile ilgili olmalıdır. Öğrencilerin çıkarları ile ilgilenmeli ve öğretmenler de öğrencileri kişisel gelişimleri doğrultusunda desteklemelidir. Öğretmenlerin öğrencilere ne yapmaları gerektiğini değil, akademik dünyada ne yapmak istediklerini sordukları bir eğitimdir. **<a2>**
Soru 3:	*Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*			
3.	Eğitimci Profili (a2)	1-7	7	**<a2>** Kişisel olarak, mimarlığın temelleri ile ilgileniyorum. Mimarlıktaki en basit şeyleri bulmaya çalışıyorum. Bir oda gibi veya iki oda. Açıklaması oldukça zor. İnsanlara bir odayı açıklamaya çalışan insanlar olmak zorunda kalmamızı her zaman komik bulmuşumdur, bizim için bile oldukça zordur. Bu benim mimarlıkta bulduğum cazibe, en basit şeyler ve bunları nasıl kontrol edeceğimiz. **<a2>**
Soru 4:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			

4.	Kişisel Metod (i1)	1-10	10	**<i1>** Öğrencilerin neyle geldiğine her zaman saygı duymaya çalıştım. Bunun her zaman işe yaradığını söyleyemem, ancak en azından bunu yapmaya çalışırım, yani öğrenciler işlerini getirirler, ben de onlara sorular sorarım. Neredeyse hiçbir zaman elimde bir kalem olmadı ve hiçbir zaman öğrencilerin işlerinin üzerini çizmedim. Sadece sorular sorarım ve geçmişte atmış olduğumuz adımları hatırlamaya çalışırım. Konuşmalarımı her zaman daha önceki tartışmalara dayandırmaya çalışırım ve bunlar üzerinden yeni sorular sorarım. **<i1>**
Soru 5:	*Kurumunuz bir kimliğe ve mottoya sahip midir?*			
5.	Eğitim Ortamı (j1) Mimarlık Ortamı (j2)	1-12 5-10	12 5	**<j1>** Benim burada başladığım dönem olan 90'lı yıllardaki okullara baktığımızda, bence eğitim analitik ve kavramsal bakış açısı ile tanımlanıyordu. Analizlerin eğitim için son derece gerekli olduğunu düşünen okullardaki hocalardan oldukça fazla etkileniliyordu. **<j2>** 90'lardaki yıldız mimarlardan da etkileniliyordu. Kişisel tecrübeme göre, bu sahip olduğumuz iki gelenektir. Ancak bu önceden daha güçlüydü, şimdi ise durum artık sabit değil bence. Okulun neyin amaçladığı daha az net ve açık. Çünkü yıldız mimarlara bakış açısı değişti ve bir kriz ortaya çıktı. **<j2>** Şimdi herkes geleceğin ne olduğunu düşünüyor. Bilmiyoruz, durum geçmişe göre daha az açık. **<j1>**
Soru 6:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir?*			
6.	Okul Profili (a2)	1-10	10	**<a2>** Bence Güney Avrupa'da tipoloji bizdekinden daha önemli, bizde ise morfoloji daha önemli. Bu nedenle, tipoloji ile ilgili şeylerle çok fazla ilgilenmiyoruz, benzersiz şeylerle daha fazla ilgileniyoruz. Ancak böyle olup olmadığını bilmiyorum, diğer okullar için örnek oluşturmanın o kadar önemli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü diğer okullar alanlarında iyiler, ancak biz kendi işimizi özel bir şekilde yapıyoruz ve diğer okullarda, bu farklı şekilde yapılıyor. Diğer okulların da bizimle aynı yolu izlemelerini söylemenin iyi olduğunu düşünmüyorum. Bence çeşitlilik iyidir. **<a2>**

Soru 7:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir?*			
7.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1)	1-3 3-8	2 5	**<a2>** Bir çalışma tarzım var ancak bu tam olarak bir yöntem değil. Daha doğrusu bilimsel anlamda değil, pratik anlamda bir yöntem. **<a2>** **<i1>** Dediğim gibi, öğrenciler bir çizim getirdiğinde ben buna kafa yorarım. Öğrencilere, tasarım teknikleri veya analitik teknikler ile yardım edebilirim veya tavsiyede bulunabilirim, bu arada mantıksal yapıyı korumaya çalışırım. Tasarımdaki kırmızı çizgiye ulaşmaya çalışıyorum. Öğrencilere bu şekilde rehberlik ediyorum**. <i1>**
Soru 8:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
8.	Eğitim Ortamı (j1)	1-16	16	**<j1>** Eskisine göre çok daha iyi. Bence şu anda öğrencilere verdiğimiz eğitim, benim öğrenciyken aldığım eğitimden çok daha iyi. Dolayısıyla oldukça iyimserim. Öğrencilerden talep edilenler, benim zamanımdaki taleplerden çok daha yüksek. Örneğin, sunum ve çalışma hızı gibi. Genel olarak iyimserim. Son beş yılda tehlike olarak sıklıkla vurgulanan şey öğrencilerin daha bilimsel yolla çalışmak zorunda kalmaları. Halbuki ben öğrenciyken, daha sezgisel ve özgürdü, şimdi öğrencilerden bilimsel yolla çalışmalarını talep ediyoruz. Bence bu bir sorun. Çünkü tasarımın bilimsel anlamda ifade edilmesi oldukça zordur, bazen bilimi akademik değerle karıştırıyoruz, akademik değerleri, kritik konularda bağımsız bir şekilde düşünebilmek olarak görüyorum ve bu da yaptıklarınıza yansıyor. Akademik öğrenciler yaratmaktansa, bilimsel öğrenciler yetiştiriyoruz ve bu da diğerine göre oldukça sıkıcı. **<j1>**

Röportaj No:6	Prof. Rasmus Levy (Royal Danish Academy – 1998-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun eğitim alanındaki tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Okul Profili (a1) Kurumsal Metod (i2) Etkileşim (b3) Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitim Programı (f1)	1-19 7-10 11-14 14-19 15-16	19 3 3 5 1	**<a1>** Mimarlık okulunda (Royal Danish Academy) eğitim yönetimi başkanıyım. Çok eski bir okul ve kral tarafından kuruldu. Eski kral, 1754 yılında 30. yaş günü hediyesi olarak sanat ve mimarlık okulunu oğluna verdi. Yani okulun epey bir geçmişi var. Başlangıçta sadece 500 öğrenci vardı, şimdi ise mimarlıkta 11 bin öğrenci var ve lisans - yüksek lisans öğrencilerinin sayısı hemen hemen yarı yarıya. **<i2>** En önemli nokta, okulun yüksek öğretime çok değer vermesi. Okulun açıldığı tarihten beri mimarlık eğitimi teknik bir eğitim olarak görülmedi. **<i2>** Son 10 yılda, özellikle 2005'ten sonra oldukça geliştik. **<b3>** ABD'den, İsviçre'den, İsveç'ten, Hollanda'dan ve Almanya'dan eğitimin nasıl olduğunu keşfetmek ve eğitimlerini nasıl geliştireceklerini görmek için buraya geldiler. **<b3> <d2> <f1>** Mimarlık bilgileri içerisinde teorik bilgiyi % 15'ten 40'a çıkartarak teorik eğitimin seviyesini arttırdık. **<f1>** Okuldaki hocaların % 50'si eğitimi teorik temelde yaparken, diğerleri pratik temelde yapıyor. Öğretirken bir mesleki pratiklerini de gerçekleştiriyorlar. Yani % 50 pratik, % 50 teorik kısım var. **<d2> <a1>**
Soru 2:	*Kurumdaki rolünüz nedir?*			
2.	Kurgusal Yapılanma (d2) İdari Yapılanma (d3) Kurumsal Metod (i2)	1-22 1-2 4-22	22 1 18	**<d2> <d3>** Benim görevim, okuldaki eğitimi düzenlemek ve organize etmek. **<d3>** Bunun neden gerekli olduğunu gösterebilmek için, size okulun yapısını anlatacağım. Burada 3 yıllık lisans, 2 yıllık mezuniyet eğitimimiz var. **<i2>** 10 tane bölümümüz mevcut. 110 tane öğrencimiz var, yani her bir departmana 10 tane öğrenci düşüyor. **<e4>** Her öğrencinin kendi masası ve sandalyesi var, kendi alanlarında rahat bir şekilde çalışıyorlar. **<e4> <c1>** Öğretmenler grubu da, bu 110 öğrenci için bir eğitim planı hazırlıyorlar. Tasarım

	Kişisel Mekanlar (e4) Eğitim Grupları (c1)	6-8 8-19	2 11	öğrencileri planlama, yapım ve tasarımlarını yapıyor ve projelerini hazırlıyorlar. Diğer taraftan, yapı teknolojisi, tasarım komplikasyonu gibi enstitülerimiz de var. Öğrenciler için araştırma ve proje çalışmaları düzenliyoruz. Öğretmenler grubu bunu organize ediyor ve sadece araştırma değil çalışma da düzenliyorlar. Yani öğrenciler bölümlerinden ve 10 tane de enstitüden ders alıyorlar. Bunlar genellikle araştırma temelli, pratiğe dayalı dersler ve bu dersler bir koordinasyon gerektiriyor. Her yıl ne yapacağımızı planlıyoruz. **<c1>** Her öğrencinin bu dersleri alıyor, yüksek lisansta ise serbest. Uzmanlaşabiliyorsun. Uzmanlık merkezleri, atölyeler, kütüphaneler ve stüdyolar var. Büyük bir kütüphanemiz ve sergi alanımız var. **<i2>** **<d2>**
Soru 3:	*Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*			
3.	İdari Yapılanma (d3)	1-5	5	**<d3>** Benim işimde tasarım kavramı yok. Eğer kavramlar varsa, mimarlık tasarımı eğitimi ile ilgili, nasıl tasarım yaptığınız ile ilgili değil. Bölüm liderlerinin tasarım ile ilgili düşünceleri var ama benim yok. Benim işim tüm bu farklı düşünce ve işleri bir araya getirmek. **<d3>**
Soru 4:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
4.	Öğrenci Profili (a3) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-13 4-7	13 3	**<a3>** Çok zeki öğrencilerimiz var, buraya gelmek çok zor. En iyisini yapmazsan seçilemezsin. Bu nedenle yüksek notlarla mezun olmuş pek çok öğrencimiz var ve iyi bir tasarımcı olma yolundalar. **<d2>** 2 günlük derslerimiz var ve sonra en iyi olmak için sınıflandırılıyorsun. En iyi 80 öğrenciyi alıyoruz, ayrıca yüksek kredileri olduğu için okula giren 200 tane daha öğrencimiz var. **<d2>** Pratik yapabilmek için eğitimini bırakan pek çok öğrencimiz de var. Bir yıldan daha az bir sürede bunun onlara göre olmadığını anlıyorlar. Bıraktıktan sonra herhangi bir prosedür yok. Öğrencilerimiz bazen tasarımcı olmak istemiyor, sosyolog veya bilgisayar teknolojisi uzmanı olmak istiyor. Yüksek puanları olduğu için istedikleri diğer bölümlere geçebiliyorlar. **<a3>**

Soru 5:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Bu konuda bünyesinde değişkenler bulundurur mu ve bunlar nelerdir?*			
5.	Okul Profili (a1) Kurgusal Yapılanma (d2) Proje Atölyeleri (e1) Boş Zaman Mekanları (e5) Çalışma Atölyeleri (e2)	1-21 4-21 12-14 14-15 19-21	21 17 2 1 2	**<a1>** Kendi kimliğini görmek genelde zordur. Bizim (Royal Danish Academy) güçlü olduğumuz konu eğitim. Dünyadaki üst düzey mimarlık eğitimi veren okullar arasında 4. sıradayız. Bu öğrencilerin değerlendirmesi. **<d2>** 10 tane farklı bölüme sahibiz ve bu bölümlerin her birinin güçlü öğretmenler grubu tarafından yönetiliyor. Her bölüm mimari ve inşa süreçlerini gerçekleştiriyor, ancak tamamen farklı vurgularla. Çünkü mimarlık tutumunun nasıl olacağını tartışıyoruz ve öğrenciler bu tartışmalarda mimarlıkla ilgilenmenin farklı yolları olduğunu hissediyorlar. Mimarlığın farklı yönleri ile ilgilenen eğitimcilerimiz var. Bence bu çok önemli. **<e1>** Diğer bir önemli şey de, stüdyoda çalışmak. Farklı fonksiyonlar, fikirler ve ölçekler arasında çalışıyorlar. **<e1>** **<e5>** % 50'si dergi ve % 50'si kitap barındıran çok kaliteli bir kütüphanemiz var. **<e5>** Bu sadece zihin ve mantık ile ilgili bir durum değil, aynı zamanda kavramsallıkları mimarı tasarımla birlikte düşünmek ile de ilgili. 40 yıl önce kurulan bir dergimiz var ama bugünkü dergiler gibi ilkeleri var. **<e2>** Metal ve ahşap atölyelerimiz de var ve bu atölyeler bugünün atölyeleri gibi tasarım yapıyor. **<e2>** **<d2>** **<a1>**
Soru 6:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*			
6.	Denetim Mekanizmaları (k2) Karar Grupları (c3)	1-9 2-6	9 4	**<k2>** Akredite için 150 tane raporumuz var. Bu oldukça fazla doküman. **<c3>** Son akreditasyon sürecinde öğrenciler ile eğitimciler ve idareciler buluştu. Burada, öğretmenler, öğrenciler ile ilgili tesis, araştırma, öğrencilerin teknoloji ile ilişkileri, ne öğrendikleri ve eğitim hedefleri gibi ciddi sorular tartışılıyor ve biz her birini cevaplıyoruz. **<c3>** Bu oldukça olumlu ve iyi bir şey. Yüksek lisans uzmanlık dersleri daha iyi düzenlenebilir ama akreditasyon bunu anlamıyor. **<k2>**
Soru 7:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir?*			

7.	Proje Atölyeleri (e1) Kurumsal Metod (i2) Öğrenci Profili(a3)	1-2 2-9 9-9	2 7 1	**<e1>** Temel ilke hala proje çalışmaları. Proje çalışması, mimarlığı gerçekten öğrenmenin bir yolu. **<e1> <i2>** Düşünce mantığı oluşturmak ve tarihle ilgili bir şeyler bilmek zorundasın. İyi bir mimar olmak için, projelere bakma şeklini geliştirmek zorundasın. Her yeni proje gördüğünde, zihninde yeni bir fikir canlanır. Proje numarası 37'nin 36'dan farklı olduğunu keşfedersin. Bu, farklı bölümler ve farklı öğrenciler yaratma üzerine yöntemimiz. **<a3>** Projelerde farklı bireyler görebilirsiniz. **<a3> <i2>**
Soru 8:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
8.	Öğrenci Profili (a3) Kurumsal Metod (i2)	1-3 3-10	2 7	**<a3>** Öğrenciler buraya büyük bir ayrıcalıkla geliyorlar ve bu büyük materyali iyi bir şekilde kullanmanın yollarını biliyorlar. **<a3> <i2>** Eğitim plastik gibidir, ona şekil verebilirsin, belli kıstasları vardır, fakat diğer taraftan da sabit olmamalıdır, birazcık değişir; bu nedenle her zaman diyalogda olmalısın ve bu diyaloğa göre değişiklik yapabilmelisin. Deneyimlere dayanarak eğitimi sabitleyemezsin, sadece öğrencilerin isteklerini karşılayabilirsin, çünkü bu iyi bir diyalogdur. Bu yüzden bizim yaptığımız büyük bir mücadele. **<i2>**

Röportaj No:7	Prof. Ferhan Yürekli (İTÜ – 1976-2014)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun eğitim alanındaki tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Kalıtım (b2) Proje Atölyeleri (e1) Kurumsal Metod (i2)	1-9 3-9 4-9	9 6 5	**<b2>** Bunu hemen toparlayabilmek zor. 40 yıllık hikaye. Bizim öğrenciliğimizden başlayacaksın, o zaman da çok farklılık vardı. **<e1>** Bir kere tasarım stüdyosu, mimarlık eğitiminin bütünü değil. **<i2>** Tasarım stüdyosunda neler oluyor dersen, eskiden beri olan nedir? Hala devam eder büyük bir ölçüde. Öğrenciye bir program verirler. Bu inşa edilecek diye. Bir de arsa verirler. Ön çalışması yapılır. Sonra o bina oraya, hocanın tahsis (düzeltme)'siyle yarı yıl sonunda bir şey olur. **<i2>** **<e1>** Çok genel bir şey. **<b2>**
Soru 2:	*Tasarım stüdyosu herhangi bir değişim veya gelişim gösterdi mi günümüze değin?*			
2.	Kalıtım (b2) Eğitimci Profili (a2)	1-12 1-12	12 11	**<b2>** Gelişme olur mu? Hala o şekilde oluyor. **<a2>** Bunu yaparken eskiden beri tartışılan konular, mesela hocanın kalemi olsun mu, olmasın mı? Çizerek mi düzeltilsin, konuşarak mı? Çocuğun kendi kendini götürmesini, geliştirmesini, projesini sağlasın. Bu bir tartışma konusudur. Bir diğer tartışma konusu da, o verilen araç olarak görüyor. Bazıları amaç olarak görüyor. İkisinin farkı, eskiden beri tartışılan, konuşulan, yani çocuk o yarıyılda ilk okul projesi yapıyorsa, ilk okul yapmayı mı öğrenecek, yoksa o vesile ile mimarlığı mı gelişecek? Onun için bir kısmı araç diye, bir kısmı da amaç diye düşünür. Amaç diye düşünenler çoğunluk olabilir. **<a2>** **<b2>**
Soru 3:	*Daha farklı kollar bulunmakta mıdır?*			
3.	Eğitimci Profili (a2)	1-5	5	**<a2>** Bir de bu projeyi (bir üçüncü nokta) bunu bir ön proje olarak görenler olur. Onlar bunu biraz deneysel alabilirler. Deneme olarak alabilirler. Bir kısmı ise bunu uygulama projesi gibi görür. Bu proje uygulanacak şekilde yapılsın der. İkisi de çok tartışılan konular. **<a2>**
4.	Eğitim Ortamı (j1)	1-10	10	**<j1>** Bu hala devam ediyor. Her yerde, bir çok okulda. Burada da devam ediyor. "Tüm hocalara niye bunlarda ısrar

	Akademik Yapılanma (d1) Kişisel Metod (i1)	7-9 9-19	2 10	ediyorsunuz?" diye soracaksın. Bir de bu konular kadar, öğretim üyelerinin de rolü olduğunu düşünüyorum. Ama herkes öyle düşünmüyor. Ben bunu bir çok yerde söylüyorum. Mesela öğrenciliğinden sonra hiç proje yapmayan insanlar, proje dersi verebiliyorlar. **<d1>** Mesela küçük şehirlerde okul açıyorlar. Kim veriyor bu dersleri? Muhtemelen bürokrasi içindeki mimarlar veriyor. **<d1>** Bizim durumumuza taban tabana zıt. Ama çoğunluk. Kesinlikle çoğunluk. **<j1>** **<i1>** Şimdi burada siz ne yapıyorsunuz diye özele indirgersek işi, biz burada meslek eğitimi vermiyoruz. Bizim ilk hedeflerimizden bir tanesi çok tasarım deneyi yaşatmak. Kısa, hızlı, çok çeşitli. Yarıyıl boyunca bu 30'u geçebilir. Bunların bazıları zincirleme gidiyor. Bazıları arada girer çıkar. Bunun içinde somut bir bina bulamayabilirsin yarıyıl boyunca. Ama bundan biz öğrencinin kazandığı şeyleri düşünüyoruz. Bir kere kendine güvenmek. Tasarım deneyi böyle flu, bulanık, net olmayan konuların üzerine gitmek cesareti, yeteneği, onlarla ilgilenme, onları somutlaştırma deneyimi. Bizim ağırlığımız bu yönlerde. **<i1>**
Soru 5:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir?*			
5.	Kişisel Metod (i1) Eğitimci Profili (a2)	1-24 6-14	24 8	**<i1>** Onlara iş veriyoruz. İş yapmalarını sağlıyoruz. Yoğun stüdyo ortamı içinde, herkes bir arada, herkes birbirinin yaptığını görerek, izleyerek bir şeyler yapıyor. Herhangi bir yönlendirme yapmadan iş veriyoruz. Biz verdiğimiz için çözümünü bilmiyoruz. Kendi çözmüş olduğumuz işleri vermiyoruz. **<a2>** Mesela yine geriye gidersek, belki şimdi de öyledir, hoca mesela bu yarıyıl konu verecek, şöyle seçenler vardı; herkes sorun gördüğü bir arsayı getirirdi. Ama bazıları o arsayı bir kaç sene kafasında kurar, çözer orayı ondan sonra stüdyoya getirir. Sonra da onu öğrenciye yavaş yavaş, her hafta biraz karalayarak, çizerek yaptırırdı. Aslında hocanın kafasında var o da, öğrenci bilmiyor. Bizim de kafamızda bir konu var da, öğrenci onu bulacak diye bir hedefimiz yok. Biz aksine bakalım ne bulacak diye merak

				ediyoruz. **<a2>** İdman yapıyor, deney yapıyor... Hemen uygulanacak şeyler düşünmüyoruz. Okul piyasanın taklidi olsun diye bir hedefimiz yok. Burası başka şeyleri geliştiriyor. Diyorlar ki buradan çıkan çocuk piyasada ne olur? Adapte olur veya piyasayı kendine adapte eder. Doğrudan teslim olmaz. Zaten hedefimiz o. Piyasanın yaptığı mimarlığa, bir çoğuna biz mimarlık diyemiyoruz. Bina yapımı diyoruz. Büyük şehirlerde gördüğümüz siteler, rezidanslar bir çoğunda henüz mimarlık göremedik. Biz öyle olsun istemiyoruz. Onun için böyle yapıyoruz. **<i1>**
6.	Eğitim Grupları (c1) Kalıtım (b2) Kişisel Metod (i1)	1-3 3-7 7-10	3 4 3	**<c1>** Bir grup genç var. Daha meraklı, daha heyecanlı onların yaptığı işler. Bir grup da var ki, çok katı, eski sistemlere devam ediyor. **<c1> <b2>** Onlara da bir şey diyemezsin. Ona inanıp yapıyorlar. Olabilir. Ama ben 40 yıl önce gördüm ki, o yöntem, bence yöntem değil. Ama hala ısrar edenler var. Herhalde bildiği, gördüğü, inandığı bir şeyler var. **<b2> <i1>** Ama mesela ben ders saatini kullanmak gerektiğini düşünüyorum. Bazıları da düşünüyor ki, gitsin evinde çalışsın, bana göstersin. Bu yöntem de var. Bu bütün dünyada görülebilir. Hatta daha yoğun. **<i1>**
7.	Kalıtım (b2)	1-8	8	**<b2>** Yaşamamaları gerektiğini düşünüyorum. Böyle bir eğitimin gereği yoktur. O teknik eğitim. Teknik eğitimi insan kendi kendine de gayet kolay alabilir. Bir sürü ünlü mimar var. Okul görmemişler. Ben öyle şeylere karşıyımdır. Bilim Akademileri gibi. Onların işi kısıtlamaktır. Klasik olarak. Ben öyle düşünmüyorum. Bütün dünyaya yayılı olmasının sebebi de daha kolay ve garantili yöntem olması. Çocuk çıkınca bak kolon koymayı biliyor, diyebilmek içindir. **<b2>**
Soru 6:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
8.	Mimarlık Ortamı (j2) Eğitim Ortamı (j1)	1-3 3-7	3 4	**<j2>** Bir kere mimarlığın amacı, hedefi değişti. Eser bırakmak diye bir laf vardı, onu kullananlar bugün mimarlıktan uzaklaşmışlar bence. Eser bırakma devri geçti. **<j2> <j1>** Bir yanda sürdürülebilelik diye konferans toplayıp, öbür taraftan sınıfa girip eser yaptırtmak, ben onlar

				da büyük çelişki görüyorum. O devir geçti. O devir geçince, onun eğitimi de geçer. **<j1>**
9.	Kalıtım (b2)	1-6	6	**<b2>** Süregelen durum hala bir takım insanlar, bildiklerini bilmeyenlere öğrettiklerini düşünüyorlar. Bazılarımız da öyle düşünmüyoruz. Beraber bir şeyleri araştırıyoruz, deniyoruz diye düşünüyoruz. Bunlar alışılmış sığınaklardır. Genel kabul görmüş, normlaşmış sığınak görevi görür. Onun içine girersen, kendini garantiye alırsın. **<b2>**
Soru 7:	*Öğrencilere karşı yaklaşım nasıl olmalı?*			
10.	Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3)	1-3 3-6 6-15	3 3 9	**<d2>** Öğrencinin proje dersini konuşuyorsak, proje yapacak hocayı seçebilmesi lazım. Her hoca her öğrenciyle proje yapar gibi bir şey olmamalı. **<d2>** **<a2>** Hocaların anlayışları vardır. Onları da bir şekilde yansıtırlar. Yazarak, çizerek. Ama bildiri yazarak değil, görüş yazarak. Eleştiri yaparak, proje yaparak gösterirler. **<a2>** **<a3>** Öğrenciler de çocuk değildir. 1,5 milyon kişi arasından seçilmiş, kafası çalışan insanlardır. Onlar da artık anlamışlardır birinci sınıfı gördükten sonra. Nereden gitmek gerektiğini kendileri değerlendirebilir. Hocasını seçerek çalışır. Bilemezsin öğrencinin kafasında ne olduğunu. Ama buraya gelen öğrenci, bizim burada ne yaptığını bilir. Buraya gelip de bana niye ilkokul projesi vermediniz altıncı-yedinci yarıyılda demez. Bilir ne olduğunu, ne yapılacağını, yapıldığını, yapılmadığını. O zaman sorun olmaz. **<a3>**
Soru 8:	*Öğrenciler bilinçli seçimlerle mi okullarını tercih ediyorlar?*			
11.	Öğrenci Profili (a3) Okul Profili (a1) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-2 2-7 7-11 11-17	2 5 4 6	**<a3>** Öğrencilerde henüz öyle bir bilinç yok. Olmadığından yüzde yüz eminim. Neye göre seçiyorlar. **<a3>** **<a1>** Çok yakın zamana kadar en çok puan alanlar ODTÜ'ye giderdi. Biz niye olduğunu İngilizce eğitime bağlıyorduk. Başkaları hayır orası daha iyi okul şeklinde bağlıyordu. Burada iki yıldır İngilizce dersler açıldı. En iyi puanlılar buraya geliyor şimdi. Bu yanlış bir şey. **<a1>** **<d2>** İngilizce mimarlık eğitimi yapılmasını hiç aklım kesmiyor. Kesinlikle anlamıyorum. Ama görüyorsun ki İngilizce'ye dönünce en yüksek puanlı öğrencileri alabiliyorsun. Bu da gösteriyor ki,

	Eğitim Ortamı (j1) Motto (b1)	18-22	5	toplum da yanlış değerler olabiliyor. Başka bir şey göstermiyor. **<d2>** **<j1>** Üniversitelerin kendilerini dışarıya iyi sunduklarını sanmıyorum. Onun için lise öğrencilerinin de üniversiteleri tanıdıklarını sanmıyorum. Tanıyabilme şansları yok. Çünkü internet sayfalarındaki bilgiler bir okulu tanıtmaya yetmez. Bu kadar hoca varmış, bu kadar laboratuar varmış, bu kadar bahçe varmış bunların hepsi hikaye. **<j1>** **<b1>** Siz bu işi nasıl yapıyorsunuz? Sizin mottonuz var mı? Okulun mottosu var mı? Yok. O zaman ne seçecek çocuk? Bari İngilizce seçeyim, dilim olsun piyasada bir adım öne geçeyim. O da okulları mimarlık eğitimi açısından rekabete girmeye teşvik etmiyor. **<b1>**

Röportaj No:8	Prof. Alper Ünlü (İTÜ – 1987-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun eğitim alanındaki tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Okul Profili (a1) Eğitimci Profili (a2) Etkileşim (b3)	1-20 3-8 8-20	20 5 12	**<a1>** İTÜ Mimarlık Fakültesi 1945 yılında kurulmuş ama, 1945 yılından bu tarafa yaklaşık olarak dört nesil yetiştirmiş. **<a2>** İlk hocalarımız bizim Alman profesörler, İkinci Dünya Savaşı'ndan kaçan Alman ve Yahudi asıllı profesörler. Onların yetiştirdikleri Türk öğretim üyeleri var. Onların bir kısmında biz okumak durumunda kaldık. Onların yetiştirdikleri üçüncü kuşak var, onların bir çoğu emekli oldu. Ben de dördüncü kuşağım. Dolayısıyla böyle bir silsile var. **<a2>** **<b3>** Tabi ki mimarlığın evrimi nedeniyle, bu 1945'lerdeki özellikle Bauhaus akımından etkilenerek açılan okul bugüne kadar evrimleşerek geldi. Şu andaki durum bu. Bu vaziyette. Baştan çok katıydı o kurallar. Bu ülkenin kendi koşulları var. İTÜ bir ekol anlamında, bir ekol olma yolunda kaldı. Bence onu gerçekleştirdi diye düşünüyorum. Çoğu şeyin öncüsü oldu. Aslında ilginçtir, Almanların kurması ve daha sonra bir Alman - Türk pedegojisiyle gitmesi, Türkiye'nin yerel koşullarının buna girmesine rağmen, bu melezlik daha sonra bir Anglo - Sakson modeli ve bir Amerikan modeliyle iç içe girdi. İTÜ geçmişten gelen melezleşmeyi içine aldı. İTÜ ne kokar, Alman mı kokar, Amerikan mı kokar, yoksa Türk mü kokar derseniz; İTÜ; İTÜ kokar. **<b3>** **<a1>**
Soru 2:	*Kurumunuz içindeki rolünüz nedir?*			
2.	Eğitimci Profili (a2) Okul Profili (a1)	1-12 3-12	12 9	**<a2>** Dördüncü kuşak eğitim üyesi olarak görüyorum kendimi. Burada büyüdüm, burada yetiştim. Buranın verileriyle yetiştim. **<a1>** Buranın ekolü olmanın getirdiği, olmazsa olmaz dogmatik esaslara girmedim. Daha geniş bir perspektifle baktım. Dogmatik derken, Bauhaus'un ortaya koydurduğu, bazı tasarım süreci içindeki bazı metodolojik parametreler veya dersler biraz da katı, kuralcı, bence biraz da klasik olarak adlandırabileceğimiz ilkelerin doğrultusunda

				hareket etmek. Uzak durmadım, bazen onların da müfredat açısından pedagojik olarak yararları vardı. Yani bunların melezleşmesine yardım etmeye çalıştım. Daha doğrusu gelişen dünya koşullarıyla birleşmesine yardım etmeye çalıştım. **<a1>** **<a2>**
Soru 3:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler? Günümüze değin hangi koşullara göre şekillenmiş ve ne türden süreçlerden geçmiştir?*			
3.	Mimarlık Ortamı (j2) Bilişsel Araçlar (g1) Küresel Düzen (l1) Eğitim Ortamı (j1)	1-25 1-18 18-22 25-47	25 18 4 22	**<j2>** **<g1>** Mimarlık tasarım mecrasında, metodolojik bir süreç. Bazı olmazsa olmaz ilkeler de var. Ama son otuz yıl içerisinde bilim felsefesindeki, felsefedeki, sembolizmdeki ve özellikle mimarlığın ürün bazındaki ontolojik yapısındaki gelişmeler bence mimarlığın ekoller bazındaki metodolojik yapısını da değiştirdi. Bu değişime ayak uydurmak durumundaydık. Ben ayak uydurmak isteyenlerden biriydim. Dolayısıyla katı modernist kurallar bozuldu. Bu durum kompozisyon ilkelerini de bozdu. Bence her şeyi tasarım metodolojisi değiştirdi. Değişti derken pozitif anlamda konuşuyorum. Dünya üzerindeki hiçbir şey kuralsız değildir. Öyle veya böyle kurallar vardır. Bence biraz öznel düzeyde yeni metodolojik kurallar açtı, fenomoloji özellikli. Çok etkin olmaya başladı. Ekolün geliştirdiği metodolojik yapı, fenomolojik metodoloji de evrime girdi. Bu da tabi ki tasarım metodolojisini geliştirdi. Tasarım pedagojisine katkıda bulundu. Süreci değiştirdi, ürünü değiştirdi. Bu böyle bir etkileşim içerisinde oldu. **<g1>** **<l1>** Bu tabi ki sadece mesleğin kendi mecrası değil. Bunun dışında siyasal, ekonomik dünya üzerindeki makul değişmeler oldu. Teknolojik gelişmeler de oldu. İnsan bunlara da ayak uydurma zorunda kaldı. **<l1>** Biz de öncelikle tasarım metodolojisindeki yeni önerileri denedik. Teknolojik araçların veya yazılımların girmesini engellemedik. Bunların sonuna kadar kapıları açtık. Bu belli ki süreci değiştirecekti. **<j2>** **<j1>** Klasik stüdyo sürecini de değiştirecekti. Kısmi anlamda onu değiştirmeye çalıştık. Bu bir anlamda yeni metodolojilerde bazı olmazsa olmaz ürün bazındaki bazı

				çalışmaları azalttı. Mesela görünüş etüdü denilen bir şey vardı bundan önce. Bu görünüş etüdü yaklaşık on dört haftalık bir süreç içindeki üç dört hafta sürüyordu. Görünüş etüdündeki kompozisyon ilkeleri aslında, biraz Gestaltçı, biraz da Bauhaus etkisi altındaydı. Bunlar tamamen ortadan kalktı. Ne oldu, kompozisyon dediğimiz şey gündeme geldi. Bu kompozisyon bireysel anlamda bir anlatıma dönüştü. Yani bizim pedogojik süreç içerisinde olmazsa olmaz dediğimiz bazı aşamalar yok oldu. Bunlar aslında çok da kötü olmadı. Ama bu arada bazı şeyler öncelikle yazılım dünyasının getirdiği kütüphaneye ve arşive konmuş bazı arketipler öğrenciyi pedagojik anlamda başka noktalara iteledi. Örneğin bir takım hazır asansör, merdiven çekirdek çözümleri. Dolayısıyla bunlara öğrencileri bazı kötü noktalara götürmüş olduklarını gördük. Yani yazılım inanılmaz bir açık kaynakken, bazen de çok komplike kötü çözümleri de üretti. Çok nokta bazında konuşuyorum. Ama bütün bu stüdyo sürecini açıkçası kendi fiziksel yaşlanma sürecine bağlı olmasına karşın sürdürdü. **<j1>**
4.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1)	1-15 7-13	15 6	**<a2>** Ben birinci eğitimde stüdyo hocasıyım. Aynı zamanda mimarım. İkinci eğitimde ise teori ve metodoloji hocasıyım. Dolayısıyla pozitivizme daha yakın bir hocayım, yani ikinci eğitimde, master ve doktora eğitiminde. İkinci eğitimi birinci eğitime getiremedik. Birinci ve ikinci şeklinde ayırt ettik. Sorunuza birinci eğitim açısından baktığımda, birinci eğitimde eksik olan taraf sadece bu gelişmeler değildi. **<j1>** Birinci eğitimde özellikle profesyonel mimarlık tarafı bana sorarsanız çok olumlu noktalara gitti. Bence mimarinin profesyonel yapısı Türkiye'deki eğitim yapısının üstüne çıktı. Eğitim pedagojisi ve bilimsel anlamda söylemiyorum. Profesyonelizm açısından söylüyorum. Mimari profesyonelizm ile akademizm koptu bu süreç içerisinde. **<j1>** Ama ben bu bağı sürekli yapmaya çalıştım. İçsel açıdan benim için çok yorucu oldu. **<a2>**

5.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1) Eğitim Grupları (c1)	1-13 2-9 2-6	13 7 4	**<a2>** Mimarlık içerisinde profesyonelizmi yorumlayan üç dört hoca vardı. Bunlardan bir tanesiyim ben. **<i1>** **<c1>** Öğrenci, üçüncü sınıfta özellikle, stüdyoda her öğrencinin mimarinin dışında consultant (danışman)'ı olmasını isterim. Bir tanesi statik, bir de elektrik danışmanı vardı. Zaman zaman topografya da vardı. **<c1>** Her öğrencimin bunlardan oluşan karnesi vardı. Aşamalara böldük sınıfı. Mimari tasarım bir taraftan giderken, üç haftada bir de kontrol edilecek şeyler vardı. Bu şekilde uzun süre gittik. **<i1>** Zaman zaman eleştiri değil de, hoca ne yapıyor dendiği vardı. Öğrenci tarafından, hocam ben çok şey öğrendim diyen çok öğrencim vardır. Bu yüzden profesyonelizmi stüdyonun içine katmak durumunda kaldım. **<a2>**
Soru 5:	*Stüdyo eğitimi sizce nasıl şekillenmelidir?*			
6.	Eğitimci Profili (a2) Kurgusal Yapılanma (d2) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1)	1-15 4-19 17-18	15 15 1	**<a2>** Biz burada üç türlü hocaya sahibiz. Bazı hocalar çok akademik ve teorik dünyada kalan hocalar. Bazı hocalar tam tersi profesyonel dünyada kalan ve bu iki tarafta köprü yapan emekçi hocalar benim gibi. Onların sayısı çok değil. **<d2>** Biz esasında kendi programımızı ana bölüm başkanı olduğum zamanda bölmek istedim. Teorik dersi vermek isteyen hocalar, teorik derslerini versinler. Ama stüdyoya girecek hocalar bence profesyonel olmalı. Belli kariyer ve başarılı olmalı. Başarıdan kastım, yarışmalar var, ürünler var, binalar var. Ama bir hoca bina yapamaz biliyorsun. Öyle bir kural var. Yarışmalar var en azından. Bizim burada yarışmacı hocalarımız da var. Dışarıdan profesyonel mimarlar var. Stüdyonun yapısını hem ben hem yarışmacı hem de dışarıdan profesyonel mimarlardan veya akademiyle profesyonellik arasında gidip gelen hocalar var, benim gibi. **<a2>** Onlardan oluşturmayı düşünüyordum. Bu Amerika'daki bir sistemdir. Bunu yapmaya çalıştım, olmadı. **<k1>** YÖK'ün getirmiş olduğu ve bir takım yapısal durumlardan dolayı olmadı. **<k1>** Halen de olmuyor. **<d2>**

7.	Eğitim Grupları (c1) Eğitimci Profili (a2) Proje Atölyeleri (e1)	1-5 6-18 7-13	5 12 6	**<c1>** Benim düşüncem her iki değerli grubun da olması üzerine. Teorisini de veren, praksizmi de veren. Teorem ve pratemi birleştiren hocaların veya teoremle pratemi birleştiren ekiplerin olması lazım. Tek ekip üzerinden yanlış olur. Teori ile pratiğin ortak ekipleri veya insanları olmalı. **<c1>** **<a2>**Teori ile pratiği en çok götürenlerden bir tanesi de benim. Benim gibi daha on kişi daha var. **<e1>** Stüdyo böyle olmalı bence. Stüdyoda sadece pratikte ilerleyen hoca da bir şey vermiyor, onu da söyleyeyim. Profesyonel piyasadan çağırdığımız hoca da öğrenciye teorik hiçbir şey vermiyor. İyi bir stüdyo hocası aynı zamanda teorisyendir. İyi bir stüdyo hocası aynı zamanda gerçek bir mimardır. Operasyon yapan mimardır. **<e1>** En büyük sorun bu. Öğrenci bir tarafta tamamen praksisle uğraşan bir hocayla karşılaşırsa zarar görüyor. Tamamen teoride bir hocayla karşılaşırsa yine zarar görür. Tamamen pratik üzerinden olmuyor da, tamamen teorik üzerinden oluyor. İlla ki dışarıdaki koşulları buraya getirin demiyorum ama, ikisini de meyz etmenin yolu var. **<a2>**
Soru 6:	*Kişisel öğretim tekniklerinizve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
8.	Bilişsel Araçlar (g1) Mimarlık Ortamı (j2)	1-2 2-14	1 12	**<g1>** Bunun tabi ki en iyi dökümleri antolojiler veya mimari atlaslar. **<g1>** **<j2>** Dünya inanılmaz bir zenginlik. Bana sorarsanız çılgınlık içerisinde. Bu aşkın yorum zaten 1950'lerde, 1960'larda ortaya çıkan, tam da mimari içerisine girmemiş olgulardan bir tanesi. Özellikle bilgi kurumu açısından aşkın yorum konusunda mimar çok katı bir meslek mimarlık, mühendislik kadar sert olmasa da sanat dalları arasında oldukça sert. Yeni çağdaş mimarlarda bu yorumu görebiliyorum. Ama çok sayıda değil. Ülkemde hiç görmüyorum. Eğer öyle olmuş olsaydı bütün ülkemdeki mimarlar, çağdaş mimarlar metre kare hesabı yaparak proje yapmaya ve ürün çıkartmaya çalışmazlardı. Aşkın olanı gerçekleştirirlerdi. Dolayısıyla bu beni çok rahatsız ediyor. Ülkemiz açısından söylüyorum. **<j2>**
9.	Kurumsal Metod (i2)	1-5	4	**<i2>** Ama pedagojik anlamda metodolojinin içerisine nasıl sokuyorsunuz sorusu halen çok net bir şekilde

	Okul Profili (a1) Proje Atölyeleri (e1) Kişisel Mekanlar (e4) Öğrenci Profili (a3)	5-15 10-11 11-13 15-16	10 1 2 1	cevaplandırılacak bir şey değil. Maalesef ilk haftalar içerisinde özellikle tasarımın fen ilimleri aşamasında bunu zorlamaya çalışıyoruz. **<i2>** **<a1>** Aslında bu bir süreç. Bütün haftaları ilgilendiren bir konu. Özellikle öğrencinin aşkın aşamaya geçmesi ve sürekli bu aşkın aşamayı yaşaması. Bence bunu gerçekleştiremiyoruz. Bunda okulun alt yapı eksiklikleri de var. Saat 8.30'dan, 10'dan sonra bütün herkes boşaltıyor okulu, haftasonu kimse çalışmıyor. **<e1>** Biz stüdyoyu çok iyi çalıştıramıyoruz. **<e1>** **<e4>** Çok fazla öğrencimiz var. 27.000 metrekare olmasına rağmen her öğrenciye bir stüdyo mekanı veremiyoruz. **<e4>** Bunlar da etkili oluyor. Öğrenci kendi alanında kalmış olsa belki söylediğim sürece girebilecek, yorumlayabilecek. **<a1>** **<a3>** Ama bazı öğrencilerimiz var ki bunu hissederek götürebiliyor. Ama çok az, çok fazla değil. **<a3>**
10.	Küresel Düzen (l1) Mimarlık Ortamı (j2) Eğitim Ortamı (j1)	1-4 4-8 8-12	3 4 4	**<l1>** Dış baskılarımız da var. Özellikle gayrı menkul piyasası, çok uluslu şirketler, konut piyasasındaki arz ve talep dengelerindeki açmazlar da bizim buradaki eğitimimizi etkiliyor. **<l1>** **<j2>** Dolaylı veya dolaysız bilinç altını da etkiliyor. Bizi de etkiliyor. Açıkçası Türkiye koca bir şantiye. Ürün diye bir şey yok. Bence star mimarlar metrekareye bağlı yaptıkları proje yüzünden star mimarlar. Başka hiçbir şeyde star değiller. **<j2>** **<j1>** Şimdi 67 okul var ama, 67 okul da çöküntü onu söyleyeyim. Yani iki çöküntüden bir şey çıkmaz. Veya o çöküntü 67 okulu çökertiyor. Toplasan en fazla üç-dört tane okul sayabilirim. Bu sayı fazlalığı makropolitikalarla alakalı. Ben olsaydım açmazdım bu kadar okul. **<j1>**
Soru 8:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
11.	Öğrenci Profili (a3) Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1)	1-3 3-10 10-17	2 7 7	**<a3>** Öğrencilerimi çok seviyorum fakat kötü öğrenciye tahammülüm yok, bu bir gerçek. Çalışmayan, üretmeyen öğrenciler bu kıstasta. **<a3>** **<a2>** Bizim bir görevimiz de aşağıda, tabanda olup da tasarımcı değil ama piyasada iyi bir mimar olabilmek, sektöre omuz verebilecek insanları da yukarı çekmek. Böyle öğrencilerin sayısı çok fazla. Herkes çok iyi bir tasarımcı olamaz. Ama herkes bulunduğu mecrada

				çok iyi bir mimar olabilir. Bütün arkadaşlarımızın total bir misyonu var. Dolayısıyla mesleğimi severek yapıyorum. Öğretim üyeliğini severek yapıyorum. **<a2> <j1>**Ama birinci kademe eğitimin çok yeterli olduğu kanısında değilim. Sadece mimarlık eğitiminin yeterli olduğu kanısında değilim. Çünkü biz mimarlık eğitimine çok fazla teorik dünyayı sokamıyoruz. Teorik dünya ikinci, üçüncü eğitimlerden sonra geliyor. Dolayısıyla onun bir sıkıntısı da üzerimde. Öğrenciyi profesyonelizme hazırlayan değil, öğrenciyi düşünen bir mimara dönüştürmek çok önemli. **<j1>**
Soru 10:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Bu konuda bünyesinde değişkenler bulundurur mu?*			
12.	Okul Profili (a1)	1-12	12	**<a1>** İTÜ Mimarlık Üniversitesi kemikleşmiş değil ama bir ekoldür Türkiye içerisinde. Ne kadar melez olsa da bir ekoldür. Bence İTÜ, Türkiye'nin en önemli fakültelerinden biridir. Bunu şovenizm düşüncesiyle görmedim ama tamamen teorik dünyaya çok öncül olan, ilk yatırım yapan fakültedir. Praksist dünyasına bir yatırım yapan fakülte değildi, ama praksist tarafta da çalıştı. ODTÜ-YTÜ-MSÜ gibi fakülteler zaman içerisinde ilk teorik yatırımı İTÜ yaptı ve karşılığını aldı. İTÜ bütün okullara açıktır, bünyesine alır. Eritmez de ama, kurgusunu ve stratejisini verir, vermek zorundadır. İTÜ'nün okulcu bir yapısı yoktur. Ama teorik dünyaya ilk adım atmasından dolayı takdir edilmesi gereken okullardan biridir. **<a1>**
Soru 11:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
13.	Mimarlık Ortamı (j2) Bilişsel Araçlar (g1)	1-15 2-5	15 3	**<j2> M**imarlık ortamının büyük bir sorunu mevcut. **<g1> M**imarlık ortamında eleştiri yok. Tiyatro, sinema eleştirisi yapıyoruz, edebiyat, şiir, bale eleştirisi yapıyoruz. Ama mimarlık ile ilgili eleştiri kültürümüz yok. **<g1>** Bu bence en büyük eksiklik. Ben şimdi Zincirlikuyu'daki 600.000 metrekarelik zombilerle ilgili ne yazayım yani. Tabi ki yazayım ama mimarlık eleştirisini kimsenin ayağına basmadan net bir şekilde nesnel olarak yapabiliyor muyuz Türkiye'de? Yani biz küçük şeyler arasındaki kendi çıkar dünyamızın içerisinden mimarlığı çıkartıp, gerçek anlamda mimarlığı

				tartışmalıyız. Yani ona ayıp olur, buna ayıp olup eleştiri yazmayıp olmaz. Benim gibi bir çok insan eleştiri yapmıyor. Eleştiri yapmadıkları müddetçe bu çöküntü devam eder. Eleştiri hem MIT'de master konusudur. **<j2>**

Röportaj No:9	Yard. Doç. Dr. Saitali Köknar (İTÜ – 2001-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden ve şahsi rolünüzden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Grupları (c1)	1-7 3-7	7 4	<a2> 1996'da İTÜ'de mezun oldum. 6 yıla yakın çalıştım. O arada yüksek lisansımı da yaptım. 2001'de araştırma görevlisi oldum. <c1> Yukarı yarı yıllarda Alper Ünlü'yle projeye girdim. 2005 yılında Arda İnceoğlu ve İpek Yürekli Özlem Berber bana "1. sınıf stüdyosuna gelir misin?" diye sordular. Biz de seve seve dedik. Bir yaz oturduk, bir sonraki bir sonraki dönemin programını tasarladık. <c1> <a2>
2.	Eğitimci Profili (a2) Deneyimle-me Araçları (h3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-23 6-9 10-12	23 4 2	<a2> Ben yüksek lisansımı yapı bilgisinde yapıyordum Bilge Işık'la birlikte. Kavramsal kısmı kendimce iyi projeler ürettiğimi düşünüyordum. Lisans eğitimimde de, yapı detayını öğrenebilmek için yapı detayını seçtim farklı bir şey olsun, eğitimin başka bir tarafını tamamlarım diye tercih etmiştim. <h3> Tabi, esas çalıştığım yerlerde büyük tecrübe kazanılıyor. Haydar Kara Bey'in yanında, Sevim Aslan, Deniz Aslan'nın yanında, Hakan Ezer'in yanında. Hepsinin yanında birer buçuk yıl çalıştım. Detay bilgim, çizme bilgim gelişti. <h3> <g1> Yani çizdiğimin uygulandığını gördüm, ya da daha iyi çizmeyi, daha iyi görmeyi burada öğrendim, düşünmeyi de okulda öğrendim diyebilirim. <g1> Ferhan Yürekli'den dört yarıyıl proje aldım. Arda asistan olduğunda bir yarıyıl ondan proje almıştım. Bir de Çiğdem Eren'den. Ayla Hanımın asistanlarıydı onlar. Son olarak Mine İnceoğlu'ndan proje alıp, Gülsün Sağlamer'in jürisinden mezun oldum. Altı yıl çalıştım, okula girdim. Çok planlı bir tavır değildi. Yoruluyordum şirketlerde çalışırken. Çalışmak çok güzel ama az okuyabiliyordum diye düşünüyordum. Biraz daha fazla okuyarak, bilgi sahibi olabilmek için okula geri döndüm. Dağınık düşünüyorsun, diyorlar bana. Çok toparlanınca sıkılıyorum. Bir şeyi çok fazla yapınca sıkılıyorum galiba. Babam, maymun iştahlısın, derdi. Öyle miyim bilmiyorum.

				Çok farklı yerlerden gitmek hoşuma gidiyor. <a2>
3.	Mesleki Ortam (j3) Eğitim Grupları (c1) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-3 3-14 7-14	2 11 7	<j3> Orada disiplinli sekiz saat çalışman gereken bi durum var. Onu kurgulayamadım. Kurgulanabilir ama bana öyle denk gelmedi. <j3> <c1> 2005 yıllarında Archiprix Uluslararası Workshop'u yapıldı burada. 60 tane bitirme öğrencisiyle workshop'a yardım edenlerdendim. O yaz üç grup olarak başladı. Sonra ertesi yıl İpek Yürekli'yle devam ettik. Arda ayrıldı. <d2> 1. sınıf sistemi değişti. Orhan Hacıhasanoğlu, iki yıl daha kalabalık bir katılımcıyla, 3 grup değil de, tek grup düzenlediler. Yine oradaydım. Daha sonra yine kompozisyon değişti. Yine üç grup oldu. O gruplardan birindeydim. O 2007'ye denk geliyor galiba. O çalışmayı katalog olarak bastık, onlarla iki yıl daha devam ettik. Ondan sonra yine kompozisyon değişti. Şimdi o değişen kompozisyonla devam ediyoruz. İkiye bölünmüş bir vaziyetteyiz bu sene. 140 tane öğrenci 30% ingilizce bölümüne girenler bizim tarafta, diğer 70% diğer tarafta. <d2> <c1>
4.	Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitim Programı (f1) Eğitim Grupları (c1)	1-14 3-8 9-14	14 5 4	<d2> Eğer İTÜ'deki 1. sınıfın tarih eğitimini konuşacaksak, bence önemli bir konu. Sanırım 1999'da başlayan bir değişikilik var. <f1> Ben 1992'de girdiğimde şöyleydi; 1. sınıf stüdyosunda bir ön proje yapılıyordu. Mesela Cihangir'de bir apartman tasarlıyorsun, 4 hafta. Sonraki ikinci yarıyıl safhasında, Silivri'de, Çatalca'da daha arazi bir yerde çiftlik evi gibi programlar tasarlanıyordu. Birinci yarıyılda ise, var olan bir kentsel dokuya bir ek yapıyordun. Ama yine de bir ön projesi oluyordu. O zamanlarda dönem 16 haftaydı, 14 değil. <f1> <c1> 1999 döneminde Arzu Erdem, Hüseyin Deniz'in olduğu grup yeni bir sınıf denemesi yaptılar. Benim okula girdiğim sıralarda 2 yıllık başka bir deneme var. 1992'den önce de denenmiş bir şeyler var ama onların izlerini sürmedim henüz. <c1> 2-3 yılda bir değişen dinamik bir durum var. <d2>
5.	Kalıtım (b2)	1-13	13	<b2> 1948'de okul açıldıktan, 1985'lere kadar olan dönemde pek değişmeyen bir süreç hakimken, hareketlenmeler görülmeye başlıyor. Değişmeyen süreç olarak, master - pupil (usta – çırak) ilişkisi içerisinde, birinci yarıyılı, ikinci

	Kurumsal Metod (i2) Etkileşim (b3) Eğitimci Profili (a2)	6-12 12-20 13-23	6 8 10	yarıyılından farklı olmayan bir mimarlık projesinden bahsediyoruz. <i2> Bir hoca var, asistan var, öğrencileri var. Bir görece programı kolay olan bir binayı tasarlıyorlar. Ama bunun programına da bakmak lazım. Mimari proje 1 var, temel tasarım dersi var, teknik resim dersi var, plastik sanatlar dersi var. Bu dördü birden giriş derslerini oluşturuyor. Teknik resimde daha teknik öğreniyorsun. Temel tasarımda, serbest sanatsal üretim yapıyorsun. <i2> <b3> Biraz Bauhaus'a benzeyen bir temel tasarım vardı. <b2> <a2> Bize mesela Semra Aydınlı denk gelmişti. O biraz daha farklı yaklaşıyordu. Bir problem veriyordu. O probleme dair bir maket, çizimler ve çoklukla soyutlama kelimesinin geçtiği bir süreçti. Bir de Latife Hanımın Almanya'ya gidipte öğrenip geldiği, Bauhaus eğitimini öğrendiği, temel tasarım süreçlerini gördüğü ve buraya aktardığı bir dönem var. Onun biraz daha başkalaşmış versiyonuna biz denk geldik temel tasarımda. <b3> Ondan sonra da biz mezun olmadan evvel Oruç Çakmaklı geldi. O zaman başlayan Oruç Çakmaklı usulü temel tasarım eğitimi günümüze değin süregeliyor. <a2>
6.	Denetim Mekanizmaları (k2) Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitim Grupları (c1) Kişisel Metod (i1) Proje Atölyeleri (e1)	1-8 8-38 14-38 14-38 20-21	8 30 24 24 1	<k2> 1999-2001 yılları arasında bir akreditasyon süreci başladı. Plastik sanatlar ve teknik resim dersi, anlatım teknikleri olarak entegre oldu. Temel tasarım hala var. Teknik resim ve plastik sanatlar projenin içine girdi. Projenin şu anki resmi adı Mimari Proje 1 ve Anlatım Teknikleri. Geçen yıl itibariyle teknik resim karşılığı olan perspektif dersi vardi. O da 2011'de iptal oldu artık. Mimari proje 1, 2 ve ileri anlatım teknikleri adında bir derse dönüştü. Böyle bir dönüşüm var. <k2> <d2> Bunun hikayesi nasıl dersen, ben şöyle bir yorum yapıyorum; “Projelerin haftaları ile ilgili bir yorum yapabilir mi?”, “Haftalık program üzerinden bir okuma yapılabilir mi?”, diye düşündüğümde, şöyle bir fark var. 16 hafta bir proje yapıyorsun, klasik. Bizim girdiğimiz dönemde 4 hafta ön proje yapıyorsun, 12 hafta proje yapıyorsun. <c1> <i1> 1999'da Arzu'ların girip de değiştirdiği şey o oldu. 4 proje vermeye başladılar. 4 hafta + 4 hafta + 4 hafta gibi. Sonra bu 6 oldu, 9

				oldu... Sonra da Ferhan Yürekli 3. yarıyılda denediği bir modeli, 1. yarıyıla inerek uyguladı. 14 haftada 40 proje yaptırmaya kadar çıkardı. Proje derken bunlar briefler, hemen üretiyorsun, bitiyor. <e1> Stüdyoda yaşayarak saat 9-10' lara kadar sarkarak, 40 projeye kadar çıktı. <e1> Şu anda iki kol gidiyor, benim yorumum bu. Bizim bulunduğumuz ekip, başlık olarak 6-7 proje veriyormuş gibi, pek çok parçadan oluşmakta. Yine de öğrencilerin yaptığı iş sayısı 20-30'ları buluyor. Ad olarak 6 proje yapıyormuş gibi hissediyorlar. Ama o projeyi yapabilmek için, 4 tane daha başka iş yapıyorlar aslında, paralel işler de var. Biz bu yıl adımızı Metaleptik koyduk. Bu gelişmeden de bahsedeyim. Diğer ekip iki yıldır 'Trauma' ismiyle çalışıyor. Onlarda 16-17 proje adıyla birlikte üreten bir süreç yaşıyorlar. Şöyle bir durum var. Biz mimari proje üretiyorduk. Bunu en son YTÜ'deki sunuşumda yazdım bildiri olarak. Mimari Proje üretiyorduk biz. Şimdi 'mimari iş' üretmeye başladık. Yaptığımız şeylere iş adını koymaya başladık. 1999'la 2011 arasındaki dönüşümde içerisinde yol var, izlek var. Çatalca'da mesela sanatçı için bir ev yaparken kule strüktür, ölçek mekan projenin, bir tasarımın belirli bir yerine odaklanan, projenin adı da odaklandığı yerden çıkan, bağımsız isimleri olan işler üretmeye başlayan bir süreç oluştu. <c1> <i1> <d2>
Soru 4:	*Bu süreçler en başından en sonuna tasarlanan süreçler midir?*			
7.	Eğitim Grupları (c1) Deneyimleme Araçları (h3) Okul Profili (a1)	1-34 14-21 21-29	33 7 8	<c1> Bu anlattıklarım bu sürecin psikanalizi gibi. Aslında bu süreci kimse bilerek yapmadı. Ama böyle bir oluşum var. Proje çıkışını nasıl etkiliyor dersen, binaya benzemeyen şeyler yapılmaya çokça başlanan bir oluşum. Mesela bir insanı inceleyip, onun strüktürel yapısını inceleyip, ona benzeyen denge strüktürler inşa ediyorsun, adını da bedenge koyuyorsun mesela. Dışarıda bir sergi salonunda bedenge adında sergilenebilecek işler çıkıyor. Ama sanat işi değil, mimarca bir iş. Bir mimarın yapabileceği bir şey. Bu anlamda pratiğin hacminden daha fazlası mimarlık uğraşında daha azı. (Mimarlık uğraşı en büyük kümeyse, mimarlığın ilgilendiği

	Kurumsal Method (i2)	25-28	3	pratik ve meslek disiplini de bir köşesini tutan bir şeyse binayı üretmek için, mimarlık eğitimi de onun ikisi arasında bir yer tutuyor.) <h3> 2005'te Arda ve Arzu'ların geliştirdiği şey, bir 14 - 16 haftalık deneyimin tasarlanmasıydı. Mimari tasarım yapmanın nasıl olabileceğine dair bir his yaratmak için genç zihinlerde bir deneyim tasarlıyorlardı. 14 haftada ilk projede neyin yapıldığını, hangi bölgelerin, hangi konuların tarandığı önemli oluyordu. Bir proje nasıl yapılırı öğrenmektense, tasarımın nasıl bir şey olduğuna dair bir fikir veren bir süreç tasarımı söz konusuydu. <h3> Yapma, işin dışında değil. <a1> Hatta İTÜ'nin 1. sınıfı neyle karakterize edilebilir dersen, yapma odaklıdır. Önce yapar, sonra düşünürsün. Bir milisaniye önce yaparsın, bir milisaniye sonra düşünürsün. <i2> Özellikle onu öne çıkarmak, çizmek, modellemek, gitmek, gezmek, kayıt almak. Yapma öncelikli. Ad Hoc ya da Hic et nunc denebilir orada olan ve oluşan. Yani kendi kriterlerini ve kısıtlamalarını kendi içince oluşturan. <i2> <a1> Mesela benim bulunduğum kolcuk. Kabaca bunların hepsinin aynı istikamette gittiğini düşünüyorum. Şu an var olan stüdyo ekiplerinin, farklı varyasyonlarını yapıyoruz. Çok ilginç bir şekilde konuşmadan, çok benzer yerlere gidebiliyorlar. Bazen hiç kesişmiyor ama, bazen kesişebiliyor, çok ilginç. <c1>
8.	Eğitim Grupları (c1) Bilimsel Metod (i3) Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1)	1-44 3-7 12-18 23-24	43 4 6 1	<c1> Benim bulunduğum kol birazcık kısıtçı. Content based (kapsam odaklı) işler tasarlıyoruz. “Bunu yapmayacaksın”, “Bunu yapıcaksın”, “Buna odaklanacaksın”, gibi. <i3> Sonra guided-discovery (yönlendirici keşif) dediğimiz bir yolda gidiyor. Socratic conversation (Sokratik diyalog) da diyorlar. Discovery (keşif), güzel bir çerçevede yaptığımız şeyi anlatmak için. <i3> Kabaca bu. Bir makale (1948) tasarımı onu oluşturanların parçalarına ayırıp, - ayırıp derken onların farkına varan - bir manzara oluşturmuştur. Strüktür vardır, ışığı vardır, dokusu vardır, malzemesi vardır, deneyim duygusu hissi vardır. Herkes bir yerinden önemseyebilir. Farketmez neresi olduğu, yeni bir şey olduğu. <i1> Ben

	Deneyimleme Araçları (h3)	24-30	6	mesela ölçek kısmına daha çok önem veriyorum. Ama bir yere odaklanan, diğerlerine yansımayan, her işte de diğer kısımları olan. Yani strüktürel ağırlıklı bir şey varken onun nerede durduğunu, kiminle ilişkilendiğini düşünen, bağlamdan bedenden, insandan kopuk olmayan. Çok da soyut değil. Diğerlerinde yokmuş gibi davranmayan. <i1> Mesela temel tasarımda öyle bir şey vardır. Biraz uzayda, bağlamı daha kısıtlı, dışarıdaki hayatla ilişkisi daha az gibidir. Göreceli, tamamen göreceli değildir ama içindedir. Şöyle denir ya: "Uygulama pistir, proje temizdir." Bu platonik bir ayrım hala. <g1> "Episteme temizdir, fikir müthiştir, en kıymetlisidir. <g1> <h3> Techne, toprak pistir. Orada bulunur, bilgidir ama, çok da kıymetli bir bilgi değildir. Çünkü dünya onu kirletir." Böyle bir ayrımın uzantısı gibi geliyor bana, Temel tasarımdaki tavır. Ama bilinçaltı bir durumda olabilir. Aslında bu durum mimarlık proje ve diğer bir çok işte de vardır. Bizimkisi öyle değil. Bizde techneye, çamura elini batıran bir durum mevcut. <h3> Mesela geçen bir toplantıda, Mehmet Kütükçüoğlu Perez Gomez'e sormuştu. "Uygulama pisse siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?". Ben uygulamanının pis olduğunu düşünmüyorum. Eğer pisse de, biz de o pisliğin içinde yaşıyoruz. Çok da sorunlu oluyor. Çok karmaşık ilişkileri bir araya getiren bir süreç olduğu için tasarım, hani bir çocuk parkı yapmaya başlayınca aniden, çok fazla verinin örgütlenmesi gerekiyor, yeni başlayanlar için. Biz ondan çekinmiyoruz. Çıkan nesnenin, tasarım işinin, ürünün, görüntüsünün çirkin olması pahasına, onu çok daha karmaşık bir ilişkiler içerisinde tutmaya gayret ediyoruz. Yapabiliyor muyuz bilmiyorum ama, bilerek, bilmeyerek orada duruyoruz. Hayatla kurduğu ilişkiyi sorgulamaya çalışıyoruz. Bu biraz zorlaştırıyor tabi stüdyodaki işi. <c1>
9.	Etkileşim (b3)	1-6	5	<b3> Çok fazla ödevli bir süreç oluyor. Mesela YTÜ'de çok güzel bir süreç tasarladılar son 2-3 yıldır. Şimdi değişti maalesef, iyi gidiyorlardı. Yapı Endüstri Merkezi'nde

	Öğrenci Profili (a3) Kurumsal Metod (i2)	4-10 10-25	6 15	sergiliyorlardı yapılan işleri. <a3> Bizimkiler onu gördükleri zaman, "Biz bunu bir ayda yapmıştık. Onlar 15 haftada yapmışlar." dediler. <b3> Biz çok fazla üretim içerisinde oluyoruz. O üretim süreci içindelerken çok yoruluyorlar, çok şikayet ediyorlar. Ama 2 sene sonra, bir sene sonra ya da 6 hafta sonra, "Biz bunları düşündük taradık, üstünden ezdik geçtik." şeklinde aşinalık kazanıyorlar. <a3> <i2> Şöyle bir problemi de var birinci sınıf stüdyosunun, 140 kişilik karışık bir öğrenci kitlesi geliyor. Çok kalabalık. Çok becerikli ve az becerikli - o an öyle olan sonra değişen - bir kompozisyon geliyor. Becerinin sabit olmadığını var sayarsak, beceri demeye devam edebiliriz. Değişen bir şey olduğunu kabul ettikten sonra bir sorun yok, ama allah vergisi gibi durumlara kitlenmememiz gerek. Bu kalabalığın projeye dahil olmasını sağlamak, program tasarlamak çok zor. Bir de peyzaj mimarlık öğrencilerine de bunu verebiliyoruz. Onların ilgi alanlarının birazcık farklı olduğunu varsayabiliriz. Dolayısıyla çok farklı ölçeklerde konular veriyoruz. Obje tasarımından, kentsel tasarıma varan bir aralık var. Bilerek bu kompozisyonu yapmaya çalışıyoruz ve birinci yaptığımız, ikinciyi beslesin, ikinci yaptığımız şey üçüncüyü beslesin gibi bir tasarım süreci içerisindeyiz. <i2>
Soru 5:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
10.	Öğrenci Profili (a3) Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1)	1-4 4-17 17-26	3 13 9	<a3> Mesela bir tanesi çok sıkılıyor bir konuda, beceremiyor yani. Hiç ilgisinde değil. Mesela grafik tasarıma çok meraklı olan var. Kentsel tasarım yapamıyor. Ama grafik tasarımı ağır olan bir projeyi bayılarak yapıyor. <a3> <i1> Performansları toplanınca kendilerini keşfetmelerini sağlayabilecekleri, daha önceden böyle şeylerle karşılaşmadıkları için kendilerini yargılayabilmeleri için "iyi miyim? , kötü müyüm?, beceriyor muyum?, beceremiyor muyum?" gibi yargıların oluşabilmesi için bir menü sunuyoruz onlara. Bir yerinde onların çok iyi yakaladıkları bir yerden yakalayıp, "Ben o projeyi iyi yapmıştım, neden iyi yapmıştım? Ne tık etti de, neler

				arızalandı?" Öz değerlendirmelerini böyle geliştirmeleri bir ipucu sağladığını düşünüyorum. Bunu bilinçli yapıyoruz. Programı tasarlarken, bilinçli yapmadığımız bir sürü şeyde var. Daha sonradan, geriye dönüp bakınca çıkıyor ortaya. Onların analizi daha sonradan çıkıyor. Dönüp bakınca biz bunu bu yüzden yaptık galiba deyince çıkıyor. <i1> <g1> Mesela hazırladığımız bir diğer bildiride, "stüdyoda parça parça verdiğimiz şeylerin mekan deneyimi nedir?" sorusuna dair bir harita yapmıştık. Mekan deneyimindeki herşeyi bir gride koymuştuk ve sonra onları boyamıştık. Bu kavramlar strüktür, haritalama, kent okumaları gibi bir sürü kavram olan gridi boyuyorsun. Bir diğeri bitince diğer kısmını. Bir baktık ki 14 hafta sonunda verdiğimiz bütün projeleri boyayınca, var saydığımız bütün mekan deneyimleri hepsi taranmış. Ama parça parça. <g1>
Soru 6:	*Bitirme projesi de bu bakış açısı içerisinde mi geliştiriliyor?*			
11.	Karar Grupları (c3) Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitim Programı (f1)	1-17 1-15 1-5	16 14 4	<c3> <d2> <f1> Son proje her şeyi kapsayan projeymiş gibi niyet ediliyor. Ama olmuyor tabi. Daha çok üçüncü yarıyıl hazırlığına odaklı yapılıyor. Son projeyi veriyoruz. O da biraz daha mimari projeye, çizime dayalı, merdiven gibi şeylerde olsun diye başlıyor. <f1> Bazen olmuyor, illa ki inatlaşıyoruz. Ama yine de 3. yarıyıla girecekler, oradaki diğer karşılaşacakları uygulamada sudan çıkmışa dönmesinler diye, oraya hazırlıklı çıksınlar niyetiyle de bakmaya çalışılıyor. Ama neticede bunu yapabiliyor muyuz bilmiyorum. Bunun yine dışarıdan değerlendirilmesi lazım. Yani fazlasıyla tasarlanan bir süreç. Farkı şu, bir mimari nasıl üretiliri, bir villa nasıl tasarlanırı öğretmiyoruz, onu örneklemiyoruz. Eğer tasarım bir keşfetme süreci ise, keşfetmeye dair, aleti edevat geliştirmelerini sağlıyoruz. Çünkü o da ilginç bir problem. Pusulasız birini ormana bırakmak gibi olabilir. <d2> Bu tarz durumları örneklemeye çalışıyoruz. 2011-2012'de verdiğimiz proje programı da buna benzer bir şekilde. <c3>
Soru 7:	*Atölye ortamı nasıl şekillendiriliyor?*			

12.	Eğitim Grupları (c1) Proje Atölyeleri (e1) Öğrenci Profili (a3)	1-17 6-7 7-10	16 1 3	<c1> Birincisi çok teşvik ediyoruz. Mesela, "bak sen çok güzel tarama yapıyorsun, taramaların çok güzel olacak." gibi. Yani neyi farkında yapıyorlarsa o tarafa doğru teşvik ediyoruz. "Grafikleri de sen yapacaksın değil mi, fotoğrafları da sen çekeceksin değil mi?" <e1> Çünkü bu 140 kişilik stüdyoda bir yaşam alanı oluyor. Öğreten ortam. <e1> <a3> Yani birbirlerinden çok öğreniyorlar aslında. Farklılaşmak istiyorlar. Bir arkadaşı bir fikri yaparsa, diğeri başka fikir bulmak istiyor. O noktada kendi farklılıkları devreye girmeye başlıyor. <a3> İkincisi de yapamadıkları durumda, kendilerini zorlamalarını teşvik ediyoruz. "Bak sen bunu yapamıyorsun, bunu zorla ne kadar gidecek. Az kalsın yapamayacaktım. Ama yaptım memnunum. Ben bunu nasıl yaptım bilemiyorum.." diyeceğiniz bir şekilde teşvik ediyoruz. Hep güvenli yapabildiği yerlerde de durmasını istemiyoruz, çünkü o zamanda başka türlü araçları kullanmayı edinemeyecekler. <c1>
Soru 8:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir? Bu konuda bünyesinde değişkenler bulundurur mu ve bunlar nelerdir?*			
13.	Okul Profili (a1) Eğitim Grupları (c1) Proje Atölyeleri (e1) Toplumsal Yaşam (m1) Eğitimci Profili (a2)	1-1 2-13 13-24 24-41 41-43	1 11 11 17 2	<a1> Birinci sınıfta kurumsallaşmışız diyebilirim. <a1> <c1> Çelişkili bir durum görmüyorum. Şu an mesela 10 kişi biz varız, 4 kişi onlar. 14 kişininin tavrı bu şekilde. Biz bunu becerebiliyor muyuz, beceremiyor muyuz bilmiyorum. Mesela ben teşvik ederken onu formatlıyorum belki de. O yüzden o 14 kişiden bir arkadaşım bana kızıyor. Ama ben o niyetle yapmasam bile onu yapmak istiyorum. Amacımız bu. Belki de ben yanlış biliyorum, o doğrudur, duruma hakimdir. Mesela dik açılı bir çizimi gösterirken bu da çizimlerden bir tanesi, bundan da haberiniz olsun, bak bu böyle çizilir diye anlatmamaya gayret gösteriyoruz. <c1> <e1>Benim dönemimde ben çok teşvik ettiler. İkinci yarıyıldaki projem bir dağ evi gibi bir şeydi. 1955 tipi bir ev yaptım galiba. Arda Hoca, bak bu güzel olmuş tamam, şimdi başka bir şey yap dedi. Ben de daha geometrik, silindirin parçalarına bölünmüş

	Öğrenci Profili (a3)	43-49	6	bir yapı yapmıştım. O da iyi olmuştu. Orada dursam keşfedemeyecektim. Bütün eğitimim boyunca teşvik edildim ben. Şimdi de teşvik edildiklerini düşünüyorum. Ama stüdyo yürütücüsüyle stüdyoya katılan kişi arasında şöyle bir gerilim var; kendisi olmak ve genel kabul gören bilgileri bilmek, farkında olmak, başka bir yere taşımak gibi. <e1> <m1> Ama bu genel toplumsal ilişkilerle alakalı olabilir. Ne kadar ferdleşirsen, o toplumsal konsensuslardan uzaklaşmış olursun. Mesela 1/50 çizimlerde bazı taramalar vardır. Onun betonarme olduğunu, demir olduğunu, taş olduğunu o taramadan anlarsın. Böyle bir konsensus oluşmuş. Ama bu ferdi, özel çizimi yok eden bir şey. Dolayısıyla çok daha farklı bir şekilde o malzemeleri ifade edebilir. Hem öyle, hem de öyle olmaman gerekiyor. Onu dengeleyebilmek, değişik modlarda çizebilmek, çok kişiselleştirebilmek... Ama herkesinde anlamasını sağlayabilmek şeklinde bir gerilim. İkisi birbirlerini ters yerlere çekiyor. Bunla başa çıkabilmek lazım. Kamplaşmalar bu eksenden çıkıyor olabilir. Daha toplumsal kabul görmüş bir şeyi vererek okul görevini yerine getirir. Hem de o kişinin hiç daha evvel toplumsal olarak ortada olmayan çok kişisel, çok özel ifadelerini dışarıya çıkarmak. Bu ikisi arasındaki karışım belirliyor eğitimi aslında. <m1> <a2> Bizim İTÜ'nün avantajı. Bunun ikisini de çok iyi temsil eden hocaların olması. <a2> <a3> Öğrenciler bundan çok rahatsız oluyorlar. Şuncular, buncular diye ayırıyorlar. Halbuki ona şahit olarak burada yaşıyorlar. O çok önemli. Çünkü bir çok daha küçük olan bir okulda sadece bir tanesini görebilir ve diğerinin mümkün olmadığını veya çok kötü olduğunu, müstehcen olduğunu düşünebilir. Burada o tartışmanın içinde büyüyorlar. <a3>
Soru 9:	*Bu kurumsal kimliği genel olarak tartışmalar mı biçimlendiriyor?*			
14.	Eğitim Grupları (c1)	1-10	9	<c1> Tabi, tabi oluyor. Bizim aramızda oluyor. Bazen tatsız derecelere varacak şekilde oluyor. Siz yanlış yapıyorsunuz, böyle olmaz, mahvediyorsunuz öğrencilerin kafasını gibi. Ya

	Kültürel Yaşam (m2)	10-29	19	da bilmiyorum, yanlış yapıyorsun galiba gibi, kibar bir şekilde de olabiliyor. Yani her türlüsü olabiliyor. Bu profesyonel bir şekilde olmayabiliyor, kişiselleşebiliyor. Bazen mikropolitikalar belirliyor bu durumları. Ama bunların hepsi normal bana kalırsa. Çünkü inandığın bir şey var. Onun için mücadele veriyorsun. Tabi istenen, beklenen, güzel olan bu durumların, profesyonel bir şekilde yürütülmesi. <c1> <m2> Ben bu tartışmaların, bazı şeylerin kelimelere dönüşebilmesi için, kavramlaşabilmesi için çok yararlı buluyorum. Demek ki belki de çok büyük bir kavga yok ortada. Olsaydı bunlar yazılır, dökülür, kitaplara dönüşür, tartışmalara dönüşürdü. Ya da kültürel olarak bu tartışmaları toplum önünde yapmak hoş zannedilmeyebilir. Halbuki bizim hani Fransa'daki, İtalya'daki, Almanya'daki, İngiltere'deki gibi şahit olduğumuz mimarlık kültüründe yeri olan tartışmalar, onlar bir kavganın neticesinde, kamplaşmanın neticesinde ortaya çıkarlar. Virilo ile Parent'in oblik sunumlarının bir tanesinde, anlatıyorlar oblik şehrin nasıl olabileceğini. Arkada da Archigram'dan birileri oturuyor. Sunum sonunda ayağa kalkıp Heil çekiyorlar oblikçilere. Bu çok iyi bir şey. Sonra Archigram'ın içine bakıyorsun ve onlardaki Oblikçileri görüyorsun. O kavramlar bu şekilde gelişiyor. Biz de bu durumlara biraz çekimserce yaklaşılabiliyor. Daha metinle tartışmak gibi bir kültürümüz yok. Zamanla olacaktır gibi geliyor. <m2>
15.	Eğitim Grupları (c1) Kişisel Metod (i1) Okul Profili (a1)	1-21 12-19 21-39	20 7 18	<c1> Bu coşku hali devam etmedikçe akla ve kalbe dokunan şeyler çıkmıyor. Bizim ve bizden önceki grupların tecrübe ettikleri, bir ödevi ertesi dönem tekrar ettiğimiz zaman, biz keyif almadığımız için öğrencide keyif almıyor. İlk defa yaptığımızda ne çıkacağını merak ediyoruz. Düşündüğümüz gibi işler çıkacak mı, anlamış olacaklar mı, denemiş olacaklar süreçte. Çok iyi işler çıkıyor. İkinci dönem tekrar edelim diyoruz. Beklentilerimiz artık belli bir formata girdiği için o kadar keyif almadığını düşünüyoruz. O yüzden benzer bir şey verirken mutlaka ufak değişiklikler yapıyoruz. Mesela ilk sefer

				verdiğimizde vazgeçtiğimiz varyasyonu bu sefer uyguluyoruz. <i1> Ölçek mekan serisi yapmıştık. Üç sene hatta dört sene üst üste geldi. Bir hurdanın içine yerleştiler. Ertesi yıl aynı hurdanın içine yerleştiler. Biz orada biraz sıkıldık. Olmadı gibi geldi bize. Ondan sonra başka hurdaları birleştirerek yapın dedik bu sefer. Dördüncüsünde bu sefer birleştirdikleri parçaları deneylerle elde etmelerini sağladık. İşte kendi içinde böyle evrildiği zaman, araştırmanın ve öğrenmenin parçası oluyoruz. <i1> Küçük dünyalarımızda oluşturduğumuz, mikro siyasetlerle birlikte şunun önemli olduğunu düşünüyorum. <c1> <a1> İTÜ'nün bir karakteri varsa sonradan yazılmış bir karakter olabilir. Çünkü planlanarak giden çok kalabalık bir ekip olduğu için tartışmalarda çıkan, ortalama bir karakter oluyor bu. Yaşayan bir şey oluyor. On dört kişi toplanıyoruz mesela, dokuz kişi bir şey yapıyor. Bir iki kişi çok surat asarsa olmuyor. Onun da eh peki dediği bir hale getirene kadar bozuyoruz, değiştiriyoruz. Tabi çok uzun sürüyor. Eninde sonunda karışım haline dönüşüyor. Sen onu çok beğenmeden yapamazsın. "Bana da bunu verdi arkadaşlar" şeklinde olmuyor. Kendine doğru çekmen lazım konuyu. Bu da acayip meşagatli bir tasarım süreci gerektiriyor. Bence İTÜ'de birinci sınıf stüdyosunu nasıl tasarlandığını ayrıca bir araştırmak gerekiyor. Biz İTÜ Mimarlık olarak diğer mimarlık bölümlerinden, açıkça şu noktada ayrışıyoruz. Biz ne yaptığımızı bilmiyoruz. Onlar ne yaptıklarını biliyorlar. Çok net bir ayrım yapıyorum ki, tartışma oluşabilsin diye. Belki de yanılıyorum. Mesela, öğrenciler bize bazen "aranızda anlaşın da, öyle gelin." Diyorlar. Ben bunun tasarım eğitiminin önemli bir parçası olduğunu düşünüyorum. <a1>
16.	Karar Grupları (c3) Öğrenci Profili (a3)	1-6 6-11	5 5	<c3> Bir tasarım problemi dört kişi tarafından veriliyorsa, bu problemin dört farklı şekilde verileceğini hissetmesi, öğrencinin öğreten-öğrenen arasındaki hiyerarşiyi kıran bir şey olduğu, öğrenciye çok fazla sorumluluk düştüğünü hissettiren bir düzenek olduğu üzerine; bazen bilerek, bazen de

	Eğitimci Profili (a2) Kalıtım (b1)	11-23 23-29	12 6	istemeden anlaşmazlıklar yaptığımız oluyor. <c3> <a3> Projenin verilmesinde başka türlü olması çok zihin açıcı. Onlar için çok belalı bir süreç oluyor. Mesela tarifler çok fazla kayıyor. Ne istiyorsun ki bizden gibi bir sonuca götürüyor. İşler çirkin oluyor şeklen. Bu şekilde olayın bir parçası haline geliyorlar. <a3> <a2>Çok kontrollü, çok tasarlanmış bir şey olduğunda ise, bütün parametreleri belli, kuralları belli, tarifi de çok net. Zaten bunun kuralları var ama bize söylenmiyor. Bilen var, bilmeyen var gibi bir yere götürüyor. Halbuki sadece bilmeyenler var. Bilmeye çalışıyorlar ya da bilmeyişlerini strüktüre etmeye çalışıyorlar. Yırtıcı bir akademik ortamda, o kadroda kalabilmek için yaptığın işin kamusal olarak bir görüntüsü olması gerekiyor. Bu görüntü iyi olsun diye bu sefer böyle süreçler tasarlanmış gibi geliyor bana. Öğretmenin portfolyosu güzel olsun diye, öğrenciler öğretmenin çok tarifli bir sürecin içine giriyorlarmış gibi geliyor. Bu bence yeni bir sıkıntı. <a2> <b1>1980'de daha farklı sıkıntılar vardı. "Ben kaç yıldır bu işi yapıyorum, öğrenciler de tabiki benden öğrenecekler" gibi bir sıkıntı varken, bir ferdin kendisi olamamasına sorun olabilecek bir durum varken master-pupil ilişkisini de tamamen kötülemiyorum ama, gerekli tartışmayı ortaya çıkarmak için örnekliyorum. <b1>
17.	Eğitimci Profili (a2)	1-8	8	<a2> Sergileniyorlar bunlar. Portfolyolara koyuluyorlar. Görünür hale geliyorlar. Görünür hale geldiklerinde kıymetli oluyorlar, görünür hale gelmediklerinde de kıymetsiz oluyorlar. Bir üniversiteden bir üniversiteye giderken, o işi yapan bendim şeklinde taşınıyorlar. Bu Amerika'da çok bariz bir şekilde ilerliyor. İngiltere'de bu durumu baypas yapabilen icatlar bulunmuş gibi gördüm ben. Daha böyle anlaşılmaz sanatçı kimlikleri arkasına saklanan kişiler de olabiliyor. <a2>
18.	Eğitimci Profili (a2)	1-8 22-24	8 2	<a2> Kişisel iradelerle oluyor bunlar. Kurumsal pazarlama değil bu. Dolayısıyla kurumda ondan yararlanıyor. Böyle şeyleri de destekliyor. Yani demek istediğim bazen öğrencinin

	Kalıtım (b2) Bilişsel Araçlar (g1) Kişisel Metod (i1)	8-21 21-40 40-53	13 19 13	çıkarlarıyla, öğretmenin çıkarları çatışma yaratıyor. O işin güzel olması gerekiyor, öğretmen açısından. Ama bu pedogojik açıdan doğru olmayabilir. Öğrencinin iradesi istismar ediliyor olabilir. Vakıf üniversiteleri daha fazla açılacak ve bu durum daha fazla olacak bana kalırsa. <a2> <b2> Böyle çatışmalarda başka bir alan var benim tespit ettiğim. Master-pupil sorunu neredeyse yok gibi. Var, hepte olacak ama, azaldı. Ama o kıymetli olarak olacak. Bizde böyle olacak. Bunda bir kıymet görüyoruz. Bütün sıkıntılarında farkındayız ama, ona rağmen böyle devam ediyoruz. Çünkü yararları var. Bu yüzden devam edecek. Bir ofiste çalışıyormuşsun gibi bir similasyon işe yarıyor. Ama ben özellikle birinci sınıfta bu şekilde karşılaşmakta bir sıkıntı görüyorum. Tek doğrulu erk, yukarıdan aşağı inen, doğrularla oluşan bir tasarımın; tasarım dünyasında olmaması gerektiğini siyaseten düşünüyorum. Yoksa ferdi dahil edemiyoruz sisteme. Tek tipleştiren, totaliter bir tavrı olduğu için. Ama daha sonraki yarı yıllarda bir sürü karakterle karşılaşmasında da çok büyük yarar olduğunu düşünüyorum. <b2> <a2>Öğretmen kariyer inşasına öğrencisini alet etme durumu var. Ben de yapıyorum büyük bir ihtimalle. Ama yapmamaya çalışıyorum. <a2> <g1> Üçüncüsü de tasarım araştırma problemleri. Bu popüler olmayan bir alan. Kamusalda hissedilmeyen bir şey. Hakemli dergilerde dolaşan metinler, pedagojik olmayabiliyor. Tasarım eğitimi hakkında geliştirdiğim bilgi, tasarım eğitiminin nasıl olması gerektiğine karşı edindiğim bilgi pedagojik olmayabiliyor. Mesela tasarım bazen ilkelerle yapılır diyorsun – simetri vardır, şekil-zemin vardır -. Temel tasarımda geliştirilen çok kıymetli kavramlar vardır. Ama ben bu kavramların ayrıca çok karmaşık kavramlar olduğunu düşünüyorum. Burada kendisinin düşe kalka deneyerek, keşfederek bir şeyler yapmaya çalışması, ondan sonra "şekil zemin diye bir şey varmış biliyor musun?" dediğinde, "keşke daha önce söyleseydiniz benim bu çok işime yarayacak.", " bu kavramsallaştırma işime yarayacak galiba."

				dedirten bir şeyin daha doğru olduğunu, "bu iş şekil-zeminle yapılıyor." gibi baştan söylendiği zaman ise bambaşka bir fert yetiştirildiğini düşünüyorum. <g1> <i1> Bu bir sıralama meselesidir. Geriye dönersek, tasarımın bazı ilkelerle olabileceğini düşünüyorum. Bu sırayla mı, benim anladığım şekliyle mi anlatmalıyım birisine? Benim kavrayışımı pedagojik olmayabilir. Pedagojik derken kendi kişisel deneyimi açısından öğrencinin kendisini kendileştirmesine engel olacak bir şekilde karşılaşabilir ya da hiç karşılaşmayabilir. Genel sıkıntı bu. Bu işin doğasında olan bir sıkıntı. Ben tasarım eğitimcisiyim ve tasarıma dair fikirlerim sürekli gelişiyor, değişiyor, dönüşüyor, olgunlaşıyor, başka bir yere gidiyor ve ben bunun tasarımın o şekilde olduğunu öğrenciye yansıtıyorum. Onun kendisinin bu süreci yaşamasına yansıtmam yardım ediyor mu? – etmiyor mu? Buna bakmıyorum. <i1>
Soru 10:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir?*			
19.	Kurumsal Metod (i2) Öğrenci Profili (a3)	1-34 29-34	33 5	<i2> Biz niçin tasarım eğitimi yapıyoruz? Böyle cümlelerle başlamak lazım. Birincisi şu, "Bana verin bütün işleri ben yaparım. Ne gerek var 1500 tane öğrenciye?" 1500 kişiye yeni öğretim veriyorsak onların dünyada benim karşılaşmadığım, yeni problemlerle karşılaşıp onlarla yüzleşerek benim de eski ve beğenmeyen müşkülpesent birinin bile, "Çok iyi bir çözüm üretmiş bu gençler." Diyebileceği bir şekilde davranacağı şekilde onları yetiştirmek istiyoruz sanırım. Benim kendi tecrübelerimle öğrendiklerimi ona aktarabilirim ama her seferinde öyle bir problemle karşılaşacağını da var saymıyorum. Durum o değil. Devamlı her gün başka bir şekilde problem önüne düşüyor. Hep aynı şekilde gelmiyor, aynı tarifle gelmiyor. Dolayısıyla böyle bir amaçla yapıyorsak; bunun farklılaşması, fertlerin özelleşmesi, kendileşmesi, bireyin kendi olması en birincil önem taşıyor. "Genel dili iyi biliyor mu, tanıyor mu, birey olup eskilere ifade edebiliyor mu?.." dan daha öncelikli hale geliyor. Önce kendisi olması

				gerektiğine dair bir inanç oluşması, gücünün, karakterinin gelişmiş olması gerekiyor. Ondan sonra gidecek atalarına, mimar beylere, bayanlara; "Ben geldim, böyle düşünüyorum, sizin dediğiniz gibi olmasa daha iyi olur bakın benim yaptığım daha iyi olabilir." diyebilecek. O zaman bütün o pedagojik sıralama buna göre olması lazım. Benim eleştiri olarak sıraladığım konular, bu sırayı değiştiren şeyler. Birincisi "master-pupil ilişkisi, usta-çırak ilişkisi nasıl bir şey tarif ediyor?" bilen var-öğrenmesi gereken var. Sorunlar hemen hemen benziyor. Bireyselleşme düşük, kendisileşmesine imkan verecek bir ortam düşük. Olmaz demek değil. Orda da bir yol var. <a3>Mesela reddediyor öğrenen ustasını. Ustasının ateşi altında tavlanıyor, sertleşiyor, nefret ediyor, kızıyor, bağırıyor, çağırıyor ve isyan ediyor. Sonrasında kendisi oluyor orada. Bunun yanında bir sürüsü de olamıyor. Birey olamayanlar ustanın yanında çalışan iyi kişiler oluyor. <a3> <i2>
20.	Kalıtım (b2) Okul Profili (a1) Eğitimci Profili (a2) Bilişsel Araçlar (g1)	1-4 4-10 10-13 14-16	3 6 3 3	<b2> Mesela masa üzerindeki şey etken, usta ve çırak edilgen de olabiliyor. O zaman takım olmuş oluyorlar. Tam usta-çırak olmuyorlar. Usta- çırak olabilmeleri için usta etken, çırak edilgen kuralı var galiba. <b2> <a1> Bilen bilmeyen birlikte çalışıyorlar gibi bir durum söz konusu. Bence mesela OGÜ öyle bir yerdeydi. Çok sağlam karakterli bir bilen var, ama öğrenciyle birlikte davranıyor günün sonuna kadar. Hatta projeyi savunanlardan biri hoca olabiliyor. Ama nüanslar var orada. Azıcık bir yere devrildin mi gider, usta etken, çırak edilgen duruma düşer. <a1> <a2> İkincisindeki problem ise öğretmenin kariyeri açısından stüdyoyu tasarladığı ve görünümlü kıldığı durumlar öğrencinin bireyleşmesinde sıkıntı yaratabilir şeklinde açıklayabilirim. <a2> <g1>Üçüncüsü de tasarım araştırmaları üzerine çalışmaların getirdiği bilginin tekrar stüdyonun ya da pratiğin üzerine giydirilmesi de, bireyin edilgenleşmesine sebep olabiliyor. <g1> <b2> Üç tane kriz. Birincisi çok daha azalmış, ikincisi

				çok, üçüncüsü daha az popüler bir şekilde var ve bu işin doğasından çıkıyor diye düşünüyorum. <b2>
Soru 11:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*			
21.	Denetim Mekanizmaları (k2) Kalıtım (b2) Merkezi Karar Mekanizmaları (k1)	1-20 13-16 17-18	19 3 2	<k2>Yaratmadı. Ders raporları başta ve sonda çok düzgün tamamlanmıyor. Eski sistem daha baskın bir şekilde devam ediyor. Bazı reformlara sebep oldu, iyi oldu. Değiştirilmesi gereken derslerin ağırlıkları değişti, bahane oldu. Akreditasyon sisteminin yeni hali aslında hiç fena değil. Diyor ki: "Sen ne yapacağını, sonrasında da neyi yapıp yapmadığını bana söyle." İlla bunu yapman gerekiyor diye belirtmiyor. Akreditasyon sistem sadece kendini kontrol edip etmediğini ölçüyor. Bunun yanısıra stüdyolar nasıl oldu falan diye okul arşivinden bakabiliyorsun. "Hani nerede kayıtları?" gibi olabilir. Sadece geriye notlar kalıyor. Ama akredite şeklinde geçen kayıtlar hassas bir şekilde tamamlanıyor mu, onu da bilmiyorum. <b2> Standartlaşma kurumların içerisinde akreditasyon gibi sebeplerle değil de, ferdsel arzulardan kaynaklanıyor galiba. Risk almama endişesi yüzünden, birbirine benzemek istediği için benzeşiyor bir çok şey. <b2> <k1>YÖK'e rağmen akreditasyon sistemlerine rağmen standartlaşmamak mümkün ve örneklerini de görüyoruz. <k1> Standartlaşmak istemeyenler standartlaşmıyor, standartlaşmak isteyenler standartlaşıyor. <k2>
22.	Öğrenci Profili (a3)	1-27	27	<a3> Var. Birazcık sıkıntılı bir şey o. Hem öğrenmek istiyorlar, hem de öğrenme modellerini sorduğumuzda öğrencilere, "Ne bekleyerek geldiniz buraya?" diye soruyoruz, hiçbir şey söylemiyorlar. Ama konuşmaya başlayınca, sohbet açınca kilidi, "Siz anlatacaksınız, biz yapacağız. Bana diyecekesiniz ki, şöyle şöyle yap, bende yapacağım." Şeklinde usta-çırak beklentileri içerisinde olduklarını, soru sormaya gelmediklerini görebiliyoruz. Ama öğrenmek istediklerini biliyoruz. Mesela iki öğrencinin cümlesiyle bu durumu tarif edebilirim. Bir tanesi şu: "Hocam tamam bütün bunları bize anlattınız ama şimdi tam olarak ne istediğinizi söylesenizde,

				bizde yapsak.” Bu cümle çok güzel anlatıyor durumlarını. İkinciside: “Bunu burada niye yaptık ki? Okul ne işe yarıyor ki? Ben bunu evde de yapardım.” Diyen bir öğrencimiz de oldu. Bu da diğer güzel bir örnek yeni mimarlık öğrencisi durumunu anlayabilmek için. Okulun sebep olduğu okul olmadan geziler yapıp, resimler çizmek gibi bir durumda gelmeyeceklerini itiraf etmek onlar için zor olabiliyor. “Ben yapardım.” diyerek, “Yaptın mı peki?” denildiğinde de, “Yapmadım.” diyebiliyorsan, neden okula kızıyorsun. Bizim yaptığımız yakartopu onların kucağına bırakmamız. Bir çoğu korkuyor, saklanıyor, topu başkasına atıyor, o da sana topu tekrar atıyor. Böyle bir süreçten sonra, kendilerinin daha erk sahibi olduğu bir beklentide olduğumuzu hissettirdiğimizi düşünüyorum. Çünkü daha sonra ki yarı yıllarda daha çok yürütücünün erk sahibi olduğu durumlarla karşılaştıkları zaman üzülebiliyorlar. Bu da öteki tarafa geçtikleri bir durum. <a3>

Röportaj No:10		Öğr. Gör. Oruç Çakmaklı (İTÜ – 1995-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuz içerisindeki şahsi rolünüzden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) Çizim Araçları (h1)	1-16 2-10	16 8	**<a2>** İstanbul Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisiyim, temel tasarım dersleri veriyorum 17 yıldır. **<h1>** Bunun yanı sıra Mimarlıkta Desen adlı bir ders, ama bu dersin içeriği biraz tanımlanmış mimari değil, daha çok güzel sanatlardaki gibi bir mimari desen dersi. Çizim durumunu geliştirmek üzerine ama daha çok düşünsel çizimlere yapıyoruz. Bunlar soyut çizimler, kimbilir belki daha da somut çizimler. Nasıl baktığına bağlı. Boşluğa doluluk olarak mı boşluk olarak mı bakıyorsun... Boşluğa doluluk olarak bakarsan, evet somut hiçbir şey yok ama dopdolu doluluk var karşında. **<h1>** Akademi öncesinde doktora programında bulundum. University of California Berkley'de öğretim görevliliği yaptım, asistanlık yaptım, ondan öncesinde MIT'de master yaptım. Geleneksel Türk evleri üzerine orda da research asistanlık gibi görevlerde bulundum. Sonrasında 94 yılında memlekete döndüm ve İTÜ'de göreve başladım. **<a2>**
2.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1)	1-27 16-27	27 11	**<a2>** İlk geldiğim yıllarda 2 yıl proje derslerinde bulundum, ama ortak veriyorduk proje derslerini. Farklı bir dil kullandığımız için ben proje derslerinden çekildim. Daha doğrusu çekilmem gerekti. Proje dersleri tam nasıl verilir üzerine 7-8 arkadaş proje dersleri veriyorduk... ama kullanılan dil farklıydı bunun neden kaynaklandığını konuşmak o kadar da kolay değil. Şöyle söyleyebilirim, master ve doktora sırasında ben mimarlık ve sanatın vazgeçilmez birlikteliği üzerine araştırmalar yaptım. Hatta pratikte de bulundum, doktora sırasında birden bire ressam olmaya karar verdım ve güzel sanatlar fakültesine geçtim. Sanat resimle kalmıyor tabi ki… İçine edebiyat giriyor şiir, heykel giriyor, müzik derken, tam da o adını andığımız büyük mimar kişilerin tanımladığı bir ortama dönüşüyor mimarlık. Ne diyor Goethe; Mimarlık bir

				müziktir diyor. Mimarlık bir kuş tüyü kadar hafif bir şeydir, diyor. **<j1>** Yani böylesine metaforik bir anlama girip buraya döndüğümüzde, böyle bir ders verirken, "Bizim resimle işimiz ne biz tasarımcıyız"ı duyabilecek kadar akademik dilin eksikliğini sezdim. Bu konuşmalar direktir ve doğrudur, eğer olumsuz bir şeyler varsa bu mimari alanın yalnızlığındandır ya da bu alana sahip olan insanların ilgisizliğindendir, zaman ayırmamasındandır. Güzel olan herşey bir bütündür; sanatıyla yazısıyla rengiyle, büyük bütüne gelince malesef anlatamıyoruz. Kötü bir mimari varsa etrafta, bunun sebebi mimarın herşey olma arsuzundan kaynaklanıyor zannedersem. **<j1> <a2>**
3.	Eğitim Ortamı (j1)	1-8	8	**<j1>** Zannedersem, kavga mı bilemeyeceğim. Hem içte hem dışta kişisel yetersizliklerin bir noktada çok basit bir anlatımla, çıkmazları demek istiyorum bunlara. Şiddet yaratmıyor ama şiddet ötesi bir şey yaratıyor, iletişimsizlik yaratıyor. Herkes kendi alanında ne yapıyorsa, birbirinden bağımsız olarak en iyi şeyi yaptığını zannediyor. Bu çok güzel birşey keşke hepimiz en iyi şeyi yapsak ama bu biraz imkansız gibime geliyor. Çünkü iç iletişim yok. **<j1>**
Soru 2:	*İTÜ mimarlık bu noktada nerede duruyor?*			
4.	Okul Profili (a1) Eğitim Ortamı (j1)	1-6 6-12	6 6	**<a1>** İTÜ'de ortak bir akademik dil var. Her bireyin kendine özgü dili zaten olması gerekiyor, ama bütün o bireyler üniversite gibi bir ortamda bulununca, tek bir vücudun akademik ve ortak bir dili oluşuyor, bu çok anlamlı ve çok etkili. Yalnız üniversite çapında değil, ülke çapında, hatta güçlü bir dil bu. **<a1> <j1>** Dil burada, bizim ülkede, bütün üniversitelerde zannedersem, pek ulaşılamamış bir dil çizgisi. Bahsettiğim dil entellektüel bir dil, akademik dünyaya ait ortak bilgi ve beceriyi kullanan, bunu öğrencilerine tarafsızca ve karşılıksızca işleyen o kutsal dilden bahsediyorum. Akademik dil diyorum ben buna. Senin ve benim birlikteliğimiz şu an o dil sayesinde. **<j1>**
Soru 5:	*Ülkemizde bu dilin farkındalığı ne seviyelerde?*			

5.	Kurumsal Metod (i2) Bilişsel Araçlar (g1) Kültürel Yaşam (m2)	1-6 6-14 14-25	6 8 11	**<i2>** Aslında çok seyrek olarak ara sıra sorgulanıyor. Okulumuzda, bazı konferanslarda, sempozyumlarda, bazı workshoplarda, dışarıdan bazen meşhur mimarlarımızı davet ediyoruz bu okula. Oralarda bu tür şeyler gündeme geliyor, ama gündeme gelen şey ortak bir bellekten öte, neredeyse ayrışmanın savunuculuğu. **<i2>** **<g1>** Yani herkesin kendi doğrusu var, yaptığı şey çok doğru ve burada benim sorum; "Sanat senin yaptığın şeyin neresinde?". 2 tür cevap alıyorum; eğer gerçekten bu soruyu anlayıp cevap verirse, sanat onun yaptığı herşeyin her yerinde olması gerekiyor. Sanat derken de, evrensel bazı ilkelerden söz ediyoruz; ölçek, algı gibi, uyum, duyarlılık, kullanılabilirlik gibi, bu tür vazgeçilmez tasarım ilkelerinden söz ediyoruz. Bu bir binanın bina, bir insanın insan olabilmesi için. **<g1>** **<m2>** Tam da burada bir panik başlıyor, bencilce bir panik oluyor tabi bu. Tamamen kültürle alakalı. Bir mimari dil vardır, bir de kültür dili vardır. İkisi bir arada olmazsa zaten ikisi de yoktur, ikisi de zayıflıyordur. Tabi bir kültür çıkmazı söylemeye gerek yok; var. Büyük harflerle var hem de... Bizim ülkemizde de var, doğu da da var, batıda da var, aslında bu da soyut bir şey, kültür çıkmazı. Belki de globalizmle, küreselleşmeyle gelen, adı çoğulcu olmasına rağmen tek tip bireye indirgenmek isteyen bir gücün bir sesine, bir rengine indirgenmek isteyen bir kültürden mi söz ediyoruz, zannedersem ondan söz ediyoruz... **<m2>**
6.	Eğitim Ortamı (j1)	1-16	16	**<j1>** Kusursuz bir bütüne rastlamak çok güç. Ama diyalektik bütünlüğü korumamız, bütünün sıhhatli olması şart. Bu açıdan cevap verecek olursam, 70 ile 80 yıllarını düşündüğümde, ortak arkadaşlarla dertleşiriz, o zaman daha sorumlu bir akademik kadro ve öğrenci bilinci vardı, bu okulda hocalar ve öğrenciler 24 saat okulu var eden elementlerdi. Kapılar ne zaman çalsak doluydu, ve hocalarımız sürekli yaşıyordu, bu çok güzeldi. O şartlarda eğitim çok iyiydi. Bilgisayar yoktu. O dönemler daha politik, sosyal kültürel öğrenciler vardı. Bunlar bizim daha bir dikkatle gelip gitmemizi sağlıyordu. Hatta

				kendimin o dönemlere ait bu sivil bilincin ne kadar önemli olduğunu hala taşıyanlardanım. 73-74 yıllarında okulda anlatılan o güzelim mimarlık dersleriyle Taşkışla'dan dışarı çıkmaz çelişen, dış dünyadaki mimariyi anlayamıyordum. Burada bu kadar güzel şey anlatılıyor ve dışarıda ne kadar çirkin şeyler yapılıyor diye anlayamıyordum. **<j1>**
7.	Eğitimci Profili (a2) Kurumsal Metod (i2)	1-3 4-20	3 16	**<a2>** 78-79 mezuniyet ve gidiş. Burada master yapıyordum, bir burs imtihanı olduğunu duydum, yurtdışı doktora bursu sınavına girdim ve kazandım. 13 yıl süren bir serüvene atıldım. **<a2>** **<i2>** Ondan sonra Amerikan üniversitelerinde bir oluşum başladı, düşünsel oluşum. Biraz önce sözünü ettiğim gibi, üniversitenin içindeki insanlar üniversiteli. İş adamı değiller. Dışarıya iş yapıyorlar, ama üniversiteden dışarıya iş yapmıyorlar. Dışarıda çok iyi iş yapan insanlar üniversiteye davet ediliyor. Bu çok önemli. Bu insanlar üniversiteye geldiklerinde de artık üniversitedeler, büroları orada bir şekilde işliyor. Gidip gelme yok. Böyle bir gelenek geliştirmişler. Akademik dil konuşulmaya mecbur ve parçası olursun ya da orada olmazsın. O zaman dil kendini konuşursa, akademik dil, pek bir sorun yok. Nedir o kendi dil, ortak paydalar, yani orada görev yapan ve orada öğrenci olan bütün kişilerin mimarlığa insanlığa sorumluluklarıyla ilgili dil ve konuştuğumuz gibi bu dil derse zamanında gelen hocaların dili, bu dil derse hoca gelir gelmez bütün sınıfın hazır olduğu bir ortamın dili, yani öğreten de öğrenen de eş zamanlı bir bütünün vazgeçilmez parçası. **<i2>**
8.	Eğitim Ortamı (j1) Ders Programı (f2)	1-9 10-17	9 7	**<j1>** Aynı zamanda 60 tane mimarlık okulu var 100'er tane de öğrenci koyalım, ne demek bu, bu kulağa çok hoş geliyor. Entellektüel sorumluluk bilinci olan insanların sayısı arttıkça ülkenin refahı artar demektir. Ama niye böyle değil? Sebeplerini nerede arayacağız. Eğitimde arayacağız. Bir eğitim ne kadar eğitim ki, yani eğiten ve eğitilenin bütünlüğü önemli. YÖK'te ya da üniversitelerimizde, demek ki bilgilenme tam değil, eksik, yarım, yamalı, popülist. Tüketim ekonomisinin hızlı mimar yetiştirme kültüründeyiz belki de.

				<j1> **<f2>** 4 yılda yetiştiriyorsun ama gerçekten antropoloji, ekonomi, sosyolojiyle başlamamışız, çok farklı çok da bir mimari mimar edecek ama bilinçli olarak sorumlu edecek dersler de görmüyorum. Yani programlara bakınca matematiğe karşı değilim ama 8 saat matematik var ilk yarı yılda. Garip. Bu dersler halen devam ediyor. Bahsettiğim dersler neden verilmiyor bilmiyorum, bu bir eğitim politikası olabilir. **<f2>**
Soru 6:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
9.	Öğrenci Profili (a3) Toplumsal Yaşam (m1)	1-18 2-4	18 2	**<a3>** Bir üniversite öğrencisinin, korunacak o kadar çok alanı var ki... **<m1>** Ailedir ilk çocuga eğitimini veren. Aile nasıl tam yetiştirmeye çalışıyorsa, eğitim sistemi de öyle yetiştirmeye çalışması lazım. **<m1>** Bizim ülkemizde çok çeşitli düşünce şekilleri kendince çok çeşitli eğitim sistemleri kullanılıyor. Hatta bizim üniversitemiz de çok çeşitli insan tipleri, hoca tipleri, kendince çok çeşitli sistemler kullanıyor. Ben hangisinin doğru yanlış olduğunu 2 kere 2, 4 gibi diyemem. Ama bunun denebilmesi için, ortak bir bellek denen elbisemiz olmalı; saygı sevgi, kitap okumak, öğrenciyle birlikte olmak… Burada bencillik yoktur. Burada olsa da olur metadolojisi yoktur. O zaman biz biliyoruz demek ki nerede koptuğumuzu, parçasal kopmaları. Yeni nesile güveneceğiz. Bazı çöken noktaları gören nesile. Hepimizin eksiksiz çöken noktaları var, olmasa ışıl ışıl olurdu bütün. Bunu kabul etme olgunluğuna ulaşırsak bi gün belki daha az problem olur. **<a3>**
Soru 8:	*Kişisel öğretim tekniklerinizve metodlarınız nelerdir?*			
10.	Eğitimci Profili (a2)	1-30	30	**<a2>**Bunlar gene bin kapılı soru ve cevaplar. Ben kendimce, inanarak, durduğum yere saygı duyarak cevap vereyim. Çok şey değişti yıllar boyu. Değişim muhteşem bir olay insanın gelişiminde. Amerika'daki deneyimimin oluşumuma en büyük katkısı sanat adlı bir alanın varlığını hissettim. Bunun mimarlığın bir vazgeçilmez parçası olduğunu öğrendim. Üniversite çevresi sanat adlı bir ortak mekanda bütünleşiyor. Sanat o yüzden çok kutsal. Hele resim, kesin bir tasarımdır. Elementlerin ilkelerle bir araya gelip yaratmış olduğu

				kompozisyondur. Nedir mimarlık, mimari elementlerin mimari ilkelerle bir araya gelerek yaratmış olduğu mekan tasarımıdır. Farkı yok. Var tabii mimarlık daha da heyecanlı, çoğalıyor devamlılık, boşluk gibi. Kısacası tasarım nedir diye bir soru sorulduğunda tek cevabı yok. Tasarım yaratıcı bir süreçtir. En heyecanlı konu, çocuksu bir heyecanla yapacağı projeye yaklaşan kişidir. Olmaya çalışılan metadolojiler var onları da biliyorum. Ama tasarım doğal bir sürecin insanlık adına yapay bir mekan kurarak, içinde elimizden geldiği kadar doğal bir yaşam sunduğumuz mekandır. Derslere gelirsek, bütün dersleri şiirle açarım. Kendi şiirlerimi okumam, okuyasım gelmez. Hatta ayıptır da. Kendi mimarisi, kendi şiirini. Birileri güzel şeyler yaptıysa onla açmak lazımdır kapıları. Kültürden söz ediyorum, tarihten söz ediyorum, Mimar Sinan... şiir en güzel anahtar. Buna inanan çok az arkadaşım var. Eskiden resmi mimariye eklemek açısından tehlikeliydi benim için. Şiir, resim ve müzik ile öz olarak yaparım derslerimi. Bu 3 element bir öğrenciyi çok iyi tasarımcı yapacak elementlerdir. Şiir derken, en derin düşünce şeklidir, en duyarlı en provokatif düşünce şeklidir. Yok olan şeyleri bize unutturmamaya çalışan şeydir. **<a3>**
11.	Öğrenci Profili (a3) Kişisel Metod (i1)	1-37 7-27	37 20	**<a3>** Daha ilk dersten bu yana 35-40 bin çalışma topladım öğrencilerimden. Müze için topluyorum 17 yıldır. İrili ufaklı, burası bir müze aslında. Belki bu hali daha güzel. 18 adlı bir müze. Burada herşey 18 yaşındaki çocukların yaratıcı işleri. Benimle hiçbir ilgisi yok. 18 yaşındaki çocuk evrenin en yaratıcı enerjisine sahip, kimliği ne olursa olsun yaratıcıdır. **<i1>** Sen ona ortamı sağlarsan. Koşulları sağlarsan. Ona kendini farkettirirsen, ona öğretmen olduğunu değil ondan öğrenen olduğunu anlattığın anda o çocuk bir çiçek gibi açıyor. Bir güneş gibi parlıyor. Bu konuda çok iyiyimdir, hatta bunun üzerine yıllar önce Gazi Üniversitesi'nde spontane yaratıcılık diye bir konferansta sunuş yapmıştım. Burada bir çocuğun kendi yapmış olduğu iş var, burada da iki ayrı sanatçının. Baktığında bu çocuk bu üç kişiyi de tanımadan öyle bir tasarım

				yapmış ki; ya bu üçü bu çocuktan etkilenmiş - ki öz bu bence. Onlar da aynı enerjiyle yapmışlar, zamansız, sonsuz bir şey. Ya da öyle bir işaret var ki orada bir öğretmen için, bu çocuk doğru yolda deyip, bu üç sanatçıyı onunla tanıştırıyorsun. O çocuk üç ressamı, üç şairi öğrendiğinde, o mimarlık projesi adını verdiğimiz mekan konfigurasyonları çok daha sağlıklı olabiliyor. Ama hoca, öğrencisine öğretmenliğini farkettirmemesi gerekiyor. Hocaların yöntem farklılıkları olabilir, eğitim öğrenci odaklıdır. Bu derslerde şu ortaya çıkıyor, çocukları serbest bırakıyorum. Dağlar çayırlarda koyunlar gibi tabiri caizse. Toplayın, gözlemleyin, bakın, çizin, seyredin, belleğinize, düşüncenizle toplayın, yazıya dökün. Çok çeşitli matriksler. **<i1>** Bu çocuklar mimarlık fakültesine gelmiş mimar olmak için, ama bakıyorsun ki yazarak anlatmış, 50x70 tasarım ödevini. İstanbul'un dokularını toplayın diyorsun, çocuklar Andy Warhol, Joseph Beuys gibi coca-cola tentelerini toplayanlar var, junk art dediğimiz son nesil dönüştürülebilir şeylerden onları toplayanlar var, ama bazıları da çıkıyor ki, bütün bu şiirdeki gazete parçacıklarını toplamış. Yanyana koymuş. Ne bu diyorsun. Bu şehrin metni diyor. Ben bunu bir yerden öğrenmedim, ne Beuys, ne Picasso, heyecan verici bir şey... Çocuk öğretti işte bunu. Eğitim orada başlıyor... **<a3>**
Soru 9:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
12.	Bilişim Araçları (g2)	1-17	17	**<g2>** Bilgisayarı çoklu ortamda bireyi pasifize eden bir araç olarak görüyorum. Ölüm kelimesini kullanmıyorum ama sanal kelimesi zaten kulağa hoş gelen bir şey değil. Silikleştiriyor ve hatta en sonunda siliyor. Yok oluş demiyorum ama metaforik olarak eğer yavaş yavaş ölmek varsa, yok olmak varsa, bizim ömürlerimiz, bilgisayar bunu olduğumuz yerde hızlandırıyor. Bizde ilginçtir mutluyuz bundan. 15 saatlik bir işi bilgisayar 15 dk da yapıyorsa, burada bir üç kağıt var. İnsanlık adına söylüyorum. Ben de kullanıyorum, bu bilincimden dolayı minimum tutuyorum. Ama burada bir hızlandırma yok aslında, 15 saatlik bir şeyi 15dk da almak, derin bi şekilde düşünürsen

				diğer14 bucuk saatimi yaşattırmıyor, yolcuğu alıyor, zevkimi alıyor, tin ile tenin muazzam birlikteliğini alıyor. Bilinçsizlikle kabul ediyoruz. Tembellik olmasa bilgisayar olmazdı. Bütün icatların temelinde insanoğlunun tembelliği yatar. Tekerleğin icadı gibi. İnsan evrimini yavaşlatmıştır kesinlikle. Baş büyüyecek el ayak yok olacak diye. **<g2>**
13.	Küresel Düzen (l1) Bilişim Araçları (g2) Bilişsel Araçlar (g1)	1-5 3-5 5-10	5 2 5	**<l1>** Tabi, yaşam yaşatmadığı nesne, bitmeye mecburdur. Burda şu önemli, kimin umrunda insanın negatif evrimi? **<g2>**Tekil bir güç görüyoruz para adlı, bu güç bütün dünyanın güçlerini magnetik tek kutuplu çekimle, bilgisayar onun baştacı. **<g2> <l1>** <**g1>**Bu oda gerçek. Hangisini ele alırsan al bu odada, üzerine saatlerce konuşulabilecek hareket çalışması, parça bütün ilişkisi tasarım elementleri vardır burada. Çizgi, düzlem, saydamlık, ikiye bölünme, herşey vardır. **<g1>**

Röportaj No:11		Prof. Ayfer Aytuğ (YTÜ – 1973-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinin tarihsel sürecini ve eğitim alanında geçirdiğiniz şahsi sürecinizden bahsedebilir misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) İdari Yapılanma (d3) Okul Profili (a1) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1) Akademik Yapılanma (d1)	1-7 3-6 7-11 11-13 13-18	7 3 4 2 5	**<a2>** Ben 1973 yılında uzman olarak girdim. Araştırma görevlisi öncesi. O günden bugüne Yıldız'da çalışıyorum. **<d3>** Girdiğim zaman İstanbul Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi adını taşıyordu ve mimarlık bir bölüm olarak bunun içerisinde yer alıyordu. Uygulama ağırlıklı dışarıda bürosu olan kürsü başkanlarının yönettiği bir sistem vardı. **<d3>** Ben İTÜ mezunuyum. **<a2>** **<a1>** Dolayısıyla İTÜ'den buraya gelince teorik bağlamda kuramsal bağlamda bazı eksiklikleri gördüm, ama ona karşılık pratikle yakın ilişkinin getirdiği pozitifleri de gördüm. - İTÜ'de biz her şeyi kurallara bağlı ve kuramsal olarak gördük. **<a1>** **<k1>** Sonra YÖK yasasının çıkması ile üniversite haline geldi. Fakülte olarak idari anlamda bir değişim yaşadı. **<k1>** **<d1>** İTÜ'den bir doçent hocamız buraya geldi. O bilimsel anlamda bazı katkılar sağladı, bunu inkar edemeyiz. Özellikle uluslararası sempozyumların YTÜ'de gerçekleştirilmesi yolunda çabaları oldu. Bu da bir anlamda bilimsel yönünde YTÜ'de bir farklılaşma yarattı. **<d1>**
2.	Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1) Eğitim Grupları (c1) Öğrenci Profili (a3)	1-2 3-13 10-19 19-22	2 10 9 3	**<a2>** YTÜ Mimarlıktan dinlemek için değil, sunmak için uluslararası bir sempozyuma giden ilk kişiler bizdik. **<a2>** **<d1>** Yani 1988 yılına kadar öyle bir uluslararası ilişki yoktu. Bu tabi bazı zorlukların kendi içerisinde ortaya çıkmasına da yol açtı. Öyle bir bütçe olayı yoktu. Daha dar bütçeli bir YTÜ varken, zaman içerisinde uluslararası ilişkiler gitme taleplerimiz, bütçenin de genişletilmesi, oraya bir fasıl konulması, yurtdışına gidecek öğretim üyelerine araştırma görevlilerine belli bir paranın dağıtımı konusunda bir takım yönergeler diyebileceğimiz çalışmaların yapılmasını getirdi. Bilimsel anlamda bilimsel araştırma projeleri koordinatörlüğü

				her ne kadar mühendislikleri, mimarlıklardan daha fazla destekliyorsa da araştırma projeleri yapıldı. **<d1>** **<c1>** Öğrenci sayılarımızın her zaman çok fazla olduğunu söyleyebilirim. Negatif anlamda. Çünkü Yard. Doç. olduğum dönemlerde haftada gece öğretimi de olduğu için 42 saat derse girdiğim yıllar çoktur. Şimdi de hala oldukça fazla derse girmek durumundayız. Çünkü 3 sınıf olarak götürülüyor. 3 grup olarak açılıyor dersler. Dolayısıyla oldukça yoğun bir program oluyor öğretim üyeleri bağlamında. **<c1>** **<a3>** Öğrenci kalitesinin de gelen öğrenci sayısı arttıkça düştüğünü görüyoruz. Daha az aldığımız senelerde daha yüksek puanlı öğrenciler geliyor. **<a3>**
Soru 2:	*Bu süreç içerisinde mimari eğitim üzerine idealleriniz ve bakış açınız nasıldı ne şekilde gelişti ve ne durumda şu anda?*			
3.	Okul Profili (a1) Kurgusal Yapılanma (d2) Etkileşim (b3) Eğitim Programı (f1)	1-8 25-32 8-13 13-20 16-25	8 7 5 7 9	**<a1>** Aslında şöyle söyleyeyim. O Vitruvius'un üçlemesi var ya güzellik, kullanışlılık, işlevsellik. İTÜ daha çok işlevsellik ve sağlamlık üzerine duruyor. Estetik tabiî ki de duruluyor ama yoğunluk orada değil. Mimar Sinan'dan gelen hoca arkadaşların etkisi burada estetiğin daha ön plana çıkmasını getiriyor. Bizler de birlikte çalışa çalışa galiba Vitruvius'un üçlüsünü tamamlamaya başladık. Daha olması gereken aslında, 3'lüyü 5'liye de çıkarabiliriz. **<a1>** **<d2>** Teknolojiyi, ekonomiyi de katabiliriz içine ama en azından eğitimin hem teknik yönüyle hem estetik yönüyle hem işlevsellik yönüyle birlikte düşünülerek tasarım oluşturulması ve bunu doyuracak olan ek bilgilerin temel bilgilerin kuramsal temelinde doğru kurgulanması gerektiğini görüyoruz. **<d2>** **<b3>** Zaten baktığımız zaman UIA'in eğitim şartında da bunu görüyoruz. Çevresinden, ekonomiden, diğer girdilerden ve estetiğinden bahseder. **<f1>** Bir anlamda özellikle bölüm başkanı olduğum dönemde hem uluslar arası çeşitli üniversiteleri inceledim. ACE Avrupa mimarlık eğitim birliğinin çalışmalarını inceledim. NAD Amerikan sistemi, RIBA İngiliz sistemini inceledik. **<b3>** Hepsinin ara kıyısında olabileceğimizi düşündüğümüz bir program oluşturduk. Programda tabi

				bütünlük de çok önemli. Derslerin birbirini izlemesi ve öğrenilen kuramsal derslerin tasarım derslerinde sorgulanması ve kullanılır hale getirilmesi çok önemli. Orada eksiğimiz var. **<f1>** **<a1>** Bizim İTÜ'de gördüğümüz eğitimde o kullanılabilir hale getiriliyordu. Örneğin akustik dersimizi ya da aydınlatma dersimizi aldığımız zaman, o projenin aydınlatma projesini, akustik detaylarını ve benzeri şeylerini bizden istiyorlardı. Hocalar bize tasdike geliyorlardı. O dersleri kuramsal derslerin hocaları tasdik ediyorlardı. Projemizde ve biz onların projelerini sunuyorduk dönem sonunda. Bunun benim bakış açıma çok katkısı olmuştu. **<a1>**
Soru 3:	*Söz konusu ayrışan bu başlıklar sizce neden bu kadar ayrı noktalarda ele alınıyor?*			
4.	Eğitimci Profili (a2) Bilişsel Araçlar (g1)	1-6 6-12	6 6	**<a2>** Uzmanlaşan ve uzmanlaşan kişilerin mimari bakış açısını biraz yitirerek sadece uzmanlaştıkları konuyu önemser hale gelmeleri, tasarıma bunların yansımalarının nasıl olacağı konusunda ya da etkileyeceği konusunda biraz fazla bilgi verdiklerini düşünüyorum. Biraz o konular hesaplar içerisinde boğuluyor çocuklar. **<a2>** **<g1>** Aynı şey statik mukavemet için veya betonarme için söz konusu. Sistemin çözümü nasıldır? Orada kolonun kirişin hesaplanmasından çok sistem çözümünde ne gibi olanaklar vardır, tasarımda bunlar nasıl kullanılır? Tabi ki kolon kiriş hesabını gerektiğinde öğrenecektir. Onun ipuçlarını verirsiniz ama sistemleri tanıtmak önemlidir. **<g1>**
Soru 4:	*Bu kurumlarda sürekli bir değişkenlik arz ediyor mu?*			
5.	Eğitim Grupları (c1) Mesleki Ortamı (j3)	1-7 7-12	7 5	**<c1>** Günceli takip etmeyi gerektiriyor. Burada mesela deneysel bir takım çalışmalar yapan arkadaşlar var. Yapıcı eleştirilerle onları daha bütüncül bakar hale getirmek gerekiyor. Şevklerini kırmamak gerekiyor. Ama burada çok eleştiri alan arkadaşlar da oldu. Hatta eleştirenler arasında ben de vardım. Ama yapıcı eleştiri yaptığım için de sonradan teşekkür etti. Biz o yönünü hiç düşünmedik dedi arkadaşım. **<c1>** **<j3>** Demin söylediğim yani mimarlık çok girdili bir meslek. Çok boyutlu bir meslek. Tasarımı sadece masa başında oturup sadece bir şeyler karalamak, bir tasarım

				konsept proje oluşturmak ya da biçim oluşturma olarak görmek yahutta mekanı da bütünleştirmenin içerisinde birlikte algılamak... Bunlar önemli diye düşünüyorum. **<j3>**
Soru 5:	*Peki bir eğitimci de bunların hepsi barınabilir mi?*			
6.	Bilimsel Metod (i3)	1-13	13	**<i3>** Barınabilir. Oluşturabilirsiniz yani benim düşünceme göre oluşturabilirsiniz. Tabi ki de o uzmanlaşma alanlarının derinlemesine bilgisi değil ama onların ürettiği bilgilerin nasıl kullanılabileceği konusunda insanlar kendilerini geliştirebilir. Zaten batıda da bu böyle oluyor. Yani bir büro açtıkları zaman bir kişi üç kişiyle değil yapı fiziği uzmanı, yapı uzmanı gibi çeşitli uzmanların birlikte çalıştığı bir ortam oluyor. Onu burada o kadar geniş çaplı yapma olanağımız olmadığına göre, en azından ipuçlarının bunun şöyle veya böyle olabileceğini, yani o bilgiyi nasıl kullanabileceklerini uzmanların vermesi lazım. Bizlerin de onu sorgulamamız ve kendimizi de o bilgiler bağlamında geliştirerek olaya bakmamız lazım. Eğitimin bütünüyle. **<i3>**
Soru 6:	*Denemelerde öğrencileri kötü etkileyen durumlar söz konusu olduğunda neler yapılıyor?*			
7.	Eğitim Grupları (c1) Kurgusal Yapılanma (d2) Eğitimci Profili (a2)	1-12 5-10 10-12	12 5 2	**<c1>** Onları sonra kapatıyor diğer hocalar. Çünkü özellikle o deneysel çalışmayı yaptıran arkadaş projeyi girişte yaptırmıştı. Çocuklarda bir proje süreci, projenin amacı konusunda önemli eksiklikler gördük. Daha sonraki projelerde daha fazla biz çalışarak öğrencilerin o eksiklerini telafi etmeye çalıştık. **<d2>** Bir alt projeyi bir üst proje, bir alt bilgiyi, bir üst bilgi kontrol etmek durumunda. Bu zaten RIBA'da, öyle bir ana hedefleri vardır. İkişer yıllık hedefleri vardır. Ona göre biliyorsunuz ona göre ders kurguları proje kurguları yapılır. Hepsi birbirinin denetimini getirir. **<d2>** **<a2>** Tabi bunu dikkate alan hoca vardır, yapmayan hoca vardır ama ben yapım gereği ben bunu yapıyorum. **<a2>** **<c1>**
Soru 7:	*Öğrencilerinize karşı yönlendirme biçimleriniz ve motive edici aksamlarınız bulunmakta mıdır?*			
8.	Öğrenci Profili (a3)	1-10	10	**<a3>** Şimdi gelen öğrencilerimiz bir yetenek sınavından geçmeden geliyor. Dolayısıyla yaratıcılıkları konusunda çok önemli endişelerimiz oluyor. Bunları ilk birinci sınıfta mimari

	Kurumsal Metod (i2)	11-22	11	tasarıma girişi bizim götürdüğümüz dönemde, bir bilişsel harita çizdirdiğimiz anda kim yetenekli kim yeteneksiz anlıyorduk. Sonra da takip ediyorduk aslında o çocukların gelişimini çoğu yetenekli olanlar yarışma kazanıyor. Dolayısıyla bizim sorunumuz gelen öğrenci ile paralel. Ezbere dayalı bir öğretim sorgulamayan öğrenci yapısı yeteneği çok sınırlı ya da hiç olmayan bir öğrenci grubu var. **<a3> <i2>** Mimariye, ideal mimarlık olarak ya da bir mimari ürünün belli bir estetik değeri veya belli bir kaliteye sahip olması bağlamında bir tasarım geliştirmek olarak baktığımızda bu eksik olan şeylerin olmaması gerekiyor aslında. Dolayısıyla onları geliştirmeye yönelik bazı şeyler yapıyoruz mimarlık eğitiminde. Bunu örnekler gösterip, örneklere birlikte bakarak, onların nasıl yorumlanacağını göstererek, ama onun ötesinde "işlevsel kalite bağlamında, insanın psiko sosyal, fiziksel durumları bizi nasıl bir noktaya götürür?" gibi soruları öğrencinin düzeyinde dikkate alarak yavaş yavaş yavaş yavaş vermeye çalışıyoruz. Her birey için ayrı taktik geliştiriyoruz. **<i2>**
Soru 8:	*Bahsettiğiniz kişi sayısının nicel tarafının çok fazla olması durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?*			
9.	Eğitim Grupları (c1) Öğrenci Profili (a3) Kişisel Metod (i1)	1-5 5-11 11-26	5 6 15	**<c1>** İşte o zorluyor. Yani bu dönem çok zorlandık. Çünkü 17kişilik gruplarımız vardı. 10-12 kişilik gruplarda bireysel eğitimi çok daha iyi başarabiliyoruz. Şimdi daha az zaman ayırma imkanım kaldığı için öğrencilere, zorlanıyoruz ama yapıyoruz, yapmaya çalışıyoruz. **<c1> <a3>** Hiç yeteneği ve hevesi olmayanlar, istemeyerek mimarlığa girmiş olanlar çok yüzeysel bakıyorlar olaya. Sizin zaten vermeye çalıştığınızı almaya hazır da değil. O artık bizim sorunumuz değil. Çünkü siz veriyorsunuz almıyor kullanamıyorsa o bilgiyi o zaman sorun çocukta. Fakat olabildiğince kazanmaya çalışıyoruz. **<a3> <i1>** Yani artık üniversitelerden mezun olamamak gibi bir şey söz konusu değil. Ama genelde öğrenciler çok şey öğrendiklerini bütünü görmeye başladıklarını söylüyorlar bizim projede. Yani çok tekil tekil giderken bir anlamda mimarlık 4.

				yarıyılı projesine gittiğiniz için orada bütün o bilgilerin nasıl üst üste çakıştırması gerektiğini değişik kaygıları taşımak ve onların cevaplarını bulmanın nasıl olabileceğini öğrendiklerini söylüyorlar. Genelde ben öğrencinin tasarımına ilk baştan itibaren saygılıyımdır. Yani eğer çalışıp bir şey getirdiyse bu olmaz deyip atmam. Çünkü o öğrencinin hevesini son derece kıracaktır. Genelde getirdiklerini yavaş yavaş daha olabilir hale getirmek için konuşarak acaba işte şu şöyle olsa nasıl olurdu bak bu anlamda düşünürsen böyle olsa kolay olur mu gibi tasdik yaparım. **<i1>**
Soru 9:	*Taşıdıkları genel kaygı hali nedir sizce?*			
10.	Öğrenci Profili (a3) Toplumsal Yaşam (m1)	1-20 8-12	20 4	**<a3>** En büyük kaygıları kalmak. O kadar. Sadece o dersten geçmeyi düşünüyorlar. Mezun oldukları zaman ne yapacaklarına ilişkin bir kaygıları yok. Çünkü geniş bakamıyorlar dediğim nedenlerle çok ezberci, yorum yapamayan ve mantık yürütemeyen bir nesil var karşımızda. Giderek bu düzey daha da düşüyor. Eskiden çok daha sorumluluk sahibi ne yaptığını bilen, ne olmak istediğinin farkında olan öğrenciler vardı. **<m1>** Bunun sebebi çok çok yönlü. Yani ailelerin çocuklarının her şeyini karşılamak için kendilerini feda etmeleri bile bu işin içinde var. Çocuklara sorumluluk yüklemiyorlar, kendi sorumluluklarını taşımıyor çocuklar. **<m1>** Sistemi kaale almıyor çocuklar. Okullarda kalma diye bir olay yok. Sadece ezberci bir bakış açısı ile önüne çıkanları birer şık olarak gören, evet, hayır gibi gören çok yüzeysel bakan, sistemi kavramaya çalışmaya çabalamayan, yüzeysel bakan bir öğrenci var. Ya da baktıklarını görememek gibi bir şey var. Yani nasıl bilgisayar ekranında bakarsınız onu bunu geçersiniz görmüyorlar. Bakmasını bilmiyorlar. Algılamayı bilmiyorlar. Sorun oradan başlıyor bence. **<a3>**
Soru 10:	*Yıldız Teknik Üniversitesi bir akreditasyon kurumuna üye mi?*			

11.	Denetim Mekanizmaları (k2)	1-1	1	**<k2>** Akredite oldu 6 yıllık. MİYAK'a. **<k2>**
Soru 11:	*Peki bu kurulun sağlamış olduğu yeni koşullar var mıdır?*			
12.	Denetim Mekaniz-maları (k2) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-18 1-8	18 8	**<k2>** Hayır zannetmiyorum. **<d2>** Zaten eğitimde kaliteyi sürekli geliştirme bağlamında sürekli yapılan çalışmalar vardı 2000 yılından itibaren. MİYAK'ın istedikleri de onlar. Bir misyonunun, vizyonun olması, ona uygun bir takım eğitim kriterlerini sağlayacak öğretim planının olması, yardımcı dersliklerin, kitaplıkların uygun bir biçimde oluşturulması, bilgi ve becerileri sağlayacak bilgi gruplarının, ders planında yer alması. Onları zaten yapıyorduk biz. **<d2>** Yani o sürecin devamı olarak müracaat edildiğinde 6 yıllık alındı. MİYAK'ın sayfasını açarsanız bir bakarsınız, görürsünüz. Ben de zaten MİYAK üyesiydim. Sürem bitti. Devam etmek istemedim. Bir 3 kişilik grup gidiyor değerlendirici grup 2 kişilik de gözlemci grubu var. En az 3 artı 2 oluyor. Onlar tüm eğitim planları, ders dosyaları, bilgi föyleri, sınav kağıtları, yapılan projeler, projelerin sergileri, sınıf ve ders denetimleri, kütüphane ve diğer tüm donanımların denetimi gibi bir denetimde bulunuyor. 3 gün sürüyor en az ve sonrasında bir rapor hazırlanıyor. **<k2>**
Soru 12:	*YTÜ'nün kurumsal kimliği var mıdır?*			
13.	Okul Profili (a1) Öğrenci Profili (a3) Kurumsal Metod (i2)	1-12 4-12 13-26	12 8 13	**<a1>** YTÜ aslında teknik anlamda donanımlı mimar ve mühendisler yetiştirmek üzere ilk akademi döneminden itibaren kurgulanmış. Zaten piyasayla ilişkileri onun için daha genişti. Mutlaka tatbikatın içindeydi hocalar. **<a3>** Mimarlık mezunları çok iyi şantiyeci olarak bilinirdi. Bugün o biraz kayboldu. Şimdi büroların tercih ettiği elemanlar yetişiyor bizde. Yani İTÜ mezunlarından ya da Mimar Sinan mezunlarından daha fazla YTÜ mezunlarını tercih ediyor büyük bürolar. Bizim öğrencilerimiz çok fazla işsiz kalmıyor. Yani Murat Tabanlıoğlu, Emre Arolat hep bizim mezunlarımızı çalıştırıyorlar. Hem bilgisayar yönünden, çizim yönünden hem bakış açısı açısından memnunlar. **<a3>** **<a1>**

				<i2> Biz dış paydaşlarla bu konuları hem iç paydaşla hem dış paydaşlarla zaten kalitenin geliştirilmesi için konuşuyorduk. Bazı eksiklikleri söyledikleri anda ona ilişkin dersler geliştirdik. Onların daha çabuk yol almasına yardımcı oluyor. Mezunlarımız gelip bize çok şey öğrettiniz hocam, çok ufkumuzu açtınız diye teşekküre geliyorlar o bizi mutlu ediyor. Zaten mimarlık eğitimi mimar olup piyasaya işte veya tatbikata girecek kişilere ancak %10'luk bilgi verir. Geri kalanını kişi kendi tamamlayacak. Burada biz işte balığı tutup vermek yerine balık tutmanın nasıl olacağını öğretiyoruz, çünkü her yeni proje bir araştırmadır. Yeniden eğitir insanı. Bir yarışmaya giren kişi o konuyu öğrenmek zorundadır. Oradaki problemleri öğrenmek durumundadır. Yani her yeni konu her yapacağınız tasarım bir problemdir. **<i2>**
14.	Kurumsal Metod (i2) Eğitim Grupları (c1) Öğrenci Profili (a3)	1-21 1-21 21-26	21 21 5	**<i2>** **<c1>** Bizim konularımız çok çeşitli. Ama şöyle çeşitli belli bir düzey karma fonksiyonlu birden fazla mekanı olan mümkünse de geniş açıklık geçilen bir tasarım oluşturmaları bir çevre ilişkilerinde irdelemeleri isteniyor. Projenin temel yeri bağlamında. Ona uygun ne olabilecek diye düşünüyor koordinatörler. İşte bazı kamu binaları, okul binaları, anaokulu, kültür merkezi, müze gibi değişik konular var. Bir restoran da olabilir. Ama onun kapsamı belirli bir metrekarede veriliyor. En az 2000 metrekare civarında diyoruz. Çocuk kendisi ana konularda seçip onu geliştiriyor. Biz de çevreyle ilişkisini de irdeliyoruz. Tasarımın başarısını da irdeliyoruz. Aslında oldukça klasik diyebiliriz ama nasıl söyleyebilirim bunu, tam interaktif olamıyor, yani öğrenci ağırlıklı değil. Bizim de içinde olduğumuz karşılıklı bir diyalog var. Analiz çalışmalarında tekli ya da grup olarak analiz çalışmalarını yaptırıyoruz. Çünkü daha henüz çok projelerin, senelerin başında oldukları için birden senteze atlayabilecek kadar kapasiteleri yok. Dolayısıyla bilgi toplama, analiz, seçeneklerin üretilmesi, sentez ve onların içinden uygun olanın seçilmesi gibi o aşamaları öğrenciyle kimi zaman grup olarak, kimi zaman tek tek. **<i2>** **<c1>** **<a3>** Öğrenci diyelim ki 5

				metrekarelik bir giriş yapabiliyor. Evindeki bir girişten biraz hallice bir müze girişi ile gelebiliyor çocuk. Orada örneklerden gösterdiğimiz zaman çocuğun zihninde olay daha fazla oturuyor çünkü bir müze bile gezmemiş öğrenci sayılarımız o kadar fazla ki… **<a3>**
Soru 13:	*Bir araç seçkisi durumu söz konusu mudur? Mesela bazıları çok fazla makete önem veriyor. Bazıları çok fazla…*			
15.	Kişisel Metod (i1) Bilişim Araçları (g2) Biçim-Yapım Araçları (h2) Çizim Araçları (h1)	1-13 1-3 3-7 7-13	13 2 4 6	**<i1>** Burada hepsi paralel götürülüyor. **<g2>** Gerektiği zaman bilgisayarı da sketch-up veya işte hangisini daha iyi kullanıyorsa o plan. **<g2>** **<h2>** Maket, mutlaka maketle başlarım. Özellikle de arazi analizlerinden itibaren arazi maketiyle başlatıp sonra kitle önerilerine mutlaka maket, sonra kat planlarında bile kat planlı maket haline getirmek isterim. Çünkü 3 boyutlu ancak görüyorlar, kavrıyorlar. **<h2>** **<h1>** Perspektif yapmayı biliyorsa yaptırırım. Ama el çizimine çok önem veriyorum. Eskizlerde cetvel, T cetveli kullandırtmam. Serbest ders ile ilk etaplarda özellikle ilk 5 haftada bana tasdiklerini el çizimi getirirler. Ellerini geliştirmek zorundalar. Çünkü el-göz-beyin üçlüsü çalışmazsa üç boyutta imajine etme imkanı yoktur. **<h1>** **<i1>**
Soru 14:	*Türkiye'de şu an 70 sayısına yakın mimari tasarım eğitimi kurumu var. Mimarlık geliştirme ve öğrenci kalitesi bağlamında bu durum hakkında ne düşünüyorsunuz?*			
16.	Okul Profili (a1) Öğrenci Profili (a3) Eğitim Ortamı (j1)	1-11 24-30 8-11 11-24	10 6 3 13	**<a1>** Tabi tanımadığım kurumlar için fazla bir şey söyleyemem. Mezunları ile de karşılaşmadım. Belki bir bürom olsa ve de onları çalıştırsam onların seviyesini bilebilirim ama, ancak şuradan da algılayabiliyoruz, lisans üstü eğitim mülakatlarında portfolyo istiyoruz ve dolayısıyla yaptıkları projeleri getiriyorlar. Vakıf üniversiteleri çok kötü diyemem. Anadolu üniversiteleri içinde de çok kötü olanlar var. Vakıf üniversitelerinde de çok iyi olanlar var. **<a3>** Bu biraz

				öğrenciye bağlı. Kişiye bağlı. İsteğe bağlı. Ben Yeditepe Üniversitesi'nde de bir derse gidiyorum. Buradaki öğrencilerden daha istekli öğrenciler var. **<a3> <a1> <j1>** Bunun için mimarlık yetkisini verecek yetkinlik meselesinin geliştirilmesi lazım. Bütün dünyada var. Okuldan mezun olan meslek yapamaz. Bunun için bir sınav konur. Uzun dönemli bir staj vardır bütün Avrupa'da. Bir senelik çalışmadan sonra ancak 5 yıl eğitim 1 yıl çalışma ondan sonra ancak mimarlık yapma yetkisi. Yani her mezun olan mimar olmamalı. Ne yazık ki bu istemediğimiz bir duruma dönmek üzere. Tektipleşme, tek bir bakış açısı oluşuyor. Kurumların bakış açılarındaki farklılıkları algılayıp kendinizi ona göre bir senteze tabii tutuyorsunuz çünkü. Özellikle öğretim üyesi olacaklar piyasadan hiç kopmamaları lazım. Mutlaka ve mutlaka döner sermayeyle en azından proje yapılması lazım. Pratikten kopmamaları gerekiyor. **<j1> <a1>** YTÜ bu konuda hamilik çok yaptı. Çok yapmaya çalıştık ama geri çevrilenler çok oldu. Biz oradan gelen öğrencilere lisans üstü ve doktora çalışmalarını yaptırdık en azından biraz farklılaşsınlar diye. Akdeniz Üniversitesi'nden gelenler oldu. Kıbrıs'tan gelenler oldu. Yani lisans üstü, doktora düzeyinde biz Anadolu'daki üniversitelere oldukça destek oluyoruz. **<a1>**
Soru 15:	*Peki böyle ideal bir yönetim ve karar alma mekanizması tablosu var mıdır size göre? Mimarlık eğitimi açısından…*			
17.	Eğitim Ortamı (j1)	1-29	29	**<j1>** Kişiye bağlı. Çünkü her kurum özerk aslında kendi içinde. Şu anda Türkiye farklılaşan mimarlık eğitiminin farkında değil. İşte kurumlaşamamanın sonucu bunlar zaten. Program düzeyinde baktığım zaman mesela sürdürülebilir tasarım, herkes için tasarım, bunlar çok ağırlıklı programlarında yer alıyor. Proje yönetimi konusu ağırlıklı gidiyor. Temel bilgiler bağlamında, kuramsal bağlamda baktığımızda bunlar çok ağırlıklı özellikle ABD'de, biz onun farkında değiliz. Program düzeyinde baktığım zaman mesela sürdürülebilir tasarım, herkes için tasarım, bunlar çok ağırlıklı programlarında yer alıyor. Proje yönetimi konusu ağırlıklı

				gidiyor. Temel bilgiler bağlamında, kuramsal bağlamda baktığımızda bunlar çok ağırlıklı özellikle ABD'de, biz onun farkında değiliz. Bir kişi merak sardıysa şey yapıyor ama artık günümüzde biliyorsun sürdürülebilirlik konusu gibi benzer şeyleri lisans eğitiminde veriyorlar. Biz ancak yüksek lisans eğitiminde çocuk seçerse veriyoruz. Güncelin daha iyi takip edilmesi lazım. Sorunların daha iyi takip edilmesi lazım. Çünkü dünyadaki globalleşme ile beraber esas ortaya çıkan şey ekonomik ve enerji problemleri. İdari mekanizmalar, yani bölüm ve de son karar mercii olarak da tabi fakülte kurulları. Oraya yenilikçi ve doğru şeylerin götürülmesi oradaki kişilerin de biraz daha geniş bir bakış açısına sahip olması. Artı onlar da şimdi yavaş yavaş mesela ne yaptı değişti. 3 grup dedi. Dediğim gibi proje yönetimi, müşteri ilişkileri ile ilgili şeyler dahi çok önem kazanmaya başladı. Çünkü Amerika ve İngiltere dünyadaki tüm projelerin, üretilen projelerin %80'ini yapıyor. **<j1>**

Röportaj No:12	Prof. Çiğdem Polatoğlu (YTÜ – 1986-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden ve bu tarihsel süreç içerisindeki rolünüzden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1)	1-13 3-12 6-7	13 9 1	**<a2>** Doçentim. Aşağı yukarı yirmi beş yıldır YTÜ'de öğretim üyesiyim mimari tasarımda Bina Bilgisinde. Benim buraya girdiğim zaman 1986'dıydı. **<a2>** **<d1>** 1992'lerde YTÜ oldu. Dört aşaması var YTÜ'nün. İstabul Teknik okulu ilk kurulduğu 1942'de, sonra 1969'larda Devlet Mimarlık, Mühendislik Akademisi oluyor. **<k1>** Sonra YÖK'le beraber üniversite statüsü kazanıyor. **<k1>** Daha sonra da teknik üniversite oluyor. Yanılmıyorsam on fakülte var içinde. İlk 1942'de fakülte kuruluyor. Ondan evvel de mimarlık var ama, o inşaatın içinde bir mimarlık olarak kurulmuş. Sonra akademi olarak mimarlık fakültesine kavuşuyor. Günümüzde de mimarlık fakültesi iki bölümde devam ediyor hayatına. **<d1>** **<a2>** Mimarlığın ben bu iki aşamasına tanık oldum. **<a2>**
2.	Eğitim Programı (f1) Akademik Yapılanma (d1) Eğitimci Profili (a2)	1-10 4-8 8-10	10 4 2	**<f1>** Teknik okul olduğu zaman sahip olduğu programla, akademik olarak sahip olduğu program farklılık gösteriyor. Ama üniversiteler bir kimlik kazanmasından sonra da, aşağı yukarı aynı kurguda ilerliyor. **<d1>** Akademik yapılanma dersen, kürsüler bilim dalı haline geliyor. Bugün yaşadığımız değişiklik şu anda mesela, bizde bilim dalı kavramı yok. Sadece ana bilim dalı kavramı var. Mimarlığın altında dört tane ana bilim dalı var. **<d1>** **<a2>** Ben de bina bilgisi hocasıyım. Bina bilgisi dersleri artık projeler zaten. Bina bilgisinin ana kurgusu. **<a2>** **<f1>**
3.	Ders Programı (f2) Okul Profili (a1)	1-22 20-22	22 2	**<f2>** Baştan sona bütün öğretim planını, eğitimde 65 yıl derlemesinden yararlanarak bir gözden geçirelim istersen.1944'le 1953 İstanbul Teknik Okul iken zorunlu dersler: Hesap cetveli, cebir, trigonometri, geometri, yüksek matematik, tasarı geometri, teknik resim, fizik, serbest resim, perspektif, rölyef, mimarlık tarihi, bina bilgisi, mimari projesi (8 adet), iç mimari, mobilya, şehircilik, şehircilik tatbikatı,

				yapı malzemesi, yapı bilgisi, yapı projesi, topografya, ahşap yapı projesi, ahşap yapı, topografya tatbikatı, nafia bilgisi, su bilgisi ve su filtresi, elektrik tesisatı, teknik mekanik (1 ve 2), teknik rapor, yapı işleri ve malzeme hesapları, statik 1, statik 2, betonarme statiği, betonarme projesi, ekonomik kavramlar, yabancı dil gibi 43 tane zorunlu ders varmış. Seçmeli dersler çok ilginç; askerlik, jeoloji, fizik laboratuarı, coğrafya, tarih, analitik geometri, kimya ve çelik yapılar. Tabii ilk mimarlık inşaatın içinde kurulduğu için, dikkat edersen daha teknik bir alt yapı içeriyor. Benim babam da 1960 yılı İstanbul Teknik Okul mezunu. Gerçekten onlar bu fizik, kimya, matematik, fen bilimleri gibi zorunlu dersleri görmüşler. Günümüze baktığımızda sadece matematik kaldı. Bir geometri bile yok. **<a1>** Tasarı geometri var, ki tasarı geometriyi ısrarla devam ettiren 65 yıldır nadir devam ettiren okullardan biriyiz. **<a1><f2>**
4.	Okul Profili (a1) Ders Programı (f2) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-2 3-11 11-15	2 8 4	**<a1>** Dolayısıyla İstanbul Teknik Okulu'nun kurulması da biraz ona teknik adam yetiştirmeye bağdaştırılabilir. **<a1> <f2>** Mimarinin ilk programları da böyle olmaya başlamış. 1969'da akademi olduğumuz zaman zorunlu dersler 34 taneye inmiş; aritmetik, cebir, fizik, kimya, geometri, yüksek matematik var. Daha önce olmayan türkçe, devrim tarihi konmuş. Çelik yapılar eklenmiş. Zaman değiştikçe dinamik yapısı olması lazım ders programlarının. Belli bir omurgayı da koruyor. Sekiz adet proje dersini koruyor ve ona yapı, bina, rölyef ve mimarlık tarihinden hep kuramsal veya uygulamalı dersler destek veriyor. **<f2> <d2>**Tabii ki her okulun kurgusu ya da yetiştirmek istediği profil bağlamında o destek verilen derslerin niteliği değişiyor. Kiminin de teknik dersleri çok ağırlıklı olabilir. Kiminin ki bina bilgisi, kimininki de mimarlık tarihi ağırlıklı olabilir. **<d2>**
5.	Ders Programı (f2)	1-10	10	**<f2>** 1984 yılı YTÜ'ye baktığımızda beden eğitimi eklenmiş. Devrim Tarihinin yeri Atatürk İlke ve İnkılapları olmuş. Trigonometri, geometri gitmiş. Sadece matematik kalmış. Yabancı dillerin saatleri ve sayısı artmış. 1992 ve 1994

	Kurumsal Metod (i2) Öğrenci Profili (a3)	10-17 17-26	7 9	döneminde oradaki gruplar korunuyor. Bölüm seçme derslerinin niteliği artıyor. Üniversite döneminde iki ana grupta seçmeli dersler varken, bu sefer daha uzmanlığa yönelik dersler var. Mesela anlatım, çizim, uygulama ders grubu var. Yapı grubu, çevre, kültür tasarım gibi ve yapı fizik. **<f2>** **<i2>**Bir değişen de insan hakları bağlamında 6 saatten fazla dersinin olmaması, mutlaka bir günün boş kalması. Çünkü kapalı kapılar ardından kalan değil de iletişim kurabilmesi dolayısıyla zaman bırakmak gerekiyor öğrenciye. Buna bağlı olarak da formal eğitiminin yükünü daha azaltmak ama formal eğitimindeki araştırmayı arttırmak. Daha interaktif kılmak, çocuğun dışarıda araştırmasını ve paylaşmasını istemek gibi bir şey. **<i2>** **<a3>** Tabii bunu ne derece başarabiliyoruz, zaman zaman. Yani zamanla başarabiliriz. Ben şimdi derslerimde onu yaşıyorum. Ben onlara anlatıyorum. Sonra şimdi sıra sizde diyorum. Ve o "sıra sizde" den kaçabilmek için yapamayacakları şey yok. Yirmi kişilik bir grubum var şu anda seçmeli derste. Neredeyse hepsi önümüzdeki hafta sunum yapacak. Halbuki dört hafta beşer kişiden biz onlara bir tartışma ortamı yaratıyoruz, fakat onları bu ortamı bir angarya olarak görüyorlar. O daha yerleşmiş değil. **<a3>**
Soru 3:	*Yeni öğrenci profile hakkında ne düşünüyorsunuz?*			
6.	Öğrenci Profili (a3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-19 14-19	19 5	**<a3>** Öğrenci profili de ilginç. Hep istiyorlar onlar. Dün mesela, çocuklar sunum yapıyorlar. Edinburgh'taki Parlemento Binası'nı anlatacaklar. Orada öğrencinin etiketlediği Miralles'in adını sordum. O kimdir dedim, ne yapmış? Karşılığı bomboş oldu. Sen orada bir isim görüyorsun. Vazgeçtim kitap açmalarını, internete yaz o ismi. Beğenmezsek bile adamın hangi dönem olduğunu, neler yaptığını görecekler, onu bile merak etmiyor. Sonra ben anlatınca o adamın nasıl çalıştığını, bilmek, öğrenmek çok hoşlarına gidiyor. Halbuki bu talep durumunun karşılıklı gelişmesi gerekir. Ama öğrenci tarafı bu ilgiden yoksun. Sürekli onları yönlendiriyor olmak yanlış, ben onların da

				katılıp yönlendirmelerini istiyorum. Bu son bir kaç yıldır olan bir şey. Öncesinde çok daha araştırmacı idiler. **<g1>** İnternet hem iyi, hem kötü. Bilgiye çok kolay ulaşıyorsunuz. Ön bilgiyi almak için çok güzel bir şey. Ansiklopediden hiçbir farkı yok. Sadece daha hızlı ulaşıyorsun. Ama daha önce bilgiye bu kadar hızlı ulaşmaya imkan olmadığı için kitaba bakıyorlardı. Kitaba bakarken başka şeyleri de görüyorlardı. **<g1> <a3>**
Soru 4:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler? Günümüze değin hangi koşullara göre şekillenmiş ve ne türden süreçlerden geçmiştir?*			
7.	Eğitimci Profili (a2) Okul Profili (a1) Akademik Yapılanma (d1)	1-6 6-22 22-33	6 16 11	**<a2>** Kişisel olarak baktığım zaman, ben bu ülkedeki en iyi üç okulda okudum. Mimar Sinan'da lisans, İTÜ'de yüksek lisans - doktora yaptım ve şu anda YTÜ'de de hocalık yapıyorum. Bu üçünü biliyor olmak, benim kişisel gelişmem açısından çok büyük bir şeydi. Her birinde hem artılarını gördüm, hem de eksilerini gördüm. **<a2> <a1>** Akademide mesela, projeye bakış açısı, ele alış benim için çok hoştu. Teknik üniversitede inanılmaz kuramsal bir alt yapı görme imkanım oldu. Burada asistanlığa başladığımda buranın da ilginç bir yapısı vardı. Mimar Sinan ve İTÜ daha üniformdur. Ama Yıldız kuruluşundan beri mesela on beş kişiyiz. Beşi İTÜ'den, beşi Mimar Sinan'dan, beşi Yıldız'dan. Bu çok hoş bir şey. Daha geniş bakış açısına sahip olabiliyorsunuz. Böylece biz kendimize özgü bir hal yaratmış olduğumuzu düşünüyorum. Dışarıda başka hocalarla, pratik yapan mimarlarla konuşuyorum bazen. İTÜ'den mezun olup gelenler için çok soyut kalıyorlar şikayeti var. Toplum sorunlarından olsun, mimarlık sorunlarından olsun. Başka boyutu var diyorlar. Yıldız'dan mezun olanlar için böyle bir şey yok. Yıldız çoğu zaman teori ile pratiği bir arada vermiş. Bazen pratik ön plana bile çıkmış. Şimdi bazı çalışmalarla kuramsal alt yapıyı denk getirmeye çalışıyoruz. Böyle bir bileşkesi olmuş. **<a1> <d1>** Ama Yıldız'a son döneme baktığım zaman son bir on yılı, tıpkı aile içi akraba evlilikleri gibi üniform tek tip olmaya doğru gidiyor. Buradan mezun olan burada kalmaya başlıyor. Mesela bizim bilim dalında bir ben bir de Tolga Hoca var, diğer

				hocalar Yıldız'dan mezun. Olabildiğince teşvik etmeye çalışıyoruz. Öğrencilere doktoranı dışarıdan yap gel. Ama genellikle insanlar kendi kurumunda kalmayı istiyorlar. O da akraba içi evlilik oluyor. Görüş yenilenmiyor. Tartışacak bir şey olmuyor. Hep aynı şeyi tartışıyorsun böyle olunca. Biraz erasmusun faydası var. Dışarı ile ilişkiler açısından bunlar önemli şeyler oluyor. **<d1>**
Soru 5:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
8.	Kalıtım (b2) Öğrenci Profili (a3) Kişisel Metod (i1)	1-3 3-11 6-11	2 8 5	**<b2>** Ben klasik usta - çırak ilişkisini hala aşamadığımızı düşünüyorum. Bizim okulda dahi olmak üzere bir çok okulda hala böyle. **<b2> <a3>** Öğrenciler sen ne yaparsan yap, hala hocanın ağzından çıkacak lafa bakıyorlar. Bu durumda öğrencinin kendi alt yapısının eksikliğinden kaynaklanıyor. **<i1>** Bu noktada özellikle empati kurmayı çok öneriyorum onlara. Tasarım işinde çok önemli nokta. Biraz kendinizi tasarımı yaptığınız insanlar yerine koyup şu binanın içinde dolaşsanız diyorum, biz burada sizinle başka sorunları tartışır olurduk. Mekan kurgusu, renkleri, dokuları, algıları tartışma şansımız olur. **<i1> <a3>**
9.	Proje Atölyeleri (e1) Eğitim Grupları (c1) Kurumsal Metod (i2) Kişisel Metod (i1)	1-5 1-4 5-9 9-19	4 3 4 10	**<e1>** Bizde atölye bir kaç çeşit yönetiliyor. **<c1>** Bir atölyede grup eleştirisi var. Bireysel tek tek görüşmeler var. Bazı atölyelerde karışık. Hocaların bir grup kavramı yok. Diyelim ki o atölye 40 kişi. 4 hoca sorumlu. **<c1>** Bazı projeler öyle yapılıyor. **<e1> <i2>** Diplomayı güdümsüz ama kontrollü tutma isteğimiz var. Mümkün olduğunca her hafta buraya gelip çalışmalarını istiyoruz. Böyle bir noktada ne yapıyorsunuz diye sorduğumuzda çok dikkatli konuşmamız gerekiyor. **<i2> <i1>** Çünkü hemen birisi Çiğdem Hoca böyle demişti diyor. Yani sürekli birisine dayanma güdüsü var. Kendi kararlarının arkasında durmalılar. Diplomada daha özerk olmaları gerekiyor. Bizim projemiz öyleydi. Projenin sadece adı yazardı, ben onu okulda burada kurardım. Buraya ilk geldiğimde arsalar bile çocuklara veriliyor, program veriliyor. Dedim, insaf daha ne yapacaklar. İki - üç arsa belirleyelim dediler, kent içinden programları kendileri

				yapsınlar. Sonra dedim ki, kent ilerliyor, bırakın çocuklar arsaları da getirsinler. Hem de yer aramayı da öğrensinler, belediye ile ilişkileri öğrensinler. **<i1>**
10.	Derslikler (e3) Proje Atölyeleri (e1) Öğrenci Profili (a3) Eğitim Ortamı (j1)	1-9 6-9 9-18 13-16	9 3 9 3	**<e3>** Kuramsal derslerde öğrencilerin garip bir tutumu var. Çok sıkıldım, ders bitse de kaçsak diyorlar. Halbuki orada her konuştuğumuz bağlam ve tasarım ilişki idi bu haftaki konumuz, hepsi projeyle ilgili. Ve o dönemdeki öğrenciler proje alırken keşke daha fazla dinleseydik, daha ciddiye alsaydık. Onu anlamıyorlar. **<e1>** Tasarım stüdyosunun bütün her şeyi bütünleştiren bir yer olduğunu, tasarım bilgisini kuramsaldan alıp, atölyede aslından uygulanacağını anlamıyor. **<e1> <e3> <a3>** Çocuklar projeler hemen çözülsün, çizeyim istiyorlar. Çizmek bir gün ama düşünmek uzun bir süre. Çocuklar okuldan tam donanımlı çıkacaklarını ya da çıkmaları gerektiğini düşünüyorlar. Bu durum dört yıl değil on yıl mimarlık eğitimi de yapsan olmaz. **<j1>** Okullar meslek bilgisini vermeyi hedefler. Fazlasına ihtiyaç yok. Arada da meslek pratiği kapısı da açılır. Çünkü çocuğu çıkacağı ortama hazırlamak amacında olmalısın zaten. **<j1>** Aslında balık tutmayı öğretmek söz konusu. Öğrenciler hep balığı tutmak istiyorlar. **<a3>**
11.	Eğitim Grupları (c1) Öğrenci Profili (a3) Eğitim Ortamı (j1)	1-1 1-23 6-13	1 23 7	**<c1>** Benim bu dönem proje grubum 17 kişi. **<c1> <a3>** Onun içinde 5 kişi vardır benim için. Diğerlerinin başka meslek seçmesi gerekiyor. Yurt dışında bu iş böyle. Benim kızım Fransa mimarlığa gitmek istiyor. 20 kişi, ben 150 kişi alıyorum. Bana analitik düşünme yapısına sahip, geniş, perspektifi eline almış kişiler lazım. **<j1>** Avrupada üniversitelerin alt yapıları liselerin içine girmiş. Sadece mimarlık anlamında değil. Bütün disiplinlerin ortak noktalarını lise çağında gösteriyorlar. Teknik resim, dünya tarihi gibi. Bizdeki lisede tarihten, Osmanlı'dan gelemediler daha. Düzgün bir cumhuriyet tarihini daha göremiyor çocuk. Yakın geçmişini göremiyor çocuk. Eğitim içerisinde kültür çok önemli. **<j1>** Bizim çocuklara doğu - batı bloğu ayrımını anlattım. Buradaki bloğu, yapı bloğu anladılar. Üniversite

				sınavını başarmış çocuklardan bahsediyorum. Bunları niye anlatıyorum? Tasarım eğitimini yaptığımız çocuklar, böyle çocuklar. Bugün onlara da söyledim, o kadar çok şey öğrenmeniz gerekiyor ki hayat için, bunları benim size öğretecek vaktim yok. Sizin de öğrenecek vaktiniz yok. Çünkü bu hayatla öğrenilecek şey. Bizde bir de 59 yaşına kadar bir çok şey yapmış mimarların, yaptığı mimarlığı, mezun olduktan hemen sonra bu tarz bir mimarlığa imza atmak isteniyor. Ne müthiş bir çelişki. **<a3>**

Röportaj No:13		Yrd. Doç. Dr. Burcu Kütükçüoğlu (Bilgi Ü. – 2010-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki sürecinizden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-32	32	**<a2>** Bizde aileden gelen bir durum var. Benim annem ve babam da mimar. Oldukça bilinçli bir seçim yaptım diyebilirim. Mesleğin nasıl bir şey olduğunu aşağı yukarı biliyordum. Biraz okul konusunda da yönlendirme olmuştu tabii. Onlar ODTÜ'lü. Ankara'da yaşıyorduk o dönemde. Ben de ODTÜ'yü tercih ettim ve ODTÜ'de lisans eğitimimi tamamladım. 1991'de girdim ODTÜ'ye. 1995'te mezun oldum. 1995'ten sonra ikili bir lisans durumu oldu. Hem ODTÜ'de tezli bir yüksek lisans programı bitirdim, hem de Barselona'da Katalonya Politeknik Üniversitesi'nde bir program bitirdim. İki ayrı yüksek lisans programı tamamlamış oldum. Ondan sonra aslında akademiyle ilişkim koptu, baya bir uzunca süre. Sonra mimarlık ofislerinde çalışmaya başladım. 2004'e kadar hep profesyonel hayatta idim. 2004'te kızımın doğumuyla birlikte, kanal değiştirmeye karar verdim. Tekrar doktora programına yazıldım 2005'te. 2005'ten 2012 yılına kadar yedi yıllık bir sürede tamamladım. Doktora programımı tamamlarken İTÜ'de, bir yıl kadar Kolombiya Üniversitesi'ne gittim doktora araştırmasına. Bir ara Los Angeles'a gittim gene araştırma için. Böyle kısa süreli gidiş-gelişler oldu ama, doktoramı İTÜ'de tamamladım. Şimdi Bilgi Üniversitesi'nde akademisyen olarak devam ediyorum. Doktora konum, doktorayı seçmem, çok bilinçli kararlar oldu. Çünkü bir süre profosyenel hayatta çalıştıktan sonra insan tam olarak ne istediğini değerlendirebiliyor. Tabii yani sonuçta pratiğin içinde bir süre var olmuş olmak da insana bir sürü şey katıyor. Mesela öğrencilerimle ilişkilerimde, proje dersinde vs. bana bir çok katkıları olduğunu görüyorum pratik yapmış olmanın. Ama çok doğrudan bir ilişkiden bahsedemeyeceğim. Daha dolaylı bir tecrübe edinmenin verdiği, daha dolaylı bir

				ilişkisi oldu diyelim. Akademik çalışmalarımla, pratik çalışmalarımın. **<a2>**
Soru 2:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
2.	Okul Profili (a1) Eğitim Programı (f1) Akademik Yapılanma (d1) Kurgusal Yapılanma (d2) Kurumsal Metod (i2)	1-9 22-34 3-8 9-22 22-32 29-32	9 12 5 13 10 3	**<a1>** Bilgi, aslında enterasan bir mimarlık okulu. 2004 yılında bir yüksek lisans programıyla başladı. Yani Türkiye'de pek örneği olmayan bir program. **<f1>** Başta İhsan Bilgin olmak üzere, sanırım üç tam zamanlı akademisyen vardı. Bunun dışında da tamamen kendi büroları olan, pratik yapan, piyasada çalışan mimarların hocalık yaptığı ve stüdyo bazlı bir programdı. Tez yok, projeler var. Tezsiz bir program. Teorik dersler artı proje stüdyosu var merkezde. **<f1>** Baya da tanınan mimarlar vardı. **<a1>** **<d1>** Başlangıçtan itibaren Han Tümertekin, Nevzat Sayın, Emre Arolat, Can Çinici,Mehmet Kütükçüoğlu gibi tanınmış mimarlar vardı. Hala da geliyorlar yüksek lisans proje derslerine. Bunun yanında kurumsal teorik dersler vardı. O dersleri de İhsan Bilgin, Tansel Korkmaz, Sibel Bozdoğan gibi eğitimciler veriyordu. Dışarıdan gelen mimarlar atölyelere, akademisyenler de teorik derslere bakıyorlar yüksek lisansta. Bu program hala bu şekilde devam ediyor aslında. Daha sonra lisans programı açıldı. Bu yıl ilk mezunlarını verecek. Lisans programı demek ki dört dönemdir devam ediyor.Yüksek lisanstaki projeye giren hocalar lisansla ilgileri yok. Ama teorik veren hocalar lisansta da, yüksek lisansta da ders veriyorlar. Ama bu iki program biraz ayrı gidiyor, idari olarak biraz farklı yürüyor. **<d1>** **<a1>** **<d2>** Aslında lisans programı ilk başta planlarda yoktu. Hatta tasarım stüdyosu ağırlıklı bir yüksek lisans programı kurgulamak istedikleri için sadece yüksek lisans programı olarak isteniyordu. Üniversiteden böyle bir talep geldi. Lisans programı daha sonra düşünüldü. Türkiye'de dediğim gibi pek örneği yok. Yurt dışında örnekleri var. Daha ileri düzey tasarım araştırmaları ve tasarım konularıyla uğraşabilmesi için yüksek lisans programı düşünülmüş. **<i2>** Kuramsal meselelerle, pratik meseleleri bir araya getirip, birlikte tartışıp, daha ileri düzey tasarım eğitimi verebilmeyi hedefliyorlardı.

				<i2> **<d2>** Oldukça başarılı oldu bu program. Çok ilgi görüyor. Benim dışarıdan izlediğim kadarıyla gayet iyi gidiyor. **<a1>**
Soru 3:	*Kurumunuz içerisindeki rolünüz nedir?*			
3.	Eğitimci Profili (a2) Kurgusal Yapılanma (d2) Motto (b1) Kurumsal Metod (i2)	1-5 5-27 21-27 27-32	5 22 6 5	**<a2>** Projeye de giriyorum. İkinci sınıf stüdyosuna giriyorum artı teorik dersler de veriyorum. İç mimarlık ve endüstri ürünleri tasarım öğrencilerine tasarım tarihi dersi veriyorum, görsel kültür, mimarlık ve kent üzerine seçmeli ders veriyorum. Artı stüdyoya giriyorum. **<a2>** **<d2>** Bu arada fakültede üç bölüm var. Mimarlık, endüstri ürünleri tasarım ve iç mimarlık. Mümkün olduğunca da entegre bir eğitimi vermeye çalışıyoruz. Bu bölümlerin birbirleriyle ilişkilerini çok önemsiyoruz. Bir çok ders bağlantılı. Birinci sınıfta bir çok ders ortak. İkinci, üçüncü sınıfta da ortak çalışmalar yapmaları için hem dersler, hem workshoplar, çeşitli olasılıklar kurgulamaya çalışıyoruz. Zaten mimarlık eğitimi çok tartışmalı bir konu. Tek bir çözüm, tek bir ideal diye bir şey söz konusu olamaz herhalde. Burası yeni kurulan bir okul, çok da iyi bir ortamımızın olduğunu düşünüyorum. Kendimizce bir takım şeyleri denemeye çalışıyoruz. Mesela birinci sınıftan itibaren öğrencilere yeni teknolojik konusunda bir alt yapı vermek olsun veya teknolojiye bağlı teknik aletlerin kullanımı açısından olsun... Bunlara çok önem veriyoruz. İkincisi, üretim tasarım ilişkisini çok iyi bir şekilde yerleştirmeye çalışıyoruz. **<b1>** Mümkün olduğunca üretimle, öğrencilerin iç içe olmasını, üreterek öğrenmelerini, ayrıca piyasada üretim koşullarıyla, üretim ortamlarıyla tanışmalarını çok önemsiyoruz. Bu konulara ağırlık vermeye çalışıyoruz. Bir yandan yeni prosedürü takip eden, bir yandan çok ayağı yere basan ve kendi ortamını tanıyan öğrenciler ya da mimarlar yetiştirmeye çalışıyoruz diyebilirim. **<b1>** **<d2>** **<i2>** Bu alanlarda bir takım ideallerimiz var ama, mimarlık eğitimi şöyle olmalı, böyle olmalı, böyle çok formüller üzerinden değil de gerçekten sürekli deney yaparak, her sene farklı

				konular, yaklaşımlar deneyerek götürmüş oluyoruz. Belki bu iki konu çok önemli bizim için temelde. **<i2>**
4.	Kurumsal Metod (i2) Biçim - Yapım Araçları (h2) Proje Atölyeleri (e1) Kişisel Metod (i1) Öğrenci Profili (a3)	1-10 3-6 7-7 10-22 13-15	10 3 1 12 2	**<i2>** Sürekli üreterek öğrenmeleri konusunda bir kere çok vurgu yapıyoruz. Onlara o ortamı sağlamaya çalışıyoruz. **<h2>**Birinci sınıftan itibaren gelişmiş tasarım programlarıyla ve cihazlarıyla onları tanıştırıyoruz. Onların kullanımları için fakültede yer açıyoruz. Bu aletleri veya programları geliştiriyoruz, öğretiyoruz. Laboratuarlar açıyoruz. **<h2>** **<e1>**Biraz birlikte keşfetmek gibi bir şey ya stüdyo. **<e1>** Bir şeyi empoze etmek veya benim tarzım budur gibi değil de, gerçekten ortaya herkesin ilgisini çekebilecek - öğrencilerin de bizim de - durumları yaratmak üzerine gelişiyor. **<i2>** **<i1>** Hepimiz için bir araştırma konusu, bir merak konusu olacak bir şey atıyoruz ortaya. Ondan sonra biraz karşılıklı gelişen bir süreç ve her sene de değişiyor aslında bu. **<a3>** Biraz öğrenci veya o seneki sınıfın haleti ruhiyetine göre, profiline göre dinamikler çok değişiyor. **<a3>** Benim için, bir şey karşılıklı olarak merak edip üzerinde karşılıklı olarak düşünmek kimsenin başlangıçta çok fazla tahmin edemeyeceği bir şekilde, ilerleyişine izin vermek gibi bir şey önemli. Mümkün olduğunca esnek bir ilişki kurmaya çalışıyorum öğrencilerle. Çok fazla bir şey empoze etmemeye çalışıyorum. Onların bir şey keşfetmesine dolayısıyla belki benim de o sayede bir şeyler öğrenmeme bahane olacak bir sürece önem veriyorum. **<i1>**
Soru 4:	*Kurumunuzun sahip olduğu bir motto var mıdır?*			
5.	Motto (b1) Karar Grupları (c3) Okul Profili (a1)	1-1 1-6 6-15	1 5 9	**<b1>** Bence oluşma sürecinde. **<b1>** **<c3>** Biz kendi aramızda çok tartışıyoruz. Yeni kurulan bir fakülte olduğu için çokta kalabalık değiliz öğretim üyesi kadrosu olarak. Dolayısıyla da aslında sıkı, yakın ve sıcak bir ilişkimiz var. Her konuya ilişkin bütün ekip bir araya gelip tartışma fırsatımız olabiliyor. Dolayısıyla şu anda aslında her şey deneniyor, tartışılıyor. **<c3>** **<a1>** Daha önce dediğim gibi, dört yılı bile tamamlamadık.Yani ilk mezunlarımızı vermedik henüz. Herhangi bir mimarlık okulu için net bir kurumsal kimlik

				tanımlanabilir mi? Onu da bilmiyorum. Ama bizimkisi eğer olacaksa bile henüz oluşum aşamasında. Tabii ki öngördüğümüz bir şey var. Sonuçta önümüzde dört senemiz var. O dört seneyi de belli seviyede taramak gerekiyor. Dolayısıyla bir öngörümüz var ama bu sürekli deneniyor ve değiştiriliyor. Çok deneysel bir süreçteyiz şu anda. O yüzden net bir şey söylemek zor. **<a1>**
Soru 5:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir?*			
6.	Denetim Mekanizmaları (k2)	1-3	2	**<k2>** Hayır, olmadı. Hiç kimsenin öyle bir hevesi yok akreditasyon konusunda. Pekte inanmıyoruz öyle akreditasyon meselelerine. **<k2>**
Soru 6:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir?*			
7.	Okul Profili (a1) Kurumsal Metod (i2)	1-3 8-12 3-8	3 4 5	**<a1>** Mesela, şunu biliyorum. Birinci sınıfta yaptığımız çalışmaların çok etkili olduğunu, bir çok okulda tartışıldığını, örnek gösterildiğini biliyorum. **<a1> <i2>** Birebir modeller yaptırıyoruz öğrencilere. Geometri, bilgisayar programları, malzeme sütrüktür bilgisi gibi bir çok alanı biraraya getirmeleri ve grup halinde çalışmayı gerektiren ilginç projeler yaptırıyoruz birinci sınıfta. İkinci sınıfta bambaşka bir ağırlık var. Üçüncü sınıfta başka bir yere kayıyoruz. **<i1> <a1>**Ama her yaptığımız işte iddialı olmaya çalışıyoruz. Çok hevesli ve idealistiz diyebilirim şu aşamada. Dolayısıyla hemen değil ama ileride belki model alınabilecek bir kurgu olabilir. Çokta memnun oluruz. **<a1>**
Soru 7:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
8.	Bilişim Araçları (g2) Kurumsal Metod (i2)	1-21 13-18	21 5	**<g2>** Bilgisayar işin içine girdi. O bambaşka bir bakış açısı getirdi. Ama yeni teknolojiler her zaman devreye girecek. Bu bence çok olumlu bir şey. Sonuçta zaten yeni bir teknoloji işin içine girdiğinde eskiden kullanılan yöntemlerde tamamen bir kenara atılmıyor. Katman katman üst üste binerek gelişen, ufkumuzu açan bir şey haline dönüşüyor. Belki ilk başta kendi sıkıntılarını getiriyor. Bütün olasılıklarını, potansiyellerini keşfettiğimiz için bir takım kısıtlamalar da oluyor. Bir takım şartlanmalar doğuruyor. Belki daha yüzeysel ele alışlar

				getiriyor ilk başta. Ama eninde sonunda kendi rasyoneli keşfediliyor. Kendi formları oluşuyor, kendi dili oluşuyor, kendi sürecine getirdiği katkılar yavaş yavaş ortaya çıkıyor. **<i2>**Ama ben çok olumlu olarak görüyorum her yeni teknolojiyi. İlk başta problemli bir şekilde ele alınsa bile bence çok olumlu bir şey. Bunu zaten fakülte olarak da yaklaşımımız da o. Öğrenciler ne kadar bence erken tanışırsa bilgisayarı veya dijital dünyayı reddetme gibi bir şey olamaz. **<i2>** Bütün damarlarımıza kadar işledi. Bu gerçeklikle ne kadar çabuk bir araya gelirsek ve tasarım süreçlerini ne kadar entegre edersek, o kadar olasılık ve potansiyel haline dönüşür bizim için. **<g2>**
9.	Bilişim Araçları (g2) Biçim - Yapım Araçları (h2)	1-18 5-9	18 4	**<g2>** Bilgisayarın tasarım süreçlerine nasıl gireceği ile ilgili hem öğrencilerin, hem hocaların çok bilinçli olması gerekiyor. Nasıl ele alınacağı ile ilgili. Tabii çok yüzeysel şeylere de yönlendirebiliyor bilgisayar. Çok kolaylaştırdığı konular var. **<h2>** Bakıyorum öğrencilere maket yapmak yerine, hemen oturuyorlar bir gecede bilgisayarda modelliyorlar, ama o moddellemenin tam olarak üç boyutlu bir şeyin yerine geçmediği veya geçmesi için nasıl yapılması gerektiği gibi konular zamanla yavaş yavaş oturacak meseleler. **<h2>** Ama bununla çarpışmadan, karşı karşıya gelmeden bu durum keşfedilemez. Dolayısıyla bu moral bozucu bir şey olmamalı. Bilgisayarın getirdiği, bilgisayarlı tasarımın getirdiği bir takım yüzeysel çözümler veya materyal dünyadan bizi uzaklaştırma eğilimi gibi şeyler var ama moral bozucu bir hal almamalı. Bunlarla nasıl başedeceğimizi öğrenmeye çalışmalıyız. Eninde sonunda, bilgisayar ve dijital dünyayı ele geçirmek zorundayız. Hesaplaşmak durumundayız. O da hata yaparak başlar her zaman. **<g2>**
Soru 9:	*Mimarlık okullarıyla dış piyasa arasındaki ilişkiyi nasıl yorumlarsınız?*			
10.	Okul Profili (a1) Kurumsal Metod (i2)	1-8 8-12	8 4	**<a1>** Okuldan okula çok değişiyor. Bazı okullar çok piyasaya entegre bir şekilde çalışıyorlar. Bazı okullar piyasadan veya mimarlık ortamının gerçeklerinden kopuk olabiliyor. Biz burada mümkün olduğunca o ilişkiyi güçlü tutmaya çalışıyoruz. Hem pratik yapan mimarları okula bir şekilde

				çekerek, hem yapı endüstrisiyle çok sıkı ilişkiler kurmaya çalışarak. O alanda çok iyi, çok önemsediğimiz ilişkilerimiz var. **<a1>** **<i2>** Piyasaya göre veya o ilişkilere göre pozisyon almak, hareket etmek anlamında değil ama o ilişkileri gözeterek, sıkı tutarak, karşılıklı diyolağa birbirimizi dönüştürmeye izin vererek, ortamları hazırlayarak, o ilişkiyi güçlü tutmaya çalışıyoruz. **<i2>**

Röportaj No:14	Mehmet Kütükçüoğlu (Bilgi Ü. – 2004-….)			
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki sürecinizden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) Okul Profili (a1)	1-11 9-11	11 2	**<a2>** Anadolu lisesinden çıkıp mimarlık okuluna gittim. Anadolu lisesi estetik bir ortam değildi. Hocaların tutumu, gençlerin davranışları olsun. Adam yerine bile konmazdık. Kadınlar hapishanesinden dönüştürülmüş, yukarı katlarda bir tane odacık var, oraya kütüphane diyorlar. Oraya gidiyorum bir T.C. Tarihi kitabı var, bir de ona benzer bir kaç kitap daha var, başka hiçbir şey yok. Tamamen feci bir ortam yani. Bir tek öğrenciler akıllıysa akıllı. Bir şey varsa o da öğrenci. Başka hiçbir şey yok. **<a1>** Böyle bir yerden sonra ODTÜ'ye girince şaşırmıştım. Hocalar kahve içiyor, yüzükler var, kıyafetler değişik, konuşmalar farklı... **<a1> <a2>**
Soru 2:	*Bilinçli bir seçim olduğunu söyleyebilir miyiz?*			
2.	Eğitimci Profili (a2)	1-31	31	**<a2>** Yarı bilinçli diyebilirim. Sonuçta birinci tercihimdi. Hasbelkader oraya düşmüş, ya da birisi beni oraya ittirmiş de, diye öyle bir şey yok. Kendim düşündüm ama kendi bilincimde bir yarımlık olabilir. Aşırı estetik bir ortam. Bina da bir acayip. Duvar tahta mı? Mekanlar... Baya bir şok olmuştu benim için. Dolayısıyla birdenbire böyle bambaşka bir ortama düşmüştüm. Sonra insan alışıyor tabii ki. Yavaş yavaş ona da kritik bakmayı becermeyi başlıyorsun. İnsan konformist bir yaratık olduğu için daha estetik bir durum sunulduğunda hemen ben bunu hakediyorum, zaten olması gereken bu, şeklinde benimsemeye başlıyorsun bu durumu. Sonra da onun için de yavaş yavaş kritik bir şey geliştirebilirsin. Ama şimdi bakıyorum şu anda baya kritiğim. O zamanlar o kadar değildi. Sonra, oradan ilk önce İsviçre'ye, sonra Amerika'ya master yapmak için gittim. Biraz da gittiğim yerlerde çalıştım. Sonra Amerika'daki okulda part time (yarı zamanlı) hocalığa başladım. Bir grup öğrenciyi ODTÜ'ye getirdim. Sen kal part time hocalık yaparsın dediler. Ben de

				peki dedim, gittiler onlar, ben kaldım. Sonra Ankara'da part-time hocalık yaparken, bir yandan da yarışmalar yapmaya başladım. Bir tanesini kazanınca mecburen Ankara'da bir mimarlık bürosu kurdum. Sonra Ankara ve ODTÜ'ye iyice kritik olmaya başlayınca, İstanbul'a geçmeye karar verdim. İstanbul'da da Yıldız, İTÜ gibi yerlerde hocalık yaptım. Sonra da Bilgi yüksek lisansı kurduk. 1993'te de başladığımı kabul edersek yaklaşık 20 yıldır hocalık yapıyorum. İlk başladığım sıralarda, çok dar kapsamda bakıyordum. Şimdi siyasette konuşuyoruz. Dünya meselelerini konuşuyoruz. Daha geniş bir pencereden bakınca, bazı şeyler de kabul ettiğin durumların, ille de kabul edilemeyeceğine dair meseleler insanın kafasında canlanıyor. **<a2>**
3.	Eğitimci Profili (a2)	1-18	18	**<a2>** O zaman öğrenciye yakın bir şeydim. Şimdi tam öyle değil. Ama şöyle diyebilirim. Genç olmak ya da o duruma yakın olmak, kritik olmak, hayata girip çalışıp, törpülenip, burnunun sürtülüp, bazı sivriliklerini kaybetmen gibi durumlar benim için sözkonusu olmadı.Tamam kabul ediyorsun, hayat böyle tertemiz bir şey değil, çapaklı bir şey. Ama hala onun içinde bir şey oluyor. Hatta, daha bile kritik olunabiliyor. Bunu anladım. O zamanlar dünyadan daha az haberdardık sanki. Ya da tarihten şundan bundan. Şimdi daha çok ne olup, ne bittiğinin farkındayım gibi geliyor bana. Şimdi şu da önemli, bilgi birikimine bir mesafe kazanıyorsun. Mesafe kazanınca üzerinde yorum yapma hakkı doğuyor. Ona yakın ve yapışık olduğunda, onu özümseme, kendi düşüncelerinde onu tekrar bir işleme sokma, genel bir perspektif, bir felsefe oluşturma şekli daha zor. Bilgiye yapıştığın zaman, onun tarafından esir alınıyormuşsun gibi oluyor. Halbuki biraz daha özgüvenle o birikimi elinde tuttuğunda geçerli bir yerlerde mesafeler koyulabiliyor. Öyle bir fark var. **<a2>**
4.	Eğitimci Profili (a2)	1-9	9	**<a2>** Ben şöyle düşünmüştüm, bizim şirketin adı da 'Teğet' ya, gıcık bir isim ama, bir yandan da güzel bir isim. Teğet duruyorsun herşeye. Sonsuzluğa gelip bu kümeye değiyorsun. Hayatı anlamak da çok önemli. Ondan kopmak. Çünkü o da

				bir takım dersler veriyor. İş yapınca daha iyi anlıyorsun tabii ki. Bir dolu insan tipiyle karşılaşıyorsun. Bir takım deneyimler yaşıyorsun ama insanda bir aydınlanma yaratıyor. **<a2>**
Soru 3:	*Tasarım eğitimi üzerine bakış açınız bu süreçler içerisinde farklılaştı mı?*			
5.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1)	1-10 6-10	10 4	**<a2>** Bence farklılaştı. Önceden daha manipülatiftim, şimdi onlarla ortak bir deneyime girmiş gibi hissediyorum. Atölyede öğretenle, öğrenenin birbirine karıştığı bir ortam vardır ya. Ben daha öğreten taraf iken, şimdi iyice hatlar belirsiz. Mesela eskiden daha belirli projeler verirdim. Şunu araştıracağız, bu bakış açısıyla araştıracağız, bu yöntemler var... **<i1>** Şimdi ise kasten tam bilmediğim konuları veriyorum. Hatta böyle fazla uzun brief yazmıyorum. Dalıyoruz hep beraber, onun içinden kendimize yollar bulmaya çalışıyoruz. Ortak bir maceraya atılıyoruz. **<i1> <a2>**
Soru 6:	*Eğitimci pozisyonunuz da farklılaştı mı?*			
6.	Eğitimci Profili (a2)	1-12	12	**<a2>** Ama işte o pozisyonlar ille bir anlam ifade etmez. Önemli olan orada şahsiyetini nasıl koruduğun. Çünkü çok bambaşka bir akademisyen de olabilirsin, bambaşka mimar da olabilirsin, meslek adamı da olabilirsin. O onu nasıl aldığına bağlı. Akademisyenlikle, mimarlık formasyonundan oluşan bir şey değilsin aslında. Sen nasılsan onu öyle yapıyorsun. Akademisyenliği de, mimarlığı da. Çünkü bin türlü bakış açısıyla yapılabiliyor mimarlık. Yani bir şey garantilemiyor, benim akademisyen olmam ille de. Bazı pratik şeyler oluyor tabii. Daha çok araştırma, gençlerle olma ve bunun gibi. Ama onu çok berbat bir şekilde de yaşayabilirsin. İyi bir şekilde de yaşayabilirsin. **<a2>**
Soru 7:	*Kişisel öğretim tekniklerinizve metodlarınız nelerdir?*			
7.	Eğitimci Profili (a2)	1-13	13	**<a2>** Mümkün olduğunca bu tasarım objesini fikrini ortaya koymak. Sanki her an herkes ona dokunabilirmiş gibi yapabilmek önemli. Bu demek değil ki, sen onun hakkında hiçbir şey söylemeyeceksin. Yani mesela, ben bütün gücümle kendi düşündüğümü savunurum. Ama ortaya da koymaya çalıştığımı düşünüyorum. Ortaya koyuyoruz. Savunuyorum,

				ama başkaları da dokunabiliyor. Benim şahsiyetimin derinliklerinde korumaya çalıştığım bir şey olarak değil de masaya konulabilir bir şey olarak düşünebilirsin. Onun üzerinden dolaylı bir yandan kendi şahsiyetini oluşturmak daha iyi geliyor. Benim şahsiyetim bu. Dolayısıyla bu da tasarım gibi değil de, senin şahsiyetin ondan dolayı var gibi olması daha güzel. **<a2>**
8.	Kişisel Metod (i1)	1-5	5	**<i1>** Bu konuda özel bir şey yapmıyorum.Yöntem, strateji gibi şeyler geliştirmiyorum. Son zamanlarda bir teknikse eğer, kendimin de bilmediği hafif bizi maceraya sürükleyen, sonunda da çıkabilme ihtimali de yüksek olan şeyleri vermek iyi oluyor. Çünkü o zaman onlarla birlikte dalıyoruz. **<i1>**
9.	Eğitimci Profili (a2)	1-9	9	**<a2>** Ama sorumluluk da aşırı patolojik bir hal almamalı. Ben insanların hayatını şekillendiriyorum falan diyerek başlayıp, ondan sonra ay ben ne yapıyorum, gibi patolojik hal alırsa kendini aşırı önemsiyormuş gibi olursun. Sonuçta ben de üç aşağı bek yukarı millet ne yapıyorsa, onu yapıyorum. Aynı kabzımanlıkta, aynı kabalıkta, aynı düşüncesizlikte. Çok patolojik olduğu zaman, aşırı hassas bir dünya olarak aldığında, çok hastalıklı bir ilişki doğabilir. İnsanla, yaptığı şeyle. Olayı ona getirmemekte fayda var. **<a2>**
10.	Eğitimci Profili (a2)	1-11	11	**<a2>** Önündeki şeyi de aşırı önemsediğin zaman, sanki çok ideal ve çok hassas bir durumu olur. Dünyaları değiştirecek bir şey var, dediğin zaman dolayısıyla kendine aşırı bir önem vadetmiş oluyorsun. Çünkü onun yaratıcısı sen oluyorsun. Halbuki onu da ağır ele almamakta fayda var. Çünkü o zaman insanın eli kolu bağlanır ve esasında yapman gereken bunun kültürünü bu dünyaya bulunabileceğin katkıları da yapamaz hale gelirsin. O yüzden orada bir denge var. Tamam önemseyeceksin de, patolojik bir halide sokmayacak bu ilişkiye. Eninde sonunda beton dökülüyor, sonra deprem oluyor, yıkılıyor. Hepimizin başına gelebilir şeyler. **<a2>**
Soru 11:	*Bu noktada sizin konumunuzu neler belirliyor?*			

11.	Kültürel Yaşam (m2) Kişisel Metod (i1)	1-11 11-16	11 5	**<m2>** Sonuçta biz de bir kültürün parçasıyız. Biz burada mesela dünyadan bahsediyoruz, insanlardan, onların hayata bakış açılarından... Mimari konuşurken bunlardan da bahsediyoruz. Ama bu demek değildir ki, onlara hepsine o anda o işe yüklenelim, bütün bu konuştuklarımızı. Bunlar böyle rahiyalar halinde o işe yapışıyor olabilir. Yani bir yerinden dokunuyordır. Onu garantilemene gerek yok. Bunları düşünüyorsan zaten bir şekilde, o onunla karışıyor. Polenler şeklinde, dokular, kokular şeklinde. Öyle bir şey oluyor. O senin içinde ya var ya yok. Onu yaşatabiliyor musun, yaşatamıyorsun? **<m2><i1>** Bir nevi ahlak oluşuyor. Bir şey yapma ahlakı. Ondan sonra da aşırı bir yükleme yapmana gerek yok. O ahlakın içinde başka şeyler de var. Yaptığın işten zevk almak. Hayattan zevk almayı becermek. Beraber yaptığın insanları sevmeyi becermek. Onlarla iyi vakit geçirebilme sorumluluğu. Böyle şeyler de var. Bu iş böyle. **<i1>**

Röportaj No:15		Prof. Güven Arif Sargın (ODTÜ – 1998-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki rolünüz nedir?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-12	12	**<a2>** 70'li yılların sonunda liseyi okudum. 81 yılından sonra da ODTÜ'ye girdim. Üniversiteyi seçmemle ilgili, daha doğrusu tercihle ilgili, üniversite okuyan aile bireylerinin teşfikiyle. Hatta şöyle söyleyebilirim ki büyük aile içerisindeki tek mimar olan benim. Ama tek akademisyen olan ben değilim. Dolayısıyla akademide bir geleneğimiz var. Onu takip ediyorum büyük bir olasılıkla. Ama mimarlıkla olan durumla olan farkındalığım çok önceden başladı. Beşeri bilimler de benim aslında daha faydalı olacağım (sağlık bilimlerinde değil, mühendislikte değil) içerisinde farklı tercihler olmakla birlikte mimarlığın daha uygun olacağı fikri daha ağır bastı. **<a2>**
2.	Eğitimci Profili (a2) Derslikler (e3)	1-36 30-36	36 6	**<a2>** Bir tasarım dünyasıyla bağ, omurga eğitim olan tasarlamayla ilgili bir durumum vardı. Bu konudaki yetkinliğimle ilgili farkındalığım lise yıllarında oluşmuştu, teşvik eden unsurlardan bir tanesi de buydu. İkincisi de orta okuldan başlayarak, özellikle lise yıllarında sosyal bilimlere ve beşeri bilimlere olan ilgim çok fazlaydı. Siyaset bilimi, hukuk bilimi, beşeri bilim de sosyoloji, coğrafya vs. bunların içerisine giren tasarım eğitimi benim çalışabileceğim alanlar içerisinde duruyordu. Dolayısıyla çok bilinçli bir seçim olmuş olabilir. Zaten bu kendisini dört yıllık bir eğitimle tamamladı. 1986 yılında mezun oldum, sonrasında akademi geleneğini devam ettirmek amacıyla asistanlığı kabul ettim. Akabinde yüksek lisansla başladım, 1989'a kadar ODTÜ'de sürdürdüm. Master eğitimimi de tasarım meselesinden biraz uzaklaşarak sosyal bileşenler üzerinde durdum. Tasarım sürecinin, tasarlanmış nesnenin sosyal bir bağ içerisindeki üretilme süreçleri sosyal ortamdaki kendisini temsiliyet biçimlerinin sosyal ve beşeri bilimlerle ilişkileri ve de ara yüzleri üzerinde

				durdum. Nitekim doktora çalışmamda gene çok bilinçli bir seçimle mimarlık eğitimi veren bir kuruma değil beşeri ve sosyal bilimlerde çok etkin olan bir kuruma gittim. Doktora hocam politik coğrafya öğreten bir departmanın üyesiydi. Özellikle kent ölçeğindeki mekan oluşumlarını hep böyle farklı disiplinlerle hemhal ederek anlamaya çalıştım. Bu tarz farklı alanlar mekanla ilgili derdimi dolayısıyla kentle olan derdimi birleştirdi. Böyle bir konu üzerinde uzmanlaşarak 1998 yılında ODTÜ'ye döndüm. 1998 yılından bu yana da ODTÜ eğitimime ve araştırmamı sürdürüyorum. Şu anda Mimarlık Bölüm Başkanı olarak görev yapıyorum. **<e3>** Mimarlık tasarım dersleri veriyorum. Ağırlıklı olarak dördüncü ve beşinci sınıflara tasarım dersi veriyorum. Kent benim asıl çalışma alanım olduğu için, bu yıl birinci sınıflara da giriyorum. Temel Tasarım Konusundaki altlığım geliştirmek için. Onun dışında da yüksek lisansta mekan sosyolojisi, mekan riyaseti üzerine ve kent kuramları üzerine dersler veriyorum. **<e3> <a2>**
Soru 2:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
3.	Toplumsal Yaşam (m1) Yerel Düzen (l2) Okul Profili (a1) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1)	1-3 3-4 4-13 10-12	3 1 9 2	**<m1>** Benim gittiğim dönem çok özellikli bir dönemdi. Biz ihtilal öncesi kuşağıyız. Politik gerilimin hem öznesi, hem de nesnesi konumundaydık. **<m1> <l2>** Ama 1980 ihtilali sonrasında o durum değişti. Radikal bir şekilde değişti. **<l2> <a1>** Şimdi ODTÜ mimarlıkta, Mimarlık ve planlama eğitimin ötesinde kamuyla ilgili daha üst ölçekten hep sözünü söyleyen bir kurum olarak kendini var etmiştir. O yüzden bir ünü vardı. Cazibeli olmasının nedenlerinden biri de oydu benim için. Ama bu 1980 sonrasındaki süreç içerisinde çok kuvvetli bir şekilde baskılandı. Daha mimarlık, mimarlık eğitimine doğru çevrildi. Gerekçeleri malum. **<k1>** Ama özellikle YÖK ile birlikte homojenize etme, tek tipleştirme, standartlaştırma süreci başladı, bütün üniversitelerde. **<k1>** Bundan ne yazık ki ODTÜ'de nasibini almış oldu. **<a1>**
4.	Okul Profili (a1)	1-3	3	**<a1>** Ama özellikle 1980 sonrasında yavaş yavaş bu baskı gevşedikçe, ODTÜ eski süreçlerini hatırlamaya ve mimarlık

	Akademik Yapılanma (d1) Bilişsel Araçlar (g1) Bilişim Araçları (g2)	3-18 10-15 16-18	15 5 2	eğitimi konusundaki yerini anımsamaya başladı. **<a1> <d1>** Ben döndükten sonra, yani 1998'de yeniden canlılığı kazanmaya başlamıştı. Benimle birlikte giden ve benimle birlikte dönen büyük bir kitle oldu. Sadece mimarlık bölümünde değil, planlama bölümünde de. O kitle geri geldiğinde özellikle o dönemsel paradigmaları (akademik dünya ile ilgili) buraya taşımış olduk. Bu yeni bir zenginlik ve bir araştırma kapasitesi oluşturdu. **<g1>** Master ve doktora tezlerinde içerik, tahlil edildiğinde paradigmik sıçramaları da görmek mümkün. Özellikle 1990 sonu kendini daha kuvvetli hissettirdi. "Mimarlık araştıması nedir?, mimarlık kuramı nedir?, mimarlık eğitiminin süreçleri ve yöntemleri nedir?", sorularında çok daha farklı ve engin kapasiteler oluştu. **<g1> <g2>** Mesela bunlar bir tanesi bilgisayarlarla ilgili dünyaydı. Sadece bir temsiliyet aracı değil, tasarım, yöntem ve süreçlerinin önemli bir aracı haline getirildi. **<g2> <d1>**
5.	Akademik Yapılanma (d1) Okul Profili (a1)	1-4 4-8	3 4	**<d1>** Nitekim şu anda tek başına bir yüksek lisans programı bile var. Sosyal tasarım ve imalat teknolojileri diye, o konuda öğretim üyesi sayısı arttı. O yeni alan çok önemli bir araştırma mimarlık adına. **<d1> <a1>** Kısacası kurumun iniş çıkışları oldu. Ama her zaman yeni koşullara adapte olabilme becerisini de gösterdi. Şu anda bakıyorum mimarlığın genel çerçevesi ve yurt dışındaki mimarlık okulları içerisinde kendisini güncelleme kapasitesine erişti. **<a1>**
Soru 3:	*Kurum adına bu süreçler dahilinde ne türden değişimler gerçekleşti?*			
6.	Okul Profili (a1) Öğrenci Profili (a3) Bilişim Araçları (g2)	1-2 2-10 7-10	1 8 3	**<a1>** Kurumsal kimliği o açıdan sekteye uğramadı. **<a1> <a3>** Ne değişti diye sorarsanız, öğrenci profilinde ciddi bir değişim oldu. Bütün Türkiye'deki bu profil değişti. Türkiye'deki gençliğin konumu, algısı, becerisi, yetkinliği gibi konularda bir değişiklik söz konusu oldu. Bu kendisini üniversitelere yansıttı. Üniversite olarakta bundan payımızı aldık. **<g2>** Dünyadaki gelişmelere çok daha hakim, bilgiye erişimin araçlarına, vasıtalarına haiz, bunları kullanma, değiştirme, dönüştürme ve kendi amacı için kullanabilme yetkinliğini içeren bir öğrenci kitlesi var şu anda. **<g2> <a3>**

7.	Öğrenci Profili (a3) Bilişim Araçları (g2) Küresel Düzen (l1)	1-33 1-3 14-33	33 2 19	**<a3><g2>** Örnek vermek gerekirse, bilgisayarla olan dünyamızın eğitimin ve araştırmanın içine girmesindeki tetikleyici özne öğrencinin kendisidir. **<g2>** Öğrenci talep ettiği için aslında içeri girdi. Öğretim üyesinin kapasitesi tek başına yeterli değil. Önemli bileşen öğrenci bunu formal ders ortamında, informal ortamda vb. farklı gerekçelerle bu bilgiye erişmek istediğini gösterince ve öğrenci bunu talep edince kurum kayıtsız kalamıyor. Bu ikinci güçle beraber aslında kurum olarak kapasitemizi genişletmiş oluyoruz. Sadece ODTÜ değil diğer kurumlarda da gördüğüm, ayakları yere basan, dünyayı farklı pencerelerden okuyan, farklı bilgiye anında erişebilen, bunu kendisi ve toplumsal fayda için kullanabilen ilginç, yaratıcı bir öğrenci kitlesi var. **<l1>** Her ikisi de denilebilir. Birincisi o vasıtaları çok iyi kullanmayla ilgili. Bu küresel yapılanmanın tüm olumsuzluğuna rağmen bunun olumlayıcı olduğu söyleyen kurumsal tartışmalar da var. O perspektifle bakıldığında da bu küreselleşmenin (ayrışan, izole olan, bir adaptan habersiz özneler yerine) küresel ölçekte örgütlenebilen, bunu kendi kimlik inşasında bireysel veya kolektif olarak kullanılabilen bir kitleden bahsediyorum. Dolayısıyla bütün bu küreselleşme onun vasıtalarıyla oluşabilen bir şey. Bunun tabiki de olumsuz yansımalarıda olabilir. Daha olumlu bir perspektiften bakıldığında daha iyi olduğunu görüyorum. Bazen aşırı atomizasyonu ve bireyselleşmeyi de getiriyor. Bazı gerçekliklerden uzaklaşma gibi bir takım sorunlarda beraberinde getiriyor. Aşırı bireyselleşme içinde olduğu mevcut durumu tahlil yeteneğini zayıflatabiliyor. İçinde bulunduğu bu durum kurum olabilir ya da ülkesi olabilir. Bu konudaki bağını koparabilir. Çok fazla hareketlilik, yani mobilite, çok hızlı hareket edebilme kapasitesi, bir tür göçerliliği de bereberinde getirdiği için yerle ilgili derdini de ister istemez daha hızlı da kapatıyor olabilir. **<l1> <a3>**
8.	Öğrenci Profili (a3)	1-11	11	**<a3>** Bence çok boyutlu çalışma alanı var. Öğrenciden gene bahsedersek eğer, özne kendisini iyi konumlandırabilirse

				bundan yararlanabilir, diye düşünüyorum. Ama öğrenciler içerisinde bu durumu çok iyi kullanan bir kitle olduğunuda görüyorum. Şüphesiz ki bu sorunları yaşayan bir yapılanma söz konusu ama, kitlenin büyük çoğunluğu bunu daha faydalı hale getirdiğini de görüyorum. Sizin geldiğiniz kurum içinde böyle olabilir. Ben kendi öğrencilerime baktığımda eskiye nazaran, daha iyi, daha kötü değil. Koşulların farklı olmasından kaynaklanan farklı kapasiteler inşa etmeye ve kullanmayla ilgili bir durum olduğunu söylüyorum. **<a3>**
Soru 4:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir? Varsa eğer, bu çizginin bileşenlerini neler oluşturmaktadır?*			
9.	Kültürel Yaşam (m2) Eğitim Ortamı (j1)	1-1 1-4	1 3	**<m2>** Yeni bir üniversite kültürü var. **<m2>** **<j1>** Zaten sabit olması çok sakıncalı. Aynı şeyi yineliyor olmamız çok daha kötü. Özellikle eğitim ortamında devingenliğin mutlaka teşvik dilmesi gerekiyor. **<j1>**
10.	Eğitim Ortamı (j1) Okul Profili (a1)	1-8 5-8	8 3	**<j1>** ODTÜ 1956 üniversite olarak kurulana kadar, egemen mimarlık kurumları bölüm başkanı olduğumda 32 mimarlık okulu vardı. Şimdi 72 mimarlık okulu var. Altı yıl içinde ikiye katlandı. Ama 1956'yla 1980'lere kadar mimarlık okulu çok azdı. **<a1>** (İTÜ – Mimar Sinan - Yıldız Teknik – ODTÜ). Daha sonra ikinci dalga ve üçüncü dalga (Eskişehir Anadolu Üniversitesi gibi) ODTÜ'nün ilk kurulduğu zaman bir farklılığı vardı. Ne X geleneğini ne Y geleneğini taşıyordu. **<a1>** **<j1>**
11.	Kalıtım (b2) Etkileşim (b3) Akademik Yapılanma (d1)	1-1 2-12 2-11	1 10 9	**<b2>** Aslında bir geleneği temsil ediyordu. **<b2>** **<b3>** Bununla ilgili çok tartışma vardır. **<d1>** Kıta Avrupasından çıkıp, Amerika'da konumlanıp kendisini yeniden formatladıktan sonra oluşan bir mimarlık eğitimi. Z geleneğinin Amerika versiyonunun Türkiye'deki yansıması olarak kendisini gösterebilir. Dolayısıyla eğitim modeli olarak Amerikan modeli geldi. Her ne kadar kendisini siyaset olarak ne ABD'ye ne de başka kimseye benzetmeyerek onun üzerine çıkma becerisine sahip oldu kısa süre içerisinde. Ama kuruluş

	Eğitim Programı (f1)	11-12	1	aşamasında Amerikalılar yardım ediyor. Amerikan üniversitesinin öğretim üyesi geliyor. **<d1> <f1>** Programı, müfredatı vb. bu şekilde yazılıyor. **<f1> <b3>**
12.	Okul Profili (a1) Etkileşim (b3) Ders Programı (f2) Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1) Kalıtım (b2)	1-16 1-12 17-23 23-27 27-31	16 12 6 4 4	**<a1> <b3>** Üniversitenin bütün strüktürü bir ABD ve Birleşmiş Milletler projesi olarak kendisini yansıtıyor. Dolayısıyla bir Amerikanlılaştırılmış bir Kıta Avrupa'sındaki, Bauhaus geleneğinin yansıması olarak Türkiye'ye geliyor. Geldiğinde tam anlamıyla Germenik değil, Francafen ekolünün bir yansıması değil. En önemli farklılığı da aslında doğrudan yapı üretimini; mevcut yapı stoğunun tekrardan üretimi ve inşa edim üzerinde değil, daha çok tasarım olgusunun eleştirel bir biçimde, öğrenciyle birlikte karşılıklı etkileşimli bir sürecin içerisine almasıyla ilgili. Ama çok etkili oldu. Türkiye'deki mimarlık okullarına şimdi bakıldığında bu modelin yaygın olduğu görülebilir. **<b3>** Bu sabit kaldı mı? Hayır. Az önce konuyla ilgili olarak ODTÜ Mimarlık kendisini ayrıcalıklı bir eğitim modeli, bir üniversite modeli olarak ortaya koydu ama, 1956'dan 2012'ye kadar çok uzun bir süre olduğu için sürekli olarak revüze etme ihtiyacı oldu. **<a1> <f2>** Hatta çok kısa zaman öncesinde müfredatımızı gene hallaç pamuğu olarak attık. Geçen yazdan başlayarak, farklı bileşenlerden gelen talepler doğrultusunda yeni dersler ekledik. Bazı dersleri çıkardık, bütün derslerin programlarını yan yana getirerek eşgüdümünü sağlamaya çalıştık. Şu anda hakim olan bir tür müfredat yapılanması meselesini tartışmaya açarak, biz buna ne kadar adapte olabiliriz dedik. **<f2> <k1>** Bunun itici güçleri olarak birincisi Avrupa birliğinin bağlayıcılığı ama, Türkiye'de bir taraftan işin içinde. Özellikle mimarlık eğitimi açısından bazı taleplerin karşılanması gerekiyor. **<k1> <b2>** ABD'deki mimarlık okullarına bakıldığında yeni bir yapılanma olduğu görülebilir. Onlarla aynı sınıfta olabilmemiz aynı ligde oynayabilmemiz için kendimizi yenilememiz gerekiyor. Ben sabit kaldığımızı düşünüyorum. **<b2>**
Soru 5:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			

13.	Kurumsal Metod (i2) Karar Grupları (c3)	1-8 3-6	8 3	**<i2>** Çok kuvvetli bir iletişim söz konusu. İnteraktif bir ortam olduğunu söyleyebilirim. Önemli bir bileşim olarak kabul ediyoruz biz. **<c3>**Müfredat çalışmasını öğrencilerimizle birlikte yaptık. Onlardan gelen talep, baskı, başkaldırış, red vb. durumların hepsi kendisini yansıttı. **<c3>** Raporlar vs.öğrenme modeli olarak öğreten değil de, öğretim görevlisinin de öğrendiği bir süreç olarak adlediyoruz. **<i2>**
14.	Eğitim Ortamı (j1) Okul Profili (a1) Öğrenci Profili (a3)	1-4 5-11 11-20	4 6 9	**<j1>** Onda da bir değişiklik var. Şimdi Türkiye'deki mimarlık okullarının sayıca artması, çeşitlenmesi ve bu okullarında kendisini biraz önce söylediğim gerekçelerle iyi bir konuma itelemesi nedeniyle ortam çok yarışılabilir bir hale geldi. **<j1>** **<a1>** Ben öğrenci profiline baktığım zaman, farklı okullarla giden öğrencilerle, ODTÜ'den gelen mimarlık öğrencileri arasındaki sayısal puanların çok fazla olduğunu düşünmüyorum. İyi öğrenci geliyor. Bunu hep kabul ediyoruz. Kurumun kendi kimliğinden kaynaklı bir öğrenciyi biçimlendirme yöntemi var. Ama genel öğrenci profiliyle de çok ilintili bence. **<a1>** **<a3>**Talep eden, soru soran, sözünü sakınmayan, aslında ne istediğini farklı gerekçelerle bilen bir kitle olduğu zaman, karşılıklı etkileşim daha kuvvetli olabiliyor. Şu anda rekabet durumu var. Çok katı bir rekabet olduğunu düşünüyorum ben. Az çok kurumlar birbirlerine kaliteli bir öğretim kitlesi, kaliteli fiziki çevre, kaliteli bir öğrenci grubu olarak birbirlerine yaklaşınca bir rekabet söz konusu. Ama daha örgütlü bir birliktelik ve kolektif bir üretimin yansımalarını görmek çok nadir şu an her kurum içerisinde. **<a3>**
Soru 6:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*			
15.	Denetim Mekanizmaları (k2) Kurumsal Metod (i2)	1-10 3-8	10 5	**<k2>** Akreditasyonu biz kendi kurumumuz içerisinde de tartışıyoruz. ODTÜ kendini akretide etme konusunda üyeleri de istediği için benim elim rahat. **<i2>** Mutlaka yapmamız gerekiyor ya da uluslararası bir akredite kurumuna gitmemiz gerekiyor, diye değil de, tahlil edelim; neredeyiz, nerede zaafiyetlerimiz var, nerede güçlüyüz, nerede entegre olursak

				daha fazla fayda elde ederiz... Bunu bir kurum içi siyasetinin parçası haline getirmek daha önemli. **<i2>** Yoksa ötekisi çok eleştirilebilir bir kurum. Yani bir sömürge ülkesinin heyecanıyla davranılmaması gerektiğini düşünüyorum. **<k2>**
16.	Merkezi Karar Mekanizmaları (k1) Ders Programı (f2)	1-3 3-5	3 2	**<k1>** Şu anda bizim müfredatımız yeni biçimlendirdiğimiz haliyle de örneğin, Avrupa Birliğinin talep ettiği kriterlerin üzerinde. **<k1>** **<f2>** Mesela şu kadar kredi olması gerekiyor diyor onda eksiğiz. Bu belki de kurumun kimliğiyle ilgili bir şey. **<f2>**
Soru 7:	*Kişisel öğretim tekniklerinizve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
17.	Kişisel Metod (i1)	1-14	14	**<i1>** Bütün bu süreç içerisinde öğrendiğim şöyle bir şey oldu. Hakikaten öğrenci öğrenen, öğretim üyesi öğreten değil de, karşılıklı öğrenilen bir süreci örgütlemek gerekiyor. Bunun stüdyo ortamında kendisini yansıtması elzem. Yani olmazsa olmuyor. Ben kişisel olarak stüdyo ortamında da, derslerimde de olabildiğince etkileşimli bir ortam olmasını ve öğreten adam, bilge kişi vs. gibi değil de birlikte bir şeyi kotaran birisi olarak kendimi ortaya koymaya tercih ediyorum. Bu üretkenliği ve karşımdaki kitlenin üretkenliğini arttırıyor. Buna çok dikkat ediyorum. Ama bu çok kolay öğrenilebilen bir şey değil. Kurum bize bu yönde tavsiyede bulundu. Ama kişisel bir yetkinlik olarak gelişmesi de zamana bağımlı bir şey. Tatlı tatsız bir çok deneyim sonucunda geldiğim nokta olabilir. **<i1>**
Soru 9:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
18.	Küresel Düzen (l1) Mimarlık Ortamı (j2) Eğitim Ortamı (j1)	1-16 10-38 22-29	16 28 7	**<l1>** Bu tektipleştirmenin, homojenleştirmenin arkasında egemen siyasa ve onla ilişkili bir tür ekonomi politik var. Bunu kabul etmek gerekiyor. Adını koyalım. Bunun adı neoliberal siyasette kapitalizm. Bunlar homojenleştirme sürecini etkin kılmaya çalışıyor. Küresel ölçekte tanımlı bir iş gücünün, belirli bir formasyonda iş gücünün oluşumu ve ekonomi politiğin, özellikle mekan üretimi sürecinde etkin kılınabilmesi amacıyla doğru tahlil etmek gerekiyor. Bu

				homojenleştirmeye karşı bir mesafe koymak iyi olabilir diye düşünüyorum ben. **<j2>** Bu yeni ekonomi politik siyasi durum mimarlığa yeni bir rol biçti. Dolayısıyla mimara da yeni bir rol biçti. Mimarda artık bir sorgulayan değil, yıldız mimara dönüşen ve kendisi de bu metalaşma sürecinde ikonik değeri olan bir özne konumuna indirgendi. Ben bunun iyi okunması ve buna karşı durulması gerektiğini düşünüyorum. Sadece kapitalist sistemdeki ikonları üreten ikonlar olmamalıyız. **<l1>** Özetle daha çok eleştiren bir pozisyonumuz olması gerektiğini düşünüyorum. Bütün bununla ilgili eleştirel tavır ancak mimarlık eğitim süreci içerisinde yerleşik hale gelir. Bu ahlaki bir sorundur. Mimarlık etiğe kendisini koymalı ve mimar diye adlettiğimiz kişininde bu etikle bu kurumdan mezun olması gerekir deniyor. Ben buna katılıyorum. **<j1>** Önce eğitimde bu etiğin ve farkındalığın oluşması gerekiyor. Şu aşamada bireysel direnmeninde çok zor olduğunu düşünüyorum. Aşağı yukarı yirmi küsür bin mimarlık öğrencisi kayıtlı. Her yıl 4000-5000 öğrenci mezun edeceğiz. Bu ne demek, Türkiye'deki iş piyasasına her sene 4000-5000 mimar katılacak. Bu bir potansiyel ama beraberinde çeşitli açmazları getiriyor. **<j1>** Türkiye'nin mekan üretim kapasitesi belli kentlerde yoğunlaşmış durumda. Toplasanız on kenti geçmez. Bu iş gücüne ek olarak klasik sol deyimde rezerv ordu olarak düşük ücretli çalıştırabileceğimiz, sömürebileceğimiz bir iş gücü haline mi gelecek? Sivrilenlerde (8 - 10 kişi) ikon mimarlık yapacak kişimi olacak? Bu durumu doğal bir şekilde görmek lazım. Ama ayrıca bu bir potansiyel. Yeniden bu mimar kitlenin kendisini örgütlemesi ve bu üretim süresi içerisinde, mesleğini ve kendisini de konumlandırması mümkün. Bu ancak farkındalıkla ve doğru ahlakla olur. **<j2>**

Röportaj No:16		Prof. Celal Abdi Güzer (ODTÜ – 1992-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki sürecinizden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-16	16	**<a2>** Aslında mezun olduğumdan beri üniversiteyim denebilir. Hatta öğrencilik yıllarımda o zaman öğrenci asistanlık diye bir müessese vardı, öyle başladı. Üçüncü ve dördüncü sınıfta ODTÜ'deydim yine 1981 – 1982 yılları. Sonra 1983 araştırma görevlisi olarak girdim. 1990 yılında bir doktora araştırması bursuyla İngiltere'ye gittim. Bir buçuk yıl İngiltere'de kaldım. Doktora konum mimarlık eleştirisiydi. Ama döndüm, doktora tezimi burada verdim ve o günden beri buradayım. Bir buçuk – iki yıl gibi kesinti dışında ODTÜ'deyim. Eğitimin içerisindeyim. Ağırlıklı olarak, stüdyo dersi veriyorum. Dördüncü sınıf stüdyosu. Bir de mimarlık eleştirisi ile ilgili iki tane elektif dersim var. Ama çeşitli idari rollerde aldım. Bölüm başkan yardımcılığı, dekan yardımcılığı yaptım. Araştırma Merkezi Başkanlığı yaptım. Çok sayıda da tez öğrencim oldu. Başka üniversitelerede gittim, konuk ders vermek üzere, tez jürilerine, final jürilerine vs. **<a2>**
Soru 2:	*Kurumunuzun tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
2.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1) Toplumsal Yaşam (m1)	1-1 2-25 3-17 5-17	1 23 14 12	**<a2>** ODTÜ'nün son iki jenerasyonunu gördüm denebilir. **<a2>** **<j1>** Eğitim ortamı içinde olduğu bağlamda izole bir ortam değil. **<m1>** Dolayısıyla ortamın dinamikleri ve bağlamı eğitimi de yakından ilgilendiriyor. Öne çıkan konular, öncelikler, hassasiyetler vb. gibi. **<b3>** Bakacak olursak, 1968'deki bir özgürlük hareketi gibi geriye dönüp baktığımızda Amerika'daki üniversite yaşamını kökten etkilemiştir. Özgür öğrenmenin yöntem ve metodlarının herşeyden

	Etkileşim (b3) Öğrenci Profili (a3)	10-23	13	önce önceliklerinin değişmesiyle ilgili bir şey. Duyarlılık noktalarının değişmesiyle ilgili olan bir şey. **<a3>** Öğrenciyi böyle bir toplumun belli bir süre sonra içine katılan rol model olmaktan çıkarıp, öğrencililik yaşamında da aktif olarak toplumun içinde olan ve öğrencilik yaşamıyla toplumsal yaşamı entegre eden bir insan olarak görmeye başlamıştım. Bu çok önemli. 1968 Avrupa'ya yansıyan, Fransa'daki öğrenci hareketleri, sonra Türkiye'deki... Bundan bağımsız ele almamak lazım. **<m1>** **<b3>** İki tane özelliği var üniversite öğrencisinin ve üniversite ortamının. Bir tanesi nispeten eğitimli, dolayısıyla duyarlı kesimle üniversitede birleşiyor. İkincisi ise genç nesillller, çok dinamikler, herşeye çok duyarlılar. Bu ikisi biraraya geldiği zaman, içinde yaşadıkları bağlamın her türlü sorunu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgilenmeye başlıyorlar. **<a3>** Bunu Türkiye'de zaman zaman olumsuz bir şey gibi görüldüğü gibi, bir takım üniversiteler üzerinde baskı oluşturdu. **<j1>**
3.	Öğrenci Profili (a3) Kalıtım (b2) Toplumsal Yaşam (m1) Küresel Düzen (l1) Kültürel Yaşam (m2)	1-22 1-7 7-17 17-20 20-23	22 7 10 3 2	**<a3>** **<b2>** Öğrenci dersi ile ilgilensin, başka bir şeyle ilgilenmesin gibi bir geleneksel görüş var. Tabi bunun arka planında yatan özellikle 1980'li yıllardaki öğrenci dinamizmi ve hareketiyle ilgili olarak yaşanan sıkıntılar. Çift taraflı olarak. Yani öğrenciler üzerindeki baskılar ve öğrencilerin zaman zaman toplumda kendi rollerini aşan bir işlev üstlenmeye çalışması da bunu etkiledi. **<b2>** **<m1>** Bundan duyulan genel bir rahatsızlık oldu. Bu da tabi özellikle 1980 müdahalesi ve darbesi sonrasında yasal ve yönetsel bütün yapıya yansıdı. Kurumsal olarak da yansıdı. O kurumsal yansımanın sonucunda, çok popüler ortamda konuşulan apolitize olma meselesi var. Apolitize olma meselesi politikadan uzaklaşma gibi

				algılanmamalı. Genel olarak toplumsal bağlama karşı duyarlılığı kaybetme olarak kendini gösterdi. Bu tabi önemli o zaman baktığınızda bu toplumsal duyarlılık dediğimiz şey aslında herşeyden çok eğitimi de geri besleyen bir şey. **<m1>** **<l1>** Mimarlık eğitimi veriyorsanız, diyelim ki ülkeniz insanının sorunlarını veya global ölçekte olup bitenleri anlamadan bu ortam için mimarlık yapmak kolay değil. **<l1>** **<m2>** Dolasıyla bir kürtürel birikimden de bahsediyoruz paralel olarak. Çok okumaktan, sinema seyretmekten, müzik dinlemekten. **<m2>** **<a3>**
4.	Toplumsal Yaşam (m1) Küresel Düzen (l1) Eğitim Ortamı (j1) Mimarlık Ortamı (j2)	1-4 4-22 11-12 12-13	4 18 1 1	**<m1>** Bütün bunların yüzeyselleştiği, içeriğinin boşaltıldığı bir dönemden geçildi. Aslında bu tabi tek başına gelen bir şey değil. Toplumun dinamikleriyle de çok paralel giden ve örtüşen bir şey. **<m1>** **<l1>** Özellikle 1980'lerden sonra dünyada tüketim kültürünün bütün alanlarda ağırlığını ve önceliklerini hissettirdiği bir durum olarak algılanıyor, ki çok doğru tabi. Tüketim kültürü de günlük değerler üzerinden yani çok derin sorgulama yapmaksızın, günü yaşamak üzerinden kendini buluyor. Ama daha önemlisi, kendini de herşey gibi çok hızlı tüketiyor. Bu alışkanlık ile toplumun her kesiminde pek çok şey değişti. **<j1>** O öğrenciyi de etkiledi, eğitimini de etkiledi. **<j1>** **<j2>** Mimarlığın yapılma biçimlerini de etkiledi, kentleşmeyi de etkiledi. **<j2>** Bunu böyle bir tekil olgu olarak almamak lazım. Ama sadece tüketim toplumu da değil bu küreselleşmenin sebebi. İletişimin çoğalması, batı doğu arasındaki kültürel farkların erimeye yönelmesi, dünya coğrafyasının yenilenmesi, soğuk savaşın sona ermesi vs. Bütün bunlar bağlamsal olarak eğitim ortamını etkileyen ve dönüştüren şeyler. Aynı zamanda tabi tüketim

				alışkanlıklarının değişmesi de. Bütün mesleklerde özellikle mimarlık gibi üretim alanı tüketim ortamının ana nesnesi olan bir alanı çok etkiliyor. **<l1>**
5.	Yerel Düzen (l2) Kültürel Yaşam (m2) Mesleki Ortam (j3) Eğitim Ortamı (j1)	1-6 7-25 15-17 19-25	6 18 2 6	**<l2>** Bizim ekonomiye baktığın zaman bugün çok büyük bir ağırlığı inşaat sektörü üzerinden dönüyor. Alınıp satılan en pahalı meta hala konut, ofis, bina. Bunlara baktığınız zaman tabi bu piyasa ekonomisinin tüketim önceliklerinin değerleri bu mesleği de yönlendiriyor. Bu mesleği yönlendirince eğitim ortamında da geri yansımaları oluyor, olumlu veya olumsuz. **<l2> <m2>** Burada çok önemli bir konu var; eleştirel kültürün yitirilme meselesi. Ben eleştirel kültüre etrafında olup bitenlere yönlendirmeler dışında bir mesafe ile bakabilme alışkanlığı, eğitimin birinci edindirmesi gereken özellik, alışkanlık olarak bakıyorum. Bunu veremediğiniz zaman gündelik yaşamın kendiliğinden getirdiği değerler sizin için hem belirleyici, hem de öncelikli olmaya başlıyor. Bu çok riskli bir durum. Hele ki mimarlık gibi bir ortamda. **<j3>** Çünkü bugün içinde yaşadığımız çağda medya tarafından çok kolay etkilenen ve örgütlenen bir mimarlık değerleri sistemi var. **<j3>** Bu okulda verilmeye çalışanla zaman zaman örtüşüyor. Çoğu zamanda çatışabiliyor. Öncelikleri itibariyle. **<j1>** Buna karşı eğitim ortamının ne yaptığı meselesi çok önemli. İşte bir eleştirel bilinç, eleştirel duyarlılık, etrafında olup bitene mesafeyle bakma alışkalığını verme herşeyden önemli bir hale gelmeye başlıyor. O da sadece, mimarlıktan bahsediyorsak, tasarım dersine konsantre olma değil, kültürel ortamda da çok boyutlu olarak var olmak gibi bir takım ajendaları ortaya getiriyor. **<j1> <m2>**

6.	Öğrenci Profili (a3) Küresel Düzen (l1) Mesleki Ortam (j3) Eğitim Ortamı (j1)	1-27 1-5 5-11 11-31	27 5 6 20	**<a3> <l1>** Dünya üniversitelerine baktığımız zaman, yeni insan tipi dediğimiz, çok boyutlu, kendi konusunun dışındaki alanlarla da ilgilenen, bunları multidisipliner olarak eleştirel bir süzgeçten geçirebilen bir görünüm gözükmekte, ikincisi de bu katı disiplinler, çizgiler yok olmaya başladı. **<l1> <j3>** Ben kendi öğrencilerime baktığımız zaman mezunların önemli bir bölümü kendi alanlarına komşu alanlarda veya tamamen ilgisiz alanlarda da çalışabiliyorlar. Benim öğrencilerimden grafik, sinema, inşaat, malzeme pazarlama gibi alanlarda çalışan çok fazla kişi var. Bu listeyi uzatmak mümkün. Çalışan çok sayıda kişi var. **<j3> <j1>** Bu demek değildir ki, onlar burada aldıkları eğitimi kullanmıyorlar. Bu eğitimi kullanıyorlar. Üniversiteler ne yapıyor, buna bağlı olarak, elektif ders sayısını arttırıyorlar. Çeşitlendirmeye çalışıyorlar. Tabi öte taraftan biraz önce söylediğim mimarlık ortamınında beklentileri ve öncelikleri, örneğin mimarlıktan konuşuyorsak değişiyor. Burada verilmeye çalışılan eğitimle bazen süreklilik, bazen çatışma içerisinde olabiliyor. Örneğin bu tüketim toplumunun dayattığı bir mimarlık anlayışı var. Mümkün olduğu kadar kimlik üzerinden artı pazar değeri elde etmeye yönelik bir yapılaşma anlayışını herşeyden öncelikli olarak görüyor. Dolayısıyla o günün değerlerine göre geçerli olan yakışıklı cephelerle mimarlık yapmak, sanki birincil meseleymiş gibi gözüküyor veya yapay bazı medyatik kahramanlar yaratılıyor. Bunlar yaptıkları ürün kadar, pazarda kendileri de değerli oluyor. Bunlar rol model olarak öğrencileri çok etkiliyor. **<a3>** İşte bunlara karşı bilinçli ve eleştirel bir tavır geliştirilebilmesi bu eğitim ortamının öncelikli hedefi, amacı haline geliyor. Bunların hepsini

				topyekun olarak kötü görmüyorum. Ama en azından bilinçli bir eleştirel bir mesafeyle bakmayı çok önemli görüyorum. **<j1>**
Soru 5:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler? Günümüze değin hangi koşullara göre şekillenmiş ve ne türden süreçlerden geçmiştir?*			
7.	Eğitim Ortamı (j1) Okul Profili (a1)	1-27 17-21	27 4	**<j1>** Şimdi bunu tekil olarak söylemek zor. Çünkü çok farklı eğitim anlayışları ve ortamları var. En azından Türkiye'yi ele alacak olursak, 1980'den sonra ortaya çıkan bir olgu olarak vakıf ve devlet üniversiteleri gibi bir ayrım oluştu. Aslında vakıf üniversitelerinin çoğu devlet üniversitelerini rol model olarak kullandı ve benzer eğitim programları ile işin içine girdiler, ama zaman içinde belli ayrımlar da oldu. Yurt dışında bu ayrımlar daha da keskin. Piyasaya yönelik insan yetiştirme durumunda olanlarla, o piyasaya eleştirel bir mesafede duran farklı eğitim ortamları var. Bu kendi eğitim ortamının içindeki yapıda bile farklılık gösterebiliyor. Onun için böyle tekil tavır yada bütünleşik yapıdan behsetmek kolay değil. Noktasal olarak bahsedebiliriz. Benim gözlediğim bir kere büyük ve hızla gelişen bir benzerlik var. Benzerlik eğitim ortamında bir template (kalıp)'e çevirme, bir şablon oluşturma çabası hakim, ama bu şablon hayatın her aşamasında yaşamıyor. Bu hep olagelen bir durum. **<a1>** Bakacak olursak, ODTÜ'nün örneğin, eğitim modeli aslında uluslararası ortam tarafından kurulmuş. Evrensel diye tanımlanacak bir modeldedir ama, bugün geldiğimiz noktada farklı olan farkların giderek törpülenmeye çalışılması. **<a1>** Örneğin, bir takım programlar yerleştiriliyor. İki sene ODTÜ'de okuyup bir sene yurt dışında okuyup, tekrar gelip devam edebiliyorsunuz. Benzerini yurtdışında da yapıyorlar. Şimdi bu çok iyi bir şey aslında, insanların

				farklı bir kültürel ortamları görmeleri açısından. Ama bir yandan da standartları çok belirlenmiş bir şeye doğru gidiyor. Bu herşeyde var. Hayatın her aşamasında var. **<j1>**
8.	Bilişim Araçları (g2) Bilişsel Araçlar (g1) Küresel Düzen (l1) Mesleki Ortam (j3) Eğitim Ortamı (j1)	1-4 4-8 8-12 12-17 12-17	4 4 4 5 5	**<g2>** Bilgisayar ortamına bakıyorsun müthiş bir zenginlik, çeşitlilik var gibi görünüyor ama üç aşağı beş yukarı herşey aynı şablonda biçimde cereyan ediyor. Kendini üretiyor çünkü bunun asıl belirleyicisi tüketim. **<g2> <g1>** Burada çok önemli olan alternatif ve oluşların duruşlarında bu ortam içinde kendini kaybetmemesi. Çünkü o aslında bu eleştirel mekanizmanın, dolayısı ile dışardan bakmanın vazgeçilmez parçalarını oluşturuyor. **<g1> <l1>** Ama dediğim gibi temel değer ve belirleyici olan öncelik popülarite, geçerlilik olduğu zaman, - mesela vakıf üniversitelerinde öğrenci çekmek gibi bir öncelik olursa - bu şeyi çok kolay sergileyemeyebiliyorsunuz. **<l1> <j3> <j1>** Üniversite ile her zaman piyasa arasında bir organik bağ var. Giderek güçlenen bir bağ bu. Araştırmalar giderek özel kurumlar tarafından destekleniyor. Onlarla iş birliği yapılıyor. Bunlar aslında özünde iyi şeyler ama, sonuçta bunların dışında durmakta çok kolay değil. **<j1> <j3>**
Soru 6:	*Mesleki piyasanın üniversiteye dahil olması hakkında ne düşünüyorsunuz?*			
9.	Eğitim Ortamı (j1) Mesleki Ortam (j3) Öğrenci Profili (a3)	1-10 10-20 16-19	10 10 3	**<j1>** Biraz ben onun bizim alanımıza özgü olduğunu düşünüyorum. Doktorlar da, hukukçular da bu kadar yaşanmıyor. Hatta mühendisler de bile değil. Ama mimarlık eğitimi özünde tasarıma dayanıyor. Tasarımsa hayatın her alanını kapsayan ve aslında her alanda ilişkilerin önceliklerini belirlemesi felsefesini öğretmeye çalışan bir dal. Dolayısı ile çok kolay başka alanlardan etkilenip feyz alabiliyorsunuz. Hele ki birincil dirsek teması olanda sanatla ilgili alanlar. Dolayısı ile mimarlık

				için bu disipliner kaymayı anlamak çok kolay, ikincisi ise pazar meselesi. **<j1>** **<j3>** Belli bir doygunluğa ulaştığı zaman veya pazardaki cazibe ve öncelikler arttığı zaman bunlar oluyor. Örneğin, reklamcılık Türkiye'de bir ara müthiş yükselen sektördü. İnsanlar akın akın oraya kaydı. Hala reklam alanında çalışan bir çok mimar var ve tasarımcı var. Çok etkinler. Benzer şekilde mesela medya bir ara çok önem kazandı. **<a3>** Bizim mezunlarımızdan, karikatürüst de var, yazar olan da var, spiker olan da var. Yani bunlar bir takım çekim noktaları ve cazibeler yaratıyor. **<a3>** Alanınız bütün bunlarla da var olmaya müsait ise çok kolay çekilebiliyorsunuz. **<j3>**
10.	Mimarlık Ortamı (j2) Mesleki Ortam (j3)	1-16 17-25	16 8	**<j2>** Küsler var örneğin. Umduğunu bulamayanlar, çeşitli nedenlerle mimari alanda kendini yalnız, dışlanmış hissedenler var. Bu söylediğim piyasa koşullarına entegre olamayanlar var. Bunlar içinde alternatif bir arayış oluyor. Her zaman piyasadan kaynaklanan neden veya sorun olduğu da söylemekte zor. Ama bu da var tabi. Bizim alanımızda alternatif zemin yaratmak daha kolay olduğu için bu girişler oluyor. Tabi şunu da düşünmek lazım, mimarlık dediğimiz ortam da aslında çok boyutlu hale geliyor kendi içinde. Mesela belki yirmi yıl önce, profesyonel emlak pazarlamacısı denen şey sokakta, mahalle arasındaki emlakçı tabir edilen kişilerden oluşuyordu. Şimdi bu iş çok profesyonel bir sektör haline geldi. Mimarların çalıştığı, yeni projelerin pazarlama ofisinde çoğunlukla mimarlar rol alıyor. Büyük firmalar bünyesinde barındırmaya başladı. Bir takım mutfak üreten grupların mimari ofisleri var. Öylede bir çeşitlenme var. **<j2>** **<j3>** Eleştirel bir şekilde bakmıyorum. Sadece söylediğim şey şu, bu durumun eleştirel bilincimizi ve eleştirel mesafemizi kaybetmesine

				izin vermemeliyiz. Yoksa bunlar bütün dünyanın vazgeçilmez dinamikleri. Sende ev aradığın zaman heralde biraz kendi halinle internetten bir şey bulmaya çalışırsın. Çok çıkmaza girersen elbette bir emlakçının varlığı çok işlevsel bir şey. Stratejik pazarlama unsurların kullanılması, ama bunlar her zaman insanın meslek hayatındaki başlangıçtaki beklentileri ile örtüşmüyor olabilir. **<j3>**
Soru 8:	*Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*			
11.	Kişisel Metod (i1) Okul Profili (a1) Kalıtım (b2) Kurumsal Metod (i2) Mesleki Ortam (j3)	1-4 19-25 4-12 5-11 12-19 22-25	4 6 8 6 7 3	**<i1>** Benim bireysel olarak bakışım, aslında tersten gidecek olursak, mümkün olduğu kadar sabit bakış açılarına saplanmamaktan geçiyor. Ben bunu bir tür indirgemecilik, kolaylık, risk olarak görüyorum. **<i1> <a1>** Türkiye eğitim hayatına baktığımız zaman, farklı ekoller var. **<b2>** Örneğin İstanbul ekolü büyük ölçüde - özellikle Güzel Sanatları kastediyorum - bir usta-çırak ilişkisi yoluyla öğrenmeye dayanırdı. Şimdi biraz daha farklı ama, stüdyolarda hocaların küçük rol modelleri yetiştirilmeye çalışılırdı. Sedat Hakkı stüdyosundan, Sedat Hakkı tarzı projeler çıkardı. Bu anlayış doğru veya geçerli kabul edilirdi. **<b2>** ODTÜ ekolü genelde bir eleştirel bir kültüre dayandırılmaya çalışılır. **<a1> <i2>** Öyle olunca bütün bu sabit şeylerden kaçmaya çalışılır. Ama değişmeyen şey bana sorarsan bu eleştirel bilinç meselesidir. Bu kimliksizlik, rüzgar nerden eserse ona uymak değil. Sonuç itibariyle önceliklerini kendiliğinden geldiği gibi sorgulamadan kabul etmemekle ilgili bir şey. Kendi önceliklerini bu sorgulama sürecinin sonunda koymakla ilgili bir şey. **<i2> <i1>** Ben bunu kendi eğitim hayatımda, eğitmenlik hayatımda bu kültürü vermeye çalışıyorum. Ama bunu yaparkende gerçeklerden çok kopuk gitmemeye de özen gösteriyorum. **<j3>** Sonuçta

				öğrencilerin yüzleşeceği bir gerçek ortam var. Eninde sonunda bir kapı detayı çiziliyor, belli bilgisayar programları kullanıyor vs. Bütün bunlardan haberdar ve yatkın olarak mezun olmaları da bir mesele. **<j3> <i1>**
Soru 9:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir? Bunların şekillendiren etkenler nelerdir?*			
12.	Kişisel Metod (i1) Mimarlık Ortamı (j2) Bilişsel Araçlar (g1) Proje Atölyeleri (e1)	1-14 6-9 9-10 11-14	14 3 1 3	**<i1>** Ben öncelikle her projemde güçlü bir bağlam analizi öne almaya çalışıyorum. Her stüdyo ortamında bağlam analizinden kastım, bunun yer aldığı ortam ve özel koşullarını anlamak. Bununla ilgili gerekli araştırmaları yapmak. Projenin bundan kaynaklanıyor, buna referans veriyor olmasını önemsemeye çalışıyorum. **<j2>** Mimarlığın evrensel değerleri var. Bütün bunları atlayarak gidemezsiniz. Binanın doğru yönlenmesi, ekonomik olması ve çağdaş bir dil araştırmasına dayanması... Bunların hepsi önemli şeyler. **<j2> <g1>** Ama dediğim gibi, benim motivasyonum güçlü bir bağlam analizinden geçiyor. **<g1>** O çünkü öğrencileri de etkiliyor. **<e1>** Gerçek hayalleriyle, çevreleriyle proje arasında ilişki kurmalarını ve başka disiplinleri proje ortamına, stüdyoya taşımalarını getiriyor. **<e1> <i1>**
Soru 10:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
13.	Kalıtım (b2) Kurumsal Metod (i2) Proje Atölyeleri (e1) Öğrenci Profili (a3)	1-3 3-8 5-6 6-7	3 5 1 1	**<b2> B**urada karşılıklı gelişen, interaktif bir süreçten bahsedebiliriz. Dolayısıyla öğrencinin varlığı önemli. ODTÜ'de bu gelenektir. **<b2> <i2>** Hiçbir zaman dayatma olmaksızın, doğrudan yönlendirmeden çok, oradan gelen geri beslemelerle bir yere oturur. **<e1>** Dolayısıyla stüdyodaki farklılıklar özellikle istenen bir şeydir. **<e1> <a3>** Öğrenciler eğitim ortamından ve hocalarından öğrendikleri kadar, birbirlerinden de öğrenirler. **<a3> <i2>**

14.	Okul Profili (a1) Etkileşim (b3)	1-7 4-8	7 4	**<a1>** Özellikle ilk kurulduğu yıllarda ODTÜ daha batıda olup bitenden haberdar ve uluslararası mimarlık ortamında daha geçirgen olarak bilinirdi. Şüphesiz dilinin İngilizce olması, geri plan hocalarının yabancı olması bu noktada önemli. **<b3>** Ondan öncesinde de mesela, Alman mimarlarının etkisi İTÜ'de ve İstanbul'daki diğer okullarda hissedilir vaziyetteydi. **<a1>** Daha sonra tabi bu bütün üniversiteler için geçerli bir durum haline geldi. **<b3>**
15.	Okul Profili (a1) Kurumsal Metod (i2) Etkileşim (b3)	1-25 9-16 16-21	25 7 5	**<a1>** Eleştirel süzgeçten geçirme meselesi, ODTÜ için çok yaşamsal ve asal bir şeydir. Ama hiçbir zaman belli bir mimarlık stilinin ya da tarzının öne alınması ve altının çizilmesi söz konusu değil. Bu çağdaş olmama anlamında söylemiyorum. Elbette çağdaş mimarlığa çok geçirgen bir ortam burası. Bunu bir klişe olarak kullanmamak gibi bir şey var. Onun dışında belli üniversitelerin veya eğitim ortamlarının öncelikleri var. Örneğin çevre konusu, eleştirel kültür meselesi... **<i2>** ODTÜ'de mesela felsefe, sosyoloji dersleri hep önemli olmuştur. Birazda şehircilik bölümünün olmasından ötürü. Planlama mesela hala önemli bir girdidir. Kentsel ölçekli projeler mutlaka dördüncü sınıf stüdyosunda gündeme gelir. Dolayısıyla yapı mesela, tekil bir varlık olarak ele alınmaz da, bir bağlamın parçası olarak ele alınır. Bu bağlamda da belli bir kurumsal öncelikler vardır. Yıllarca gece kondu meselesi ODTÜ'de bir temel tartışma konusu olmuştur. **<i2>** **<b3>** Şimdi mesela bu dönüşüm konularında bir çok üniversite benzer şeyler uyguluyor. Bugün Bilgi Üniversitesinin ağırlıklı olarak kadroları ODTÜ'lü mezunlardan oluşuyor. Bir çok üniversitede bu var. Terside geçerli. Dolayısıyla daha yoğun bir geçirgenlikten söz etmek mümkün. **<b3>** ODTÜ için

				kimlik ve kimlikleşmeden bahsedilemez. Hala bir takım görünür yada görünmez birleştirici faydaları var buradaki eğitim sisteminin. Ama özellikle olmadığını söyleyebilirim. **<a1>**
Soru 11:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir? Eğer üyeyse bu kurumun, kurumunuza sağlamış olduğu yeni koşullar nelerdir?*			
16.	Denetim Mekaniz -maları (k2) Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1)	1-9 9-27	9 18	**<k2>** Akreditasyonda aslında hassas yaklaşılması gereken bir konu. Çünkü böyle her türlü standartizasyon aslında naif ve olumlu demek değil. Birden fazla akreditasyon ortamı var. Kim kimi akredite ediyor, bu tartışmaya açık bir konu ama sonuçta belli standartlara ulaşılmaya çalışılıyor. Yani yüzeysel olarak baktığınızda olumlu bir şey. Herkesin çıtasını en azından belli bir yere çekmek için yapılan bir şey. Öte taraftan da bu standartlaşmanın belli farklılık üstünü örtmeye yönelik sakıncaları ve müdahaleleri elbette var. **<k2> <k1>** Benim en fazla eleştirdiğim şeylerden bir tanesi atama terfi meselesi koşulları. Üniversitelerdeki atama ve terfilerin tamamen bir yabancı yayına endeksli olması. İkinci olarak da bunun sayısal veri olarak ele alınmasını hiç doğru bulmuyorum. Nedeni şu, Türkiye'ye özgü bir çok problemin tartışılmasının ve akademik ortamda araştırılmasının önünü kesiyor. Çünkü insanlar doğal olarak kendi atama ve terfileri için gündemde öne çıkan, kolaylıkla yayınlarda yer bulabilecekleri konulara yer veriyorlar. Bugün Ankara'nın bir mahallesindeki sorunun, sürdürebililik konusu kadar popüler herhangi bir konu kadar aynı oranda ilgilendirmeyebilir. Aynı oranda geniş bir zemin bulamayabilir. Bu bir çok şeyin önünü kapatıyor diye düşünüyorum. Bundan kastım uluslararası yayın yapılmasın değil ama tek kriterin bu olması çok garip bir şey. Bu eleştirel kültür ile ilgili bir

				konu, ikincisi de sayısal olarak bakılması. Yani yaptığınız yayının içeriğine bakılmaksızın, siz dünyayı değiştiren bir buluş bile yapsanız diyelim ki bunun işte belli bir puanı var. Bu da çok garip geliyor. **<k1>**
17.	Eğitim Ortamı (j1) Denetim Mekaniz -maları (k2) Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1)	1-21 12-18 13-18	21 6 5	**<j1>** Benim yurtdışında araştırma yapan bir arkadaşım var. Bayağı tanınmış bir bir araştırmacı tıp alanında. Çok tanınmış bir Amerikan okuluna gittiği zaman ön koşul olarak şunu söylüyor; "Ben bu okula gelirim ama 6 yıl, 7 yıl benden yayın beklemeyin." Çünkü çok ciddi bir araştırmanın kendini doğrulayan süreci bu. Türkiye'de öyle bir hale geldi ki insanlar araştırma yapmadan yayın yapmaya kalkıyor. Bu da bir takım derlemeler üzerinden olmaya başlıyor. Diyelim ki bir yapının gerçek anlamda iklimsel performansını ölçmeye kalksanız 4-5 sene farklı iklim koşullarında bir değerlendirme yapmak zorundasınız. Bunu beklemenin hiç kimsenin tahammülü yok. Dolayısıyla herkes kestirme yollardan gidiyor. **<k2>** Bu mesela akreditasyon sisteminin çok zarar verdiği bir şey. **<k1>** Akreditesyon sistemini bana aslında doğrudan zorlamıyor ama, bize indirgeme ve alınma biçimi, YÖK'teki atama ve terfi kriterleri bana sorarsanız kontrolden çıkmış bir durum.Ve çok tehlikeli bir şekilde de araştırma önceliklerini ve eğitim ortamını yönlendiriyor. **<k1> <k2>** Halbuki kendine güvenen, eleştirel kültürün olduğu ortamlarda insanlar, kişilerin gerçekten ne yaptığına ve ne sağladığına bakıyorlar. Bunun ölçü içinde illa nümerik değerlerden hereket etmiyor. **<j1>**
Soru 12:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir? Varsa eğer, bu çizginin bileşenlerini neler oluşturmaktadır?*			
18.	Okul Profili (a1)	1-7	7	**<a1>** Bütün kurumların kendilerine özgü kırmızı çizgileri var. Kırmızı çizgiler kişiler tarafından

	Akademik Yapılanma (d1)	8-20	12	benimsenebilir, benimsenmeyebilir. Benimsenmemesi haklı olabilir, haksız olabilir. Ben buna genel bir şey olarak bakmıyorum. Çünkü aslına bakarsanız Türkiye'de müthiş bir standart farklılığı var. Yani ODTÜ'de profesör olma, doçent olma koşullarıyla, herhangi bir yeni kurulan üniversitede ki koşullar aynı değil. **<a1>** **<d1>** Şöyle bir örnek vereyim. Burada kendi üniversitemizin dergisinde çıkan ve uluslararası endekslerde taranan dergide çıkan bir yazıdan ancak bir tanesini saydırabilirsiniz. Bana sorarsanız bu yapay bir zorlamadır. Geçerliliği olan bir şey değil ama, başka bir üniversitedeki kişi bizim dergimizde çıkan yazısıyla rahatlıkla terfi ve atama alabilir. Burada bir gariplik var, çünkü herkes devletten maaşını alıyor. Aynı koşullarda değer buluyor. Bu Amerika'da biraz anlaşılabilir, çünkü öğretim üyeleri bir serbest pazar anlayışı içinde değer buluyorlar. Dolayısıyla bu değeri kendilerine göre yükselttikçe farklı bir şey oluyor. Bu tabi insanları demin söylediğim gibi, kısa yollar oluşturmaya itiyor. **<d1>**
19.	Mimarlık Ortamı (j2) Kültürel Yaşam (m2)	1-55 26-55	55 29	**<j2>** Bir şey tamamen etik olarak sunulan kurallara uygun olup, değersiz olabilir. Bakın bu çok önemli. Bunu anlamak kolay olmayabilir. Yani etik kurallar aslında çok önemli vazgeçilmez ama, herhangi bir şeyde bana sorarsanız, standart ve kaliteyi garanti altına almıyor. Meslek etiğine gelecek olursak, meslek etiği konusu çok önemli ama, burada ne kurumların ne de mimarların, mezunlara çok fazla etkisi ve dönüştürücü gücü olduğunu düşünmüyorum. Türkiye'deki yasal ve yönetsel çerçeveler, mimari projeyi, tasarımı telif haklarını hiçe sayar nitelikte olabilir. Yani baktığınız zaman mesela ihale yasamız var. İhale yasası projeyi adeta standart hizmet gibi görünüyor ve farklılıkları gözetmiyor.

				Sonuçta Türkiye'de çok önemli bir kültür merkezi yapılacaksa mesela, o bir ihale süreci sonunda en ucuza o hizmeti vermeye taahhüt eden kişiye, diğer koşulları da uygunsa verilebiliyor. Halbuki yurtdışına baktığımız zaman, bunun bir seçme meselesi olduğunu, bazı özellikler olabileceğini, tasarımdaki birikim ve kanıtlamanın oluşturmuş olduğu kültürü çok önemli olduğunu görüyoruz. Bu tür esnekliklerimiz yok Türkiye'de. Bu çok önemli. İkinci konu şu, yapılmış yapıların da haklarını koruyamıyoruz ve bu konuda da bir konsensuzumuz yok. Örneğin Anıtlar Kurulu var. Kentin ne kadarını, nasıl koruduğu tartışmalı. İki yönde de bazen çok korumacı gibi görünüyor. İşletim ve bazı şeylerin önünü tıkıyor diye eleştiriliyor. Öte yandan baktığımız zaman da çok önemli değerlerimiz birdenbire yok oluyor, erezyona uğruyor. **<m2>** Bunun arka planındaki mesele kültür. Bütün bu kurumları yönlendiren, denetleyen kamuoyu baskısı oluşturan ve talep eden bir kültür var. Sorun bununla ilgili. Ben bu tür şeylere meslek içindeki üniversitelerdeki düzenlemelerle veya tavırlarla çok kolay toptan bir çözüm bulunabileceğini düşünmüyorum. Bunun asıl meselesi politik, siyasi, ideolojik ve doğrudan kültürel. Yani bunu tüketenlere bağlı olan bir şey. Biz burada etik olarak bir çok şeyi öne alarak etik kurallar içinde var saymaya çalışıyoruz. Ama sokağa çıkan öğrenci, mezun olan öğrencinin karşı karşıya kaldığı durum bambaşka bir ortam. Dolayısıyla buradaki izole ortamın onunla alakası yok. Siz bir yapı yapıyorsunuz. Yaptığınız yapı keyfi olarak dönüşümlere, değişimlere uğruyabiliyor. Defalarca tekrar edilebiliyor. Alıntılar yapılabiliyor. Bugün mesela Ankara'da bütün Kızılay'ın cephesini yeniden değiştirilmesi gibi bir projeden

				bahsediyor belediye. Bir kaç kişinin insiyatifiyle bir kentin bütün kimliği ve zaman içinde var olmuş hali yenilenebiliyor. Bu tartışılması gereken bir şey. Sadece teknik olarak değil, sosyolojik, felsefik, mimari olarak değil etik olarak tartışılması gereken bir şey. Ama buna engel olamıyorsunuz. Sonuçta burada siyasi erk çok belirleyici ve bağlayıcı. İyi de olabilir, kötü de olabilir. Sonuçta olduya bittiye gelen, tepeden inen bir süreç olarak bakılabilir. Kesinlikle bir eksiklik. Ama kültüren bir eksiklik. Etiğin temel belirleyicisi ortamı kültürdür. Siz kültür ortamında ona zemin sağlıyamazsınız işlevselleştirmeniz çok zor. Etik dışı başlamıyor ama. Etikle ilgili değerleri korumakta zorlanıyor. Çünkü onları korumaya kalktığı zaman piyasa ortamı ile çatışması çok olası hale geliyor. **<m2> <j2>**

Röportaj No:17		Doç. Dr. Ayşen Çelen Öztürk (ESOGÜ – 2001-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki sürecinizden ve kurumunuzun tarihsel sürecinden bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2) Kurumsal Metod (i2) Kişisel Metod (i3)	1-16 2-4 16-21 21-28	16 2 5 7	**<a2>** 1987 yılında Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümünde eğitimime başladım. **<i2>** 1984 yılında kurulan Anadolu Üniversitesi'nin şöyle bir güzelliği vardı. İlk projeleri Eskişehir'deki mimarlarla yürütürdük. **<i2>** Fakat bitirme projesini Nezih Eldem'le çalıştım. İki kere aldım bitirme projesini. Nezih Hoca'dan sonra da MSÜ'den Muammer Onat'la karşılaştım. Özellikle Muammer Hoca'nın çok katkısı oldu. Bitirme projesi alırken eskiz yapmayı biz Muammer Hoca'dan öğrendik. Daha önce tahsis yöntemiyle götürüyorduk projeleri. Bitirme projesinin son döneminde gider ayak eskiz ve tasarım yapmayı öğrendik. O yüzden de aslında kalmamı ve iki kere bitirme almış olmamı bir şans olarak görüyorum. Böylece Muammer Hoca'yı tanıma şansını elde ettim. Tasarıma bakışımın ilk meyveleri o dönemde oluşmaya başladı. Onu o zaman farkedemiyorduk ama, şimdi daha iyi farkedebiliyorum. **<a2> <i2>** Daha önce bize bir program ve metrekareler verilirdi. Bir otel projesi veya bir müze projesi. Orada sadece ışığın sorgulandığı, müzede özellikle girişlerin, çıkışların, sirkülasyonun gözetildiği daha konvansiyonel bir eğitim bakışından geçen, direkt olarak bir meslek eğitimi vardı. **<i2> <i3>** Tabii onlar da faydalı oldu ama, son dönemde Muammer Hoca'yla yaptığımız çalışmada, problemleri kendimiz ortaya koyduk. Problemleri kendimiz ortaya koyduğumuz için de, programatikleri de biz ürettik. Tüm saptamalar bize aitti. Bizi ifade ediyordu. İlk defa gerçekten özgür olduğumuzu hissederek tasarım

				yapmıştık. Tasarım ruhunu o zaman bir nebze hissedebildik. İlk kırılma noktası oldu bizim için. **<i3>**
2.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1) Proje Atölyeleri (e1) Derslikler (e3)	1-18 3-7 4-6 11-18	18 4 3 7	**<a2>** Ben bunun Muammer Hoca'ya has bir şey olduğunu düşünüyorum. Bizden sonraki süreçlerde mesela Behrus Çinici geldi. **<i1>** Onlar mesela açık öğretim binası tarzında projeler yaptı. **<e1>** Muammer Hoca kendi atölyesinde kendi süreçlerini uyguluyordu. Yani atölye başında gelişiyordu herşey. Okul tarafından dönüşen bir süreç değildi. **<e1> <i1>** Ama tabii jüriler çok kıran kırana geçiyordu. Muammer Hoca bir uçta, Behrus Çinici bir uçta. Farklı uçlarda, öğrenciler için ızdıraplı ama mimarlık ortamları için keyifli ve besleyici tartışmalar gelişiyordu. Bizde kırılma yaratan bir diğer hocamız da Seba Tümer Hoca'mızdı. **<e3>** Mimarlık tarihi ve tasarım kuramları derslerine gelirdi. Özellikle tasarım kuramları derslerinde, bizim dünyamızı açan tasarıma bakışımızı kuramsal olarak çok iyi bir şekilde verdiğine inanıyorum. Hatta o dönem sadece bize ders içerikleri de verilmedi. Mesela ilk defa mimarlık bölümü tiyatrosu yapıldı. Devamında da mesela gene tasarım kuramları dersinde bize bir tiyatro dekoru tasarlattı. **<e3> <a2>**
3.	Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1) Etkileşim (b2)	1-10 2-10 5-10	10 8 5	**<a2>** Hocalarımızın nasıl oluşturulduğunu çok iyi bilmiyorum. **<d1>** Mesela hocaların altyapılarına baktığınızda; bölüm başkanı olarak Yavuz Koşanel ve Sadun Özel, onların çıkışı Mimar Sinan ağırlıklı. Arkasından Yavuz Hoca İngiltere'de yükseğini tamamlayıp dönmüştü. **<b2>** Yani Mimar Sinan'ın da kendi içinde belki farklı fragmanları olabilir. Türkan Hanım vardı, bizim yapı hocamız, Almanya'da eğitim almıştı. Onun derslerinde mesela Alman ekolüne yakın,

				biraz daha teknik altyapılı bir mimarlık eğitimi söz konusuydu. **<b2>** **<d1>** **<a2>**
4.	Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1) Kurgusal Yapılanma (d2) Boş Zaman Mekanları (e5)	1-12 13-20 24-27	12 7 3	**<k1>** 1994'te yüksek lisansı bitirdikten sonra ben Eskişehir'e döndüm. O dönemde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu diye ikiye ayrılma sürecine girdi. Benim bildiğim kadarıyla Tansu Çiller'in bir gecede özel bir kararnameyle çıkarılan bir üniversite yasası doğrultusunda Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi olarak üniversite ikiye ayrıldı. Hocaların bir kısmı Osmangazi'ye geçti bir kısmı Anadolu'da kaldı. Öğrencilerin hepsini Osmangazi'ye kaydırdılar. Öğrenciler bir gece Anadolu'yla yatıp Osmangazi Mimarlıkla kalktılar. Ama şöyle bir imkan da verildi; isteyen Anadolu'nun diplomasını, isteyen de Osmangazi'nin diplomasını aldı o ayrım sürecinde. **<k1>** **<d2>** Sanırım iki yıl ortak, yani tek binada okundu. Bu bina bizim eski binamız. Şu an Hukuk Fakültesi var, o binada. Tek büyük bir koridor ve koridora açılan sınıflardan oluşuyordu. Ama canlı bir mekandı. Tepebaşı Kampüsü öğrenci için çok iyiydi. **<e5>** Bizim karşımızda kütüphane vardı. Seba Hoca bize bir ödev verirdi, gidin kütüphaneden bulun derdi. Hemen karşıya geçip kütüphaneden aradıklarımızı bulma şansımız oluyordu. **<e5>** Gerçekten iyi bir ortamı vardı. Erişilebilirdi. **<d2>**
5.	Eğitimci Profili (a2) Okul Profili (a1) İdari Yapılanma (d3)	1-23 23-25 25-33	23 2 8	**<a2>** Anadolu'da o zaman Bademlik Kampüsü'nde mühendislikler yer alıyordu. Biz mühendisliğe ilk iki yıl İngilizce için Bademlik'e geldik. Onun dışında çok fazla diyalogumuz yoktu ama 1995 yılından sonra bu kampüse taşındı mimarlık. Öğrencileri ve ayrılan hocalarıyla beraber. Sonra buradan devam etti. O dönemde de Osmangazi'nin bölüm başkanı Sadun Hoca'ydı. Benim de yapı anabilim dalında, yüksek lisans yaptığımı bildiği

	Öğrenci Profili (a3)	33-46	13	için, beni malzeme derslerine gelmem için davet etti okula. O dönem ben malzeme dersi vermeye başladım. 1995'te Mimar Sinan'da o zaman Murat Erinç'in kitaplarını okutmaya başlamıştım. İlk senemde Murat Erinç'le doktora yapmak üzere Mimar Sinan'a gittim. Orada da bir çizim ve mülakat sınavı oldu. Çizim sınavından sonra beni mülakata aldılar. Murat Erinç daha sonra benim danışmanım olmayı kabul etti. 5-6 yıl onunla çalıştık. O dönemde yaklaşık 1995-2001 döneminde 5-6 yıl boyunca haftada iki gün İstanbul'a gelip giderek ve OGÜ'de derslerime girerek doktorayı devam ettirdim. Hem doktorayı yapıp, hem de İstanbul'da çalışabilmek adına İstanbul Kültür Üniversitesi 'nde araştırma görevlisi olarak çalıştım. Aslında özel üniversite tecrübesi oldu bana. Gerçekten alt yapılara baktığım zaman özel üniversite ve devlet üniversite farkını da orada görmüş oldum. **<a2> <a1>** Kültür de çok iyi bir okuldu. Çünkü isimli hocalar, emekliliği gelen mimarlar, piyasada isim yapmış mimarlar, yarışmacı mimarlar geliyordu derslere ve projelere. **<a1> <d3>** Şunun için kıyaslama yapıyorum. Devlet üniversitesinde hoca olarak biraz daha rahatsınız. Geliş-gidiş saatlerinizi kendiniz ayarlayabiliyorsunuz. Ama özel üniversitede özel şirket gibi daha disiplinli, daha düzenli bir çalışma sistemi var. Bizim o zaman bölüm başkanımız her Pazartesi saat 9.00 da. Bölüm toplantısı yapar, herkese işlerini dağıtır. Her Cuma akşamı saat 17.00'da ikinci bir toplantıyla hangi işlerin yapılıp yapılmadığını kontrol ederdi. Gerçekten çok disiplinli bir çalışma sistemi vardı. **<d3> <a3>** Öğrenciler açısından da gözlemlediğim şöyle bir şey oldu. Başarının düşük olduğu kanaatinde ve önyargısındaydım ben de oraya gittiğimde. Fakat şunu

				gördüm, devlet üniversitesinde ders iptal edildiğini öğrenciler koştura koştura dışarı çıkarlar. Hani en azından dışarıda kentte hayata karışabilmek için. Fakat özel okulda okuyan öğrenciler daha uzun yıllar sınavı kazanamayanlar, aile son şans olarak evini, tarlasını satıp çocuklarını zorunlu olarak özel okullara gönderen bir kesim vardı o süreçte. O yüzden de öğrenciler hocaların arkasına dolanıp, hocam bana şunu da anlat, anlamadım diyen. Biraz da ne istediğini bilen bir kesim. Daha talepkar olduklarını gördüm. Bu da beni çok etkiledi, çok şaşırttı. Oralardan da çok başarılı öğrenciler çıktı. **<a3>**
6.	Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1)	1-4 14-21 4-34	4 7 30	**<a2>** Doktorayı 2001'de bitirdim. Sonra da İstanbul Kültür Üniversitesi'nden ayrılarak Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'ne geri döndüm. Yardımcı doçent oldum. Kadrom geldi. O süreçte yine bağımı kesmedim. **<a2>** **<d1>** O dönemde okulun aslında çok renkli olduğu, aynı bizim dönemlerdeki gibi iyi isimlerin geldiği proje atölyeleri vardı. Ferhan ve Hülya Yürekli atölyeleri vardı o süreçte. Onları takip etme şansım oldu. Bu arada altı yıl gelip gittiğim dönemde okulun ivmesinin en yüksek olduğu dönemlerde burada Kenan Güvenç'in, Murat Uluğ'un, Sercan Yıldırım'ın atölyeleri sürmekteydi. Ankara grubu tabir ettiğimiz Hasan Özbay'lar grubu da geliyordu. Çok farklı kutuplar vardı. O yüzden de çok besleyici tartışmalar devam ediyordu. **<a2>** Benim de kendi kişisel gelişmeme çok katkısı olduğuna inanıyorum. Farklı farklı tartışmaları görmek, o süreçlerden geçmek, tasarıma bakış açılarımı geliştirmemde beni çok besledi diyebilirim. Osmangazi Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak 2001 ve 2002'de eğitime başladım.. Başladığım süreçte de Sadun Özel bölüm başkan yardımcısı olarak benden destek istedi.

				Yaklaşık sekiz yıla yakın bölüm başkan yardımcılığı yaptım. **<a2>** O süreç hem sancılı, hem de üretken bir süreydi. İyi bir zengin kadro vardı. Bu kadronun bir kısmı Anadolu'ya geçti 2001'de. Burada kalan kadro azaldı. Fakat biz burada yaklaşık 6-7 kişiyle mimarlık eğitimini insanüstü bir efor sarfederek devam ettirebildik. O dönem çünkü kadrolu asistan arkadaşlarımız doktoralarını yapmak üzere görevlendirildiler. Doktoralarını yaptıkları 35.maddeyle. Yaklaşık 5-6 kişi doktoraya gidince kanun tasarıları taşra üniversiteleri düşünülmeden yapıldığı için ciddi bir kayıp oldu. Fakat bu kayıplar her zaman kendisini yeni oluşlarla var ederler. Gerçekten de çok zengin tartışmalar yine yapıldı. Dışarıdan destekli şekilde. Proje atölyeleri o dönem Mehmet Kütükçüoğlu, Sinan Omacan gibi ismini hatırlayamadığım bir çok zengin isimle beslendi. **<d1>**
7.	Okul Profili (a1) Öğrenci Profili (a3) Kurumsal Metod (i2)	1-9 1-23 23-33	9 22 10	**<a1>** Onlar Osmangazi'yi merak ederek geldiler. **<a3>** Çünkü o dönem Osmangazi öğrencileri bir çok yarışmada ödül almaya başladı. Her yıl Archprix'te önemli mesafeler katediyorlardı. Bu nedenle de insanlar merak ederek Osmangazi Mimarlık'a gelmeye başladılar. Gerçekten burada bir OGÜ ruhu diyebileceğimiz müthiş bir ruh oluştu. Öğrenciler neredeyse 24 saat okulda çalışıyorlardı. Okul bir fabrika gibi çalışıyordu. Bence bu OGÜ ruhunun en önemli nedenlerinden biri. **<a1>** Öğrenciler okuldan gitmek istemiyorlardı. İşlerini burada yapıyorlar, burada yatıp kalkıyorlar. Okul hayatlarının önemli bir kısmını teşkil ediyordu. Bunun da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Hocalar için de aynı şey geçerli. Hocalar da hemen hemen bütün düzeneklerini burası üzerinden geliştiriyorlardı. Usta-çırak ilişkisi vardı. Öğrenciler hocalarla beraber atölyelerde yarışmalara

				beraber hazırlanıyorlardı. Bu usta-çırak ilişkisinde üst sınıflar alt sınıflara asistanlık yapıyorlardı. Özellikle dördüncü sınıflar. Herkes bir şeyler öğrenen alt taraftakilere bir şeyler öğretmek üzere heyecanla bekliyor ve onlara bir şeyler öğretmek için öğretici bir ortam oluşturuyordu. Bunun da çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Herkes birbirini önemsiyordu burada. **<a3>** **<i2>** Bizim o dönemdeki mimarlık eğitimimizde temel ana sınıfımız, birinci sınıftı. Çünkü normal bir lise eğitiminden gelen öğrencilerin kırılma noktası birinci sınıfta oluşuyordu.Yaratıcılık diye bahsettiğimiz şeyle ilk defa birinci sınıfta tanışıyorlardı. Hatta öğrencilere şunu söylüyorduk. Buraya gelmek için bu zamana kadar hepiniz aynı doğrulara cevap verdiniz. Ama bundan sonra başarı elde etmek istiyorsanız farklı doğruları bulmaya çalışmalısınız. Onlar ilk zamanlar ne demek istediğimizi alamıyorlardı.Ama gelişen şüreçte ve tartışmalarda yavaş yavaş dahil olmaya başlıyorlardı. **<i2>**
8.	Kurumsal Metod (i2) Eğitim Grupları (c1)	1-19 2-6	19 4	**<i2>** Birinci sınıfta mimarlık disiplinine ait hiçbir şey öğretmiyorduk. **<c1>** Biz daha çok kendi kişisel deneyimlerimizi, tıp, sanat, analojik tasarımlar üzerinden anlatırken, sosyoloji, sinema gibi bir çok farklı disiplinden insanlar birinci sınıfta öğrencileriyle karşı karşıya geliyorlardı. Farklı disiplinler üzerinden tasarımı anlatmaya çalışıyorduk. **<c1>** Birinci sınıfta mimarlık disiplini sadece üç boyutlu ifade anlatım teknikleri dışında gelişmiyordu. Daha çok basic design (temel tasarım) dediğimiz tasarımı ve bakışı açma amacıyla soyutlama zihnini geliştiren bir süreçti. Bu soyutlama zihnini aldıktan sonra boş zamanlarında kendilerini farklı bir şekilde sorgulamaya, çevresine farklı bakmaya, okumaya, okuyamadığı şeyleri görmeye başlıyorlardı.

				Heiddegger, Marx gibi teorisyenler, sanat tarihi gibi zengin içeriklerle iç içe geçmiş olarak veriliyordu. Fikirlerini orada anlatarak müthiş bir ortam, zengin bir tartışma platformu oluşturuyordu. Aslında öğrencinin kendini keşfetmesi hedefleniyordu. O zamana kadar kendi içinde bilemediği ya da algılayamadığı şeylerle yüzleşmeleri sağlanıyordu. **<i2>**
9.	Kurgusal Yapılanma (d2)	1-12	12	**<d2>** Ben kendi adıma, çok geliştiğime inanıyorum. Bu tartışmalar hepimizi zenginleştiriyordu. Çünkü oradaki tartışmalardan gelişmemen mümkün değil. Hatta sekreterimiz, çaycımız, kedimiz bile bu tartışmalardan bir çok şey alıyordu. Farklı disiplindeki öğrenciler bizi dinlemeye geliyorlardı. Hatta bazen rektörleri özellikle bitirme projelerine özellikle çağırıyorduk ki gelsinler, mimarlığın başka bir şey olduğunu görsünler diye. Buranın farklı bir ortam olduğunu, diğer disiplinlerden ayrı bir tartışma platformu olduğunu görüyorlardı. O dönem dışarıdan gelen hocalar da katılıyordu bu tartışmalara. Herkes için çok keyifli süreçler oluşuyordu diyebilirim. **<d2>**
Soru 2:	*Proje atölyenizden bahseder misiniz?*			
10.	Proje Atölyeleri (e1) Kurumsal Metod (i2) Öğrenci Profili (a3)	1-3 3-9 10-17	3 6 7	**<e1>** Atölyemiz 2004-2005 yıllarında başladı. Atölyemi destekleyen benim dönem arkadaşlarım vardı. Dışarıdan bir çok isim katkıda bulunuyordu atölyeye. **<e1> <i2>** Dönem dönem Uludağ Üniversitesi'yle ortak projeler, atölyeler yaptık. Anadolu Üniversitesi'yle de ortak atölye süreçleri geliştirdik. Geçtiğimiz yıl da Gazi Üniversitesi'nden Aysu Hocayla ortak bir atölye süreci yaptık. O zaman bizim öğrencilerimizle, Gazi Üniversitesi'ndeki öğrenciler bir araya geldiler. Öğrenciler birbirlerini kıyaslama şansı buldular. **<i2> <a3>** O dönemde OGÜ öğrencileri biraz küçük taşra

				üniversitesi olma endişesi vardı. Gazi Üniversitesi'nin yanında nasıl olacağız diye. Fakat jüri süreçlerinde müthiş bir kendilerine güven oluştu. Gerçekten öğrencilerin iyi olduğunu sunup tekleri ve tasarım yaratıcılık açısından iyi şekilde geldiklerini kıyaslama şansı oldu. Bizim açımızdan, hem de öğrenciler açısından bu tür ortak çalışmalarımızda dışarıya açılma şansını veriyor bize. **<a3>**
11.	Deneyimleme Araçları (h3) Kişisel Metod (i1)	1-22 2-6	22 4	**<h3>** Yarışma işinin eğitimin en önemli parçalarından biri olduğuna inanıyorum. **<i1>** Mesela ben malzeme dersinde teorik bilgi vermek yerine ülkemizde açılan Çuhadaroğlu, Prosteel gibi yarışmalara öğrencilerimizi teşvik ederek, tasarlama sürecinin disipline edinebilecekleri şekilde, ders programımın içine alıyorum. **<i1>** Bir çok dönemde de ödüller alarak bitiriyoruz. Geçtiğimiz yıllarda Kalebodur, Yutong, Uluslararası Beton, en son Doğal Taş ve hatırlayamadığım bir çok yarışmada öğrencilerimiz ödül alıyorlardı.O tasarımcı ruhunu, soyutlama zihnini, atölye süreçlerini bütün bu süreçlerde devam ettirdiğimize inanıyorum. Çocuklarda ilk başlarda ne olduklarını anlamadıkları, fakat yarışmanın sonucunda ödül aldıklarında, ödül töreninde kolokyuma girdiklerinde, o ortamı büyük bir heyecanla karşıladıkları süreçler. Sonra da kendi kendilerine yarışmaya girme cesaretini elde ediyorlar. **<i1>** Evet ben aslında mimarlık eğitiminde enformal yapıların çok zenginleştirici olduğuna inandığım için biz bir çok yurt dışı gezisi yaptık okul dışında. Mesela iki yıl Venedik Bianel'ine gittik. Öğreciler de bu gezilerden çok şey edindi. **<i1>** Bu cesaretle de aslında erasmusla yurt dışına gitme veya staj

				yapma değişim programlarıyla oralarda okumaya gittiler ve hala da gidiyorlar. **<h3>**
Soru 3:	*Kurumunuzun yakın dönemdeki yapılanması ne şekilde oldu?*			
12.	Kurgusal Yapılanma (d2) Okul Profili (a1) Eğitim Programı (f1)	1-20 9-11 11-28	20 2 17	**<d2>** 2010 yılındaki yeni sürecin başlamasıyla beraber, birinci sınıfta ortaklaşa yapılan çalışmalar sona erdi. Bu çalışmalar yok artık. Ders bazında görülmeye başladı. Bitirme projeleri de akademik olarak bölümdeki hocalarla, dışarıdan gelen hocaların bir karşılaşma noktasıydı. Fakat son yıllarda tek bir hoca üzerinden devam etmeye başladı. Tartışmalar da tek taraflıydı. Tek taraflı olduğu zaman bir tartışma eğer karşısındaki karşıtlığını bulamıyorsa monoton bir şekilde devam ediyor. **<a1>** Halbuki OGÜ ruhunun büyük zenginliği her zaman kendine bir karşıt yaratıp, karşıtıyla beraber olmasıydı. **<a1>** **<f1>** Öncelikle yabancı dil eğitimi olması gerekliliği öne sürüldü. %50 İngilizce zorunluluğu koyuldu. Bu nedenle de öğrencilerimiz geçtiğimiz yıl hazırlık okutuldu. Hazırlığa atlayan 2-3 tane yabancı öğrencimiz vardı. Şu anda yeni ve İngilizce müfredatla karşı karşıya geleceğiz. Bunların nasıl uygulanacağı konusunda henüz soru işaretleri var. Bu yaz döneminde hızla nasıl gelişeceğini inşa etmek veya eski programın kağıt üzerinde gözüken ama değişmesi gereken şeyleri vardı. Onlar değişmiş oldu. Bir çok şeyin kredisi yükseldi. **<d2>** Ben %50 ingilizcenin yapılabileceğine çok inanmıyorum kendi adıma. Çünkü birebir tartışmanın mimarlıkta çok önemli olduğuna inanıyorum. Evet teorik olarak yazabilirsiniz. Jargonunu kullanabilirsiniz. Ama tasarımsal tartışmayı Türkçe bile zor yapabiliyoruz. Türkçe üzerinden gene gelişeceğine inanıyorum. Bu yüzden de bu içerikler tekrar ele alınacaktır. Nasıl olması gerektiği, nasıl

				zenginleştirebileceği. Yeni bir süreç başlayacağına inanıyorum bu nedenle. **<f1>**
Soru 4:	*Kurumunuz bir akreditasyon kurumuna üye midir?*			
13.	Denetim Mekanizmaları (k2) Kurgusal Yapılanma (d2) Deneyimle-me Araçları (h3)	1-16 16-29 19-29	16 13 10	**<k2>** Akreditasyon ile eğitimin formatlandığına inanıyorum. Avrupa Birliği zorlaması olduğu gözüküyor aslında. Evet yapılması gereken bir şey ama, akredite olurken bir takım esnekliklerin verilmesi gerektiğine inanıyorum. Şu an o zihniyet oluşmadığı için tehlikeli görüyorum akreditasyonu. Çünkü bir forma sokulması isteniyor. Bu form belki kağıt üzerinde krediler bazında yapılabilir. Ama içerikler konusunda yapılması çok zor. Yapılmaması da gerekir. Bu da üniversitenin özerkliğini, özgürlüğünü kısıtlayan süreçlere yol açabileceği endişesini taşıyorum. Çünkü bunlar iki-üç yılda bir denetleniyor. Nasıl denetlendiği ve kimler tarafından kriterlerin incelendiği konusunda tartışmalı olduğunu düşünüyorum hala daha. Bu yüzden bizde henüz böyle bir gelişme yok. İleride zorunlu olarak yapılacak sanırım. Ama nasıl yapılacaksa da ortamı hazırlayıp yapmanın doğru olduğuna inanıyorum. **<k2>** **<d2>** Esas gelişimin okul dışından geliştirdiğine inanıyorum. Uluslararası platformda ne kadar çok yer alırsa o kadar başarılı olacağına inanıyorum. **<h3>** Hatta bizim geçtiğimiz dönemlerde, bu enformal yapıları içerisinde barındıran mobil bir mimarlık okulu düşüncemiz vardı. Üç ay Eskişehir'de, üç ay İzmir'de, üç ay Ankara'da, üç ay Mardin'de, üç ay Stockholm'de, üç ay Amsterdam'da... Kenan Güvenç'in hep bir rüyasıydı sanırım. Bir gemi, tekneyle mimarlığın her rıhtıma yaklaştığı, farklı kültürler, farklı durumlar edindiği... Mimarlık gerçekten dışarı çıktığın zaman başlıyor. Buradan disipliner şeyleri alabilirsin ama yaratıcılık dediğimiz bakış açılarımız ne

				kadar çok farklı ortamlarda bulunduğumuz karşılaşmalarla ilgili. Bu karşılaşmalar olmadığı sürece, mimarlık kendini var edemiyor. **<h3> <d2>**
Soru 5:	*Kurumunuz diğer mimarlık okulları arasında ayrı bir çizgiye sahip midir?*			
14.	Okul Profili (a1)	1-11	11	**<a1>** Günümüzde OGÜ ruhunun şu an okul bazında göremiyorum. Ama kişisel bazlı olarak, ODTÜ'nün içerisinde de bu görüşte olan hocaları görüyorum. ODTÜ'nün içerisinde de, Gazi'nin içerisinde de kişisel çabalarla, farklı bir takım şeyler yapılmaya çalışılıyor. Ama bir türlü bizim o OGÜ ruhu dediğimiz bir ruh okul bazında yaratılamıyor.Yaratılması da çok zor. Çünkü onlar kabarık akademik personele sahip, akademik bakışa sahip okullar. Onlarla yapmak çok zor ama. Bizim gibi biraz daha küçük ölçekli okullarda bu tür enformal yapılarla eğitimi devam ettirmenin, bunları desteklemenin, ortam sağlamanın çok daha kolay olacağını düşünüyorum. **<a1>**
15.	Kurgusal Yapılanma (d2) Okul Profili (a1)	1-11 12-27	11 15	**<d2>** Burada bireysel olarak durmamız bir şey ifade etmiyor. Bademlik Kampüsü'nün biraz soyutlanmış olması çok önemli burada. Mühendisliğin içinde yer alsaydık, bu kadar özgür bir ruh yaratamazdık. Bademlik yerleşkesinin soyutlanmış olması, mimarlık binasının bir atriumunun olması ve bütün işlerin bu atriumun üzerinden gelişiyor olması. Hocaların kapılarının açık olup, herkesin birbirinin görebildiği bir mekansal ortam. Atölye süreçlerinde herkesin jürilerini dışarıda yapması. Bunların görünür, izlenilebilir olması. Bu ilişkileri güçlendirdiğine inanıyorum. **<d2> <a1>** Çok büyük bir mekanda, çok zengin bir üniversite olabilirsiniz. Bilgisayarları, donanımları olabilir. Ama bu kadar varlık içerisinde ruhunun olmaması da çok doğal. Ruhu yaratmak için birarada olmak, kişisel olarak karşılaşmak

				gerekiyor. Biz hoca, öğrenci olarak sadece dersten derse değil, burada oturup bir şeyler içerken de tartışabiliriz. Bir mangal yaparken de tartışabiliriz. Gündelik hayatın içerisinde nüfus etmesi gerekiyor tasarımsal bakışın. O yüzden bu zamana kadar bir ruh vardı. Bir kimlik vardı. Ama bir takım şeyleri hijyen kılmak adına söküldüğünde veya silindiğinde ve yaşarlılık yani buranın florasını öldürmek üzerine yapılan her müdahale o ruhu bir hayalete döndürüyor ama hayalet olarak gezindiği için her an hortlayabilecek bir kapasiteye sahip. Gözetleyenin olmaması veya buranın kendine ait bir yaşarlılığı olması, kentten de, çevresel etkilerden de biraz daha kopuk olması gibi şeylerin onu yaşattığını düşünüyorum. **<a1>**
16.	Okul Profili (a1)	1-22	22	**<a1>** Ben bir benzerine rastlamadım. Rastlayabileceğimi düşünmüyorum. Çünkü kendine has o dönemin öğrencileri hepsi şans eseri biraraya geldiğini düşünüyorum. Hocaların bir araya gelmesi. Burada az kişinin olması. Yokluğunda bizi biraraya getirdiğine, daha üretici ve yaratıcı yaptığına inanıyorum. Biz mutluyduk. Bir üstten zorlayıcı bir şey yoktu. İktidar çatışmaları, kavgaları yoktu. Gerçekten de farklı özellikte bir yapıya aitti. O yüzden de bunun hiçbir yerde olabileceğini sanmıyorum. Ama şuna eminim; Kenan Güvenç gittiği yerlerde, noktasal olarak çevresine bunu yapıyordur. Bizim habitat atölyesinde bunu noktasal olarak yaptığımız gibi ya da buradan mezun olan öğrencilerin bulunduğu konumlardan noktasal olarak bu ruhu yaydığını düşünüyorum. Burada yarışmalarda ödül kazanmaları, geçtiğimiz dönemlerdeki öğrencilerin iyi yerlerde, iyi işler yapıyor olması. Bu tasarım zihnini çevresine yaydığını ve ülke mimarlık ortamına katkı sağladığına inanıyorum. Küçük küçük damlalar var. O

				küçük damlalar veya dalgalar her yerde var aslında. Yayılmış durumdalar sadece. O zaman biraradaydılar. Şimdi dağıldılar. O her zaman var o yüzden silinemez, yok edilemez. Doğası gereği olacaktır. Engellenemez bir süreç bu. **<a1>**

Röportaj No:18		Kenan Güvenç (OGÜ – 1998-2010)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki sürecinizden bahsedebilir misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-30	30	**<a2>** 1974'te üniversite sınavına ilk girişimde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler'e girdim ama orada hiç bulunmadım. Bir hafta sonra İstanbul'a döndüm. Yıldız Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi'ne girdim. Oraya önkayıtla başvurdum ve o şekilde girdim. Neden Sosyal Bilimlere girdin dersen bilmiyorum, sanırım babam mülkiyeli ol diplomat falan olursun dedi diye. Sınav sistemini benim zamanımda ilk Hacettepe uygulamaya başladı. Ben sonra, hemen akabinde büroda da çalışmaya başladım. Şu köşedeki binanın (binayı gösterir.) detaylarını ben çizdim 1975 yılında birinci sınıf öğrencisiyken. Olaylardan dolayı okul sürekli kapandığı için ben Aksaray'daydım; orada çalışıyordum. O zamanlarda ofisler hanlardaydı. O hanlarda uzun bir süre inşaat bürolarında çalıştım 1980 yılına kadar. 1979'dan sonra dersanelerde haftasonları matematik dersleri vermeye başladım genel yetenek ve üniversiteye giriş için. Dersane macerası da başlayınca birden bende hiçbir şey kalmadığını anladım. Erdem Bey'in katkıları dışında hiçbir şey kalmadı elimde. Dördüncü sınıfın ikinci dönemi zamanlarıydı bunlar. O kadar zamanımın boşa geçtiğini anladığımdan dolayı çok depresif bir halde… Aynı tekrar, hep aynı tekrar. İşler değişiyor, insanlar değişiyor ama onun duygusu değişmiyor. O yüzden sınavlara tekrar girdim ve iki yer yazdım: ODTÜ Mimarlık ve Marmara Sinema. Mimarlık önceki deneyimimden eğer buysa diye çok zevkli bir alan gelmedi bana ve açıkcası o zamanlar sinema okumayı

				daha çok istiyordum. Erken çalışmaya başladığım için okuldan çıkınca ne olacağını okul sırasında gördüm benim şansıma. ODTÜ'yü kazandım. Bir yıl hazırlık okudum. Hazırlıkta yavaş yavaş yaşlandığımı fark ettim ve ofis işi yapmamaya karar verdim. **<a2>**
2.	Eğitimci Profili (a2) Yerel Düzen (l2) Toplumsal Yaşam (m1)	1-5 5-27 27-34	5 22 7	**<a2>** Hiçbir beklentim yoktu. Dördüncü sınıfın ikinci dönemindeyim ve mezun olmama bir dönemim var. Çıkıyorum ama hissettim, çıkarsam bittim. Bir şekilde üniversitede kalmam lazım, oyuna gelmek üzereyim. Onu iyi hissettim. **<a2>** **<l2>** ODTÜ'de çok ilginçti, çünkü ben kayıt yaptırmaya gittiğimde devrimcilerin elindeydi. Müthiş güzel bir ortam vardı. Bir hafta sonra 12 Eylül darbesi oldu. Sonra bambaşka oldu. Dağ, tepe, her adımda onlarca insanın bulunduğu ODTÜ'de yalnızca rüzgarın sesini duyabiliyordum. Mimarlık bölümünden yurtlara askerler eşliğinde gidip geliyorduk. ODTÜ'yü ODTÜ yapan hocaları onlar temizlediler. Bir de 1981 yasasını çıkarttılar. ODTÜ'de bir kuşak vardı, onlar toplumsal hayatla yoğrula yoğrula gelmiş mimarlığı da öyle olmuş. Bir noktada Amerikan eğitim sistemi de buna sentezlenmişti. Öğrenci olaylarından dolayı bunu da katmak lazım. Bu dört faktörden dolayı hoca profili çok değişik bir kimlik kazanmıştı o zaman. O insanlardan çok azı kaldı. Ben hazırlığı bitirip birinci sınıf için geldiğimde hepsi gittiler neredeyse. Alttaki ikinci kuşak kadro bu nitelikte değildi. Askeri darbeyle birlikte önleri açıldığı için ODTÜ'nün bütün yapısı değişti. ODTÜ'nün stüdyolarındaki çalışmalar muhteşem zamanlardı. Geceler boyu bu stüdyolarda yatıp kalkabiliyorduk ama bunların hepsi askeri darbeyle birlikte gitti. Adım atamıyorduk. Kız arkadaşınla kampüste el ele yürüyemiyordun. Çalıların arasından

				askerler çıkabiliyordu. Bir gecede ülke bu kadar değişir mi? Değişiyor. Öyle bir iklimle devam ettim ODTÜ'ye. **<l2>** **<m1>** Demek ki, sağlam bir temel değilmiş. Sağlam bir temeli, genel geliştirmeler üzerine kuramazsın. Siyasat bağlayıcı bir unsur değil yükseltici bir unsurdur. Kendisi bir aderans sağlamaz toplumsal hayattaki ilişkilerde. O aderansı herkesin yaptığı işteki yetkinliği sağlar. Kendi toplumumuz kendi üzerine düşünürken, kendi adına eylemler yaparak varolmaya çalıştı. O bir temel sağlamıyor. O yüzden onlar bir gecede dağıldı. **<m1>**
Soru 2:	*Bu süreçler tasarım eğitimini ne gibi bir noktaya getirdi?*			
3.	Mimarlık Ortamı (j2)	1-24	24	**<j2>** Tek bütün vardı. Homojen, üniform. Dolayısıyla mimarlıkla mühendislik arasında hiçbir fark yoktu. Mühendislikle, siyasi bilimlerle, hiçbir şeyle, hiçbir fark yoktu. Bunları fark haline getirecek hocalar da temizlenmişlerdi. Bunun yansıması hep şöyle olur. Giderek bir alan şövanizmi başlar. Yani sizin mühendislerden farkınız yoktur esasında ama bu homojenleşmekten dolayı tam tersine bir tepkiyi yaratırsınız. Ben mimarım, sen mühendissin, biz farklıyız durumunu yaratırsın ki, kendi alanını var edebilesin. Yoktur; çünkü alanın yok. Üniversiteye gözcü, kontrol aracı olarak baktığın için, alanlar içindeki farklılığı yaratamıyorsun. Yaratamadığın için de, bu sefer sen de suni olarak yaratmak için hikayeler yaratmaya başlıyorsun. Mesela, estetik diyorsun, form diyorsun, fonksiyon diyorsun. Kendi jargonunu yaratmaya çalışıyorsun. Halbuki, bütün bunlar aynı anda mühendisliği de açıklayan şeyler. Estetik dediğin zaman mesela matematikçiler de estetikten bahsediyorlar. Mimarlık modernizm yüzünden, laboratuar köpeği

				gibidir. Bir şeyler arasında karşılıklar, ikilcillikler üzerine kuruludur. Otonom yapısı hiçbir zaman tarihsel olarak oluşmamıştır 19.yy'dan bu yana bakıldığında. İkilikler yaratmak, suni kendi varlık alanları yaratmak aşina olunan şeylerdir. Bir de toplumsal hayat da bu halince iyice meşru hale geldi bu tip davranışlar. **<j2>**
Soru 3:	*Bu belirleyicilerin size bir etkisi oldu mu?*			
4.	Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Grupları (c2)	1-22 8-22	22 14	**<a2>** Belki de. Zaman zaman düşünmüşümdür. Onlar için itici bir güç, tartışmacı bir güç haline geliyorsun çünkü. Bütün bu süreçler esasında çok birbirlerine bağlı hayatımda. ODTÜ'de geçirdiğim altı yıldan sonra ofis hayatına da atılmak istemediğim için mimari yarışmalarla bir ilişki kurdum. Ben yarışmalarla idare ederim dedim hayatımda. Elimde bir tek mimarlık yarışmaları kaldı ama ona da güveniyordum. **<c2>** ODTÜ'deki sınıfımda 18 kişiyi bir araya toplayıp bir kooperatif kuralım dedim. Tasarım kooperatifi, zihin kooperatifi başlığı altında İçişleri Bakanlığı'na başvurduk. Bizi ne zihin kooperatifi, şirket kurun diye gönderdiler ama biz o on sekiz kişi çok büyüdük. 25-30 kişi bir yer tuttuk. Ben orada yatıp kalkıyorum, sadece yarışma yapıyorum. İlk girdiğim yarışmada ikinci olduk. Antalya Otobüs Garı yarışması. Bize o yarışmadan 2,5 milyon bir para verdiler. Biz onun 1 milyonu ile kırtasiye aldık. Biz bu işi yapacağız, bari depo yapalım fakat gel gelelim o yarışma Ulus Bölgesi Yarışmasıydı. 12 proje katıldı yarışmaya. 11 ödül vardı. Biz 12nci olduk. O zamanda çöktük ama devam etti oluşum. Çok güzel bir birliktelikti. O ekip giderek azaldı ama biz 5-6 yarışmada ödül kazandık. Bu grup yavaş yavaş eridi. Yarışma yolculuğu öğrencilerimle sürmeye devam etti. **<c2> <a2>**

5.	Öğrenci Grupları (c2)	1-12	12	**<c2>** Hiçbir şeyimiz yoktu. Ne hırsımız vardı ne bir şey. Bir dolu tatlı insan vardı. Şarkılar söylerdik, tartışırdık. Bu durumlar bize 12 Eylül zamanında, ortamında çok büyük şeyler kazandırdı şahsımıza. Kedilerimiz, köpeklerimiz vardı. Paramız yoktu. Mottomuz yoktu. İkinci olduğumuz Antalya yarışmasında ozalitlerini bastırabilmek için annemin küpelerini sattık. Toplanım halinde çok güçlü bir yan vardı. Ortamda, kolokyumlarda o kadar baskın oluyorduk ki düşünsel anlamda. Bazı kolokyumlar iki kez yapılıyordu. Saatlerce sürüyordu, çok güzel tartışmalar oluyordu. Bizim ekip bir çekirdek okul gibi davranmaya eğilimliydi. Hiçbir zaman olamadı ama iyiydi. **<c2>**
6.	Öğrenci Grupları (c2) Eğitimci Profili (a2)	1-8 9-24	8 15	**<c2>** Sadece dışardaki koşullara odaklı olmadan hayatımızı sürdürmenin minimumdaki parasal koşullarına bakıyorduk. Tamamen biyolojik düzeydeki gereksinimi sağlamak yeterli oluyordu. Herkes bir iktidar alanı arar hayatında. Bizde önemli olan o iktidar alanını neye doğru yönlendirdiğiniz, başkalarının hayatlarından çalmaya ya da onlar üzerinde baskı yaparak onların üzerinden yükselmek değil kendi varlığımızın devam ettirmek. **<c2>** **<a2>** Sonrasında şu oldu. Kör topal ilerliyoruz, çok az insan kaldı. O sıralarda Murat Uluğ Amerika'ya gidiyordu 1994 yılında üç aylığına. Murat Uluğ ile de bizim birinci olduğumuz bir yarışmada mansiyon almasından tanışıyoruz. Sonra ben bir dergiye yazı yazdım. Hiç tanışmıyorduk birbirimizle ama yazımdan sonra o da bana bir yazı yazdı dergiden. Bu şekilde dostluk kurulmaya başladı. O sırada ben Amerika'ya gidiyorum. Gazi'de benim yerime üç aylığına bir atölyeye gelir misin dedi. Ben de gittim. Esen Onat o zaman dekandı. Kenan, sen burada kal dedi ve

				kadro da verdi. Gazi'de atölye 2'de devam ettim. Murat Uluğ da döndü. Bir akademik intihal vakası oldu atölye içinde. Biz Murat Uluğ ile buna karşı çıktık, olmaz, atölyede soruşturma açılsın dedik, açmadılar. Biz de istifa ettik Murat Uluğ'la. Murat Uluğ Osmangazi'ye gitmeye başladı. Bir yıl sonra beni de çağırdı. Osmangazi'ye de böyle geldim. 1998'de oluyor bunlar. **<a2>**
Soru 4:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler?*			
7.	Eğitimci Profili (a2)	1-10	10	**<a2>** Ben hiçbir zaman akademisyen olmadım. Üniversitede bulundum. Ben kendimi hep üniversiter olarak tanımladım zaten. Üç kere profesor olacak yayınlarım var benim ama hiçbir zaman statüler adına ya da akademik kariyer adına yapılmış şeyler değildir bunlar. Üniversitede kalmayı tercih ettim. Farkı şurda; ben mesela tasarımcıyım ama piyasacı değilim ve ama akademik de değilim. Akademik olan durum tasarımı kendi alanlarından biri olarak görür ama temeli görmez. Kaynağımızın tasarım olması gerektiğini söylüyorum ama tasarımın da projeden ibaret olmadığını söylüyorum. **<a2>**
8.	Mesleki Ortam (j3) Eğitim Ortamı (j1) Proje Atölyeleri (e1) Derslikler (e3) Etkileşim (b3)	1-9 9-27 15-27 15-27	9 18 12 12	**<j3>** Ofisiniz olabilir ama tasarımcısınızdır, projeci değilsindir. O fark nedir? Eğer sizden kahve fincanı tasarlamanız isteniyorsa önce kahveyi tasarlamanız gerekir, çünkü kahve fincanı toplumsal hayatın bir şekilde ürettiği nesneleşme ve biçimlenmeye uğramıştır. Siz onun üzerinde çaba göstererek olsa olsa onun üzerinde çarpıcı değişiklikler yapabilirsiniz ama kahvenin kendisine ilişkin bir yaklaşımı belirleyemezseniz yeni bir şey oluşturamazsınız. Aradaki fark bu gibi. Projecilik meslek alanıdır. **<j3>** **<j1>** Benim hep karşı çıktığım şey de üniversite bunu meslek alanı

		18-21	3	haline getirdiği zaman dışarının uzantısı haline gelir. Halbuki bizler tek tek insanlarız. O şahsiliğimizi koruyabilmemiz için, üniversitenin yaptığı işi meslek alanının bir uzantısı olarak kabullenmemesi gerekir. Kendisini başka bir şey üzerine kurması gerekir. Tasarım gibi. **<e1>** **<e3>** Benim esas üzüldüğüm şey şu; tasarım diye bir ders var. Niye bu ayrımlar? En kötü halde bile olsa sınıf düzeni değil bu. Niye tasarım diye bir ders var? 6 kredi 8 kredi, diğer dersler var 2 kredi. **<b3>** Baktığınızda esasında bu tarihsel bir şekilde ekol, Beuax Art'ın getirdiği bir şey. 18. yy.'dan kalma bir şey. Böyle bir şey olmuş ama Bauhauslar aracılığıyla kemikleşmiş bir tutum. **<b3>** En doğal hali bu olarak gözüküyor gözümüze. Ayrışmış ders sistemleri olmaması lazım. Atölye de yoktur o yüzden. Tasarım üzerine beraberlikler vardır. Karşılaşmalar vardır. İnsani örgütlenmeler vardır. Ne dersler, ne sınıflar, ne atölyeler. Bunları üst düzeyde kabul etmek zorundasınız ki, çözülmeleri bunların daha daraltılmış çerçevelerde olur. **<e1>** **<e3>** **<j1>**
9.	Deneyimleme Araçları (h3)	1-4	4	**<h3>** Bu ancak deneyimlerle ortaya konulabilir bir şey. Siz bu işlere girişirsiniz, ondan sonra da onun sonuçlarını düzeltmelere uğratarak gidersiniz. Baştan öngörülebilir bir şey değildir. Her biri de ayrı bir karakteri, ayrı bir mizacı olcaktır. **<h3>**
Soru 5:	*Bu durumun koşulları günümüzde elverişli mi?*			
10.	Eğitim Ortamı (j1)	1-17	17	**<j1>** Belki 1980'li yıllarda koşullar elverişli değildi ama şimdi elverişli. İnsanlığın, mimarlığı proje dışındaki bir düşünsel alan olarak temellendirebilecekleri bir durum var ortalıkta. Bizlerin en azından projecilik nedir, modernizm nedir, bu ülkedeki üniversitelerde hakim olan şey nedir araştırmamız gerekir. Bir araya gelmenin yollarına bakmak lazım. Bu çalışmanın

				paylaşılabilirliğinin de ortamını kuruyor olmak lazım. Üniversite şüphesiz ki, toplumsal hayatın pragmatik parçalarından biridir. Onu aşamazsın ama üniversite içinde böyle eğilimlerin de olması lazım. Bütün bu meselelerle ilgili hepimizin aynı şeyden bahsediyor gibi gözüksek de farklı algılayışlarımız var. O algılayışlarımızı da ne olduğunu açığa çıkaracak şekilde işler yapacağız çünkü bu kült davranışı değil. Şahısların noktasal bakışlarıyla doğabilecek bir şey. Sosyalleşme biçimleri de çok farklı olacaktır bu yüzden ama bunun olması için bunun yavaş yavaş temelleşmesini umuyorum. **<j1>**
Soru 6:	*Nerede temellenebilir?*			
11.	Toplumsal Yaşam (m1) Kişisel Metod (i1)	1-15 15-21	15 6	**<m1>** Tabiat, çünkü toplum batı icadı bir şey. İcat edilmiş bir şey. Toplum, insanın doğasına aykırı bir şey. O yüzden bakılacaksa kişisel olarak ben onu yeğliyorum. Baktığım şey hiçbir zaman toplumsal bir şey olamaz. O, çünkü zaten bütün durumların en altındaki durumların bu hale gelmesine neden olan etken. Ben o etkinin kendisinden izole olamam. Ben de toplumsal hayatın bir parçasıyım. Ondan kimse izole olamaz. Olursun, giderim dağda kulübe kurarım. Kafam çok yetkinleşince bunu yapacağım ama eğer, üniversite içerisindeki hayatımı sürdürüyorsan sen de onun bir parçasısın. İstediğin kadar ben değilim desen de olamaz. Şu olabilir; senin düşünceni yuvalandırdığın yer, toplumsal hayatın dışında olabilir. Kendinin dünyayla bağını kurduğun yer toplumsal hayatın dışında olabilir. Ben de onun tek tabiat olabileceğini düşünüyorum. **<m1> <i1>** Benim bütün derdim tabiatla hesaplaşmaktır. Bunu eşelemem lazım. Tabiatla bir kere hesaplaştığım zaman ben özgürleşebileceğimi biliyorum. Bütün derslerim de onun

				üzerinde. Tasarımlarım da onun üzerinde. Hayatımın her anındaki şey bu. Tabiatla olan tartışmamı sonuçlandıracağım. Ondan sonra bu işten kurtulacağımı düşünüyorum. **<i1>**
12.	Toplumsal Yaşam (m1) Eğitimci Profili (a2)	1-7 7-31	7 24	**<m1>** Bir şekilde sizin toplumsal hayatta baktığınız şey, sizinle kendiniz arasındaki durum. Bunun üzerine konuşmalar yapıyorsunuz ama dışarıdaki hayat beraber oturup da iş yaptığınız insanlar, beraber çalıştığınız hocalar, tasarımcılar, öğrenciler. Onlar bulunma biçimlerini toplumsal hayattan çıkarıyorlar, yani, statüler söz konusu. O noktadan itibaren not söz konusu. **<m1>** **<a2>** Tabiki bunlar da olacak, eleştirmiyorum ama sadece ordan gelen her türlü ilişkilenme sosyallilik üzerinden çeperlendiği halde benimki sosyallik üzerinden temellenmiyor. O yüzden de onlarla kolay kolay karşılaşamıyorum. Birbirimizi anlayamıyoruz. Ne ben anlatabiliyorum bu meseleleri o zaman ne de onlar anlayabiliyorlar. Karşılıklı ister istemez ne kadar iyi niyetli olursan ol önyargılar belirler. En anlayışlı topluluk içerisinde dahi en fazla kaldırabildiğim şey, konuşsun dursun bu adam da böyle ya da her şeye karşı çıkıyor. Dil farkı zaten bu bahsettiğim şey, dil farkı, çünkü onlarınki başka bir coğrafyadan sesleniyor, ben başka bir coğrafyadan sesleniyorum. Esasında burada haksız olan benim. Eğer böyle bir uzlaşmaz durum varsa sen terk edersin alanı, çünkü toplumsal yapı herkesin ortak düzeni, fikir birliğine vardığı şey. Ben de onu terk edemiyorum. İki nedenden dolayı. Bir tanesi, yeterince aklım gelişmedi, tabiata gideyim diye, toplumsal hayatın dışına çıkayım, inzivaya çekileyim. Yok, kafamda o tür kavrayış olgunluğu yok. Yani, sıkıldım ben diye geri dönerim. İkincisi de yalnızca hayatta kalmam için kızım

				var, diğer şeyler var, paraya ihtiyacım var. Her ikisi de beni bağlıyor. Yoksa çıkıp gideceğim ama olmuyor. Mecburen bu düşüncelerimden de geri çekilemiyorum. Geri çekilmekle olmuyor, o da yapay bir şeye yol açıyor. Samimiyetsiz bir davranışa yol açıyor. O bana çok sıkıntı veriyor. **<a2>**
Soru 7:	*Öğrencilerinizle ilişkileriniz ne şekildedir?*			
13.	Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3) Eğitim Ortamı (j1)	1-15 16-33 23-44	15 17 21	**<a2>** Her zaman iyi oldu, çünkü onlarla olan ilişkilerimi, toplumsal hayatın bize öngördüğü şeyler üzerinden kurmamaya çalıştım. Benim de kafam zamanla gelişti ama Gazi'ye 1994'te başladığımdan beri hep o insanların şahsiliğini koruması üzerine hareket ettim. Enerjinin korunma prensibi gibiydi. Karşılaştığım insanlar öğrenci toplumu değillerdi. İsimleri vardı her zaman. Bu görüdeki bir davranış bütün insanları olumlu olarak etkiliyor. Bundan yakacak odun olmaz dediğiniz insanlarla dahi çok entelektüel ilişkiler gelişti. Hepsiyle gelişti. İstisnasız. O zaten benim hep radikal davranışlarıma sebep oldu. Orada bir şey gördüm yani. Farklılık vardı. Çok zengin bir şey vardı. Diğer insanları güdüyor, kötürümleştiriyor, siliyor. O zaman sen de bu kadar güçlü bir şeyin karşısında ister istemez o safta durmak zorunda kalıyorsun. Hep bu türden bir ilişkilenme içerisinde. **<a2>** **<a3>** Hepimizin bir keseye ihtiyacı var. Kanguru gibi hocalar olabilir. Annemiz, babamız bir gün aniden karşılaştığımız arkadaşımız esasında, evet, bıngıldağımız var. O bir şekilde sertleşecek ama ondan daha önemli olan şey bıngıldağın sıcaklığı var. Onun katılaşması, onun soğuması anlamındadır. Ben o sıcaklığı bir atmosfer içerisinde korumadıkça bıngıldağım istediği kadar kemikleşmemiş, akışkan halde olsun. O dönemde korunmaya ihtiyacı var.

				<j1> Üniversite o korunmayı sağlıyor ama o üniversite o korunmanın en güçlü biçimi olması gerekirken tam tersine senin kafana çekiçle çivi çakıyor. Sen, niye bıngıldağa sahipsin, niye sıcaksın, bu nedir ya diyor. Bu acımasızca bir saldırı hali. Türkiye'de de bu daha önce konuşulması önemli bir nokta artık, çünkü senden sonuç bekliyor. Senin nasıl bir adam olduğunu üniversitede görmek istiyor. Ben daha 18 yaşındayım, 20-22 yaşındayım. Ben nasıl bir adam olduğumu 40 yaşında bile bilmiyordum. Bana izin vermelisin. Her yaşın gereğinde kendim olmama izin vermen lazım. **<a3>** Üniversitenin tarihsel olarak başka bir şeyi hiç olmadı. Üniversite sana bakmaz esasında, bakmaması lazım. Seni adam haline getirmeyi bırak, bir skolar olarak seni tanımaması lazım. Kendi eriyik dünyamda seni görmeden yaşıyor olmam lazımken dönüyorum ben bütün hasletlerimi senin üzerinden şekillenmeye adıyorum. Böyle bir şey olabilir mi? Mutasyon değil, adamı kristalize yapı haline getiriyor. Tamam, her yerde toplumsal olarak bir kişiye saldırılır ama ondaki kör şiddeti dışardaki şeylerde sizler de görüyorsunuz. Eleştiriyorum Batı düşüncesini. Her zaman eleştiriyorum ama onlar uğraşmaz seninle. Adam, olmuyorsa olmazdır. Bu öyle değil, herkes eş değerde, etkileme peşinde ülkedeki yapı. **<j1>**
Soru 8:	*Üniversitelerdeki kurumsallaşmanın günümüzdeki durumu nedir?*			
14.	Eğitim Ortamı (j1)	1-24	24	**<j1>** Şöyle bir şey olmuş olabilir, çok emin değilim; eğer, bir süreç yeni gelişiyorsa ona analitik bir bakış atamıyorsunuz. Sadece sezgisel düzeyde bir şey olabilir. Üniversite sana bakmaktan vazgeçti. Senin bir an önce sonucunu almak üzere şekillenmiş olabilir ama bu değil bana göre artık üniversite. Üniversitenin yeni çağı,

				özellikle Türkiye için toplumsal ilişkilerde bir tür saydamlaşmaya bakıyor artık. Paradigması bu. Daha önceki dönemlerde uyguladığım araçlar; zihinsel araçlar, pratikteki araçlar, hepsinin oradan çıkardığı sonuçlar ve çerçeveler yarattı buralarda. O sonuçlar ve çerçeveleri şimdi kişi fark etmeden kişiyi, bir yerden girdiyi sokup diğer taraftan çıktıyı alacağı bir kolaylığa götürüyor. Bunu saydamlaştırarak yaptı. Senin herhangi bir çıkıntılık yapman halinde defolu mal olarak ayrılacaksın. Herkes üniform aynı şeyde ve herkes benzer durumlardan geçsin, kendi işleyişinin feedback haline getiriyor durumu. Kendi işleyişini sorunsuz kılmaya çalışan bir aygıt haline sürüklüyor. Eskiden sana bakıp senin üzerinde bir hesap vardı ama şimdi sen yoksun. Şimdi, kendi aygıtının nasıl işlediği üzerine o kolaylılığı ve sistematikliğinin mantık ve zaman dışılığını sağlamak üzere, yani, nereye gitsen aynı işlemeyi sağlayacağı bir kurumsallaşmayı yaratmayı hedefliyor gibi gözüküyor. Bunun için de özel okullarda buna; bu sürecin gelişmesine çok yardım edecekler ama dediğim gibi yanılıyor olabilirim. **<j1>**
15.	Eğitim Ortamı (j1) Kurumsal Metod (i2) Toplumsal Yaşam (m1)	1-31 1-7 20-24	31 7 4	**<j1>** **<i2>** Avrupa üniversiteleri, Oxford ve benzeri yerleşik üniversiteleri, iki şeyden oluşuyor. Oxford'da, Cambridge'de sana bir oda veriyorlar. Bu odayı laboratuvar olarak kullan, ne yapmak istiyorsan yap diyorlar. Üniversitenin kendisinin, üniversite olarak devamını sağlayacak olan, hayatın mikro örneklerini, orada sana olanak olarak sunuyor. Bunu daha sonra bir araştırma projesi haline getirin diyor. **<i2>** Fizikte elektromanyetik dalgalar üzerine bir adım atılmamışken, Maxwell kendi laboratuvarlarında kendi deneylerini yapıyor. Bunun sonuçlarından üniversite yararlanmıyor.

				Üniversite kendi bünyesinin gelişmesi için bunları bir akım olarak, güç olarak bünyesinde barındırıyor. Sonra ortaya çıkmış sonuçlardan toplum faydalanıyor, üniversite değil. Şirketlerin, araştırma, geliştirme bölgeleri var ya, eleştirdiğim şey şu; üniversiteler bugün o arge bölümleri gibi davranıyorlar, çünkü bilimsel hayattaki gelişmelerin sonuçlarını kendilerine mal ediyorlar. Halbuki üniversite hiçbir çıkar, hiçbir şey beklemeden bilimsel araştırmalar yapar. Onların çoğu sonuçsuz kalır. Onlardan yüz tanesinden bir tanesi gelişme sağlar. **<m1>** Bu gelişme, toplumsal hayatta sana ütü, buzdolabı vs şeyler olarak geri döner ama sen onları da hiç görmezsen devam edersin, yani, 99 geçersiz proje için devam edersin. Üniversite çıkar ve menfaat gözetmeksizin olanaklarını oraya aktarmak zorundadır. **<m1>** Amerikan üniversiteleri II. Dünya Savaşı'nda Nazilerden kaçan, savaşın kurduğu kültürel iklimde büyümüştür. Amerikan üniversiteleri Avrupa entelejansını içselleştirmiştir. Anglosakson üniversite kültüründen farklıdır ama orada da Türkiye'deki bir yapı gibi değil. Türkiye'de yapıyı hepimiz biliyoruz. Hele bugün büyük bir şirketleşme içerisinde duruyor. **<j1>**

16.	Toplumsal Yaşam (m1) Eğitim Ortamı (j1) Kültürel Yaşam (m2)	1-14 2-14 14-20	14 12 6	**<m1>** **<j1>** Üniversite sizin ailenizin bir devamı halidir. Aile yapınızın devamı halindedir. Size aile içerisinde aktarılmış olan değerler, üniversitede somutlansın. Bu Türk işi üniversitenin bakışı. Gerçekten aslında aile esas üniversitede inşa ediliyor. Dolayısıyla o kadar gerici bir yapı belirliyor ki, bir meslek sahibi ol, oğlum, kızım denildiği durumda o, meslek sahibi olma davranışını esasında üniversitenin beslemesi gerekiyor. Bunu, hedef haline getiren de üniversite. Sizi on sınava sokarsa, siz sadece meslek adamı olursunuz üniversiteye gidince. Üniversite aile ve sınavlarda başlıyor esasında. Daha sonra geldiğiniz yer değil. Daha sonra geldiğiniz yer işin en masum olduğu kısmı. Orada artık siz kıvama getirilmişsiniz. Tamamsınız, hazırsınız. **<j1>** **<m1>** **<m2>** O yüzden nasıl olmalısın? Hiç kurtuluşun yok ama işte mesela müzikle uğraşanlar, kendi kişisel saplantılarının peşinde koşanlar, hasbelkader başka bir ülkeye gitmiş olanlar… Onlar kendilerini bir şekilde kurtarıyorlar. Onlar, o şeyi delme gücüne sahip istisnalar haline geliyorlar, önemliler. **<m2>**
Soru 9:	*Tasarım derslerinizi ne şekilde işlersiniz?*			
17.	Kişisel Metod (i1) Derslikler (e3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-28 1-5 5-11	28 5 6	**<i1>** **<e3>** Derslerimin kendine has karakteristiklikleri var. Esas durum şuydu mimarlık diye bir meseleyi herhangi bir çerçeveye hiçbir zaman koymadan, bir meseleyi ortaya atıp, o meselenin senin tarafından nasıl algılandığı, algılanacağı hususunda sana bir şans vermeye çalışıyor. Herkese verdi. **<e3>** **<g1>** Mesela ağacı tartışırken, ağaç hakkında daha önceden herhangi bir edinilmiş bilgiye başvurmadan, benim bu konudaki kendi yargılarımı senin üzerine empoze etmeden, o durumu tartışa tartışa herkesin kendine ait bir alanı hissetmesi. Yani ağacın kendisi önemli değildi. Orada

				söz konusu olan şey, seninde kendi içsel dünyanın mekanını hissetmendi. **<g1>** Başka birisi olduğunu hissedip, o kendin olmaklığı kışkırtırdım sürekli. Bunu senin üzerinde bir hesap güderek yapmazdım. Benim de tabiatla dertlerim var her zaman. Derslerde kendime anlattığım şeyler onlar esasında. Yoksa pedagojik bir strateji hiçbir zaman izlemedim yani. Öyle olsaydı zaten, hep bir sonuç gözeteceği için etkili olmazdı, diyaloglar açısından. Etki şuydu, ağaca bakıyorsan eğer hepimiz gerçektende o dersin sonunda ağacı da hayatımıza dahil etmiş oluyorduk artık. Evvelden, proje paftalarında çizdiğimiz şeyin olmadığını, her bir ağacın kendisi bir varlık olarak, bizim onu sevmemiz gerekmiyor, sevmek diye bir şey söz konusu değil. Tekil ve eşsiz olduğunu anlamamız söz konusu. Onun bize baktığı gibi, biz de ona bakabilmeliyiz. Saf bir diyalektik üzerinden gelişiyordu bunların hepsi, bir romantizmin parçası değildi. Bir akıl barındırmak zorundaydı ama bu akıl bizim tarafımızdan ve öğrenciler tarafından kişisel olarak geliştirilmesi gerekiyordu. **<i1>**
18.	Kişisel Metod (i1) Deneyimle-me Araçları (h3) Bilişsel Araçlar (g1)	1-29 10-20 21-23	29 10 2	**<i1>** Hepimizin keseleri vardır. Benim de keselerim vardı. Bu insanlar, kitaplar, geziler, gözlemler vs. Ben de yine hesaplamadan bazı insanlar için kese teşkil ediyordum, bıngıldaklarının sıcaklığını korumak açısından. Ama bir yandan da bunlar hep insani olarak eş değerli şeylerdir. Bir hayranlık eşlik eder, merak eşlik eder, bir şaşkınlık eşlik eder. Taklit etmeye çalışırsın. Ben de Kemal Aran'ı 2 yıl taklit ettim, hiçbir şey yapmadan. Dolayısıyla etkileşimin ortaya çıkışları herkeste farklı farklı cereyan etmekte. Ama sonuçta herkes şunu bilir. **<h3>** Derste işlenen şey, baktığımız şeyle aramızda bir ilişki kurmak üzere girişilmiş çaresiz

				bir deneydir. Böyleydi, özel bir hesabı yoktu dersin. Sana bir şey öğretmeye kalkışmıyordu. Hiçbir beklenti yoktu. Nereye gideceğini bilmezdi. Mesela başlıyorduk derse, menemen yapıyorduk sınıfta, o sonra nerelere gidiyordu. Bazen dışarıdan kuş ölüsü getiriyordum bir tane onun üzerinde başlıyorduk tartışmaya. Hepimizin hayatına ait kılınan şeylerdi bunlar. Günlük yaşam içerisinde çok sık rastlayabileceğimiz durumlardan yol çıkıp, onların arkasındaki zihinsel örgüyü kişisel olarak hissedebilme üzerineydi. **<h3>** Derslerde genellikle tartışmalar olmazdı, sorular olurdu. **<g1>** Benim verdiğim ödevler hiçbir zaman internetten cevaplarını bulabileceğiniz türden ödevler değildi. Üzerlerine herhangi bir araştırma yapamazsınız. **<g1>** Projeler de öyledir. Bizim şahsımızın kendine özgülüğünü, o dersler, ödevler, konuşmalar, kendi başımıza bir şeylere yalnız kalarak ancak gerçekleştirirdi. Düşünmeye başlamamız için evet bir keseye ihtiyacımız var, ama onun içerisinde zorunlu bir acı çekmeye de ihtiyacımız var. Yalnız kalıcaksın. Yalnız kalmadıkça hiçbir şey yapamazsın. **<i1>**
19.	Öğrenci Profili (a3) Toplumsal Yaşam (m1)	1-22 2-3	22 1	**<a3>** Şöyle oldu. Bir kere bu çok kere patolojik şeylere yol açtı. **<m1>** Çünkü bunların toplumsal hayatta bir karşılıkları yok. **<m1>** Bir çıkmaza dönüşüyor. Hiçbir şeye ait olmayan. Çünkü o insanların kendilerini varedebilmeleri için, - sonuçta sana yaşamda uğraşman için neyin sunulacağını, neyin önüne konulacağını bilemezsin, herşeye de hazırlıklı olamazsın - kendilerinde bir yapı geliştirmeleri lazımdı ki, zihinlerinde her durumu inceleyebilir, eleştirebilir, yargılayabilir ve kişiselleştirebiliyor olmaları gerekir. Bu eleştirel yapıyı kurabilmen için, bir kere kitaplardan, hocalardan bağımsız bir yalnızlık hali lazımdır. Yalnız kalman

				gerekir. O zaman işte insanlar kendi güçlerini anlayabilirler. Kendi olurlar çünkü. Yaptıkları şeyler saçma olabilirdi ama kendilerinin parçalarıydı onlar. O yüzden çok şiddetle sahip çıkıyorlardı. Dışarıdaki dünyadan çaldıkları şeylerde olabilirdi bunlar, farketmez. Hep bir baha arıyorlardı. Bu yüzden sabah okula iyi bir şekilde geliyorlardı. O gün neyle karşılaşacağını bilmiyorlardı çünkü. Esas mesele şu bence. Bunlar neden gelişiyorlar? Bunlar şundan dolayı gelişiyorlardı, bütün hocalar, ben ve öğrencilerin orada bulunuş şekilleri, bir derdin dünyayla ilgili meseleye taşımak olduğu içtenliği tartışılmaz oluyordu hep. **<a3>**
20.	Kurgusal Yapılanma (d2) Deneyimleme Araçları (h3)	1-27 6-10	27 4	**<d2>** Hiçbirimizde hoca, öğrenci, kıdemli, yaşlı, genç ayrımı oluşmadı. Bununda çok çeşitli araçları vardı. Adrasan mesela. Adrasan birinci sınıftaki derslerden kendini kurtarmış olanlar, bu sefer Adrasan'a yakalanıyorlardı. Okulun transformasyonu bir yerde mutlak gerçekleşiyordu. Oradan kurtulanlar bir yarışmada yakalanıyordu. **<h3>** Sen hiç bir yerde, bir yarışmayı tesliminden 10 gün geçmesine rağmen, 30 kişinin hala yarışmayı sürdürüldüğünü görebilir misin? Ama yaptık. 10 gün geçmiş Oslo Opera Yarışması'ndan herkes deliler gibi çalışıyordu hala. **<h3>** Bunun olması için başka bir şeyin olması lazım ortalıkta, anlatabiliyor muyum? Kabilenin olması lazım. Herkes kendisinden bir şey, kendisine ait bir şey buluyordu çünkü o durumda. Bu herhangi bir şey olabilir. Onun içerisinde, onunla orada varlığını sürdürebileceğini de biliyordu. Bu iyi köfte yapmak olabilir, saz çalmak olabilir vs. Hiyerarşisiz olması ortamın, bütün hiyerarşilerinin senin kavrayış derinliğin üzerinden doğal bir şekilde belirmesine neden oluyordu. Bir meseleye kim daha yetkin bakıyorsa, o işin

				patronu oydu. Onun dışında hiçbir statü geçerli değildi. Anlık şeyler. Çünkü herhangi bir öğrenci çıkıp bir anda bir şeyi öyle bir ortaya koyuyor ki, o anda patron o oluyordu. Ama kimsede ona sen patron muydun, yerine otur demiyordu. Çünkü bu bir süreçti. Tek bir ana bağlı sonuç alma girişimi değildi. Hemen arkasından başka bir şey gerçekleşiyordu. Bütün bunlar çok insaniydi. Ne kadar sistem denilen şeyin, hiyerarşilerin, modernliğin bize zarar verdiğini bilsek de orada ki niyet güzel kalmaktı. **<d2>**
Soru 10:	*Bu süreçlerin kayıtları oluştu mu?*			
21.	Öğrenci Profili (a3)	1-22	22	**<a3>** Bence kayıtlar insanların kendileri. Bu kayıtların insanların içinde olduğuna inanıyorum. Bu çoğu insana böyle gelmiyor. Ortamlar ortadan kalkınca, davranış biçimleri de ortadan kalkar zannediliyor ama öyle değildir mesele. Eğer sende gerçekten hakiki olarak etkileşme varsa, karşılaşma oluşmuşsa, bunlar senin yapına işlemiştir. Dolayısıyla o yapıyla, sana işlemiş olanla hareket etmeyebilirsin. Ama o sende durur. Ortamını bekler, koşullarını bekler. Belki hiçbir zamanda oluşmayabilir, ama insani olarak buna hepimiz sahibiz. Bizi bir şekilde dış dünyayla kişisel bir karşılaşmaya sürüklemiş herşey bizim için belleğimizin strüktürü haline gelir. Hayatımızın organik bir parçası haline gelir. Osmangazi'de 4 kuşak var. O 4 kuşak içerisinde bana göre en az 30-40 kişi var ki, onlar patolojik, travmatik ve ne olduklarını tarif edemeyenler. Ama biz kendimiz olabilmemiz için başka hiçbir çaremiz yok başka zaten. Bu dünyada yalnızız. Başka bir şeyimiz yok. Başkaları üzerinden hayatını kurmadan, kendi hayatının araçlarını ne olursa olsun geliştirebilme gücüne sahip olduğunu hissetmektir aslolan şey. O aralıkta yer alan 4 kuşakta ki

				o 30-40 kişi bence buna sahipler. Eğer bunun devamına izin verselerdi zaten, o travma yaşamış olan kuşak gelecekti. **<a3>**
Soru 20:	*Bu dönemin kendine has çizgisi tekrarlanabilir mi?*			
22.	Okul Profili (a1)	1-15	15	**<a1>** Bizim geçtiğimiz dönemle, ondan sonraki hiç bir dönem yan yana getirilemez. Kıyaslanamaz. Değerler açısından değil. Farklı bir şey sadece. O kısım yok artık. O koşullarda oldu bitti, bir daha yaratılamaz. Orada rol almış insanlar tarafından da oluşturulamaz, benzeri de oluşturulamaz. Bambaşka farklı şeyler oluşacaktır ondan sonra. Mutlak bir şekilde. Bugün öngöreceğimiz şekilde farklı şeyler mutlak oluşacaktır. Çünkü bunlar genetik bir şekilde toplanmış vaziyette. Bunlar kendilerini bir yapı olarak temsil etmedikçe de tüketilir bir duruma gelmeyecekler, toplumsal hayat tarafından. Zonklayan bir yapı olarak bekliyor. Çıkar mı çıkmaz mı onu da kimse bilemez. Osmangazi'de oluşan şey sisteme karşı en büyük saldırılardan biridir gerçekten. Önlenememiş, arada kalmış koşullarda oluşmuş. Bir benzeri de yok. Şu ana kadar örgün öğretim içerisinde tekil bir örneği de daha şu ana kadar yok. **<a1>**
Soru 21:	*Bu süreçlerde öğrencilerin konumu ne şekildeydi?*			
23.	Öğrenci Profili (a3)	1-22	22	**<a3>** Çocukların bence biraz farklı bir durumu var o noktada. Esasında çocuklar merak içerisinde değiller. Çocuklar kafalarında bir dünya varken kendi farkındalıklarını ediniyorlar. Kendileri bir şahıs. Kendilerini görüyorlar, ondan sonra bütün dünyayı kendilerinde hazır olan, hazır buldukları dünyaya uydurmaya çalışıyorlar. Vahşilikleri de o yüzden. Şiddet dolular hepsi. Neden çünkü? Herbiri tek tek, ayrı ayrı bir dünyaya sahipler. Bütünlüklü bir dünyaya sahipler. Sana da, büyüklerin-küçüklerin dünyası diye ayırt etmeden

				kendilerinin sahip oldukları dünya fikrini herkese empoze etmeye çalışıyorlar. Bütün dünyada olup bitenleri ona uydurmaya, onun hakimiyeti altına, -o dünyanın bir parçası olsun diye- sürüklemeye çalışıyorlar ve bu yüzden yıkıcı, tahrip edici, şiddet barındıran, bu yüzden de yaratıcı bir haldeler. Kendileri de yıkılıyor o noktada. Eğitim zaten ne yapıyor, o dünyanın üzerine yeniden kendi dünyalarını kurmayı izin vermeyip, hazır bir dünyayı oraya monte ediyor. Protez haline getiriyor. Çocuklar bu tasarım mevzularında gözlem altına alınmaları gereken şahsiyetler bence. Uzun yıllar bu meseleye kafayı takmış durumdayım. Çocuklarının zihinlerinin nasıl işlediğine dair. Çünkü onlar birinci sınıfa gelen öğrencilere benziyorlar. **<a3>**

Röportaj No:19		Recep Üstün (OGÜ – 1997-2010)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki konumuzundan bahseder misiniz?*			
1.	Eğitim Ortamı (j1)	1-17	17	**<j1>** Belki de tam söylemek istediğim nokta şu, 6 yaşında fluysa eğer dış dünya tam tersi üniversite de bunun sadece dış dünyanın toplamından neredeyse oluşması lazım. Yani dış dünyaya karşı yüksek bir dikkat ile. Bu kesinlikle mimarlıkla ile ilgili bir mesele değil. Bu üniversitel ortamda bulunmakla ilgili bir mesele. Bunun adı mimarlık olur, endüstriyel tasarım olur, başka başka şeyler olabilir. Bu bölünmüş alanlara ait bir durum değil. Sadece insanın bu dünyada bulunuşuyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Bir kapıyı bile yavaş kapatmak dış dünyaya ait bir dikkattir, kibarlık değildir. Çevrene yüksek bir duyarlılıkla bakmakla ilgili. Şimdi mimarlık özelinde okuyan insanda dış dünya denilen şey; tabiat var, mimarlığın olmadığı bir zaman dilimi var ve oraya bakması gerektiğini düşünüyor, sorun o. Çünkü oraya bakmazsa elinde kalan şey mimarlığın bilgisi zaten. Şimdi bunun kendisi zaten bir sorun. Kimse bunu sorun olarak görmediği için, eminim ki çoğu okul da görmüyor onu, yurtdışı okullarda dahil olmak üzere. Teknik, politeknik durumları uyguluyorlar. Çok tartışılan bir şey değil. Ama tartışılacaktır. Çünkü tabiat her zaman öyle diyor. Mesela Japonya'da ki depremi biliyorsun. Diyor ki, ben canım isterse zaman zaman gelir yıkarım. Bu dünyanın bilgisi var elimizde ama gene de yapıyor, sorun bu. Mesela diyor ki, kıyı benim genleşme aralığım, zaman zaman gelirim, zaman zaman gidebilirim ve sen ne yaparsan yap yıkarım. Şimdi sen bunlara kulak verirsen başka türlü bir bulunuş gerçekleştirebilirsin.

				Biraz dikkate almayla ilgili. Dış dünyadan kastettiğim şey bu. Bunu duymak lazım, anlamak lazım. Şimdi bugün bizim mevcut mimarlık düzenimiz ya da yaşam düzenimiz sence bunu dinleyen bir düzen mi? Değil. O zaman niye diye soruyorsun. Sormamız lazım bunları. Senin 0 noktası olarak kastettiğin şey, bu dış dünyayı anlama çabası. Anlayarak onu dönüştürebiliyorsan, - gerek mimarlık olarak, gerek tasarım olarak - bununla ilgili bir durum bu. **<j1>**
2.	Kişisel Metod (i1) Toplumsal Yaşam (m1)	1-10 6-7	10 2	**<i1>** Bizim bulunuşumuz da böyle gözükebilir ama, bir taraftan da yapıyorsan eğer tasarımı mesele yok. Yaptığın anda sorun yok, çünkü bir şeyi eleştirmek yetmez. Söze dayalı bir fiil değil bu. Yapmaya dayalı bir fiil. Yaparak konuşman lazım. Aynı zamanda oturup tasarım da yapıyorsan, tabiatın bizi dürtmesi lazım. **<m1>** Ama şöyle dürtemiyor, modern sonrası bu toplumu dürtmüyor. Kent bir altyapı, elektrik vs. **<m1>** Bunların elinden alındığındaki davranışın çok önemli bir şey. Mimarlık öğrencisinin bu yüzden taibat üzerine düşünmesi lazım. **<i1>**
3.	Eğitim Ortamı (j1) Eğitimci Profili (a2)	1-13 5-13	13 8	**<j1>** Bunun açılmaya, tartışılmaya ihtiyacı var. Bu nasıl oluyor, şöyle düşünelim. Ben konvansiyonel, blok eğitim anlayışına da karşı değilim. Ben onları eleştirmiyorum. Benim sorunum çeşitlenemeyen sistem. Sistem seni içine almıyor. **<a2>** Kenan Hoca söylüyordu arada sırada, sos gibi görüyor bizi diyordu. Biz sos değiliz. Bizim de onun içinde bulunmamız gerekiyor. O hayat bize bulunmamız için bir zemin sunmuyor. Yoksunuz siz diyor. Ee o zaman biz ne yapacağız diyorum bende. Biz onların karşısında yokuz. Ama onlar bizim için varlar. Biz onları öyle yok saymıyoruz. Çokta değerli olduğunu düşünüyoruz. Çünkü biz kendi düşüncelerimizi ona bakarak geliştirdik.

				Onlar olmasaydı neyi eleştirecektik biz? O yüzden onlara biz çoğu şeyi borçluyuz. **<a2>** **<j1>**
Soru 2:	*Burada bahsedilen temel sorun nedir?*			
4.	Eğitim Ortamı (j1) Toplumsal Yaşam (m1) Öğrenci Profili (a3)	1-12 2-6 5-6	12 4 2	**<j1>** Sorun şu, sistem revizyonlarıyla ülkedeki üniversitel düzey, nitelik değiştirilemiyor. **<m1>** Sistem çökmek üzere zaten. Devletin bürokratik yapısı da aynı şekilde çöküyor. Bunlar ülkenin yapısıyla çok alakalı. Senin ülkende gazeteciler içeride, ülkenin kalbı bu şekilde. O yüzden üniversite içinde öğrenciler de konuşamıyor, sesini çıkartamıyor. **<m1>** **<a3>** Gündelik hayatı konuşamayan bir insan, mimarlığı nasıl eleştirecek? Çok sıkıntılı bir durum. **<a3>** Halbuki şöyle bir şans var, bizim üniversiter ortamı tutan ağırlıklı grup bunlara bir olanak tanısa, kendileri de beslenecektir. Bu tasarım eğitiminin ne kadar keyifli olduğunu onlar da anlayacaklar. Onlarda kuru bir alandalar, sadece yazarak olmuyor bu işler. **<j1>**
5.	Kurgusal Yapılanma (d2) Derslikler (e3) Proje Atölyeleri (e1)	1-16 2-3 3-5	16 1 2	**<d2>** Her şeyin konuşulabildiği, yapılabildiği bir ortamdan bahsediyorum. **<e3>** Mevcut düzeni değiştirmek şu; sınıf düzenini kaldıracaksın, çok açık. **<e3>** **<e1>** Atölye denen şeyi daha özgür kılacaksın. Gitsin tabiatta atölye yapsın 3 ay, ne var yani. **<e1>** Ona imkan sağla. Bu ülkede nelere imkan sağlanıyor. Bir mimarlık öğrencisinin ilk yılı doğadan edinilinerek öğrenilemiyor mu yani? Çok mu pahalı bir şey bu? Sen şimdi okula tıkarsan adamı, okuldaki bilgiyi vermek zorundasın zaten. Araçlarını ve mekanını değiştirmen lazım, kavrayışı değiştirmek istiyorsan. Üniversitel bir durak önemli tabiki, zaman zaman bu deneyimleri tartışacağın bir ortam da şart. Bir dönem ben şöyle bir şey önermiştim, proje 7 için olabilir; konu falan vermeyeyim, karşımdaki öğrenci kafasına takmıştır herhangi bir yeri,

				gidecek orayı inceleyecek ve orada gidip çalışmalarını yapacak, anlamaya çalışacak, bir şeyler üretecek... **<d2>**
6.	Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3) Eğitim Ortamı (j1) Kurumsal Metod (i2)	1-6 6-11 11-34 15-16	6 5 23 1	**<a2>** Bu çok zor bir iş. Ben okulu bıraktıktan sonra özellikle acayip düşünüyorum. Ne kadar doğruymuş, hatta az bile yapmışız, daha kemik, daha sert karşılaşmalar yapmak lazımmış. Sistem bizim yaptığımız o yumuşak karşılaşmayı bile kabul edecek bir durumda değilmiş. OGÜ'de çok önemli şeyler yaptığımızı ben de sonradan anladım. **<a2> <a3>** Ben biraz dışarı çıkınca da anladım, piyasada mimarlar Osmangazili öğrencileri istemiyorlardı. Şu anda Osmangazilileri arıyorlar. Çünkü adamlar düşünen adamlar. Yamuk yapıyorlar, eğri yapıyorlar ama kafa çalışıyor, bir şey üretiyor. Teknik durumu öğreniyorlar iki günde, o kadar basit. **<a3> <j1>** Teknik durum dediğin inan yarım saatlik iş. 4 yıl boyunca okulda bu hayatla işgal etmenin bir anlamı var mı? Biz habire düşün düşün, şunu yap, bunu yap. Ne kadar ritm dolu bir çizgide gittiğini anlıyorsun. Böyle teknik bir eğitim üzerinde durulsa gerçekten onu da anlarım. **<i2>** Mesela Gazi profili öyle, İTÜ diyor ki ben politeknik yapıcam, tamam. **<i2>** Hiç bir itirazım yok bunlara. Sonuçta bir bakış var ortada. Ama bunlar öyle de değiller. Bir tür hiyerarşi meselesinden kaynaklanıyor bunlar. Öğrenciyle hoca denen şey arasında baskın bir figür var, bunun geçmesi lazım. Çok sağlıksız. Bizim OGÜ'den ayrılmamızın nedeni bu. Sen söyleyeceklerini söyleyemiyorsun. Bunların çoğunluk olması üzüyor insanı. Çok bürokrat, sadece akademik faaliyeti bir içerik olarak görenler, sadece edebiyatıyla ilgilenmek isteyenler olabilir tabiki de. Ben hepsine saygı duyuyorum. Sonuçta onların bulunuş tarzı da bunlardır derim. Ama onların bu kadar çoğunlukta olması şunu

				gösteriyor, bunun kolay, öbürünün ise zor olduğunu. Edinmek çok zor bir şey. Biz ömrümüzü verdik bu işlere, zor gerçekten. Sezgileri öbür yönde olan çok insan var ve sadece biraz karşılaşmaya ihtiyaçları var. Ortama nüfus edebilse değişebilecek çok insan var. Sistem buna fırsat vermiyor. Hemen geriye dönüyor çünkü. Kendini kontrol ediyor ve hemen güvenli bölgeye alıyor. Formalleşiyor yani meseleler. **<j1>**
Soru 3:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler?*			
7.	Eğitimci Profili (a2) Kişisel Metod (i1) Bilişsel Araçlar (g1) Deneyimle-me Araçları (h3)	1-1 2-15 15-34 22-34	1 13 19 12	**<a2>** Belirsizliği sevmek lazım. Bence kritik mesele bu. **<a2>** **<i1>** Mesela yarın mimarlıkla ilgili yada tasarımla ilgili ne olacağını bilememek hem keyifli bi şey, hem de insanı sürekli dinamik tutan bir süreç. Gerçek bir şey. Bilginin kendisi bu belirsizliği yok ediyor. O zamanda tadı tuzu kalmıyor, kuru bir bilgi yığını olarak duruyor önünde. Şöyle bir şey de var, deneyimin kendisi de sana bir belirsizlik olarak gelmeli. Sendeki deneyim de yetmez. Sürekli bir deneyim halinde olmak, deneyimin kendisinde olmak önemli bir durum. Bir de şöyle düşünsene, kendi yaşamadığın edinemediğin şeyler hakkında ne kadar bulunabilirsin ki? O bulunuş çokta anlamlı bir bulunuş olmayabilir. Bir de şu var bizde, belki tuhaf görülen şey bu. Sende olan az olabilir, sen de olduğu kadarla bulunursun, o kadarsındır. Ben bunun çok değerli olduğunu düşünüyorum. **<i1>** **<g1>** Dün akşam CNN'de bir yazar vardı. Çok ilginç bir şey söyledi. Bilgi'de çok olan değilde, değerli olan mühimdir dedi. Bu noktada değerler çoktan kayboldu. O yüzden belirsizliğin kendisi çok değerli bir durum bana kalırsa. Bilinen değil. Çünkü bilinenin de sana bilgi şeklinde gelene kadar işi çoktan bitiyor. Bunu yapanlarda o deneyim sahibi olanlar. Deneyimi olanlar o bilgiyi değiştirenler.

				Üniversitenin bulunuşuda bu. **<h3>** Bilgidende geriye gittiğinde, arkasında bir insanın deneyimi var. Sonra o insan deneyimini yazıyor, sen ondan alıntı yapıyorsun, çünkü sistem ona göre kurulmuş, alıntının kendisinin ne kadar kritik bir şey olduğunu açıklıyor. O alıntı yayılıyor bilgi olarak, yayıldığı halde bilgi haline gelebiliyor. Bu kritik bir mesele. Şimdi ben niye buradan başlayayım diyorum. Bu adamın bir deneyimi varsa, senin de bir deneyimin olabilir. Senin dünyaya bakışın, kavrayışın farklı olabilir. Kişisellik dediğin budur. Tasarımda böyle bir alan. Tasarım için çok örtüşen bir alan. Başka alanlar için o bilgiler gerekebilir. Fakat bizim alan öyle değil. Bizim alanla ilgili değil yani bu. O yüzden bana öyle geliyor ki, tamamen belirsizlik ve deneyimle ilgili gibi gözüküyor. **<h3> <g1>**
Soru 4:	*Öğrencilerinize karşı yaklaşımlarınız ne şekildedir?*			
8.	Kişisel Metod (i1) Eğitimci Profili (a2) Öğrenci Profili (a3)	1-41 7-12 33-41	41 5 8	**<i1>** Ben sende ki bilgiyi yargılamamam gerekir. Sende olan bu, bende olan bu, şunda olan bu... Durumlar var. Bunların üzerinde bu iyidir, bu kötüdür, bu geçerlidir, bu geçersizdir demeye başladığım anda zaten seçimler yapıyorum demektir. Seçimler başlıyordur. Niye seçilmiyorum? Ona saygı göstermemiz gerekiyor. Ben de kendi bulunuşumla bulunayım, düşünceler böyle zenginleşebilir. **<a2>** Dinleyen grup ile anlatan grup arasındaki karşılaşma aralığında bir sorun var. Halbuki burada hocanın dinlemesi lazım. Deneyimli insanın öğrenciyi bir dinlemesi gerekiyor. Hiç bir şey anlatmadan. Benim bir şey anlatmaya ihtiyacım yok ki. Ben de öyle yapmaya çalışıyorum atölyeyi. **<a2>** Dokunacağımız bir durumlar veriyoruz, anlatıyoruz meselenin neden böyle olduğunu ve onları orada dinliyoruz, ne yapmaya çalışıyor diye. Sen eğer

				deneyimliysen, onun anlattığı dünya üzerinden kendi deneyimlerini açman gerekiyor. Ben kendi deneyimlerimi oturup anlatırsam, o ders oluyor zaten. Sorun o, senin dinlemen lazım. Kabaca şöyle söyleyebilirim; tabiatı dinleyeceksin, öğrenciyi dinleyeceksin, dış dünyayı, söyleyeni, anlatanı dinlemek lazım. Ama yazıyla ilgili değil bu. Ben maddeyi de dinleyeceğim, çünkü onun düşüncesini dinleyeceğim. Maddenin kendisi de çok değişken bir şey, ama ben dinleyeceğim. Dinlemiyor bu toplum. Toplum dinlemediği içinde üniversiteler bu halde. Kimse kimseyi dinlemiyor aslında, söyleyeyim. Herkes dinliyor gibi gözüküyor. Herkes birbirini anladığını düşünüyor. Öyle de değil. Birazcık sakin olup, bir bakıp şu meselelere, bir dakika nedir bu şeyler dediğin anda işler karışıyor. Arkada hiç bir derin meselenin olmadığını anlıyorsun. Çok yüzeysel gidiyor işler. Halbuki esas şey, o genç insanlara kendileri gibi olacak fırsatı tanımakla ilgili. Bu nasıl olur? Bunu kendileri yapamayacaklarına göre, ortamda bunu sağlamadığına göre, sen deneyimli biri olarak bunu sağlaman lazım. Dinleyeceksin, bunu dinleyerek yapabilirsin. **<a3>** Onun kendi kişisel gelişimini, ne olacağını sezdirebilirsin, kendine ait güveninin gelmesini sağlayabilirsin, yapabileceğine dair "inanç" verebilirsin. Sen onlara bir numara değilde, bir ismi olan, bir karakter, bir kişilik olduğunu hissettirdiğin anda işler değişiyor. Adam diyor ki, beni önemsiyor birileri. Sadece dinlendiği için. Orada 6 tane insan varsa, sen de 6 tane farklı deneyimin olduğunu görebiliyorsun ve onlarda bu işten haz almaya başlıyor. **<a3>** Zaten böyle olması gerek. **<i1>**
Soru 5:	*Üniversite fikri sizing için neyi ifade etmektedir?*			

9.	Eğitim Ortamı (j1) Öğrenci Profili (a3)	1-15 13-15	15 2	**<j1>** İlk üniversite fikri, yani universitas şöyle bir şey; senin gündelik işlerinden, yeme - içme, biyolojik hayatını sürdürmenin dışında sorumsuzca bulunma alanı. Üniversite bu. Gidiyorum ben üniversiteye, seninle tartışıyorum, konuşuyoruz dünya üzerine, yeryüzü üzerine, tabiat üzerine. Üniversite böyle bir yer. Not yok, bir şey yok, bir çıkar yok. Üniversitenin böyle olması gerekiyor. Sorun o, insanlar samimiyetle bulunamıyor şimdi. Oradan bir şey edinmesi lazım, karşılıklı bir ilişki gelişmiş durumda, bir alış-veriş var kötü bir şekilde... Bunların ortadan kalkması lazım. Bu aradaki formal düzenler kalktığında, çok samimi karşılaşmalar olacaktır. Ancak böyle üniversite olabiliyor zaten. Şimdi yok üniversiteler bu yüzden. **<a3>** Üniversiteler şu anda sistemin yedek parçalarını yetiştiriyorlar. O yüzden üniversitelerdeki insanların birer numaraları var. **<a3> <j1>**
10.	Eğitimci Profili (a2)	1-16	16	**<a2>** Sistemi değiştirmek üzerine benim bir amacım olmadı. Öyle bir gücümüz yok. Benim bu sisteme ihtiyacım var. Benim varlık bedellerimden bir tanesi bu sistemin sorunlu oluşu. Sistem kendini bir sorun olarak görmez. Ben onun içerisinde bir arıza olayım, arıza olarak bulunayım ve benim arıza olarak bulunuşumda sistem bana bakarak kontrol eder sorunlu bölgelerini. Ama bana bakmıyor, ben arıza yaptığımda beni dışarı atıyor. Halbuki beni sistemin içinde tutması lazım. Sorun şu, ben kendi arıza olma halimi kaybettim. Ben şimdi arızalı değilim. Ben sistemin içerisinde de arıza değilim artık. Sistem seni dışarı attığı için sen orada arızalı olarak bulunamıyorsun, gideriyor sistem senin arızalığını, düzeltiyor seni, başka bir yere koyuyor. Halbuki ben diyorum ki ben bir arıza olarak sistem içerisinde sürekli

				bulunsam ve arızalar artsa sistem kendini sürekli olarak check etmek zorunda kalacak. Benim nerem arızalı diye düşünecek sistem. **<a2>**
Soru 6:	*Tasarım kavramı üzerine yaklaşımınız nedir?*			
11.	Eğitimci Profili (a2)	1-10	10	**<a2>** Eğer tasarımı seviyorsan, mesele ben çok sevdiğim için sürdürüyorum tasarım yapma faaliyetini. Bunun içerisinde bulunuyorsa, yapabileceklerinin bir sınırı var, ben de o sınıra kadar yapabileceklerimi yapıyorum. Kafamda ne varsa onları deniyorum, bir daha yapıyorum. Biraz fazla çalışıyorsun, çok yoruluyorsun ama yapıyorsun. Sonuçta bir tasarım harikası yaratacak kadar bir fikrimde yok. En azından modern olmayan bir tasarım anlayışının içerisinde bulunmaya çalışıyorum. Bu önemli bir şey. Bunu sınıyorum. Uygulama fırsatı yakalıyorsun. **<a2>**
12.	Eğitimci Profili (a2)	1-10	10	**<a2>** Bizim imkansızlığımız çok değerli bir şey oluyor. O yokluğun içinden fazla tırmalıyorsun ama, o yokluğun içinden bir şey yapmak daha değerli oluyor, senin ödeyecek bedelin yok çünkü, onlar kadar yok en azından. Konforun yok, taviz vermen, koruman gereken bir şeyin yok. Kaybetcek bir şey yok, az. O zamanda daha çok denemeye başlıyorsun. O risk neyse onu seversin, onu yaparsın. Kalıcı olanı yap, yapma, onu bilemem ama bunlar ben oturayım deney yapayım, üzerine de yazı yazayım demek anlamına gelmiyor. Onları yaşamak lazım. **<a2>**
13.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1)	1-8 9-20	8 11	**<a2>** Eğer sen erken bir dönemde hayatı kavramanın değerlerini kavramışsan ve karşılaştığın durumların içini biraz da doldurmuşsan, ondan sonra belirsizliği çok seviyorsun. Ondan sonra adım atmak çok kolay. Yani karanlığa adım atarsın. Çünkü sen içini doldurmuşsun zaten. Hayatta ki beklentilerin yada bulunma tarzın biraz

				kemikleşiyorsa seversin belirsizliği. Yarın ne olacağımızı bilmiyoruz. Bu güzel bir şey. Öbür süreklilikte bir sıkıntı var. **<a2>** **<j1>** Okullarında böyle olması lazım, bu belirsizliği sevmeleri lazım. Şu piyasada yapılan yada gündelik hayatta yapılan, daha doğru bir deyimle – gerçekten böyleymiş, üniversitelerdeki özerklik mali bir durum değil ki, - toplumsal bir hale gelmiş, bina yapma pratiği, ahlak gibi değerleri üniversiteye sokmayacaksın. Özerklik bu. Şimdi düşündüğümüzde kültür merkezi diye bir konu veriyor okul, böyle bir şey olabilir mi? Zaten o gündelik hayatın bir pratiği, sen okula taşıyorsun, onun binbir türlü yönetmeliği var, ama olmaz ki! Şimdi bu adam neyi sorgulayacak? O karşılaşmanın tek bir formu oldu kültür merkezi bazında, belki bir çok formu var? **<j1>**
Soru 7:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
14.	Eğitim Ortamı (j1) Proje Atölyeleri (e1) Deneyimle-me Araçları (h3) Kişisel Metod (i1) Eğitimci Profili (a2)	1-4 5-8 9-11 11-31 31-35	4 4 3 20 4	**<j1>** Dışarıdan üniversitelere giden gruplar, doğal olarak kendi bildikleri ya da bir ofiste yaptıkları işleri üniversiteye taşıyorlar. Halbuki bunu yönetecek olan üniversitenin kendisi, bir dakika demesi lazım. O senin gündelik hayat pratiğine ait. **<j1>** **<e1>** Atölyeler gündelik hayat pratiğinin dışındaki şeylerin tartışılması gereken yerler. Deyim yerindeyse mimarlık olmayacak orada. Mimarlık anlamında kötü bir şeyden de bahsetmiyorum ama tasarım olacak atölyelerde. **<e1>** **<h3>** Tasarımın olması için kendi deneyimlerine ihtiyacın var. O deneyimi edinebilmen için, dünyayla daha çok temas etmeye ihtiyacın var. **<h3>** **<i1>** Ben mesela 5 yıldır "habitat" diye bir şey veriyorum, konu falan yok. Uyduruyoruz yani bir şekilde. Niye? Binaya gitmesin meseleler diye. İçinde bina yok mu? Var, ama öne çıkartmak istediğim düşünce bu değil. Öne çıkartmak

				istediğim düşünce o yaklaşımın stratejilerini oluşturabiliyor mu, dünyaya yeniden bakabiliyor mu, tabiat denen şeyi unutmadan yeniden yapabiliyor mu, mimarlığı da katarak yapabiliyor mu... Ama bunların sonucundaki toplam mimarlık olamaz. Mimarlık çok kemikleşmiş, katılaşmış bir aralık demek. Gündelik hayat pratiğine ait bir kavram o. Burada tasarım meselesi var. O tasarım aynı zamanda kendini de tasarlıyabiliyor. Kendini de koruyor, hocaları da koruyor, atölyeyi de etkiliyor ve de çok kolay, keyifli bir şey olduğunu düşünüyorum. Şöyle, sen okulda merdiveni değilde, basamağı anlatırsan mesele bitti. Doğru olan bu. Sen basamağı anlat, zemini anlat, yeterli. O onunla merdiven yapar zaten. Merdiven kalıplaşmış bir şey, merdiven mimarlığa ait bir şey. Sen onda olan bir ögeden anlat, yeterli. Bu çok zor olmayan ve doğru gözüken bir şey. Öbürü öyle değil. Öbürü şekilci, merdivende sadece şeklin bilgisi var. **<i1>** **<a2>** Ne yapacağım ben onu? Bana da anlattılar. Peki şimdi ne yapıyorum onunla, sistemin sevdiğim tarafı şu, şimdi onu bozmaya çalışıyorum. Sorun mimarlığın kavranışıyla ilgili, atölyeler için söylersem de, bunun gençlere mimarlık olarak aktarımıyla ilgili. **<a2>**
15.	Kişisel Metod (i1) Eğitim Ortamı (j1)	1-18 18-30	18 12	**<i1>** Mimarlık kalıplaşmış, maddileşmiş süreçler ve bunları kendi doğduğu yere götürmekle ilgili. Şöyle düşün, merdiveni geri götürürsen, elimizde kalacak tek şey basamaktır. Basamağı da geriye götürürsen, tabiata giderim. İlk karşılaşma, yani ilk dönüştürme fikrine. Onu öğretmekle ilgili. Bu kadar kalıplaşmış ve şekillenmiş bilgiyle uğraşmamak lazım. Onu geri götür, ilk arkaik hallerine ulaş. İlk basamağı anlatmak, ilk duvarı anlatmak yeterli. Tutupta duvarın tipolojilerini anlatmak

				anlamlı değil. Sadece mimarlık ve tasarım için söylemiyorum, her şey için bu geçerli. Her şeyin ilk oluş hali, tabiatla olan ilk aralığında bulunmak lazım. Orası hem belirsiz, hem değerli, hem de sen oradan başlarsan, aynen o ilk karşılaşma gibi karşılaşabilirsin dünyayla. Ama şunu da ısrarla söylüyorum, bugün içinde bulunduğumuz dünyanın zamanını da unutmadan bulunmalıyız. Bu medya baskısı altında bence nefis imkanlara sahip bu iş, bütün bunları o bütünlükte görmek önemli. Yoksa sadece tabiatı görmekte önemli değil yani. **<i1>** **<j1>** Sorun şurada, bunlar niye olamıyor, çünkü statüler meselesi var. Biri senden daha statülü, çünkü başkasına onaylattığı bir şeyler var. İhtiyacı olmadığı halde tezini başkalarından alıntılar yaparak tamamlıyor, başkası onu onaylıyor, bir statü kazanıyor ve senin üstünde bir tahakküm elde ediyor. Sana diyor ki bu atölyeyi böyle yapma, yapamazsın. Biri sana bunu söyleyebiliyor mesela. Tuhaf olan bu. Peki hangisi uluslararası düzeyde ona bakalım. Biz yarışma yaptık, yazı da yazdık. Biz kendi ürettiğimiz meselelerin yazılarını yazdık. Alıntı olmadan, kendi ürettiğimiz neyse onu yazdık. Şimdi niye statü farklılığımız var? Nereden kaynaklanıyor bu? Bu yüzden de o tür atöleyeleri yapamıyorsun. **<j1>**
16.	Eğitimci Profili (a2)	1-21	21	**<a2>** Alıntılama, taşıma meselesine karşı da bir itirazım yok aslında. Akademik anlamda sistem bu şekilde kurulmuş olabilir. Sorun şu, bu alıntıyı yapanlar statü kazanıyorlar, sonra bu kazandıkları statüyü benim üzerimde baskı olarak kullanıyorlar. Ben şu masayı delikli yapıyorum, üzerinde yazı yazılmasın diye. Çünkü bizim ikimizin konuştuğu, bizde kalan benim için yeterli. Bir de bunu bir nota dökmenin benim için bir anlamı yok.

				Burası bir ofis. Burada toplantı yapıyoruz ama ben not almıyorum. Masayı bu yüzden deldim. Bu masa üzerinde yazı yazmak için değil, bir araya gelmek için. Ben bu masaya bir çeşit endişemi kaydettim. Bu masanın üzerindeki arıza aynen sistemdeki arızalar gibi lezzet katıyor bir şekilde hayata. Güzel bir şey delikli masa. Ben bu masayı yaptırırken bu masanın etrafında birilerinin gelip oturacağını biliyorum. Bunun dış dünyayla bir karşılaşma aralığı var. Ben burada insanlarla karşılaşacağım zaman masa üzerinden karşılaşmayayım. Çünkü bu bir nesne. Ben masadaki bir durum üzerinden karşılaşayım. Bunu da gündelik hayattan bir şeyi eksilterek, yazı yazdırmayarak yapıyorum. Dış dünyayla karşılaşma aralıklarımdan biri olarak kaydettim bunu bu nesneye. **<a2>**
Soru 8:	*Süt dişini açıklar mısınız?*			
17.	Eğitimci Profili (a2)	1-20	20	**<a2>** Süt dişini ben şu şekilde düşünmüştüm. Süt dişi geçici bir şey ya, bende de okulda bulunmanın vermiş olduğu bazı durumları var. Deneyimleri birilerine aktarmak üzerine değil, zaten öyle bir kitap yapamayız biz. Benim çok sevdiğim kitaplardan biri Nietzsche'nin Yunanlıların Trajik Çağında Felsefe diye bir kitabı. Şöyle diyordu adam kitapta, "az yazdım, anlayasınız diye". Bunu olumladığım için söylemiyorum ama müthiş bence. 20 sayfa, oku oku anlayamazsın. Ben 5-6 kere okudum o kitabı. Ben de süt dişini geçici bir şey, temas edebildiğin, magazin gibi de değil, süt dişi gibi çıkar ve seni bir süre idare eder, o dünyayı anlarken sana eşlik etsin gibi düşünmüştüm. Genç üniversite öğrencilerine, tasarımcılara. Adam o dünyayı henüz bilmezken ona bir şeyleri işaret etmek üzerine. Kitabın kendisi değerli bir şey değil, şurada çakıl taşı var, şurada dünya var, şurada

				su var, şurada güzel bir ağaç var... Bunları sevebilmeyi hissettirebiliyorsan süt dişi de o. Ama bunu nasıl yapacağımı bilmiyorum. O kadar derlemem, toparlamam gereken şey var ki. Osmangazinin bizde oluşturduğu şeyden 10 cilt çıkar ama ben Nietzsche gibi yazıcam, 20 sayfa. **<a2>**

RöportajNo:20		Prof. Uğur Tanyeli (Mardin Artuklu Ü. – 2012-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki konumuzundan bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili (a2)	1-20	20	<a2> Başta küçük bir otobiyografi vereyim. 1970'te Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdim. 1976 yılında bitirdim. Aynı yıl içinde Güzel Sanatlar Akademisi'nde Mimarlık Tarihi kürsüsüne asistan oldum. Orada beş yıl kadar kaldım. 1982 yılında oradan istifa ettim. İTÜ'ye Mimarlık Fakültesi Mimarlık kürsüsüne geldim. Orada doktoramı yaptım. Sekiz yıl kadar orada çalıştım. Oradan Anadolu Üniversitesi'nin Mimarlık Bölümüne gittim. Orada Mimarlık Tarihi derslerini yedi yıl kadar verdim. Kadrolu oldum tabiki. 1998 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'ne geldim. Mimarlık Tarihi kürsüsünde Anabilim Dalı Başkanı oldum ve aynı zamanda Profesör oldum. Orada da on üç yıl kadar çalıştım demek ki. 2011 yılının Ağustos ayında oradan ayrılıp Mardin Artuklu Üniversitesi'ne geçtim. Tüm bu üniversitelerde daima Mimarlık Tarihi kadrosunda bulundum. Üniversite bağlamında çok değişiklik yaptım ancak Mimarlık Tarihini değiştirmedim. Üniversite değiştirmede Türkiye rekorunu elimde tutuyorum. Bu saydıklarım yalnızca resmi olanlar. Ders verdiğim başka okulları da sayacak olursam ki geçenlerde saydım, tam on dört üniveristede ders vermişim. <a2>
2.	Eğitimci Profili (a2)	1-12	12	<a2> Erken dönemde Erdal Özyurt'la beraber Mimarlık Tasarımı da yaptım. Onunla beraber akademideki ilk yıllarda oradan ayrılana kadar birkaç yarışmaya girdik, hatta bir yarışma kazandık. Dışarıya sonuçsuz bir kaç proje bile yaptık. YTÜ'ye geçtikten sonra tasarımla bu anlamda hiç ilgilenmedim. Pratik bağlamda söyleyeyim.

				Onun dışında ilgilendiğim şey, meşhur bitmeyen ilgi alanım 1980 yılında beri Arrademento Dergisi ile kurduğum ilişki. En uzun illişkim de bu galiba. Arrademento'yu Ömer Madra kurmuştu ama bir kaç şey çıkardıktan sonra ordan ayrılmış. Sonra yine döndü. Ben Amerika'ya falan gittim ama orayla ilişkim neredeyse eksiksiz devam etti dersem yanlış olmaz. <a2>
Soru 2:	*Mardin Artuklu Mimarlık'a geçişiniz nasıl oldu ve oradaki rolünüz nedir?*			
3.	Eğitimci Profili (a2) Motto (b1) Eğitim Ortamı (j1) Etkileşim (b2) Akademik Yapılanma (d1) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1)	1-2 2-11 11-19 12-16 19-24 24-31	2 9 8 4 5 7	<a2> Mardin Artuklu'da Mimarlık Fakültesi kuruluyordu. Gelip siz de bu işin ucundan tutun dendi. <a2> <b1> Bir kere bir Mimarlık Fakültesi kurma amacı vardı, üstelik Sosyal Bilimler Üniversitesi içinde gerçekleşecekti. Çoğu yerde Mimarlık Fakülteleri Fen Bilimleri kapsamının içine girer. Çoğu zaman da bu Mimarlık Fakültelerinin zararına sonuçlanır. Tam tersi oldu. Mimarlığı ait olduğu toplumsal düzlemde ele almak isteyen bir grup insan vardı. Rektör'ün böyle bir amacı vardı zaten. Burayı Sosyal Bilimler Üniversitesi yapmak istiyordu; özel amaçları olan değil derdi başka olan bir Üniversite yapmak. <b1> <j1> Böyle bir teklif bana gelince doğrusu çok çekici geldi; <b2> çünkü Türkiye'deki bütün mimarlık okulları belki de hiçbir çağda birbirlerinden çok farklı olmadılar ama giderek daha birbirine benzer hale geldiler. Belirgin bir biçimde bütün okullar Teknik Üniversite'yi taklit eder hale geldiler. <b2> Böyle bir durumun da anlamlı olmadığını düşünüyorum. Farklı seçenekler ve alternatifler olabileceğini görmek gerekiyordu. Dünyada var her yerde var. <j1> <d1> Kadroyu yeni oluşturma imkanı vardı. Bu avantajlı geldi. Neredeyse tereddüt etmeden ben ve Bülent Tanju koşarak gittik desem yanlış olmaz. Bizden sonra başka arkadaşlar da geldi. Şu anda yüksek

				lisans ve doktora programı da var. Bunların hepsini kurmak mümkün oldu. <d1> <k1> Bunları YÖK'ten geçirmek bile problemdir. Kolay kolay sizin verdiğiniz kararlar yüksek lisans ve doktora programı açmanıza yetmiyor. Halbuki, burda YÖK'ten de destek gördüğümüzü söyleyebilirim. Orada hızlı denebilecek bir süreçte; nerdeyse bir sömestrdan daha kısa bir sürede oradan onay almak mümkün oldu. Programları açma doğrultusunda bunların hepsi artı notlardı. Bunların hepsi avantaj olarak eklenebilir. <k1>
4.	Eğitimci Profili (a2) Proje Atölyeleri (e1) Akademik Yapılanma (d1)	1-3 2-10 3-8	3 8 5	<a2> Lisansta, yüksek lisansta ve doktorada ders veriyorum. Bunların hepsi Mimarlık Tarihi dersleri. <e1> Atölye çalışmalarında benim katkım yok. <a2> <d1> Diğer arkadaşlar yürütüyor. Zaten ilk iki sınıf var. Atölye çalışmalarını yürütecek arkadaşlar var. Önümüzdeki yıllarda yeni sınıflar eklendiğinde, yeni eğitimcilerin geleceğini biliyorum. Dolayısıyla ortada büyük bir avantajımız olacağı görülüyor. <d1> Atölye sorunumuz yok. Atölyeyi yürütme biçimi sorun oluşturmuyor. Sorun ne nitelikte eğitimciye, hangi programla atölyeyi emanet edeceğiniz. <e1>
Soru 3:	*Kurum olarak bir motto belirlendi mi?*			
5.	Motto (b1) Eğitim Ortamı (j1) Kurumsal Metod (i2) Eğitim Programı (f1)	1-47 5-8 8-37 14-21	47 3 25 7	<b1> Bir açıdan tabiki ne karar alırsanız alın onları zaman içinde uygulayarak görürsünüz. Sonuçta revize ede ede gidersiniz ama burda tabiki böyle bir yaklaşımla yola koyulmadık. Amacımız başlangıçtan beri açılarıyla tanımlıydı. Bir kaç amacımızdan bahsedebilirim. <j1> Öncelikle Türkiye'ye özgü çok yaygın fakat sahte bir inanç var. Mimarlık okulundan mezun olan herkesin mimarlıkla ilgili her şeyi bildiğine dair bir inanç. <j1> <i2> Böyle bir inancın doğru olmadığını ordaki arkadaşlarım ile beraber açık bir biçimde biliyorduk.

	Mimarlık Ortamı (j2)	37-45	8	Dolayısıyla, Mimarlık okulu ne öğretebilir, ne üzerine yaslanmalıydı, mimarlık öğrencisi ne kazanmalıdır üzerine düşündük. Bir kere bu, kaçınılmaz olarak çoğu Mimarlık okulunda gündemde olan mesele başka bir biçimde düşünmemiz gerektiğini ortaya koydu. <f1> Bir tanesi tasarım ve mimarlık tarihi kuramı dışındaki bütün disiplinlerin tasarım pratiğinin içinde olması gerektiğini düşünmekti, ancak Mimarlık Tarihi'nin düşüncesi kendini taşıyan bir disiplin olabilir, mimarlık okulları içerisinde bir de tasarım olabilir. Yapı, statik, mukavemet gibi pratiklerin hepsinin doğrudan doğruya tasarım disiplininin içinde tanım kazanması ve öğreniminin yapılması gerekiyor. <f1> Bir kere bunu gördük. Böyle bir amacı baştan hesapladık. Şimdilerde duyuyorum bazı yerlerde burda teknik bilgiler verilmeyecekmiş gibi gülünç iddialar yer alıyormuş. Böyle bir şey yok. Sadece teknik bilginin soyut bilgiler olmadığını görmek zorundayız. Böyle teknik bilgi yok dünyada. Kendi başına, kendini taşıyan bir teknik bilgi. Dolayısıyla bunun bir biçimde yapılamayacağı kanısına vardık. Bu, başka bir yaklaşım olarak, en azından Türkiye'de gündemde olmayan bir yaklaşım olarak düşünüldü, ama dünyanın başka yerlerinde bu yaklaşım pek çok yerde uygulandığı için yepyeni bir şey icat ettik denemez. Şöyle söyleyebilirim; bir kere gerçekten de programı biçimlendirirken toplumsallığı ön plana alan bir eğitim yapmak kanısına vardık. Dolayısıyla öğrencinin çok ağırlıklı biçimde de mimarlık düşünebilir hale getirilmesi bizim için temel pratiklerden; eğitimin temel dinamiklerinden biriydi. <i2> <j2> Çünkü Türkiye'de, bir kez daha tekrarlayayım, Mimarlık'ın teknik bir pratik olduğu, yalnızca mekan yapmak, inşaat yapmak olarak

				tanımlanabileceğini düşünen bir damar var. Çok yaygın bir damar bu. Biz bunun gerçekçi olmadığı kanısındayız. Bugünün dünyasında Mimarlık özellikle düşünülür olmalıdır. Düşüncenin, temel mimari pratiklerden biri olduğunu görmek zorundayız. İnşaat'ın temel mimari pratik olduğu biçimindeki inancın bir kere hastalıklı bir inanç olduğunu herkes görmek zorunda. <j2> Bunu düşündüğümüzü söyleyebilirim. Bu, bir marifetse bir ölçüde böyle bir kaygımızın olduğunu söyleyebilirim. <b1>
6.	Bilişsel Araçlar (g1) Kurumsal Metod (i2)	1-13 8-13	13 5	<g1> Düşünsel olanla, pratik olan aynı şeydir zaten. Düşünce de başka bir pratik sadece. Düşüncenin kendine özgü bir pratiği var, dolayısıyla pratik başka bir şey, düşünce başka bir şey biçimindeki kaygı ya da yaklaşımın problemli olduğunu söyleyebilirim. Düşüncede bir pratik, bunların hepsinin toplumsal ve bireysel pratikler olduğunu görmek zorundayız. Birbirlerini dışlayan değiller; ilişkileri içseldir. Yokluğu söz konusu olmayacak şeylerden bahsediyorum. <i2> Dolayısıyla, Mimarlık bağlamında düşünsel olanın tasarımsal olanla örtüşük olduğunu görmek zorundayız. Varlığı, tasarımı daha iyi kılan bir süs, eklenti ya da artifakt değil. Tasarımı mümkün kılan pratiklerden biri düşünmektir. Böyle yaklaştığımızı söylemek bence daha doğru. <i2> <g1>
Soru 4:	*Bahsettiğiniz ayrımın altında ne yatmaktadır?*			
7.	Bilişsel Araçlar (g1)	1-10	10	<g1> Çok genel bir biçimde böyle bir inanç var. Bir tarafta pratik bir tarafta düşünsel olan vardır. Öte yanda Mimarlık Tarihi ve Yapı vardır. Aslında böyle bir şey yoktur; Mimarlık diye pratikler bütünü vardır. Bunun içine içsel dışsal ayrımı yapamayız. Diğerlerini bunun içinde sanki ürüne kültürel katkılarda bulunan nesneler

				haline getirme isteği gülünç. Sanki Mimarlık Tarihi tasarımsal ürüne kültürel bir derinlik katarmış gibi düşünmek hiçbir şey katmaz. Mimarlık Tarihi düşüncesi tasarımsal olanın ta kendisini oluşturur. Bu bütünlüğü görmek zorundayız. <g1>
8.	Eğitim Ortamı (j1) Proje Atölyeleri (e1)	1-19 1-3	19 2	<j1> Bence bu Türkiye'de olan bir inanç. <e1> Mimarlık tarihi atölyelerde ne işe yarar diye bir kitap bile hatırlıyorum ben. <e1> Bu yaklaşım bunun ne kadar çarpık biçimde düşünülmekte olduğunun ve devam ettiğini gösteriyor. Mimarlık Tarihi ne işe yarar gibi bir yaklaşımla davranamayız. Hiçbir işe yaramaz böyle bir mantıkla sorarsak. Bütün bunlar sayesinde Mimarlık denilen iş mümkün hale geldi. Bütün bunlar sayesinde Mimarlık denilen düşünme alanı mümkün hale gelir ama Türkiye'de böyle ilginç kompartımanlar halinde düzenlendiğini sanmak gibi bir eğilim var ve dolayısıyla dersler de kompartımanlar oluşturur hale geliyorlar. Çocuğun ne bilmesi gerekir? Bu 'çocuk' lafını özellikle vurgulayalım; çünkü özellikle Mimarlık okullarında dil bazen böyle çalışır. 'Çocuk'un ne bilmesi gerekir? Yapı bilmesi gerekir; çünkü binayı inşa etmesi gerekiyor. Statik bilmesi gerekir; çünkü binanın ayakta durması gerekiyor. Mimarlık Tarihi bilmesi gerekiyor; çünkü kültürel bir derinlik kazanması gerekiyor. Bu düşünce, çocuk olarak konuşulandan daha çocuk olan şey; çok çocuksu bir düşünce. Böyle söyleyebilirim. <j1>
Soru 5:	*Ülkemizde mimarlık okulları arasında ayrı çizgilerden bahsedilebilir mi?*			
9.	Eğitim Ortamı (j1) Okul Profili (a1)	1-34 5-26	34 21	<j1> Bunu az çok söyleyebiliriz. Bugün Türkiye'de altmışın üzerinde Mimarlık okulu var. Kendine özgü yönleri olan okul sayısı herhalde beş tane olmaz, bulunmaz. Türkiye'de gerçekten edinilmiş kimliği olan okullar çok çok kısıtlı. Kimsenin hakkını yemek

				istemiyorum. <a1> İTÜ'nün böyle olduğunu söyleyebilirim çok belirgin bir biçimde. Özellikle 90'lardan başlayarak İTÜ çok belirgin bir kimlik ve bilinçlilik edindi. Ne yapmak istediğini bilen, nereye gitmek istediğini bilen Mimarlık eğitimi sistemini kurmaya başladı. Doğrusu genç kuşak bence orada marifet gösterdi. Bir kere kimlik özelliği arıyorsak İTÜ gerçekten bu nitelikte. Kendine özgü bir yaklaşım ve düşünme biçimi, öğrenciyle ilişkisi var. Bütün Ankara'nın yıpranmasıyla bağlantılı bir kan kaybı olsa da ODTÜ'nün de hala bir kimliği var. Ankara'nın Türkiye'deki ağırlığı azaldıkça, ODTÜ'nün de Türkiye'deki ağırlığı bir ölçüde kayba uğradı ama yine ODTÜ'nün Mimarlık eğitimi bağlamında özel bir yeri olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Onun dışında üçüncü bir yer olarak MSÜ'yü söyleyebilirim ama ordaki eğitimin de önemli bir ölçüde yüzyılı aşkın bir sürenin getirilerini kullanmak biçiminde olduğunu doğrusu düşünüyorum. Bir yerde bir kimliğin var olması orada yapılan eğitimi onayladığım anlamına gelmiyor. Kendine özgü deniyorsa da öyle olmayı sürdürüyor. Orada ders içerikleri de kendine özgü ancak bunların hiç biri benim altına imza atabileceğim kendine özgülükler değil. Çok belirgin kimlik özellikleri olan okullardan böyle bahsedebilirim. <a1> Genel olarak Türkiye farklılıklar üretmeye uygun bir ortamdır zaten aslında. Dolayısıyla okulların kimliği var mıdır, sorusu nereye takılıyor diyorsanız buna takılır. Farklılık üretmek doğrultusunda değil tam tersine ortamı ısrarla bazen düpedüz dehşet uygulayarak türdeşleştirmek isteyen bir damar var Türkiye'de. Mimarlık eğitimi de bunun alanlarından biri.

				Türdeşleştirme doğrultusunda çalıştırılmak isteniyor, farklılaştırma doğrultusunda değil. <j1>
10.	Eğitim Ortamı (j1) Merkezi Karar Mekaniz-maları (k1)	1-24 13-16	24 3	<j1> Türkiye ilginç bir biçimde bütün pratikleri türdeşleştirme doğrultusunda alışkanlıklar setiyle yönetiliyor, biçimlendiriliyor diyeyim. Yönetiliyor deyince sanki hükümetten bahsediyormuşum gibi olmasın, hepimiz böyle düşünmek istiyoruz. Bir çeşit tasarım eğitimi varmış gibi düşünmek istiyoruz. Herkes onu edinecek. Ne böyle bir mimarlık var, ne böyle bir mimar tipi var, ne böyle bir öğretim üyesi var. Öğretim üyeleri sonsuz denilebilecek kadar farklılaşıyor. Piyasaya çıkınca mimarlar farklılaşıyor ama mimarlık okullarının üç aşağı beş yukarı hepsinde aynı dersler okutuluyor. Bunun çok ciddi bir garabet olduğunu artık görmek zorundayız. Böyle bir okul dünyada yok. <k1> Avrupa'da var zannediliyor ve sürekli Avrupa kriterleri, Bologna kriterleri diye ortamı bir anlamda terörize etmek için kullanılan araçların hiç birinin bunu önermediğini gayet iyi biliyorum. <k1> Dünya türdeşliğe doğru götürülmek istenmiyor. Kimse de bunu talep etmiyor ama Türkiye'de ilginç bir biçimde mimarlık öğrenimi böyle bir tek düzeliğe, her yerde aynıya, her yerde aynı niteliğe götürülmek isteniyor. Bu durum mimarlık alanının ötesinde ciddi bir yanılgıya referans veriyor. Bence açık biçimde patolojik seviyede Türkiye'de ve üzerine düşünülmesi gerekiyor. Metaforu bu kadar keskin kullanmak rahatsız verecek ama hastalık düzeyinde olabileceğini söyleyebilirim. <j1>
Soru 6:	*Türdeşleşme isteği küresel ölçekte de söz konusu mu?*			
11.	Eğitim Ortamı (j1)	1-20	20	<j1> Bütün dünya üzerine fikir beyan edemem ama bildiğim kadarıyla birbirinden o kadar farklı okullar var ki, birbirleriyle uzlaşmazlar bile. Bunlar aynı mimarı mı

	Okul Profili (a1)	8-17	9	yetiştiriyor diye sorarsınız. Adı mimar olan insanların ne kadar farklı bir çoğunlukla biçimlendirildiklerini gayet iyi biliyoruz. Bazı okullarda bazı derslerin hiç okutulmadıklarını biliyoruz. Bizdeki gibi söz gelimi statik, mukavemet okutulan kaç tane okul var diye sorarsak şaşardık bence. <a1> İtalyan okullarının hala çoğunda söz gelimi çok güçlü bir şekilde el pratikleri üzerinde yoğunlaşıldığını söyleyebilirim. Türkiye'de bir tane okul bile söz gelimi öğrencisine serbest resim dersi vermez. Oysa İtalya'da pek çok Mimarlık okullarında önemli bir şeydir bu. AA'de öğretimin içeriğiyle ETA'daki öğretimin içeriği, ikisi de çok iyi okullar olmasına karşın, birbirlerine ancak kabaca benzerler. Petersburg'da Güzel Sanatlar Akademisi'nin Mimarlık eğitimi neredeyse 19.yy'daki gibi yürütülüyor. <a1> Şimdi bu kadar farklı yaklaşım var ancak Türkiye'de tüm Avrupa türdeşleşti bir biz türdeşleşemedik zannı ve patalojik bir şekilde türdeşleşmek isteyen bir mimarlık öğretimi talebiyle yüz yüze. <j1>
12.	Eğitim Ortamı (j1) Öğrenci Profili (a3) Eğitimci Profili (a2)	1-8 5-7 7-8	8 2 1	<j1> Bir kişinin kabahati olan bir şeyden söz ediyor değilim ya da birisi buyuruyor da böyle oluyor değil. Bu o kadar yaygın bir şey ki, herkes böyle olduğuna inanıyor hatta eminim öğrenciler bile bundan endişe duyuyordur. <a3> Türkiye'de bir okulu bir diğerinden biraz farklı yapsanız öğrenciler, eyvah, biz ötekilerin gördüklerini görmüyoruz diye endişe ediyorlar. <a3> <a2> Öğretim üyelerinin önemli bir bölümü zaten ediyorlar. <a2> <j1>
Soru 7:	*Değişim nasıl sağlanabilir?*			
13.	Eğitim Ortamı (j1) Motto (b1)	1-17	17 3	<j1> İnanmadığım bir şey varsa o da bunu üstten değiştirmeye kalkışmaktır. Tek bir otoritenin buyurduğu her şey tekil olmak zorundadır. Tekil bir iktidar totaliter bir iktidar demektir. Bu akademik sistemde de olsa başka

		11-14		bir sistemde de olsa böyledir. Dolayısıyla mimarlık öğreniminde de bir tekil iktidar, bir şeyleri değiştirelim diye buyuruyorsa bu asla çoğulluk üretmek doğrultusunda olmaz. Tekil iktidardan çoğul sonuç çıkmaz, tekil sonuç çıkar, yani, her okulda her insan, her öğretim üyesi, her öğrenci, hepimiz bunun üzerinde düşünmek zorundayız. Bunu dönüştürmek için çalışmak zorundayız. <b1> Çeşitli kurumlar bazında oluşturulacak mütabakatlarla, herkesin kendi imkanları doğrultusunda, nasıl bir Mimarlık öğretimi yapmak istediğini, hangi hedefleri olduğunu tanımlaması lazım. <b1> Bir tane hedef varmış gibi, bir tane yol varmış gibi davranmaktan vazgeçilmesi gerekiyor. Çoğulluk olsun diye değil, gerçekçi olsun diye yapması gerekiyor; başka bir seçenek olamayacağı için. <j1>
Soru 13:	*Kurumunuzda kararlar öğrencilerinizle birlikte mi alınıyor?*			
14.	Kurumsal Metod (i2) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-4 5-13	4 8	<i2> Öğrenciler buna katılıyor desem yalan olur bu aşamada. Öğrenci ile ilişkilerimizi başka yerlerdekinden daha demokrat tutmaya çalışıyoruz dersem fazla bir iddia olacak ama bunu da amaçladığımızı söyleyebilirim. Daha rahat bir ilişki var. <i2> <d2> En azından şöyle söyleyeyim; öğrencinin okulu kullanma biçimi bile Türkiye'deki başka okullarda pek rastlanmayan bir biçimdir. Bizde mesela okulda yatabilirler. Okulun kapısı açıktır. Ben bugün burada çalışacağım, burada yatacağım dediğinde öğrenciyi hiçbir güvenlik görevlisi dışarıya çıkarmaz. Olabildiğince bunu yapmaya çalışıyoruz. Olabildiğince özgürlükçü demeyeyim, çok iddialı bir laf olacak ama daha serbestlikçi yapmaya çalıştığımızı söyleyebilirim. <d2>
Soru 14:	*Mimarlık eğitiminin günümüzdeki hedefi ne olmalıdır?*			

15.	Eğitim Ortamı (j1) Etkileşim (b3)	1-39 32-39	39 7	<j1> Her şey çarpışır. Hiçbir şey bağdaşmaz. Bence yüksek öğrenimin temel ya da akademik özelliğini görerek bu alana bakmak zorundayız. Yaşamın kendisi, dışarısı, iş dünyası, mezuniyet sonrası başka bir gerçeklikler seti, okulun içi başka bir gerçeklikler seti. Dolayısıyla, hiçbir okul dış dünyanın ne bir simülasyonu olabilir, ne de onu gerçek anlamda dış dünyaya hazırlayabilir. Böyle bir şansı yok. Bu gerçeği görmek zorundayız. Modern eğitim sisteminin temel dinamiği bu olmalıdır. Öğretimin gerçeği başka bir şey, dış dünyanın gerçeği başka bir şey. Birbirleriyle asla kesişmezler. Biz kesiştirmek isteriz. Dışarıdan; piyasadan mimar çağırırız tasarım hocası olarak. Bunların hepsi kesiştirme denemesidir; çünkü piyasadan oraya tasarım hocası olarak getirdiğiniz mimar da piyasada davrandığı biçimde öğrencisine davranmaz. Böyle bir şeyde beklemek söz konusu olmamalı. Gerçekler dünyasında, söz gelimi, işçiyle nasıl diyolog kurulur gibi şeyleri şantiye dersinde öğrenciye anlatamazsınız. Bunun yolu, öğrencinin gerçekten mezun olduktan sonra şantiyede öğrenmesidir. Hiç kimse kalkıpta işveren nasıl tavlanır ya da bir büroda çalışmanın roconu gibi şeyleri okulda anlatamaz. Bunların hepsi gerçek yaşamda öğrenilir. Dolayısıyla öğrenimin gerçekliğinin başka bir şey olduğunu ve bunun en azından modern dönemin başından beri düşünüldüğü gibi bugüne örtüştürülemeyeceğini görmek zorundayız. Yani, mimarlık eğitiminin temel dinamiği bu. Bu gerçeği kabul ederek başlamak. Kabul etmeyerek başladığımız taktirde hayal kurarız sadece. Zannederiz ki, öğrenciler gerçekten yaşama hazırlanıyorlar. Böyle bir yaşam hazırlanamaz. Yaşam simüle edilemez. Yaşam yaşanır. Okulda yaşanır, büroda

				yaşanır, şantiyede yaşanır, lokantada yaşanır ama hiçbiri simüle edilemez. Yaşamın simülasyonu yok. Bu gerçeği görmek zorundayız. Okul simülasyon mekanı değildir. <b3> Bu, bütün mimarlık eğitiminde en azından Bauhaus'tan başlayarak temel yanlışı oluşturuyor. Bu bağlamda Güzel Sanatlar sistemine bakarsak; o çok aşağılanan sistem daha gerçekçidir; çünkü asla simülasyon yaptığına inanmıyor. Proje eğitimi yaptığına inanıyor. Piyasada nasıl mimar olunuru anlatmıyor. Bauhaus'tan başlayarak mimarlık dünyası bu simülasyona esir olmuş gibi görünüyor. <b3> <j1>
16.	Mimarlık Ortamı (j2) Eğitim Ortamı (j1) Öğrenci Profili (a3)	1-9 3-24 9-23	9 21 14	<j2> Kimlikler o kadar çoğulluktur ki, orada sadece en hızlı biçimde anlatılabileceklerin bir kaç tanesine değindim. <j1> Sonsuz sayıda kimlik üretiriz mimarlık bağlamında. Dolayısıyla, hiçbir okul bütün o kimlikleri sistemin içinde görünür kılamaz ya da o doğrultuda öğrenciyi yönlendiremez. Kaldı ki, yönlendirme okulda olan bir şey değil. Yine temel bir yanlış. Yaşama atılırsınız tasarımcı olarak. Ömrünüz boyunca tasarım yapmayacak, belki de tuvalet malzemesi satacaksınız. Bunu hangi okul öngörebilir ki. <j2> <a3> Öğrenciler kendilerini o doğrultuda biçimlendirmeye çalışırlarsa, öğrencinin kendi kendisini biçimlendirmeye, yönlendirmeye itilmesi, bu imkanın ona verilmesi, tabiki çok anlamlı olur. Öğrenci kendi kendisini taşıyan, kendi sorumluluğunu yürüten bir insana dönüşüyorsa, böyle biri olursa tabiki bu bir avantajdır ama onun nasıl olacağını hangi doğrultuda gideceğini tanımlayamayız. Öğrenciye belirli özgürlükleri sağlarsınız. O özgürlükler doğrultusunda kendisinin ne olmak istediğine ilişkin yönler arama şansı olur. Bulur, bulmaz o ayrı bir sorun. Hiç kimse için bu garantiyi verecek bir sistem yok. En

				azından arama şansı olur. Bu şansı ne kadar az veriyorsanız onun kendisini biçimlendirme imkanını da ortadan kaldırırsınız. <a3> Okul bunu yapmalıdır. Bu temel hedeflerden biri olmalıdır. Hiç tereddütsüz. <j1>
17.	Toplumsal Yaşam (m1) Öğrenci Profili (a3)	1-4 4-16	4 12	<m1> Mezun olan herkes gerçek yaşama çıktığı zaman bir travma yaşar; çünkü oradaki hiç bir ilişki öğrenim hayatındakine benzemez. Hiçbir pratik öğrenim hayatındaki pratik değildir. Dolayısıyla bu travma demektir. <m1> <a3> Bazıları bununla daha iyi baş eder ama bu hiçbir şey ifade etmez. İnsandan insana sonsuz sayıda değişen bir şey. Bazıları daha uyanıktır, daha kolay uyum gösterir. Bazıları ömür boyu gösteremez. Bazıları çelişkinin farkına bile varmaz. Öğrendiklerinin şahane hayatlarında işlerine yaradıklarını düşünebilirler. Böyle öğrenciler vardır. Bazen öyle söyleşiler okurum. Hele eski kuşakta çok yaygındır. Bize öğrettikleri ile ben ömrüm boyunca çok işler yaptım denir. Okulda öğrendiklerinin bütün hayatını biçimlendirdiğini sanan çok insanla karşılaştım. Bu insanın uyanıklık düzeyiyle ilgili bir şey. Buna söyleyecek sözüm yok. Bazıları cennette yaşadıklarını düşünüyor olabilir, onların bileceği şey. <a3>
Soru 17:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
18.	Eğitim Ortamı (j1) Okul Profili (a1) Kalıtım (b2) Öğrenci Profili (a3)	1-33 9-18 12-14	33 9 2 4	<j1> Ben Mimarlık öğrenimine başladığım zaman, bütün Türkiye'de beşi geçmeyen Mimarlık okulu vardı. Bir kere en temel farklılık bu ve dolayısıyla ben çok az sayıda mimarın bulunduğu bir ülkede mimarlık diploması aldım. Gerçekten çok azdı. Bugün Türkiye'deki mimar sayısı kırk bini geçiyor. Herhalde Avrupa'daki en çok mimar miktarını oluşturuyoruz. Az buz bir şey değil bu. Bir kere bunun çok önemli bir değişim olduğunu görmek zorundayız. Sayısal değişim yabana atılır bir değişim

	Etkileşim (b3)	14-18 26-29	3	değil. <a1> Eskisiyle fark nedir deniyorsa ben GSA'den mezun oldum, doğru söyleyeyim pek az okulda artık oradaki kadar öğrenci-öğretim üyesi ilişkisi olduğunu düşünüyorum. <b2> Oradaki çok eski usüldü. Orada bir ölçüde hala devam ediyor ama eski haliyle orada bile devam ediyor olamaz. <b2> <a3> Bu kadar öğrencinin suskun olduğu bir sistemin çok olduğunu sanmıyorum. Kaldı ki, o zamanki akademi öğrencisinin epey marifetli ve dinamik bir öğrenci tipi olduğunu düşünüyorum. Ona rağmen öğrenci-öğretim üyesi diyologu son derece önemsiz bir diyologdu. <a3> <a1> İkincisi dünyadan haberlilik düzeyi, başka ülkelerde ne olup bitiyor meselesi; Avrapada ne oluyor, Ortadoğu'da ne oluyor meselesi. Bugünkü kadar enformasyon zenginliğine sahip olmayan dünyada ben mimarlık öğrenimimi bitirdim. Bu bir şey kazandırıyor mu? Kazandırıyor. Bugün bütün dünyada enformasyon patlaması yaşandı ve Mimarlık alanına da bu hiç tereddütsüz yansıdı. Mimarlık alanlarında bilebilme imkanımız arttı. <b3> Eğitim sistemlerimiz ne kadar umutsuzlaşsak da eskisine oranla çok daha fazla biçimde ABD ve Batı Avrupa'dakine benzer hale geldi. Bu o zamana göre çok daha fazla enformasyon almakla alakalı. <b3> Azımsanacak gibi değil. Yaklaşık kırk yıl içerisinde çok farklılıklar oldu ama iyi yönde, kötü yönde gibi laflar kullanmayı doğru bulmuyorum; çünkü neye göre diye sorarlar adama. Değişim, değişimdir. Sürekli değişiriz, değiştiririz. <j1>
19.	Toplumsal Yaşam (m1)	1-22	22	<m1> Doğru evrimleşmeden söz etmemiz için bir doğruluk tarifi yapmak lazım. Bu doğruluk tarifi yapmak kadar tehlikeli bir şey yok; çünkü sayısız değişme imkanını baştan engellemek demek bu. Dolayısıyla doğruluk terimini ben, toplumsal yaşamın önemli

				bölgelerinden dışlamak gerektiği kanısındayım. Doğruluğun tarifini yapmaktansa bence yanlışlığın esnek tarifini yapmak zorundayız. Yoksa gerçekten olası seçenekleri üretebilme imkanımızı kısıtlarız. Bu, sanırım mimarlığı da aşan ölçüde bence geçerli. Evet, başımıza gelebilecek en kötü durumları tayin edebilirsiniz. Buralara doğru gidilmese iyi olur deme imkanı vardır ama doğru yol şurasıdır demek bütün sınırları tarif ettiniz demektir ki, gidebileceğiniz tek bir yer kalır. Orasının da ancak bir grup insan için doğru yol olduğu gerçeği, bir sürü insan içinde olmadığı gerçeğini inkar etmek demektir. Herkes için doğruyu tarif etmeye imkan yok ki, onun için asgari müştereklerde uzlaşılabilecek şey yanlışlığın tanımlandığı bir bölge. Orası için tanım yapma şansımız daha gerçekçidir. O bile kuşkulu ama doğruluk tarifi modern dünyada çok tehlikeli bir tarif bence. Doğruluk üzerine tartışırsınız ama sadece doğruluk üzerine bir yol tarifi yapmak, kimseye öneremeyeceğim bir şey. <m1>

Röportaj No:21		Prof. Bülent Tanju (Mardin Artuklu Ü. – 2012-….)		
Pasaj No	Temalar	Satır Arası	Satır Sayısı	Pasaj
Soru 1:	*Tasarım eğitimi alanındaki konumuzundan bahseder misiniz?*			
1.	Eğitimci Profili(a2)	1-26	26	**<a2>** Ben 1982 yılında başladım mimarlık eğitimime. İstanbul Erkek Lisesi mezunuyum. Bugün mimarlık ve mimarlık eğitimi biraz daha popülerleşmiş durumda, daha tercih edilebilir durumda. Böyle bir şey yoktu aslında. Bunu şundan dolayı söylüyorum; İstanbul Erkek lisesi mezunları genelde yüksek puanlı yerlere gidiyorlar. Mimarlık o zamanlar yüksek puanlı değil. Ama ben Güzel Sanatlar Akademisi'ni tercih etmiştim. Küçük bir şaşkınlık yarattığımı hatırlıyorum. Arkadaşlarım arasında kızgınlık ve şaşkınlık yaratmıştım. Sonuçta Akademi'ye gitmek için mi geldin bu okulda okudun, diye itiraz ettiklerini hatırlıyorum. Böyle bir durum olduğunu söyleyebilirim. Mimarlığa nasıl karar verdin dersen, o da biraz el yordamıyla. Mimarlığın ne olduğuna ilişkin bir fikrim vardı ama, biraz eğrisi-doğrusunu bularak karar verdim. Biraz önce söylediğim şeyle bağlantılı olarak, aslında belli ki yapısal olarak veya ilgilerle eğilim olarak insan bilimlerini meraklıymışım. Kafam basardı, elim kalem tutardı. Ama ben gidip tarih ve felsefe okuyacağım deme cesaretine sahip değilmişim. Nitekim, mimarlığın bile bir tür cesaret olduğu ortaya çıkıyor. Dolayısıyla onu beceremedim. Mimarlık belli ki bana hem insan bilimleri ile daha yakından ilişkili gibi gözüktü, hem de karşı çıkanlara ama gene de bak işte bu bir meslek deme şansını verdiği için, böyle ara yol gibi bulmuştum aslında. Demek ki cesaretim o kadarmış yani. Bu bence mimarlık eğitimine ilişkin şimdi sahip olduğum pozisyona ve fikirlere ilişkin bir şey de söylüyor, açıklıyor. **<a2>**

2.	Eğitimci Profili (a2) Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1) Eğitim Ortamı (j1)	1-29 4-5 15-16 13-25	29 2 2 12	**<a2>** Sonra üniversite sınavlarına girdim. Sınav sonuç belgesi - birinci tercihim Akademi'ydi - Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Bölümü diye geldi. Ben bu nereden çıktı dedim. **<k1>** Ama işte o 1982 YÖK'ün kurulduğu ve YÖK yasasının çıktığı yıl dolayısıyla, üniversiteye çevirdiler. **<k1>** Böyle bir ortamda ben Mimar Sinan Üniversitesi'nde eğitime başladım. Muhtemelen insan bilimlerine ve belki sanatlara olan ilgimi bir tür meslekle ilişkilendirmeme yol açması gibi, Teknik Üniversite yerine Akademi'yi seçmemin altında yatan şey de böyle bir şeydi. Çünkü nerden öğreniyorsun, hele o zaman bilginin dolaşımının ya da erişim olanaklarının çok daha zayıf olduğu dönemde senden 4-5 yaş daha büyüklerden öğreniyorsun. **<j1>** Beni almadıkları Akademi harikulade bir yerdi. O belli ki bir kazaymış. Türkiye'de az olan kazalardan. **<k1>** Ben 1982'de girdiğimde o çoktan bitmişti. Hem 12 Eylül'le, hem peşinden YÖK yasası ile. **<k1>** Dolayısıyla son derece tatsız-tuzsuz, eskiden biraz kalmış tatlar vardı. Hocalar ve eski öğrenciler ama. Onun hızla yok olmakta olduğu dönemde ben MSÜ'ne başladım. Ve istemediğim şey oldu. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuş gibi; kendimi son derece daraltılmış ilgi alanı, son derece sınırlı mesleki eğitimin içinde buldum. Ve bizim lisedeki ilgilerimiz, yedi yıllık okulun son üç yılında bir yığın derste, kafayı taktığımız derslerde konuştuğumuz okuduğumuz şeylerin hiçbirinin olmadığı bir okula gittim. **<j1>** Bir anlamda eşekten düşmüş gibi oldum. Bir haftanın sonunda, ben bu okulu bitiremem, bırakmalıyım, ne yapmalıyım falan diye düşündüğümü hatırlıyorum. Mimarlıkla ilişki kuramamdan değil, ortamın daralmasından. **<a2>**

3.	Eğitim Ortamı (j1) Eğitimci Profili (a2)	1-13 3-15	13 12	**<j1>** O dönemde muhtemelen, söz gelimi mimarlık okumak için nereye gitsem belki benzer bir şey olurdu. Hatta belki o dönemde üniversite okumak şanssızlıktı. **<a2>** Mesela, benim Akademi'den sonraki seçeneklerim Boğaziçi Tarih, Felsefe gibi yerlerdi. Belki oraya da gitsem aynı şeyi hissedecektim. Dönemle de alakalı ama, bunu sadece döneme iliştirmemekte yarar var. Türkiye'de üniversite de böyle bir şey. İnsan bir zaman sonra onu fark ediyor. O dönem sadece mutlu tesadüflerin azaldığı bir dönemdi. Belli ki 1970ler de mutlu bir tesadüfmüş. Bunun hemen çanına ot tıkandı. Dolayısıyla hem dönemden, hem Mimar Sinan'dan, hem de genel olarak üniversitelerin yapısından dolayı MSÜ'yü ben kavga dövüş altı yılda bitirdim. <**j1**> Bilmem kaç kere bırakmayı düşünerek, Mimar Sinan içinde bölüm değiştirmeye karar vererek... Sonra onlar hep direkten döndü, sonra bitti. **<a2>**
4.	Eğitimci Profili (a2) Eğitim Ortamı (j1)	1-37 10-20	37 10	**<a2>** Kafamda doğrudan Mimarlık Tarihi yüksek lisansı yapmak vardı. O da acayip bir durumdu aslında. Belli ki Mimarlık Eğitimi ile arasını bulmaya çalıştığım şeyler iyice ortaya çıkmıştı, yani insan bilimleriyle olan ilişki. Mimarlık lisansından sonra da o günkü aklımla ve o günkü şartlarla, bugün mimarlığın üzerine başka bir yere gitmek mümkün yani. Böyle insanlar da tanıyorum. Tarih lisansı yapmak da mümkün ama, talihsizlikler, beceriksizlikler ve gene o dönemin kapalılığından dolayı, olsa olsa mimarlık tarihi aklıma geldi. O da biraz acayip bir şey. **<j1>** Çünkü o zaman ortalıktaki Mimarlık Tarihi tezlerine baktığınızda, benim tarihten anladığım şeye benzemediğinin de farkındaydım açıkçası. Gene bir tür risk alarak gittim. Nitekim orada da yüksek lisansı tezimi bitirirken başımı belaya sokmayı becerdim yani. Benim

				hayal ettiğim gibi bir şey değildi ama, yine de bir güzergah açmış oldum kendime. Teknik Üniversite'ye gittim yüksek lisansa. Mimar Sinan'da zaten var mıydı yok muydu hatırlamıyorum ama, kalmak da istemiyordum. O arada altı yıl içerisinde Teknik Üniversiteler de değişmeye başlamıştı. **<j1>** İTÜ'ye gitmekten, yüksek lisans programından memnun olmasam da yine de çok memnun oldum. Tomarla insan tanıdım. Yine de üniversiteye benzer bir yerde karşıma çıkabilecek bir grup hocayı tanıdım (Ferhan, Hülya, Atilla...) Her şeye rağmen iyi bir geçiş oldu, her şeye rağmen benim kuşağımdan çok fazla insan tanıdım. Özellikle doktoraya başladığımda. Yüksek lisanstan kestirdiğim kadarıyla Akademi'nin içinde olamayacağıma ilişkin bir ipucu yakaladım ve de bana açıkça söylenmişti zaten, sen hayal bile etme diye. Ama bir inat ya da ilgiyi tamamen kesmemek adına doktoraya başladım, mimarlık yapmaya başladım. 8-9 yıl sonra doktora bitti. Doktora biterken de Uğur Bey Anadolu Üniversitesi'nden Yıldız'a geldi, gelirken de Yıldız'a gelir misin benimle diye sordu. Ben de nereye giderseniz ben de giderim dedim. Dolayısıyla epey gecikmiş ve ters bir yolda üniversiteye geçmiş oldum. O arada doktora sırasında mimarlık yapmaya çalışırken, o yedi sekiz yıl içinde oradaki bütün ilişkileri vesaireleri beceremeyeceğimi de anladım. Benim bir de yavaş öğrenme gibi bir özelliğim de var muhtemelen. **<a2>**
5.	Eğitimci Profili (a2) Akademik Yapılanma (d1)	1-36 9-33	36 24	**<a2>** Bilmiyorum yararlı mı oldu ama, çetrefilli ve dolaylı oldu. Şöyle düşünelim, tam tersine ben yüksek lisans biterken diyelim ki, araştırma görevlisi olsaydım da çetrefilli olurdu. Uğur Bey belki anlatmıştır. Akademi'nin içinde kaldığında başını belaya sokuyorsun.

				Dolayısıyla yolların hepsi çetrefilli. Sadece benimki böyle bir güzergah izlemiş oldu. Dolayısıyla epey geçi benim en azından ön gördüğüm gelecekte yeri olmayan üniversiteye geçmiş oldum. Kabaca böyle bir süreçle Yıldız'a başladım. **<d1>** Şöyle özetleyeyim, Yıldız'a ben girerken zaten, neredeyse devlet memuru olma yaşım geçiyordu. Apar topar araştırma görevlisi kadrosu bulundu. 1999'da o kadroya başvurdum, kabul edildim. Ondan bir ay sonra doktora jürime çıktım. Doktora bitti. O yıl içinde yardımcı doçent olup ders vermeye başladım. Yine de bu galiba fena bir şey değil. Araştırma görevliliğini yapmamış oldum. Zaten lisans üstü programı Uğur Bey'le yeniden açılmıştı. Mimarlık Tarihi Kürsüsü vardı zaten orada. Uğur Bey'in revize ettiği yüksek lisans programı ile başladık. Orada yapabileceğimiz bittiğinde de sonlanmış oldu. Ondan sonra da Mardin'de başladık. Ben Mardin'e, ilk Yıldızdayken daha hiç oradaki mimarlık bölümü oluşmamıştı, daha ilk araştırma görevlilerini falan alacaklardı. Beni jüriye davet etmişlerdi. Oradaki Rektör ilgimizi çekmişti, hala o Rektör bey var. Şundan şaşırdım, bizim de Yıldız'da Uğur Bey'le ikimizin de yapacaklarımızın bitmekte olduğundan, yeniden akademinin dışına mı çıksak, diye düşündüğümüz bir aralıkta, Serdar Bey'i orada görünce, bu ülkede gene de böyle insanlar rektörlük yapıyorlar diye aklımızda bir yer etmişti. Yıldız'da başka nedenlerle canımız gitgide sıkılmaya başladığında, orada mimarlık bölümünü oluşturmaya başlamışlardı. Daha önceden KATÜ'den tanıdığımız iki arkadaşımız oraya geçti. Onların oraya geçmesiyle biz de Mardin'e geçtik 2011 Ağustosu'nda. **<d1>** Eylül döneminde lisans derslerine başladık. Bir yıl

				önce biz oraya gitmeden zaten birinci sınıf öğrencileri vardı. Bir dönem sonra da 2012'nin Şubatı'nda yüksek lisans ve doktora programına başladık. **<a2>**
Soru 2:	*Kurumunuzun bir mottosu var mı?*			
6.	Motto (b1) Proje Atölyeleri (e1) Toplumsal Yaşam (m1) Öğrenci Profili (a3)	1-17 8-9 17-20 20-31	17 1 3 11	**<b1>** Mottosu yok ama, yapmayı deniyoruz. Yapabiliyoruz anlamına gelmiyor. Dar anlamıyla mesleki eğitim olmasın, birinci olan bu. İkinci olarak da hem lisansta, hem lisans üstünde insan bilimleri başlığı altında toplamakta yarar gördük. Kabaca böyle bir eğitim vardı. Mardin'deki temel şey uzmanlık, doğrudan bireysel bir şey. Kaldı ki tek tek bireylerde tek bir uzmanlığı da kapsamaz. Yani birden fazla ilgi alanları içiçe geçmiş olabilir. **<e1>** Uzmanlık alannları ne olursa olsun, herkes atölyenin içinde olsun. **<e1>** Bir yandan çok kötü gitmiyor, bir yandan da o kadar çok düşünmemiz gerekiyor ki. Hep şöyledir ya, biz biliriz ne yapmak gerektiğini ama, bir türlü fırsatımız olmaz. Fırsat bulsak dağları devirirz. Halbuki öyle değil. Bir şeyler biliyoruz, fikrimiz de var, Yıldız'la da konuşuyoruz nasıl yapılabilir vesaire yapalım diye. Bir yandan da her durumda o bildiğini var saydığın şeylerle yeniden yüzleşiyorsun. Dolayısıyla öğrenmeye de devam ediyorsun. **<b1> <m1>** Mardin'de olmak başka bir şey. Mardin'de olmak başka bir şey derken, dar anlamıyla gelenek mimari, taş evleri falan kastetmiyorum. Şartlar değişiyor. Toplumsal ortam değişiyor. **<m1> <a3>** Öğrenci profili değişiyor. Söz gelimi şu an üçüncü yıl içerisinde olan öğrencilerimiz, kabaca yarısı Doğu ve Güneydoğu Anadolu, diğer yarısı ise Türkiye'nin her yerinden. Samsun var, İstanbul var, Eskişehir, İzmir, Antalya, Burdur var. Dolayısıyla böyle bir karışım var lisansta. Bu durum pragmatik olarak yarar sağlıyor. Dar

				anlamıyla yakın çevreye kapanmak çok iyi olmazdı. Bence çok iyi bir avantaj sağlıyor. İstanbul'a Türkiye'nin her yerinden kalkıp geliyorlar. Ama belli ki en azından lisans seviyesinde Türkiye'deki genç nüfus üniversite okumak için ciddi biçimde hareketlenmiş durumda. Bence bu iyi bir şey. **<a3>**
Soru 3:	*Mardinin yer aldığı bağlam eğitimi ve öğrencileri etkiliyor mu?*			
7.	Toplumsal Yaşam (m1) Bilişsel Araçlar (g1) Deneyimle-me Araçları (h3)	1-24 21-23 21-23	24 2 2	**<m1>** Bu anlamda yer değiştirmek sadece onları değil, tabi ki bizi de etkiliyor. Şöyle bir şey değil. Onun için dikkatlice cevap vermeye çalışıyorum. Başbakan bir vesileyle Mardin'e geldiğinde, bizim okulun resmi açılışını uzaktan yapmıştı. Taş'ın başkenti Mardin gibi bir şeyler söylemişti. Böyle yerleşik programlaşmış bir şey yok tabi ki, nasıl olsun. Bu kadar bilginin, hareketliliğin olduğu bir yerde, yerel bir bilgi hayali kurmak, o bilginin içine kapanmak pek anlamlı değil. Ama etkilemiyor mu? Etkiliyor tabi ki. Gelip Mardin'dde kalıyor öğrenciler. Onların hayatının algısını etkiliyor. Bir kısmı son derece sıkıntılı. Alışmakta zorlanıyorlar. Kendi içlerine çok kapalı, küçük bir yer. Bütün sevilebilecek niteliklerine rağmen, belli ki öğrenci hayatı yaşamak, söz gelimi Eskişehir'de yaşamak gibi değil yani. Bunu böyle bir şey etkiliyor, eğitimi. Biraz önce kastettiğim şey buydu. Kimse Mardin'de olduğu için farklı bir mimarlık yapar hale gelmiyor. Toplumsallık zaten mekanla var olan bir şey. Dolayısıyla hayatınızın bir kısmını Mardin'de geçiriyorsanız, çevreyi nasıl algıladığınız, insanlarla nasıl ilişki kurduğunuz, mekanlarla nasıl ilişki kurduğunuz üzerine bir etkisi var tabii ki. **<g1>** **<h3>** Ama doğduğu yerin de var, yaşadığı yerin de var, gördüğü filmin de var, gördüğü fotoğrafın da var. Bizim anlattıklarımızın da var.

				<h3> **<g1>** Dolayısıyla yok demek değil ama, onu tek bir etki olarak kavramak gerek. **<m1>**
8.	Toplumsal Yaşam (m1) Öğrenci Profili (a3) Kurgusal Yapılanma (d2)	1-22 1-7 7-19	22 7 12	**<m1>** **<a3>** İstanbul'a gelen öğrenci nereden gelirse gelsin, bir anlamda daha hızlı değişiyor. Bir anlamda metropolitan etkiye görece daha maruz kalıyorlar, bu doğru. Ama mesela şöyle şeyler de var, tersine gündelik hayatları bağlamında muhtemelen çok sıkılıyorlar. Çok basit şeyler çok zor olabiliyor. Toplu ulaşım bile çok zayıf. Küçücük şehirde bir yerden bir yere gidip gelmeleri bile sıkıntılı. **<a3>** **<d2>** Ama öbür taraftan şöyle şeyler oluyor, 20 kişi söz gelimi bir yılın öğrencisi... Ben geçen yıl dalga geçiyordum tepemi attırmayın birebir markaj yaparım diye. Biz zaten 25-26 kişiyiz öğretim görevlisi olarak. Dolayısıyla başka türlü zaman geçirme imkanı da sağlıyor. Okulun dışında bile çok fazla vakit geçiriyouz. Bizim için atölye saati çok anlamlı bir şey değil. Ben neredeyse oradaki zamanımın tamamını okulda geçiriyorum. 11'de atölyeye gittiğinde, birdenbire oturup proje ya da mimarlık hakkında konuşmaya başlıyorsun, ya da komik bir tane film seyretmeye başlıyorsun. Dolayısıyla eğer zorlarsanız, aradaki şeyleri başka türden bir avantaja çevirmek için uğraşıyorsunuz şüphesiz. **<d2>** Başka bir açıdan bakarsan, İstanbul'da olduğundan daha fazla ya da daha hızlı değişiyoruz hepimiz. Çünkü ilişkiler çok daha yoğun olmaya başlıyor. **<m1>**
Soru 4:	*Günümüz mimari tasarım eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?*			
9.	Eğitim Ortamı (j1) Kalıtım (b2)	1-41 7-10	41 3	**<j1>** Neredeyse 19. yüzyılın ortasından itibaren, asıl olarak 20. yüzyılın başından itibaren şöyle bir ikiliğin ya da gerilimin olduğunu söylemek belki çok yanlış olmaz mimarlık eğitiminde. **<b2>** Biri konuşmanın başında değindiğimiz o dar anlamıyla bir bütün, meslek eğitimi

	Merkezi Karar Mekaniz -maları (k1)	20-41	21	olarak mimarlık eğitimi, muhtemelen mimarlık okullarının büyük çoğunluğunu oluşturuyordur 20.yüzyılda dünyanın her yerinde. **<b2>** Bir ikinci ayak da, bu türden bir meslek eğitiminden saçılanlardan ibaret. Onun dışına çıkanlar, onların sayısı çok fazla olmamış olabilir. Öbür taraftan da o okullar aslında mimarlık bilgisinin yeniden üretimi, mimarlık düşüncesi bağlamında ilginç olan yerler oldular hep. İlginç okullar da onlar oldular. Şimdi şöyle bir problem, tüm Türkiye'de hemen hemen bu hiç yok. Bunu da söylemekte yarar var. Bir tür karakuru mesleki eğitiminde herhalde en ruhsuz olanın hakim olduğu bir ülke olagelmiş. Fakat sanki şöyle bir şey var ve hiç hoşuma gitmiyor, son on – on beş yılda tırmanan bir süreç... **<k1>** Avrupa Birliği'nin içindeki Bologna süreci falan da benzer şeyleri işaret ediyor. Genel olarak üniversite eğitimini, özel bir alan olarak da mimarlık eğitimini bir tür mesleki verimliliğin içine itme eğilimi var. Süresi kısalsın, bir an önce bitsin, para kazanmaya başlasınlar. Hızla bir takım mesleki yeterlilikler ve standartlara sahip olsunlar. Bu mesleki yeterlilikler ve standartlar değersiz ve saçmadır diye söylemiyorum ama, onlardan başka bir şey yokmuş gibi düşünmenin de anlamı yok. Dolayısıyla, aslında, sözgelimi Avrupa'daki üniversiteler de böyle bir şeyin içine girdiler. Bu eğilim Türkiye'ye yansıdığında daha da tatsızlaşıyor. Çünkü Türkiye zaten o mesleki alandan saçılanlara hemen hemen hiç sahip olmadığı için, dolayısıyla burada zaten mesleki eğitim var. O bir kere daha sıkıştırıyor gibi geliyor bana. Geçenlerde Bologna süreci ile ilgili form doldurmamız gerekiyordu Bölüm Başkanı olarak. Onu doldururken fark ettik bütün sorular istihdama yönelik sorular. İstihdam, çalışma tabi ki

				önemli. İnsanlar para kazanacaklar. Hayat bir yandan da devam ediyor ama, sadece bundan da ibaret değil. Üniversite sadece bu sorulara cevap veren bir yer değil. Bence sürecin en büyük sıkıntılarından bir tanesi, bu giderek daraltılmış profesyonal eğitimin içine kapanma gibi gözüküyor. **<k1> <j1>**
10.	Eğitim Ortamı (j1) Etkileşim (b3)	1-22 11-20	22 9	**<j1>** Yerel olarak mimarlık eğitimi genellikle mesleki alanın içinde kalmış. Çok genel bir kültür tarihi olarak baktığında, aslında pratik olarak biz mimarlığa çok uydururuz yaptığımız işte, ne mimarlık ne de mimarlık eğitimi matah bir yere oturmuyor. Şu önemli bir soru: Diyelim ki mekan üretiminin ya da mekanla ilişkimizin sahip olduğu potansiyellerin rahatlıkla özgürce ortaya çıktığı, bunun egemen olduğu bir dönem oldu mu derseniz olmadı. Sadece bir lokal durumlar var, noktasal okullar var. Bir yığın okul sayılabilir. Hepimiz sayarız ama, o bir yığın okul bütünün içinde çok fazla bir şey oluşturmuyor. **<b3>** Bir aralık kabaca 1960'lardan itibaren o bütün 1968 dünyası, - 68 gençliği diye anlatılan şey var ya - en azından batı dünyasında üniversiteler bu anlamda sadece mimarlığın değil, bütün bilgi alanlarının içindeki potansiyeli daha fazla ortaya çıkarma talebinde bulunmuş. Öğrencisiyle, öğretme üyesiyle vesaire o aralık bu taleplerin bir yaygınlık kazandığını söylemek mümkün. En umutlu, en mutlu dönem öyle gibi gözüküyor. Ama onun da kısa sürdüğünü söylemek lazım. Belki 1970'lerdeki Akademi bile uzaktan böyle bir esintinin İstanbul'a değmesiyle ilişkili olmuş olabilir. **<b3>** Tam olarak bilemiyorum, çok ayrıntılı. Ama onun dışında çok yaygın bir durum yok. **<j1>**
Soru 5:	*Mimari tasarım eğitimi üzerine bakış açınızı neler belirler? Günümüze değin hangi koşullara göre şekillenmiş ve ne türden süreçlerden geçmiştir?*			

11.	Eğitimci Profili (a2)	1-29	29	<**a2**> Ben galiba öyle çok hakikat, saklı biçim ya da ideal gibi kavramlarla çok konuşmayan bir insanım. Çünkü neleri değiştirmek gerektiğine ilişkin fikirlerim var tabi ama onları ideal haline getirmem. İdeal çünkü öyle bir şey ki, zamandan ve mekandan bağımsız bir durum. Ama zamandan ve mekandan bağımsız bir durum yok. Tıpkı biraz önce Mardin'e ilişkin söylediğim gibi. Oraya gidiyorsun, orada yepyeni bir durumla karşılaşıyorsun. En demek istediğim, galiba şöyle yapılsa ne iyi olur dediğim bir şeyin hiçbir anlamı olmayabileceğini arada farkediyorsun. Dolayısıyla zaman ve mekana bağlıyız. Bu içsel süreci bu kadar kolay dış ve iç diye ayırabiliyor muyuz ondan emin değilim. Şöyle düşünün, dış süreç dediğin, Mardin'deki koşullar, şartlar. İç süreç de mesela benim ideallerim olsun. Onlar mekan-zamanda varlar, bende varlar. Dolayısıyla benim tarihimden, çocukluğumdan, üniversite öncesi eğitimimden, okuduklarımdan bağımsız değiller ki. Onlar da aslında bir yığın farklı ilişki ile etkiyle oluşmuş ve kurulmuş şeyler. Dış ve iç dediğimiz şey o kadar birbirinden ayrı değil. Daha doğrusu iç dediğimiz şeyler de, dış diyegeldiklerimizden bu kadar bağımsız değiller. Benim hayatta gördüklerimden, benim tarihimden başka bir tarihi olan insan muhtemelen o başka iç süreçler dediğimiz süreçleri üretiyor. Dolayısıyla onların da mekan ve zamandan bağımsız hiç koşullanmamış olduğunu söylememiz mümkün değil. Dolayısıyla ben bunları kesinlikle ayırmamak eğilimindeyim. Yoksa evet konuşmak için bir yığın şeyi biraz önce dediğim gibi indirgiyoruz. İndirgediğimizin de farkında oluyoruz. Dolayısıyla her indirgemeyi yaptığımızda biraz geriye çekilip düşünmekte fayda var. <**a2**>

Soru 6:	*Kişisel öğretim tekniklerinizi ve metodlarınız nelerdir?*			
12.	Kişisel Metod (i1)	1-23	23	**<i1>** Özellikle derslerde, mesela mimarlik tarihi dersi anlatıyorsam, şöyle şeylere dikkat etmeye çalışıyorum; sözgelimi, anlattığım şeyleri hep farketmelerini isterim. Söz gelimi aynı dersi birisi epey farklı perspektiften başka türlü anlatabilir. Dolayısıyla başka türlü okuyoruz. Anlattığım hiçbir şey tartışmasız mutlak değil. Bunu sadece dersler değil, atölyede, nerede olursa olsun hissettirmeye çalışırım. Tartışmalı olduklarının farkında olmaları gerektiğini, o tartışmanın zaten sözgelimi mimarlık ya da tarihi düşünmek olduğunu anlatırım. Varsa eğer birinci, ikinci, üçüncü sıralı ilkelerimden herhalde ilki bu. Başka bir tanesi derslerin - tarih gibi- tek yönlü monologlara dönüşmesi hiç hoşuma gitmiyor. Bu lisans derslerinde oluyor. Sizin istediğiniz kadar karşılıklı ilişki kurulamıyor. Çünkü soru sormak için bile bir yığın şeyden haberdar olmak, itiraz etmek için haberdar olmak gibi. Ama yine de kışkırtıcı böyle bir konuşmanın olması için. En azından geçtim hepsini, böyle bir tartışmaya dersin açık olduğunu bu duruma cesaretlendirmek için uğraşırım, herkese. Dolayısıyla şunları söylerim, sözgelimi aklınıza bir şey geliyorsa hemen sorun, sözümü kesin, anlamadım deyin, ne demek istiyorsunuz deyin. Dolayısıyla mümkün olduğunca karşılıklı ve rahat bir ilişki olmasını sağlamaya çalışıyorum, oluyor da zamanla. Lisans üstünde çok daha kolay oluyor. **<i1>**
13.	Kültürel Yaşam (m2) Kişisel Metod (i1)	1-8 8-18	8 10	**<m2>** Konferans verirken de, ideal konferans durumu aslında hızlı bir şekilde karşılıklı konuşmaya çevrilebilen bir konferans. Sadece başlangıçla ilişkili değil. Buna alışkın olmadığımızı söylemek mümkün. Böyle bir kültür dünyasından gelmiyoruz. Ne eğitimimiz, ne okullar, ne aile genellikle buna izin vermiyor. Birisi konuşuyorsa

	Proje Atölyeleri (e1)	10-15	5	bildiği için konuşuyordur. Halbuki konuşmak, karşılıklı konuşulduğunda anlamlı olan bir şey. **<m2>** **<i1>** Dolayısıyla buna hangi seviyede olursa olsun insanları zorlamak gerekiyor. Derslerin dersle başlayıp bitmesi hoşuma gitmez. **<e1>** Ders bittikten sonra bazen, hele atölyede süresi bittikten sonra, çok da anlamlı konuşulmaya başlanıyor, sürüyor, o zaman sürsün. Niye bitsin? Ama mesela gayri profesyonel bir şey. Saat bitti, benim odama gitmem gerekir. O iş o saate göre tasarımlanmış, ama tam tersine yani. **<e1>** Bu derslere değil, neredeyse okulun dışında olan bütün süreye, o dört yıla yaymak gerekiyor gibi geliyor bana. **<i1>**
Soru 12:	*Kurumunuz bir kimliğe sahip midir?*			
14.	Eğitim Ortamı (j1) Etkileşim (b3)	1-21 3-21	21 18	**<j1>** Kimlikte zor bir kavram. Belli tarihleri ve pozisyonları oluyor tabi ki. Yani ben kimlikten çok böyle söylemek isterdim. **<b3>** Sözgelimi 1970'lerde Akademi başka bir şeye benziyormuş. Ama sonra, 1980lerden sonra, başka bir şeye dönüştü. Bu başka bir şey oldu değil, eski alışkanlığını sürdürüyor ama bir yandan da dönüşüyor. Tarihleri ve pozisyonları var. Değişmeyecek bir kimlik de yok. O kimlik bir anlamda hareket halinde. Bir yerden bir yere gidiyor diye bakmak istiyorum. Böyle görmek kaydıyla evet, o ya da bu şekilde kurumlar bir pozisyona tekabül ediyorlar. Pozisyon hareket halinde olsa bile. Bütün okullar bir pozisyon tanımlıyor. Bazen hatta kimliği olumsuz anlamıyla, sevmedim anlamıyla alırsan, Türkiye'deki okulların daha çok kimlikli olduğunu söylemek mümkün. Hepsi birbirine çok benziyorlar. Aynı yere yığılmış durumdalar. Bu kötü bir kimlik hali. Tek bir okulda da olsa zor, değişmek sorunlu. Herkesin neredeyse çok benzer bir yere toplanmış olması da sorunlu. Kimlik daha çok böyle bir şey çağrıştırıyor.

				Dolayısıyla bütün okulların farkına varmasalar bile bir yerden konuşuyorlar. Bu durum Türkiye'nin tarihi ile ilişkili bir şey. Türkiye kimlik kavramı olmadan konuşamayanlardan. **<b3> <j1>**

EK 2

Mimari Tasarım Eğitiminin Günümüze Gelişi

Mimari tasarım eğitimi kavramı günümüze bir çok farklı aşamadan geçerek ulaşmıştır. Bu aşamaların başlangıcı insanoğlunun toplumsal hayata geçiş evrelerine denk gelmekte olup, ilk eğitim biçimlerinin doğal yaşam alanlarını kontrol altına alma üzerine geliştirilen araçsallıklar ve adaptasyon süreçlerinden ortaya çıkmış olduğu söylenebilir. İnsan toplumunun evrimsel sürecinin başlarında, geçmiş kriterleri ve kayıtları bulunmayan, a priori bilgilerle sadece temel gereksinimlerin farkındalığında olan bireyler vardır. Bu yüzden ilk insanoğlu hayati istikrar çerçevesini sürdürebilmesi için çevresiyle ve kendisiyle uyum içinde olmak zorundadır. Bu uyumu sağlayabilmesi için de bulunduğu düzen içerisinde kendisini tanımlamalı ve olduğu gibi görmelidir. Bu durum hayatta kalabilmesi ve doğaya tutunabilmesi için bir iç kuvvet olarak doğmuştur. Örnek olarak Homo Habilis'lerin yapmış olduğu taş baltalar verilebilir. Bu üretim sonrasında balta artık kendi haline bırakılmış bir taş değildir, tasarlanmış bir üründür ve bu süreç tasarıma yönelik bir eğitim durumunu ifade etmektedir.

Sosyal birlikteliğin artışıyla birlikte bu eğitim hali kolektifleşmeye ve sistematikleşmeye yönelik dönüşümlere uğramaya başlar. Çağlar geçtikçe bu dönüşüm, usta-çırak ilişkileri gibi eğitim yaklaşımlarını ve kurumsallıklarını oluşturmaya başlar. Deleuze'ün bahsetmiş olduğu göçebelik kavramının, mimari tasarım eğitimi evrenine yönelik iz düşümü ise, bu evrenin yerleşik alanlarına ait olmayan kaygan mekanları üzerinde *bırakılan* izlerden ve bu sayede meydana gelen *izleklerden* oluştuğu söylenebilir. Mesela Collingwood, Antik Yunan düşüncesi olan *techne* kavramını, sonuca bilinçli, kontrollü ve yönlendirilmiş eylemler vasıtasıyla önceden tasarlanmış bir sonuç üretmek için gereken güç olarak tanımlamaktadır (Collingwood, 1958).

Ortaçağ döneminde zanaat grupları arasında işbirliği evrensel bir gereklilik haline gelmiştir (Richardson, 2004). Endüstri özel, bireysel, ilişkisel ve kamusal alandan kurumsal bir bölgeye taşınmıştır. Bireysel olarak çalışan zanaat ustalarının üretim mekanı atölyelerdir; fakat zanaatkar varolan ustalık pozisyonunu üyesi

olduğu loncaya göre değiştirmiştir. Üretim yöntemlerini kendisi seçememekte, müşterileriyle olan ilişkilerini ve ürün niteliklerini loncanın belirlediği kurallara göre düzenlemektedir. Çıraklıktan, kalfalığa, kalfalıktan ustalığa uzanan yolda, özgürlüğünü, eşitliğini ve kazancını korumak adına tanımlanmış ve değiştirilemez kurallar altında çalışılmaktadır (Renard, 2000).

Zanaatkârların çırak-kalfa-usta şeklinde sınıflandırılması ve denetlenmesi öncelikle onların çıkarlarını korumak için gerçekleştirilmiştir. Bütün loncalarda üyeler, ustalar, kalfalar ve çıraklar olmak üzere birbirinin astı ve üstü olan çeşitli sınıflara ayrılmışlardır. Ustalar kullandıkları hammadde ve aletlerin mülkiyetini ellerinde bulunduran küçük atölyelerin sahipleridir. Çıraklar ustaların gözetiminde işe alıştırılmaktadır. Kalfalar ise henüz ustalaşmamış ücretli çalışanlardır (Ülgen, 2013).

Lonca	**Usta**	**Kalfa**	**Çırak**
- Birliktelik - İlişki ağları - Denetim - Müdahale - Kanun - Kural - Gözeticilik	- Otorite - Hüküm - Girişim - Eğitim - Rol model - Özerk Yaratıcılık - İdarecilik	- Sorumlu - Beceri - Yükümlü - İletişim - Kişisel Gelişim - Mesleki gelişim	- Taklit - Kopya - Disiplin - İtaate - Sınanma - İstek - Sadakat

Ortaçağ döneminde lonca, usta, kalfa ve çırakların çeşitli karakteristiklerinin Zanaatkar kitabından derlenmesi (Sennett, 2013)

Zanaatkârın edindiği tecrübenin geliştiği mekân olarak atölye, bir okul niteliğindedir. Erken yaşlarda içine girilen bu mekân bir zanaatkârın yaşamını biçimlendiren yuvası haline gelmektedir. Zanaatkârın yuvası, deneyim ve becerinin sağladığı otoriteyi yaşatan üretim alanıdır. Bu alan içindeki üretimin Ortaçağ'daki üretimden farklılaşmış olduğu söylenebilir. Bu farkın arkasında toplumsal bir nitelik taşıyan zanaatkârlığın bireysel nitelikler kazanmasının etkisi olduğu söylenebilir. Rönesans döneminde özgünlüğün ve yaratıcılığın, ustanın

kendini ifade etmesinin birer aracı olarak ön plana çıkması ile geçmişten getirilmiş deneyimin yanında artık zanaatkârı farklılaştıran yeni unsurlar eklenmiş oldu. Pratik yaparak elde edilmiş becerinin yanı sıra artık özgünlük de atölye içindeki otoritenin biçiminde etkili olmaya başlamıştır. (Doğan, 2010)

Orta Çağ sonrasında, Akademi'nin rekabet ve özgürlük kavramları üzerinden geliştirdiği iki temel mottosu bulunmaktadır. Öğrenciler arasında hiç bir ayrım (yaş, ırk, milliyet, vs.) gözetilmemektedir. Mezuniyet süresi hiç bir zaman kısıtlaması altına alınmamıştır. Çalışmalar öğrencilerin dilediği kadar uzatılabilmekte ve herkes istediği eğitimciden ders alabilme şansına sahiptir. Bu demokratik ruhla birlikte öğrencilere katılabilecekleri sosyal bir ağ yaratılmıştır. Jüri heyetleri rekabet ortamlarını ortaya çıkaran yarışmaları bu sosyal düzleme gore değerlendirmekte, akademi öğrencilere bunun içerisinde birey olarak varolabilme olanağını, temel bir amaç olarak görmektedir. (Carlhian, 1979) Ecolé des Beaux Arts'ın atölyelerinde, eğitime başlayan öğrenciler ilk olarak klasik nizamları kullanmayı ve çizim tekniklerini öğrenmektedirler. İlk çalışmaları, klasik yapılardan alınan elemanların ve mekanların, karmaşık olmayan yapıların tasarlanmasında kullanılmasıdır. Ecolé des Beaux Arts' da atölye dışında verilen derslerin atölye ile iç içe olduğu öne sürülebilir, ancak yine de tasarlamanın kendisine ilişkin bir bilgi alanının varlığından söz edilememektedir. Burada özgün çalışmadan çok gelenekselliğe ağırlık tanındığından, klasik nizamların anlatıldığı ve genellikle çizimle ifade edilen bir ödev ile sonuçlanan dersler, stüdyo içerisinde yerlerini bulmakta zorluk çekmemektedirler. Bu eğitim sisteminde evrensel ilkelerin varlığına ve bunların öğretilebilirliğine inanılmakta, her vesile ile de bu aşılanmaya çalışılmaktadır. (Uluoğlu, 1990)

Düşünce tarihi çerçevesinde bakıldığında Varlık'ın denetim altına alınması olgusu, Heidegger'in metafizik olarak nitelendirdiği belli bir tutumun; insanın nesneleştirici tutumunun bir sonucu olarak (Varlık ile olan köklü bağını unutacak kadar), varolanlar ile meşgul olmasında ve varolanların tahakkümüne girmesi olgusunda kendisini gösterir. (Aşkın, 2010) Jean Nouvel hazır reçetelerin oluşturduğu sistemin (özellikle şehirlerde) nüfus patlamaları yaşandıktan sonra, yapısal bir modelle birleştirildiği anda kullanılamaz hale geldiğini, kuralların sözde işlerliğe kavuştuğundan dolayı, mimarlığın artık bir dünya yaratılması olmadığını,

tüm gezegen üzerinde tüm şehirlere uygulanmış bir jeolojik katmanla ilişkili olarak varolduğunu ve tek amacının bu birikmiş maddeyi dönüştürmek, değişikliğe uğratmak olduğundan bahsetmektedir. (Morgan, 1999)

Kiesler bu farklı tarzdaki birlikteliği, mesken inşaatı üzerinden maddelerken, bu maddeler arasında beliren çözülüm, insana dair temel ihtiyaçların başında gelen barınma eylemine yönelik yapısallaşma yöntemleri ekseninde yer almaktadır. (Kiesler, 2001) Cassirer'in yeni alanlardan oluşan genel bilgi teorisinin süreklilik halinde genişletilmeli fikrine göre dünyayı sadece bilimsel olarak bilmenin genel temellerini araştırmak yerine, dünyayı anlamanın farklı temel formlarını, bu formların kendine özgü eğilimleri ve yapısı içinde kavramaya, onların bir diğeri karşısında sınırlarını belirlemeye geçmek gerekir. (Köktürk 2005)

Bauhaus'un sözcüsü Walter Gropius'tur. Hareketin tarihine, yakın zamanlara kadar koruduğu resmiyeti kazandıran, onun yazdıkları olmuştur. Nazi rejiminin okulu kapatmasının ardından Amerika'ya göçen Bauhaus, Özgür Dünya'nın, Liberalizmin, Uluslararası Stil'in tasarım dili haline gelir. Oysa çağdaş araştırmalar, Bauhaus hadisesinin, Almanya'nın tarihinde Gropius'un onu sıkıştırdığı iki dünya savaşı arası dönemden çok daha önceki ve sonraki zamanlara yayıldığını gösterir.(Artun, 2009)

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan modernizm, uluslararası stil ve fonksiyonalizm gibi tanımlamalarla da anılan modern mimarlık, yüzyılın ilk yarısında gerek mimari ve gerekse kent planlama alanlarında oldukça etkili bir akıma dönüşmüştür. Bu dönemde "expresyonist" eğilimiyle de tanınan Gropius, Bauhaus'un kuruluşunu takip eden dönemde "rasyonellik karşıtlığı" anlamına da gelen bu görüşünden kısa sürede vazgeçmiştir. Gropius bu değişim çerçevesinde benimsediği yeni görüşünü Bauhaus'un yeni eğitim felsefesinin konu edildiği bir kitapçıkta "Bauhaus makinenin modern bir tasarım aracı olduğuna inanır ve onunla anlaşmanın yollarını arar" açıklamasını yapmıştır (Maciuika, 2009). 1919'da Walter Gropius'un Weimar'daki iki sanat okulunu birleştirerek idaresini ele alması ile kurulan "Staatliches Bauhaus in Weimar"ın başarısı, bir çok entelektüelin 19. yüzyıl ortalarından beri hissettiği bir rahatsızlığa cevap arayışında yatmaktadır. Zira Marx'ın Kapital'inde ortaya koyduğu gibi, makine üretimi yani endüstri,

insanı kendi ürününe yabancılaştırmıştır. Endüstrinin etkileri kısa zamanda birçok ülkede yaşam koşullarını aniden değiştirmiştir. Toplu üretimin, toplum için ve insani değerleri kotararak tasarlanması gerekmektedir. (Bilgin, 2009) Eğitim biçimleri ve mimara yükledikleri rol farklı olmakla birlikte, Bauhaus ile Beaux-Arts arasında bazı ortak yönlerden söz edilebilir. Bunlardan birincisi Bauhaus'un, Beaux-Arts'da olduğu gibi, tasarım eğitimini bir davranış geliştirme süreci olarak görmesi, ikincisi ise ister mimarın kendisinde olsun, isterse doğada aransın, evrensel doğruların varlığını kabul edişidir. (Uluoğlu, 1990)

EK 3

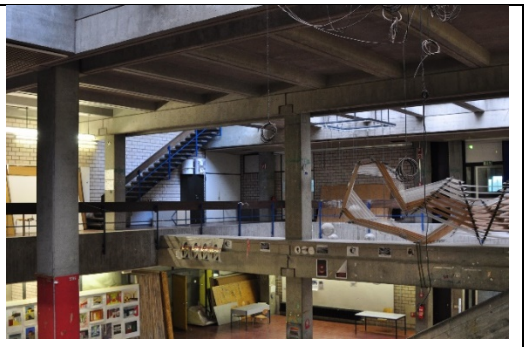
Kurumsal Yapılanma İzlenimlerinden Örnekler

- Tarihsel açıdan köklü bir konumda bulunan **Bauhaus Üniversitesi Mimarlık Bölümü**, bir müze gibi muhafaza edilen bir mekan algısı yaratmaktadır. Modernist akımın öncülüğünü oluşturan sınırlar içerisinde, okul yapısı klasik modern bir anlayışla düzenlenmiştir. Bu yapı tarihsel referanslar veren ikonlarla donatılmıştır. Mimarlık Bölümü binası heykeller, yağlı boya resimler, ikonografik duvar boyamaları ve maketler, infografik baskılar ile mimarlık okulu imgesini, tarihsel kesitler sunan bir atmosferle kuşatmıştır. Mimarlık okulu binasının çevresi ise expo gibi mimari yapım aşamalarıyla doludur. Bu şantiyelerle komşu olan okul blokları; çalışma atölyesi, malzeme atölyesi, bilişim atölyeleri gibi üretime yönelik bir hacmi oluşturmaktadır. Diğer bloklar ise bahsedilen ikonik durumları barındırmakta ve yönetim kesitlerinden oluşmaktadır.

	
Bauhaus U. Mimarlık Bölümü Koridor Kesit (2012)	Bauhaus U. Mimarlık Bölümü Arka Bahçe (2012)

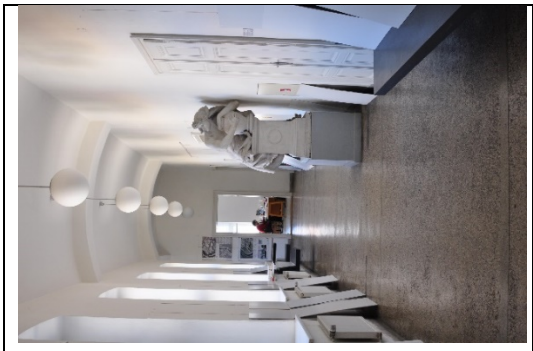
Bauhaus Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Darmstadt Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü**, Almanya'nın Darmstadt kentinin dış hattında bulunan geniş bir ormanlık arazinin içinde konuşlandırılmış üniversitenin kampüsünde bulunmaktadır. Büyük bir park alanıyla kesişen kütüphaneyle ortak kullanılan avludan, mimarlık bölümünün atriumuna geçiş yapılmaktadır. Bu atrium için oluşturulmuş galeri boşluğu binanın tüm hacmini belirlemektedir. Brüt betonun dokusu, dikey ve yatay her düzlemde beliren üretimlere ideal bir altlık oluşturmuş, bu sayede yadsınamayacak ölçüde hissedilebilen tasarım eğitimi atmosferi, tüm mekanları kapsayan ortak bir dile dönüşmüştür. Binanın tüm katlarında öğrencilere ait ve 24 saat kullanabildikleri; çalışma, barınma ve insani gereksinim noktaları, etkileşimin sorunsuz olduğu bir yapıda bütüncül hacimler halinde bulunmaktadır.

	
Darmstadt U. Mimarlık Bölümü Park Alanı (2012)	Darmstadt U. Mimarlık Bölümü Galeri Kesit (2012)

Darmstadt Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Brno Teknoloji Üniversitesi Mimarlık Bölümü**, Çek Cumhuriyeti'nin Brno kentinin tramvay yollarının kesiştiği bir dörtyol ağzında yekpare bir binada yer almaktadır. Şehir içerisinde yer yer görülen tarihi mimari parçaların uzvunu oluşturur nitelikteki bu tarihi bina, kentin içine konumlandırılış biçiminin etkisi yüzünden cephelerine üniversiteye dair -tabela, amblem gibi- hiç bir uyarıcı yerleştirilmesine gerek duyulmamıştır. Binanın içine girildiğinde ise mimari ve sanatsal imgelerin dalgalanarak, içeriye doğru dağıldıkları görülebilir. Bina cephe ögelerinde yer alan simetrik ve estetik unsurların düzeni, bina kabuğundan çekirdeklere doğru ilerledikçe, farklı ögelerle, farklı kurallara maruz kalmıştır. Binadaki geniş ve uzun koridorlar, parça parça odacıklara çıkmaktadır. Bu odacıklar yer yer yönetim, yer yer atölye, depo, görevli odalarına, toplantı ve sergi odalarına tekabül gelmektedir. Bazen de koridorlar bu görevleri gerçekleştirmektediler. Okulun bazı kesitleri öğrenciler tarafından sergileme ve çalışma mekanlarına dönüştürülmüştür. Bu parçacıklı bloğun 3 katlı komşu bloğunda ise her bir katı hangar hacminde, heykel ve resim atölyeleri bulunmaktadır.

	
Brno U. Mimarlık Bölümü Koridor Kesit (2012)	Brno U. Mimarlık Bölümü Koridor Kesit (2012)

Brno Teknoloji Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Delft Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü**, Hollanda'nın yerel ve küçük sayılabilecek Delft şehrinde, üniversitenin çok programlı ve büyük ölçekli kampüsünün içinde yer almaktadır.

Delft TU her iki manada da oldukça zengin bir yapılaşma örneği sergilemektedir. Mimarlık Bölümü'de bu tarz bir yapılaşma tarzının içinde yer almaktadır. Bu duruma dair ilk referans, fakültenin avlusuna serpiştirilmiş, park edilen bisikletlerin arasına karışmış, ayaklarından birbirlerine zincirlenmiş, tek kişilik ve tasarlanmış bir renk skalasında ilerleyen sandalyelerdir. İçeriye girildiğinde ise bahsedilen zenginliğin hem tasarımsal hem de varlıklılık açısından devam ettiği çok net bir şekilde görülebilir. Kişilerin özel tasarımlarından oluşan bekleme elemanları, bilgilendirme masası, tanıtım düzenekleri ve devasa bir uzay kafes içerisinde yer alan çalışma alanı, bölümün tasarımsal ve mimari niteliğini açıkça işaret etmektedir. Girişte yer alan çalışma alanında yüzlerce öğrencinin çalışabileceği, malzeme edinebileceği, malzeme işleyebileyeceği, açık alanlarda derslerin verildiği, bir çok programın ve materyalin birbirinin içine geçmiş bir biçim bulunmaktadır. Bu biçim, işleyişini sistemli ve ısrarlı şekilde sürdüren bir fabrikaya benzemektedir.

	
Delft TU Mimarlık Bölümü Ön Bahçe (Oral, 2012)	Delft TU Mimarlık Bölümü Giriş Kesit (Oral, 2012)

Delft Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Royal Danish Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü**, 1754 yılında Danimarka Kralı'nın Prense doğum günü hediyesi olarak açılmıştır. Mimarlık bölümü tarihin ilk mimarlık okulllarından biridir. Bu akademinin kuruluşundaki ilk hedefi topluma yönelik zanaatçiler ve sanatçılar yetiştirmek olmuştur. Kampüs, limanı ve marinası olan bir sahil şeridinin içerisine doğru yönelen, 1750'lerden günümüze değil farklı zaman aralıklarında yapılmış bir çok tuğla, tonoz, yığma tarihi binalardan oluşan bir eğitim kasabası modeli oluşturularak, zaman içerisinde elde edilmiştir. Bir bina içerisinde yönetim ve idare dairesi oluşturulmuş, öğretim görevlileri bu binaya konuşlandırılmış, diğer binalarda ise öğretim yılı içerisinde öğrencilerin kullanımına ve yönetimine bırakılmış atölye ve çalışma alanları, konferans ve boş zaman mekanları oluşturulmuştur. Tarihle birlikte hareket eden bu oluşuma, zamanın ruhuna hitap eden noktasal dokunuşlar yapılmıştır. Bu dokunuşlar dışında yerleşim bütüncül haliyle muhafaza edilirken, iç mekan ortamlarda, bu muhafaza koşulları bir kabuk olarak kabul edilmiş ve tasarım odaklı dönüşümlere doğru kırılmıştır.

Royal Danish GSA Mimarlık Bölümü
Kampüs Alanı
(2012)

Royal Danish GSA Mimarlık Bölümü
Öğrenciye Özel Alan
(2012)

Royal Danish Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü,** İstanbul'da, Taşkışla kampüsünde bulunmaktadır. Bu kampüs, 1852 yılı yapımı tarihi Osmanlı kışla tipi, rönesans üslubu taşıyan bir binadan ibarettir. Simetrik bir plan tipine sahip yapı içerisinde yoğun taş malzeme kullanımı mevcuttur. Bu yüzden plan tipini gereğince takip edebilmek için, alanlarda yer tutan yapısal referanslardan yararlanmak kolaylık sağlamaktadır. Bu yapısal referanslar tavan yüksekliğinden yere doğru uzanan, zemin üzerine yayılı, duvarlara kazınmış tasarımcı öğrencilere ait işlerdir. Büyük hacimler içerisinde bu mobil işaretler ölçek farklılığını insani boyutlara indirgemektedir. Binanın en üst katında yer alan mimarlık bölümüne ait çalışma atölyeleri genel yapıya karşın kullanıcılar tarafından insani ölçeğe indirgenmiştir. Koridorlara taşan atölye balkonları, çelik konstrüksiyon sayesinde sağlanan süreklilik ve saydamlık, teraslarında yer alan seyir açıklığı, bahsedilen ölçeğin mekansal karşılıklarından bazıları sayılabilir.

İstanbul TU. Mimarlık Bölümü
Merdiven
(2012)

İstanbul TU. Mimarlık Bölümü
Koridor Kesit
(2012)

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümünün** yer aldığı alan, günümüzde çoğu üniversitenin tercihi olan "kampüs" kelimesini tercih etmeyerek halen "ODTÜ Yerleşkesi" olarak tanımlanmaktadır. Bu yerleşke ulusal bir yarışma sonrasında Behruz Çinici tarafından projelendirilmiştir. ODTÜ Mimarlık Bölümü kampüsün güney doğu tarafında, endüstriyel tasarım, şehir bölge planlama bölümleri ile birlikte Mimarlık Fakültesi binasında yer almaktadır. Ayrıca bu bina yerleşkenin kurulan ilk fakültesidir. Bina yapımında brutalist bir üslup gözetilmiş olup, geniş alanlar, asma katlar, ara geçişler, iç avlular, derslikler, atölyeler; betonun ahşap parçalarla ve doğal ışığın birlikte kullanılma biçimleri sayesinde, değişken ortam algıları ve koşulları meydana gelmektedir.

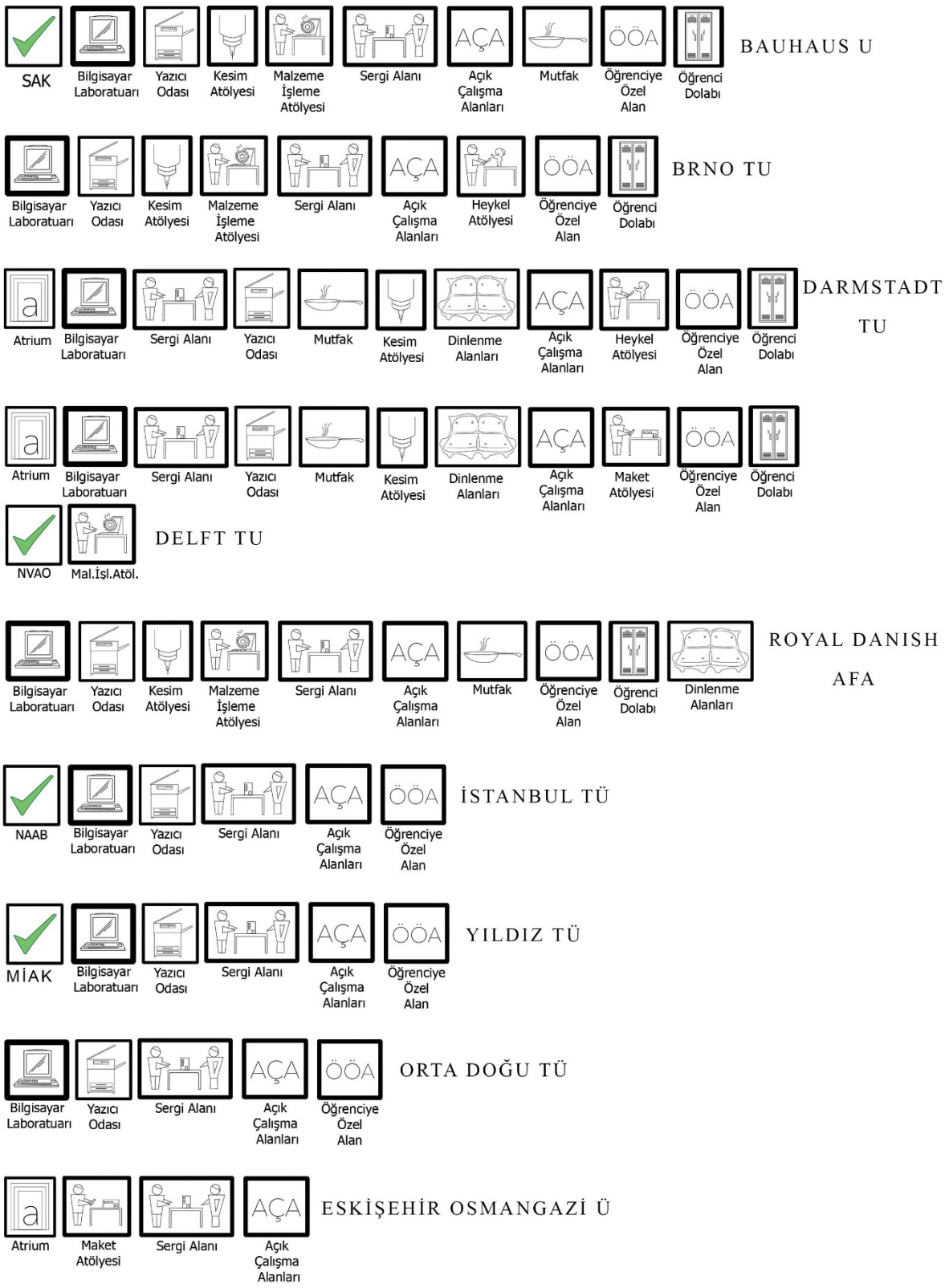
	
Orta Doğu TU. Mimarlık Bölümü Koridor (2012)	Orta Doğu TU. Mimarlık Bölümü Öğrenciye Özel Alan (2012)

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

- **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü** binası ESOGÜ'nün ana kampüsü olan Meşelik Kampüsü'nde değil, Eskişehir'in tarihi Odunpazarı semtinde yerleşkesini diğer bölümlerden ayrı olarak Bademlik Kampüsü'nde yer almaktadır. OGÜ (kuruluşundan sonra üniversitenin ismi ESOGÜ olarak değiştirilmiştir) mimarlık bölümü 1993 yılından günümüze değin; öğrencilerin, bademlik kampüsünün, mimarlık bölümü binasının, bina atriumunun, bölüm başkanı sekreterinin, herkese açık jurilerinin, mimari öğrenci tasarımlarının, gemi atölyenin, öğrenci-öğretim üyelerinin katılımıyla okul içi çalışmalarla yürütülen mimari tasarım yarışma süreçlerinin, mimarlık tarihi ve kentsel analizler için yapılan doğu gezilerinin, 1 haftalık altmışar kişilik(çoğunluğunu birinci sınıf öğrencilerinin oluşturduğu) Adrasan kamplarının, birinci sınıf tasarım atölyesinin, kampüs içerisinde yaşayan hayvan sakinlerinin katılımıyla birlikte mimari tasarım eğitimi süreçlerini sürdürmektedir.

	
Eskişehir Osmangazi U. Mimarlık Bölümü Adrasan Kampı (OGÜ Mimarlık Öğrenci Arşivi, 2009)	Eskişehir Osmangazi U. Mimarlık Bölümü OGÜ Mimarlık Gezisi (OGÜ Mimarlık Öğrenci Arşivi, 2006)

Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü kurumsal yapılanma çalışmalarından örnekler

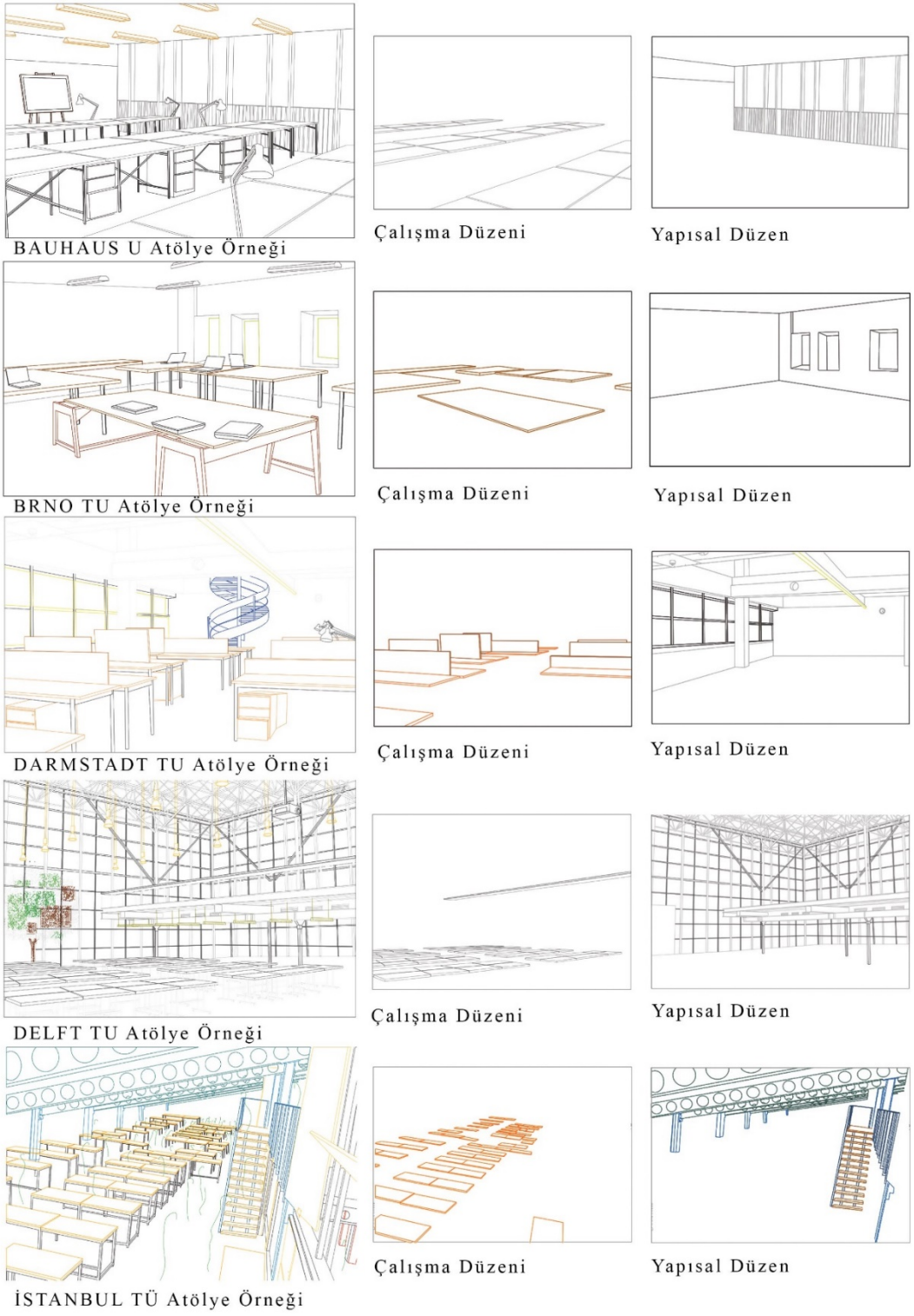

Mimarlık Bölümlerinde yer alan yapılanma alanları

- Kurumsal Yapılanma Çeşitlenmelerine Örnek Olarak Atölye Karşılaştırmaları

- **Bauhaus Üniversitesi Mimarlık Bölümü:** Ana binada yer alan atölyeler daha çok küçük proje gruplarının proje derslerini işleyebilmesi adına oluşturulmuş küçük ölçekli odalardan oluşmaktadır. Ek bina yapısı ise bu projeleri ve derslerini yürütmeleri adına öğrencilerin kişisel çalışma alanlarını barındırmaktadır. Bu alanlarda taşınılabilir pano, levha ve tahtalarla çok katılımlı derslerde işlenmektedir. Bu alanlardaki çalışmalara katkı sağlaması adına ek binanın zemin katları malzeme işleme atölyelerine dönüştürülmüştür. Öğrenciler bu atölyelerde metal ve ahşap malzemeleri tasarımsal amaçlarına göre dönüştürebilmekte, dönüştürdükleri malzemeleri ise boya atölyelerinde renklendirme işlemlerinden geçirebilmektedirler.
- **Brno Teknoloji Üniversitesi Mimarlık Bölümü:** Okul bünyesinde üç tip atölye biçimi barındırmaktadır. Bunlardan ilki eğitimci odalarıyla bağıntılı proje derslerinin işlendiği ve proje ürünlerinin depolanabileceği açık dolapları içeren tek masalı atölyelerdir. İkincisi okulun çeşitli katlarına dağılan ve öğrencilere ayrılmış, 6-8 masalı odalardan ve okul koridorlarında bölmelerle özelleştirilmiş tek kişilik çalışma alanlarından oluşan atölye tipleridir. En sonuncusu ise ek binada yer alan, malzeme işleme atölyelerini de içeren heykel atölyeleridir. Okulun birinci sınıf mimarlık eğitimi stratejilerine göre geliştirilmiş bu atölyeler yüksek tavanlı, desen çalışmalarının da yapılabildiği, büyük ölçekli çalışmaların muhafaza edilebildiği, gün ışığıyla aydınlatılan geniş açıklıklara sahip mekanlardır.
- **Darmstatd Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü:** Üniversitenin atölye alanları büyük mekanlarda az sayıda masa dizilimli proje grubu mekanlarından başlar. Kendilerini tekrar eden bu mekanların yanısıra özelleşmiş heykel atölyeleri bulunmaktadır. Bu atölyelerin dışında okulun büyük bir kısmını kaplayan öğrenci çalışma katları bulunmaktadır. Bu katlarda her bir öğrenciye özel çalışma alanları, mutfak ve dinlenme alanları, ürün ve malzeme depoları bulunmakta ve günün her saati işlev göstermektedir.
- **Delft Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü:** Bu okuldaki atölyeler kişilere özel ve herkesin kullanımına açık olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır. Kişilere özel kullanım atölye alanları numaralandırma yapılmış ayrıştırılmış çalışma bölgelerinden oluşmaktadır. Bu bölgeler öğrencilerin istekte bulunması halinde kullanımda olmayan bölgelere yerleştirme yapan bir programla yönetilmektedir. Herkesin kullanımına açık atölyeler projelerin verildiği sınıf odalarından ve okulun atriumu olarak görev yapan yekpare çalışma havzasından oluşmaktadır. Çalışma havzası kuramsal ders anlatımı bölgelerini, maket ve çalışma masalarını, malzeme tedarik noktalarını, lazer kesim ve ahşap işleme atölyelerini, malzeme depolama ve ürün sergileme mekanlarını barındırmaktadır.
- **İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü:** İTÜ Mimarlık Bölümü atölyeleri Taşkışla Binasının teras katında yoğunlaşmıştır. Bu kat içerisinde tüm koridor boyunca kesintiye

uğramadan ilerleyen büyük hacimli ve bu hacmin karşı aralığında dizilen mini atölye tipleri bulunmaktadır. Yanyana sıralanmış olan mini atölyelerde tekil proje grupları sene boyunca çalıştaylarını sürdürmektedirler. Diğer büyük hacimli atölyede ise gene proje grupları yer almaktadır fakat bu sefer gruplar arasında herhangi bir perdeleme işlemi uygulanmamıştır. Bu alanın koridorla kesişen bölgelerine asma katlar yapılmış, bu katlarda da öğrenciler çalışmalarını gerçekleştirmektedirler. İçeride sağlanmış olan saydamlaşmış çalışma kümelerinin yanısıra, çalışma atmosferi de koridorla kesişen noktalarda dışarıya taşmaktadır. Bu koridorda iç ve dış unsurların birbirine karışmış olduğu söylenebilir.

Mimarlık Bölümlerinden atölye örnekleri ve karşılaştırmaları